W. Deeping

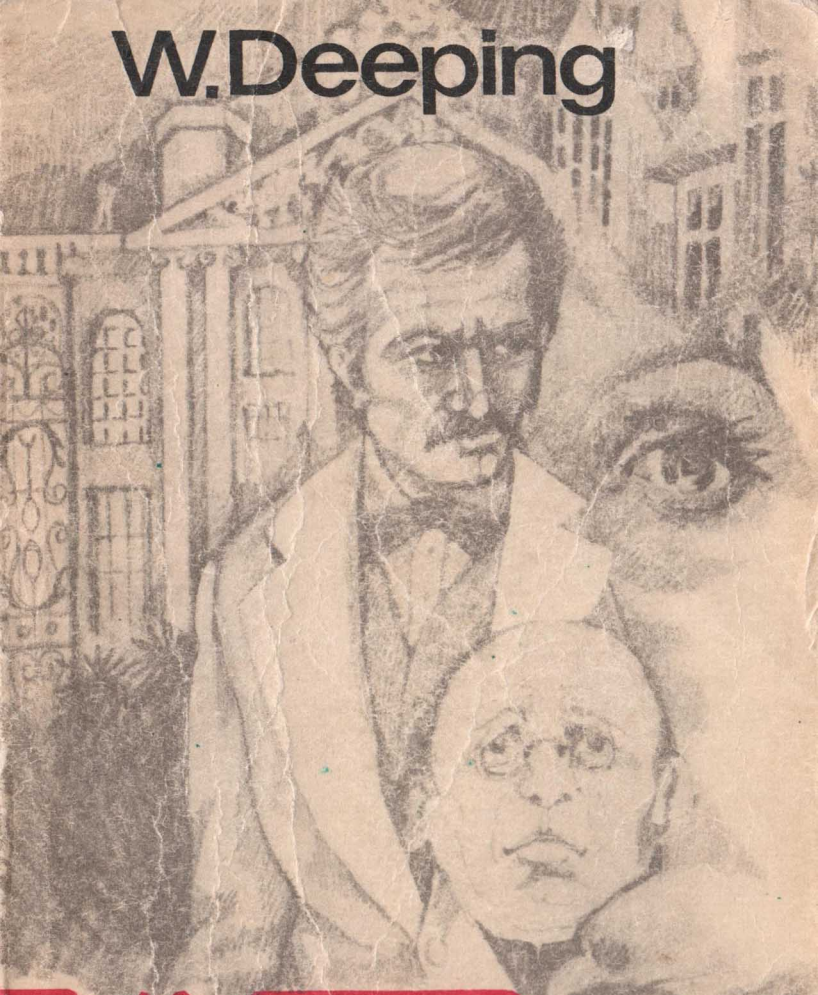

SORRELL
și fiul

roman

Warwick Deeping

SORRELL și fiul

În românește de
LUDMILA CERNAȘOV

Editura Medicală
București — 1976

Sorrell And Son

by
Warwick Deeping

(C) Cassell & Company LTD
35 Red Lion Square, London WCIR 4SG
Sydney, Auckland
Toronto, Johannesburg

Traducere după ediția a 41-a
a romanului „Sorrell and Son", publicat de
Cassell & Company LTD,
London, 1973

Pentru versiunea românească toate drepturile rezervate
Editurii Medicale

UN VICTORIAN ÎN SECOLUL AL XX-LEA

Istoriile literaturii engleze din acest secol nu consemnează decît rareori numele lui Warwick Deeping. Creaţia lui abundentă (peste şaptezeci de volume de proză, cu precădere romane) pare a împărtăşi destinul atîtor alte opere care au figurat, ani în şir, pe listele de best-sellers *întocmite de revistele de cultură şi apoi, treptat, nu au rămas decît în amintirea celor care au fost martorii succesului de odinioară. O asemenea împrejurare interesează, firește, în primul rînd istoria şi sociologia culturii: o carte a cărei faimă apune atît de repede încît numai colecţiile vechi de ziare pot explica motivele entuziasmului cu care i-a fost întîmpinată apariţia sugerează, desigur, modificările gustului literar al unei epoci într-un chip mai convingător decît acea operă ale cărei valori statornice o fac să depăşească vremea.*

E adevărat, Deeping a scris mult şi nu toate cărţile lui demonstrează virtuţi apte să le acorde un loc printre operele importante ale primelor cinci decenii din acest secol. De multe ori, graba s-a răzbunat şi cărţile lui, bine primite la apariţie, au fost uitate. Critica a observat că planul epic al romanelor sale se repetă cîteodată, „ceea ce nu înseamnă neapărat lipsă de fantezie, ci — mai ales — lipsă de timp; *el nu a avut răgazul să observe cu îndeajunsă luare-aminte lumea realului, să-i descopere conflictele cele mai profunde, acele conflicte care generează valorile genurilor narative"* [1] *Cu alte cuvinte, ceea ce se reproşează scriitorului este o anume înclinaţie spre succesul facil, spre formula verificată de aprecierile publicului şi ale editorilor. O asemenea judecată negativă nu se referă, însă, la scrierile lui Deeping în* totalitatea *lor. „Ar fi nedrept — s-a spus — ca prozei acestui scriitor să i se conteste orice calităţi de construcţie epică... Trebuie să acceptăm ideea că, într-o operă atît de amplă, inegalităţile de valoare sînt cu totul naturale"* [2]. *Fapt e că, la 30 ani după publi-*

[1] ERIC PERCY, *Literary Tide*, Glasgow, 1956, p. 272.
[2] LEWIS A. T. KING, *Controversies*, London, 1969, p. 78.

carea ultimului volum al lui Warwick Deeping, discuțiile privitoare la calitățile sau la limitele artistice ale cărților sale nu au încetat; ceea ce demonstrează că uitarea nu s-a așternut asupra literaturii lui și că succesul ei de acum cîteva decenii n-a fost doar un capriciu al gustului cititorilor.

Lucrul se verifică mai ales în cazul romanului Sorrell și fiul (una dintre cărțile de care se leagă, în chipul cel mai hotărîtor, celebritatea scriitorului): am sub ochi un exemplar tipărit în noiembrie 1973, cea de-a 41-a ediție a unei scrieri apărute în august 1925. Oricum, dacă lui Deeping i se recunosc merite literare care îl așază mai presus de obișnuiții autori ai cărților de succes efemer, povestea căpitanului în retragere Stephen Sorrell și a fiului său constituie unul dintre argumentele cele mai convingătoare. „Autorul unor romane cum ar fi Merele de aur, Poarta albă, Sorrell și fiul, Kitty sau Drumul are dreptul să fie privit fără concesii, pentru că — deși nu a ținut neapărat să fie un artist al cuvîntului scris — a izbutit să scrie o literatură care nu e nici potrivnică artei, nici indiferentă la adevăratele ei probleme" [1].

Romanul urmează un plan caracteristic epicii engleze de pe la mijlocul secolului trecut: eforturile unui erou, înzestrat cu autentice însușiri morale, de a-și depăși condiția socială. Într-o lume în care sărăcia poate deveni o infirmitate, Stephen Sorrell luptă din răsputeri să se salveze pe sine și să-și salveze fiul de o asemenea nefericire. Dorința lui de ascensiune nu poate fi confundată cu arivismul personajului tipic prozei realiste a secolului al XIX-lea, din familia balzacienilor Rastignac sau Rubempré. Din punctul de vedere al descendenței literare, Steve îi amintește mai curînd pe eroii dickensieni, cei care urcă treptele sociale ca o meritată răsplată a calităților lor omenești. El aparține, astfel, unei categorii caracteristice prozei victoriene din veacul trecut și exprimă, de fapt, o categorie morală.

Căpitanul Sorrell este un fel de David Copperfield osîndit la o muncă umilitoare, pe care o împlinește cu o teribilă încrîncenare. Viața nu i-a oferit decît o singură speranță: fiul său: pentru el se luptă să supraviețuiască, el rămîne unicul scop al existenței sale. Ai impresia că, aplecat sub povara bagajelor pe care le cară pe treptele tocite ale hanului, Steve nu vede nimic din cîte se întîmplă în jurul lui. Cea mai covîrșitoare umilință dintre toate, aceea de a-și întregi salariul mizerabil cu pomenile primite de la clienți pare, paradoxal, a nu-l afecta în vreun fel. Contabilizarea rece a bacșișurilor, adăugarea lor nepăsătoare la capitolul „venituri" reflectă o dramă cu atît mai dureroasă cu cît Steve nu-și dă seama de înțelesurile ei. Și e și firesc să fie așa, atîta vreme cît în structurile sociale care-i cuprind existența, bacșișul e un fapt întrutotul firesc, leafa însăși fiind astfel calculată încît să lase loc acestei practici care, în mod normal, lezează grav demnitatea omului.

---

[1] WILLIAM MILLS, în „The Times Literatury Supplement", 16 oct. 1970, p. 13.

Poate că, în cazul lui Steve, mai există o explicație. El știe că leafa nu-i ajunge să-l ajute pe Kit să învețe, ferindu-l de nefericirile pe care le-a întîmpinat el însuși. E hotărît să îndure toate umilințele, chiar și pe aceasta, cea mai gravă dintre toate. Toate gîndurile lui sînt strînse în jurul lui Kit, băiatul delicat și sensibil, căruia îi visează un viitor atît de frumos încît să-i răzbune propriile umilințe. Pentru unii, asta se poate chema egoism ; în realitate, Sorrell e un generos, dar generozitatea lui nu se poate revărsa decît asupra singurului lucru pe care i l-a lăsat viața. Munca de la hanul cu nume de o atît de tristă ironie, „Ingerul", nu era decît continuarea unui șir de mari nefericiri, printre care despărțirea de o soție ce nu-l înțelesese niciodată nu fusese, desigur, cea mai puțin însemnată. Ca pentru atîția oameni din generația care a luptat în primul război mondial, războiul a însemnat un cataclism de pe urma căruia existența nu a mai putut fi refăcută. Este generația eroilor lui Hemingway și ai lui Erich Maria Remarque ; fără s-o spună de-a dreptul, Deeping îl socotește pe Sorrell o victimă a lumii post-belice în care întregul sistem al valorilor fusese răsturnat și însușirile etice tradiționale nu erau luate în seamă. Izbînda lui înseamnă, de fapt, o reabilitare a valorilor pe care le proclamase literatura erei victoriene ; așa cum le definise cîndva Carlyle, ele erau „modestia, hotărîrea de a nu se da bătut, convingerea că nici un fel de muncă omenească nu e umilitoare, stăruința de a-și urmări un scop în viață, încrederea în dreptatea destinului" [1]. *Stephen Sorrell e un resemnat și virtutea lui — „modestia", cu vorbele îndemnului moral al lui Carlyle — e răsplătită.*

Răsplata e întrupată tot într-un erou de factură victoriană : bunul și generosul domn Roland. Veșnic surîzător, atent la suferințele celor din jur, bucuros să le poată alina, el este croit tot după modelul unor eroi dickensieni. Portretul său e desenat, e drept, mai sumar decît acela al lui Steve Sorrell, prezența lui e schițată cu prea multă discreție și ai senzația că Roland apare numai atunci cînd e neapărată nevoie de el : e un „om al destinului" și e limpede că nu vrea să renunțe la acest rol pe care i l-a încredințat, în tradiție victoriană, Warwick Deeping. În contrast violent cu domnul Roland, se înfățișează fostul sergent-major Buck (procedeul contrastului romantic fusese preluat de proza realistă engleză a veacului trecut). Conștient de puterea pe care o are asupra celor mai slabi decît el, brutal, mincinos, lingușitor față de cei mai puternici, afemeiat, ros de invidii josnice, el e, de fapt, un romantic portret în negativ al lui Roland și al lui Sorrell. Dar și el este, într-un fel, o întruchipare a destinului pe care Steve trebuie să-l întîlnească pentru a-și pune și mai limpede în evidență calitățile, astfel încît ele să-i fie recunoscute și, bine-înțeles, răsplătite.

Ceea ce este Roland pentru Steve, este Molly Pentreath pentru Christopher Sorrell. Dar tînărul medic cîștigă mai mult

[1] Cf. JOHN GATE, *Thomas Carlyle, the Phillosopher of the Victorian Era*, London, 1936, p. 176.

din întîlnirea cu această fată independentă ; el învață lecția aspră a incertitudinilor, a îndoielilor, își dă seama cît e de omenească suferința. Poate că adevărata personalitate a lui Christopher se conturează abia după episodul înfrîngerii în ciocnirea cu temperamentul inflexibilei Molly. E adevărat că idila celor doi tineri nu depășește convenționalul, că Deeping dozează cu prea multă luare-aminte efectele sentimentale, iar crîmpeiele de peisaj sînt înfățișate cu un fel de excesivă picturalitate ; dar analiza transformării lui Kit e condusă cu abilitate și copilul cuminte, medicinistul studios, chirurgul copleșit de răspunderea profesiunii devine un om mai complex decît oricare dintre celelalte personaje ale romanului. Viața n-a fost deloc generoasă cu tînărul Christopher Sorrell ; o exemplară legătură afectuoasă l-a făcut să pătimească la fiecare înfrîngere a tatălui său. După pilda ofițerului în retragere, a îndurat totul în tăcere, cu grijă ca „onoarea să nu sufere". Crescut în acest cult al onoarei, al sincerității, a deprins să știe totul despre tatăl său și să nu-i ascundă nimic („Nici un fel de secrete !"). Dealtfel, nici nu e nevoie ca Sorrell și fiul să-și spună secretele : ei le intuiesc, știu totul unul despre celălalt, fără să trebuiască neapărat să se destăinuie.

O singură dată nu a intuit Christopher adevărul despre tatăl său : cancerul lui Steve i-a rămas ascuns, pentru că bolnavul s-a străduit din răsputeri să-l disimuleze pentru a nu tulbura fericirea tinerilor căsătoriți. Are dreptate Lewis King să observe că „unica împrejurare în care mecanismul perfect al corespondenței sufletești între Steve și Kit nu funcționează, are urmări fatale, ceea ce e de prevăzut la un mecanism prea bine pus la punct ; dacă ilustrul chirurg care e Christopher Sorrell ar fi aflat din vreme de suferința omului care știe să sufere, mîna lui ar fi rezolvat totul, în chip ireproșabil" [1]. Așa, însă, medicul n-a putut interveni decît într-un mod ale cărui consecințe morale sînt, bineînțeles, discutabile. Și, dacă s-ar putea pleda pentru soluția lui Kit, dacă, logic, nu se poate întrevedea o altă rezolvare a chinului nimicitor al bătrînului Stephen Sorrell, din punct de vedere uman soluția este cu desăvîrșire inacceptabilă. Iar din punct de vedere strict literar, un asemenea final pare împovărat de sentimentalism. Dar nu se poate nega, desigur, că Deeping a știut să construiască un final de mare efect și că melodrama este, totuși, pregătită lucid, tot în spiritul literaturii victoriene. Capodoperele literaturii engleze din secolul trecut nu neglijau acest gen de efecte, despre care un comentator de talia lui G. K. Chesterton spunea că ar reprezenta „o provocare aruncată imprevizibilului vieții" [2]. Apariția ocnașului în odaia lui Pip din Marile speranțe, întîlnirea dintre Jane Eyre și Rochester, moartea lui Heathcliff din La răscruce de vînturi sînt, evident, lucrate cu o preocupare și mai accentuată pentru realizarea efectului neașteptat.

E adevărat, evoluția romanului nu punea pe atunci problemele care-i confruntau pe scriitorii contemporani cu Faulkner și

[1] Op. cit., p. 90.

[2] G. K. CHESTERTON, în „Arena", 18 mai 1923, p. 16.

cu Joyce. Dar nu e drept să se compare întreaga literatură a acestei epoci cu soluțiile din Zgomotul și furia sau din Ulise. Warwick Deeping este un victorian în plin secol al XX-lea; și literatura lui (despre care s-ar putea spune că urmărește nu atît mișcările din universul interior al eroilor cît comportarea în mediul exterior) își propune deliberat să continue tradițiile prozei din secolul trecut. Și se cuvine să recunoaștem că a urmărit cu multă atenție lecția înaintașilor lui. Dacă ar fi să judecăm numai după felul în care e condusă acțiunea în Sorrell și fiul, am ajunge la concluzia că romancierul știe să construiască o narațiune unitară în care planul central al cărții, acela în care acționează cei doi eroi principali, își subordonează în chip logic elementul episodic, într-o arhitectură simplă care nu incorporează ornamentul de prisos. Este, în cartea lui Deeping, o aspirație spre esențial, o dorință de a spune numai lucrurile importante și de a nu folosi decît acele detalii care servesc firului principal al narațiunii.

Cartea este, de fapt, un „roman de formație"; deși o bună parte a capitolelor de început este consacrată lui Steve, muncii lui umilitoare și extenuante, iar Kit apare numai rareori în cursul acțiunii care-l definește pe tatăl său, prezența lui e necontenit simțită în roman. Faptele lui Steve, resemnarea cu care îndură jignirile sînt în întregime determinate de visul său de a-i înlesni o existență frumoasă fiului său. Christopher Sorrell este justificarea însăși a narațiunii, resortul desfășurării epice a romanului, cauza morală a atitudinii tatălui. E adevărat, cartea se încheie cu moartea tragică a lui Steve; dar împrejurarea aceasta măsoară, în realitate, o nouă dimensiune etică a portretului lui Kit. O nouă etapă a vieții lui se inaugurează în clipa morții tatălui; medicul atent la cazurile clinice pe care le analizează ca pe niște fapte științifice, părînd a nu-l vedea pe om dincolo de marginile cîmpului operator, devine el însuși un om capabil de hotărîri dramatice, convins că inacțiunea este cea mai rea dintre deciziile posibile. Gestul său din final poate fi, desigur, condamnat din punctul de vedere al oricărei morale omenești. Dar, tocmai de aceea, el își afirmă o personalitate mai puternică decît ar fi lăsat să se întrevadă cumpănita atitudine de pînă atunci. Nu vreau, firește, să spun că tînărul Sorrell ar fi fost, pînă la episodul final al romanului, un personaj lipsit de contur. Kit participă, încă de la început, cu o dureroasă maturitate la suferințele tatălui său. Îndură, desigur, propriile umilințe: află, de pildă, că în țara lui sînt școli în care elevii sînt primiți pe temeiul rangului social al părinților; e prima (și, probabil) unica minciună de care se face vinovat Kit: e obligat să se prefacă a fi altceva decît copilul unui sărman rîndaș de han, pentru că altfel nu și-ar afla loc într-o școală cu pretenții aristocratice. Tînărul Kit Sorrell simte de timpuriu injustiția unor asemenea legiuiri anacronice. Maturizarea sa nu se produce numai ca un reflex al experiențelor dureroase ale tatălui său: ea este un rezultat și al propriilor încercări, al unor confruntări cu realitatea socială, care au loc în momente hotărîtoare ale formării sale.

Kit nu află că există mizerie umană numai prin mijlocirea experienței lui Steve; unul dintre episoadele semnificative ale romanului este acela al celei dintîi intervenții a tînărului medic, asistînd o tînără la naștere. Literatura al cărei eroi sînt medicii recurge frecvent la asemenea scene în care viața este sortită, încă de la început, mizeriei. Înfruntarea dintre viața omenească, pentru a cărei biruință luptă deopotrivă mama, copilul și, bineînțeles, medicul și destinul tragic care pare s-o aștepte în atmosfera sordidă, de spaimă, ce-o îmbrățișează din primul ceas, este un subiect de mare tensiune dramatică. Simbolic, pentru Christopher cea dintîi experiență a omului care participă la aducerea pe lume a vieții înseamnă și un moment dintre cele mai importante în propria evoluție. În apartamentul sărăcăcios, unde s-a împlinit miracolul nașterii unui copil, el își descoperă, patetic, rezervele de sentimente umane pe care și le păstrase, pînă atunci, numai pentru tatăl său. Împrejurarea are un sens aproape mitic, dar Deeping nu vrea să adere la o modalitate romantică de construcție a personajelor și a situațiilor și se mulțumește să consemneze faptele obișnuite ale existenței. Moartea sărmanei Mary Jewett are, fără îndoială, și ea, o rezonanță romantică; întregul episod accentuează niște trăsături pe care romanul le sugerează, mai atenuat, pe întregul parcurs al acțiunii.

Personajele lui par a lupta, încă de la început, cu absurdul existenței cărora au fost meniți. Steve și Kit sosesc la Staunton, orășelul pe care amîndoi îl visează ca pe un loc unde toată nefericirea lor se va risipi, numai pentru a afla că negustorul care îi oferise o slujbă lui Steve murise chiar în dimineața venirii lor. Din primele pagini îți dai seama că Sorrell, tatăl și fiul, vor avea de înfruntat un destin potrivnic, și că lupta aceasta va fi necruțătoare. Întîlnirea lui Steve cu fosta lui soție (femeia despre care știm sigur că nu l-a înțeles și că a declanșat întregul șir de nenorociri ale soțului ei) stă, de asemenea, sub semnul coincidențelor romantice. Dar, și aici, Deeping are ilustri predecesori în romanul realist al epocii victoriene: Marile speranțe *ale lui Dickens, de pildă, sînt construite pe un foarte complicat sistem de relații între personajele principale, tăinuite rudenii, neașteptate întîlniri între oameni care-și datorau (uneori fără să știe) determinante schimbări ale soartei.*

Kit (care mi se pare că este, totuși, eroul principal al cărții) își împlinește, în bună parte, destinul de pe urma unor asemenea întîlniri întîmplătoare, al unor coincidențe decisive pentru evoluția lui. Pentru Steve, de pildă, sosirea la han a fostei doamne Sorrell nu are semnificația pe care o va avea pentru fiul lui; Kit trăiește, explicabil, cu mai multă intensitate momentul tulburător al întîlnirii cu mama sa, despre care, în lungile ceasuri de confesiuni petrecute cu Steve, nu se rostea aproape nici un cuvînt. La multă vreme după aceea, Molly e întîlnită, tot din întîmplare într-un parc și împrejurarea are, precum se știe, consecințe dintre cele mai însemnate pentru tînărul medic.

Aparent o carte cu numai două personaje, Sorrell și fiul *deschide, totuși, o perspectivă sesizantă asupra unei lumi în care*

se mișcă eroii principali. Nu încape discuție, Deeping n-a urmărit să analizeze neapărat înfățișări mai cuprinzătoare ale societății britanice interbelice. Dar fragmente ale lumii sociale pătrund adesea în compoziția epică a romanului. Raporturile dintre oameni sînt evident determinate de prejudecățile unei lumi în care averea și titlurile țin locul oricăror merite ale indivizilor. Suferințele lui Stephen Sorrell și ale fiului său nu sînt motivate de comportarea unor oameni care sînt, temperamental, niște cinici; deși scriitorul n-o spune direct, e limpede că ei sînt prinși într-un angrenaj complicat al societății, că purtarea lor urmează (aproape întotdeauna inconștient) regulile nescrise ale unei lumi în care individualismul este nu o cauză, ci un efect al determinărilor sociale. Astfel încît Roland și Cherry, bogătașii buni și generoși, totdeauna surizători și dornici să facă bine, reprezintă — negreșit — excepțiile. Ei exprimă (și comparația cu unele personaje victoriene, în primul rînd cu bogătașii din cîteva romane dickensiene, se impune din nou) dorința de frumusețe și de bunătate a scriitorului.

Dealtminteri, Deeping nu putea întreprinde o analiză exactă a lumii sociale a Angliei contemporane cu el. Relațiile umane, raporturile dintre clase erau mult mai complexe decît lasă a se înțelege autorul lui Sorrell *și fiul; cele cîteva crimpeie de conversație între personajele cărții, unde se întrezărește o preocupare mai largă decît aceea a soartei eroilor romanului, sînt de un derutant convenționalism. Viziunea politică a lui Warwick Deeping e limitată de multe prejudecăți, iar felul în care înțelege ideile socialiste (chiar dacă, așa cum este aproape sigur, el se referă la* trade-unionismul *britanic, unicul exemplu pe care-l avea la îndemînă) este, evident, inexact. Dar, așa cum s-a întîmplat și în alte cazuri — unele celebre — ale literaturii, pasiunea pentru adevăr a scriitorului l-a ajutat să-și depășească părerile politice și să reconstituie fragmente veridice ale lumii pe care a observat-o cu atenție; el a putut, astfel, adera la idealuri umanitare generoase, și-a afirmat încrederea în victoria forțelor binelui și a descoperit înfățișări ale nedreptății sociale din Anglia acelei vremi.*

Finalul romanului este, de fapt, numai în aparență nefericit. Moartea lui Steve este o izbăvire și, în același timp, o împlinire a lui Kit. Viața căpitanului în retragere Stephen Sorrell se încheie ca o victorie a muncii oneste, a hotărîrii de a-i dărui fericire celui pe care-l iubește, propriul său fiu. Personajul lui Deeping moare senin, cu conștiința împăcată. Soarta lui reflectă încrederea scriitorului în izbînda binelui. În încleștarea, uneori deznădăjduită, cu împrejurările nefericite ale vieții, victoria este, limpede, de partea celor buni.

Viața lui Steve și a fiului său sînt investite cu o neîndoielnică dorință de bine și de frumusețe. Recurgînd adesea la procedeele tradiționale ale prozei victoriene, Warwick Deeping afirmă un ideal umanist de neîndoielnică valoare. Și, desigur, succesul statornic al cărții (să ne amintim că o nouă ediție a fost publicată aproape în fiecare an, din 1925 încoace, și că romanul a fost

tradus în multe limbi) se datorește, în bună parte, acestui îndemn la muncă, la omenie, la bunătate, pe care cititorii îl deslușesc de mai bine de jumătate de secol, în povestea vieții lui Christopher Sorrell și a tatălui său.

Fără îndoială, îndelunga popularitate a cărții nu interesează doar sociologia culturii, ea nu oglindește doar mutațiile gustului, ci implică și valori statornice ale etosului.

DAN GRIGORESCU

NOTĂ BIO-BIBLIOGRAFICĂ

George Warwick Deeping s-a născut la Southend, în comitatul Essex, la 28 mai 1877. Doctor în medicină, renunță la profesie — după un an de practică — și se dedică scrisului. Înrolat în armata britanică, participă la luptele din Africa de Nord și din Franța, în primul război mondial. Moare la 20 aprilie 1950.

Printre cărțile publicate de el, cele care s-au bucurat de cea mai largă popularitate sînt : *Uther și Igraine* (1903), *Bess a pădurilor* (1906), *Bertrand din Bretania* (1908), *Sfîntul roșu* (1909), *Englezul cel șchiop* (1910), *Joan cea din Turn* (1911), *Casa iscoadelor* (1913), *Regele ascuns în spatele regelui* (1914), *Neliniște* (1916), *Valoare* (1918), *Ulița felinarului* (1921), *Livezi* (1922), *Mere de aur* (1923), *Sorrell și fiul* (1925), *Ziua judecății* (1926), *Kitty* (1927), *Bătrînul Pybus* (1928), *Surghiun* (1930), *Viță veche și viță tînără* (1932), *Anul orbului* (1937), *Cel care s-a întors din drum* (1940), *Domnul Gurney și domnul Slade* (1944), *Osîndă amînată* (1945), *Lipsa de sfială a tinereții* (1946).

D. G.

CAPITOLUL I

I

Sorrell încerca să strîngă curelele de la mica valiză cafenie, dar aceasta era atît de veche şi atît de ticsită, încît trebuia să procedeze cu băgare de seamă.

— Vino să te aşezi pe ea, Christopher !

Băiatul, căruia prefera să-i zică pe numele mic, Kit, stătea călare pe un scaun în faţa ferestrei, împărţindu-şi atenţia între ceea ce făcea tatăl său şi partida de fotbal pe care un grup de băieţi foarte murdari şi gălăgioşi o jucau pe Lavender Street, una din străzile unui cartier sărac din Londra.

Christopher veni să se aşeze. Era un copil brun, de unsprezece ani, cu faţa gravă care se lumina deodată de un zîmbet plăcut. Genunchii îndoiţi scoteau şi mai mult la iveală luciul pantalonilor.

— Nu trebuie să forţezi prea mult, spuse Sorrell. Înţelegi ?

Capul întunecat al tatălui atingea capul brun al băiatului. Purta şi el un costum de serj albastru, lustruit de vechi ce era. Stătea cu trupul lui înalt îndoit deasupra valizei, cu umerii aduşi, cu faţa crispată de îngrijorare. Vecinătatea băiatului îl făcea să pară şters şi şubred.

— Acum, cealaltă curea, bătrîne ! Nu prea brusc ! Încetişor...

Era cu sufletul la gură, vorbea în frînturi de fraze, în timp ce trăgea cu mişcări prudente cureaua de piele. O curea ruptă ar fi fost un dezastru ! Căci încuietoarea nu

mai ţînea şi această teamă de o catastrofă banală părea să se transmită mîinilor sale lungi, inteligente, care se mişcau atent dar energic. Zgomotul respiraţiei lui umplea camera.

— Gata ! răsuflă uşurat.

Cum stătea aşa îngenuncheat, privind spre fereastra prin care apărea o fîşie de cer retezat parcă de cornişa lugubră şi de olanele cenuşii ale casei de peste drum, părea o vietate care încearcă să evite un picior uriaş ridicat deasupra ei. În aceşti trei ani din urmă, de fapt după demobilizare, viaţa fusese pentru Sorrell un fel de fiară monstruoasă care îl călca în picioare, iar el — o biată fiinţă prăvălită în noroi, suflînd din greu, zbătîndu-se să pareze loviturile, înnebunită, plină de ură şi spaimă. Acum reuşise să închidă valiza şi simţea că se îndepărtează în sfîrşit de spectrul acelei fiare enorme. O şansă nesperată îl ajutase să-şi salveze ultimul costum făcut de comandă — era tot ce-i mai rămăsese din eleganţa de altădată.

Eleganţa de altădată... Oribile cuvinte... Îşi netezi mustăcioara neagră şi se uită la valiză :

— Bun ! Aşa mai merge, băiete !

Schiţă un zîmbet şi Kit îi răspunse cu un zîmbet mai voios. Deocamdată părăsirea acestei camere sordide de pe o stradă infamă însemna o aventură minunată, pentru că amîndoi plecau în provincie.

— Ar trebui o etichetă, tată.

— Bineînţeles... „Sorrell şi fiul, călători, Staunton".

— Cum o să ajungă valiza la gară ?

Ridicîndu-se în picioare, Sorrell îşi scutură praful de pe genunchii pantalonilor pe care seară de seară îi împăturea cu grijă, ca să şi-i pună sub saltea.

— M-am înţeles cu domnul Sawkins. O să treacă pe aici mai devreme s-o ia şi s-o depună la biroul de păstrare.

Sorrell, care se preocupa de dunga pantalonilor săi, nu ajunsese încă la starea de spirit a omului pentru care căratul propriilor bagaje devine un lucru cu totul firesc. Existau încă multe treburi care îi repugnau : era un gentleman. Este adevărat că puţin a lipsit ca societatea să-l îmbrîncească de pe palierul conştiinţei sale pentru a-l face să se prăvălească în mocirla nesiguranţei şi a şomajului ;

totuşi, chiar dacă se ţinea numai în mîini, refuzase să cadă. De aici, nevoia intervenţiei domnului Sawkins şi a căruciorului său de negustor ambulant pentru transportul bagajului.

— La ce oră pleacă trenul, tată ?

— La zece şi douăzeci.

— Şi la ce oră sosim la Staunton ?

— Cam pe la trei.

— Şi unde vom locui ?

— Ei ! Voi reţine o cameră înainte de a mă învoi cu domnul Verity. El ar putea să ne propună să locuim deasupra... deasupra prăvăliei.

Existau momente cînd prezenţa băiatului îi reda lui Sorrell conştiinţa demnităţii. Atitudinea adoptată faţă de fiu data din timpul războiului şi supravieţuise diverselor umilinţe, foamei, îmbrăcăminţii uzate, dispariţiei melodramatice a mamei lui Christopher. Se întoarse spre oglinda de pe măsuţa de toaletă trecîndu-şi mîna peste părul brun. „Deasupra... prăvălei..." Făcuse un efort ca să rostească aceste cuvinte. „Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară". În ochii lui Christopher înţelegea să rămînă căpitanul Sorrell, M. C. * Ar fi vrut să-i explice băiatului că magazinul domnului Verity din Staunton nu era un magazin oarecare. Domnul Verity se ocupa de antichităţi ; acest comerţ avea noblеţe şi parfum ; mirosea a lavandă, a petale uscate de trandafir şi nu a brînză şi carne. În plus, domnul Verity nu părea să fie o figură banală : un bătrîn celibatar care căuta un ajutor şi prefera să aibă de-a face cu un om bine crescut. În sfîrşit, domnul Verity părea să fie un patriot sentimental, deoarece intrase în corespondenţă cu Asociaţia foştilor ofiţeri, care la rîndul ei îi oferise postul lui Stephen Sorrell.

Sorrell pleca la Staunton pur şi simplu pentru a-şi da seama dacă el şi domnul Verity îşi vor fi simpatici unul altuia.

Îşi îndreptă cravata şi începu să reflecteze la problema pe care o constituiau Christopher şi magazinul domnului Verity. Trebuia oare să-i spună totul sau să-i lase băiatului iluzia că ei doi duceau un alt fel de viaţă, deosebit de cel

---

* Military Cross — Crucea Militară *(n. trad.)*.

al oamenilor de rînd ? Putea să-i dea a înțelege că va participa la comerțul domnului Verity și că în zilele noastre a ține un magazin, mai ales un magazin de antichități, este întru totul la modă.

Urletele care urcau din stradă îi tulburară șirul gîndurilor : probabil un jucător marcase un gol, iar un altul îi contesta violent valabilitatea.

— Copii afurisiți ! bombăni el.

Se uită la băiatul lui.

— Tată !

— Da ?

— La Staunton o să merg la școală ?

— Sigur ! Cred că există o școală elementară la Staunton. Mă voi ocupa de asta de îndată ce voi stabili totul cu domnul Verity.

— Dar va fi o școală de gentlemeni ? Nu-i așa tată ?

— Bineînțeles ! Nu se poate altfel.

Tăcură cîtva timp. În această ultimă după-amiază pe care o petreceau la Londra, nu găseau nimic de făcut și, în serile calde Lavender Street nu exala parfum de flori. Mirosurile ei erau pe cît de variate, pe atît de puțin plăcute, îmbinînd diverse arome domestice, de varză și de pește prăjit, cu iz de bălegar de cal și de seu rînced ; era o stradă în care te sufocai. Îmbrăcămintea și trupurile majorității locuitorilor ei emanau miros de sudoare acră.

Băiatul însă simțea în nări mirosul imaginar de cîmp deschis.

— Dacă am ieși puțin ?

— Unde ?

— Să mergem să privim Tamisa !

Nimeriră imediat într-o învălmășeală de copii care strigau toți deodată, încercînd să atingă cu piciorul o minge făcută dintr-o bucată de cîrpă veche umplută cu hîrtie. Kit fu împins și se izbi de tatăl lui, dar reacționînd energic, trimise pe unul din gălăgioși drept în apa din rigolă, unde puștiul uită de răzbunare fiind ocupat să-și ferească fața de loviturile de picioare ale tovarășilor săi.

Sorrell remarcă roșeața care îmbujora obrajii fiului său ; băiatul își dădea seama că se deosebește de găliganii de pe Lavender Street și era revoltat de acest contact fizic.

— Kit, mîine vom fi plecaţi de aici.

— Cu atît mai bine !

Sorrell se gîndea mult la educaţia lui Christopher. O făcea şi acum în timp ce se opriseră amîndoi în mijlocul podului Hungerford. Fusese nevoit să-l trimită la şcoala comunală, lucru de care erau scîrbiţi şi unul şi celălalt. Pentru tată era o chestiune de orgoliu rănit ; pentru fiu — indignarea de a fi silit să aibă de-a face cu copii dintr-o categorie inferioară. În acest mediu se simţea cuprins de toată greaţa pe care o poate resimţi un copil obişnuit să se spele, să folosească batista şi să nu arunce înjurături în dreapta şi în stînga, în toiul jocului, oricît ar fi fost de pasionant.

Cu coatele sprijinite pe balustrada de fier, Sorrell se lăsă furat de vise urmărind chipul iluminat al fiului său, absorbit de viaţa fluviului : un vaporaş cu turişti înainta contra curentului ; un om spăla puntea unui şlep ; o şalupă a poliţiei se îndrepta spre arcadele cenuşii ale podului Waterloo. Lui Sorrell scena îi trezea un ecou profund familiar, dar de o stranie amărăciune. Cenuşiul blînd al atmosferei, străpuns de razele palide ale soarelui, era acelaşi ca şi în alte seri, şi totuşi cît de diferit ! Ochii sufletului vedeau mai departe decît ochii trupului. De aici, Londra îi apăruse întotdeauna în întreaga ei frumuseţe : o cetate puternică, învăluită într-o ceaţă blîndă, plutind parcă uşor în bucla fluviului. Îi iubise crepusculul de un negru albăstriu, luminile liniilor incerte ale catedralei Sfîntul Paul înălţîndu-şi cupola ca o emisferă magică, turnurile vechi, roşul scorojit al berăriei Leului, opulenţa solidă a restaurantelor Cecil şi Savoy, verdele copacilor din Charing Cross Gardens.

Îşi amintea că cinase şi dansase cîndva la Savoy.

Zile minunate ! Uniforma kaki... şi femeile care i se păruseră pe atunci ceva mai mult decît nişte simple femei, în nopţile acelea însetate de viaţă, cînd venea acasă în permisie. Odalisce !

Femeile ! Terminase cu ele pentru totdeauna.

Îi revenea în amintire seara cînd îşi dusese soţia la Savoy. Cu doi ani în urmă soţia îl părăsise şi de atunci purta pecetea de ratat mizerabil. Nici nu fusese nevoie să

rostească aceste cuvinte... Şi tot acest zbucium de după război, cu deziluziile sale, cu secătuirea acelui minunat entuziasm tineresc, cu femeile care trăgeau la bărbaţii bogaţi ce stătuseră comod acasă la gura sobei, cu dezorientarea şi amărăciunea nedreptăţilor îndurate, la gîndul că sîngele vărsat este supt acum de gura unui materialism ahtiat de bani.

Se uită la chipul fiului său.

Da, o adevărată goană după căpătuială, îşi depănă el mai departe firul gîndurilor — dar o goană organizată. Trebuie numai să rămîi în picioare, gata de luptă, să nu te laşi strivit de tăvălug. Slavă Domnului ! Am numai un singur copil !

Cu capul ridicat, cu cascheta în mînă, Kit zîmbea — Kit, copilul plin de viaţă şi de ardoare, cu ochii luminoşi şi pielea fragedă. Pentru el începea marea aventură a vieţii. Privea fluviul şi oraşul în toată splendoarea forţei şi misterului lor. Savoy şi Cecil rămîneau palatele necunoscutului mare şi aventuros şi Sorrell, veşnic hărţuit de nevoile nemiloase ale existenţei, îşi simţi deodată inima năpădită de o nesfîrşită duioşie pentru copilul lui.

„Poate este egoism din partea mea, îşi spunea. Dar voi încerca să-i asigur şanse mai bune decît am avut eu, ca să poată ieşi teafăr din marea încleştare. Dealtfel, în ziua de azi sîntem mai cinstiţi în egoismul nostru. Important este nu să-ţi iubeşti aproapele, ci să fii capabil să te aperi împotriva lui, dacă încearcă să te doboare. Înţelegere prin tocmeală... Jaf organizat... Dar trebuie să te tocmeşti cu o armă zdravănă în mînă".

Stînd pe pod alături de băiat şi urmărind viaţa fluviului şi luminile, Sorrell simţea că lui îi lipseşte această armă. Ce altceva era el decît o pereche de mîini şi un trup mai degrabă slăbănog, într-un costum ponosit ? Se gîndea la rănile sale, cele ale trupului şi cele ale sufletului.

Privirea îi întîlni surîsul lui Kit.

— Spune-mi, tată ! La Staunton există vreun rîu ?

— Unul mic.

Îşi dădea seama că odăiţa care-l aştepta la domnul Verity putea fi tot atît de mică ; dar cel puţin va fi o odăiţă care îl va reţine în pragul ruinii sociale.

Sorrell şi fiul său sosiră la Staunton pe la orele trei după-amiază.

În zăngănitul unor bidoane de lapte goale, Sorrell se adresă hamalului care descărca valiza cafenie din căruciorul de bagaje ; dar omul nu putea sau nu vroia să-l audă.

— Dacă eşti atît de bun, s-o iei mai cu grijă... Curelele...

Hamalul apucă valiza şi o lăsă să cadă din greu pe peron. Valiza se deschise şi o parte din conţinut se revărsă pe asfalt.

Figura lui Sorrell luă o expresie jalnică.

— Nu trebuia să faci una ca asta... Să ştii !

Era de rău augur. Se aplecă să adune un pantof, o perie de haine, o cutie de tutun şi să îndese în deschizătură apariţia jenantă a unei cămaşi nespălate. Cuprins de o părere de rău subită, omul se aplecă să-l ajute.

— Mă duc să caut nişte sfoară. Pesemne că pielea era putredă la cataramă.

Tăcut, Christopher îşi urmărea tatăl cum se străduieşte împreună cu hamalul să dreagă valiza aceea nenorocită. Incidentul îl întristă ; observase emoţia din ochii tatălui său şi simţea nelămurit că nu valiza, ci tatăl era cel care suferise accidentul — un accident care dăduse în vileag, într-o singură clipă, o întreagă lume de probleme umilitoare, dureroase. Bietul tata ! Dar înduioşarea băiatului avea o notă de orgoliu.

Sorrell se pregătea să tragă alte foloase din remuşcările hamalului. Înainte de a ajunge la Staunton, mai numărase o dată banii ce-i mai rămăseseră : treizeci de şilingi şi cinci penny în total.

— Poate ştii pe undeva o cameră curată, nu prea scumpă ?

Omul tocmai termina de legat o sfoară în jurul valizei :

— Ca să rămîneţi aici ? Cam ce doriţi ?

— Voi avea slujbă în oraş. Îmi trebuie o cameră care să fie şi salon şi dormitor pentru mine şi pentru băiat. Mobilierul poate fi oricît de simplu.

— Da ! Am o mătușă care primește chiriași în gazdă. E acolo o cameră, sus la mansardă. Pe Fletcher's Lane. La vreo sută de metri de aici.

— Ar putea să ne ia în pensiune ?

— Să mîncați la ea, adică ?

— Da.

— Ar putea. Stați puțin. Eu îmi termin serviciul cam în zece minute și vă conduc pînă acolo.

— Îți voi rămîne îndatorat.

Sorrell îi dădu cei cinci penny.

— Mulțumesc, domnule. Am să vă car eu asta în spinare.

Pe Fletcher's Lane, la nr. 7, cei doi Sorrell fură bine primiți și luară în stăpînire o cameră destul de spațioasă, cu tavanul mansardat. Prin lucarnă se vedeau turnurile catedralei și copacii din curtea bisericii ; între biserică și lucarnă tot felul de acoperișuri și hornuri își înălțau siluetele roșii, gri și maronii. Camera era curată ; o cuvertură albă era întinsă pe pat, o bucată de linoleum de formă pătrată acoperea mijlocul dușumelei și una mai mică — porțiunea din fața măsuței de toaletă. Comoda avea un picior rupt ; ca să deschizi un sertar, trebuia să-ți proptești bine genunchiul, altfel mobila risca să se răstoarne.

Gazda îi întrebă dacă doresc să ia ceaiul și Sorrell își consultă ceasul de mînă :

— Mai întîi trebuie să ies puțin în oraș. La cinci și jumătate vă convine ?

— Este foarte bine ! Doriți un ou la ceai ?

— Da, cîte un ou pentru fiecare, vă rog ! Și aș putea avea puțină apă caldă ?

Apa caldă sosi într-un ceainic vechi de aluminiu și Sorrell se spălă, își perie hainele și părul, își șterse pantofii de praf și se privi în mica oglindă. Prima impresie este întotdeauna importantă și el ținea să facă o bună impresie asupra domnului Verity. Costumul său albastru era vechi și lustruit, dar avea o croială excelentă, iar dunga de la pantaloni era impecabilă.

— Mă duc puțin pînă la domnul Verity, îi spuse băiatului. Tu ai putea să despachezi lucrurile.

Aplecat peste pervazul lucarnei, Christopher respira noutatea Stauntonului și răcoarea sa.

— Da, imediat, tată !

— Vom lua ceaiul cînd mă voi întoarce, apoi vom merge să ne plimbăm. Acesta nu este decît un adăpost provizoriu, fiule !

— O, e mult mai bine decît pe Lavender Street ! declară băiatul.

Magazinul domnului Verity se afla pe Market Square şi ieşind de pe Fletcher's Lane, Sorrell o porni pe Canon's Row. Întrebă un poştaş care îi arătă drumul cu o mişcare a degetului mare.

— Market Square ? Drept înainte !

Sorrell nu grăbi pasul. Simţea în el o neliniştе plăcută ; în timp ce mergea agale pe Canon's Row, văzu deschizîndu-se în faţa lui Strada Mare, largă şi nu prea lungă, cu case roşii, albe şi cenuşii. „Hanul Îngerului" arbora o firmă aurită care se legăna în bătaia vîntului. Puţin mai încolo, un orologiu se reliefa pe faţada clădirii Market Hall, cu stîlpi de piatră şi acoperiş olandez ; o statuie a lui Wilhelm de Orania, în nişa ei, împodobea mijlocul zidului dinspre miazăzi. Piaţa tîrgului îşi etala întinderea însorită care, prin contrast, făcea Strada Mare mai întunecată. Piaţa era înconjurată de case vechi datînd de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, o cruce monumentală, înălţată în centrul ei evoca epoca Tudorilor. Viţa de vie acoperea o căsuţă joasă, alături de alta îmbrăcată în glicină. La capătul şirurilor de ferestre de o formă curioasă, de portaluri albe, de pinioane acoperite cu tablă, parcul din jurul catedralei arunca o umbră densă. Deasupra şi dincolo de acest spaţiu închis turnurile reţineau razele soarelui ; ele dominau verdele teilor şi ulmilor bătrîni, conturîndu-se pe cerul de un albastru tot atît de strălucitor ca şi albeaţa norilor răspîndiţi pe tot întinsul lui.

Sorrell se opri în faţa Hanului Îngerului. Îi plăcea oraşul acesta vechi. Era un colţ de lume unde e bine să te stabileşti, să asculţi dangătul clopotului, să simţi că în viaţă există şi altceva decît o gloată furibundă. Ar fi frumos să te mişti printre lucruri din alte vremuri, să umbli cu porţelanuri şi pahare vechi, cu statuete de Sheffield, cu operele unor meşteri care au trăit cîndva şi au lucrat fără să se grăbească.

Fără îndoială că bătrînul Verity era îmbibat de mirosul lemnului de stejar, de mahon, de arţar şi de nuc. S-ar putea să aibă un suflet brodat în fir de aur...

Sorrell hoinări puţin prin Piaţa Tîrgului, apoi se îndreptă spre un agent de poliţie care dirija circulaţia.

— Caut magazinul domnului Verity.

— Acolo, lîngă poarta aceea.

În timp ce traversa piaţa, cam la jumătatea drumului, Sorrell fu izbit de înfăţişarea oarecum bizară a magazinului domnului Verity. Era o casă roşie cu cornişa albă şi ferestre cu rame albe. Firma neagră purta o inscripţie cu litere albe : „John Verity, negustor de antichităţi". Dar magazinul era închis iar ferestrele acoperite cu storuri negre.

Se uită la celelalte magazine. Nu, nu era o zi în care magazinele se închideau mai devreme ; celelalte prăvălii erau deschise.

Grăbi pasul şi zărind o uşă neagră pe o latură a magazinului trase de mînerul clopotului fixat în pervazul alb. Nedumerit, simţi deodată un soi de ezitare. Uşa se deschise şi în faţa lui apăru o femeie cu faţa udă de lacrimi.

— Domnul Verity este acasă ?

Pleoapele femeii clipiră des.

— Domnul Verity a murit azi dimineaţă.

Sorrell rămase cu gura deschisă.

— Cum... ?

— Da... Subit... Pesemne inima... S-a rostogolit pe scară... O, Doamne !...

Femeia mai bolborosi ceva, dar Sorrell încremenise palid în faţa ei. Înţelese în cele din urmă că ea vroia să închidă uşa.

— Am sosit chiar acum... Trebuia să fiu asistentul domnului Verity... E foarte... Îmi pare rău...

— Totul s-a întîmplat atît de neaşteptat, spuse femeia. Bineînţeles... Fără el... Nimic... Ştiţi ?... Îmi pare şi mie rău. Veniţi de departe ?

— De la Londra.

— Doamne Dumnezeule ! Cînd mă gîndesc că trebuie să faceţi cale-ntoarsă — şi încă degeaba ! Ce păcat... Ceasul rău... Vă rog să mă scuzaţi...

Năucit, Sorrell rămase cu ochii la uşa care se închise.

Prima lui reacţie fu un sentiment de ciudă împotriva bătrînului Verity, pentru că murise într-un fel atît de brusc şi nepotrivit ; dar înainte de a fi traversat piaţa, din nou îşi dădu seama că era absurd. Mînia i se spulberă, lăsînd loc unei senzaţii de gol în stomac şi unor fiori reci pe şira spinării. Genunchii i se îndoiau sub greutatea corpului, aşa încît a trebuit să intre în parc şi să se aşeze pe o bancă în umbra unui tei. Se simţea pierdut, dezorientat, căci această nouă decepţie, venită după atîtea altele, căzuse pe capul lui cu greutatea întregului şir de ghinioane. Băgă automat mîna în buzunar în căutarea pipei şi a săculeţului cu tutun. Degetele i se mişcau febril şi cînd scăpără un chibrit, mîna îi tremura atît de tare, încît abia reuşi să-şi aprindă pipa.

O descurajare intensă puse stăpînire pe el, odată cu o senzaţie fizică de greaţă. Se simţea atît de obosit, atît de zdrobit, încît nu mai avea decît o singură dorinţă : să se întindă pe pămînt, recunoscîndu-se învins, să se lase îngropat în noroiul uitării. Toate simţurile îi erau paralizate, întreaga atmosferă a acestui vechi şi liniştit oraş suferise parcă o metamorfoză. Cu o jumătate de oră înainte vibrase la vederea cerului albastru şi a norilor albi care pluteau încet deasupra turnurilor şi copacilor ; acum lumea înconjurătoare părea incertă şi cenuşie. Disperarea lui arunca o umbră sinistră asupra tuturor.

Îşi aminti deodată de Christopher, care îşi aştepta ceaiul în mansarda lor. Gîndul de a apărea în faţa copilului cu o înfăţişare de cîine bătut era insuportabil.

Toate realităţile sordide sau triviale ale situaţiei bîzîiau în jurul lui ca nişte muşte. Mai avea treisprezece şilingi în buzunar : îi va lăsa gazdei cîţiva pentru hrană şi aşternut ; va trebui să cumpere un bilet de întoarcere la Londra ; blestemata aceea de valiză avea nevoie de reparaţie ; şi apoi, unde se vor duce în oraşul acela mare ? Îşi dădea seama că îl cuprinde panica. Se ridică în picioare. „Dacă te-a apucat groaza, fă ceva". Era unul din preceptele aduse de el din Franţa. Îşi aminti că îşi cîştigase Crucea Militară „făcînd ceva" pentru a reacţiona împo-

triva paraliziei progresive pe care ţi-o provoacă frica. Porni înapoi spre Fletcher's Lane, urcă scările şi se opri o clipă în faţa uşii camerei lor. Dîrdîia. Auzind mişcare pe jos, se aplecă peste balustradă şi strigă :

— Fiţi amabilă ! Sîntem gata pentru ceai.

Propria lui voce îl surprinse : avea o sonoritate veselă, ca şi cum în sufletul lui s-ar fi trezit o forţă a cărei existenţă n-o bănuise pînă atunci. Deschise uşa şi intră în cameră.

Băiatul stătea lîngă fereastră. Golise valiza de lucruri, pusese pe pat o cămaşă de noapte şi o pijama ; rînduise periile, briciul, pieptenele şi trei pipe vechi pe măsuţa de toaletă.

Tatăl şi fiul se priviră :

— Aşa ! Luăm ceaiul, băiete ?

Kit continua să-şi privească tatăl cu o expresie gravă.

— Domnul Verity nu mai este, articulă tatăl. A murit azi dimineaţă. Deci, gata cu Staunton-ul. Hai să ne bem ceaiul.

Obrazul băiatului roşi uşor, buzele i se mişcară. S-ar fi zis că descoperise ceva la tatăl său, ceva frumos şi vrednic de milă totodată, un curaj, ceva care îl înduioşă pînă la lacrimi.

— Îmi pare rău, tată...

Buzele îi tremurau :

— Lasă... Ne-om descurca noi.

Şi deodată, cu un fel de frenezie, Sorrell îşi strînse copilul la piept şi-l sărută.

4

Mai tîrziu, ieşiră, vizitară catedrala, rătăciră prin parcul catedralei, la umbra ulmilor şi a teilor. Seara era deosebit de calmă ; prefirîndu-se printre frunze, soarele se odihnea pe iarba tunsă. Pe fişia de apă care înconjura palatul episcopal, cu zidurile sale vechi, roşcate, învăluite în lumina blîndă cernută de arbori, pluteau încet lebede albe. Casele canonicilor, retrase într-o binevoitoare siguranţă, te lăsau totuşi să arunci peste grilajele de fier cîte o privire asupra grădinilor. Ţipetele stăncuţelor care

zburau în jurul turnurilor se rostogoleau de sus în adîncul verde și calm.

Soarele în asfințit colora în roșu și aur dantela de frunze, iar în liniștea plină de demnitate a parcului se strecura din cînd în cînd o undă de mister. Sorrell și fiul său se așezară pe o bancă, care domina apa ; o peluză de un verde aprins cobora pînă la marginea ei, iar o salcie plîngătoare își legăna ramurile într-un torent de lumină galbenă.

Sorrell se gîndea că nimeni dintre cei care trăiau aici, în umbra splendidă a acestor turnuri și a acestor arbori, nu știa de sărăcie, de foame, de spaima oribilă care se învolburează ca o spumă în sufletul omului. Era aproape de necrezut, cît de sigură, cît de lipsită de primejdii părea viața pe aceste meleaguri.

Ședea acolo un biet om lîngă un copil sărman, și totuși sentimentul acela de sărăcie — acea sărăcie meschină pe care se străduia s-o mascheze — îl părăsi. Descoperi deodată o nevoie de sinceritate și-și descărcă sufletul în fața fiului său.

Stătură mult de vorbă.

— N-am de gînd să-mi fac probleme din pricina dungii de la pantaloni, băiete, să salvez aparențele. Nu mă interesează ce voi munci ; important este să găsesc ceva !

Ceea ce-l uimea, era faptul că băiatul înțelegea. Cum reușea să priceapă ? Era în el ceva aproape feminin, un fel de tandrețe, și în același timp ceva bărbătesc, acea camaraderie bărbătească pe care tatăl o cunoscuse din plin în timpul războiului.

— E probabil din cauza mea... tată...

— Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară !

— Tu ai să rămîi pentru mine întotdeauna căpitanul Sorrell, M. C. ! Chiar dacă ai să mături străzile.

— Și cu onoarea intactă ?

— Cu onoarea intactă !

Sorrell atrase capul lui Kit lîngă umărul său :

— Mi se pare, copile dragă, că de acum înainte tu și cu mine ne vom cunoaște unul pe altul mult mai bine decît altădată. Și asta datorită sărmanului domn Verity. Mă temeam îngrozitor să nu ajungi să-ți fie rușine de mine...

Băiatul zîmbi.

— Tată dragă, eu am să te ajut...

— Gîndește-te, numai la această biată valiză veche ! Ce-o fi simțit ea cînd a crăpat ? Este tocmai ce mi se întîmplă mie astăzi și acum, Kit, poți să mă vezi așa cum sînt pe dinăuntru. Ieri eram încă un fel de gentleman cu haine jerpelite. Acum s-a terminat cu asta.

Christopher meditä adînc. Spuse apoi :

— Eu n-am nevoie decît de puțină pîine cu unt, atît !

— Fără dulceață ?

— Fără !

— Într-un fel, mai bine că s-a întîmplat așa, spuse Sorrell. Cel puțin știm amîndoi cum stăm.

În spatele lor soarele se stingea la asfințit ; amurgul și umbrele copacilor înalți păreau să-și dea întîlnire pe luciul apei. Cei doi Sorrell se ridicară de pe bancă și porniră unul lîngă altul, legați prin noul lor simțămînt de înțelegere și simpatie, clădit pe sinceritate și dragoste.

— De acum încolo îți voi spune totul, Kit, fără nici un fel de ascunzișuri.

— Și eu, tată, o să-ți spun tot-tot !

— Și nici un fel de secrete ?

— Nici un fel de secrete !

Acesta a fost începutul unei mari camaraderii și pentru prima oară după multe luni, Sorrell simți o fericire care îl uimi. Uită de decepția crudă din timpul zilei ; apropierea sufletească ce se produsese deodată între el și fiul său spulberă gustul amar al înfrîngerii. Îi reveni curajul. În timp ce mergeau agale în penumbra parcului, mai densă sub copacii rămuroși, Sorrell simțea apropierea lui Kit că o apropiere fizică și morală totodată.

„Dacă n-aș fi avut copilul ?...“ se gîndea.

Kit îi atinse mîneca :

— Uite !

O luaseră pe cărarea mărginită de pietre pe după casele vechi de pe una din laturile pieței. Morminte de piatră sau de cărămidă apărură deodată între ei și zidurile vechi. Un gard viu de tisă, destul de înalt, ascundea majoritatea ferestrelor de la parter ; dar privirea lui Kit se fixă asupra unei ferestre mari și arcuite care se înălța deasupra gardului ; era puternic luminată, lăsînd să se vadă

fîşii viu colorate în portocaliu, verde, albastru, vişiniu. O siluetă îmbrăcată în negru îşi făcea de lucru în mijlocul acestei orgii de culori.

— Ce-i asta ? întrebă băiatul.

Sorrell zîmbi. Pe deasupra vechilor morminte se vedea fereastra salonului de expoziţie al unei modiste din Staunton şi pesemne că tocmai atunci primise un nou transport de bluze. Pe măsură ce le scotea din cutii, femeia le atîrna pe umeraşe în vitrina salonului, unde străluceau ca nişte nestemate în casetele lor.

— Lucruri de îmbrăcăminte, Kit.

— Parcă ar fi nişte buchete de flori ! spuse băiatul.

Merseră mai departe, ieşiră printr-o poartă de fier pe una din străzile Staunton-ului şi ajunseră pe Fletcher's Lane, unde Sorrell se aşeză să fumeze, în timp ce Christopher se dezbrăcă şi se culcă.

Sorrell rămase treaz încă multă vreme după ce copilul adormise.

— Da. Trebuie să-mi găsesc de lucru, îşi spunea.

Se dezbrăcă cu mişcări lente pentru a nu trezi copilul şi se strecură uşor lîngă el, întrebîndu-se cum va rezolva problema zilei de mîine.

CAPITOLUL II

1

În timp ce punea două felii de şuncă în farfuria lui Christopher, Sorrell se gîndea că el şi fiul său luau această gustare de dimineaţă pe credit şi că, dacă nu va găsi la Staunton ceva de lucru, va fi nevoit să treacă pragul unei case de amanet, din acelea cu trei bile aurite pe firmă.

După ce termină de mîncat, își aprinse pipa și își plimbă privirea peste coloanele de publicitate ale ziarului *Staunton Argus*. Cineva căuta un șofer ; un fermier avea nevoie de văcar ; mai multe doamne căutau bucătărese și fete în casă ; dar Sorrell trebui să recunoască că posibilitățile sale erau destul de limitate : el nu se pricepea nici să conducă mașina, nici să mulgă vaca, nici să gătească mîncare. În fond, dacă se gîndea mai bine, meseriile pe care putea să le practice erau extrem de puține. Înainte de război stătuse la un birou și participase la conducerea unei întreprinderi ; aceasta însă se închisese în 1917 și e destul să-i iei unui om de afaceri fotoliul său de birou ca el să devină cel mai neajutorat dintre muritori, un fel de gentleman fără ocupație.

Sus, în colțul din dreapta al paginii, Sorrell dădu peste o notiță care putea să aibă o oarecare legătură cu cazul lui. Notița semnala existența la Staunton a unei agenții de plasare conduse de o oarecare Miss Hargreaves de pe Strada Mare, la nr. 13. Sorrell rupse colțul foii, îl puse în buzunarul vestei și, întinzîndu-i ziarul lui Christopher pe deasupra mesei, se ridică :

— Trebuie să ies.

Băiatul înțelese.

— Aștept pînă te întorci.

La nr. 13 se afla o papetărie cu o vitrină, din care jumătate era ticsită cu romane ieftine. Ușa prăvăliei se afla chiar peste drum de poarta boltită a „Hanului Îngerului", așa că de dimineață pînă seara, din clipa cînd ridica obloanele și pînă le trăgea, Miss Hargreaves trăia în prezența aurită și angelică a emblemei hanului. Sorrell intră înăuntru. Prăvălia era lungă, întortocheată și întunecoasă. În zilele posomorîte trebuia să ardă în permanență lumina în ungherul din fund, unde se aflau rafturile înalte ale bibliotecii de împrumut. La ora aceea nu erau clienți și tînăra din spatele tejghelei, întorcîndu-și ochii miopi spre Sorrell, făcu un gest instinctiv spre teancurile de ziare cotidiene :

Aveți *Daily Mail* ?

Era întrebarea pe care o aștepta din partea cumpărătorului, dar spre surprinderea ei auzi altceva :

— Mi se pare că dumneavoastră țineți o agenție de plasare.

— Da, așa este.

Întoarse capul în direcția unui fel de birou sau de despărțitură, în fundul prăvăliei, unde se zărea un cap de femeie.

— Ar fi mai bine să vorbiți cu Miss Hargreaves — dincolo !

Cînd Sorrell ajunse lîngă birou, Miss Hargreaves înălță capul, arătîndu-i o față de femeie la vreo patruzeci și cinci de ani. Era subțiratecă și nervoasă, cu ochi căprui și o căutătură aspră și lacomă, iar pe vîrful nasului, congestionat, o rețea deasă de vinișoare fine, desena un mic triunghi roșu.

— Bună ziua !

Pentru această femeie, el era un bărbat străin și toți bărbații străini o interesau ; cu toate acestea, Sorrell era cît pe ce să se bîlbîie înfruntînd ochii aceia căprui :

— Am venit... Aș dori să vă consult...

— Căutați un servitor ?

— Nu. De fapt...

În clipa aceea fură întrerupți, pentru că în prăvălie dădu buzna, într-un foșnet suav de mătăsuri, o ființă plină de vitalitate, violent parfumată, cu mișcări largi, dezinvolte, repezi, care trădau o exuberanță aventuroasă și tulburătoare. Se opri lîngă Sorrell, puțin în urma lui, silindu-l să se uite la ea peste umăr. Bărbatul văzu o masă de păr blond-roșcat, fața largă și frumoasă, buzele roșii, ochii de un albastru viu. Era ceva brutal în trăsăturile ei, o vioiciune, o energie senzuală. Avu impresia că o rafală de vînt se stîrnise în prăvălia întunecoasă și că această femeie înaltă și blondă îi înăbușea tot curajul, dominîndu-l ca pe un copil neajutorat. Se întoarse din nou spre despărțitură, dar Miss Hargreaves nu mai avea ochi decît pentru noua venită. Femeia subțiratecă zîmbea, fața ei trăda o tainică însuflețire.

— Bună ziua, Flo dragă !... Cum te mai simți ?

— Arăt cumva bolnavă ?

În ciuda contrastelor, se vedea că între cele două femei exista o oarecare simpatie. Femeia blondă îl studia pe Sorrell : stătea deoparte, rezemată neglijent de panoul

despărțiturii, iar rochia ei de un albastru aprins se detașa pe fondul închis al lemnului vechi.

— Termină mai întîi cu domnul. Eu n-am venit pentru afaceri.

Sorrell ar fi preferat s-o trimită la dracu. Îi simțea privirile asupra sa ; dacă ar fi ales linia minimei rezistențe, ar fi șters-o din prăvălie fără să mai stea pe gînduri. Să rămînă acolo, să bolborosească motivul mizerabil al prezenței sale de față cu această femeie care îl tulbura și îl intimida ?

— La naiba ! își spuse. Fie ce-o fi !

Miss Hargreaves răsfoia un registru și aștepta ca el să rupă tăcerea.

— Spuneați că vreți să angajați... ?

— Caut un serviciu.

— O !... Pentru dumneavoastră ? Îmi pare rău... Dar știți... am numai servicii casnice.

— Bineînțeles ! spuse Sorrell, încordat ca o pisică speriată. Chiar la asta mă și refer : un post de valet, de lacheu sau ceva în genul acesta.

Simți disprețul celor două femei, și mai ales al celei înalte și blonde, cu ochii ei albaștri, reci și pătrunzători. De ce nu pleca odată și nu-l lăsa singur cu femeia de la birou ?

Miss Hargreaves se prefăcu că-și consultă registrul.

— Mă tem că nu vă pot propune nimic de felul acesta, absolut nimic.

— Înțeleg.

— De ce nu încercați la Brațele de Muncă ?

— O să încerc. Mulțumesc. Scuzați-mă pentru deranj. Bună ziua.

Se întoarse brusc, cu spatele la femeia blondă și se îndreptă spre ieșire. Observă că scîndurile vechi ale dușumelei scîrțîiră sub pașii săi — un sunet neplăcut provocat de un om descumpănit. Ajunse la ușă. O voce îl opri, ca o mînă care strînge frîul :

— Hei ! Un moment !

Sorrell se întoarse în pragul ușii, văzu femeia blondă care venea grăbită și se dădu la o parte ca s-o lase să treacă, convins că cererea lui n-o interesa cîtuși de puțin. Dar ea se opri în fața unui panou cu cărți poștale și

luînd una la întîmplare, își aținti ochii albaștri în ochii lui Sorrell.

— Vorbești serios ? întrebă ea.

Se uită la ea nedumerit.

— Cum ați spus ?

Zîmbetul femeii îl deruta.

— Bine ! Dacă e într-adevăr serios... Vino la Hanul Îngerului peste un sfert de oră. E acolo un post... Un post vacant.

Trecu prin fața lui foarte aproape de el și Sorrell o văzu traversînd strada și intrînd sub portalul arcuit al Hanului Îngerului, unde, fără să se mai uite înapoi, o luă spre o ușă din partea stîngă. Sorrell se întrebă de unde îi venea impresia de a fi strîns de zid. Îl făcuse să întrevadă în ea o forță uriașă, o vitalitate brutală și batjocoritoare.

Se întoarse deodată în prăvălie, traversă toată lungimea ei sumbră și ajunse la femeia din cușcă.

— Scuzați-mă !... Sînteți bună să-mi spuneți... ?

Ea înțelese.

— Este doamna Palfrey, care conduce Hanul Îngerului.

— Aha ! Și aveți cumva idee... ?

Miss Hargreaves îi aruncă o privire curioasă.

— Au nevoie de un om la toate : pentru cărat bagaje, pentru curățat încălțăminte și alte treburi...

Se uită țintă la fața ei mică :

— Bine !... Dar de ce nu mi-ați... ?

— Pentru că nu știam, răspunse ea cu răceală. Dacă vă convine, atunci... N-aveți decît.

2

Din pragul prăvăliei, Sorrell se uita la Hanul Îngerului.

Exteriorul clădirii îi plăcea. Fusese văruită probabil anul trecut și albul pereților era încă proaspăt. O streașină bine proporționată arunca o umbră clară ; ramele ferestrelor erau vopsite în maro, iar în centrul fațadei, un vechi balcon de fier înainta ca o proră de vas. Pesemne că îngerul aurit se legăna de multă vreme sub acest balcon și semnificația politică a simbolului era cît se poate de clară : era un înger fără nici o îndoială conservator, care timp de

multe generații arătase mulțimilor din Staunton calea către cer, purtînd în el elocința numeroșilor oratori de succes ai acestui partid.

Privirea lui Sorrell se îndreptă spre portalul boltit, pe sub care atîtea trăsuri și diligențe trecuseră odinioară.

Deasupra acestei intrări se deschidea spre trotuar o frumoasă fereastră semicirculară susținută de două coloane în stil ionic, văruite și ele. Sorrell observă că perdelele erau de tafta verde. De pervazul ferestrelor erau prinse lădițe, dar florile din ele se uscaseră.

Merse încet de-a lungul străzii, traversă Piața Tîrgului, intră în parc. Nu știa ce să facă. Puțin mai înainte aruncase o privire către obloanele zăvorîte ale magazinului domnului Verity și realizase rapiditatea cu care coborau tot mai jos perspectivele lui de viitor. Om la toate într-o tavernă de provincie ! Căzuse chiar pe fundul prăpăstiei sociale.

Se așeză pe o bancă și se uită la lebedele indiferente și elegante care alunecau în voie pe luciul apei.

— La urma urmei, își spuse, dacă ai ajuns la fund, ai cel puțin satisfacția că nu poți cădea mai jos.

Gîndul îl duse iarăși la Christopher.

— Am spus că voi găsi de lucru. Orice fel de muncă poate deveni o scară, ca să împing băiatul mai sus... Și dacă va putea să se cațere de pe umerii mei...

Se ridică și se întoarse la Hanul Îngerului ; intrînd sub portalul boltit, văzu la stînga lui o ușă de la care pornea un coridor destul de larg. Peste puțin timp avea să cunoască prea bine și să urască acest coridor cu linoleumul său alunecos și scara care pornea de acolo în întuneric.

La dreapta se deschidea un vestibul mai larg, cu ferestrele spre curte ; pe partea cealaltă a vestibulului se afla recepția, apoi coridorul care ducea la bucătărie, ușa unei săli supranumite *„The Cubby Hole"* (Bîrlogul), și intrarea din dos spre „Bar" !

Sorrell se opri o clipă pe coridor, cu spatele rezemat de harta împrejurimilor. În vestibul, doi-trei mușterii fumau sau citeau ziarele ; o femeie îmbrăcată cu haină de piele răsfoia un ghid Michelin. Sorrell observă că mesele erau în dezordine. Scrumierele pline de cenușă și chibrituri arse, fețele de masă cu urme de pahare, un

fotoliu din preajmă avea nevoie de reparații. Și deasupra tuturor plutea un aer stătut, înăbușitor.

Sorrell se apropie de ghișeul recepției, dar în clipa aceea un om apăru în pragul Bîrlogului. Ochii săi injectați, fără culoare, se opriră asupra străinului.

— Bună dimineața, domnule.

— Bună dimineața, răspunse Sorrell.

Omul purta o vestă fără mîneci peste cămașă, era neras, cu capul înfundat între umeri, acoperit cu un păr cărunt tuns scurt ; făcea impresia că nu avea gît, ca și cum capul i-ar fi fost prins direct de trupul scund și gros. Statura joasă scotea în evidență un început de obezitate ; efortul pe care trebuia să-l facă ca să vorbească îl epuiza vizibil ; Sorrell îi vedea respirația grea sub vesta umflată. Deși nu era la o vîrstă înaintată, omul dădea impresia unui ciine nenorocit, bătrîn, obez și rîios, cu ochii urduroși și coastele ieșite.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule ?

Figura lui buhăită avea ceva patetic ; își dădea aere de stăpîn, căuta să pară jovial și puternic, dar în realitate nu era decît un biet prostănac docil.

— Doamna Palfrey mi-a spus să vin aici. În legătură cu...

— În legătură cu ce ?

— Dumneaei are nevoie de un om.

— Aha !... Deci asta e ?

În spatele acestui chip cu fața buboasă, creierul funcționa foarte încet, așa că ochii albaștri spălăciți nu exprimau nici o emoție ; erau solemni și stinși.

Omul se îndreptă spre ușa pe care scria cu litere negre *„The Cubby Hole"* și o deschise :

— Flo !

— Ce este ?

— Întreabă cineva de tine ! Un om pentru locul lui Tom.

— Lasă-l să intre.

Răspunzînd la gestul mîinii puhave, Sorrell ghici că această biată epavă umană, acest fruct fleșcăit și umflat nu era altul decît soțul lui Florence Palfrey.

Închise ușa și se opri ținîndu-și pălăria în mînă. Camera, destul de întunecoasă, avea o fereastră care dădea în curte. Sub fereastră se afla o sofa lungă cu o mulțime de perne de un roșu-închis. Femeia ședea pe sofa și tricota ceva cu andrelele.

Nu-l invită să ia loc.

— Așadar, ce necazuri ai ? îl abordă brusc.

Îi răspunse pe același ton :

— În ce măsură vă privește asta pe dumneavoastră ?

Dintr-o privire ea înregistră subțirimea trupului său, paloarea feței, cu expresia ei mai degrabă gravă și mîndră, mustăcioara subțire, părul negru periat cu grijă. Maniera violentă în care reacționase la primirea ei insolentă nu-i displăcu.

— Dorești postul acesta ? întrebă ea.

— Depinde...

— De orgoliul dumitale, probabil ! Gentleman și fost ofițer, și toate celelalte !

Se prefăcea preocupată de andrelele ei, iar el studiind-o de sus, îi surprinse privirile furișe. Nu reușea să se dumirească în privința ei. Vitalitatea ei formidabilă, frumusețea ei ostentativă, viguroasă îl făceau să se simtă timid, ca un copil fără experiență. De ce îi spusese să vină ? Din milă sau din generozitate ?

— Caut de lucru, spuse el.

— Ești căsătorit ?

— Nu. Dar am un copil.

Privirea ei arătă că-l înțelege.

— Ce te-a făcut să vii la Staunton ?

— Mi se oferise un post, la Verity. Am sosit ieri. Verity murise.

Femeia cugetă o clipă, cu capul aplecat peste lucrul ei.

— O surpriză cam neplăcută pentru dumneata.

— Asta mă privește.

Avea simțămîntul că ea se amuza de prezența acestei creaturi umane în cușca ei.

— Ce referințe ai ?

— Aș putea să le obțin de la Asociația foștilor ofițeri. Mă numesc Sorrell, căpitanul Sorrell.

— Va trebui să te laşi de „căpitan". Cel puţin pentru o bucată de vreme.

— Da. Şi ce voi avea de făcut ?

Ea îşi făcu o plăcere din a-i enumera în amănunt obligaţiile de serviciu pe care le va avea de îndeplinit, ca şi cum ar fi vrut să descopere pînă la ce punct putea omul acesta să îndure colţii care îl sfîşiau.

— Înţeleg că dumneata eşti destul de novice în meserie... Te previn că nu admit nici un fel de aroganţă. Un om care curăţă încălţămintea la mine trebuie să-şi cunoască lungul nasului.

— Deci, în primul rînd, spuse el, voi avea de curăţat încălţămintea.

— Pe urmă vei căra bagajele.

— Da.

— Şi vei avea grijă de curte şi de garaj. Între altele, te pricepi puţin la biliard ?

— Ştiu să joc.

— Va să zică ştii cum se marchează. După aceea mai este şi barul. Vei face curat la bar în fiecare dimineaţă şi uneori vei ajuta la servit băuturile.

— Bine.

Ea îi simţea încordarea crescîndă ; după fiecare nou amănunt faţa lui palidă o înfrunta cu un aer de sfidare. Se închista într-o rigiditate tot mai îndîrjită, pe măsură ce ghearele îl sfîşiau mai cumplit. Refuza să se revolte.

— Şi altceva ?

— Ei ! Diverse alte treburi pe care eventual ţi le-aş da de făcut.

— Da.

— Şi îmi vei spune „doamnă".

Privirea pe care femeia i-o lansă avea în ea o curiozitate brutală. El era sclavul din arenă, prăbuşit în ţărînă şi ea se întreba dacă va cere îndurare.

— Prea bine, doamnă. Şi aş putea să ştiu cît voi primi pentru munca mea ?

— Treizeci de şilingi pe săptămînă plus întreţinerea.

— Numai atît ?

— Şi bacşişurile ! Nu uita bacşişurile ! Un om care se arată serviabil...

Făcu un gest indescriptibil din umeri.

— Este un post interesant şi convenabil. Bineînţeles, vei dormi aici.

Sorrell îşi răsucea pălăria între degete.

— Dar băiatul meu ?

— Nu angajez un copil. Noi nu ţinem copii aici. Vei putea să-l dai în gazdă undeva şi va putea să meargă la şcoală. Cîţi ani are ?

— Unsprezece.

— Foarte bine ! Asta te priveşte personal, Sorrell. Pot găsi zece oameni într-o jumătate de oră ca să ocupe postul.

Îi vedea dinţii albi sub mustăcioara neagră şi înţelese ce simţea în clipa aceea. O ura. Încă puţin şi ar fi pălmuit-o, iar furia lui stăpînită îi oferea genul de emoţie care îi făcea plăcere. Îi plăcea să-şi folosească ghearele împotriva bărbaţilor, să-i aducă la exasperare şi de multă vreme nu mai avusese o astfel de victimă.

— Accept serviciul, spuse el. Cînd doriţi să încep ?

Femeia se întoarse pe sofa şi apăsă cu degetul pe butonul unei sonerii electrice. Sorrell auzi un zumzet îndepărtat. Ea continua să stea ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva, numai ca să-l facă pe el să aştepte.

— Ce spuneai ?

Afecta o manieră degajată.

— Vă întrebam, doamnă, cînd doriţi să încep.

— Chiar acum ! Îţi acord o oră ca să aranjezi treburile în legătură cu copilul.

— Mulţumesc ! spuse el şi deschise uşa, dînd să plece. Dar tocmai atunci intră soţul ei, şi ea îl chemă înapoi.

— L-am angajat pe omul acesta. Se duce să-şi ia lucrurile.

Congestionat, cu privirea fixă, domnul Palfrey consimţi orbeşte :

— Bine, draga mea !

— Asta e tot, Sorrell. Să fii aici peste o oră.

În cinci minute Sorrell ajunse în mansarda din Fletcher's Lane. Îl găsi pe Christopher la fereastră uitîndu-se la mulţimea de acoperişuri ale Staunton-ului.

— Am găsit un serviciu, Kit !

Băiatul îi dărui un zîmbet fericit.
— Mă bucur, tată. Ce fel de serviciu ?
Sorrell făcu pasul care cerea un curaj supraomenesc.
— Sînt servitor la Hanul Îngerului.

CAPITOLUL III

I

Abia la sfîrşitul primei stăptămîni Sorrell se dumiri care era atmosfera la Hanul Îngerului din Staunton.

Era o mică lume închisă, o lume dominată de această femeie plămădită din sînge şi bronz, Florence Palfrey. Celelalte componente nu erau decît nişte siluete mărunte, care se strecurau temătoare de-a lungul coridoarelor, intrînd sau ieşind din camere. Se aflau acolo cele două chelneriţe, bucătăreasa, cele două cameriste şi tînăra apatică ce servea la bar. Mai era şi acel biet cretin de John Palfrey, care se tîra de colo-colo ca un cîine bătrîn, jalnic şi respingător, o fiinţă inutilă, de nimic, un glas şi nimic altceva. Era veşnic băut ; mîinile îi tremurau ; vesta umflată nu-i era niciodată încheiată cum trebuie ; pînă şi trăncănelile lui la *Cubby Hole* păreau o mormăială de animal fără minte. Uneori Sorrell îl găsea cu faţa scăldată în lacrimi.

— Ce s-a întîmplat, domnule ?

— Mi-am pierdut.... papucii... Potaia aceea afurisită..: Tot ea...

Înghiţea cu noduri :

— Cui îi pasă ? Te întreb... Cui ?... Nimănui.

Sorrell îi găsea papucii sau pipa, dar nu putea să aline lacrimile stupide ale bietului om. Erau momente cînd el însuşi era gata să plîngă, de furie sau de oboseală. În fie-

care seară se culca atît de epuizat sufleteşte şi trupeşte, încît rămînea multă vreme treaz, ascultînd orologiul catedralei sau zbuciumul său lăuntric. Acest fel de muncă era ceva cu totul nou pentru el : alerga de dimineaţă pînă seara ; căratul bagajelor îl zdrobea. Pe lîngă toate acestea, hrana era mizerabilă şi mîncărurile dubioase înghiţite la repezeală, cînd se nimerea, în bucătăria murdară, îi dădeau o senzaţie de acreală în stomacul slăbit ; avea adesea dureri.

Mai mult ca orice îl şoca murdăria localului. Văzut de afară promitea confort şi curăţenie ; zugrăveala era proaspătă, albeaţa pragului, imaculată ; dar unui observator atent nu puteau să-i scape lădiţele de la ferestre cu florile uscate. În interior domnea o delăsare de-a dreptul cinică. Nu era recomandabil să te uiţi pe sub covoare sau să examinezi mai îndeaproape pledurile ascunse de cearşafuri de-o albeaţă înşelătoare. Anumite locuri emanau un miros pestilenţial. Cît despre bucătărie şi gaura infectă, întunecoasă şi plină de jeg unde se spălau vasele, acestea îl făceau pe Sorrell să se mire de naivitatea oamenilor care îşi parcau maşinile în curtea „Îngerului", care luau masa la „Îngerul" sau dormeau în paturile „Îngerului".

Casa era de o murdărie ascunsă, ca a unor fete care poartă ciorapi de mătase şi lenjerie de dantelă, dar care se spală foarte puţin şi rar. Cu toate acestea hotelul aducea bani, comerţul mergea bine şi nu s-ar fi putut spune că Florence Palfrey nu-şi putea satisface orice capriciu. Era neobrăzată, lacomă, nesăţioasă : un animal cu foc în vine. Încărca notele de plată şi de cele mai multe ori strecura în ele cheltuieli imaginare, împotriva cărora prea îngăduitorul călător englez ar fi putut să protesteze ; dar în nouă cazuri din zece el nu sufla o vorbă şi plătea. Florence Palfrey îşi cunoştea bine oamenii. Îi înşela, riscînd să fie prinsă, dar ştia că în general oamenii plătesc, pleacă, bombăne şi uită. Era conştientă de laşitatea morală a lumii, de inerţia ei.

Foarte curînd Sorrell își dădu seama să „Îngerul", ca hotel, conta destul de puțin, la fel ca și cafeneaua sau salonul voiajorilor comerciali sau camerele de dormit. Barul era singurul loc care juca un rol de prim plan.

Bărbații veneau aici ca să se îmbete.

De fapt *Cubby Hole* era un pivot, o prinzătoare de muște, o hrubă în care se adunau bărbați de toate categoriile, care beau, făceau multă gălăgie, rîdeau prosteşte fără motiv și o urmăreau pe Florence Palfrey cu priviri libidinoase. În fiecare seară camera de lîngă bar se umplea pînă la refuz și chiar în timpul zilei era rareori goală. Această „cavernă" emana un aer de mister și conspirație. Bărbații care se fofilau înăuntru visau s-o surprindă pe nevasta bătrînului Palfrey într-o clipă de abandon, cînd ar fi consimțit să le ofere momente de desfătare între pernele roșii.

Lui Sorrell însă *Cubby Hole* îi făcea greață.

Se familiariză cu numele și cu fizionomiile obișnuiților localului. Printre aceștia figura Romer, directorul firmei „Spens și Waterlove", un bărbat politicos cu ochi căprui, neliniștiți, vestit pentru limba sa ascuțită ; avea o colecție uluitoare de anecdote scabroase. Biles, proprietarul măcelăriei de pe High Street, se strecura la bar cu fața lui roșie, grasă, cu privirea piezișă, bălmăjind complimente puerile cu buzele lui groase. Sadler, „veteranul", pleca în fiecare seară beat mort, mișcîndu-se ca o marionetă pe sfori, cu ochii arzînd de o flacără feroce, pe fața lui îngustă roasă de desfrîu. Și mai erau atîția alții : fermieri, negustori, voiajori comerciali, tineri precoci, cu toții furișîndu-se înăuntru ca niște ciini, ca să bea și să se destrăbăleze.

— Niște smintiți !...

Așa îi numea Sorrell și disprețul lui pentru ei se contopea cu propriile sale suferințe. Trebuia să marcheze pentru ei la biliard, să le asculte poveștile porcoase, să le aducă băuturi. Distracția lor era chinul său, căci adesea cădea din picioare de oboseală, de plictiseală și se ruga în sinea lui ca toți acești nătărăi să meargă în sfîrșit la

culcare. Auzea rîsetele şi zarva pe care o făceau în *Cubby Hole* în timp ce flirtau cu graţii bovine.

— „Oh, Flo, rîu de gheaţă scînteietor !...“

Aceasta era gluma obişnuită a lui Medlum, librarul care vindea cărţi de rugăciuni, biblii, ghiduri de artă pentru turişti şi avea soţie şi şapte copii. Era un omuleţ pirpiriu, care arăta ca şi cum ar fi fost ţinut într-o etuvă de înălbit, dacă nu l-ar fi trădat gura cu buze subţiri, roşii şi lascive.

Risipeau cu toţii o mulţime de bani. Îl trimiteau la culcare pe bătrînul Palfrey, complet abrutizat, care pleca tîrîndu-şi papucii, agăţîndu-se de balustrada scării. Adesea Sorrell trebuia să-l ajute să urce treptele, să-i asculte răsuflarea grea şi lamentările inutile :

— Nu-i mai pasă de mine.... Nici atîtica... Am apă în burtă... Ştii ? Sînt ca un ciorchine bun de stors, Steve... Cum îi zic doctorii la asta ? Ass... assitis... ? Ah, aş vrea să mor !...

Se oprea pe ultimul palier, gîfîind şi privindu-l pe Sorrell cu un aer solemn :

— Ţine minte vorbele mele... Eu intru în coşciug... În cel mult şase luni... Te întreb : cui îi pasă de mine ?

Şi începea să plîngă.

— Eşti un băiat de treabă, Steve... Nu ştiu de ce... Doamne ! Mă simt atît de rău !...

Sorrell descoperi treptat şi alte lucruri. La *Cubby Hole* veneau şi femei. Miss Hargreaves, de peste drum, cu nasul ei roşu, intra curioasă, rîzînd ascuţit ; femeia, care ţinea magazinul de fructe şi semăna cu o prună prea coaptă, declara de fiecare dată că nu suportă să fie gîdilată şi că o să ţipe.

Toate aceste fiinţe inferioare încetară foarte curînd să-l intrige, dar femeia de bronz continua să rămînă pentru el o enigmă. Îl repezea, chiar şi atunci cînd îl trata cu o veselie răstită. Ştia exact cum să-l mînuiască, atît pe el cît şi pe fiecare dintre aceşti smintiţi şi cum să respingă o mutră roşie care sufla prea aproape de ea. Uneori Sorrell avea impresia că disprețuia mai mult decît el toată această gloată.

Se întreba atunci, ce-o determina să se poarte astfel. Oare marea ei vitalitate avea ceva de cîştigat de la turma de curtezani ? Să fie vorba de bani ? Sau poate urmărea să-l facă pe bietul Palfrey să încalce recomandările medicului, grăbindu-i astfel sfîrşitul inevitabil ?

Avea perfidia unui animal puternic şi viclean. Nu-şi pierdea niciodată demnitatea, nu permitea nici cele mai mici libertăţi acestor clovni amorezaţi.

— Am mai văzut undeva o creatură ca ea, îşi spunea. Dar unde ?

Într-o noapte ploioasă îşi aduse aminte. Turma Circei umpluse peştera şi Sorrell, ducînd o tavă cu pahare pline o văzu aşezată pe sofa şi privind pe deasupra capetelor adoratorilor. Da. Îşi aducea aminte. La grădina zoologică din Londra văzuse o leoaică ghemuită în aceeaşi atitudine de o sălbatică şi superbă indiferenţă. Revedea ochii fiarei care priveau peste capetele oamenilor ce se agitau şi discutau dincolo de gratii — nişte animale domesticite, nişte biete maimuţe. Culcată mai sus de ei, cu privirea aţintită în depărtarea pe care numai ea singură putea s-o vadă, leoaica îi ignora.

Dar în clipa aceea Florence Palfrey întîlni privirea lui Sorrell şi o flacără se aprinse brusc în ochii ei.

Sorrell tocmai se pregătea să tragă zăvorul la poarta hotelului, cînd auzi un glas chemîndu-l.

— Stephen !

Deschise uşa vizuinii. Femeia şedea pe sofa, căscînd, simplă şi naturală ca un animal frumos.

— Ce idioţi afurisiţi !

Se uită la el în timp ce-şi lua o ţigară de pe masă.

— Dă-mi un foc...

Sorrell scoase cutia din buzunar şi scăpără un chibrit. Îl apropie de buzele ei. Ea suflă fumul, apoi îşi ridică deodată ochii. Sorrel văzu pupilele mari, negre şi albastrul viu al fiecărui iris.

— Arăţi cam istovit.

— E sfîrşitul zilei.

— Ar trebui să mai ieşi. Munceşti prea mult.

Sorrell îşi coborî privirea.

— Dacă aș putea ieși timp de o oră... După ceai... Știți, din cauza băiatului... Îl văd atît de puțin...

În aceeași clipă își dădu seama că o jignise.

— A !... Băiatul dumitale ! Ce face ?

— Merge la școală.

— La școala comunală ?

— Știți, e vorba de...

— Bine ! Du-te pentru o oră în fiecare zi ! Ai încuiat peste tot ?

— Da, doamnă.

Cînd trecu prin fața ușii ca să ajungă la scară, o văzu o clipă din profil. Fuma cu ochii țintă la peretele din fața ei ; avea colțul gurii căzut, sprînceana încruntată...

2

Sorrell avea cîteva momente în timpul zilei cînd viața i se părea mai suportabilă. Unul era acela cînd ajungea în fiecare seară în odăița lui de la mansardă, număra bacșișurile pe care le primise peste zi, își nota totalul într-un carnețel negru ; celălalt moment de destindere îl găsea în bucuria zilnică de a-și revedea pentru cîteva minute băiatul, de a se afla în prezența chipului său luminos și sincer.

Kit venea lîngă portalul boltit, unde Sorrell se întîlnea cu el. Băiatul își vedea tatăl în vechiul lui costum de serj albastru, din ce în ce mai ponosit, cu dunga pantalonilor tot mai puțin vizibilă. Uneori Sorrell purta un șort, dar de obicei căuta să și-l scoată înainte de a apărea în fața lui Christopher — o mică satisfacție pe care o oferea mîndriei sale.

Cîteva minute rămîneau lîngă una din coloanele ionice care susțineau fereastra și colțul sufrageriei, timp în care băiatul cerceta fața tatălui său. Era un copil cu spirit de observație și dragostea lui pentru Sorrell suferise o transformare calitativă. Christopher vedea schimbările de pe fața tatălui său, tenul ca de ceară, micile riduri apărute între sprîncene. Sorrell slăbise, umbla mai adus de spate, dar ochii îi erau zîmbitori.

— Îţi dă mîncare bună acolo, băiete ?

Christopher nu avea motive să se plîngă de hrana pe care o primea de la doamna Barter, pe Fletcher's Lane, nr. 13. Era o femeie de treabă.

— Mi-a cîrpit cămaşa, tată.

— Ei, nu mai spune !

Examină îmbrăcămintea băiatului... Da, costumul jerpelit contrasta cu chipul său atît de proaspăt...

— Trebuie să te duc neapărat la croitor, dragul meu. Cred că mi-o voi putea permite săptămîna viitoare.

Christopher nu putea să ghicească tot ce era în spatele privirii tatălui său ; dar citea în ochii lui căldura dragostei. Îi vedea uneori luminaţi de o bucurie tainică, cuprinşi de o visare adîncă. Erau ochii unui om însetat căruia copilul îi aducea răcoarea limpede şi curată a apei de izvor. Christopher îi dăruia o senzaţie de prospeţime... Ochii lui candizi şi căldura tenului bronzat păreau un rod neprihănit, după putreziciunea acelor suflete întinate, care îi evocau lui Sorrell nişte fiinţe veşnic frămîntate de gînduri murdare şi josnice. Fiul său avea de partea lui tinereţea, viitorul, atîtea posibilităţi ; era soarele ce se înalţa la răsărit.

Şi acest nenorocit de Palfrey !

— Doamne ! se gîndea Sorrell. Trebuie să te agăţi de ceva, măcar de o cămaşă curată şi de o bucată de săpun.

Christopher nu punea niciodată întrebări — întrebări incomode sau jenante. Admitea munca tatălui său şi îi înţelegea rostul într-un mod mai subtil decît îşi închipuia Sorrell. Toate acestea se răsfrîngeau asupra băiatului şi îi adînceau sensibilitatea şi seriozitatea.

La şcoală venea întotdeauna foarte îngrijit îmbrăcat. Nu vorbea bucuros despre şcoala lui : era în regulă, mai bună decît cea din Londra. Ce făcea seara ? Ei, de obicei o plimbare. Erau păduri în apropierea oraşului şi bineînţeles, rîul.

Aceste cîteva minute, infinit de preţioase pentru Sorrell, îl făceau totuşi să treacă prin chinurile lui Tantal : să trăieşti astfel, despărţit de fiul tău o zi întreagă ! De fiecare dată cînd se întîlneau, scruta lacom obrazul lui des-

chis şi luminos, cu teama să nu-l mai regăsească atît de pur.

Îl apăsa o răspundere teribilă, dar ochii limpezi ai copilului făceau mai suportabilă viaţa de la han.

Într-o zi, în timp ce mergea pe trotuar împreună cu Christopher, simţi că la una din ferestre femeia aceea îi urmărea. Ridică ochii şi îi surprinse privirea îndrăzneaţă, cercetătoare, fixată asupra băiatului.

Se întoarse în grabă la han şi dădu peste ea pe coridor.

— Acesta e puştiul dumitale ?

— Da, doamnă.

— Nu-ţi seamănă deloc. Mama lui a murit, probabil ?

— Am divorţat, răspunse Sorrell palid, cu buzele strînse.

De obicei, pe la orele unsprezece, se căţăra pe scara îngustă cu o lumînare în mînă spre mansarda unde dormeau servitorii. Uneori ajungeau pînă la el rîsete şi vorbă din vreuna din odăile femeilor de serviciu ; dar întotdeauna trecea direct în camera sa, închidea uşa, punea sfeşnicul pe scaun, se aşeza pe pat şi îşi golea buzunarele. Era ceasul socotelilor preţioase. Îşi ţinea caieţelul cu scoarţe negre într-o ordine desăvîrşită, cu rubrici de credit şi debit.

7	iulie	— salariu	£ 10 0	Pensiune — Christopher	£ 1	00
7	„	— bacşişuri	4 6	Tutun		20
8	„	— „	3 0	Periuţă de dinţi		10
9	„	— „	0	Ghete — Christopher	1	00
10	„	— „	7 0			
11	„	— „	5 6			
12	„	— „	1 0			
13	„	— „	9 0			

Constată că media săptămînală a bacşişurilor sale se ridica la aproximativ douăzeci şi cinci de şilingi. Plătea doamnei Barter o liră pe săptămînă pentru întreţinerea lui Christopher. Cheltuia cîţiva şilingi pentru el însuşi şi izbutea să economisească o liră pe săptămînă ! Cincizeci şi două de lire pe an ? Numai de l-ar ţine sănătatea !

Îşi făurise un plan în legătură cu băiatul lui — un ţel care se zărea ca o lumină depărtată prin ceaţa frămîntărilor zilnice.

— Trebuie să-mi fac serviciul într-un mod sîrguincios de dragul lui Kit, se gîndea el, pentru ca el să poată realiza ceva mai bun. Voi pune deoparte fiecare bănuț, naiba să-l ia.

Viața, acea viață care i-ar fi solicitat instinctele primare, nu-l mai atrăgea. Întreaga lui energie părea să se concentreze și să curgă pe un canal unic. Își descoperi o ciudată vocație pentru curățenie, chiar dacă blestema uneori lucrurile neînsuflețite asupra cărora era nevoit să o exercite. Constată cu mirare că gîndea și filozofa mai ales în timp ce lustruia perechile de ghete și pantofi lăsați în fața ușilor. Această muncă îl scîrbea mai puțin decît frecatul dușumelelor la bar, unde avea sentimentul că rînea gunoiul într-un grajd de vite murdare și neîngrijite.

Pe cîtă vreme pantofii... Pantofii aveau o personalitate. Ajunsese să-și facă o părere despre posesorii lor după încălțămintea pe care o purtau. Cel mai mult îi plăceau pantofii simpli maro, pantofi de gentleman și pe aceștia îi lustruia cu o deosebită rîvnă. Pantofii femeilor tinere, oricît de eleganți ar fi fost, nu-i trezeau nici un fel de emoție. Ghetele pe care le detesta cel mai mult erau cele purtate de o anumită categorie de voiajori comerciali de vîrstă mijlocie, care călcau apăsat și aveau burtă. Niciodată nu-și băga mîna în aceste „copite de porc", cum le zicea el.

Odată cu ora de libertate zilnică pe care o smulsese din ghearele lacome ale Leoaicei, Sorrell putea în sfîrșit să-l vadă pe Christopher mai mult și mai des. Alesese ora între opt și nouă, deoarece observase că cei mai mulți automobiliști soseau după ora ceaiului, cînd era nevoie de cineva care să descarce bagajele din mașină și să le ducă sus. Nu-i convenea să lipsească tocmai atunci și să piardă bacșișurile. Dar în timpul acelor seri lungi de vară, el și Christopher se plimbau împreună ; uneori alegeau parcul din jurul catedralei, alteori se avîntau pentru scurtă vreme afară din oraș. Dacă ploua, doamna Barter îi lăsa să stea în salonul ei. Se purta amabil cu Sorrell, se oferise chiar să-i cîrpească rufăria de corp.

Christopher iubea copacii. Îi plăcea mai ales să stea sub un ulm uriaș din parc, cu coroana bogată și o bancă

rotundă în jurul trunchiului. Şi Sorrell se aşeza acolo cu plăcere. În felul acesta îşi mai cruţa încălţămintea şi-şi odihnea picioarele ostenite.

Kit băgase de seamă în timpul micilor lor excursii în afara oraşului că tatăl său mergea greu, ca şi cum l-ar fi durut picioarele, şi că una din ghetele lui era cîrpită.

— Data viitoare va fi rîndul tău, tată !

— Pentru ce anume, băiete ?

— Să-ţi iei nişte ghete !

I se întîmpla să vorbească aproape părinteşte cu tatăl său. Avea şi el planurile sale, ambiţii şi năzuinţe vagi către o activitate măreaţă, care să-i permită să cîştige mulţi bani. Înţelegea că viaţa tatălui său era un efort continuu şi visa să ia asupra sa o parte din acest efort.

— Aş putea începe să lucrez de la cincisprezece ani.

Sorrell îl privi mirat :

— Vreau să sper că nu.

Îşi mută privirea de pe faţa copilului către coroana rămuroasă a ulmului şi în clipa aceea i se păru că vede viaţa şi toată strădania lui.

— Cum a crescut copacul acesta ? Cîţi ani i-au trebuit oare ? Vezi, el nu s-a grăbit şi nici noi nu trebuie să ne grăbim.

Ochii băiatului îl priveau întrebători.

— Dar nici chiar aşa... Tu care munceşti pe brînci... Care faci de toate...

— Acesta mi-e serviciul, Kit.

Luă un aer misterios.

— Am nişte planuri. Adevărul este că... De fapt, tu nu ştii încă ce vrei să faci... Aşa cred cel puţin... În orice caz n-ai să fii un contopist de birou ! Să ne ferim de impasuri !

— Te gîndeşti adică la ce-aş dori să fiu ?

— Exact.

— Cred că omul trebuie să încerce să cîştige bani.

— Stai puţin ! Important este cum îi cîştigi. Profesiunea ca atare contează mai mult decît banul.

— Da, spuse Christopher foarte solemn. Trebuie să-ţi placă ceea ce faci... Ei bine, cred că am să descopăr...

CAPITOLUL IV

1

La vreo cinci săptămîni după ce se angajase la Hanul Îngerului, se produse un incident care îi dezvălui brusc lui Sorrell ce întorsături ciudate pot lua toanele oamenilor capricioşi.

Era dimineaţă. Clienţii hotelului nu coborîseră încă pentru micul dejun şi Sorrell, stînd în genunchi, aduna în vestibul conţinutul unei scrumiere pe care cineva o răsturnase de pe masă, seara. Cele două chelneriţe erau ocupate în sufragerie, iar una din ele, o fetişcană palidă, mărunţică, cu o claie de bucle negre, îl zări pe Sorrell îngenunchiat, în timp ce alerga la bucătărie cu un şervet pe braţ. De cîtva timp ea îi arunca priviri galeşe şi căuta să-l întîlnească pe coridorul întunecos, el însă era prea obosit, ca să-i mai ardă de asemenea nimicuri ; uitase cu desăvîrşire faptul că fizicul lui mai putea să atragă femeile. Cînd trecu pe lîngă el, fata îi acoperi ochii cu şervetul, îl strînse şi se aplecă în aşa fel ca buclele ei negre să-i atingă fruntea.

— Ghici cine-i ?

Rîdea pe înfundate. Dar înainte de a încerca să se elibereze, şervetul se desfăcu şi Sorrell abia avu timp să vadă picioarele subţiri ale lui Millie dispărînd în fugă pe coridorul care ducea la bucătărie. Cineva cobora treptele scării şi trecu în spatele lui. Întorcîndu-şi privirea, o văzu pe Florence Palfrey care se îndrepta spre birou.

Incident banal, poznă copilărească, dar cînd personalul hotelului se adună pentru masa de prînz, Sorrell constată că bruneta lipsea.

— Ce-i cu Millie ?

Colega ei îi aruncă o privire tăioasă.

— Dumneata ar trebui să ştii mai bine !

— Dar nu ştiu.

— A dat-o afară.

— De ce ?

— N-a fost cuminte.

N-au mai vorbit despre asta, dar se vedea că celelalte se simţeau jignite de concedierea brutală a colegei lor şi în acelaşi timp se temeau de Leoaică şi se fereau de Sorrell — bărbatul.

Îşi dădea seama de neîncrederea lor bănuitoare şi se simţea prost : îl săgetă deodată un fior de frică.

Ceea ce păţise Millie i se putea întîmpla şi lui, iar el era ferm hotărît, de dragul copilului, ca aşa ceva să nu se întîmple.

Acuitatea temerilor lui era de fapt o umilinţă, dar acceptă umilinţa ştiind că nu are încotro, după cum ştia că trebuie să-şi poarte costumul jerpelit pentru că nu are altul. Posibilitatea de a fi azvîrlit în stradă, de a pierde cei treizeci de şilingi, întreţinerea şi bacşişul îl alarma, dar totodată era şocat de această teamă : el, bărbat în toată firea, să tremure la gîndul că ar putea fi alungat dintr-un asemenea caravanserai ! Pînă atunci nu realizase în ce măsură Hanul Îngerului devenise paiul lui salvator şi era în stare să se agaţe de el cu groaza instinctivă a omului în faţa necunoscutului.

Toată după-amiaza şi-o petrecu într-o activitate frenetică. Umbla peste tot căutîndu-şi de lucru. Trebăluia fără răgaz. Se îndîrji să cureţe tot jegul adunat de ani de zile în casă.

Nu-l părăsea nici o clipă intuiţia prezenţei continue a femeii. Şi ea părea să fie pradă unei agitaţii fără rost şi unei nevoi de acţiune : ieşea mereu din birou sau din *Cubby Hole*, urca şi cobora scările, revenea, o lua iar de la capăt. Îl observa pe Sorrell în cele mai diverse posturi şi locuri, în genunchi lustruind mînerele uşilor din vestibul sau geamurile de la uşi, scoţînd afară ficuşii şi spălîndu-i în curte. Îl zări îndoit sub masa mare de nuc din coridor fără însă să-şi poată da seama ce făcea el acolo.

Cu toate că trecuse de zeci de ori pe lîngă el în cursul acelei după-amieze, nu-i adresase nici un cuvînt, prefăcîndu-se că nici nu-l vede ; dar fiecare era perfect conştient de prezenţa celuilalt. Intuiţia felină a femeii ghicise frica bărbatului. Parcă vedea în faţa ei un biet animal speriat, care se învîrteşte de zor în cuşca lui. Dar ştia că în acelaşi timp o blesteamă pe ea, pe sine însuşi şi munca pe care o face. Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea

Militară ! Abia se stăpînea să nu izbucnească în hohote de rîs. Îi treceau prin minte tot felul de gînduri. Sorrell stătea îngenuncheat în faţa ei şi dacă ar fi dorit, ar fi putut să-i spună să se ridice sau să rămînă mai departe aşa, să vină sau să plece. Se îmbăta de propria ei putere.

„Muiere afurisită ! Ce are de gînd... ?"

Sorrell avea senzaţia ciudată că acest du-te-vino al ei nu era întîmplător şi că avea o legătură cu dînsul. Prefăcîndu-se că îl ignoră, ea îl observa fără răgaz ; indiferenţa ei aparentă degaja un fel de intimitate ascunsă.

Sorrell aduse o scară pliantă şi urcat pe ea lustruia una din oglinzile mari din vestibul. Îşi vedea reflectat în oglindă chipul livid, îngrijorat, mişcarea mîinii înarmate cu o cîrpă şi adresa ocări mute imaginii sale, acestei creaturi înspăimîntate şi pline de zel.

„Ratat mizerabil !... Idiot caraghios !... Te zbaţi ca să faci impresie bună..."

Deodată văzu în oglindă chipul ei. Era în spatele lui şi îl privea ţintă. I se păru că descoperă o licărire de amuzament în ochii ei, acel amuzament pe care l-ar fi simţit de bună seamă o leoaică, dacă admitem că o leoaică poate fi înzestrată cu simţul umorului...

— Eşti foarte ocupat astăzi, Stephen ?

— Da, doamnă.

Nu se opri din lustruit, convins că ea avea să-i vorbească despre incidentul stupid din dimineaţa aceea. Aştepta atent. Mai bine de un minut rămase nemişcată privindu-l şi Sorrell îşi simţi sîngele urcîndu-i la ceafă şi la urechi. Afurisita ! Ce vroia de la el ? De ce nu pleca de acolo sau de ce nu-şi înfigea ghearele în el şi nu termina odată ?

Se întinse ca să ajungă colţul de sus al oglinzii şi cînd îi căută din nou imaginea, constată că plecase. Simţi o oarecare uşurare, dar nu era decît o uşurare temporară : ea trebuia să fie pe undeva. Unde ?

Uşa de la *Cubby Hole* era larg deschisă şi o parte din interiorul ei se reflecta în oglindă : o fîşie de covor verde, o pernă roşie, o porţiune de fereastră. Era acolo, de veghe pe sofa. Văzu reflexele roşcate ale părului ei şi ochii foarte întunecaţi, ca ai unui animal de pradă care îşi pîndeşte victima în penumbra desişului. I se păru că zîmbeşte.

Incercă să-şi concentreze atenţia asupra luciului oglinzii, să nu le dea voie gîndurilor şi privirii să pătrundă în adîncime, acolo unde se afla femeia, dar fără să vrea atenţia i se îndrepta mereu către acest plan îndepărtat. Ea rămînea acolo urmărindu-l nemişcată, enigmatică, ca o pisică enormă cu blana roşcată. Sorrell se hotărî să plece de la oglindă. Coborî de pe scăriţă şi se pregătea s-o strîngă, cînd îi auzi vocea :

— Stephen !

— Da, doamnă.

— Mai e şi aici o oglindă. N-a mai fost atinsă de la... de la...

Izbucni în rîs, cînd Sorrell păşi pragul cu scăriţa şi căldăruşa lui.

— ...de la Adam şi Eva !

Sorrell se supuse cu o grabă febrilă. Oglinda, încadrată într-o ramă auriţă în stil *Régence*, era aşezată pe cămin. Cînd se urcă pe scară, constată că partea de sus a ramei era neagră de praf. Florence Palfrey luă un ziar de pe sofa, dar în loc să-l citească, se apucă să-şi facă vînt. Ziua era foarte caldă.

— E cineva în hol ?

— Nimeni.

Sorrell coborî din nou ca să moaie cîrpa în căldăruşă.

— E foarte cald astăzi.

Nu-i răspunse nimic, ci îl urmări mai departe în timp ce lucra. Mişcările lui trădau o mare nervozitate şi asta îi provoca o anumită satisfacţie. Începu să-i vorbească cu un aer de intimitate stăpînită, cum nu făcuse încă niciodată pînă atunci. Îl tratâ ca şi cum ar fi fost căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară şi în acelaşi timp lustragiul şi portarul hotelului ei.

— Lucrurile s-au mai schimbat de la război încoace, Stephen !

El aprobă din cap. Îl stăpînea o stare de nelinişte ciudată.

— Cum ţi-ai cîştigat Crucea Militară ?

— Nu ştiu...

— Lasă, nu te mai sfii de mine. Hai spune ! Cum a fost ?

— Ce să spun ? Într-o luptă de tranşee.

— Voi i-aţi atacat pe ei ?

— Nu, doamnă. Ei erau cei care...

Muncea de zor la oglindă cu spatele întors spre ea, dar avea impresia vagă că trebuie să se ţină la distanţă, deşi n-ar fi putut spune precis de ce.

— Şi atunci, ce s-a întîmplat ? Hai, nu mai fi atît de modest !

— Nemţii au năvălit în tranşeea noastră.

— Da, şi ?

— Şi i-au străpuns pe cîţiva dintr-ai noştri. Baioneta e o sculă păcătoasă. S-a produs puţină panică. Şi pe mine m-a cuprins groaza.

— Ce nostim !

— Nu era nostim deloc şi deodată parcă explodă ceva în mine şi am văzut roşu !

Ea dădu încet din cap. Îl examină gînditoare, printre gene, cu o dorinţă feroce.

— Va să zică, poţi vedea roşu ? La drept vorbind n-aş fi crezut. Asta e ceva interesant. Probabil că erai mai puternic pe atunci ?

— Da. Dar nu e vorba numai de forţa fizică...

— Bineînţeles că nu ! Şi presupun c-ai fost rănit ?

— De două ori.

— Grav ?

— O schijă în piept, a doua oară. A trebuit să fiu lăsat la vatră după aceea.

Simţea şi auzea cum foşneşte ziarul, în timp ce femeia îşi făcea vînt — un sunet neplăcut, ca un foşnet de frunze. Termină cu oglinda şi coborînd grabnic de pe scară o strînse şi apucă căldăruşa.

— Mai am ceva de făcut, doamnă ?

Se uită la el pe deasupra ziarului.

— Nu... Eşti un tip bizar, Stephen !

Sorrell o privi fix în timp ce ea izbucni în rîs :

— Bizar, şi încă cum ! Du-te şi vezi dacă mai găseşti ceva de lustruit !...

2

Din ziua aceea Sorrell începu să înţeleagă din ce în ce mai clar că era prizonier în cuşca Leoaicei: Nu vorbea

mult, dar reușea să-l facă să simtă că depinde întru totul de ea și că era destul ca ea să-și ridice laba... Felul în care-l trata era un amestec de subtilitate și simplitate în care momentele de provocare și cruzime șăgalnică se învecinau cu accese bruște de intimitate.

Uneori răutatea ei era atît de vădită încît îl înspăimînta. Căci Sorrell nu se gîndea decît la fiul său și se ferea din răsputeri să cadă în cursă : o legătură echivocă cu o femeie pe cît de primitivă, pe atît de cinică i se părea de neconceput. Refuza aventura. Viața nu mai însemna de mult pentru el o aventură strict personală și atunci cînd se ivea o tentație, își amintea că de fapt trăia prin procură și că însăși voința lui de a trăi își avea rădăcinile în tinerețea neprihănită a fiului său.

Era speriat, îl chinuia senzația absurdă că Leoaica îl ținea, îl hrănea, se juca cu el cu unicul scop de a-l devora mai tîrziu. Îi întrevedea firea necruțătoare, ferocitatea, forța ascunsă. Nu știa nici el de ce îi trezise interesul și se întreba care era motivul. O intrigase faptul că el era un gentleman care trebuia să care bagaje și să curețe ghete ? Sau bărbații aceia stupizi și mojici care seară de seară îi luau cu asalt bîrlogul n-o mai interesau ? Își imagina foarte bine o leoaică blazată căutînd în jurul ei o altfel de victimă.

Sorrell luase obiceiul de a-l ajuta pe nenorocitul acela de Palfrey să meargă la culcare ; deși soțul lui Florence Palfrey era departe de a-i stîrni simpatia, însuși faptul de a ajuta un om crea un fel de solidaritate. John Palfrey era o epavă ; nimănui nu-i mai păsa de el. Putea să strige de sus mult și bine cu vocea lui dogită : toată lumea îl ignora cu desăvîrșire.

— Hei !... Apă caldă... apă caldă pentru ras !...

Adesea Sorrell îl găsea pe palier în vechiul său halat de casă albastru, plîngînd cu lacrimi fierbinți.

— Vreau... să-mi aducă... gustarea.

Își lua gustarea sus în dormitor și Sorrell fu acela care își asumă obligația de a-i duce tava cu micul dejun și apa caldă, deoarece vedea în Palfrey doar rămășițele unui om care fusese devorat.

— Ești un tip de treabă, Steve... Eu nu mai însemn nimic acum... Cui îi pasă ?

— Mie, domnule.

Palfrey se agăță deodată de brațul lui :

— Să nu te însori niciodată, Steve ! Să nu te lași prins de o femeie. O să te mănînce de viu.

Și Sorrell înțelese.

Într-o seară, după ce-l ajută să se culce, Sorrell dădu de Florence pe palier în fața ușii. Palierul era slab luminat, iar ea stătea lîngă scară cu o mînă pe balustradă, ca și cum s-ar fi oprit să se odihnească. Purta o rochie neagră foarte decoltată și avea brațele goale pînă la umeri.

Sorrell nu-și luase încă mîna de pe clanța ușii lui Palfrey. Apariția bruscă a femeii îl tulbură ; simțea că trebuie să treacă repede pe lîngă ea și să coboare scara ; parfumul ei obișnuit îi umplea nările. Făcu cîțiva pași spre ea. Stătea nemișcată barîndu-i drumul, așa că nu mai putea trece decît dacă se lipea strîns de perete.

— L-ai pus în pat, nu ?

Se uita țintă în ochii lui, ca și cum privirea ei i-ar fi putut anihila orice urmă de rezistență.

— N-o s-o mai ducă mult... spuse deodată.

Tonul ei avea ceva ambiguu : parcă încerca să-l convingă de recunoștința ei pentru inima lui bună, să-i măgulească un orgoliu pueril, și totodată îl implica într-un complot viitor. Ei da ! Putea foarte bine să stea întinsă leneș în vizuina ei și să aștepte această pradă deosebită care se agăța de o integritate absurdă.

Sorrell fu șocat : ceva luă parcă foc înlăuntrul lui ; ar fi vrut s-o pălmuiască, s-o arunce jos de pe scări strigîndu-i vorbe de ocară... Dar în aceeași clipă văzu în spatele acestei femei chipul copilului său.

— Este un biet om bolnav și nenorocit... murmură el.

Se simți copleșit de rușine. Își cufundă privirea în întunericul scării și articulînd un „Mă scuzați" pripit și jenat, își făcu drum pe lîngă ea și coborî.

Simțea nevoia să ia aer, să fie singur, oriunde sub stele ; și luîndu-și inima în dinți, își părăsi serviciul și ieși în High Street, de unde ajunse în Market Square. Piața era pustie. Văzu luna mare și galbenă, agățată deasupra ulmilor și alături — turnurile negre ale catedralei. Merse încolo și încoace, în capul gol, numai cu vesta peste

cămașă. Simți nevoia să alerge în Fletcher's Lane să-l regăsească pe Christopher, să-l cuprindă în brațe.

— Este singurul lucru curat ce mi-a mai rămas, își spunea.

Îi venea să scuipe.

— Doamne Dumnezeule ! Să lași un om să moară astfel ! — ca o bucată de carne stricată într-un ungher ! Dacă îmi va fi dat să mor și eu așa ! Muiere blestemată !...

Dorea cu înfrigurare să scape — dar cum ? Nevoia îl ținea înlănțuit. Dacă ar rupe lanțul și ar sări în necunoscut ? Pusese ceva bani deoparte, puțini, e drept, și dacă ar putea să mai cîștige un răgaz ca să-și tragă sufletul ar avea timp să caute în altă parte... Băiatul, numai asta avea importanță ! Ce se va întîmpla dacă el, bărbatul, se va supune... ? Dacă se va lăsa mîngîiat înainte de a fi devorat... ?

Dar de ce atîta ezitare ? La urma urmei ce ușor era totul ! Doar îi făcuse o aluzie directă ! Dar sufletul i se cutremura de scîrbă ; să intre în pielea acelui idiot nenorocit, pentru ca să se vadă azvîrlit în cel mai abject marasm mai devreme sau mai tîrziu, cînd creatura aceea felină se va fi săturat de el...

Nu. Va lupta. Deși nu știa nici el prea bine în ce fel. Lupta lui nu semăna cu nici una din acele crize primitive din viața unui om, cînd ceva mai puternic decît dorințele imediate îl împinge pas cu pas afară din prăpastie. Se crampona de o prejudecată și de singurul lucru omenesc care avea importanță : nu vroia să cadă într-o mocirlă dubioasă ; nu vroia să-i fie rușine să se uite în ochii fiului său.

— Muiere blestemată ! repetă din nou. Voi lupta pînă la capăt.

Și făcu cale-ntoarsă spre hotel, cu ochii arzători, ca în momentele cele mai groaznice ale războiului.

3

Muncea cu aceeași frenezie, ca și cum s-ar fi angajat într-o bătălie pe viață și pe moarte împotriva murdăriei de tot felul care domnea în hotel, ca și cum ar fi vrut să se ascundă în norul de praf stîrnit de energia lui neobo-

sită. Nu cunoştea astîmpăr. Se învîrtea încontinuu în cuşca lui, măturînd, curăţînd, lustruind, aşezînd lucrurile. Activitatea lui neîntreruptă îi impresiona chiar şi pe indivizii obişnuiţi să-şi piardă vremea la *Cubby Hole*.

— Servitorul acesta al dumitale munceşte, nu glumă, Flo !

— Păi de ce nu ? Doar nu-i membru al vreunui sindicat !

— Cam zurliu, calicul ăsta ! Se uită ca şi cum ar vrea să spună că bomba asta are nevoie de o spălătură bună !

— Poate că aşa şi este !

In acest mediu vulgar, greţurile lui Sorrell deveniră reale, ba chiar cronice. Ii era groază să mănînce, iar noaptea se trezea din cauza unei dureri ascuţite sub coaste. Se gîndi să consulte un medic, dar ştia că nu de medic avea nevoie, de aceea se hotărî pentru o soluţie mai economică şi intră într-o farmacie. La ora aceea nu erau clienţi şi Sorrell îşi mărturisi necazul pe deasupra unor grămezi de săpun, a unor mănuşi de spălat şi periuţe de dinţi.

— Sufăr de indigestii. Mi-aţi putea recomanda ceva ?

Farmacistul, un om scund, cu faţa palidă şi buzele subţiri, strînse într-un fel ciudat, întrebă :

— Aveţi dureri după mese ?

— Da.

— Cît timp durează ?

— Uneori mai mult, alteori mai puţin.

Intîlni privirea cercetătoare a omului.

— Cred că aveţi nevoie de un tonic. Sînteţi surmenat. Vă dau eu ceva.

Sorrell sacrifică preţioasa sumă de trei şilingi şi nouă penny în schimbul unui flacon de tonic şi al cîtorva tablete.

— Cu asta scăpaţi de balonări la sigur.

Medicamentele nu-i fură de nici un ajutor, pentru că era zbuciumat, istovit, mînca prost şi alerga la muncă înainte de a fi înghiţit ultimul dumicat. Durerile continue şi starea de nesiguranţă îl deprimau ; se simţea din ce în ce mai puţin o fiinţă omenească şi din ce în ce mai mult un animal închis în cuşcă. Îl năpădea uneori o apatie melancolică şi atunci o voce lăuntrică juca rolul ispititorului : „La ce bun toate astea ? Eşti un ratat, iar trupul

tău nenorocit de asemenea. De ce să nu cedezi, să aluneci, să te lași dus de curent ? La urma urmei, despre ce-i vorba ? O femeie, un copil și o aventură de care atîția bărbați s-ar amuza ! Ești un imbecil ".

Kit observă că tatăl lui era schimbat : ochii trădau o oboseală imensă ; albul lor căpătase o nuanță murdară. Arăta mai adus de spate și părea să nu se simtă bine cînd se așeza la umbra ulmului rămuros ; era o întruchipare a descurajării. Dar lui Kit nu-i plăcea să pună întrebări.

— Cred că munca te cam istovește, tată.

— Da, un pic... Mă voi obișnui.

— Dar... N-ai putea să găsești altceva ?

— Am un plan.

Vorbea întotdeauna de acest plan. Cu cît părea mai greu de atins, cu atît îl obseda mai mult. Planul lui se putea asemăna cu un soare ipotetic, invizibil cea mai mare parte a verii engleze, dar care există totuși și va străluci neapărat într-o bună zi... la anul. Făcea eforturi să pară încrezător în fața copilului, fiindcă își dădea seama că Christopher era singura ființă de pe lume care mai credea în el. Dorea cu disperare ca băiatul să nu-și piardă încrederea în el, mai ales cînd se simțea el însuși pe punctul de a-și pierde încrederea în sine. Era ca o autosugestie, stimulentul infinit de drag și prețios al tinereții.

Intr-o zi se îmbolnăvi ; dar continuă să muncească cu fața trasă, cu tenul pămîntiu. Era tocmai ocupat să așeze ziarele în sala voiajorilor comerciali, cînd femeia se strecură înăuntru.

— Arăți prost, Stephen.

Vorbea cu un ton blînd, seducător și Sorrell murmură ceva despre mîncarea de la prînz care nu-i priise.

— Te agiți prea mult, spuse ea.

El continua să pună ziarele în ordine, simțind că prezența ei iradia o lumină falsă.

— Ai putea... să faci mult mai puțin... dacă ai încerca să înțelegi...

Sorrell înțelese.

— Asta mi-e munca, spuse.

— Bine, cum vrei !

Femeia ieși din cameră, iar el se prăbuși într-un fotoliu și-și luă capul în mîini.

CAPITOLUL V

I

Sorrell stătea cu spatele rezemat de una din coloanele albe care susţineau fereastra în consolă, cînd un automobil sport, roşu-închis cu două locuri trase în faţa Hanului Îngerului.

La volan se afla un bărbat brun în costum gri, cu o pălărie de fetru moale de aceeaşi nuanţă. Îi făcu un semn lui Sorrell :

— Aveţi camere ?

— Da, domnule.

Timbrul vocii lui Sorrell îl surprinse probabil pe străin, care îşi trădă uimirea privindu-l ceva mai insistent decît era necesar.

— Bine ! Maşina nu încurcă aici ?

— Nu, domnule. Doriţi să intraţi direct în garaj ?

— Da, imediat.

Coborî din maşină şi se opri pe caldarîm să privească ferestrele hotelului. Robust, fără a fi atletic, cu tenul brun şi proaspăt, ochii albaştri, gura fermă, vădind totuşi o anumită blîndeţe, părea să aibă vîrsta lui Sorrell. Cu alura lui suplă, privirea hotărîtă şi mişcările măsurate, făcea impresia unui om energic, nu prea vorbăreţ, înzestrat cu curaj, dar care nu se aruncă în viaţă pe negîndite. Era ceva în omul acesta care îl atrase pe Sorrell : o prospeţime, o forţă evidentă, maniera calmă de a te privi, înainte de a înflori într-un zîmbet neaşteptat şi plăcut. Sorrell cunoscuse unul sau doi oameni de acest fel în timpul războiului, care se dovediseră apoi buni soldaţi.

Străinul intră în hotel, iar Sorrell rămase lîngă automobil, a cărui culoare, caroserie solidă şi interior ele-

gant îl atrăgeau. I-ar fi plăcut să aibă şi el o astfel de maşină, dar nu-l invidia pentru asta pe omul în gri.

Sorrell auzi lîngă el vocea calmă şi simpatică :

— S-a făcut ! Acum pot s-o garez.

După felul în care noul venit se uita în jurul lui în curtea Îngerului, Sorrell îi ghici dezaprobarea, impresie pe care o împărtăşea dealtfel pe deplin.

— Aveţi un mecanic pe aici ?

— Nu, domnule.

— Ar trebui reparată o ţeavă de rezervă.

— Vă duc eu maşina la un atelier, domnule. Bagajele sînt în spate ?

— Da.

Sorrell scoase un sac mare de voiaj din piele, un geamantan şi o servietă.

— Care este numărul camerei dumneavoastră, domnule ?

— Cincisprezece.

Călătorul se opri la ghişeul recepţiei pentru a-şi semna numele în registru, în timp ce Sorrell căra bagajele sus. Camera numărul cincisprezece nu era nici mai bună nici mai rea decît oricare dintre camerele hotelului şi, cu toate că se obişnuise cu ele, Sorrell era frapat uneori de banalitatea lor deprimantă. Desfăcu curelele sacului de voiaj şi coborî. Călătorul stătea de vorbă cu doamna Palfrey, dar pesemne că ea fusese aceea care începuse conversaţia.

Străinul se întoarse spre Sorrell :

— Pe unde s-o iau ?

— Pe aici, domnule. Etajul unu, a doua uşă la stînga.

Bărbatul o luă pe scară, iar Sorrell aruncă o privire în registru : „Thomas Roland, Londra".

Scrisul era asemenea omului : larg, regulat, fără afectare.

Cinci minute mai tîrziu, în timp ce aranja ziarele şi revistele în vestibul, Sorrell avu impresia că aude apelul insistent, agresiv, al soneriei de la etajele superioare. Se duse să răspundă la apel şi îl găsi pe domnul Roland la uşa camerei numărul cincisprezece.

— Nu aveţi o cameristă de serviciu pe etaj ?

— Ba da, ar trebui să fie, domnule.

— Nu sînt prosoape și nici săpun... și nimeni n-a venit să-mi aducă apă caldă.

— Vă cer scuze, domnule.

— Și apoi, ia privește aici !

Sorrell se uită și strînse ușor din umeri :

— Afurisitele astea de fete ! O să am eu grijă, domnule.

Ieși pe palier și strigă : Maggie ! Maggie ! — dar nu se materializă nici o Maggie, deoarece era pesemne jos, la vreuna din numeroasele uși dosnice, cochetînd cu sexul opus, așa că Sorrell intră în boxa cameristelor, luă prosoape și apă caldă, făcu rost de un săpun nou dintr-o cameră vecină.

Domnul Roland despacheta lucrurile din sacul de voiaj ; pe pat era aruncată o pijama cu dungi portocalii și albastre.

— Mulțumesc.

Nu mai adăugă nimic, dar îi zîmbi lui Sorrell și îi aruncă o privire calmă și cercetătoare. În timp ce cobora scările, Sorrell se simți încălzit de aerul acela vesel, uman și curat pe care-l emana acest om. Se întreba cine era Thomas Roland și cu ce se ocupa.

Intre timp, acesta lăsă despachetatul, se așeză pe marginea patului și începu să inspecteze camera cu multă atenție. Lipsa ei de confort și atîtea dovezi de neglijență îl izbiră. Era vădit interesat de camerele de hotel și era omul pentru care amănuntele își aveau importanța lor. Terminînd inspecția, comentă în gînd :

„Lipsește șifonierul ! Dar unde naiba e... ? Vopsea verde, decolorată... Tapete murdare... Ghirlande de trandafiri între dungi albe și negre... Un cîrlig bătut în ușă... Covorul... Hîm ! Oare cît praf ar scoate din el un aspirator ? Patul de aramă cu o măciulie lipsă. Comoda galbenă : lipsește un mîner".

Se ridică în picioare :

„Pariez că sertarele sînt lipicioase de jeg și căptușite cu *Daily Mail* de anul trecut !"

Constată că cîștigase pariul. Își continuă comentariul :

„Oglinda mobilă... Cu pivotul învelit în hîrtie ca să stea fix... Storul de la fereastră rupt... Rogojinile japoneze de pe jos, bune de pus pe foc... Găleata de lături fără

mîner... Marmura spălătorului pătată... Paharul de clătit gura năclăit... Un afiş de reclamă pentru Fluidul Jeyes deasupra spălătorului... Tarife şi anunţuri ale negustorilor locali — pe perete, deasupra căminului... Cearşafurile au nevoie de reparaţii... Păturile..., da, în aceeaşi stare".

Se apucă din nou de despachetat şi-şi reluă firul gîndurilor :

„Oare la cîte hoteluri ca acesta am tras de o lună încoace ? La vreo duzină, dacă nu greşesc. Şi dintre toate, numai unul singur ţinut cum trebuie... Toate sînt nişte hrube murdare, mai ales în aceste orăşele care ar putea atrage turiştii... Hotelierii noştri au o ocazie splendidă sub nasul lor, dar se pare că-i interesează numai băutura şi „barul" !

Se descălţă.

„Şi în plus n-au nici măcar puţin obraz. Îţi oferă tot felul de mizerii, se poartă urît cu clienţii, mîncarea e proastă, dar te încarcă la preţ. Bunăoară, bomba asta. Nimeni n-are habar în afară de acest portar cumsecade. Nici un fel de grijă, nici un fel de disciplină, nici un fel de interes".

Scoase punga cu buretele dintr-o trusă lucioasă de aluminiu, de felul celor folosite în cavalerie, între capacele căreia îşi aveau loc buretele, mănuşile de toaletă, periuţa de unghii şi periuţa de dinţi. Se uită la suportul pentru burete de pe spălător : murdar şi crăpat.

„Nu, mulţumesc ! În nici un caz ! Dacă muierea aceea cu chică mare, de jos, şi-ar fi văzut de treaba ei în loc să... Da, da : asta e nenorocirea cu aceste hoteluri : o adunătură de imbecili beţivi şi femei cu părul roşcat. Dar ceea ce nu voi izbuti să înţeleg niciodată este de ce oamenii — dacă s-au apucat de o treabă, nu-s în stare s-o facă cum trebuie. Nici măcar în trei cazuri din zece. Ce mizerie !"

Îşi aprinse o ţigară şi se uită prin fereastră într-o curte interioară unde zăceau claie peste grămadă resturile ruginite ale unei trăsuri, o mulţime de sticle goale, un coteţ de cîine, stricat.

„Ce privelişte încîntătoare ! Mă întreb ce caută aici portarul ăsta ? Curios individ... Are grijă de toate, dar

arată ca un om bolnav... O voce de gentleman şi nişte ochi... E singurul care munceşte..."

La ora cinci, domnul Roland coborî în vestibul şi sună chelneriţa, deoarece dorea să-şi ia ceaiul. A trebuit să mai sune o dată pentru ca fata să se prezinte, ca şi cum a răspunde la apel era ultimul lucru din lume pe care îl avea de făcut.

— Ceaiul, te rog.

— Pentru o singură persoană ?

— Da.

Fata dispăru, iar Roland trebui să aştepte douăzeci de minute. Cînd în sfîrşit sosi tava cu ceaiul, Roland observă că fata uitase să umple bolul cu lapte.

— Obişnuiesc să pun lapte în ceai.

Fata plecă cu bolul. Se întîmplă ca Sorrell să fie în apropiere, ocupat să bage scrisorile în despărţiturile tabloului verde fixat în perete. Se întoarse şi surprinse privirea lui Roland. Schimbară un zîmbet imperceptibil de simpatie şi înţelegere.

— Sper că n-ai uitat de ţeavă ?

— Nu, domnule. S-a reparat. Am pus-o în portbagaj.

— Ai plătit ?

— Da, domnule : doi şilingi.

— Mulţumesc.

O monedă de doi şilingi trecu din mîna lui Roland în mîna lui Sorrell şi din nou privirile li se întîlniră şi îşi zîmbiră.

Sorrell se simţi mai vesel, deşi nu avea cine ştie ce motive de veselie. Urcă la nr. 15, luă cele două perechi de pantofi cafenii ale domnului Roland şi le curăţă ca şi cum n-ar mai fi fost curăţate de o lună de zile.

2

Masa de seară era în întîrziere.

Roland stătea de vorbă în vestibul cu un personaj gras şi jovial pe care foamea îl făcuse brusc arţăgos. Grăsanul cerea interlocutorului său ocazional să-i explice de ce o treabă de rutină, făcută zi de zi, nu se putea executa la timp.

— Înjurăm mașinile ; dar cel puțin ele au ritm, naiba să le ia !

Roland rîse ușor.

— Ce să spun... În orice caz nu-mi închipui c-au să ne servească cine știe ce. Și cred că vă pot prezice meniul.

— L-ați și ghicit ?

— Nu, dar mă iau după baremul obișnuit ! Pentru început — o supă de roșii, vom continua cu niște cotlete cu cartofi fierți și varză alături, după aceea vom trece la o salată de fructe din caise conservate și compot de prune uscate. Vom încheia cu o brînză mai degrabă proastă.

— Nu mă interesează ce-o să ne dea, spuse bărbatul arțăgos ; îmi vine să mă duc să bat în gongul acela.

Gongul răsună la ora opt fără zece minute și, intrînd cu pași mari în sala de mese, Roland observă numărul obișnuit de măsuțe așezate lîngă fereastră și de-a lungul pereților. Pe fiecare masă se afla un serviciu de ulei și oțet, vechi, cu luciul șters de multă vreme, și nelipsita vază de flori. O masă lungă ocupa centrul încăperii.

Roland așteptă venirea chelneriței cu aerul unui observator curios.

— Sînteți singur ?

— Da.

Chelnerița indică masa cea lungă, dar Roland zîmbi :

— Prefer o masă separată.

— Avem numai mese de două sau de patru persoane, domnule.

— Și toate mesele astea sînt rezervate ?

— Nu.

Roland zîmbi din nou.

— Dacă pot avea o cameră separată, nu văd de ce n-aș putea avea și o masă !

Era unul dintre acei oameni mai puțin obișnuiți, care nu se mulțumesc numai să se gîndească la lucrurile ce trebuie spuse, ci le și spun cu adevărat. dar cu bonomie.

Căpătă masa dorită.

— Aveți o listă de bucate ?

— Nu, domnule.

— Ce ne veți servi ?

— Supă de roșii. Friptură de vacă cu legume. Salată de fructe.

Roland întîlni privirea bărbatului arțăgos, care își despăturea șervetul la o masă vecină.

— V-am anunțat meniul. Cu o singură eroare.

— Care ?

— Friptură de vacă, în loc de cotlete.

— Aha !

— Și „legume". E un cuvînt vag, dar cuprinzător — „legume" !

Cînd ieși mai tîrziu în răcoarea acelei seri de vară, sub un cer tumultuos și totodată liniștit, Roland văzu copacii înalți din parc tiviți cu aur. Intră în parc și se opri să admire fațada vestică a catedralei, splendidele ferestre retrase între două turnuri, arcadele și nișele, și toată această nemișcare cenușie și delicată, modelată în piatră. Gazonul, ca o catifea veche și somptuoasă, umbrit de copaci și împrospătat de ceața care se ridica din șanțul cu apă din jurul clădirii, era de un verde viu, în ciuda căldurii din săptămîna care trecuse. Roland putu să vadă cupolele aurite și orologiul deasupra porții în stil Tudor. Merse înainte trecînd pe lîngă grădinile canonicilor, oprindu-se ca să se uite înăuntru prin porțile vechi de fier și plimbarea lui la întîmplare îl aduse în preajma ulmului bătrîn și rămuros sub care ședeau un bărbat și un băiat.

Sorrell îi povestea lui Christopher despre Thomas Roland, mirat și el în sinea lui, de ce îi venea să vorbească copilului despre un om care nu era în fond decît un străin în trecere. Dar își lăsă impulsul să se manifeste în voie, surprins de intensitatea lui.

— Așa că i-am curățat ghetele, băiete, și să știi că le-am dat un lustru formidabil !

Kit observă un fel de licăr în ochii tatălui său.

— E ciudat, cum inima și mîna ți se deschid în fața unor oameni. El m-a făcut să mă simt deodată mai bun și mai împăcat cu mine însumi. Am știut că pot să fac orice pentru el și că n-o să-mi ceară niciodată să fac ceva nedemn. O simt instinctiv. Arată ca și cum ar fi ieșit cu o clipă înainte din apă după un tur de înot, cînd marea e albastră de tot, iar soarele aurește nisipul plajei.

Roland îl recunoscu pe Sorrell, înainte ca acesta să-şi dea seama de prezenţa lui, deoarece stătea aplecat înainte, cu palmele strînse între genunchi şi se uita în jos. Roland se apropie de ei şi Sorrell, auzind zgomot, îşi ridică ochii, tresări, dar zîmbi.

— E băiatul dumitale ?

— Da, domnule. Acesta este domnul Roland, Christopher.

Kit se ridică în picioare şi îşi scoase şapca ; între timp, el schimbă o privire directă cu domnul Roland.

— Stai la Hanul Îngerului ?

— Nu, l-am plasat în altă parte, spuse Sorrell, petrecem împreună o oră cînd nu sînt de serviciu.

— Deci poţi avea o oră liberă ?

— Da.

Sorrell se uită la pantofii lui Roland, întrebîndu-se dacă acesta observase lustrul pe care-l primise cealaltă pereche de la nr. 15. Roland se aşeză pe bancă şi îşi puse palma largă şi brună pe umărul lui Kit.

— Stai jos, amice.

Îşi umplu pipa.

— E linişte şi plăcut aici. Te duci uneori şi la biserică ?

— Nu prea des.

— Eu am fost, spuse Kit. Cînd vrei să fii singur... şi cîntă orga...

Roland dădu încet din cap.

— Ştiu. Slujba, corul, vreo şase preoţi, trei femei singure, o mulţime de scaune goale. Orga scoate sunete tremurate, o voce de băiat se înalţă spre bolta cenuşie, ca o pasăre. Poate doar cîţiva vizitatori în partea de vest a naosului. Asta îmi produce întotdeauna o senzaţie stranie.

Kit îl urmărea cu o privire gravă.

— Stranie ? Cum adică ?

— Să zicem, ca şi cum aş fi căzut brusc printr-o trapă deschisă într-o altă lume. Nu e lumea noastră. Pe atunci oamenii vedeau asfinţitul printre copaci. Probabil că se uitau şi la stele. Te uiţi vreodată la stele ?

Se uita la Sorrell.

— Nu, nu cred. Nu m-am gîndit niciodată la asta.

— Bineînţeles.

— Sînt prea ocupat sau prea obosit şi trăiesc mereu între patru pereţi. În trecut mă uitam şi eu adesea la stele... În tranşee.

— Aa... ai fost şi dumneata acolo ? spuse Roland aprinzîndu-şi pipa.

Apoi se ridică în picioare, rămase o clipă pe loc, zîmbi celor doi Sorrell şi făcu un semn uşor cu capul spre şanţul în care apa avea scînteieri de aur.

— Cred că am să merg puţin într-acolo. Oare au mai păstrat lebedele ?

— Mai sînt şi doi păuni, domnule.

— În grădina episcopului. Ţin minte. Va să zică, ca şi noi, au supravieţuit războiului. Noapte bună.

Tatăl şi fiul se uitară în urma lui cum mergea pe cărare spre apă, înalt şi drept, mişcîndu-se cu multă uşurinţă.

— Îmi place omul acesta, spuse băiatul. Este... este... Kit căuta un cuvînt anume.

— Cum se spune, tată, cînd te simţi deodată apropiat de cineva pe care nu l-ai mai văzut niciodată în viaţă ?

— Simpatie ?

— Nu, nu e chiar asta... Nu ştiu cum să spun.

— Da... ştiu ce simţi, spuse tatăl.

3

La primul etaj al Hanului Îngerului, în capătul unui coridor întunecos, se afla un mic salonaş, slab luminat, îmbîcsit şi trist, cu gravuri după Landseer pe pereţi şi un covor Kidderminster pe jos. În spatele cenuşarului de alamă, mascînd vatra căminului, se afla un panou japonez din cele ieftine, cu desene negre şi aurii, între o ladă pentru cărbuni din imitaţie de mahon şi o masă cu aspect vulgar. Tapetele înfăţişau trandafiri înfloriţi de un roz spălăcit, pe fond gri. Pe o masă octogonală se vedeau cîteva cărţi, un ghid Dunlop, o colecţie legată din *„Illustrated London News"* de acum douăzeci de ani, poeme de Tennyson şi o gramatică latină. Ce căuta acolo o gramatică latină — numai Dumnezeu ştie, dar stătea pe masa aceea de ani de zile pentru că nimeni nu se gîndise s-o pună în altă parte. Pe consola de marmură a căminului, o pendulă aurită care

nu mai mersese de la moartea reginei Victoria, scăpase de praf numai pentru că era acoperită de un clopot de sticlă. Doi călăreți de bronz de fiecare parte, cu arme și cuirase se amenințau reciproc. Fotoliile aparțineau acelui stil hibrid în care brațele poartă o excrescență vătuită tapițată cu stofă, amintind de pantalonii bufanți ai unui valet de acum șaizeci de ani.

Ferestrele nu se deschideau niciodată și oamenii intrau rareori în această cameră, lăsînd-o să trăiască închistată în îmbîcseala ei întunecoasă. Doar cîte o femeie singură se mai aventura rareori acolo ca să tricoteze, să se uite prin cărți și să le pună iar la loc, dar femeile care veneau aici nu erau legate de vreun bărbat. Cînd se întîmpla ca un bărbat să deschidă ușa, se oprea în prag, arunca o privire rapidă și simțind trista însingurare a încăperii, pleca repede. Nimeni nu lăsase vreodată ușa ei deschisă ; toți o închideau cu grijă, socotind că vidul acesta trebuia să rămînă închiat.

Într-o zi, în timp ce cobora scara, Sorrell auzi niște sunete ciudate venind dinspre coridorul întunecos. În salonaș se afla și un pian la care cînta acum cineva, și o făcea extraordinar de bine, cu sentiment și multă expresivitate. Sorrell se opri în loc. Muzica, o asemenea muzică, era ceva atît de inedit în această casă murdară, încît se simți ca un om în curtea unei fabrici, care aude deodată cîntec de mierlă. O clipă îl străpunse o durere plăcută. Stătea adînc mișcat, vibrînd de emoție.

Pianistul cînta muzică de Chopin. Ajunsese pe la mijlocul *Preludiului nr. 1*, cînd Sorrell se oprise să asculte. Urmă apoi *Cîntec de leagăn* și *Studiu în La bemol*. Rezemat de perete, Sorrell se lăsă purtat de amintiri, înapoi la zilele tinereții sale, cînd venea să asculte și să viseze la Queen's Hall... Fantasme. Vremuri apuse, cînd credea încă...

Dar cine era pianistul ? Cu o oră-două în urmă sosise o mașină. cu trei femei și Sorrell le cărase bagajele, dar aceste doamne sugerau mai degrabă muzică sincopată decît Chopin. Deveni curios. Se apropie de ușa salonașului, zicîndu-și că ar putea să intre foarte simplu în cameră sub pretextul de a căuta un călător. Se hotărî să aștepte o întrerupere.

Rezemat de peretele din fața ușii, se lăsă legănat de sunetele acelea dulci. Urmă o pauză. Era tocmai pe punctul de a traversa coridorul, cînd ușa se deschise.

În fața lui apăru Roland. Chipul său radia o lumină blîndă, o fericire intensă.

— Hei !

Sorrell își reveni.

— Vă cer iertare, domnule. Ascultam muzica. Dumneavoastră eraţi ?

— Eu.

Cei doi se priviră și lumina de pe fața lui Thomas Roland părea să se reflecte pe fața lui Sorrell. Fuseseră amîndoi într-o lume transcendentală de sunete și simboluri mistice. Iar viața îi apropia tot mai mult unul de celălalt.

CAPITOLUL VI

1

Înzestrat cu un spirit de observație foarte fin, Thomas Roland era însă ceva mai mult decît un simplu observator, deoarece vedea mult mai mult decît dădea impresia. Știa să surprindă atmosfera — trăsătură care ținea de înclinația muzicală a caracterului său, în timp ce latura practică îl îndemna să se așeze într-un fotoliu cu o carte în mînă și să observe pe furiș viața din jur, înfățișarea lui calmă și solidă fiind atît de înșelătoare încît ceilalți nu vedeau în el decît un om care citește o carte.

Interesul pe care-l purta vieții putea să fie de ordin general, dar cînd era vorba de o persoană sau o situație mai deosebită, acest interes devenea foarte viu și persistent. Își propusese să rămînă doar vreo două zile la Staunton, dar pînă la urmă își prelungi șederea la o săptămînă.

Se interesa de Stephen Sorrell atît ca om practic, cît şi ca psiholog şi, bănuind în ce încurcături se zbătea omul, interesul său crescu şi mai mult. Cînd se aşeza într-un colţ al vestibulului pentru a-şi continua ancheta discretă, era imposibil să nu observe activitatea de-a dreptul fanatică a portarului, conştiinciozitatea lui, îndîrjirea împotriva murdăriei acestui grajd al lui Augias, care era Hanul Îngerului. Sorrell nu stătea niciodată liniştit. Silueta lui uscăţivă şi puţin adusă de spate, cu părul închis, faţa palidă şi privirea tristă şi încordată, se mişca de colo-colo fără încetare. Îşi căuta mereu de lucru ; golea scrumierele de pe mese, ştergea praful, aduna ziarele şi revistele împrăştiate şi le aşeza în ordine. Şi nu era un simplu exces de zel cu scopul de a produce impresie. Omul părea mînat de un fel de impuls lăuntric şi în acelaşi timp reacţiona parcă împotriva unei presiuni penibile. Cel puţin aşa vedea Thomas Roland situaţia.

Şi mai era acolo femeia cu părul arămiu, leoaica, fiara ghemuită în vizuina ei. Pentru Roland atitudinea ei faţă de Sorrell era o enigmă. Îl tracasa încontinuu, găsind pretexte meschine pentru a-l trimite de urgenţă cu diverse comisioane ; îi vorbea cu o violenţă surprinzătoare în care se strecura o undă de intimitate. Părea să facă parte din categoria femeilor care gustă o plăcere intensă cînd biciuiesc, cînd torturează un bărbat, ca să vadă cît de mult poate îndura.

— Stephen, trage o fugă pînă la Pavit. Tîmpiţii ăştia au uitat de peşte. Fă bine şi adu-l dumneata.

— Ia pune-te în genunchi, mă rog, şi freacă duşumeaua din sală ! E o adevărată ruşine.

— Hei, Stephen ! Nr. 7 s-a plîns că i s-a defectat o apărătoare de noroi de la maşină. Cum ? Nu ştii nimic despre asta ? Dar de ce crezi că te afli aici ?

Îl persecuta cu o răutate abia ascunsă. Îi urmărea orice mişcare, ca să se năpustească brusc şi să-l copleşească cu reproşuri pentru că nu făcea tocmai în acel moment, ceea ce făcea de obicei. Uneori ţîşnea pe neaşteptate din bîrlogul ei şi descoperea un băţ de chibrit sau un muc de ţigară în vreo scrumieră.

— Stephen !

— Da, doamnă.

În ochii bărbatului se aprindea o licărire de spaimă.

— De ce nu goleşti scrumierele ? Ţi-am spus de o sută de ori.

— Le-am golit acum zece minute, doamnă.

— Ei, nu mai spune ! Ia uită-te aici !

Roland se întreba de ce răbda Sorrell toate astea. În plus, i se părea că purtarea femeii era lipsită de orice logică. Dacă avea o pasiune atît de mare pentru meticulozitate, de ce căuta pricină tocmai aceluia dintre angajaţii ei care îşi făcea datoria în mod conştiincios ? Oare numai pentru că era bărbat, şi încă un bărbat decăzut vizibil din rangul său social ?

De ce nu se ducea la etajul de sus ca să stimuleze elanul mediocru al femeiuştilor tinere, care abia dădeau cu mătura pe sub paturi sau îngrămădeau gunoiul după grătarul căminului ? Sau de ce nu se interesa cum sînt curăţate tacîmurile, deoarece o furculiţă din trei avea întotdeauna resturi de mîncare între dinţi ?

Timp de cinci zile, Thomas Roland urmări pe ascuns acest spectacol ciudat. O simpatie tacită se stabili între el şi portarul de la Hanul Îngerului. Unul îşi oferea serviciile din toată inima, celălalt le primea cu o egală bunăvoinţă.

În cea de a şasea zi, după ora ceaiului, cînd întîmplător vestibulul era gol, iar leoaica lipsea din vizuină, Roland se aşeză liniştit la o masă, ca să-l observe pe Sorrell pe deasupra unei cărţi. Acesta îşi făcea una din inspecţiile obişnuite, trecînd de la o masă la alta, iar Roland îi studia mîinile fine, cu degete lungi, care se mişcau iute, îndemînatic, dar cu o oarecare febrilitate.

Sorrell veni la masa lui Roland, iar acesta puse cartea deoparte şi se uită la el.

— De fapt, ce faci dumneata aici ?

— Fac ordine, domnule.

— Nu... nu mă refeream la asta.

Sorrell îi aruncă o privire întrebătoare, dar fără nici un fel de resentiment. Goli scrumiera lui Roland într-o veche glastră de metal care-i servea de recipient.

— Am un băiat. L-aţi văzut.

— Deci tatăl munceşte pentru fiul său în loc ca fiul să muncească pentru tată !

— Nici nu se pune problema, domnule. O slujbă oricum este necesară...

— Da, dar locul acesta ! Iar dumneata te cramponezi de așa ceva. Trebuie să ai un motiv.

— Nevoia.

Roland se mișcă ușor pe scaun.

— Ascultă, Stephen... Și mai cum ?

— Sorrell, domnule.

— Gradul ?

— Are vreo importanță ?

— Sînt un om în toată firea. Deci, ca de la bărbat la bărbat...

— Căpitan...

— Numai pe timp de război ?

— Da.

— Ai vreo decorație ?

— Crucea Militară.

— Eu unul am fost doar citat într-un comunicat. Ieși puțin astă-seară ?

— Așa sper, domnule.

— Bun... Hai să ne întîlnim lîngă ulmul acela și să stăm de vorbă. De astă dată, dacă ai putea să-ți lași băiatul acasă...

Sorrell stătea în fața lui și se uita la scrumiera pe care o golise. O gravitate adîncă i se așternu pe figură. Se ținea cu mîna dreaptă de reverul vestei.

— Această convorbire, pe care mi-o propuneți, este ceva personal ?

— Cît se poate de personal.

— Vreau să spun că... Pentru mine... Totul este atît de groaznic... de important... Cînd abia te-ai agățat de ceva și ești cu sufletul la gură... E ca timpul urît... Parcă ți-e și frică să mai aștepți o rază de soare.

În ochii lui Tom Roland își făcu loc o expresie de milă.

— Depinde ce ți se pare dumitale că ar fi o rază de soare. Totul este relativ. Să zicem că ai avea de făcut același fel de muncă, dar în alte condiții ? Ar fi asta o rază de soare ?

— Fără îndoială !

— Foarte bine. Ne întîlnim pe la opt și jumătate. Nu se poate să mai rămîi aici.

Spre uimirea lui, Sorrell află că Roland ţinea un hotel sau, mai bine zis, se pregătea s-o facă. După ce se aşezară sub ulmul cel mare, acesta îi explică :

— Ce credeai că fac, omule ?

— Nu aveam nici cea mai mică idee, spuse Sorrell.

— Poate ziceai că nu fac nimic ! De fapt sînt îndrăgostit de muzică, şi după război nu-mi găseam locul : tot umblam de colo-colo fără rost. Dar am în mine şi o părticică practică, care nu a întîrziat să se arate.

Îşi rezemă capul de trunchiul copacului. Părea că-i face plăcere să se destăinuie. Îşi zîmbea sieşi şi lui Sorrell care trăia într-o lume incapabilă să zîmbească deschis ; de aceea zîmbetul lui Tom Roland era ca şi muzica lui ; îţi dezvăluia o inimă largă şi înţeleaptă.

— Hoinăream în chip de diletant dintr-un loc în altul, compuneam cîntece, cu sentimentul că aş fi putut să scriu o operă. Şi de fapt pot s-o fac. Dar, dragul meu, lucrurile iau uneori întorsături neaşteptate datorită propriului nostru fel de a reacţiona. Într-o bună zi m-am întîlnit cu un cunoscut pe care îl detestam din toată inima, dar care era considerat în lumea financiară drept o mare autoritate sau cam aşa ceva. „Hallo, Roland, tot mai mîzgăleşti muzică ?“ Ei bine, cu asta m-a dat gata. „Naiba să-i ia pe afaceriştii ăştia, mi-am zis. Am să le dovedesc că jocul lor e mai uşor decît al meu“. Să ştii totuşi că într-un fel individul mi-a făcut un serviciu. A reuşit să-mi scuture indolenţa. Dealtfel, dacă nu eşti prea încuiat, poţi trage multe învăţăminte folositoare de la un om care nu te are la inimă. Devenisem, ca să zic aşa, puţin prea londonez. Aşa că mi-am scos maşina din garaj şi am plecat să dau o raită prin ţară. Şi atunci mi-a venit ideea : o găsisem în supa pe care o mîncam, în camera pe care o ocupam. Ah ! Aceste hoteluri pentru turişti ! Ajúnsesem să mă întreb dacă în Anglia există măcar zece inşi care se pricep să ţină decent un han de provincie. Într-adevăr, am constatat că asemenea oameni sînt extrem de puţini. Aşa că m-am gîndit : „De ce n-aş deschide eu un hotel, fie şi pentru a-mi dovedi mie însumi că sînt capabil s-o

fac ? Să-i zicem *Studiu Practic* în loc de prea mult Chopin". Așa că, vezi, cu asta mă ocup acum.

Și din nou îi adresă lui Sorrell zîmbetul acela plăcut, puțin strengar, luminat de flacăra chibritului, pe care un gînd îl făcu să întîrzie la gura pipei. Nefiind vorbăreț din fire, cînd se însuflețea, Roland se exprima în serii de fraze scurte, viguroase și dense. Îi descrise lui Sorrell cum, de îndată ce-și vîrî în cap să conducă un hotel de provincie, se consacră cu trup și suflet punerii în aplicare a acestui plan.

— Iată unde ar trebui să-i batem pe afaceriști, noi, oamenii cu imaginație. Dacă ne vine o idee, ea va avea prin forța lucrurilor o perspectivă mai largă decît aceea a unui individ care nu știe altceva decît să numere bani și nu vede mai departe de lungul nasului !

Îi povesti lui Sorrell cum cheltuise o zi întreagă cu studiul hărților și al distanțelor, pentru că își dădea seama că cel ce trebuia atras și servit era omul de la volan.

— Am socotit că trebuie să mă fixez asupra unui loc situat pe una din arterele principale de circulație în direcția sud-vest, la jumătatea drumului între Londra și Exeter. Am încercuit pe hartă o anumită porțiune și am stabilit punctul central pentru pînza mea de păianjen. Apoi m-am urcat în mașină și am plecat în explorare.

Scăpără un alt chibrit pentru a-și aprinde pipa și, în timp ce-l arunca, îi zîmbi iarăși lui Sorrell.

— Nu cumva te plictisesc ?

— Cum puteți crede așa ceva ?

Roland continuă să descrie cum pornise în căutarea unui han care să aibă poziția ideală și cum îl găsise. Era o veche casă de poștă, numită *Pelicanul,* situată pe șoseaua principală lîngă Winstonbury.

— Numele m-a cucerit imediat. *Pelicanul !* Ceva neobișnuit. Și este plasat exact cum mi-am dorit. O clădire veche, albă și roșie, în stil în parte georgian, în parte *Queen Anne.* Fără vecini și cu o atmosferă aparte. Spațiu suficient pentru extindere. În plus, alte avantaje : o grădină frumoasă cu copaci bătrîni. Hotelierii noștri înțeleg rareori atmosfera pe care o degajă o grădină. Oameni mărginiți ! Afară de asta, *Pelicanul* atrage privirea ; trei sau patru sute de metri de drum drept de fiecare parte și pe lîngă

toate, e numai la o distanţă de două mile de Şcoala Hadley. Părinţii — înţelegi ? De asemenea, nu departe se află Bargrave House, unde vin toţi americanii ca să omagieze memoria uneia dintre marile lor personalităţi. Acum să vedem itinerariul turistului obişnuit : Londra — vreo sută de mile ; Salisbury — vreo treizeci sau pe aproape ; Bath — cam treizeci şi două ; Cheltenham şi Cotswolds — nu prea departe ; urmează apoi Amersbury şi Stonehenge. Exeter drept înainte pe şosea spre sud-vest. La fel — Gloucester şi valea rîului Wye. Deci aşa stau lucrurile. *Pelicanul* se bucură de o reputaţie bună : curat, oarecum de modă veche. M-am oferit să-l cumpăr.

Tăcu o clipă, ca pentru a se gîndi la altceva şi chipul îi deveni mai serios :

— Îmi investesc în treaba asta aproape tot capitalul : ori mă înec, ori ies la suprafaţă. Dar, la urma urmei, trebuie să fii gata să-ţi susţii teoriile şi în comerţ trebuie să dai dovadă de curaj. Este o aventură. Preiau localul cam într-o lună de zile. Vei spune poate că e sfîrşit de sezon ? Că timpul e prost ales ? Ei bine — nu. Trebuie făcute unele amenajări, sînt multe de reconstruit. În timpul acesta voi organiza şi voi pregăti totul. Apoi mai este şi problema personalului.

Roland îşi dădea seama de importanţa unei „echipe" bune. De fapt aceasta era tot atît de importantă ca şi cadrul în care avea să funcţioneze.

— E greu, în zilele noastre. Dar îmi aleg oamenii cu cea mai mare grijă. Le cer caracter, corectitudine şi mai ales — bună-dispoziţie. Vreau oameni care să fie mîndri de munca lor şi să rămînă cu mine. Vor fi bine plătiţi, bine cazaţi şi bine hrăniţi. Afară de asta, dacă treaba va merge — dacă reuşim să atragem şuvoiul de pe şosea — întreprinderea nu va întîrzia să-şi remunereze confortabil personalul. Eventual — şaizeci de camere — hotelul plin în fiecare seară, un flux constant şi bacşişurile — să nu uităm asta — de la călătorii care nu rămîn decît o zi-două, de la cei care au fost bine ospătaţi şi bine serviţi. Am găsit deja menajera şi bucătăreasa. De asemenea, chelneriţa şefă — o femeie energică şi drăguţă. Una din problemele spinoase este aceea a cameristelor. Vreau doi portari şi

am și angajat unul — portarul-șef. Dar nu poate veni pînă în februarie.

Roland tăcu din nou și pauza lui era semnificativă.

— Mă leagă un sentiment de acest Buck, vorbesc de portarul-șef. A fost sergent-major. Mi-a salvat viața în război. Era de datoria mea să-i ofer o șansă. Depinde de el dacă va ști s-o folosească.

Gura și ochii îi căpătară o expresie mai dură.

— Nu sînt un naiv, Sorrell. Știi ce a însemnat războiul. Nu era simplu să comanzi niște oameni. Cu blîndețea nu făceai nimic. Nu sînt sigur de Buck, dar trebuie să-i dau această șansă. Și acum, ce să-ți spun ? Te-am observat. Nu știu nimic despre dumneata, dar mă pricep puțin la oameni. Dacă crezi că serviciul la mine e mai bun decît ăsta de aici...

Sorrell ședea tăcut și nemișcat, cu mîinile împreunate între genunchi.

— Stați puțin. Am să vă spun povestea mea. Nu, nu e nimic de care să-mi fie rușine.

Îi povesti viața lui.

— Asta este. Ceea ce fac acum, o fac pentru băiatul meu. Este pluta mea de salvare, ancora mea. Dacă-mi oferiți această șansă, voi face tot ce-mi stă în putere ca să nu vă pară rău.

— Al doilea portar ?

— Înțeleg. Am învățat multe... dincoace.

Roland zîmbi.

— Cel puțin ai învățat ceea ce nu trebuie făcut. Dar... Nu uita : este o aventură. S-ar putea să dau faliment. Vreau niște oameni...

Sorrell dădu din cap cu gravitate.

— Înțeleg. Doriți oameni care să vă ajute și nu simpli angajați. Eu vă voi fi un ajutor. Mi-ați oferit o șansă — șansa de a ieși din iad, — vă sînt recunoscător.

Își strînseră mîinile.

— Recunoștință ! Se spune că recunoștința este o virtute de sclav.

— Numiți-o atunci bună-credință, domnule Roland.

— Da, asta e — bună-credință — întotdeauna.

3

În timp ce traversa Piața Tîrgului, Sorrell se opri să privească înapoi la catedrală și la copacii ei. Se simțea fericit, deosebit de fericit. Bucuria lui nu pornea numai din relația umană, caldă, care se deschisese pe neașteptate în fața lui, ci și dintr-un sentiment de autoregăsire. Faptul că Roland îi oferise o slujbă i-a redat respectul de sine. Ce importanță avea felul muncii ? Era mînuitor de bagaje la hotel și reușise să fie unul bun. Muncise cu toată rîvna, își văzuse de treabă, în ciuda durerii, a oboselii și a persecuțiilor, și atunci apăru cineva și spuse : „Ești omul de care am nevoie".

Aruncă o privire spre magazinul bătrînului Verity și merse mai departe. Se pregătea să-i povestească băiatului, să-i spună : „Mi s-a oferit o slujbă mai bună". Simțea o mîndrie imensă, absurdă. Crepusculul — numai aur deasupra umbrelor dense de pe vechile străzi — avea culoarea exaltării ce-l stăpînea. Al doilea portar la *Pelicanul* din Winstonbury ! S-a terminat cu menajul Palfrey ! Va lucra pentru un om pe care îl stima și care îi plăcea, ba chiar mai mult decît atît !

Fletcher's Lane era cufundată în umbră, sub un cer de un albastru-pal cu nuanțe roz. Văzu o siluetă mică pe trotuar, sub consola unei case vechi în stil Tudor, o siluetă care trăda neliniștea așteptării. Băiatul îl aștepta, cu toate că părea să știe sau să presimtă o schimbare în soarta lor.

— Bună, băiete !

Christopher se uită la tatăl lui și avu impresia că umerii îi erau mai drepți, iar trăsăturile mai ferme și mai destinse.

— Am obținut o slujbă mai bună, Kit. Domnul Roland va deschide un hotel nou. Ne vom duce acolo.

Chipul băiatului se însufleți.

— El ți-a propus să mergi acolo, tată ?

— Da.

Christopher se strînse lîngă tatăl lui.

— El... a înțeles, spuse băiatul.

Sorrell surîse :

— Încă un pas mai aproape de planul nostru.

CAPITOLUL VII

1

Cei doi Sorrell plecară din Staunton în răpăit de tobe și filfîit de steaguri, iar mica valiză uzată, întărită cu curele noi, porni spre gară într-un cărucior de mînă.

„Îngerul" îi alungase, deoarece Sorrell îndrăznise să intre în cușca leoaicei, ca să-i dea preavizul.

— Mi-am găsit un alt serviciu, doamnă.

Femeia îl privi fix.

— A ! Serios ? Foarte bine !

— Pot să mai lucrez la dumneavoastră un timp, pînă la...

— Va să zică ai un gol de umplut ? Ei bine, nu, cu mine nu merge așa. Pleci de aici chiar astă-seară !

Îl făcu imbecil, iar el plecă fără să-și ceară banii, ca un gest de dispreț pe care nu-l regretă niciodată. Își împachetă lucrurile și ieși pe ușa din dos. Ajunse pe Fletcher's Lane, unde doamna Barter îi servi o cină, și în noaptea aceea Sorrell dormi în patul lui Kit. A doua zi dimineață Roland apăru la ușa casei cu numărul 13 pe Fletcher's Lane.

— Ai plecat cam în grabă...

— Știți, am socotit de datoria mea s-o anunț pe doamna Palfrey, dar ea m-a dat afară.

— Și ce ai de gînd să faci ?

— Mă gîndeam să mă duc la Winstonbury, domnule, și să mă instalez acolo pînă veniți dumneavoastră să luați în stăpînire hotelul.

— Ai să te descurci ?

— Da.

Roland nu se oferi să-l ajute, iar Sorrell nu făcu nici o aluzie că ar avea nevoie de ajutor. Cu toate acestea, amîndoi erau mulțumiți, deoarece primul nu dorea să fie solicitat, iar al doilea nu vroia să cerșească. Relațiile dintre ei debutaseră la un nivel mai înalt decît acela la care se situează de obicei relațiile între patron și salariat. În componența lor intrau delicatețea și sensibilitatea.

Roland scoase o carte de vizită.

— O să ai nevoie de o cameră de dormit. D.n întîmplare cunosc acolo o bătrînă doamnă foarte cumsecade. Se numeşte Garland. Stă pe Vine Court la nr. 6, nu departe de Baileygate. Stai, să-ţi scriu adresa. Şi, apropo, treci pe la Bloxom, croitorul de pe Lombard Street ; spune-i să-ţi ia măsurile şi să-ţi facă o uniformă pentru *Pelicanul*. Ştie el. Mai bine să-i scriu un bilet. Eşti sigur că ai să te descurci ?

— Absolut sigur, domnule.

— Bine. Astăzi mă duc la Bath. Cred că voi fi la Winstonbury cam într-o săptămînă.

Sorrell avea la el exact 3 lire, 2 şilingi şi 4 penny, deoarece abia cu trei zile în urmă cumpărase un costum nou pentru Christopher şi o pereche de ghete şi două cămăşi pentru el însuşi. Dar pe moment, deviza lui era : „Mă voi descurca". Nu avea intenţia să strice această nouă prietenie cerşind, deoarece privea relaţiile dintre ei ca o prietenie ; şi, chiar dacă se afla în josul scării, primele cîteva trepte erau făcute dintr-un material uman. Iar el ţinea la simpatia omenească.

Roland plecă mulţumit. Era un om generos şi, ca majoritatea oamenilor generoşi, aprecia o independenţă care nu căuta să-i exploateze generozitatea. Lumea este atît de plină de cerşetori, de indivizi veşnic gata să-i şantajeze pe cei cîţiva care îşi datorează succesul propriei lor capacităţi şi despre care şantajiştii spun că „au noroc". Din punctul său de vedere, interesul pe care i-l purta lui Sorrell îşi găsea justificarea : firea sa optimistă nu-i accepta pe plîngăreţi.

Astfel, Christopher împreună cu tatăl său se urcară în tren şi după două transbordări ajunseră la Winstonbury, oraşul în care îi aşteptau alte strădanii şi încercări. Văzură piaţa pătrată, turnul normand, masiv şi cenuşiu al catedralei, pîlcul de fagi de pe Colina Castelului, clopotniţa înaltă a bisericii Sfintei Credinţe. Vechea valiză fu predată la biroul de bagaje şi cei doi Sorrell plecară să caute strada Vine Court.

Doamna Garland le deschise o uşă verde, încastrată în faţada îngustă a unei vile modeste de culoare roşie, ornamentată abundent cu stucaturi. Sorrell îi prezentă

cartea de vizită a lui Roland. Femeia își puse ochelarii ca s-o citească. Erau rotunzi, ca și fața ei cu obrajii proeminenți, al cărei centru era marcat de un nas mic și cîrn. Avea trăsăturile tot atît de precis desenate ca la păpușile olandeze.

— Poftiți înăuntru.

Da, putea să-i găzduiască și să-i ia în pensiune. Recomandarea domnului Roland era suficientă. Sorrell îl trimise pe Kit afară și discută sincer și deschis cu doamna Garland.

— Problema este că-mi iau serviciul în primire abia peste vreo trei săptămîni și în prezent nu am decît trei lire în buzunar. Am socotit de datoria mea să vă spun acest lucru, dar vă asigur că o să primiți banii. Vă dau acum două lire și îmi păstrez numai cei cîțiva șilingi.

Doamna Garland îl privi cu ochii ei rotunzi. Nu știa prea multe despre lumea înconjurătoare, dar avea impresia că Sorrell era un portar de hotel mai puțin obișnuit. Vorbea ca un om de lume, ca unul adevărat, și această distincție avea importanță în ochii ei.

— Cred că voi putea să mă descurc cu banii aceștia pentru mîncare. Camera costă cinci șilingi pe săptămînă, plus doi șilingi pentru îngrijire. Așa că după trei săptămîni...

— O să vă datorez douăzeci și unu de șilingi.

— Exact.

— Dealtfel, va trebui să-mi plasez băiatul într-o pensiune de familie. Nu are mamă ; nu este un copil neastîmpărat și nici egoist... Poate ați vrea să-l luați dumneavoastră ? Voi avea posibilitatea să vă plătesc bine cînd mă voi stabili definitiv la *Pelican*.

— S-ar putea, spuse bătrîna doamnă ; sîntem numai eu și fiica mea în toată casa. Ea este cameristă la *Pelican*, dar doarme acasă. Domnul Roland a angajat-o pentru postul de cameristă-șefă.

— Am auzit despre ea, spuse Sorrell.

— Adevărat ?

— Domnul Roland pare s-o aprecieze mult.

— Fanny este o fată bună ! Și acum doriți să vedeți camera ?

— Sigur. Sînt convins că n-o să vă facem prea multe necazuri.

Îl chemară pe Kit și urcară o scară îngustă pînă la o cameră mică, plăcută, cu plafonul jos și cu o fereastră mansardată care dădea înspre grădină. Dușumeaua avea scîndurile umflate pe alocuri, iar o grindă împărțea tavanul în două părți egale. Mobilierul simplu, rustic, era de felul aceluia care se mai poate întîlni doar într-o prăvălie de antichități. Toate erau vechi în afară de patul de fier vopsit în negru. Perdele albe împodobeau ferestrele, iar cuvertura de pe pat avea albeața pufului de lebădă.

Odăița degaja o atmosferă aparte, de intimitate simplă, care se deosebea atît de mult de banalitatea vulgară a camerelor de la Hanul Îngerului. Sorrell se simți mișcat, deși nu prea știa nici el de ce o cameră de dormit într-o căsuță modestă avusese darul să-l emoționeze. Christopher se duse îndată la fereastră și se uită jos în grădină.

— E și un măr acolo, tată !

— Da, este, recunoscu doamna Garland, în timp ce îndrepta o cută la una din perdele.

Mărul, din soiul Blenheim, era plin de mere de un auriu-palid cu o pată roșie pe partea expusă la soare.

— Pomul acesta a fost sădit de bărbatul meu. E un Blenheim Orange... După cum văd, tinere domn, nu ți-a trebuit mult ca să-l descoperi.

Christopher se întoarse și se uită la ea. Tonul doamnei Garland îi și atribuise intenția de a se cățăra în copac, cînd în realitate Kit fusese doar impresionat de frumusețea lui, fără cea mai mică urmă de lăcomie.

— Merele sînt în deplină siguranță cu mine, doamnă Garland.

— A ! Nici vorbă, dragul meu ! Și nu mă supăr dacă-ți iei un măr sau două, cu condiția să nu rupi crengile.

— Dar vorbesc serios, doamnă Garland.

— Doamne ferește ! Eu te cred !

Sorrell declară că-i place camera, că este dispus să o închirieze și, scoțîndu-și portofelul, îi înmînă doamnei Garland cele două bancnote de o liră. Femeia făcu o încercare să i le dea înapoi, dar Sorrell o rugă să le păstreze.

— Bine, cum doriți dumneavoastră. Puteți lua masa în bucătăria mea, dacă vă convine. Asta ar simplifica lucrurile pentru mine.

— Vă mulțumesc foarte mult, spuse Sorrell și plecă imediat cu Christopher la gară să ia valiza, hotărît s-o ducă pe umăr la noua lor adresă. Averea lor nu cîntărea mult și Sorrell îi explică băiatului că era obișnuit cu căratul bagajelor. Totuși Christopher, care se considera partener egal cu tatăl său în aventura lor, insistă să-l ajute la transportul valizei, astfel că reveniră pe Vine Court, ducînd-o între ei.

Doamna Garland le servi ouă cu șuncă la ceai ; de fapt se așezară toți trei împreună, foarte bine dispuși, la bucătărie, de unde se zărea prin fereastră pomul cu merele scăldate de soarele după-amiezii.

2

După ceai urmă evenimentul spre care concuraseră toate micile întîmplări din ziua aceea : explorarea noii lumi ce urma să fie lumea lor, a acelui Darien dincolo de care se întindea imensitatea misterioasă a Pacificului ; la liziera necunoscutului plutea „Insula Comorilor" lui Thomas Roland — hotelul *Pelican*.

Această comparație cu „Insula Comorilor" venea de la Christopher și tatăl înțelese foarte bine simbolul metaforei lui. În trenul care-i adusese de la Staunton fuseseră singuri în compartiment și, inspirat parcă de zgomotul roților, Sorrell vorbise mult despre viitor. Fusese cît se poate de sincer cu băiatul. Îi spusese că pentru el viitorul însemna viitorul lui Christopher și că *Pelicanul* era locul unde avea de gînd să sape în căutarea comorii — să adune bani pentru educația lui Kit.

— Tu trebuie să ai o armă a ta, Kit. E păcat să nu fii în stare de nimic altceva decît să stai pe un scaun și să mîzgălești niște cifre. Important este să ai anumite cunoștințe și să stăpînești o meserie la care oamenii sînt nevoiți să recurgă. Atunci tu vei fi stăpînul. Lumea va trebui să vină la tine și să te roage s-o ajuți. Va trebui să devii o necesitate, iar nu un biet ins care deschide și închide ușile.

Christopher înțelegea destul de vag multe din ideile tatălui său, dar înțelese limpede natura sacrificiului său.

— Eu car bagajele pe scări, în sus și în jos, pentru ca tu, Kit, să poți face ceva mai bun ca mine. Asta mi-e ambiția, ăsta mi-e scopul.

Abia atunci Kit începu să realizeze treptat, odată cu vigoarea crescîndă a tinerei sale conștiințe, ce fel de om era tatăl său.

La vreo trei sute de metri dincolo de zidurile de cărămidă roșie ale bisericii unitariene, la capătul străzii Lombard, *Pelicanul* apăru pentru prima oară în fața celor doi Sorrell sub forma unui obiect strălucitor pe fondul unui dîmb împădurit. Obiectul strălucitor se dovedi a fi o firmă imensă, de modă veche, suspendată deasupra șoselei de o grindă susținută de doi stîlpi de stejar. *Pelicanul* — acest simbol al pietății — strălucea de la distanță pentru toți cei ce treceau pe drum — unii spre apus, alții spre răsărit. Nu, hotărît lucru, domnul Roland nu era prost. În locul acela drumul se lărgea, iar clădirea, toată albă și roșie, — cu un pîlc de arbori magnifici în spatele ei, — privea spre sud peste un șes imens ce se întindea pînă la colinele din depărtare. Winstonbury nu se dezvoltase prea mult în această direcție ; nici o vilă de culoarea racului, nici un *bungalow* din acelea construite după război nu strica peisajul englezesc. Mai mult, Tom Roland avusese grijă să cumpere și terenul de cealaltă parte a drumului.

Sorrell și fiul său se opriră la umbra unui castan uriaș, ca să admire tabloul ce se etala în fața lor. Frunzele castanului erau stropite cu aur ; un gard de ilice, tuns cu grijă, pornea de la muchea roșie a clădirii, lăsînd loc mai încolo unor stîlpi albi cu lanțuri între ei. Construcția era în formă de L, iar spațiul cuprins între cele două laturi ale literei formau un fel de curte, în parte pavată cu dale, în parte acoperită cu pietriș. Zidurile roșii se terminau în partea de sus cu o cornișă albă ; din loc în loc se vedeau lucarne pe acoperiș, precum și o cupolă de aramă cu un clopot. O parte a fațadei era îmbrăcată în glicine și clematite. Intrarea principală avea un portic înalt, susținut de coloane albe. Un arbust de tisă tuns, înconjurat de o bordură lată de flori și o mică peluză de iarbă bine întreținută ocupau spațiul dintre șosea și clădire.

Sorrell simți frumusețea ansamblului care împrumuta vechiului han un aer de calmă demnitate. Era ca o bătrînă doamnă impozantă și grațioasă care putea să întîmpine cu un zîmbet vremurile noi, să le înțeleagă și în același timp să tempereze agitația lor febrilă, împrumutîndu-le ceva din prestanța ei așezată. Cîteva mașini erau parcate în spațiul larg, mărginit de stîlpii cu lanțuri. De după gardul de ilice se auzeau glasuri vesele. La ferestre fluturau perdele albe cu desene verzi, iar drumul era așternut cu frunze uscate de castan.

— Domnul Roland nu e prost deloc, spuse Sorrell.

Mergînd mai departe își dădu seama de posibilitățile viitoare ale întreprinderii și le descrise lui Christopher. Ceva mai încolo se aflau niște grajduri vechi, mari și solide, care puteau fi ușor încorporate ca anexe ale hotelului. Erau folosite ca garaje, dar Sorrell își imagină că Roland va pune o mînă fermă pe toate aceste construcții de cărămidă în stil georgian. Era loc destul în spatele grajdurilor pentru a ridica un garaj modern, astfel încît zgomotul mașinilor să nu tulbure liniștea locatarilor. Sorrell și Christopher intrară în curte, unde văzură la o oarecare distanță o grădină de zarzavat, o livadă și doi castani uriași care creșteau în mijlocul unei ogrăzi mici.

Christopher, cu mintea lui de copil, nu avea îndoieli în ce privește viitorul *Pelicanului*. Locul avea ceva romantic. Se și vedea aplecat peste pervazul uneia dintre ferăstruicile de la mansardă, urmărind oamenii care vin și pleacă. Drumul larg chema spre aventură. În depărtare se zăreau cîmpii, păduri, coline, unde cu siguranță mișunau sălbătăciuni, iepuri și păsări, și poate mai era vreun rîu prin apropiere în care se putea pescui.

Strălucea de bucurie :

— Este un loc minunat, tată !

— Așa cred și eu. Bătrînul *Pelican* va fi un loc îmbietor, care îi va reține pe călători. Iar domnul Roland ? Se pare că unii oameni au darul să schimbe soarta altora.

La întoarcere se bucurară de priveliștea orășelului scăldat de soarele asfințitului, a fagilor și a colinei castelului, semănînd cu o căciulă uriașă de samur împodobită cu pene. O trenă purpurie flutura parcă prinsă de turnul

ascuțit al bisericii, iar în jurul orașului cîmpia își etala verdele-albăstriu.

— Îmi plac locurile acestea, spuse Kit. Și îmi place doamna Garland și camera noastră. Nu-i așa că ouăle cu jumări au fost grozave, tată ?

— Foarte bune, băiete, dar gîndurile lui Sorrell rătăceau aiurea.

3

În primele șapte zile Sorrell și Christopher se familiarizară pe deplin cu Winstonbury. Aveau amîndoi impresia că orășelul le aparținea, că devenise un bun al lor, sub paza bătrînului și înțeleptului *Pelican*. Explorară fiecare colțișor, străduțele ale căror nume vechi aveau rezonanțe plăcute, tipic englezești și un parfum romantic. Evocau istoria, viața de odinioară, de pe vremea cînd „civilizația" nu inventase încă tabla galvanizată și uzinele de gaz. Christopher era fascinat de denumirile străzilor : Green End, Lombard Street, Baileygate, Golden Hill, Tything, Market Row, Vine Court, Barbican, Angel Alley.

A doua zi Sorrell intră în prăvălia domnului Bloxom de pe Lombard Street, și croitorul îi luă măsurile pentru uniforma *Pelicanului :* o frumoasă jachetă bleumarin cu revere de un albastru-deschis și nasturi de alamă, și pantaloni bleumarin. Domnul Bloxom se purtă politicos cu Sorrell. Portarul unui hotel prosper era o persoană demnă de respect.

— Am auzit că acest domn Roland al dumneavoastră vrea să facă *Pelicanul* să zbîrnîie ?

Sorrell nu prea știa ce sunete scoate un pelican, totuși nu credea că este o pasăre care zbîrnîie.

— Domnul Roland este un om cu idei.

— Ei ! făcu domnul Bloxom, noi cei din partea locului sîntem mai conservatori. Cum vă vine aici, la subraț ? Desigur, nu vreți să fie prea strîns, ca să vă jeneze la mînuitul bagajelor și în general.

— Cred că sacoul de pe mine este exact ceea ce trebuie.

Domnul Bloxom examină eticheta croitorului de pe reversul gulerului vechiului său sacou de serj albastru.

Costumul acesta fusese una din extravaganţele lui de după război.

— Ponds. Hm ! O casă bună... aşa cred...

Domnul Bloxom îşi lăsă fraza neterminată, dar Sorrell îi citi gîndurile. Îşi închipuia că Sorrell fusese valet sau portar la vreo casă mare şi costumul ajunsese în posesia lui de la vreun membru al aristocraţiei, pe bani sau altcumva.

Colina Castelului deveni locul de plimbare favorit al celor doi Sorrell. Sub fagii rămuroşi erau bănci, dar Kit şi tatăl său preferau gazonul. Winstonbury se întindea la picioarele lor într-o îngrămădeală pitorească, iar Kit inventă un joc pe care-l juca cu oraşul. Era ca o problemă pe care se amuza s-o rezolve. Învăţase să recunoască toate clădirile mai importante şi putea spune exact unde era situată Vine Court, în spatele micului turn cenuşiu care adăpostea clopotul Şcolii elementare.

Colina Castelului le oferea ceva mai mult decît un loc de admirat privelişte. Era un punct de la înălţimea căruia cei doi Sorrell îşi scrutau viitorul apropiat, viitorul lui Kit. Se punea problema unde să înveţe mai departe. La Şcoala elementară, fondată de Henric al VIII-lea şi aflată într-o veche mănăstire a Carmelitelor, sau la Şcoala comunală, vizibilă de pe colină, lîngă uzina de gaz, o clădire urîtă, din cărămidă galbenă, cu o curte de recreaţie asfaltată, împrejmuită de un grilaj de fier ?

— Să vorbim deschis, Kit, spuse tatăl său ; între noi nu încap ascunzişuri. În primul rînd, este o chestiune de bani. Sper că mai tîrziu voi fi în stare să plătesc taxele şcolare. La Şcoala elementară ai fi printre fiii de negustori, funcţionari şi fermieri localnici. Ai învăţa puţină latină, ceva matematică, mai puţină istorie şi poate cîteva elemente de ştiinţă. Bineînţeles vei practica diverse sporturi.

Christopher îşi manifestă preferinţa pentru Şcoala elementară. Era o chestiune de estetică, de snobism copilăresc, deoarece Şcoala elementară avea o clădire veche şi frumoasă, băieţii aveau o ţinută îngrijită şi purtau o şapcă drăguţă de culoare verde-deschis. Kit nu vroia să frecventeze o şcoală situată lîngă uzina de gaz şi să joace jocuri stupide într-o curte asfaltată.

— Vreau să joc cricket, tată, şi fotbal.

— Cum vrei. Dar există un lucru pe care trebuie să-l avem în vedere. Vei fi fiul unui portar de la *Pelican*. S-ar putea să refuze să te primească. E vina mea, nu a ta.

Kit rămase tăcut.

— Iar băieții pot fi teribil de snobi. Mi-ar fi neplăcut să mă gîndesc...

— Mulți băieți nu vor să fie instruiți. Un om pare să fie destul de apt și așa ca să tragă la jug, iar în ce privește lecțiile... Mi se pare că ceva nu e în regulă, tată.

— Cum adică ?

— Uite, dacă materia pe care ți-o predau ei la școală ar fi ca masa de prînz... să dorești s-o înghiți, să-ți fie poftă de ea. Sînt atîtea lucruri care ar putea interesa un băiat... Dar acestea nu le afli la școală. Prea multe fleacuri, tată.

— Cred că ai dreptate. Am urmat șase ani la o școală publică și nu cred că am învățat ceva care să-mi fi folosit cît de cît după aceea. Ei numesc asta „dezvoltarea minții", „formarea caracterului".

— Dar, tată, oare mintea omului nu se poate dezvolta de la sine ? Scormonind după lucruri interesante ?

— Ce te interesează pe tine, Kit ?

— O, păsările, natura, cricketul și altele.

— Cărțile, nu ? Spune drept.

— Cărțile de școală, nu.

Sorrell se simți contrariat. Trebui să recunoască în sinea lui că urîse cărțile de școală, la fel cum le ura și Kit, dar atunci convențiile civilizației cereau ca un copil să fie împuiat cu lucruri care îl plictiseau.

— Bine, dacă nu te interesează, atunci la ce bun ? Și totuși trebuie să înveți, ca să ții pasul cu ceilalți. Și într-o zi, băiete, va trebui să te hotărăști ce vrei să faci în viață. Pentru că cele mai multe lucruri pe care vrei să le faci cer învățătură de un anumit fel.

— Voi munci, tată.

— Bine, dar de ce ?

— Pentru că... Tu vei fi cel care va plăti.

Sorrell îl cuprinse de umeri.

— Din simțul datoriei ? Asta-i motivul ?

— Nu, este ceva mai mult, tată. Pentru că știu că dorești mult ca eu să învăț... Știi tu, de ce.

— Da, cred că știu, băiete.

Stătură de vorbă de mai multe ori despre aceste lucruri și Sorrell mărturisi că ambiția lui era de a-l trimite pe Kit la o școală pregătitoare serioasă, iar după aceea la o școală publică. Cel puțin — deocamdată acesta era planul său. S-ar putea să-l schimbe. Orice învățământ academic își avea dezavantajele sale, pe care i le explică lui Kit. Printre acestea — și un element de duplicitate, deoarece nu trebuie să se știe că tînărul Sorrell este fiul unui portar de hotel.

— S-ar putea întîmpla să fii nevoit să vii cu justificări în ceea ce mă privește... Sau dacă se află adevărul, s-ar putea ca ei să-mi ceară să te retrag... În sfîrșit, vom vedea. O să stau de vorbă cu domnul Roland despre asta.

Dar hotărîrea fu luată de Christopher însuși. O dezvălui după trei zile de zbucium lăuntric.

— Voi merge la Școala comunală, tată.

— De ce ?

— Mai trebuie să-ți spun ?

— Nu, dacă nu vrei.

— Nu vreau să intru acolo, unde...

Roși și amuți brusc, dar Sorrell înțelese. Nu că i-ar fi fost rușine de tatăl său, dar nu dorea să se scuze pentru el în fața altor băieți, și cu atît mai puțin să se ascundă. Ar fi fost o înșelăciune.

— Nu va trebui să stau acolo prea mult. Am aproape doisprezece ani, tată. Și apoi — după asta —, voi fi liber să învăț ceea ce îmi place.

— Cred că ai dreptate, răspunse tatăl său.

4

Într-o bună zi, fără să anunțe pe nimeni, domnul Roland sosi la Winstonbury. Revenind după una din consfătuirile lor de pe Colina Castelului, cei doi Sorrell văzură mașina roșie în fața casei de pe Vine Court. Roland ședea în salonul doamnei Garland, care îi povestea despre chiriașii ei și despre faptul că acceptase să-l ia pe băiat în pensiune.

— A ! Prin urmare lucrurile s-au aranjat ?

— Da, domnule.

Roland respiră uşurat. Era hotărît să nu admită nici un fel de favoruri şi se temea că Sorrell îl va ruga să-i permită lui Christopher să locuiască cu el la *Pelican*. Aranjamentul lui Sorrell îl scutea de neplăcerea unui refuz, deoarece ştia că principala lui slăbiciune era de fapt o prea mare bunătate sufletească.

— Ei, băiete, te pregăteşti să mergi la şcoală ?

Îl ţinea pe Kit de braţ.

— Voi merge la Şcoala comunală, domnule.

— Aşa ? Şi am auzit că te-ai căţărat în mărul doamnei Garland.

— O singură dată, domnule, dar i-am cerut voie.

Ceilalţi izbucniră în rîs, iar Kit se întrebă care era motivul veseliei lor.

Domnul Roland locuia la hotel şi îl luă pe Sorrell cu dinsul ca să i-l arate. În timp ce intrau în grădina hotelului printr-o deschizătură în gardul de ilice, Roland se opri şi întrebă :

— Ce ai de gînd cu băiatul ?

— În ce sens, domnule ?

— În privinţa şcolii.

— Va merge la Şcoala comunală. A hotărît-o singur. Mă gîndisem să încerce la Şcoala elementară, dar cred că băiatul şi-a dat seama...

— Oare ?

— Amîndoi ne-am ales deviza : „fără ascunzişuri". Nu va fi nevoit să se scuze pentru mine... la Şcoala comunală.

— Eu nu văd lucrurile chiar în felul acesta, dar băiatul are dreptate. Şi aş zice că te invidiez, Sorrell.

— El este tot ce am pe lumea asta, domnule.

Merseră mai departe şi Roland se opri să privească un dud bătrîn al cărui trunchi a trebuit să fie consolidat cu un lanţ.

— Să nu-l forţezi prea mult.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Învăţătura — o aiureală... în mare parte. Tinerii tîrîie-brîu robuşti reuşesc adesea cel mai bine. Aştia nu se lasă comprimaţi într-un tipar. Dacă aş fi avut un băiat...

Se uită zîmbind la Sorrell :

— Noi ăştilalţi — burlacii şi fetele bătrîne... Să ştii că şi noi pricepem ceva din viaţă. Eu l-aş lăsa pe băiatul

meu să joace tare ! L-aș învăța să boxeze. N-aș permite să i se împuieze capul cu fleacuri. Să crească și să se dezvolte firesc. Mai tîrziu i-aș lua cel mai bun mentor din cîți există.

— Dar în privința carierei lui ?

— Lasă asta în seama înclinației lui naturale. Se pare că la un copil normal, care a fost crescut sănătos, înclinația se manifestă de la sine. Și atunci lasă-i frîu liber să meargă înainte. Îndeamnă-l să zboare ca o flacără !

Și așa veni toamna ; Christopher merse la școală, iar Sorrell, în costumul lui albastru cu nasturi de alamă, începu să care bagajele în sus și în jos pe scările *Pelicanului*. Îi venea parcă mai la îndemînă decît la Hanul Îngerului din Staunton, deoarece își simțea inima mai ușoară. Lumea nouă de aici era o lume binefăcătoare, datorită omului care o dirija. Și în timp ce așeza lemnele și cărbunii peste focul din hol, Sorrell simțea cum îl pătrunde căldura lui plăcută. În grădină, copacii bătrîni aveau culori minunate și iarba proaspătă era smălțuită cu aur.

Sorrell își amintea cu o deosebită plăcere un asfințit de soare în grădină, într-o zi calmă de octombrie. Cîntau prihoriile, iar prin fereastra salonului se revărsau sunetele muzicii. Roland cînta Preludiul nr. 1 de Chopin. Razele de soare se strecurau oblic printre copaci. Și prihoriile cîntau.

CAPITOLUL VIII

1

Urmă o iarnă de pregătiri intense.

Fluxul turiștilor se redusese considerabil, iar *Pelicanul*, preocupat să-și pună la punct noua înfățișare, era bucuros de acest răgaz. După cum prevăzuse Sorrell, Roland se

apucă energic de amenajarea grajdurilor în stil georgian, încorporîndu-le la clădirea principală, şi datorită transformărilor, obţinu zece camere de dormit în plus, precum şi locuinţe pentru personal. Mai construi un nou garaj, iar în mica ogradă apărură două terenuri de tenis şi unul de cricket.

Roland îşi avea ideile lui. Una dintre primele măsuri a fost desfiinţarea barului public, adăugînd holului spaţiul astfel cîştigat. Decretă că voiajorii comerciali nu vor mai fi găzduiţi ca atare şi de aceea vechiul salon comercial deveni fumoar şi salon pentru jocul de cărţi. Interiorul hotelului trebuia redecorat în întregime, remobilat şi acoperit cu covoare noi. Roland alese personal gama de culori. Era adeptul unor scaune comode, în număr cît mai mare, şi al unei atmosfere de simplitate opulentă şi confortabilă. Vesela de porţelan urma să fie alb-crem cu bordură de cobalt şi aur. Camerele de dormit erau o combinaţie coloristică de negru, alb şi portocaliu sau alb şi vişiniu. Pentru saloane preferă nuanţe pastelate de albastru şi verde cu accente de purpuriu sau roz-patinat. Desfiinţă toate mobilele urîte şi inutile. Amenajă săli de baie noi şi instală o mică bibliotecă pe una din laturile recepţiei.

Una din inovaţiile cele mai practice ale lui Roland fu atitudinea pe care o adoptă faţă de personal. Pe membrii principali îi trata ca pe nişte colaboratori, îi solicita să coopereze şi le stimula iniţiativa. În salonul său particular, se ţineau mici şedinţe pe care le numea în glumă „statul meu major". Din comitet făceau parte doamna Marks, menajera, Fanny Garland, camerista-şefă, doamna Lovibond, bucătăreasa, Sorrell şi Bowden grădinarul. Cu toţii vedeau în Roland pe omul cu judecata sănătoasă, care îi încuraja şi le spunea deschis ce avea de spus.

— Aceasta este întreprinderea noastră a tuturor şi sînt sigur că dorim din suflet ca ea să meargă bine. Este în interesul nostru al tuturor. Vreau ca fiecare dintre voi să vină cu sugestii pentru a îmbunătăţi randamentul sau confortul, sau pentru a elimina munca inutilă. Dorinţa mea este să facem din *Pelican* hanul cel mai reputat de la margine de drum, la sud de Tamisa. „Unde ne oprim ?"

„Bineînțeles, la *Pelican*, în Winstonbury. Nu există alt loc mai bun".

După o lună de zile avea tot personalul în buzunar. Era înzestrat cu o putere de convingere deosebită, care își avea rădăcinile în personalitatea lui atrăgătoare, în bunătatea lui calmă și hotărîtă, în maniera lui de a-i considera pe ceilalți la fel de interesați în reușita întreprinderii ca și el însuși. Nu se pripea niciodată și avea una din vocile acelea plăcute și reconfortante care trezesc simpatia. Femeile forfoteau în jurul lui ca niște sclave fericite de soarta lor. Le trata ca pe niște doamne din lumea bună. Și chiar dacă n-o mărturiseau cu glas tare, el trecea în ochii lor drept un foarte mare gentleman.

Doamna Marks, menajera, scundă, negricioasă, care aluneca fără zgomot prin toată casa, se uita la el cu ochii unui cățel inteligent.

Fanny Garland, blondă, voinică și zîmbitoare, emana un aer de hărnicie veselă, cu limbajul ei direct și sentențios.

— Cu o furculiță murdară nu cîștigi nimic. Nu vă face și vouă plăcere să vedeți douăzeci de mese albe și strălucitoare, frumos aranjate și să știți că nu există nici un colțișor cît de mic de care să vă fie rușine ? Și unde mai pui că treaba merită să fie făcută ! Sigur ! Gîndiți-vă la bacșișuri, fetelor !

Bowden, grădinarul, un om posac din fire, se dezgheța treptat ca și pămîntul într-o dimineață însorită, după bruma nopții. Află că Roland vroia să-i dea în subordine un flăcău voinic pe care să-l strunească și să-i inspire pasiune pentru munca bine făcută.

— Bowden, părerea mea este că trebuie să producem singuri legumele de care avem nevoie.

— Nu prea avem pămînt bun pentru așa ceva, domnule.

— Ei bine, o să-l avem. Mi se va raporta zilnic prețul pieței la legumele pe care le vei livra la bucătărie și vei primi un procent din total.

Și spinarea lată, ca de maimuță, a lui Bowden se apleca mai cu sîrg peste cazma.

Pentru Sorrell, aceste luni de iarnă au însemnat o încurajare constantă. Avea mîncare bună, un pat curat, nu se istovea muncind, iar Kit o ducea bine la doamna Garland

și nu atît de rău la Școala comunală pe cît se temuse tatăl său la început. Afară de asta, munca lui îl interesa ; lucra pentru un om care ținea la amănunte și aprecia meticulozitatea. În plus, legătura lor umană părea să se adîncească tot mai mult, așa că între Thomas Roland și portarul său secund se stabili o înțelegere solidă, întemeiată pe simpatie și respect reciproc. Roland stătea de vorbă cu Sorrell mai mult decît cu oricare dintre ceilalți membri ai echipei sale și Sorrell avea întotdeauna impresia că, cuvintele pe care le schimbau între ei, dincolo de aparența lor banalitate, vizau realități umane mai profunde.

— La urma urmei, spunea Roland, un om trebuie să aibă o ocupație și asta este ceea ce contează. Nu atît natura muncii, cît mai ales felul cum o faci. Cel puțin așa văd eu lucrurile.

În felul acesta îl făcea pe Sorrell să simtă că îl respectă atît pe el ca om, cît și munca lui.

— În viață trebuie să ai un scop, domnule.

— Într-adevăr.

Munca își urma cursul, economia internă a hotelului fiind organizată în așa fel ca clienții ocazionali să poată fi găzduiți, paralel cu lucrările de amenajare.

Roland cheltuia o mulțime de bani și Sorrell aprecia efectul obținut. Saloanele somptuoase, mobilate cu gust, fotoliile comode și carpetele bogate, zugrăveala proaspătă și tapetele noi, șirul camerelor de dormit, de asemenea proaspete și plăcute, aspectul îngrijit al grădinii, curățenia impecabilă și utilajul modern din bucătărie, sălile de baie și oficiile placate cu faianță albă, fețele de masă, argintăria și cîte altele !

Dar oare *Pelicanul* va fi rentabil ? Nu cumva Roland, muzicianul și artistul, îl întrecuse pe Roland, patronul de hotel ?

Această întrebare îl chinuia adesea pe Sorrell. Se identificase atît de profund cu *Pelicanul* și cu tot ce reprezenta acesta...

Nu mică îi fu uimirea cînd constată că Thomas Roland îi ghicise neliniștea.

— Crezi că merg prea departe ?

— Nu ştiu, domnule.

Roland observă că Sorrell făcea economie la cărbuni şi la curent electric ; pîndea cu strășnicie luminile care ardeau inutil.

— M-am lansat cu trup şi suflet în această aventură. Ori ajungem la liman, ori ne înecăm. Vreau să dau oamenilor tot ce poate fi mai bun... tot ce este mai bun în mine. Nu vreau să le ofer o muzică de duzină... Ce vrei, e un orgoliu profesional !

Aplecat deasupra căminului, Sorrell aşeza cu grijă peste jăratec o grămadă de „ovoide". Capul mic dar inteligent, cu părul negru şi tenul închis capta lumina flăcărilor. Gravitatea cu care vorbea era prinosul unui prieten.

— Ne place întotdeauna să credem, domnule, că atunci cînd dăm tot ce avem mai bun în noi...

— Eu unul cred în asta... La urma urmei, asta trebuie să conteze cel mai mult în viaţa noastră. Dacă ceea ce este mai bun nu contează — nu sîtem noi de vină.

— Oamenii nu sînt toţi la fel de generoşi, domnule.

— Eu nu sînt generos, omule. Adevărul este că nu-mi place să fac lucrurile într-un mod meschin. Chiar şi dotarea şi exploatarea unui hotel... Totuşi, îţi mulţumesc...

Ochii li se întîlniră.

— Faci focul după toate regulile ştiinţei, Stephen ! — spuse zîmbind. — De ce ? Pentru că eşti conştiincios ?

— În parte. Dar mai există un motiv.

— Cred că-l cunosc. Dumneata şi cu mine ne-am asociat într-un fel, am pus amîndoi la bătaie şi inima şi banii. Drept să-ţi spun — nici nu vreau să fie altfel.

2

Altă problemă care îl frămînta pe Sorrell era sosirea iminentă a lui George Buck.

Fostul sergent-major părea să-şi proiecteze umbra ameninţătoare peste gîndurile lui, sugerîndu-i un animal blond, dominator, o creatură uriaşă şi agresivă. Buck ! *

* Ţap *(n. trad.)*.

Nu-i plăcea numele, care i se părea în același timp prea bărbătesc și prea american. Recunoștea că era absurd să-și facă griji din pricina acestui om și totuși se pomenea adesea zugrăvindu-și o imagine sumbră a portarului-șef. Cum o fi arătînd ? Era probabil voinic, musculos, cu voce groasă și mustață blondă. Va trebui să asculte de ordinele lui ?

Sorrell începuse să-l deteste cu multe săptămîni înainte de a-l cunoaște și repulsia lui era instinctivă și organică. George Buck era o amenințare posibilă pentru securitatea lui, pentru activitatea calmă și plăcută pe care Sorrell se obișnuise s-o asocieze cu *Pelicanul*. S-ar putea să se împotrivească micilor îmbunătățiri pe care începuse să le pună în practică al doilea portar. În plus, s-ar putea să-și însușească o parte de „sergent-major" din bacșișuri.

Sorrell o scotea destul de bine la capăt cu bacșișurile, în ciuda acalmiei forțate din această perioadă de transformări. Strîngea bani destul de repede, pe care îi depunea pe un carnet la Casa de economii prin poștă.

Dar ostilitatea lui anticipată față de George Buck nu era numai ostilitatea cîinelui față de un alt cîine mai mare, care ar putea să-i fure osul. Sorrell avea un fel de aprehensiune, o presimțire a ceea ce putea să însemne prezența acestui om în vestibul, în holul hotelului, pe scară și în camerele rezervate personalului. Buck proiecta o umbră, umbra unei făpturi uriașe, amenințătoare, hirsute. Pînă și pîlpîirea flăcărilor din cămin ce-și aruncau în amurg umbrele tremurătoare în vestibul, sau vuietul vîntului în noapte îi creau o stare de depresiune și neliniște. Sorrell lupta împotriva ei, dar gîndul la Buck devenise o obsesie : era ca și cum o maimuță hidoasă i-ar fi scormonit încontinuu creierul cu unghiile ei ascuțite.

Cam cu o săptămînă înainte de sosirea portarului, Sorrell își luă inima în dinți și se hotărî să-i vorbească lui Roland.

— Presupun, domnule, că atunci cînd va sosi Buck va trebui să primesc dispozițiile de la el ?

Roland ședea în fața pianului, iar Sorrell intrase cu o găleată de cărbuni.

— Da. Mi-am dat cuvîntul. Ți-am spus... Buck va purta răspunderea. Cred că așa este drept, Stephen.

— Bineînțeles, domnule.

— Nu-i băiat rău, firește, eu l-am cunoscut doar în calitatea lui de sergent-major. Vreau să-i ofer o șansă.

Sorrell înțelese că Tom Roland păstra în sinea lui anumite rezerve față de Buck. Nu-l cunoștea prea bine. Exista o obligație, sau ceea ce Roland considera drept o obligație și Sorrell găsi că era mai înțelept să nu spună mai mult.

— Voi face totul ca să-l secondez, domnule.

— Sînt convins de asta. În ceea ce mă privește, Stephen, un om sau se poartă cum trebuie, sau își taie singur craca de sub picioare. Să știi că eu observ totul.

Începu să cînte o piesă de Debussy, iar Sorrell, după ce puse cărbunii pe foc, se retrase fără zgomot din cameră.

— Fă-ți treaba și nu te lăsa, își spuse el. Oricum ar fi omul acela, el nu va putea să te facă să-ți tai singur craca de sub picioare.

3

Fostul sergent-major Buck sosi la *Pelican* cu autobuzul gării. Purta o pălărie tare și un pardesiu albastru cu guler de catifea ; adusese cu el un geamantan solid de piele și un cufăr.

Sorrell ieși în întîmpinarea autobuzului și chiar în momentul acela dădu cu ochii de o spinare albastră, enormă, ieșind prin ușa mașinii. Trupul se desprinse și se întoarse, arătînd o față ce semăna cu o bucată de carne crudă, și doi ochi ca niște cremene rotunde de culoare albastră.

— Ține asta, băiete !

Omul îi întinse geamantanul, iar Sorrell trezit brusc din transă, îl apucă :

— Sînteți domnul Buck ?

— El. Bănuiesc că dumneata ești subalternul meu ?

Sorrell înclină din cap afirmativ. Simțea cum crește în el un fel de greață. „Subalternul meu !“ Da, pesemne că aceste cuvinte defineau exact situația. Omul era întocmai cum și-l închipuise în momentele lui cele mai rele : o creatură uriașă, burduhănoasă, cu fața grosolană, voce puternică și mustață blondă.

— Poți să dai jos și cufărul ăsta.

— Imediat...

Ochii lui Buck îl fixară o clipă. Ghici în Sorrell ceva din acea repulsie pe care o resimte un simplu soldat, fără însă a îndrăzni s-o exprime cu glas tare. Căci Buck era mai puțin greu de cap pe cît părea. „Obrăznicătură afurisită ! Din ăștia îmi ești, va să zică ? Bine, vom vedea noi !" Apoi Thomas Roland își făcu apariția și Buck pocni din călcîiele ghetelor lui cafenii și schiță salutul regimentului de gardă cu o mînă tremurătoare.

— M-am prezentat la raport, domnule !

Roland zîmbi, îi întinse mîna :

— Îmi pare bine că te văd. Ca în vremurile de altădată, Buck. Mai avem un fost militar aici, Sorrell.

Sorrell se lupta cu cufărul fostului sergent-major, blestemîndu-l cum nu mai blestemase niciodată o greutate. Știa că Buck îl observă.

— Poți să te descurci singur ?

— Da, mulțumesc.

— Nu prea face impresia, spunea privirea ochilor săi albaștri. Arăți cam prăpădit.

Intră în casă în urma lui Roland.

4

În timpul lunilor de iarnă, Sorrell avusese timp să citească mult, deoarece salonul particular era plin de cărți și Roland îi dăduse voie să le împrumute.

Lecturile sale erau variate : de la Shaw, Edvard Carpenter, Maurice Hewlett și pînă la istoria locală a orașului Winstonbury și a împrejurimilor sale și ghidul Michelin. Ținea un carnețel în care își nota distanțele între Winstonbury și toate locurile demne de văzut pe o rază de o sută de mile. Cunoștea toate hotelurile. Se ducea zilnic în garaj și lua de la șoferi informații despre starea drumurilor.

Și dacă un turist de la volanul mașinii sale i se adresa pentru o informație, Sorrell se simțea deosebit de mîndru dacă putea să-i furnizeze datele cerute.

— Quendon, domnule ? La 43 de mile de aici. 47 dacă o luați prin Langton. Șoseaua spre Langton este în stare mai bună. Pe celălalt drum, la Foxley, se fac săpături pentru o nouă conductă de apă.

Sau :

— Holmdale House, domnule ? Este deschisă în fiecare joi între 10 şi 12. Trebuie să prezentaţi o legitimaţie la intrare. Merită să vedeţi grădinile italiene şi colecţia Van Dyck. Dar, fără îndoială, ştiţi şi dumneavoastră.

Citise în una din cărţile de la Roland că pe măsură ce conştiinţa umană s-a rafinat, cîmpul eternei lupte a omului s-a schimbat şi el. Contestarea a încetat să mai fie pur fizică şi a devenit intelectuală, spirituală. Omul nu se mai războieşte cu forţele din afara lui sau cu alţi oameni, ci cu sine însuşi.

Era şi nu era de acord cu asta. I se părea că în cazul lui lupta avea un caracter dublu. Trebuia să lupte cu sine însuşi, cu acea parte mai primitivă a fiinţei sale care era gata să se dezlănţuie în accese de furie, de disperare, să cadă în melancolie sau cinism, sau să caute consolare lîngă o femeie. Pe de altă parte, lupta lui cu forţele fizice şi naturale era din păcate prea reală : era vorba de căratul bagajelor şi de fostul sergent-major Buck.

Chiar de la început între ei izbucni un război mocnit. Şi era firesc să se întîmple aşa.

Fiecare vedea în celălalt întruchiparea a tot ce detesta mai mult, o colecţie de însuşiri care exacerbau prejudecăţile antagonice. Sorrell era o inteligenţă, Buck — o voce. Unul îşi vedea ţelul proiectat peste douăzeci de ani în viitor, ţelul celuilalt era imediat şi fizic — satisfacerea unor pofte ordinare. Contrastele lor nu se atrăgeau, ci dimpotrivă — se respingeau.

Războiul începu din primul moment, chiar dacă la suprafaţă nu răzbea nimic, deoarece Buck, asemenea majorităţii oamenilor de categoria lui, avea o doză considerabilă de viclenie. Se pricepea să trişeze. La început arboră un aer de veselie directă.

— Şi acum băiete dragă...

Preluă conducerea chiar din prima zi. Trebuia să se vadă clar cine era portarul-şef şi cine era al doilea. Trupul lui enorm se mişca neîncetat prin tot hotelul. În armată învăţase cum să dea impresia unei munci neobosite, fără să facă în realitate ceva. Îşi exersa vocea asupra celorlalţi.

Se arătă la început jovial față de Sorrell, dar era o jovialitate intenționat disprețuitoare. În ochii lui albaștri lucea o viclenie răutăcioasă.

Pentru Buck, Sorrell era un tip — tipul recrutului prea bine crescut, ascuns, înzestrat cu o judecată proprie, posac, slăbănog, veșnic nemulțumit. Un diavol deștept, abil, insolent, prea activ, incomod ; de aceea nu trebuia scăpat din ochi.

Dacă fanfaronada pretențioasă a lui Buck i se părea lui Sorrell agresivă, propria sa atitudine calmă și rezervată apărea tot atît de agresivă în ochii celuilalt.

Buck știa să-și găsească justificări :

„Un tip urîcios, prăpădit, cu fumuri. Fost ofițer. O să-l învăț eu minte ! Mă invidiază. Sigur ! Trebuie să-l supraveghez. Nu e omul pe care aș fi dorit să-l am în subordine. Pentru nimic în lume ! Mai bine ar fi fost un flăcău voinic, cumsecade, iute la bagaje și nu atît de isteț la altele. — Bun ! Cred că știu ce am de făcut".

Își puse în gînd să scape de Sorrell. Își dădea seama că în ciuda slăbiciunii lui aparente, celălalt era un rival de temut.

5

Fereastra cămăruței unde Sorrell curăța încălțămintea și peria hainele dădea în grădină. Aici se așeza adesea să citească, atunci cînd nu avea altceva de făcut. Trase un fotoliu vechi în fața ferestrei iar doamna Marks îi dădu o pernă veche, roșie. Avea pentru Sorrell mai multă simpatie decît ar fi crezut ea însăși. Cînd se sătura de citit, Sorrell putea să-și îndrepte privirea prin fereastră asupra arborilor bătrîni sau a gardului de ilice de la capătul pajiștii ; putea să observe felinarele care străjuiau aleea sau tufele de șofran roșii și galbene.

Într-o după-amiază se uita pe fereastră cu cartea (o piesă de Galsworthy) închisă pe genunchi, cînd pe neașteptate auzi un glas :

— Văd că ești foarte ocupat, Sorr'l !

Acesta era unul din numeroasele amănunte care îl enervau pe Sorrell. Buck îi rostea numele stîlcindu-l în

așa fel, încît suna ca „Saul". Nu-l auzise apropiindu-se de ușă. Matahala știa să calce foarte ușor.

— Sînt, răspunse laconic.

Buck intră în mica încăpere, umplînd-o parcă cu trupul lui masiv. Se uită în jur cu un aer de inspector. Văzînd cartea, întinse mîna și o înhăță de pe genunchii lui Sorrell.

— Aha ! Puțină lectură ? Uite o ocupație care nu-i folosește omului la nimic. Nu crezi, băiete, că ai putea să găsești ceva mai bun de făcut ?

Sorrell tăcea, cuprins de un tremur lăuntric.

— Poate ai putea dumneata să-mi sugerezi o treabă ?

Buck zvîrli cartea pe pervazul ferestrei.

— Ia ascultă ! Să-ți fie clar odată pentru totdeauna : eu sînt șeful aici. Și am de gînd să-mi fac serviciul, să știi. Mă gîndesc la interesul patronului. E prea cumsecade...

Aluzia era clară, dar Sorrell își stăpîni enervarea. Nu vroia să răspundă la provocarea unei brute.

— De acord. Dar această carte este a domnului Roland.

— Ți-a împrumutat-o el ?

— Da.

Buck dădu din cap înțelegător.

— Ei da, asta dovedește cît de indulgent este, nu-i așa ? Și acum, fă bine și vezi-ți de treabă. Eu unul nu glumesc și am ochi buni. Gata, la treabă !

CAPITOLUL IX

1

Sorrell înțelese că nu făcuse decît să schimbe animalul. La Staunton a trebuit să se lupte cu o leoaică, aici, la Winstonbury, dușmanul lui era un taur.

Dacă leoaica atrăgea ura celor din jur, taurul, un animal vesel și comunicativ, știa să se facă popular. Ocupă locul din capul mesei în sufrageria personalului, tachina femeile și le arunca ocheade. Căuta întotdeauna să se pună în evidență, cînd aceasta merita osteneala.

Își luă un aer de parcă ar fi dus tot hotelul pe umerii lui. Era extrem de politicos cu clienții, mai ales cu femeile și îi plăcea să-și audă vocea.

În convorbirile lor, femeile de serviciu îl numeau „domnul Buck". Fără îndoială era un tip bine și Sorrell constată cu uimire că se bucura de o mare popularitate. În definitiv ce-i trebuie unei femeiuști de rînd ? Atît de mult și totuși atît de puțin.

Dar Buck părea să se achite bine de obligațiile sale de serviciu, fiind un personaj important în tabloul general. Uniforma îi venea bine, avea prestanță, știa să producă impresie. Întîmpina clienții la coborîrea din mașină ca și cum ar fi fost membrii casei regale, iar el lordul-primar.

— Îmi dați voie, doamnă... ! Camere ? Desigur. Vorbiți cu funcționara de la recepție. Vă duc eu bagajele înăuntru. Saul, bagajele !

Aștepta să-i fie anunțat numărul camerei.

— Numărul șapte, doamnă. Etajul I. O luați la dreapta, în capul scării. Vom trimite imediat bagajele sus.

Și pe alt ton :

— Saul, bagajele la nr. 7. Repede !

Da, așa proceda întotdeauna. Era descurcăreț și politicos, producea impresie, dar servindu-se de umerii mai slabi și de spinarea mai fragilă a lui Sorrell. Și chiar cînd catadixea să ducă ceva, aceasta era cel mult o geantă de damă, un aparat de fotografiat sau un braț de pături și umbrele. Lăsa bagajele grele pe seama lui Sorrell cu cea mai deplină seninătate, ca și cum ar fi fost obligația portarului secund să facă pe animalul de povară. Ceea ce și era de fapt, dar nu pînă într-atît încît să-și nenorocească inima și spatele. Sorrell lupta din răsputeri și nu zicea nimic. Își dădea seama, la început mai vag, pe urmă mai lămurit, că această manevră făcea parte din războiul lor. Buck practica jocul sergentului-major, prea binecunoscut în armată de toți recruții : copleșea un om cu corvezi, folosind în aparență autoritatea pe care i-o dădea rangul ;

și pînă la urmă omul fie că ceda și devenea docil, fie că izbucnea și se trăda. În acest caz, urma formula obișnuită : „Cu regret trebuie să raportez, domnule...", iar patronul era convins că disciplina trebuie întărită.

— Să-l ia dracu', gîndea Sorrell, am să-i joc jocul și am să-l întorc în favoarea mea.

Nu-și schimbă cu nimic comportarea. Era la fel de neobosit ca și înainte, sau cel puțin atît cît îi permitea Buck.

— Ce te tot învîrți pe aici, omule ? Poate oamenilor nu le face plăcere să se împiedice mereu de dumneata.

Dar Roland ? Sorrell se întreba dacă Thomas Roland observase ceva, dacă bănuia măcar pe departe lupta surdă ce se dădea între doi slujitori mărunți ? Și în definitiv, de ce i-ar păsa ? Majoritatea oamenilor, absorbiți pînă peste cap de propriile lor probleme, sînt înclinați să privească superficial micile conflicte stupide care li se par doar niște grăunțe de nisip în angrenajul mașinii.

Sorrell îl vedea acum mai rar pe Thomas Roland. Buck manevrase în așa fel ca numai el singur, în calitatea lui de responsabil, să aibă acces în camera patronului. Îl eliminase pe Sorrell cu o dibăcie simplă și directă ; pentru un individ de talia lui, știa să fie foarte îndemînatic și abil.

Pe lîngă aceasta, mai era și problema cîștigului. Cei mai mulți călători plecau imediat după micul dejun și, în timp ce Sorrell se lupta cu geamantanele pe scări, Buck, asumîndu-și rolul de partener principal al firmei, făcea risipă de amabilități, ajutîndu-le pe doamne să se urce în mașină, aranjînd bagajele de mînă, întinzînd pledurile. De îndată ce Sorrell sosea cu bagajele grele, Buck îl expedia în altă parte.

— Numărul treisprezece, Saul ! Dă-i bătaie ! Am eu grijă de astea.

Astfel, Sorrell era trimis să care alte bagaje, iar Buck așeza cu ușurință cele sosite și încasa bacșiș după bacșiș.

— Unde-i omul care a cărat bagajele din cameră ?

Dacă cineva punea această întrebare, Buck avea răspunsul gata pregătit :

— Îmi puteți lăsa mie. O să împărțim între noi.

Inutil de spus că Sorrell nu vedea niciodată vreun șiling sau florin și deoarece Buck manevra întotdeauna astfel ca Sorrell să nu fie de față la plecarea clienților,

buzunarul lui avu mult de suferit. De obicei, aduna cam o liră pe săptămînă din bacşişuri chiar şi în sezonul mort, aşa că scăderea veniturilor sale era simţitoare.

Încercă să stea de vorbă cu Buck.

— Ar trebui să facem o înţelegere.

— Cum adică ?

— De fapt, eu pierd cam multe bacşişuri.

— Asta nu-i vina mea, băiete. Dacă oamenii nu ţi le dau, există un motiv.

— Da, bănuiesc că există, spuse Sorrell încruntat.

— Ţi-l spun eu. O mutră posacă nu atrage banul...

— La restaurant şi pe etaje femeile îşi împart bacşişurile între ele.

Buck respinse cu tărie această sugestie, ca o atingere gravă adusă demnităţii sale.

— Îţi închipui că am să împart cu unul din subordinea mea ? Nu există ! Eu am muncit pentru situaţia pe care o am şi nu împart nimic cu un lustragiu.

Sorrell nu mai insistă, dar rămase cu un gust amar. Ajunsese la una din acele perioade de singurătate cînd i se părea că oamenii din jurul său nu mai văd în el o personalitate distinctă, impresie ce se datora mai ales faptului că decăzuse în proprii săi ochi. Era eclipsat de un om chiar din categoria acelora pe care îi detesta şi îi dispreţuia cel mai mult. Îi reveni sentimentul ratării. Îşi făcea reproşuri amare, umbla încruntat, stăpînit de gînduri negre. Pentru el viaţa nu mai avea zîmbete, — sau cel puţin aşa i se părea, — deoarece nici el nu mai zîmbea celorlalţi ; or, zîmbetul este o licărire de vitalitate. Credea că ceilalţi îl ignoră, cînd de fapt el era acela care se ascundea în spatele unei rezerve sumbre.

Roland continua să cînte Chopin. Arăta, ca de obicei, serios, cu obrazul proaspăt, gata întotdeauna să spună un cuvînt bun, observînd fără a avea aerul că o face.

— Într-o dimineaţă i se adresă lui Sorrell :

— Te simţi bine, Stephen ?

— Pe deplin, domnule.

— Mi s-a părut că eşti cam obosit.

— Nu... Mă simt foarte bine.

Roland nu mai insistă.

— Ia-ţi o oră liberă zilnic. Mai plimbă-te cu băiatul.

— Vă mulţumesc, domnule.

Deodată îl năpădiră gînduri meschine : fără îndoială că asta era tot o manevră perfidă de-a lui Buck — insinuase probabil în faţa lui Roland că Sorrell nu făcea faţă obligaţiilor, că nu era în stare să care bagajele grele. Iar Roland îl crezuse. Nu ştia ce se petrece chiar sub ochii lui.

Sorrell încercă să-şi alunge bănuielile, dar era şi el om şi atunci cînd i se prezentă ocazia, profită de ea. Dacă omul are un duşman, este îndreptăţit să facă unele cercetări. Aşa că într-o zi, cînd îl văzu pe Buck intrînd în camera lui Roland, îşi făcu de lucru în faţa uşii.

Putea să audă ce se vorbea înăuntru.

— Ce este cu Sorrell ? Mi s-a părut azi dimineaţă că arată bolnav.

— N-am nici cea mai mică idee, domnule. Dar adevărul este... Cum să vă spun... N-aş vrea să...

— Ştii că-mi place sinceritatea, Buck.

— Nu cred că este potrivit pentru munca asta, domnule. Mai curînd — funcţionar la birou.

— Nu este destul de robust ?

— Exact. Bineînţeles... Eu caut să-l ajut...

— Sînt sigur de asta, Buck. I-am spus să-şi ia cîte o oră liberă zilnic...

Sorrell se depărtă tiptil, spumegînd împotriva mincinosului şi aproape dispreţuindu-l pe Roland pentru credulitatea lui. Marele său Roland nu era nici pe departe atît de înţelept şi priceput la oameni, pe cît şi-l imaginase !

Dar îşi impuse să fie calm.

— Nu fii prost ! Ţine-te tare. Individul o să te doboare, dacă nu te ţii tare. Gîndeşte-te la copil.

2

Sorrell îşi găsea refugiul şi inspiraţia în Christopher. Avea zilnic liber de la opt la nouă şi cîte o jumătate de duminică de două ori pe lună. Kit venea pe drum în întîmpinarea lui şi pe măsură ce serile deveneau mai lungi, le plăcea să facă scurte plimbări pe cîmp sau să urce pe

Colina Castelului, unde se așezau să stea de vorbă vreo douăzeci de minute. Christopher nu prea vorbea despre școală, iar cînd vocea tatălui său căpăta accente de intimitate, băiatul căuta să sară peste doi-trei ani și să mute discuția în viitor.

— Cred că vreau să mă fac inginer, tată.

— Ce fel de inginer ?

— Să zicem... proiectant. Zilele acestea am trecut pe la uzina electrică. Bert Lumley m-a luat cu el. Tatăl lui lucrează la dinamuri.

— Minunat lucru, electricitatea !

— Parcă e vie. E aici și totuși nu se vede. La fel și sîngele care circulă prin corp.

— Ți-ar place să lucrezi cu lucrurile vii ?

— Da... Așa cred.

Dar într-o seară, Christopher nu apăru pe drum și ajungînd la casa de pe Vine Court, Sorrell fu izbit de scena pe care o văzu. Kit și doamna Garland se aflau în spălătorie. Kit ținea capul deasupra chiuvetei, iar buretele pe care-l mînuia bătrîna doamnă se colora în roșu.

— Hei ! Ce s-a întîmplat ?

Kit bolborosi ceva, dar doamna Garland interveni și povesti întîmplarea :

— Această mică brută de Blycroft ! Veșnic trebuie să chinuie pe cîte cineva. A prins o pisică și, atunci bine-înțeles Kit al nostru... Dar tînărul Blycroft este cu doi ani mai mare și unde mai pui că e și voinic.

— I-am ars una ! strigă Kit, ferindu-se o clipă de burete. Apoi izbucni în lacrimi. Nu dezvălui cauza, dar Sorrell înțelese și inima lui zbuciumată îl duru pentru copil. Era rușinea de a fi fost bătut de un băiat pe care îl disprețuia. Era sensibilitatea călcată în picioare de o brută. Cum să nu înțeleagă, cînd el însuși avea de suportat același lucru ? Știa prea bine că dacă lupta surdă între ei ar degenera într-o încăierare vulgară, Buck l-ar învinge, la fel cum tăurașul de pe Vine Court îl învinsese pe Kit.

— Trebuie să luăm o hotărîre în privința asta, spuse el trăgîndu-și mustața.

Pe drumul de întoarcere spre *Pelican*, se gîndea la această problemă, veche cît lumea : Cum poate inteligența să-i vină de hac brutei.

3

Sosi și Paștele, cu șase zile de soare și animație intensă pe șosea. Castanii își deschideau mugurii, iar în grădină, gălbinelele își legănau petalele în adierea vîntului, într-o orgie de verde renăscut. Bowden scoase mașina de tuns iarbă, pe care o plimba, încăpățînat și neobosit, înainte și înapoi.

Sub fereastra unde Sorrell obișnuia să se așeze odinioară ca să citească era un strat de zambile roz, albe și albastre al căror parfum pătrundea în odăiță. Dar Sorrell nu prea mai avea timp de cărți. Orășenii începuseră să-și mîne mașinile spre vest în căutarea primăverii, iar firma strălucitoare a *Pelicanului* îi vedea încetinind, ezitînd și oprindu-se în fața ei.

Viața deveni trepidantă, iar pentru Sorrell chiar mai mult decît atît. Trudea din greu, fierbînd în sinea lui, cu dinții strînși și cu o privire fixă și obosită. Îi blestema pe călătorii care călătoreau cu cufere voluminoase : geamantanele grele și gențile mari de voiaj mai mergeau, dar cuferele erau ca niște brute ce nu știau de milă.

Într-o seară, cînd se oprise pe al doilea palier ca să-și tragă sufletul, auzi o voce în spatele lui :

— De ce faci numai dumneata toată munca asta ?

Se întoarse și văzu fața palidă a menajerei, Mary Marks. Era o femeie mărunțică, cumsecade, rezervată, cu buze subțiri și ochi negri și limpezi : ochii inteligenți care știau ce înseamnă suferința, pentru că un oarecare Percy Marks ducea pe undeva o viață dezordonată. Nu era genul de femeie care își dădea în vileag compătimirea, pentru că ea însăși ar fi respins-o.

Surprins, Sorrell rămase locului, neștiind ce să facă.

— Din mîndrie, spuse.

— A... Foarte frumos. Dar e o rușine ! O matahală cît toate zilele să te lase...

Era uimit de asprimea cu care vorbise. Crezuse că toate femeile erau de partea lui Buck şi se simţi înveselit.

— Aşadar... ai observat... ?

— Sigur. De ce te laşi ?

— Crezi că o să mă înjosesc ca să-l întreb ? El crede că voi ceda. Dar n-am s-o fac.

Cu un efort, apucă cufărul şi săltîndu-l pe umăr, porni împleticindu-se pe coridor. Mary Marks se uită în urma lui şi dacă Sorrell ar fi putut să-i citească gîndurile, ar fi fost surprins de bunăvoinţa ei deplină. Se pricepea la oameni şi nutrea un total dispreţ pentru indivizii spilcuiţi, plini de ei, cu priviri prea îndrăzneţe.

— N-o să reziste, îşi spuse ea. Domnul Roland ar trebui să aibă atîta bun-simţ ca să vadă ce se întîmplă. Numai gîndul la băiatul lui îl mai ţine pe picioare.

Dar doamna Marks nu era singura femeie din casă care ţinea cu Sorrell. Într-o duminică ploioasă, în care îşi petrecuse orele lui libere la Vine Court, se întîmplă ca Fanny Garland, liberă şi ea, să fie acolo. Luară ceaiul împreună : Sorrell, Kit, Fanny şi mama ei. Ceilalţi băgară de seamă că Sorrell mînca foarte puţin şi arăta rău. Sorrell plecă împreună cu Fanny înapoi la hotel. Ploua şi Fanny avea o umbrelă. Îi oferi jumătate lui Sorrell într-o manieră directă, colegială. Atitudinea sinceră şi prietenoasă era una din însuşirile ei constante şi cu toate că Sorrell refuză umbrela, ea nu se supără. Mulţi bărbaţi ar fi acceptat imediat, socotind-o ca o invitaţie la alte intimităţi. Buck, de pildă.

Din întîmplare, unul dintre ei, probabil Sorrell, îl pomeni pe fostul sergent-major.

— Ăsta ! Prea îi accepţi multe ! zise Fanny. Ştiu eu ce fel de om este !

Apoi adăugă :

— Ştiu eu ce-i poate pielea. Aşteaptă şi ai să vezi.

Pentru Sorrell cuvintele ei erau o enigmă.

— Nu înţeleg prea bine ce vrei să spui.

— Nu înţelegi ? Individul ăsta o să-şi rupă gîtul pînă la urmă. Aşteaptă şi ai să vezi. Dacă îl prinde cu mîţa în sac, nu cred că domnul Roland este omul care să-i treacă cu vederea...

Sorrell se culcă în seara aceea întrebîndu-se în ce fel va ajunge George Buck să-şi rupă gîtul. Se gîndi apoi că ar trebui ca Christopher să ia lecţii de box. Un băiat are nevoie de o armă de apărare şi nu strică să te serveşti de pumnii tăi.

Din păcate, el însuşi nu avea o astfel de armă, nimic în afară de răbdarea lui de cîine. I se părea că era în stare să lase viaţa să-i smulgă carnea de pe el bucată cu bucată pînă cînd se va sătura. Tot ce putea să facă era să supravieţuiască vieţii.

CAPITOLUL X

1

Cea de-a doua persecuţie a lui Sorrell dură două luni.

Veni şi primăvara — o primăvară deosebit de frumoasă, pentru care un grădinar se pregăteşte din vreme, dar de care se bucură numai rareori. Pentru Sorrell, însă, această primăvară cu verdele ei proaspăt se dovedi un anotimp de zbucium şi umilinţe. George Buck, prosper ca ulmul din grădină, sugea toată seva şi puterea din trupul vlăguit al rivalului său.

— Saul ! Bagajele pentru numărul douăzeci şi şapte!

Sorrell îndura orbeşte, dar nu chiar aşa cum credea. Munca era acum neîntreruptă, pentru că majoritatea călătorilor rămîneau doar o singură noapte, iar bagajele trebuiau cărate sus într-o zi şi jos în ziua următoare. Pentru un flăcău robust aceasta ar fi fost o nimica toată, dar pentru Sorrell însemna caznă, groază şi sudoare amară. În unele momente, inima şi plămînii făceau eforturi atît de grele încît avea impresia că i se rup cica-

tricele şi i se redeschid vechile răni. Seara tîrziu, arăta livid şi se tîra pînă la culcuşul lui cu cearcăne adînci sub ochi. Îi reveni vechea durere, avea oroare de mîncare, zăcea fără somn, cu inima bătînd trudită în coşul pieptului.

Dar nu vroia să cedeze. Vocea răsunătoare a lui Buck îl biciuia ca o veşnică provocare şi Sorrell simţea că lupta dintre ei era fizică, deşi corpurile lor nu se înfruntaseră niciodată. Individul urmărea să-l epuizeze, să-l facă să izbucnească într-un fel, să-l jignească şi să-l înfurie pînă într-atît, încît Sorrell să se năpustească asupra lui ca un animal întărîtat. Restul avea să fie uşor : o lovitură zdravănă cu pumnul lui uriaş în mutra aceea prăpădită şi un raport solemn către Roland : „Saul m-a atacat, domnule. A trebuit să-l lovesc... Cred că e cam sărit. Un aiurit. Nu face pentru hotelul nostru".

E adevărat că Sorrell îşi pierdea calmul. În unele momente era atît de irascibil încît trebuia să facă un efort penibil ca să se stăpînească, să apuce strîns orice nimerea. Era o nervozitate datorată surmenajului şi dispepsiei. Avea impulsuri asasine. Se surprindea uitîndu-se ţintă la ceafa adversarului său. Buck avea un cap perfect rotund, cu un început de chelie roz în creştet şi un gît gros cu o cută revărsată peste guler. Un topor, un ciocan — o lovitură puternică peste mica pată roz din creştet... Sorrell se silea să-şi înăbuşe aceste porniri, căuta să se admonesteze singur :

„Stăpîneşte-te ! Violenţa nu ajută la nimic. Singurul mijloc de a înfrînge animalul este de a refuza să te dai bătut".

Dar accesele de furie îl sleiau : înfrînarea intensă şi continuă este istovitoare. Arbora un calm plictisit. Dar începea să simtă o iritare surdă împotriva lui Thomas Roland. Crezuse într-o prietenie posibilă, ca să descopere că de fapt era atît de neînsemnat încît Roland nici nu-i observa martiriul. Se lăsa absorbit de propriile sale treburi, la fel ca majoritatea oamenilor ! Dar atunci, de ce să nu se plîngă ?

Într-o dimineaţă, Sorrell se opri cu mîna pe clanţa uşii lui Roland. Buck îşi bătuse joc de el în faţa femeilor, îl făcuse de ris şi Sorrell fierbea de mînie.

— Îmi dau demisia.

Stătu acolo cam o jumătate de minut, luptînd cu sine însuşi, încercînd să se convingă singur că rana pe care o primise trebuia ascunsă. Fusese cît pe ce să facă tocmai ceea ce vroia Buck. Îşi înfrînse pornirea. Dădu să plece de acolo, dar uşa se deschise şi apăru Roland. Se uită întrebător la Sorrell.

— A... Stephen... te rog vino să iei costumul meu gri şi dă-l la călcat.

— Da, domnule.

— Ce-ţi face băiatul ?

— Mulţumesc, bine, domnule.

Sorrell răspundea în silă, monosilabic, ca un automat. Avea chipul palid şi rigid.

— În ultima vreme n-ai mai luat cărţi.

— Nu prea mai am timp, domnule.

Vorbea distant, rece, dar Roland nu păru să remarce, sau în orice caz nu trădă cu nimic că ar fi remarcat. Privirea tristă a lui Sorrell exprima un reproş, căci Roland arăta atît de puternic, atît de proaspăt şi liniştit, ca un om care are timp să cînte şi să citească, dar care nu-şi dă osteneala să observe ce se petrece în jurul lui.

— Da... îmi închipui, se mulţumi să-i spună, dar lucrurile se mai schimbă, Stephen.

— Şi oamenii, adăugă Sorrell pentru sine.

2

Afluenţa vizitatorilor creştea mereu şi la mulţimea lor se adăugă un mare număr de americani care veneau în pelerinaj pe locurile unde s-a născut unul dintre marii oameni ai naţiunii lor.

Sorrell nu putea să-i sufere pe americani : erau înalţi, gălăgioşi, pretenţioşi şi bagajele le erau aidoma cu statura. Călătoreau cu munţi de bagaje după ei, cu cufere enorme, dreptunghiulare, legate de portbagajele maşinilor. Strigau şi sunau fără încetare :

— Hei, băiete, unde-mi sînt bagajele ?

Buck răspundea cu glas tunător :

— Saul, unde sînt bagajele pentru numărul douăsprezece ? Mişcă-te mai repede !

Sorrell avea impresia că ajunsese la momentul critic al luptei sale. Trecea prin chinurile lui Sisif, dar spre deosebire de eroul din mitologie, el își purta povara pînă la capăt. Se împleticea și asuda, uneori cămașa îi era atît de udă încît trebuia să meargă să se schimbe. Iar bagajele parcă prindeau viață — erau răutăcioase și vii : îi jucau feste, opuneau rezistență, îl loveau, îi striveau degetele sau umărul. O dată sau de două ori căzu și, agățat de povara îngrozitoare, se rostogoliră împreună pe dușumea sau într-un ungher întunecos al scării. Încercă să tragă greutatea tîrîș de mînere, pînă cînd Buck îl surprinse și-l amenință :

— Va să zică așa ai grijă de covoarele cele noi ! Nu așa se duc bagajele, băiete. Ia-le în cîrcă !

Sorrell răbufni :

— De ce nu-mi dai o mînă de ajutor... ?

— Haide, lasă vorba ! Dacă nu poți să-ți faci treaba, băiete, atunci spune așa !

Și rămase pe loc uitîndu-se la Sorrell cum ridică cufărul pe umăr și-l cară cu pași nesiguri sus pe scări.

Într-o zi sosi o nobilă doamnă din patria Yankeilor, într-o mașină ca un transatlantic. Un cufăr uriaș era legat de portbagaj. Doamna intră în holul hotelului, fiind întîmpinată de portarul-șef. După cum se află în curînd, era o americană din lumea mare, extrem de bogată. Fața ei de lună plină se legăna deasupra unui trup scurt și obez, purta ochelari și un cățel în brațe.

Doamna ceru o „suită", adică un apartament.

— Cu regret, doamnă, dar avem numai o singură cameră liberă și asta la etajul trei.

— Păcat ! Dacă aș fi știut, probabil că aș fi telegrafiat și aș fi cumpărat micul vostru hotel.

Totuși luă camera și porunci să-i fie adus bagajul imediat.

Sorrell tocmai dezlega cufărul, un lădoi enorm, negru, cu întăriturî și ghinturi de metal, înțesat cu etichete, cînd Buck apăru în ușă.

— Ce număr ?

— Treizeci și cinci.

— Etajul trei...

Cei doi schimbară o privire. Sorrell știa că nu avea rost să încerce să care cufărul de unul singur, dar nu vroia să ceară ajutor de la dușmanul său.

— Bine.

Pe fața lui Buck apăru un zîmbet batjocoritor. Apucă cufărul de un capăt și-l ajută pe Sorrell să-l ducă pînă la piciorul scării, unde lăsă greutatea din mînă.

— Pare mai greu decît este. Du-l repede sus. E una din alea năzuroase.

Sorrell nu răspunse : simțea că se află în ajunul bătăliei lui de la Waterloo.

Încercă să-și salte povara pe spate, și, vrînd parcă să pecetluiască înfrîngerea lui Sorrell, Buck îl ajută.

— S-a făcut. Dă-i drumul sus !

Sorrell reuși să ajungă la primul etaj, deși cînd atinse palierul inima îi bătea să-i spargă pieptul. Avea impresia că trupul i se va preface în țăndări. Încercă să lase încet cufărul jos, dar acesta îi alunecă de pe spate, sucindu-i mîna și lovindu-i șoldul cu colțul îmbrăcat în metal. Și deodată Sorrell văzu roșu. Acest simbol bestial al inerției opulente încarna viața, pe George Buck și toată această cumplită înverșunare a unor forțe care s-au aliat ca să-l înfrîngă. Se cramponă de cufăr, împingînd și trăgînd de el cu furie, luptînd să-l care la etajul următor. Dar la jumătatea drumului, cufărul se înțepeni și încercînd să-l forțeze, Sorrell alunecă și se lovi cu capul de el.

— Fi-r-ai afurisit !

Ținîndu-se de cap, izbucni deodată într-un hohot de plîns nestăpînit. Nu bănuia că de sus, de la al doilea palier, cineva îl privea aplecat peste balustradă cu o expresie de milă și groază întipărită pe față. O clipă mai tîrziu femeia se află lîngă el pe scară.

— S-ar zice că unii oameni călătoresc cu coșciugele după ei.

Sorrell își ridică ochii furios. Gîfîia.

— Cum ?... Coșciuge ?... Am alunecat... Am să-i vin eu de hac, blestematul !

— Stai puțin. Să te ajut...

— Nu-mi trebuie. Dă-te la o parte, doamnă Marks... Pentru Dumnezeu !

Trase de cufăr, îl sălță pe spate făcînd o julitură lungă pe perete, iar femeia se retrase speriată de îndîrjirea lui sălbatică. Arăta ca un om care luptă să-și deschidă o breșă, cu gura strîmbă, cu ochii holbați, împleticindu-se, blestemînd. Dar nu-i mai ajunse răsuflarea ca să dea glas blestemelor. Își încordă ultimele puteri și se văzu în sfîrșit pe palier, unde lăsă povara să cadă jos. Genunchii i se îndoiră și trebui să se așeze repede pe cufăr.

— O doamne !...

— Lasă capul jos, Steve, spuse femeia.

Sorrell lăsă să-i cadă capul între genunchi, iar menajera se repezi în una din camere și se întoarse cu un pahar cu apă. Stătea lîngă el ținîndu-l de umăr.

— Bea, Stephen... Asta trebuie să înceteze. Mă duc imediat jos și-i spun acestui trîntor neobrăzat...

Sorrell își ridică fața palidă pe care juca o umbră de zîmbet.

— Nu ! Te rog, nu trebuie ! M-am pierdut cu firea, nimic altceva. O să duc bestia asta sus. O să-mi revin imediat.

— Bea puțină apă. Dacă vrei neapărat să te sinucizi...

Luă paharul cu o mînă tremurătoare.

— Mai bine mor... decît să-i cedez... lui...

— Asta e, va să zică ? Am să te ajut să duci cufărul, Stephen. Ce număr are camera ?

— Treizeci și cinci.

Într-adevăr îl ajută, pentru că era o femeie foarte energică și astfel, ducînd cufărul împreună, reușiră să ajungă cu „coșciugul negru", cum îi spusese ea, la ultimul etaj și de aici pe coridor pînă la numărul treizeci și cinci. Sorrell bătu la ușă. Americana îi spuse să intre. Își pierduse răbdarea.

— Mă gîndeam că aî adormit cu el pe undeva.

Sorrell trase obiectul în cameră.

— A fost destul de greu, doamnă.

Îl gratifică cu șase penny, parcă în bătaie de joc, cel puțin așa i se păru lui Sorrell, care se retrase strîngînd în pumni moneda ca s-o arate doamnei Marks, dar aceasta dispăruse. Cînd cobora scările, se opri să se uite la urma lăsată pe perete. Tapetele erau de un roșu-închis și So-

rell se gîndi c-ar putea să dreagă stricăciunea cu puţin gips şi nişte tuş roşu. Julitura din perete era o rană, dar o rană onorabilă.

Cînd intră în hol, dădu peste George Buck care stătea de vorbă prin fereastra ghişeului cu domnişoara Murdoch, funcţionara de la recepţie. În creştetul capului, începutul de chelie se etala ca o pată roz între urechile lui roşii şi proeminente.

Sorrell se apucă să aranjeze ziarele şi revistele. Aştepta ca Buck să-l descopere şi să-i pună întrebarea ştiută, la care avea răspunsul pregătit.

În sfîrşit, Buck îşi retrase bustul voluminos din ferăstruica îngustă. Îl văzu pe Sorrell, mereu activ şi neobosit, şi licărirea galantă i se stinse din ochi. Părea uluit.

— Ai dus ce trebuia la numărul treizeci şi cinci, Saul ?

— Da.

Sorrell îi aruncă peste umăr un zîmbet strîmb, bizar, şi văzu că duşmanul său era derutat.

3

Mary Marks bătu la uşa domnului Roland.

— Intră.

Roland şedea în faţa pianului, iar mîinile lui bronzate se odihneau pe clape. În faţa lui, între cele două draperii de culoarea aurului vechi, fereastra era deschisă, încadrînd o fîşie de iarbă, două brazde de lalele Darwin, purpurii, şi trunchiurile a doi copaci bătrîni. Atmosfera dinăuntru o continua parcă pe cea din grădină, cu deosebirea că aurul patinat al camerei avea o nuanţă mai închisă decît revărsarea galbenă a soarelui de primăvară.

— Îmi permiteţi să vă spun ceva, domnule ?

— Da, sigur ! Intră, te rog !

Covorul chinezesc părea un strat de flori. Femeii nu-i venea să calce pe el. Era sensibilă la frumuseţe şi înfăţişarea ei aspră era un zid pe care şi-l înălţase singură ca să se apere şi să ascundă ceea ce-i rămăsese din dragostea ei pentru frumos. Închise uşa şi se uită la Roland. Fără să vrea, privirea ei parcă îl cîntărea, îl întreba. Erau mo-

mente cînd dorea să creadă că unii oameni erau mai buni decît gloata de rînd, cînd dorea să fie convinsă, să-şi permită în taină unele clipe de romantism.

Crezuse că Roland era o fire romantică, unul dintre oamenii cărora femeile sînt în stare să li se devoteze instinctiv şi fără rezerve. Îl crezuse puternic, drept, înţelept, stăpînit, generos.

— Aşadar, doamnă Marks ?

Se uită la ea întrebător. Îşi ţintise privirea asupra chipului ei sever aşteptînd un răspuns. Femeia stătea acolo cu spatele la uşă şi el avu impresia vagă că-i adresa un reproş.

— Nu este treaba mea, domnule, nu ca deunăzi... Roland se răsuci pe scaunul lui rotativ.

— Şi totuşi trebuie să fie ceva, altfel n-ai fi venit.

— Poate.

— Spune-mi. Doar ai ceva să-mi spui.

— Este vorba de Sorrell.

Observă imediat că Roland devine mai atent.

— Nu cumva, vrei să spui...

— O, nici gînd de aşa ceva. Dar omul acela...

— Buck ?

— Da. Nu e frumos... — O adevărată ruşine — toate bagajele cele mai grele... Sorrell nu are destulă forţă, vreau să spun, forţă fizică.

I se păru că pe faţa lui Roland apare un zîmbet, deşi în realitate nu zîmbea.

— Ştiu, spuse el.

Ea îşi înălţă capul cu o mişcare rapidă, ca de pasăre. I se păru că înţelege.

— Faceţi aluzie la starea lui fizică ?

— Nu. Ştiu cît face Buck din toată munca. Eu nu dorm, doamnă Marks, şi văd ce se petrece.

— Mă întrebam şi eu...

Continua să-l întrebe din privire. Din moment ce ştia ce se petrece, ar fi vrut să-l întrebe de ce nu intervenise pînă atunci, căci părtinirea lui i se părea o ignoranţă de-a dreptul prostească. Să nu fie în stare să vadă care dintre cei doi era mai bun ! Dar poate că vedea totuşi ? Se uită la el insistent, dornică să se aventureze

mai departe, deşi temătoare pentru ceea ce ar fi putut el să-şi închipuie.

— Am fost revoltată, spuse.

Roland se ridică în picioare şi pe jumătate întors spre fereastră îi vorbi ca şi cum şi-ar fi vorbit sie însuşi:

— Nu. Eu nu fac nici un favoritism. Sînt un om raţional, doamnă Marks. Îmi place să pun oamenii la încercare ca să mă conving... Şi acum — cred — sînt aproape sigur.

Chipul ei se îmblînzi.

— Ştiţi, pentru el este curată sinucidere. Nu va ceda.

— Este chiar atît de grav ?

— E orgoliul lui la mijloc.

— Îmi pare bine că mi-ai spus. Îmi place să am încredere în oameni. Crezi că greşesc ?

Întîlni privirea lui deschisă şi se întrebă cum putuse să se îndoiască de el.

— Nu, nu în ceea ce-l priveşte pe el. Vedeţi, el are un ideal, domnule, ceva în afara lui, pentru care luptă.

— Da, băiatul lui. Aşa este. Nu pot să sufăr să pierd încrederea în oameni. Vroiam să fiu sigur... Şi acum, ascultă !

Se apropie de ea, cu mîinile în buzunare, cu un aer aproape confidenţial :

— Doream să-i ofer celuilalt o şansă : aveam motivele mele. Bineînţeles îmi trebuie motive foarte serioase ca să-i retrag această şansă. Motivul cel mai puternic...

— Vă gîndiţi... La treaba *cealaltă,* domnule ?

— Da.

Mary Marks ştia că îi va cere să-l ajute, dar nu într-un fel meschin, ci mai degrabă va trebui să-l apere de propria lui indulgenţă şi bunătate. Pentru el însemna să calce în picioare o amintire, o obligaţie şi pe omul căruia i-o datora. Avusese dintotdeauna o înclinaţie pentru „bătrînul pungaş". Dar nu admitea un pungaş josnic şi insolent.

— Aşa că vezi, am nevoie de un motiv serios, de o justificare. Cred că a fost o slăbiciune din partea mea...

Femeia stătea cu obrazul în palmă, cu privirea lăsată în jos, pe desenul covorului, fără să-l vadă.

— Am să stau de veghe în noaptea asta, domnule Roland.

— Crezi că e... nevoie ?

— Ştiţi, am auzit ceva. Fata... Şi apoi, într-un fel.. Mă simt răspunzătoare.

— Faţă de cine ?

— Faţă de munca mea. Nu sînt o mironosiţă, domnule... Ştiu că au tot dreptul — dacă un bărbat şi o femeie sînt făcuţi astfel... Dar mai este un lucru... pentru care mă aflu aici. Aşa ceva nu se cuvine...

— Faţă de cine ?

— Faţă de mine... Faţă de dumneavoastră.

— Dar fata ?

— Nu mă gîndesc la ea. Încearcă şi ea să obţină ceea ce doreşte... Dar nu trebuie s-o facă aici... Altfel serviciul va avea de suferit... Nu-i frumos...

Roland îşi înclină capul mare, puternic.

— Bine. Am să stau de veghe şi eu.

CAPITOLUL XI

1

Pasiunea lui Thomas Roland pentru detaliu îşi găsi expresia pînă şi în uniforma pe care urmau s-o poarte cameristele de la *Pelican*. Un desenator din Chelsea schiţă costumul — o rochiţă simplă de in albastru, cu mîneci scurte şi gulerul răsfrînt. Boneţica albă semăna cu un fluture cu aripile deschise, al cărui trup îl închipuia un nod de catifea neagră.

Mary Marks, menajera, admirase estetica costumului, dar după confecţionarea lui constată cu regret că aceste rochiţe cochete constituiau, ca şi fetele care le purtau, o continuă provocare pentru cei care se pricepeau să vadă

cum este purtată o rochie. De aceea, Mary Marks se simțea întrucîtva răspunzătoare. Clara și Kate erau două fete cumsecade și nu prea drăguțe, în schimb Nelly Barrett, cu gleznele ei fine, mulate în ciorapi negri de mătase, promitea destule griji.

Pînă și Sorrell, prea obosit ca să mai fie ispitit de aventuri galante și căruia nu-i plăceau femeile cu obraji bucălați de copil, își dădea seama de provocarea care zăcea în Nelly. Era o femeiușcă micuță, vioaie, cu păr negru-lucios, cu brațele și gîtul ușor bronzate, picioare zvelte, care umbla legănîndu-și șoldurile. Avea un fel de a-și mișca brațele care o făceau să semene cu o dansatoare pe sîrmă. Atrăgea privirile cu neastîmpărul ei și acel „vino-ncoace" strengăresc pe chipul alb și semeț. Sorrell observă că unii bărbați se uitau la ea așa cum se uită de obicei bărbații la anumite femei, iar ea, conștientă de atracția pe care o exercita, alerga prin salon scuturîndu-și buclele negre și aruncînd priviri galeșe peste umăr, arcuindu-și trupul zvelt și arătîndu-și dinții de o albeață strălucitoare. Sorrell era foarte obosit. Un grup de automobiliști care reținuseră camere la *Pelican* comunicară telegrafic că vor sosi pe la miezul nopții, așa că Sorrell rămase treaz să-i aștepte. Toată lumea se culcase și numai el stătea într-un fotoliu mare, în hol, fumîndu-și pipa și răsfoind la întîmplare, cu mișcări încete de om frînt de oboseală, o revistă ilustrată din maldărul așezat pe o măsuță de fumat, cu tăblia de aramă, din apropierea lui. Ar fi vrut să doarmă. Însăși tăcerea și obscuritatea ce domneau în holul mare îl îndemnau la somn. O pendulă ticăia undeva și tic-tacul ei era singurul zgomot care marca trecerea minutelor. Ghișeul recepției era închis, dar registrul rămăsese pe tejghea.

Toată lumea dormea și Sorrell stătea liniștit, gîndindu-se cu jind la toți cei ce se odihneau confortabil în paturile lor la etajele de sus. Se întreba cît va mai dura pînă va putea să încuie poarta și să traverseze curtea, ca să ajungă în odaia lui, în clădirea fostelor grajduri. Buck își avea camera în partea aceea, alături de a lui Ponds, omul de la garaj. Personalul feminin dormea la ultimul etaj, într-o mică aripă a clădirii principale.

Îi veni în minte figura lui George Buck. Se pare că sforăia atît de tare, încît Ponds spusese în glumă că va trebui să monteze un amortizor la trompa lui Buck. Dar Sorrell se grăbi să-l alunge din gîndurile sale. Buck îl chinuia de ajuns în timpul zilei, ca să se mai ocupe de el şi noaptea !

Închise ochii ; capul îi căzu pe piept şi îl cuprinse toropeala, dar nu dură decît o clipă. Ceva îl făcu să tresară ; ascultă atent şi i se păru că aude un zgomot înăbuşit, un foşnet slab pe scară. Era atît de vag încît crezu pentru un moment că fusese o simplă închipuire. Ascultă din nou cu gîtul întins ; se auzi un scîrţîit mai desluşit ; cineva se furişa pe trepte.

Sorrell se ridică în picioare. Zgomotul putea să aibă explicaţii logice. Merse la uşa principală şi încercă mînerul ca să se asigure că e încuiată. Mai era şi o uşă spre curte, în coridorul care ducea la bucătărie şi dependinţe şi Sorrell o luă pe coridor. Atît el cît şi Buck aveau cîte o cheie de la această intrare secundară, aşa că puteau intra şi ieşi la orice oră fără să cheme pe cineva să le deschidă. La jumătatea drumului, Sorrell se opri pentru că simţi un curent de aer rece : uşa dinspre curte era întredeschisă, deşi îşi amintea foarte bine că o încuiase cu mai puţin de o oră în urmă.

Situaţia devenea mai complicată. Se întreba dacă uşa deschisă avea vreo legătură cu scîrţîitul auzit pe scări. Se întoarse în hol. Deschise încet uşa batantă şi o închise cu grijă la loc. Îşi aduse aminte că în seiful din birou se afla o importantă sumă de bani. Dacă în hotel pătrunsese un spărgător, ce nevoie avea să urce scările ? Ca să jefuiască camerele de dormit ?...

Trebuia neapărat să vadă ce se întîmplă şi poate să-l trezească pe domnul Roland. Acesta dormea la parter, într-o cameră care comunica cu salonul. În timp ce înainta prin pasajul larg în care se deschideau uşile sălilor comune, Sorrell auzi strigăte. Erau nişte ţipete, ţipete de femeie, slabe, înăbuşite, care veneau de sus. Deodată îşi dădu seama că nu are nici o armă la el. Alergă înapoi în hol, apucă vătraiul de lîngă şemineu şi se repezi sus pe scări. Ajunse pe primul palier şi aprinse luminile,

cînd un cor de voci izbucni la etajul de deasupra. Desluşi o voce de bărbat, vocea isterică, ascuţită a femeii care ţipase şi alte voci de femei. Fără îndoială, sus se petrecea ceva ieşit din comun ! Poate hoţul fusese prins asupra faptului şi acum era înghesuit de nişte femei îngrozite dar energice ?

Sorrell urcă în fugă aprinzînd luminile peste tot. Vocile păreau să vină dinspre odăile personalului, aşa că o apucă pe scăriţa care ducea spre aripa locuită de femeile de serviciu. Sus, luminile erau aprinse. Ajunse pe ultima treaptă şi deodată văzu în faţa lui întreaga scenă.

Încremeni uluit.

Una dintre cameriste, în cămaşă de noapte, cu părul vîlvoi, spunea ceva agitată, dar nimeni dintre cei prezenţi nu-i dădea atenţie. Ghici că ea fusese aceea care ţipase. O văzu pe doamna Marks complet îmbrăcată, pe Roland în pijamaua lui cu dungi albastre şi portocalii şi pe George Buck în cămaşă şi în indispensabili. Prin uşile întredeschise ale celorlalte două odăi se iţeau capetele speriate ale femeilor de serviciu.

Atunci Sorrell înţelese.

2

Amantul ghinionist greşise uşa, dar pe lîngă asta, fusese prins în capcană. Doamna Marks stătuse de veghe îmbrăcată cu rochia ei neagră, iar pijamaua lui Roland nu era decît un camuflaj.

Sorrell stătea pironit locului privindu-şi duşmanul care dădea din colţ în colţ, îndrugînd verzi şi uscate, încercînd să se justifice.

— I-am cerut iertare, domnule... Ce pot face mai mult ?... Şi apoi...

Privirea lui speriată se oprea mereu asupra unei uşi ce rămînea închisă cu încăpăţînare : uşa lui Nelly Barrett.

Acum, cînd era prea tîrziu, îşi dădu seama care era această uşă, mai ales că ea rămînea închisă.

Din locul unde se afla, Sorrell nu-l putea vedea pe Roland decît din spate, dar intui dezgustul lui adînc şi o hotărîre fermă.

— Du-te jos !

Socotea că Buck trebuie să dispară din faţa femeilor, deoarece prezenţa şi ţinuta lui le jignea şi le scandaliza. Se întoarse spre scară şi dădu cu ochii de Sorrell cu vătraiul în mînă.

— Te-am speriat, Stephen, îi spuse cu un zîmbet în privire.

— Nu ştiam ce se întîmplă, domnule.

— Vino cu noi. O să am nevoie de dumneata.

Sorrell se dădu la o parte ca să le facă loc lui Roland şi nefericitului amorez, iar Buck îi aruncă în treacăt o privire înveninată şi îşi îndreptă umerii. Sorrell coborî în urma lor şi după ce se depărtară îndeajuns de prezenţa jenantă a femeilor, Buck reluă cu mai multă îndrăzneală.

— Ca între bărbaţi, domnule...

— Poftim ?

— Ea m-a chemat în cameră...

Vocea lui Roland era tăioasă şi dispreţuitoare. Ce spectacol ! O aventură amoroasă din cele mai urîte surprinsă în flagrant delict, făcută de ruşine.

— Taci din gură, omule. N-am nevoie de asemenea explicaţii.

— Am fost spionat. Din invidie...

Roland se opri o clipă pe scări.

— Ascultă, Buck, ai putea să aştepţi pînă ajungem în camera mea. S-a făcut şi aşa prea multă zarvă. Oamenii vor să doarmă.

In salonul lui Roland ardea lumina şi la vederea becurilor aprinse, ochii albaştri ai lui Buck licăriră. Sorrell închise uşa şi se rezemă de ea ţinînd încă vătraiul în mînă. Roland îşi căută o ţigară. Buck se întoarse către Sorrell :

— Va să zică tu eşti... Tu... care m-ai denunţat.

Roland interveni cu asprime :

— Buck, nu vreau scandal. Lasă prostiile !

— Spuneam numai acestui şobolan, domnule...

— Sorrell nu are nici un amestec în toată povestea asta. Trebuie să-ţi mulţumeşti numai ţie însuţi. Ai să pleci mîine, după micul dejun.

Namila de om stătea acolo, roşu ca soarele în asfinţit, neştiind ce să facă : să se înfurie sau să rămînă slugarnic.

Nu îndrăznea să se mai uite la Sorrell. Ceafa lui dublă se făcuse stacojie. Fierbea. Ca majoritatea oamenilor de rînd, se refugie într-o atitudine sentimentală. „În spate n-ai decît să faci pe grozavul, dar linguşeşte-l în public pe cel de care depinzi".

— V-am salvat viaţa, domnule.

Roland se uită la el printr-un nor de fum.

— Într-adevăr. De aceea ţi-am oferit această şansă. Eu unul nu aştept niciodată recunoştinţă. E mai cinstit să fii sportiv...

— Recunoştinţă ! repetă Buck.

Întinse o mînă grasă :

— Să mă daţi afară... Pentru că sînt un bărbat normal şi nu un neisprăvit ca ăsta. Nu sînt un înger ; să nu-mi cereţi aşa ceva.

— Nici nu-ţi cer..., Buck. Totuşi...

— Din cauza unei fete... A unei muieruşti cu sînge fierbinte... Dar e în firea omului... S-o ia naiba...

— Buck, îl întrerupse Roland cu o voce liniştită. Morala ta nu mă interesează. Amorul este ceva firesc. A avea relaţii cu o femeie nu este mai imoral decît a lua masa de prînz. Cu condiţia...

Buck încercă să intervină, dar Roland nu terminase ce avea de spus.

— ...cu condiţia să nu faci rău nimănui. Trebuie să ţii seama întîi de femeie. Şi... de mine, de slujbă, de hotel. Nu ai spirit sportiv. Asta e părerea mea.

— Daţi-mi voie să nu fiu de acord, domnule.

— O, n-ai decît ! Dar eşti lipsit de spirit sportiv. Mi-am dat seama de asta acum cîtva timp. Eşti o fiară lacomă. Atît şi nimic mai mult !

Făcu un semn cu capul către Sorrell şi acesta deschise uşa.

— Ai să-ţi primeşti banii mîine dimineaţă înainte de plecare. Acum du-te în camera ta.

— Dar, domnule, nu mi-am închipuit niciodată că o să mă trataţi astfel !

— Buck, nu încerca să mă prosteşti.

Omul ieşi cu paşi nesiguri, iar Roland zîmbi uşor şi-i făcu semn lui Sorrell să rămînă în cameră.

— Vreau să-ţi vorbesc, Stephen... Între altele, oamenii aceia au sosit ?

— Încă nu, domnule.

— Ia stai, parcă se aude o maşină ?

— Cred că da...

— Bine, du-te şi primeşte-i, după aceea vino înapoi, dacă nu eşti prea obosit.

— Nu sînt obosit, domnule.

— Bine ! Vreau să-ţi spun ceva.

3

Sorrell îi întîmpină pe noii sosiţi şi le duse bagajele, care i se părură mai uşoare ca oricînd. Nu mai simţea oboseala. Avea impresia că trecuse pragul senzaţiilor fizice şi că se căţărase pe piscul cel mai înalt după luni de trudă şi eforturi, de unde putea acum să se uite în urmă, la drumul parcurs sau să-şi îndrepte privirea înapoi, spre aerul proaspăt şi dătător de curaj, căci taurul plecase pe urma leoaicei, iar el reuşise să rămînă în cele mai bune relaţii cu un om adevărat.

Uşa lui Roland era întredeschisă şi Sorrell ciocăni uşor.

— Intră, Stephen.

Văzu pe masă o sticlă cu whisky, un sifon, două pahare şi, alături, o cutie cu ţigări. Sorrell închise uşa, deoarece i se păru că asta dorea Roland, marcînd astfel începutul unei noi prietenii, mai intime.

— Cum îţi place, mai tare — mai slab, Stephen ?

— Nu prea tare, domnule.

— Atunci serveşte-te singur. A trecut şi asta. A fost o greşeală din partea mea. Şi totuşi n-am putut face altfel.

Glasul lui exprima o mare uşurare. Scăpase de povestea asta urîtă, de prefăcătorie.

— Ţi-ai închipuit probabil că nu ştiam... ?

Îşi umplu paharul şi se uită peste masă la Sorrell.

— Dar am ştiut. Trebuie să mă ierţi că am fost orb o bucată de vreme. Nemernicul ăsta ţi-a făcut zile amare. Dar... Vroiam să cadă singur în cursă ; vroiam să fiu sigur.

Ridică paharul.

— Să bem împreună în semn de împăcare. În sănătatea dumitale, Stephen.

— Şi în sănătatea dumneavoastră, domnule.

— Atunci, mă ierţi ?

— Incepusem să mă întreb...

— Da... Mi-am dat seama... Şi pe urmă... nu ştiam că e chiar atît de rău... În sfîrşit... bine că s-a terminat.

Împinse ţigările spre Sorrell.

— Stai jos, omule. Nici nu-ţi închipui ce uşurat mă simt ! Specia asta de oameni mă dezgustă ; ei ne consideră, pe noi, duşmanii lor. Simţul onoarei, atît cît îl au, nu ne include şi pe noi. Dar n-a fost întotdeauna aşa.

Se duse să se aşeze pe taburetul din faţa pianului, iar Sorrell luă loc pe un scaun.

— Noi care avem cîte ceva sau ne pricepem să facem un lucru mai bine ca ei sîntem buni de jumulit. Şi atunci, ei ne fură, ne mint, ne şantajează, ne vorbesc de rău. N-am dreptate ?

— Cred că da. Dar... nu toţi...

— Da, ştiu asta. Unii dintre noi mai au norocul să întîlnească oameni cărora le-a mai rămas o fărîmă de suflet. Chiar eu am aici cîţiva oameni cumsecade care nu se uită la mine ca la duşmanul lor ereditar. Pentru mine individul este cel care contează. Naşterea ? Ce înseamnă asta ? Puţin orgoliu, un oarecare simţ al umorului, al proporţiilor, conştiinţa că a lovi un om mai puternic ca tine cu o bîtă nu duce la progres. Frumuseţe. Înţelepciune. Dispreţ şi milă în loc de batjocură. Asta e !

Incepu să rîdă deodată amuzat de sine.

— Grandilocvenţă ! Dar să ştii totuşi : caracterul îşi are importanţa lui. Dumneata şi cu mine ne înţelegem unul pe altul, sau cel puţin — aşa cred. Dumneata trăieşti pentru băiatul dumitale.

Sorrell dădu din cap.

— Asta mă ţine în picioare. Asta... şi speranţa...

— Că cineva va înţelege ?...

— Da.

— Ei bine, eu unul am înţeles !... De aceea îţi ofer locul lui Buck şi mă voi considera norocos, dacă vei primi. Ei, ce zici ?

— Nu există decît un singur răspuns ! Dar sînt dator să vă spun... că nu prea fac față la bagajele grele...

— Dragul meu prieten...

Își ridică paharul :

— Dumneata poți face ceva mai bun decît să fii un simplu cal de povară. Am și pus ochii pe un băiat voinic și cumsecade. Ceea ce-mi trebuie este mintea și inima dumitale, Stephen... Și tăria dumitale, scumpul meu prieten.

4

Cînd se trezi, Sorrell văzu norii albi plutind pe un cer albastru, deoarece dormea cu jaluzeaua ridicată și fereastra larg deschisă. Dar în dimineața aceea zăbovi în pat vreo cinci minute uitîndu-se la cer.

— Sînt portar-șef la *Pelican !*

Zîmbi. Era o mîndrie destul de umilă și o victorie destul de modestă, dar cu toate acestea a trebuit să muncească și să lupte pentru ea, și mai ales să sufere.

Crîmpeie din filozofia lui Thomas Roland îi treceau prin minte :

„Nu atît munca în sine, cît modul în care ți-o faci este ceea ce contează..."

Da, este adevărat. „Demnitatea muncii !" Această frază obscură, de care se abuzează atît... Dar demnitatea stă în sufletul celui care muncește și nu în obiectul la care lucrează, de aceea un om care curăță ghetele cu dragoste și cu grijă este demn de respectul regilor. Să fii respectat pentru felul în care îți faci treaba, să fii respectat de un om ca Thomas Roland.

Odăița lui era scăldată într-o atmosferă nouă, de cămin regăsit și de siguranță. O vedea devenind un colț mai intim unde va putea să se retragă cu proiectele sale de viitor, în care își va aduce cărțile și bibelourile, sau va veni să se așeze la masă ca să-și treacă veniturile în carnețel.

Se sculă din pat și se spălă cu o senzație de bunăstare. S-a sfîrșit cu „Saul ! Cu bagajele la numărul cutare și cu-

tare !“ Nu va mai fi nimeni care să-i caute nod în papură sau să-şi bage nasul în treburile lui. În munca lui era propriul său stăpîn.

— Am să-i spun lui Kit noutatea, se gîndea în timp ce-şi turna apă pe cap. Trebuie să ajung să cîştig cinci lire pe săptămînă — două sute cincizeci pe an. Mie o să-mi ajungă cincizeci. Dar se pune problema studiilor lui. În noiembrie viitor împlineşte treisprezece ani. Să zicem încă doisprezece ani. Şi la douăzeci şi cinci cred că va fi echipat şi pregătit.

În timp ce se bărbierea, auzi voci la parter. Roland se sculase devreme. Probabil dorea să grăbească plecarea amorezului buclucaş.

— Uite aici salariul pe o lună, Buck. Ţi-ai făcut bagajul ? I-am spus lui Ponds să te ducă cu maşina la gară.

— Văd că sînteţi al naibii de grăbit, domnule, să scăpaţi de mine.

— Buck, dacă eu m-aş fi făcut de rîs astfel în faţa atîtor femei...

Sorrell îl văzu pe fostul sergent-major în stradă cu cufărul de piele şi cu geamantanul lîngă el şi pardesiul albastru pe braţ — un animal posomorît, străduindu-se să pară jignit.

— „Bandă de pungaşi !“ — mîrîi Buck printre dinţi şi se urcă în maşină, care porni val-vîrtej de sub firma strălucitoare a *Pelicanului.*

Începea o nouă zi de muncă, iar lui Sorrell i se păru o zi binecuvîntată.

„Acum e munca mea şi eu răspund“.

Cînd trecu prin hol, Roland îl văzu îmbrăcat cu vesta lui fără mîneci, fluierînd încet şi lustruind tot ce se putea lustrui.

— Pari foarte vesel astăzi, Stephen.

— Chiar sînt, domnule.

Schimbară o privire de simpatie şi respect.

— Am să plec pînă la Bath să-l aduc pe omul acela de care ţi-am vorbit. Îl cheamă Hulks. Cred că e un băiat

bun. O să lucreze sub ordinele dumitale. Invoiala este ca el să se ocupe de căratul bagajelor.

Sorrell zîmbi recunoscător :

— Pot să duc şi eu ceva din bagaje, domnule. Dar mai este o problemă... Aş vrea să vă cer sfatul...

— Dă-i drumul.

— Este vorba de bacşişuri... Fetele de la restaurant îşi pun bacşişurile împreună şi le împart apoi între ele. Fanny Garland ia două cincimi, iar celelalte două — restul.

— S-au înţeles astfel ?

— Da, dar între Hulks şi mine, cum credeţi că ar fi drept ?

— Trei cincimi pentru dumneata şi două pentru el.

— Ii spuneţi dumneavoastră, sau să-i spun eu ?

— Ii spun eu. O să pară mai oficial, Stephen.

— Vă mulţumesc, domnule.

In aceeaşi seară, pe la ora opt, Sorrell se întîlni cu fiul său lîngă vechea moară din Winstonbury, a cărei roată enormă şi neagră se rotea neobosită ridicînd apa rîului cu paletele. Lîngă zidul de piatră care despărţea iazul morii de drum, Sorrell şi Kit se opriră să se uite la luciul liniştit al apei şi la sălciile verzi.

— Buck a plecat, Kit. Acum eu sînt portarul-şef.

Işi cuprinse băiatul pe după umeri.

— Acum se schimbă lucrurile. Voi fi în stare să-ţi ofer ceva mai bun decît şcoala asta... Adică... în cazul cînd bătrînul *Pelican* o să prospere.

Kit se uită la el. Înţelegea din ce în ce mai bine ce fel de om este tatăl său şi aceasta dădea zîmbetului său luminos o notă de gravitate şi devotament.

— Am impresia că nu te gîndeşti deloc la tine, tată.

— Ei, eu sînt un mijloc pentru a atinge un scop, băiete dragă. Eu am un scop în viaţă, aşa că sînt de invidiat.

Kit se gîndi o clipă.

— Iar scopul sînt eu... Vreau să spun... viitorul meu.

— Aşa este.

— O să-mi dau silinţa să nu-ţi irosesc banii, tată. Ştiu cît de greu trebuie să munceşti...

CAPITOLUL XII

1

Urmară cîteva săptămîni de liniște, timp în care Sorrell deveni din nou *cineva*. Umerii i se îndreptară, ochii îi deveniră mai limpezi ; prezida mesele personalului, care i se adresa cu „domnule Sorrell". Nu-și dădea încă seama de prestigiul său crescînd, de faptul că avea o anumită prestanță și că femeile îl respectau. Îi iertau atitudinea rezervată, aerul aristocratic de om binecrescut, pentru că la urma urmei, era un gentleman prin naștere și comportare, iar silueta lui înaltă cu capul brun și figura inteligentă era înconjurată de o aureolă de mister. Într-adevăr, Sorrell avea ceva enigmatic. Și femeilor le place misterul, mai ales atunci cînd intuiția lor descoperă în spatele lui o realitate plină de bunătate și dăruire.

Era foarte comentat pe scara de serviciu și la bucătărie :

— Este devotat trup și suflet copilului.

— E tare drăguț copilul ! Are niște ochi... Și rîde cu toată fața. Cînd s-o face un pic mai mare, femeile o să vrea să-l sărute...

In ce-l privea pe Sorrell însă, nu se putea spune că femeile doreau să-l sărute. Reprezenta ceva mai mult decît un simplu „mascul", și chiar femeile din zilele noastre sînt mai practice în romantismul lor decît erau odinioară mamele lor. Era evident că Sorrell nu se putea numi un bărbat de însurat ; ca și Roland, se dăruise muncii lui. Totuși erau acolo vreo două femei care ar fi dorit să știe ce crede el despre căsătorie. Una era Fanny Garland, fată cu tenul proaspăt, veselă, cu ambiții sănătoase. Avea motive să creadă, în forul ei lăuntric, că ea și Sorrell ar face o pereche foarte potrivită, că băiatul lui Sorrell ținea la dînsa, așa cum ea însăși ținea la băiat. Amîndoi puneau bani deoparte... Pe urmă mai era și Miss Murdoch, „fata de la ghișeu", care ședea cu chirie la Winstonbury și venea în fiecare dimineață să-și claustreze distincția palidă și suavă în cușca recepției hotelului *Pelican*. Miss Murdoch avea o slăbiciune secretă pentru Sorrell. De

fapt — nici n-o ascundea. Ochii ei obosiți observau viața care se desfășura dincolo de ghișeu, o viață care putea să vină și să plece după bunul ei plac. Invidia această libertate, dar fără amărăciune, pentru că nu avea destulă vitalitate ca să resimtă amărăciunea. Îl observa pe Sorrell și fața ei palidă se însuflețea de fiecare dată cînd dintr-un motiv sau altul se apropia de ghișeul ei.

Îl considera „distins", da, chiar și în uniforma albastră a hotelului.

Dar cel care contribuia cel mai mult la liniștea sufletească a lui Sorrell era „voinicul" lui Roland, Albert Hulks. Statura și forța lui erau reconfortante, așa cum era și bunăvoința lui nesfîrșită. De cum văzu fața lui mare și roșcovană, Sorrell avu toate temeiurile să-l binecuvînteze. Albert era un om modest, nu prea ager la minte — asta o spunea chiar el —, dar firea lui blajină și forța fizică erau infinit mai prețioase pentru omul înzestrat cu inteligență. Albert cără bagajele, ceea ce pentru el era o nimica toată ; îi plăcea să le mînuiască, avea forța unei locomotive noi. Atitudinea lui în fața vieții era și ea tot atît de simplă. Avea două-trei fraze caracteristice : „N-am treabă ! — Lăs' pe mine. Mă descurc eu ! — Dă-i înainte fără grijă !"

Bert era mîndru de forța lui și gata s-o risipească cu un entuziasm sănătos, pentru că nimeni nu-l convinsese încă că trebuie s-o țină închisă și s-o drămuiască cu grijă. Îl admira pe Sorrell și se împăcau amîndoi de minune.

— Adevărul este că eu am un spate bun, în schimb el are cap !

Erau foarte corecți amîndoi în privința bacșișurilor, căzînd de acord să țină o cutie la recepție, unde fiecare își depunea cîștigul. În fiecare seară deschideau cutia și împărțeau banii : trei cincimi pentru Sorrell și două pentru Hulks.

Dacă vreun „prieten binevoitor" ar fi încercat să-l monteze pe Bert împotriva lui Sorrell și a asociației lor, flăcăul ar fi fost mai mult decît mirat.

— Eu... exploatat ? Nici gînd de așa ceva, amice. Eu cu spatele, el cu mintea. Afară de asta, s-a întors cam dărîmat din război. Adică, șubrezit pe dinăuntru, înțelegi ? Căratul bagajelor sus nu mă supără. El e un om deștept și ne ajutăm unul pe altul. Unde-i răul ?

Firea sinceră și cumsecade a băiatului rezolvase problema.

Sorrell avea acum mai mult timp liber, deoarece Roland nu obiectase ca portarii săi să-și organizeze munca astfel ca fiecare dintre ei să fie liber de două ori pe zi.

— Fă cum crezi mai bine, Stephen. Știu că n-ai să mă lași în pană.

Sorrell era liber de la douăsprezece pînă la unu și jumătate și de la opt pînă la nouă și jumătate seara. Serile le consacra lui Kit, dar ora de la mijlocul zilei o petrecea fie citind în camera lui, fie plimbîndu-se prin grădină. Nu știa mare lucru despre horticultură și odată reușise chiar să-l înveselească pe ursuzul Bowden — fapt de-altfel destul de rar :

— Ce-i asta, floarea soarelui ?

— Asta-i bună ! Ce, n-ai mai văzut o anghinare ?

Dar lui Sorrell îi plăcea grădina. Obișnuia să rătăcească pe o alee largă, acoperită cu iarbă, sau prin grădina de zarzavat, unde creșteau laolaltă legume, fructe și flori, ba chiar și mazăre dulce. Cînd venea să culeagă flori pentru vazele de pe mese, Fanny Garland îl vedea plimbîndu-se încolo și încoace, adesea cu un carnețel negru în mînă. Se întreba dacă nu cumva scrie poezii. Dar Sorrell era fermecat de poezia cifrelor. Îl încînta muzica banilor de metal, a pieselor strălucitoare de șase penny, a șilingilor, florinilor și a jumătăților de coroană, care erau stelele lumii lui prezente și poate chiar mai mult decît atît : erau mijloacele pentru a ajunge la un liman, agoniseala materială pentru un scop imaterial. Prin economiile lui urma să-și înarmeze băiatul împotriva unei lumi care trăncănea despre dreptate strîngînd în mînă cuțitul sau măciuca.

Iscusința dublată de cunoștințe solide va fi „arma" lui Kit într-o profesiune în care își va folosi mîna și creierul ca să poată spune minerului : „Dă-mi cărbune, altfel meșteșugul meu nu e pentru tine !" sau brutarului : „Pîinea — sau viața !" Căci suferințele și zbuciumul lui Sorrell nu-i lăsaseră nici un fel de iluzie despre dreptatea socială.

Aşa că, Sorrell se plimba prin grădină cu carneţelul lui, descoperind deliciile tezaurizării metodice pentru a-şi satisface orgoliul şi a asigura viitorul fiului său.

„Sfîrşit de săptămînă — 23 iunie :

Salariu . . . . . lire	— 2 10 0
Cota parte din bacşişuri . . . . lire	— 5 3 6

Simboluri sacre ! Ştia că nici bătrînul Bowden nu-şi cultivă florile şi fructele muncind o oră în plus în fiecare zi de dragul lor, ci pentru procentele promise. Cifrele îl fascinau, îl făceau să viseze. Bacşişuri în medie de cinci lire pe săptămînă în sezonul de vară ! Dacă va fi sănătos, va putea conta pe un venit de două sute cincizeci — trei sute de lire pe an, la care se adaugă întreţinerea şi uniforma. Kit îl costa în jur de douăzeci şi cinci de şilingi pe săptămînă ; pentru el personal cheltuia foarte puţin, aşa că i-ar rămîne un excedent de cinci lire săptămînal. „Jumătate voi pune deoparte, iar cealaltă o voi folosi pentru studiile lui Kit..."

Se gîndea că poate a sosit momentul să încerce primul pas : să-l retragă pe Kit de la Şcoala comunală.

2

Sorrell vorbi cu Thomas Roland pe această temă şi amîndoi constatară că aveau idei foarte precise despre educaţie şi învăţămînt, dar că în anumite privinţe ele se deosebeau.

— Cum vezi dumneata problema, Stephen ?

— Un profesor particular pentru un an sau doi.

— Îţi poţi permite acest lucru ?

— Aş putea, dacă aş găsi un profesor bun prin partea locului.

— Dar cum rămîne cu sportul ?...

— Da, aici e dificultatea.

— Să primeşti lovituri la picioare, înţelegi — să ştii să-ţi stăpîneşti furia şi să nu urli *„off-side"* la orice ghiont ! Un băiat are nevoie de asta.

— Chiar toţi băieţii ?

— Cred că toți băieții ar trebui să știe cum să primească o penalizare.

— Aș vrea ca fiul meu să fie ceva mai mult decît un tînăr animal sănătos cu maniere frumoase.

— Sănătatea și bunele maniere nu sînt o bază chiar atît de proastă, Stephen.

— De acord. E mai bine decît un șarlatan semidoct lipsit de maniere. Dar aș vrea ca băiatul meu să fie un om liber, ca să poată fi în stare să spună : „Du-te la dracu' !" atît capitalismului cît și sărăcimii.

— Ai vrea să mă trimiți la dracu', Stephen ?

— Dumneavoastră sînteți un om liber, domnule ; este altceva. Dar eu am avut întotdeauna impresia că cel puțin jumătate din tinerețea unui om se irosește zadarnic cu ocupații prostești, plictisitoare. De obicei un băiat se lasă dus sau este tras de părinți. I se împuiază capul cu lucruri care nu-l interesează... Și așa, la optsprezece ani, după șapte ani de școală secundară...

— Exact ! Dar simpatiile mele sînt alături de băiatul care refuză să fie împuiat... Și astfel ajunge la finiș viguros și proaspăt.

— Da..., eu nu vreau să-i bag nimic în cap cu de-a sila. Dacă ar putea să facă două-trei ore pe zi de studiu cu un preceptor și apoi să alerge liber... Este pasionat de natură, de păsări, de apă. Aș putea să-l dau să învețe boxul, înotul și poate chiar călăria. Mă gîndesc să-l las cît mai mult în aer liber... Și să facă destulă lectură pînă cînd își va manifesta o înclinație anume. Sau, aș putea să-l trimit la o școală bună pentru un an sau doi... după ce în prealabil s-ar fi pregătit un an sau doi acasă cu un profesor.

Zîmbi :

— Problema este să fie admis într-o școală bună... fiul unui portar de hotel...

— Cred că nu-i nevoie să se știe acest lucru.

Sorrell începu să facă investigații la Winstonbury. Nici el și nici Roland nu cunoșteau nimic din viața locală a orășelului, deoarece pentru oamenii ferecați în casele stil *Queen Anne* sau *King George* din perimetrul parcului catedralei, *Pelicanul* nu era altceva decît o „crîșmă". Sorrell cunoștea cîțiva negustori și pe unul dintre medici.

Se gîndi că eventual domnul Towner, care ţinea librăria de pe Angel-Row, ar putea să-i servească drept ghid al vieţii intelectuale din Winstonbury.

Intr-adevăr, domnul Towner se dovedi în stare să-i dea o sugestie, datorită faptului că era unul dintre puţinii supravieţuitori ai epocii victoriene rămaşi la Winstonbury ; purta cilindru şi se ducea duminica la biserica St. Peter.

— Am impresia că domnul Porteous, parohul bisericii, primeşte elevi.

Sorrell îşi notă adresa reverendului Robert Porteous şi în aceeaşi seară, după ce-şi schimbă uniforma cu un costum civil, plecă în căutarea locuinţei pastorului, situată pe Gold Hill Lane. Era o căsuţă veche de piatră, cu un portal acoperit cu tablă, tristă şi austeră, pitită în umbra unui ulm bătrîn ce părea să se întindă ameninţător deasupra ei.

O femeie tînără de vreo treizeci de ani îi deschise.

— Domnul Porteous este acasă ?

— Da.

— Aş dori să-l văd.

Femeia clipi tulburată, iar pe faţa ei supţă apăru teama nelămurită a femeii, pe care sărăcia şi supunerea în faţa convenienţelor sociale o transformaseră într-o fiinţă umilă şi stingheră. Familia Porteous nu ţinea servitoare, pentru că nu avea cu ce şi această femeie sărăcăcios îmbrăcată, cu mîini roşii dar totuşi fine se zbătea să fie şi servitoare şi stăpîna casei ; suferea de un complex de inferioritate, îi era ruşine de ceea ce nu era cîtuşi de puţin ruşinos ; se lăsa impresionată de belşugul şi confortul altora.

— Nu sînt chiar sigură... Cine sînteţi, vă rog ?

— Sorrell, căpitanul Sorrell.

— Poftiţi înăuntru...

Mişcările ei aveau ceva timid şi rezervat. Nu izbutea să facă nimic în mod firesc şi chiar după ce îl conduse pe musafir într-un salonaş întunecos, lăsa impresia că are mereu ceva de acoperit, gata în orice clipă să invoce nişte scuze inutile şi patetice :

— Ştiţi... Domnul Porteous îşi scrie predica !...

— N-aş vrea să-l deranjez.

— Mă duc să văd.

Închise ușa cu grijă și plecă să-și anunțe tatăl, ocupat cu ceva mult mai prozaic decît scrierea unei predici. Domnul Porteous, numai în cămașă și niște pantaloni vechi, curăța de zor un burlan înfundat la bucătărie. Cu fața mînjită de funingine, muncea cu o bucurie de copil, deoarece domnul Porteous, un bărbat robust și îndesat, cu o chelie înconjurată de o coroniță de păr creț de culoarea untului, nu dădea doi bani pe conveniențele sociale. Lipsa lui de prefăcătorie era un veșnic motiv de jenă pentru fiica lui. („Tata este atît de neconvențional !"). Într-adevăr, așa era. De aici — sărăcia lui, viața obscură într-o străduță dosnică din Winstonburry.

— Te caută un oarecare căpitan Sorrell.

Domnul Porteous trase afară peria de hornar. Arăta înfierbîntat și vesel.

— Sorrell ? N-am auzit de numele ăsta. Ce vrea ?

— Nu l-am întrebat.

— Bine. Vin imediat.

S-ar fi dus așa cum era, dacă fiica lui n-ar fi insistat că o față bisericească cu obrazul și mîinile înnegrite de funingine era un adevărat sacrilegiu și că trebuie neapărat să-și pună un guler și o pereche de manșete curate peste mînecile cămășii de finet.

— Nu te poți duce în halul ăsta !

Domnul Porteous zîmbi arătînd un șir regulat de dinți falși :

— Sînt un necioplit, dragă, știu asta. Parcă a zis careva că Petru și Pavel au fost și ei niște necioplți ? În orice caz, eu îmi scot pălăria în fața lor !

Domnișoara Porteous scoase un oftat.

Întrevederea care urmă fu pentru Sorrell, ca și pentru Robert Porteous, o plăcută surpriză.

— Te rog să mă ierți, dar burlanul din bucătăria noastră s-a înfundat. O treabă cam murdară. Cu ce pot să-ți fiu de folos, căpitane Sorrell ?

Sorrell îl examină cu cel mai mare interes — trupul lui îndesat și musculos, picioarele scurte, ușor curbate, dar puternice, fața rotundă, capul mare, chel, cu coroniță de păr cînepiu, ca un nimb — Porteous era o figură puțin obișnuită, viguroasă, dar inteligentă, luminată de privirea strengărească a ochilor albaștri.

— Am auzit că primiți elevi pentru meditații.

— Da, în timpul zilei, atunci cînd îi găsesc.

— Am un băiat. Sînt portar-șef la hotelul *Pelicanul.*

— Portar-șef ? Minunat !

Făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să sară din fotoliu. Dinții lui falși străluciră. De ani de zile Winstonburry încerca să-l comprime, să-l reducă la o mediocritate decentă ; dar bucuria lui de a trăi avea rădăcini atît de adînci, încît renăștea și se revărsa mai bogată de fiecare dată. I se părea într-adevăr ceva minunat ca un căpitan să fie portar-șef la un hotel.

— Cîți ani are băiatul ?

— Aproape treisprezece. Acum merge la Școala comunală... Din motive financiare...

Porteous aprobă din cap :

— Înțeleg prea bine aceste lucruri, domnule. Altfel probabil că n-aș fi mînuit singur peria de hornar, nu-i așa ? La ce v-ați gîndit ?

Sorrell își împărtăși gîndurile acestui om rubicond și simpatic care purta pe umerii săi puternici capul cel mai bun din Winstonbury. Domnul Porteous era un „ratat cu carte", în sensul pe care lumea îl dă cuvîntului „ratat". Disprețul pentru convențiile sociale și înfățișarea lui de o robustețe cam din topor îl făceau inacceptabil în ochii sfinților care îl înconjurau pe Dumnezeul său.

— Într-un cuvînt, dorești să-ți prepari băiatul pentru o școală bună ?

— Exact.

— La vreo materie anume ?

— Deocamdată nu și-a manifestat vreo înclinație specială.

— Cu atît mai bine. Îi pot preda orice — de la sanscrită și pînă la calculul diferențial. Dar ziceai ceva despre box ?...

— Da..., dar...

— Îl pot învăța să boxeze.

— Adevărat ?

— Pe vremuri am fost campion la semigrea la Cambridge. L-am făcut knock-out pe faimosul „Dark Blue" din prima repriză... doi ani la rînd. Astăzi este ministru în Cabinet.

Schimbară un zîmbet.

— Cred că sînteţi chiar omul pe care îl căutam. Nu vreau ca băiatul meu să fie îndopat cu lucruri inutile.

— Perfect. N-am să-i împuiez capul, dragă prietene. Eu însumi nu sînt niciodată plictisit şi nu-i plictisesc nici pe alţii. Aprinde-ţi pipa.

Abordară apoi problema onorariului. Sorrell aduse vorba pe departe, dar îşi dădu seama că nu era nevoie de aşa ceva cu domnul Porteous.

— Îmi place să predau, dragă prietene. Şi apoi mai cîştig un ban. Onorariul ? Ei bine ! Cît îţi permite punga ?

— Credeţi că două guinee pe săptămînă ?...

— Mă satisfac pe deplin. Două ore şi jumătate dimineaţa şi două ore după-amiază. S-ar putea să fiu nevoit să ies uneori, dar băiatul nu va pierde nimic. Totul depinde de metodă. Şi acum să vorbim de dumneata.

— Cum adică..., domnule ?

— N-o să-ţi vină prea greu ?

— Nu. Pot face faţă foarte bine cu două guinee.

— Atunci ne-am înţeles ! spuse domnul Porteous. Vino să stai cu mine pînă termin de curăţat burlanul !

CAPITOLUL XIII

1

Astfel, Christopher părăsi Şcoala comunală şi merse zilnic în căsuţa de piatră a domnului Porteous de pe Gold Hill Lane, unde începu să înveţe ceea ce nu-i predase încă nici un profesor pînă atunci — metoda. Căci acest preot lipsit de prejudecăţi era nu numai un mare învăţat, ci şi un pedagog înnăscut. Deborda de entuziasm reuşind să-l molipsească şi pe elevul său.

Şedeau într-o cameră mare, goală, de la parter, fără covor pe jos, cu cărţi înşiruite de-a lungul pereţilor. Camera avea două ferestre, din care una dădea într-o grădină întunecoasă şi umedă, iar cealaltă într-o curte. Ferestrele nu aveau perdele. O masă lungă de lemn alb, neacoperită, îşi întindea goliciunea între cămin şi una din ferestre.

Kit şi domnul Porteous şedeau faţă în faţă, deoarece atunci cînd elevul era ocupat cu latina sau algebra, profesorul se amuza cu teoria lui Einstein sau cu o carte de psihologie de Mac Dougal.

— Paralelism psiho-fizic. Ce-i asta, Sorrell ?

— Nu ştiu, domnule.

— De fapt e o încîlceală. Dacă eşti în stare să-ţi dai seama că o teorie poate fi o încîlceală, asta te scuteşte de o mulţime de neplăceri. — Şi acum, ce-ar fi să boxăm vreo zece minute ? Tu n-ai reuşit încă să mă atingi !

Trăgeau masa la o parte şi Christopher, înarmat cu o pereche de mănuşi parcă mai mari decît capul lui, primea cea mai practică dintre demonstraţii. În ciuda celor cincizeci şi cinci de ani ai săi, domnul Porteous se mişca foarte iute pe picioarele lui scurte.

— Asta e ceva mai interesant decît ecuaţiile de gradul doi, nu-i aşa, Sorrell ?

— Aşa este, domnule !

— Chiar dacă te ating la nas — uite aşa ! Trebuia să blochezi această lovitură !

După cum îşi putu da seama Christopher, exista o singură vieţuitoare în stare să-l exaspereze pe domnul Porteous şi să-l facă să-şi piardă calmul zîmbitor : vulgara muscă domestică. În atitudinea sa faţă de musca domestică domnul Porteous era un pragmatic convins. Luciul roz al cheliei sale părea să fie un punct de atracţie pentru aceste insecte murdare şi în timp ce le gratifica cu ocări furioase, bravul canonic se avînta hotărît la atac. După ce închidea fereastra, împăturea ziarul din ajun în chip de bătător şi pornea în urmărirea lor prin cameră, lovind în dreapta şi în stînga şi făcînd cuvenitele comentarii :

— Scîrboase creaturi, Sorrell ! Îşi şterg labele pe mîncarea ta şi-şi lasă saliva pe bucăţica ta de zahăr. Na, Satană afurisită ! Vehicul de microbi ! Şi nu se lăsa pînă

cînd în încăpere nu mai rămînea nici o singură muscă vie, după care se așeza cu un zîmbet luminos și cu aerul de-a fi săvîrșit o mare ispravă ; era din nou împăcat cu lumea. Camera de studiu era liniștită, veselă, în ciuda aspectului ei auster.

Christopher avea o sensibilitate deosebită pentru atmosferă, mai mult chiar decît tatăl său. Moștenise fizicul viguros al mamei și temperamentul tatălui ; de aceea încă mulți ani a purtat în minte această cameră goală, fără covor pe jos, cu scaunele ei de bucătărie și masa lungă, neacoperită. Revedea petele de cerneală de pe masă și geamul crăpat al ferestrei care dădea în curte — consecință a unei lovituri cu un număr din *Daily Mail* din ziua precedentă —, mușchiul verde de pe cărămizile din curte, lumina verzuie filtrată prin frunzișul ulmului bătrîn. Camera domnului Porteous și viața care se desfășura între pereții ei coincideau cu felul oarecum impersonal al lui Kit de a privi viața în ultimele luni. Atmosfera era limpede și veselă, dar oarecum rece și lipsită de culoare ; fără să înțeleagă prea bine, el o punea pe seama absenței oricărei femei în jurul său, acum, cînd pubertatea abia începea să mijească, ca o lumină foarte palidă la orizontul copilăriei.

Domnul Porteous era un celibatar convins. Trăia pentru munca și cărțile sale, pentru idealurile sale și pentru *Boys' Club*, organizat de el, în care îl introdusese și pe Christopher. Ca „forță socială", în sensul convențional, domnul Porteous era un ratat, deoarece nu plăcea femeilor ; în schimb, se bucura de o mare influență asupra tineretului din Winstonbury, grație căreia își împlinea misiunea moralizatoare.

Îl puse pe Christopher să joace fotbal cu băieții din club, îl îndemnă să boxeze cu ei și cu acest prilej îi dădu o veritabilă lecție. Fiul lui Sorrell învață să se eschiveze, nu în fața loviturilor, ci a contactului fizic cu o ființă omenească mai puțin sensibilă. Era un băiat ironic, mîndru, impresionabil și emotiv.

Porteous remarcă toate acestea. Printre băieți era unul, mai ales, de care Kit părea incapabil să se apropie — un băiat îndesat, grosolan, cu o față ca de broască.

— Sorrell, ce se întîmplă cu tine, cînd boxezi cu Bugson ?

Kit roşi :

— Nu ştiu. Cred că... mutra lui...

— Pentru că e urît ? Să-ţi spun eu ce este. Nu-ţi place ideea să-ţi dea peste nas un băiat..., cum să-ţi spun... un băiat pe care îl disprețuieşti.

Kit roşi mai tare.

— Este adevărat, domnule. E o prostie... Dar de îndată ce mă puneţi să boxez cu Bugson, simt că nu pot...

— Te eschivezi, sau mai exact orgoliul tău se eschivează. Va trebui să învingi acest simţămînt, Sorrell. Personal, nici mie nu-mi place tînărul Bugson : nu-mi place nici numele, nici mutra, nici firea lui. Dar sîntem nevoiţi să convieţuim cu oameni ca Bugson. Sînt aici... acolo... pretutindeni. Ai să întîlneşti în viaţă cohorte întregi de asemenea indivizi. Dar nu-ţi dai seama, Sorrell, că este o prostie să te laşi impresionat de oameni ca Bugson ? Du-te înăuntru şi izbeşte ! Nu te retrage în faţa unui lucru, sub pretext că e urît şi-ţi face silă ! Nu trebuie să cedăm unor Bugson-i !

Aceste cuvinte înţelepte pătrunseră adînc în inima lui Christopher. Două zile mai tîrziu, cînd boxă seara împotriva băiatului cu faţa de broască, cu toate că zîmbea, lăsă aversiunea lui organică să învingă impulsul de sensibilitate şi nu se retrase. Kit era un băiat puternic, care putea să-şi manifeste exploziv forţa emoţională. După seara aceea nu-i mai fu frică de Bugson : lovise mutra de broască şi o lovise tare.

În timpul acestor luni, se apropie şi mai mult de tatăl său. Sorrell avea o duminică din două liberă şi împreună cu Christopher pleca în excursii prin împrejurimi sau în vreunul din oraşelele învecinate. Stăteau mult de vorbă împreună. Domnul Porteous nu umbrise cu nimic fericita camaraderie, datorită căreia se puteau uita unul în ochii celuilalt.

— Kit, noi nu trebuie să ne ascundem unul de celălalt.

— Nu, tată.

— Porteous îmi spune că progresezi foarte frumos.

— Are darul să-ţi prezinte lucrurile altfel, mai interesant... E în stare să-ţi spună o anecdotă în mijlocul unei formule.

— Dulceață pe pîine !

— Afară de asta, este atît de pasionat încît te face să te pasionezi și tu.

Sorrell discută cu băiatul lui despre viitor cu cea mai mare sinceritate, nu ca un tată, ci ca un prieten de aceeași vîrstă, dar care avea avantajul unei experiențe de adult.

— N-are nici un rost să rămîi un mărginit infatuat. Cînd te hotărăști ce anume vrei să faci, atunci te pui pe treabă ca un diavol.

— O să vină și asta... așa cred, spuse Kit. Domnul Porteous spune să nu-mi bat capul cu altele, în afară de ceea ce-mi predă el. Dar vezi, tată... eu știu că tu vrei să fiu bun la ceva anume !

— Vreau ca tu să fii bun la ceva care te interesează. O mulțime de oameni n-au șansa să facă ceea ce ar fi dorit. Își cîștigă doar pîinea de toate zilele.

Se întîmpla uneori ca Sorrell să meargă să fumeze o pipă împreună cu Robert Porteous și cu cît îl cunoștea mai bine, cu atît îl simpatiza și îl stima mai mult. Profesorul nu descoperise încă vreo aptitudine specială la Christopher, sau cum spunea — „nici un fel de maimuțăreli", în schimb descoperise unele calități mult mai prețioase :

— Copilul ăsta, orice ar face, o face cum trebuie. Are tărie de caracter, nu trișează. Este unul dintre băieții în care se dezvoltă foarte devreme simțul răspunderii. E de-a dreptul fenomenal... Nu, nu e vorba de pedanterie. Își dă seama de ceea ce faci dumneata și cred că gîndul care îl stăpînește... Nu, să nu-i zicem „gînd"... să-i zicem mai bine „simțămînt"... este ca nu cumva să te dezamăgească. Pentru el, dumneata ești un om mare.

— Nu sînt decît un portar de hotel !...

— Va veni timpul cînd îl va admira și mai mult pe portarul de hotel.

— Sper să fie așa...

— Sorrell ! întrebă domnul Porteous apăsat, bineînțeles, dumneata nu te îndoiești de asta ?

Sorrell se uita prin fereastră la întunericul din grădină.

— Femeile... murmură el. Nu trebuie să uităm că într-o bună zi poate să apară o femeie...

De cîteva luni încoace îl chinuia presimțirea unor asemenea posibilități. De multe ori, stînd întins alături de

Kit pe o costișă de deal sau la umbra unui pom, îl năpădea deodată senzația că băiatul de lîngă el e un bărbat independent, cu o personalitate proprie și viguroasă. Căci era într-adevăr pe punctul de a deveni un bărbat în toată puterea cuvîntului, în fața căruia se deschidea oceanul aventurii și al necunoscutului.

— Cred că într-o bună zi, se gîndea Sorrell, o să mi-l răpească o femeie. Așa e viața. Am vreun drept să mă plîng ? Nu-i oare obligația mea să-i fac viața cît mai plină și mai bogată ? Dar cum va fi femeia asta ? În fond, e treaba lui. N-o să fiu un tată absurd, cicălitor și îngîmfat. Sper totuși să nu fie o femeie care să-l lase pe portarul de hotel să aștepte în fața scării de serviciu.

Bineînțeles nu-i vorbi niciodată lui Christopher despre asta, căci odată cu venirea pubertății se nasc și anumite reticențe.

2

La sfîrșitul toamnei, o coincidență dintre cele mai neașteptate veni să-i întărească lui Sorrell presentimentul apariției iminente a femeii.

Într-o sîmbătă, pe la ora cinci după-amiază, o limuzină argintie cu roțile roșii coti pe aleea mărginită de stîlpi cu lanțuri. Ploua și capota era trasă. Din mașină coborî un bărbat îmbrăcat într-o haină de piele, cu mustață blondă, pete stacojii pe obraji și o privire grea de băutor inveterat. Sorrell, care stătea la una din ferestrele vestibulului, îi ieși în întîmpinare.

— Aveți vreo cameră liberă pe-aici ?

— Cu două paturi sau cu un singur pat ?

— Cu două.

— Da, domnule. La etajul întîi.

— Bine ! Unde e garajul ?

— Ocoliți la stînga, domnule. Să vă duc bagajele înăuntru ?

— Da... Dar mai întîi vreau să văd camera.

— Recepția e acolo, domnule. Cred că va fi camera numărul șapte.

Sorrell ieşi în curte şi se apropie de maşină. Înăuntru şedea o femeie, dar era întuneric sub capotă şi el i se adresă înainte de a-şi da seama cine este.

— Domnul a hotărît să rămînă, doamnă. Bagajele...

Femeia din maşină era mama lui Christopher.

Dintre ei doi, ea se arătă mai puţin jenată. Îl recunoscuse din primul moment şi era pregătită să facă faţă situaţiei, cînd fostul ei soţ ajunse lîngă maşină. Părea mai degrabă amuzată.

— Cine ar fi crezut !... să te întîlnesc — tocmai acum ! Eşti portar aici ?

— Da.

Era foarte puţin schimbată, doar fardată ceva mai tare şi îmbrăcată mai elegant. Poate şi puţin mai grasă, dar Dora Sorrell fusese întotdeauna o femeie voinică. Sorrell îşi aminti într-o străfulgerare că ceea ce-l atrăsese mai întîi la ea fusese aspectul ei solid, strălucirea sa, pielea fină şi carnaţia frumoasă. Era bine făcută. Odinioară o comparase cu o corabie despicînd viaţa cu pieptul ei. Acum ochii ei îl priveau ironic, poate cu o umbră de milă.

— Vrei să-ţi fac cunoştinţă cu soţul meu „de-al doilea" ?

Îi replică printr-o întrebare.

— Cît timp rămîneţi aici ?

— Numai noaptea asta. Nu te enerva, Stephen. Arthur nu ştie mare lucru despre tine... Să lăsăm toate cum sînt... Uite-l că vine.

Sorrell apucă două geamantane de piele, ca să le ducă înăuntru şi cînd trecu pe lîngă succesorul său, acesta îi pomeni de un cufăr legat de portbagaj. Sorrell îl trimise pe Hulks să-l aducă. Incidentul îl tulbură poate din cauza surprizei, deşi sub raport sentimental această întîlnire întîmplătoare cu mama lui Christopher nu-l impresionă.

Şi totuşi această feminitate provocatoare ! Aceşti ochi îndrăzneţi, limpezi, nasul cu nările uşor dilatate, gura senzuală, vicleană ! Era însăşi întruchiparea feminităţii şi Sorrell văzu în mamă prototipul fizic al fiului. De aceea, copleşit din nou, după atîţia ani, de această revărsare de feminitate, se simţi profund răscolit. Oare Kit va moşteni de la mama lui aceste impulsuri, acest amestec de pasiune şi abilitate de a se descurca în viaţă ?

Al doilea soț își trecu numele în registru :

„Domnul și Doamna Arthur Sampits — Londra".

Ceva mai tîrziu, după ora ceaiului, Sorrell traversă curtea și intrînd în garaj examină mașina argintie cu roțile roșii. Era o Heartwell foarte luxoasă și modern utilată. Ponds, omul de la garaj, veni și el lîngă Sorrell.

— Parcă ar fi un autobuz !

Sorrell dădu din cap gînditor.

— Cam cît ar costa așa ceva ?

— În jur de o mie două sute. O bijuterie, nu ?

Era evident că a doua oară Dora nu neglijase latura practică a iubirii. Obținuse de la ea toate avantajele materiale, căci tocmai lipsa acestora dusese la ruptura inevitabilă în prima ei căsătorie. Nu era o femeie rea, ci doar una cu prea mult temperament, iar Sorrell nu-i satisfăcuse niciodată apetitul sexual și nici diversele dorințe pe care i le trezea acesta. Înțelegea că Dora avea multe calități, era în stare să trezească dragoste și s-o întrețină — dovadă primii patru ani ai căsniciei lor, cînd fuseseră atît de fericiți împreună.

Al doilea soț era după toate aparențele un om de viață, un bărbat carnal, „dat dracului", generos desigur, chiar cu o oarecare ostentație. Se potriveau de minune unul cu altul.

Sorrell se pomeni întrebîndu-se dacă aveau copii, dacă mama își amintea vreodată de băiat ? Spera că nu.

Sorrell îi mai văzu pe cei doi din nou abia cu o jumătate de oră înainte de cină. Era ocupat să pună cărbuni pe foc în vestibul, cînd auzi o voce de femeie în spatele lui.

— Ai să-mi vinzi niște timbre ?

Se întoarse prompt.

— Sigur, doamnă.

Purta o rochie de seară neagră, decoltată, cu garnitură aurie, lăsînd să i se vadă gîtul și umerii albi cu pielea fină. Holul mare era aproape gol. Cu un sînge rece perfect așteptă ca Sorrell să-și scoată portmoneul din buzunar. Plimbă în jurul ei o privire indiferentă, ca să se asigure că nu e nimeni prin apropiere.

— Mulțumesc. Ți-ai găsit un loc drăguț. El... e aici ?

Ochii li se întîlniră.

— Nu, doamnă...

— Probabil... la şcoală ?

— Da.

Zîmbi uşor ghicindu-i ostilitatea şi cauza ei.

— Într-adevăr... este inutil să te întreb...

— Absolut inutil...

Sampits intră în vestibul în momentul cînd portarul îşi punea portmoneul la loc, iar soţia lui lipea timbrele pe două sau trei scrisori. Purta o cămaşă albă cu plastronul scrobit, peste burta proeminentă, şi pantaloni cu lampasuri late.

— Spune-mi, poţi să ne dai ceva de băut ?

— Sigur, domnule.

— Ce vrei, Do ? Un cocktail de portocale ?

— Da, e perfect.

— Prea bine, domnule.

Sorrell nu mai vorbi nimic cu mama lui Kit şi maşina îi duse de acolo a doua zi ; totuşi, în timp ce Sorrell aranja cele două geamantane pe bancheta din spate şi Sampits îi plătea lui Ponds pentru benzină, Dora făcu un semn primului ei soţ. Îi strecură în palmă o hîrtie de cinci lire şi dădu din cap cu înţeles : „pentru băiat".

Sorrell intră în hotel îngîndurat, cu bancnota mototolită în palmă. Dădu peste Hulks cu faţa lui roşcovană lipită de tăblia cufărului pe care-l ducea pe umeri. Cu cîtva timp înainte Hulks se logodise cu una din fetele care serveau la restaurant. Cînd flăcăul se întoarse înăuntru, după ce legase cufărul la spatele maşinii, Sorrell îi întinse hîrtia de cinci lire :

— Mi-a dat-o un mare grangur. Poţi s-o păstrezi în întregime, Bert.

— Eu ? De ce ?

— Să fie contribuţia mea pentru inel, înţelegi ? Şi-ţi doresc multă fericire, băiete.

Hulks se holbă la el.

— Nu cumva e tipul cu maşina argintie ?

— Ba da.

— Păi ăsta mi-a dat şi mie cinci şilingi. A luat-o la măsea cam de dimineaţă. Dar, banii ăştia...

— Păstrează-i, Bert. E numai o mică recompensă pentru felul în care mă ajuţi.

8

Într-o zi de noiembrie, o veste mai neplăcută decît trecerea meteorică a primei sale soţii imprimă din nou o cută de îngrijorare pe fruntea lui Sorrell. Roland îl chemă într-o seară la el în salon. O sticlă cu whisky, un sifon şi două pahare se aflau pe măsuţă, între cele două fotolii trase mai aproape de cămin.

— Vreau să-ţi vorbesc, Stephen. Serveşte-te şi ia loc.

Salonul lui Roland era o cameră confortabilă de celibatar, cu aspect plăcut, dar în timp ce-şi turna un whisky cu sifon, Sorrell avu senzaţia că Roland urma să-i vorbească despre lucruri mai puţin plăcute. De cîtva timp începuse şi el să aibă unele îndoieli care creşteau în mintea lui ca o umbră depărtată. Sorrell avea spirit de observaţie şi nu obişnuia să treacă peste amănunte. Îşi notase în carnet numărul de călători care se perindaseră prin hotel.

— Lucrăm în pierdere, Stephen.

— Am avut şi eu impresia asta, domnule.

Bule de sifon se ridicau în paharul lui Roland. Părea la fel de stăpînit ca de obicei, dar în ochii săi albaştri se citea preocuparea. Stînd în faţa focului, Sorrell simţi un fior rece coborîndu-i pe şira spinării.

— Eşti un om cu scaun la cap... Şi apoi, simt şi eu dorinţa să mai stau de vorbă din cînd în cînd... Ai vreo idee... ?

— Ştiţi, hotelul n-a fost niciodată plin.

— Într-adevăr.

— Şi cifrele scad mereu.

— M-am aşteptat la asta. Uite, am întocmit aici un tabel de cote medii. Pe baza lor, un statistician ar putea să traseze o serie întreagă de curbe. Oricum, din tabel se vede cît se poate de limpede situaţia noastră.

Luă o foaie de hîrtie şi reveni lîngă foc. Se aşeză cu paharul în mînă.

— Consider că avînd ocupate patruzeci din cele şaizeci de camere ale noastre, ne acoperim cheltuielile. Media noastră în sezonul de vară a fost de patruzeci şi şapte, toamna — treizeci şi şase, iar acum — douăzeci şi nouă. Dacă împărţim în trei perioade de cîte patru luni,

obţinem o medie de treizeci şi şapte, ceea ce înseamnă că pierdem în linii mari venitul de la trei camere zilnic.

— În calculul dumneavoastră intră numărul paturilor pe cameră, domnule ?

— Da.

— Ei bine, e chiar atît de rău pentru primul an ?

— Nu... Dar oare media noastră pe sezonul de iarnă se va menţine la douăzeci şi nouă ? Eu aşa văd lucrurile. Trebuie să avem toate camerele ocupate timp de şase luni, şi jumătate din ele în celelalte şase luni. Aceasta ne va da o medie de patruzeci şi cinci. Vom avea astfel un excedent de cinci camere ocupate zilnic.

— Înţeleg... Dar... în sezonul viitor... ?

— Aici e problema.

— Ce-ar fi să reducem din cheltuieli ?

— N-aş vrea să recurg la asta. Să ne scumpim la tărîţe... Nu face. Trebuie să plănuim un succes mare. Detest meschinăria.

Sorrell şedea cu ochii aţintiţi la flăcările din cămin, ca şi cum ar fi aşteptat să-i vină de acolo o inspiraţie. Îl auzi pe Roland spunînd că luase în consideraţie posibilitatea de a exploata hotelul în pierdere timp de doi ani de zile, dar dacă la sfîrşitul acestui interval se va dovedi că balanţa continuă să fie deficitară, va trebui să se gîndească să încheie această aventură.

Sorrell avu impresia că vechea prăpastie se cască din nou gata să-l înghită împreună cu planurile lui concepute cu atîta migală. Studiile lui Kit se duceau de rîpă. Şi asta după toate luptele lui disperate cu bagajele pe scară, după victoriile atît de greu cîştigate asupra leoaicei şi a taurului...

— Ce părere aveţi de o reclamă mai susţinută ?

— O să încerc şi asta.

— Sezonul mort din timpul iernii este partea cea mai proastă. N-aţi vrea să puneţi hotelul la dispoziţia vînătorilor ?

Ochii albaştri ai lui Roland părură să cîntărească ideea.

— Merită să ne gîndim la asta, Sorrell. Dar ceea ce vrem noi — este ceva aparte, chiar dacă e un lucru absolut prostesc.

— Da... ceva aparte, domnule... ceva care să facă celebru locul acesta...

Sorrell plecă în camera lui într-o dispoziție sumbră. Era înspăimîntat la gîndul că ar putea să alunece de pe reazemul pe care și-l construise.

O reclamă impresionantă ! Dacă ar fi cu putință să amplaseze undeva un difuzor care să urle zi și noapte : „Opriți-vă la *Pelicanul,* în Winstonbury !"

Dar oare publicul ar asculta ? Oamenii sînt oare așa cum par — doar o turmă de oi ? Nu cumva englezul face parte dintre oamenii care nu admit să li se bage ceva pe gît ?

Poate că există căi mai subtile... dar care anume ?

CAPITOLUL XIV

1

Cota medie a camerelor ocupate în timpul iernii în hotelul *Pelicanul* scăzuse la douăzeci și trei. Roland își pierdea banii în continuare, iar Sorrell vedea cum vechea prăpastie neagră se căsca din nou la picioarele lui. Pe lîngă aceasta, veniturile din bacșișuri se reduseseră la jumătate și după ce-l plătea pe Porteous și pe doamna Garland, nu prea mai avea cu ce să se laude în materie de economii.

Dar groaza lui în fața dezastrului îl făcea să muncească cu îndoită rîvnă. Sîrguința lui ajunsese fanatică și trebuie spus că nu era singurul membru al echipei *Pelicanului* care nu dorea cîtuși de puțin să-și caute de lucru în altă parte. Un interes personal perfect conștient întărea popularitatea lui Roland, iar doamna Marks și Fanny Garland își dădeau tot atîta osteneală, ca și Sorrell, ca să facă din *Pelican* un hotel plăcut și rentabil.

Dealtfel, în decurs de şase luni, Tom Roland primise doar o singură plîngere, şi asta din partea unui american care îşi închipuia că putea să cumpere pămîntul întreg.

Membrii de răspundere ai „statului-major" cunoşteau situaţia aproape tot atît de bine ca şi Sorrell, iar Fanny Garland îşi expuse filozofia în maniera ei directă şi vioaie :

— Trebuie să renteze pînă la urmă, dacă Roland se va menţine pe poziţie un timp destul de lung. Am lucrat pînă acum în mai multe locuri — în diferite perioade —, dar nici unul din localurile pe care le cunosc nu suferă nici cea mai mică comparaţie cu *Pelicanul*. Clienţii plăteau cam aceleaşi preţuri, dar dacă aţi fi văzut cum erau bucătăriile şi camerele de dormit ! Tot ce pot să vă spun este că dacă oamenii nu ştiu să vadă deosebirea între un local ca acesta şi o bombă ordinară, de ultima mînă... !

— Oamenii sînt atît de naivi şi nepricepuţi ! spuse doamna Marks. Acceptă în continuare aceeaşi marfă proastă şi se mulţumesc să bombăne. Cinstea nu e întotdeauna răsplătită.

— Depinde cu cine ai de-a face, interveni Sorrell. Ideea domnului Roland este să ofere un local de calitate unor oameni care ştiu să preţuiască aşa ceva.

— Vezi, asta e ! spuse Fanny. Dar nu uita, dragul meu, că banii îi au ceilalţi. Poftim, să luăm pe cîţiva dintre clienţii pe care-i avem. Habar n-au ce şi cum să mănînce. E suficient să le pui sub nas o friptură în sînge, cîţiva cartofi prăjiţi şi o halbă de bere. Nu-s de-ajuns de educaţi pentru nivelul nostru.

Sorrell rîse. Era mult adevăr în cuvintele ei, pentru că englezul putea să fie cîteodată o creatură atît de bonomă şi inertă, încît să accepte lucrurile de proastă calitate şi să nu se ostenească să încurajeze pe omul întreprinzător care îi oferă ceva mai bun. E o greşeală să oferi lucruri de prima mînă unor indivizi de mîna a doua.

— Ar trebui să atragem mulţimea de îmbogăţiţi, îşi continuă Fanny ideea, pe băcanii şi măcelarii care îşi pot permite să cheltuiască bani şi care vor s-o facă. Un local prea aristocratic îi face să se simtă prost. În zilele noastre nu prea mai sînt oameni de calitate.

— Totuşi au mai rămas cîţiva, pe ici pe colo, draga mea, observă Sorrell.

— În orice caz prea puţini.

Sorrell înclina să-i dea dreptate. Merse pînă acolo, încît expuse punctul ei de vedere lui Roland, dar acesta nu se arătă de acord să strice atmosfera hotelului sau să se adapteze la societatea de după război.

— Fanny pretinde că sîntem prea distinşi, domnule. Înţeleg ce vrea ea să spună. Semănăm prea mult cu un club vechi de pe Pall Mall.

— Aşa este. Dar n-am de gînd să mă adaptez la un nivel inferior, Stephen. Eu nu fac aşa ceva. Să se adapteze ceilalţi la nivelul nostru sau de nu... Ce naiba, în definitiv noi le dăm tot ce-i mai bun.

— Dar, domnule, un om care abia a ieşit dintr-o cocină s-ar putea să se simtă cam nelalocul lui într-un salon.

— Înţeleg ideea dumitale. Adică să ne ocupăm cu toţii mai ales de „bar", să angajez două-trei animatoare ciufulite, să pun un „tonomat" şi să umblu numai în cămaşă, cu un rînjet de beţiv pe faţă ? Cam aşa ceva ? Pentru ca noua aristocraţie să se simtă ca acasă ? Nu, asta nu-i de mine, Stephen.

— Şi eu gîndesc la fel, domnule, dar atunci...

— Ştiu : te gîndeşti la băiatul dumitale. O să mergem înainte, aşa cum sîntem. Nu vreau să admit totuşi că oferind oamenilor tot ce este mai bun, o să ajungem inevitabil la faliment.

Veni primăvara şi media camerelor ocupate se ridică la treizeci şi trei. În vacanţa de Paşti ajunse chiar la cincizeci şi şapte şi fruntea lui Sorrell se descreţi, dar o săptămînă mai tîrziu scăzu din nou la treizeci şi nouă. Între timp, Sorrell auzi că *George* şi *Ursul Negru*, două hoteluri mediocre din Winstonbury, făceau afaceri înfloritoare. Îi ajunseră la ureche tot felul de zvonuri. Tutungiul de la care se aproviziona cu tutun de pipă, un bărbat rubicond, vesel şi vorbăreţ, îl întrebă direct :

— Roland ăsta n-a înhăţat oare o halcă mai mare decît poate să înghită ?

Sorrell îi replică sarcastic :

— Depinde ce dorește publicul.

— Publicul știe exact ce dorește ! protestă grăsanul arogant.

— Din păcate, nu întotdeauna.

— Mă rog... mie puțin îmi pasă. Doar nu e înmormîntarea mea !

Strălucea de bucurie, ca și cum eșecul altuia era tributul care-i hrănea propria lui mulțumire de sine.

— Prea pompos, mă înțelegi, prea rafinat. Abia se deranjează să servească un client cu o băutură. E pur și simplu o gaură de snobi. Asta-i părerea mea.

Sorrell ghici că unii dintre voiajorii comerciali, nu prea bine primiți, au pălăvrăgit. Prin desființarea salonului comercial, Roland jignise o categorie destul de numeroasă și constantă de clienți.

O gaură de snobi !

Da... Dar un anumit grad de snobism nu este oare propriu tuturor ? Cizelează-l puțin și se transformă într-o aspirație chiar folositoare. Dacă-l ridici o leacă mai sus, poate să devină o aspirație către frumusețe, originalitate.

În stil gazetăresc, *Pelicanul* trebuia să devină un fel de Mecca a automobilismului, un loc de întîlnire a publicului sentimental, amator de senzațional, un loc unde s-a întîmplat ceva teribil de romantic sau ceva îngrozitor de sordid. Dacă ar fi fost posibil să se pună o pancartă la marginea drumului care să arate că : „Aici celebrul Nemo și-a ucis amanta franțuzoaică !" sau : „Aici s-a oprit episcopul, ca să-și petreacă noaptea cu o doamnă din Londra".

Dispoziția lui Sorrell căpătă o nuanță de cinism. Un eșec, și încă unul nemeritat, era tot atît de amar pe cît de absurd.

2

Și totuși era scris ca *Pelicanul* să-și aibă poza publicată în paginile ilustrate ale cotidienelor, și cînd avea să-și amintească mai tîrziu de zarva caraghioasă pe care o pot

stîrni coincidențele vieții, Sorrell nu putea să nu rîdă sarcastic în sinea lui.

Întîmplarea se petrecu în luna mai. O mașină cu două locuri, albastră-azurie, frînă ușor în fața hotelului. Un bărbat elegant, cu fața vioaie și mustăcioară neagră coborî din mașină și se apropie de intrare. Lăsase în mașină una din ființele cele mai fermecătoare pe care le văzuse vreodată Sorrell : o mică doamnă tînără, cu nasul în vînt, figura veselă, nepăsătoare și ochi de copil, care privea în jurul ei pe sub borul unei pălării cloș. Avea un aer de prospețime și exuberanță, ca și cum abia scăpase dintr-o mînăstire și găsea viața minunată, plină de nevinovăție și bunătate.

Bărbatul elegant și vioi i se adresă lui Sorrell :

— Directorul e aici ?

— Cred că da, domnule.

Thomas Roland cînta la pian și deoarece posesorul mașinii albastre își exprimase dorința de a discuta personal cu directorul, Sorrell îl conduse pe străin în camera lui Roland.

Figura bărbatului i se părea vag cunoscută, dar nu-și putea aminti unde-l mai văzuse. Poate în timpul războiului ?... Se întoarse în vestibul pentru a fi gata să transporte cele două geamantane ușoare fixate de portbagajul mașinii, în cazul cînd domnul cu mustăcioară și ochi neastîmpărați s-ar fi hotărît să rămînă la *Pelican*.

Cinci minute mai tîrziu îi văzu pe Roland și pe străin urcînd împreună treptele scării, și cînd apărură din nou, Roland rîdea oferind străinului o țigară din portțigaretul lui.

— S-a făcut. Lăsați pe mine. Stephen, vrei să duci bagajul domnului sus, la nr. 1 ?

Mașina albastră trase în garaj, iar tînăra pereche dispăru în grădină, unde Fanny Garland le servi ceaiul sub unul din castanii rămuroși. Sorrell transportă bagajul și, în timp ce cobora scările, îl zări pe Roland în capătul coridorului. Acesta îi făcu semn să se apropie.

— Stephen !

— Domnule ?

— Vino puțin în camera mea !

Roland zîmbea :

— Ghici cine sînt noii noştri oaspeţi ?

— Nişte tineri însurăţei, de bună seamă în luna de miere ?

— Ei da, numai că sînt nişte însurăţei mai deosebiţi. Au venit aici incognito. Ghiceşte...

— Am impresia că am mai văzut undeva figura acestui domn.

— Cred şi eu. Ai auzit vreodată de Ethel şi Duck ?

— Nu cumva, Ethel Frobisher şi Duncan Scott ?... Acum ştiu ! El e !

— Exact. Căsătoria lor a fost un eveniment mondial. Dar n-ai să crezi că un cuplu de superstaruri de cinema fuge ca să scape de publicitate !

— Ca om, înţeleg.

— Asta-i situaţia, Stephen ! Scott mi-a destăinuit-o cu toată sinceritatea. „Vrem să scăpăm de blestemaţii ăştia de reporteri cu aparatele lor de fotografiat. Sîntem sătui de toate astea pînă-n gît. Dorim să fim singuri amîndoi măcar o săptămînă. Înţelegeţi ?"

Sorrell dădu din cap.

— Să nu le spui nimic celorlalţi, Stephen. Am să le aranjez un mic apartament. I-am promis lui Scott că o să aibă linişte.

Sorrell înţelese semnificaţia rîsului lui Roland : aceşti doi tineri, fantastic de bogaţi, ar fi putut să cumpere tot *„Pelicanul"* în prag de faliment, la fel de uşor ca pe o cutie de bomboane de ciocolată. Camerele nr. 1 şi 2 fură transformate într-un mic apartament particular, unde cei doi îndrăgostiţi îşi luau toate mesele, departe de ochii lumii ai cărei „amanţi favoriţi" erau de fapt.

Sorrell fu mirat să constate că era curios. Îl interesau cei doi tineri, atît de plictisiţi de favorurile frenetice ale lumii, încît evadaseră împreună în depărtările verzi ale unui colţ de provincie engleză. Îi vedea în grădină. Păreau să fie doi tineri obişnuiţi, foarte îndrăgostiţi unul de altul — în ciuda faptului că în ultimii trei ani Duck îi făcuse curte în public lui Ethel, jucînd pe salvatorul galant în tot felul de situaţii şi pozînd pentru sărutarea de *happy-end,* în sute de kilometri de peliculă. Toate acestea i se păreau lui Sorrell de necrezut, ba chiar absurde. Trebuiau într-adevăr mobilizate forţe poliţieneşti conside-

rabile pentru a ține în frîu mulțimea dezlănțuită cînd cei doi soseau sau plecau dintr-o gară din Londra ! Mii de oameni care se agită, se împing, aclamă, bărbați cu aparate de fotografiat cocoțați pe umerii altora, tinere aruncînd flori ! Cine ar mai fi putut să stîrnească asemenea patimă ? „Amanții favoriți ai lumii !" Mica Ethel Frobisher care îi făcea pe lăptari, pe micii funcționari sau pe tinerii mineri să simtă că povestea ei de dragoste este propria lor poveste... Duck care dădea tinerelor muncitoare de fabrică iluzia că pot fi tot atît de iubite !

Așa cum spusese Roland, căsătoria lor fusese un eveniment mondial, după care cei doi se strecurară în mica lor mașină sport albastră și se făcură nevăzuți, dorind pe bună dreptate să rămînă singuri, să poată sta liniștiți la umbra unui copac, să se bucure de natură sau pur și simplu să nu facă nimic, departe de fotografi, departe de mulțime.

Deodată imaginația lui Sorrell începu să lucreze, zugrăvindu-i cu perfidie tablouri ispititoare. Sigur că inimile omenești din întreaga lume nu se puteau mulțumi să fie abandonate pe treptele bisericii, așa că vor cere neapărat furnizorilor de știri alte senzații. „Luna de miere ! Vrem să aflăm noutăți despre luna de miere ! Unde sînt Ethel și Duck ? Vrem să știm !"

Sorrell stătea rezemat de pupitrul lui de portar, mîzgălind mecanic o bucată de hîrtie.

Dacă s-ar afla că Ethel Frobisher și Duncan Scott locuiau pe ascuns la *Pelican*, în Winstonbury ? Ce lovitură pentru un gazetar sau pentru un reporter fotograf ! Ce reclamă pentru *Pelican !*

3

Ispita era atît de puternică încît în seara aceleiași zile Sorrell bătu la ușa lui Roland. Intră cu un zîmbet șiret și misterios pe față.

— Nu v-a venit în gînd, domnule... că cei doi ?

— Cum adică, Stephen ?

Sorrell închise ușa și rămase cu mîna pe clanță :

— Să presupunem că s-ar afla... ? Știu că lumea e absurdă, dar știrea ar face înconjurul regiunii în două zile. Și atunci, vă închipuiți ce s-ar întîmpla ?

Cu o mînă desfăcu prima pagină a unui cotidian de dimineață de mare tiraj și Roland putu să citească cu ușurință de la o distanță de patru metri titlurile :

ÎNDRĂGOSTIȚII LUMII CĂSĂTORIȚI.
SCENE MARI.
UNDE AU PLECAT ETHEL ȘI DUCK
SĂ-ȘI PETREACĂ LUNA DE MIERE ?

Roland își frecă bărbia.

— Da, așa este, Stephen. Înțeleg ideea dumitale. Presupun că unu sau două milioane de oameni sînt dornici să afle știri despre această lună de miere. Dispariția misterioasă și romantică a celor doi „îndrăgostiți ai lumii" ! Numai că așa ceva nu se poate face !

— Da, dar ce ocazie !

— Știu. Poate că nu vom mai întîlni niciodată o astfel de ocazie — să ridicăm *Pelicanul* pînă la cer, ca pe o reclamă de țigări din Daily Mail —, dar nu merge.

— Nici chiar... dacă aș face-o eu ?

— Stephen, ipocrit oribil ce ești ! Nu, i-am promis lui Scott că va avea liniște. Este un băiat prea cumsecade. Am luat masa cu ei.

— Înțeleg...

— Ei m-au invitat. Au mult umor. Mi-a făcut plăcere să stau cu ei la masă. Iar doamna Scott are un deosebit simț muzical. Am luat împreună cafeaua aici și ea mi-a cîntat Debussy... Așa că vezi...

Sorrell împături la loc foaia de ziar.

— Păcat... Dar aveți perfectă dreptate, domnule. Cît timp o să stea la noi ?

— O săptămînă.

— Atunci..., către sfîrșitul săptămînii n-o să fie nici o pagubă dacă lăsăm un reporter local să ia cîteva instantanee. Afară de asta, cunosc un corespondent care trimite știri locale la *Daily Sun*... O să fie o lovitură strașnică pentru el... și pentru noi !

Roland îl măsură cu o seriozitate amuzată și ironică :

— Omul cu idei ! Trebuia să te faci agent de publicitate, Stephen. Dar merită să ne gîndim la asta. Nu văd ce rău ar face asta cuiva. Așteaptă... Mă duc sus să-i întreb.

Sorrell, care îl însoțise pînă la primul palier, auzi

glasuri amuzate și un rîs de femeie. Pesemne că cei doi „îndrăgostiți ai lumii" aveau simțul umorului. Un motiv în plus ca omul care îi ascundea să merite o răsplată.

Roland îl găsi pe Sorrell pe scară și în clipa aceea avu impresia că vede în spatele tatălui chipul fiului.

— Nimic nu e mai bun ca sinceritatea, Stephen.

— Ei sînt de acord ?

— Da, am permisiunea să aduc un fotograf a șasea zi. Par mai degrabă amuzați de ideea că ne vom alege și noi cu puțină glorie. Cînd vor pleca de aici, nimeni nu va ști încotro au luat-o.

Sorrell stătea în fața lui frecîndu-și obrazul drept. Se gîndea la alte posibilități :

— Vestea se va răspîndi în întreaga lume. „Prima ascunzătoare din marea lor lună de miere !" Cred că am putea să comandăm vreo două fotografii mărite și să le punem pe perete.

— Stephen ! îl întrerupse Roland. Cred că vrei să-mi ceri să atîrn o pancartă deasupra șoselei : „Aici au stat Ethel și Duck în timpul lunii lor de miere".

Sorrell îl privi solemn :

— Ocaziile bune sînt atît de rare !... Dumneavoastră nu știți ce înseamnă să te tăvălești în noroi. Nu e nici o rușine să profiți de ocazia care ți se oferă.

— Știu, spuse Thomas Roland. Știu...

CAPITOLUL XV

1

Ethel Frobisher și Duncan Scott erau doi tineri foarte înțelepți, care nu semănau cîtuși de puțin cu acei „Duck și Ethel" din închipuirea băieților de prăvălie — niște ființe miraculoase care trăiau într-o

lume de şampanie şi limuzine, iahturi şi blănuri, Monte Carlo şi mister. Omul de rînd visează la un paradis pavat cu aur ; omul înţelept se mulţumeşte cu un paradis al florilor. Totuşi nu este ceva nefiresc în faptul că mulţimea săracă şi necăjită din fabrici se agaţă de lucrurile materiale. Fără îndoială, o tînără vînzătoare de magazin şi-o imagina pe Ethel Frobisher ca pe un fel de super-curtezană încărcată de amor senzual şi diamante, un fluture strălucitor, simbol al acelei vieţi somptuoase şi senzaţionale care există numai în închipuirea unor fiinţe sărmane.

Născut în Balliol, un orăşel din Scoţia, Scott debutase în viaţă ca învăţător, iar Ethel Frobisher venea dintr-un presbiteriu din Somersetshire. Amîndoi erau înzestraţi cu simţul umorului şi priveau cu ironie „celebritatea" care îi copleşise. Nu aveau nimic americănesc în felul lor de a fi.

Cunoştinţa cu Roland însemna pentru „Ethel şi Duck" şi altceva decît obişnuitele servicii pe care putea să le ofere *Pelicanul*, de aceea îi acceptară compania cu bucurie şi cu un sentiment de plăcută uimire. Fugind dintr-o lume de ticăloşi şi parveniţi, fură fericiţi să dea peste un om amabil şi spiritual căruia nu trebuia să i se explice acel adevăr simplu că o vază cu trandafiri, o bucată muzicală sau giumbuşlucurile unui cătel puteau fi nişte lucruri dătătoare de mari satisfacţii.

Îşi petreceau serile în salonul lui Roland, stînd de vorbă şi făcînd muzică, rîzînd de întîmplările vieţii şi glumind unii cu alţii.

— Care crezi că e ambiţia soţiei mele, Roland ?

Ethel vroia să aibă o grădină, un padoc şi o maşină mică, să cultive lalele, hibrizi de trandafiri, să meargă la oraş de trei ori pe lună şi să nu mai intre niciodată pe poarta unui studiou de film.

— Visul acesta cred că se poate realiza destul de uşor.

— Am hotărît să mai lucrăm trei ani de zile, după care ne retragem.

— Ca să frîngeţi astfel inima marelui public ?

— Înainte ca el să ni le frîngă nouă.

Duncan dorea să cultive pomi fructiferi. În multe privinţe erau extrem de naturali şi spontani. Celebritatea nu

era bună pentru ei, așa cum prea multe dulciuri nu sînt bune pentru un copil sănătos, sau prea mult vin pentru un om care muncește. Erau victimele fericite ale unei simplități incurabile. Se săturaseră pînă în gît de senzațional, popularitate, strălucire ieftină ; nu mai suportau să fie priviți ca niște copii răsfățați ai mulțimii. Dar tocmai marea lor simplitate, simțul înnăscut al umorului i-au făcut să fie atît de îndrăgiți și Roland vedea lucrurile în felul acesta atunci cînd confidențele lor copilăroase îi dezvăluiră filozofia lor de viață.

— Dar de ce trebuie neapărat să vă retrageți ?

Cei doi tineri căutară să-i explice că nu activitatea lor propriu-zisă îi nemulțumea, ci toată atmosfera în care erau nevoiți să lucreze, să joace, să respire. Era ceva prea artificial, fals, comercial. Hotărîseră să plece înainte ca falsitatea să le fi mînjit sufletele.

— Pentru că asta este ceea ce se întîmplă, afirmă tînăra femeie. Oricît ți-ai repeta : „Nu trebuie !" — totuși asta se întîmplă. Pe nesimțite, așa cum se lasă toamna peste grădină... Înainte să-ți dai seama pe ce lume trăiești, totul e distrus...

Scott își avea și el ideile lui. Nu putea să sufere ceea ce numea el „să fii prea servit". Îi plăcea să facă singur o mulțime de treburi mărunte : să meșterească ceva la mașină, să-și fiarbă singur ceaiul de dimineață. Pentru el „lumea slugărită" era tot una cu infernul. Ura mulțimea, tocmai el, eroul de film favorit al mulțimii. Îi plăceau îmbrăcămintea veche, cărțile vechi, o pipă veche.

— Aștia vor ca eu să fumez o pipă încrustată cu diamante și să mă îmbrac așa cum își închipuie ei că trebuie să se îmbrace un lord de pe Bond Street ! Să fiu un fel de creatură hibridă, un amestec de duce, actor și jocheu !

Roland îi trata părintește, ținea la ei ca la doi copii norocoși dar nu răsfățați. Își cedă pianul și toate florile din grădină tinerei femei, iar lui Duncan, cheile de la micul său garaj particular, în care acesta putea să mestereasca nestingherit la mașina lui albastră. Le pregătea un coș cu mîncare atunci cînd plecau să mănînce la iarbă verde. Vazele din camera nr. 1 erau întotdeauna pline cu flori

— Muierușca asta tînără iar a dat iama prin lalelele mele, bombănea Bowden.

— Eu i-am dat voie.

— De ce nu le lasă să crească acolo unde au fost sădite ?

— Pentru că vrea să le picteze, Bowden.

— Să le picteze ? Să picteze lalele Clara Brett și William Pitt ? Ca și cum n-ar fi destul de frumoase și așa ?

— E vorba de tablouri, Bowden.

— Pe naiba, de ce nu le-o fi lăsînd în pace ? Și pe deasupra mai calcă și straturile !

Cînd o văzu, Roland îi anunță rîzînd dizgrația.

— Grădinarul meu nu este de acord să pictați lalelele.

— Îmi pare rău. Am luat numai cîte o floare de ici, de colo. Data viitoare o să-i cer voie. Cum îl cheamă ?

— Răspunde la numele de Bowden.

Îndrăzni să ceară lalele de la „Arțăgoșenia sa" :

— Domnule Bowden, vă rog, domnul Roland spune că pot să iau și eu trei-patru lalele. Vreți să mi le tăiați dumneavoastră ? Mă tem să nu vă stric straturile.

Bowden îi tăie o duzină întreagă, trădîndu-și astfel fără scrupule toate idealurile ascunse în sufletul lui de grădinar. Atunci cînd surîdea Ethel, surîdea o lume întreagă și surîsul ei făcea înconjurul pămîntului.

Aceasta era luna lor de miere, o poveste de dragoste cît se poate de simplă — un fel de reacție rustică față de luminile studiourilor și ale reflectoarelor presei. Jucaseră scene patetice pentru public și aveau să le joace în curînd unul pentru celălalt, mișcînd inima largă a lumii — în realitate, ca și în ficțiune.

Sorrell îi văzu plecînd în dimineața aceea însorită de mai cu un coș de provizii pe bancheta din spate a mașinii. Tocmai atunci se îndrepta hurducăind spre Londra o rablă de camion. Mașina albastră îl ajunse din urmă chiar în locul unde șoseaua intra în curbă și unde un șir de plopi de Lombardia își înălțau trunchiurile pe fundalul albăstriu al colinelor de la orizont. Accidentul se produse la mai puțin de două sute de metri de hotel și Sorrell auzi claxonul

— E pe moarte, tată ?

— Cum ai aflat, Kit ?

— A, toată lumea vorbește. Am văzut-o în „Marea dragoste", știi ! Nu sînt nici două săptămîni de atunci, tată. Fanny Garland m-a luat cu ea...

— Cred că numai medicii ar putea să știe.

— Mă gîndesc... Ar fi frumos să mă fac medic, murmură băiatul gînditor.

Ziarul *Evening Argus* din Winstonbury începu marele joc al titlurilor.

DUCK ȘI ETHEL RĂNIȚI
ÎNTR-UN GROAZNIC ACCIDENT DE MAȘINĂ
LA WINSTONBURY

Dar semnalul lansat de *Evening Argus* păru doar un behăit rustic după ce presa londoneză reluă strigătul. Sorrell deveni un cititor asiduu al titlurilor :

UN GROAZNIC ACCIDENT CU ETHEL FROBISHER
MAREA LUNĂ DE MIERE S-A SFÎRȘIT TRAGIC
ÎNTREAGA LUME ÎNDURERATĂ
ÎMPREUNĂ CU „ÎNDRĂGOSTIȚII LUMII"

Pe la mijlocul zilei, Sorrell putu să numere aproximativ patruzeci de mașini parcate pe partea laterală a șoselei între plopii de Lombardia și hotel. Numărul lor creștea încontinuu la fel ca și zgomotul pe care îl făceau ultimii sosiți încercînd să parcheze și utilizînd spațiul de lîngă hotel drept cîmp de manevră. Oamenii se îngrămădeau în hotel cerînd să li se servească masa. Grupuri compacte stăteau lîngă peticul de iarbă unde se produsese accidentul și de unde fusese ridicată mașina strivită. Unul dintre plopi avea o bucată de scoarță smulsă și amatorii de suveniruri rupeau din trunchi așchii de lemn. Pînă și grădina hotelului fu invadată. Roland descoperi acolo o mulțime de femei care se uitau la ferestrele camerelor de dormit și vorbeau tare.

— Asta trebuie să fie ! E sigur fereastra ei ! Am văzut infirmiera.

Călcau peste straturi și în cele din urmă Roland își pierdu răbdarea :

— Doamnelor, nu aveți un pic de bun simț ?

Le pofti afară și spuse unui om să blocheze intrarea și să pună un lanț la poartă. Grădina își regăsi liniștea, în schimb vestibulul se transformă într-un adevărat Turn Babel. Oamenii stăteau masați ca pe puntea unui transatlantic în ziua plecării sau se scurgeau pe coridor spre restaurant ca pe pasarela ce leagă vaporul de chei.

Roland se opri în capul scării :

— Doamnelor și domnilor...

Nimeni nu-i dădu atenție. Fu nevoit să strige :

— Doamnelor și domnilor, îmi permit să vă amintesc că aici se află o femeie pe moarte. Puțină liniște, vă rog... Dacă ați binevoi să ieșiți pe ușa asta...

Cu ajutorul lui Sorrell și al lui Hulks eliberă vestibulul și dădu ordin ca ușile hotelului să fie încuiate.

— Hulks, ia-ți un scaun și așează-te lîngă ușa asta. Singurii care au drept să intre sînt cei care locuiesc aici.

Gălăgia și forfota se mutară în afara hotelului.

Mașinile fură parcate pe două rînduri cu o trecere strîmtă între ele, prin care circulația se făcea anevoie. Roland telefonă la inspectoratul poliției din Winstonbury.

— Veniți, vă rog, să degajați șoseaua. S-au adunat aici o mulțime de mașini și de oameni. Avem nevoie de liniște.

Inspectorul sosi în persoană însoțit de doi agenți care eliberară șoseaua, astfel încît circulația se restabili. Dar cu toate că autoritățile au căutat să-i convingă să se împrăștie printr-un apel la sentimentele lor, oamenii continuau să stea îngrămădiți în apropiere ca o cireadă de vite, cu privirile îndreptate prosteşte în direcția hotelului ; mașinile care treceau pe acolo încetineau și încercau să tragă cît mai aproape de hotel.

Roland stătea înăuntru, lîngă ușa încuiată, cu mîinile în buzunare.

— Poftim. Iată frumoasa dumitale civilizație ! — o goană după senzație..., îi spuse lui Sorrell. — Ca niște vite !...

— Vite care știu să citească, domnule.

— Pe naiba, atunci să le dăm ceva de citit !

În cursul după-amiezii, Albert Hulks se urcă pe o scară rezemată de stîlpul care susținea firma hotelului și

fixă pe el două pancarte, astfel încît călătorii ce veneau dinspre apus şi dinspre răsărit să poată citi mesajul :

LINIŞTE, VĂ RUGĂM
AICI — PERSOANĂ BOLNAVĂ
HOTELUL ESTE ÎNCHIS
RUGĂM CIRCULAŢI ÎN LINIŞTE.

Apelul avu un efect extraordinar.

3

Presa reluă controlul destinelor lui Ethel şi Duck, iar directorul ziarului *Daily Sun,* aflînd despre mulţimile adunate şi despre pancartele lui Roland, hotărî să-şi îndemne şi el cititorii :

DAŢI-I O ŞANSĂ LUI ETHEL !

Paginile ilustrate ale diverselor ziare şi reviste publicară fotografiile maşinii sfărîmate şi ale plopului cu scoarţa jupuită, locul fiind marcat cu o cruce neagră. Mai erau şi poze reprezentînd hotelul *Pelican,* şoseaua aglomerată şi pe sir Magnus Ord ieşind din maşină. Sorrell citi declaraţiile şoferului camionului în legătură cu accidentul, părerea unui proprietar de garaj din localitate şi mărturia atribuită lui însuşi. Un ziar reproduse fotografia lui Thomas Roland sub titlul : „Omul care a cerut linişte". Domnii ziarişti fură surprinşi în momentul cînd încercau să intre în hotel prin uşile din dos şi chiar să escaladeze o fereastră a coridorului, iar unul mai întreprinzător fu găsit chiar în faţa uşii de la camera lui Ethel, aşteptînd ocazia s-o interogheze pe una dintre infirmiere.

Scott, care tocmai se strecura afară din cameră în vîrful picioarelor, cu expresia aceea încordată, încremenită, pe faţa plină de tăieturi, dădu peste acest vînător de ştiri :

— Scuzaţi-mă, domnul meu, dar cum... ?

— Ce doreşti dumneata ?

— Sînt ziarist domnule.

— Ah ! la naiba ! mîrîi soţul printre dinţi, oameni buni, de ce nu ne lăsaţi în pace ?

Căci tocmai atunci o rază slabă de speranţă trecu ca o pasăre în zbor prin camera aceea tăcută. Flacăra mai pîl-

pîia şi bietul Scott veghea asupra ei ţinîndu-şi răsuflarea. Dacă soţia lui îşi revenea, trebuia să fie supusă unei operaţii şi pentru Scott orice zgomot sau orice mişcare din hotel părea o rafală de vînt capabilă să stingă această flacără plăpîndă. Cînd nu se afla în camera soţiei sale, şedea pe un fotoliu în coridor, de unde nu se mişcase toată noaptea de după accident.

A păstra liniştе într-un hotel este un lucru aproape imposibil, oricîtă bunăvoinţă ar exista din partea oamenilor ; dar sir Magnus Ord avea o manie profesională : era duşmanul neîmpăcat al oricărui zgomot, deoarece zgomotul acţiona asupra creierului contribuind la uzura lui. Intoleranţa lui faţă de zgomot se adăuga la teama şi agitaţia înăbuşită a lui Scott care făcu apel la Roland :

— Spune-mi, cîţi oameni stau în hotel ?

— Vreo douăzeci. I-am refuzat pe toţi noii veniţi.

— Uite ce este, prietene dragă, vreau să închiriez hotelul dumitale în întregime pentru vreo trei săptămîni, dacă îi poţi convinge pe ceilalţi locatari să plece. Banii nu contează.

— Nu. S-a făcut.

— Vreau să spun... Roland... dumneata...

— E în regulă. Nu contează decît un singur lucru. Mă duc să stau de vorbă cu fiecare în parte şi să-i rog să se mute.

— Şi ai să-mi pui la socoteală...

— Cele două camere pe care le ocupaţi şi întreţinerea pentru dumneata şi cele două infirmiere.

— Nu ! nu ! e absurd...

— Să zicem că sînt absurd — îmi place să fac lucrurile ca lumea.

— Dar, dragul meu, eu am să plec mai departe...

— N-are importanţă !

— Dar nu pot să te oblig să închizi hotelul pentru trei săptămîni...

— Este exact ceea ce am să fac.

Faţa lui Scott se contractă : se învoi, dar cu o rezervă în care vibra emoţia. Nu vroia să se certe pentru un gest — frumos, dar într-o zi se va revanşa.

— N-am să uita asta..., prietene...

— Băiete dragă, nu vreau să-i lipsească nici o şansă de scăpare. Şi nu am de gînd să-ţi vînd şansa ei. Asta-i tot ! Am să mut întregul personal în clădirea anexă.

Ceea ce şi făcu. În seara aceea tînăra femeie îşi reveni. Flacăra se reaprinse mai tare şi Scott, fie că umbla descult pe coridorul acoperit cu un covor moale, fie că se aşeza iarăşi în fotoliu, binecuvînta în gînd liniştea pentru efectul ei salutar. Nici o pală de zgomot nu mai făcea flacăra să pîlpîie. Bătrînul Ord zîmbi :

— Mîine —, dacă în cursul nopţii starea continuă să se îmbunătăţească...

Pe înserate, în timp ce trecea neauzit prin vestibulul gol, Sorrell observă în faţa geamului de la intrare o siluetă albă, nelămurită. Era gata să-i facă semn să plece, cînd îl recunoscu pe fiul său. Descuie încet şi deschise uşa.

— Ce-i cu tine aici, Kit ?

Vorbeau în şoaptă.

— Cum se simte ?

— Mai bine. O să-i facă operaţie.

Kit îl privi cu un aer solemn :

— O operaţie... ?

— Da... dacă va putea s-o suporte. Şi dacă nu...

Ochii lui Christopher priveau undeva departe :

— Cred că am să mă fac doctor, tată.

— Cum aşa ?

— Ca să alin durerea... să salvez oamenii...

Se priviră în adîncul ochilor.

— E o treabă bună, Kit... şi o idee. Acum du-te acasă, băiete. Mîine, poate, vom avea veşti mai bune.

4

Veştile erau într-adevăr bune. În cursul nopţii tînăra femeie se restabili într-atît încît eminentul chirurg, care aşteptase în pragul uşii semnul încurajator al naturii, intră înăuntru şi luă bolnava în mîinile lui experte. În timp ce se desfăşura operaţia, Scott rătăcea fără astîmpăr prin grădină, intra şi ieşea din camera lui Roland. Cînd era în grădină, nu-şi lua ochii de la fereastra camerei unde se

afla soția lui, deoarece una din infirmiere îi promisese că va flutura o bastistă, dacă totul va merge bine.

Roland, care scria niște scrisori la birou, îl văzu deodată băgîndu-și capul pe fereastră :

— Mi-a făcut semn !

— Îmi pare nespus de bine !

— Nu-i așa că e strașnic ?

Își reluă plimbarea înainte și înapoi pe gazon, în jurul straturilor de flori și pe sub ramurile de un verde viu ale salcîmilor și castanilor. Scott avea un mers deosebit : aluneca asemenea unui dansator voios și dezinvolt, și Roland observă că această alură caracteristică îi revenise. Pînă atunci se tîrîse ca un animal rănit, acum umbla ca un Mercur înaripat. Era din nou miraculosul Duncan, eroul fericit al mulțimii.

Roland îl privea cu un zîmbet :

— Sorrell trebuie să fie mulțumit, se gîndea. Fortuna ne-a trimis pe copiii săi favoriți.

Într-adevăr, se părea că zeița Fortuna se oprise alături de piosul Pelican, suspendat de grinda lui de stejar. Celebrul chirurg se pregătea să se întoarcă la Londra : avea aerul satisfăcut al omului care mîncase bine, iar Duncan îl însoțea abia stăpînindu-și elanul de a-l îmbrățișa.

— Va să zică, domnule, socotiți într-adevăr... ?

— Încă n-am sărit hopul, dar totul a decurs cît se poate de bine.

— Prin urmare... credeți într-adevăr... ?

— Cred că soția dumitale se va face bine.

Duncan îl conduse pe marele om la mașină și în clipa aceea fericită, un omuleț pirpiriu și vioi se apropie de el, tocmai cînd mașina demara :

— Vă rog să-mi permiteți, domnule...

Scott se întoarse spre el cu un rîs amuzat :

— Cine ești dumneata, de la *Mail*, de la *Express*, sau de la *Gazeta băcanului* ?

— De la *Daily Sun*, domnule.

— Bine ! Ei spun că va trăi !

— Sînt foarte bucuros să aud o asemenea veste, domnule.

— Eşti un tip de treabă. Toată lumea a fost nemaipomenit de cumsecade. Aş vrea să le mulţumesc tuturor...

Ziaristul lua un interviu de nepreţuit şi ştia asta. Picase la momentul oportun.

— Putem face asta pentru dumneavoastră, domnule.

— Bineînţeles că puteţi ! şi Duncan se uită la el cu ochi mari ca şi cum ar fi descoperit pentru prima oară în viaţă virtuţile presei.

— Cred că ai auzit de domnul Roland ?

— Proprietarul. Nu... Dar...

— A închis hotelul, a scos toată lumea afară ca să creeze pentru Ethel cele mai bune condiţii. M-am oferit să închiriez hotelul pentru trei săptămîni...

— Nu mai spuneţi, domnule...

— Dar domnul Roland nici n-a vrut să audă. Ne-a dăruit pur şi simplu trei săptămîni de linişte. Ce părere ai de asta ? Eu însă am să-ţi spun părerea mea : e un om minunat !

Pentru micul reporter era evident că Duncan era surescitat, în culmea fericirii, gata să rîdă şi să plîngă şi că atmosfera interviului era unică şi absolut inedită. Găsise materialul cu care să mişte inimile. Va zugrăvi publicului portretul lui „Duck — omul adevărat !"

Făcu acest lucru şi chiar mai mult. În ziarul *Daily Sun* apăru fotografia hotelului *Pelicanul* şi a lui Roland sub titlul :

„OMUL CARE ŞI-A DAT HOTELUL
LUI DUCK ŞI ETHEL
PENTRU TREI SĂPTĂMÎNI DE ZILE"

Cînd Sorrell deschise *Daily Sun,* înţelese că într-un fel — fără să vrea — Roland reuşise o mare realizare, şi asta cu toată seriozitatea şi mărinimia care îl caracterizau. Un gazetăraş trîmbiţase vestea în cele patru zări.

Sorrell îi arătă ziarul lui Roland, care păru mai degrabă nemulţumit.

— Bănuiesc că-ţi pare bine, Stephen !

— N-am motive să mă plîng. Dacă nici asta nu ajută, atunci nimic nu ne mai poate ajuta.

CAPITOLUL XVI

1

În fiecare dimineață un buletin medical laconic și precis, întocmit de Thomas Roland, era afișat afară pe un panou de lemn. Cel de-al optulea buletin asigura că doamna Duncan Scott era în afară de orice pericol.

Bowden, grădinarul posac, îi trimise un braț de flori. Ethel ceru să-l vadă pe Thomas Roland și, de față cu Duncan, așezat la căpătîiul ei, îi dărui celui care era stăpînul hotelului *Pelicanul* unul din zîmbetele ei celebre în întreaga lume.

— Ți-am făcut atîta deranj ! Ai fost atît de bun...

— Nici vorbă de așa ceva !

— Duncan mi-a povestit... Trebuie să ne dai voie să te despăgubim... Nu-i așa, dragă ?

Roland îi luă mîna într-ale sale :

— Micuța mea doamnă, eu primesc deja această despăgubire. Nu-ți dai seama că ai făcut din *Pelicanul* cel mai faimos hotel din Insulele Britanice ? Iată ce înseamnă să fii Ethel Frobisher !

La sfîrșitul celor trei săptămîni putură s-o coboare în grădină, unde ședea într-un șezlong, între perne, la umbra unui copac bătrîn. Ethel insistă ca Roland să deschidă porțile hotelului pentru public.

— Dar n-am să pot opri oamenii să intre în grădină și să se uite la dumneata, obiectă el.

Tînăra femeie rîse. Viața i se părea atît de frumoasă, încît era dispusă să fie îngăduitoare.

— Nu cred că mă va deranja. La urma urmei...

— Nu-i chiar atît de neplăcută celebritatea...

— Ei... într-o măsură rezonabilă. Sîntem oameni, nu-i așa ? Într-adevăr, am produs chiar atîta senzație ?

— O senzație enormă ! La un moment dat am crezut că va fi nevoie să ne baricadăm în hotel și să instalăm o mitralieră !

Stătea în picioare uitîndu-se la ea cu un aer patern :

— Curiozitatea e un semn bun.

— Cum ?

— Am impresia că eşti un pic curioasă să ştii dacă oamenii vor veni într-adevăr să se uite la dumneata.

— Poate că sînt !

— Da... Avem nevoie de public. Dacă nu putem juca teatru în faţa altora, o facem măcar faţă de noi înşine !

— E răutăcios ceea ce spui !

— Cîtuşi de puţin ! Sînt unul dintre oamenii care joacă teatru faţă de sine însuşi. Socot că este foarte important să-mi placă cum arăt în oglindă. Dealtfel... dumneata...

— Crezi că joc teatru ? Am căutat întotdeauna...

— Micuţa mea doamnă, n-am spus că ai jucat teatru. Eşti una din puţinele persoane norocoase care nu pot să nu fie naturale. Aici e secretul...

— Care secret ?

— Al faimei dumitale. Ai reuşit să faci o lume întreagă să dea năvală ca să vadă o mică femeie a cărei naturaleţe nu este simplă poză. Cei mai mulţi dintre noi sîntem înfăşaţi ca nişte mumii. Dar dumneata trebuie să ai un public ! De ce nu ?

Şi astfel embargoul fu ridicat şi de a doua zi cuibul *Pelicanului* se umplu într-atît, încît vreo treizeci de cereri au trebuit să fie refuzate. Se pare că mica doamnă strecurase în cuib un ou fermecat din care urma să iasă, spre norocul întreprinderii lui Thomas Roland, o izbîndă ce nu avea să fie nici trecătoare şi nici iluzorie.

Cu toate acestea, aşa cum îi spunea Roland lui Sorrell mai tîrziu : „Pe noi nu ne-a salvat nici cinstea şi nici munca noastră stăruitoare, Stephen, ci şansa, cu zgomotul stîrnit de presa amatoare de senzaţional."

După ce reflectă o clipă la cuvintele lui, Sorrell îndrăzni să emită o altă părere :

— Nu, cred mai degrabă că sîntem datori sentimentului de omenie. Întotdeauna omenia este cea care contează în ultimă instanţă.

— Da, dragă prietene ; dar a fost norocul nostru că el s-a revărsat asupra lui Ethel. Căci mii de oameni puteau să-şi rupă gîtul — să moară în acest loc —, şi marele public nu s-ar fi sinchisit.

— E nemaipomenit.

— Iată unul din argumentele mele : pe noi nu ne mai impresionează nimic. E ca la război. Viața a devenit prea complicată și prea confuză. Ca să fii auzit, trebuie să faci multă gălăgie —, iar eu urăsc gălăgia. E ca și cum ai provoca erupția Vezuviului în mijlocul Neapolelui. Ei bine ! Ethel a făcut să explodeze în folosul nostru întreaga presă de senzație.

— A făcut chiar ceva mai mult, domnule ; l-a făcut să explodeze pe băiatul meu.

— Serios ? În ce fel ? Vrea să devină și el vedetă de cinema ?

— Nici gînd. Vrea să se facă doctor.

— Și să săvîrșească vindecări dramatice ?

— Cred că are alte motive.

Christopher își cumpărase un caiet special pentru autografe, semn că se contaminase de cultul eroilor, deși în mintea lui, eroul cel mai convingător era tatăl său. Convingător, pentru că eroismul lui nu era de paradă, ci avea acea calitate prețioasă de a rămîne constant ; semăna cu eroismul practic și inconștient al marinarului care își îndeplinește misiunea și pe furtună și pe timp frumos. Kit își avea eroii săi preferați, pe care îi admira cu entuziasm. Faptul că Dicker, cel mai rapid jucător de cricket din Hampshire, și Blacket, boxerul de categorie grea care călătorea cu un circ, își puseseră semnătura pe caietul lui constituia pentru el un motiv de mîndrie. Dar cu toate că fotografia lui Sorrell nu fusese niciodată publicată într-un ziar și el însuși nu apăruse în vreun ring purtînd un halat roșu cu dungi portocalii, pe măsură ce Christopher se maturiza, tatăl său devenea pentru el dacă nu chiar un mare om, în orice caz unul demn de un sentiment din cele mai omenești : un om demn de o dragoste adîncă. Propria sa viață era pătrunsă de efortul răbdător și sălbatic al tatălui său.

Totuși, pe moment, Kit dorea un autograf anume, și cînd își mărturisi dorința, Sorrell se oferi să-l ajute :

— Cred că o să pot să ți-l obțin.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, tată, aș prefera să-l capăt eu însumi.

— Va trebui să te prezint, fiule.

— Adevărat ?...

— Am s-o întreb pe doamna Scott.

Sorrell făcea parte din acea categorie de oameni care devin cu timpul „cineva", așa că după cîțiva ani, clienții obișnuiți ai *Pelicanului* nu-i mai spuneau altfel decît „Stephen", o familiaritate care exprima simpatie și stimă. Stephen era un om de caracter, un personaj important care nu uita niciodată nimic și nu se purta în funcție de mărimea bacșișului. Mica Doamnă fu cea dintîi care îl descoperi și îl recunoscu pe „Stephen" în Sorrell. El îi aducea pernele pentru șezlong în grădină iar ea aflase de la Roland povestea fostului căpitan și îl considera un om deosebit.

— Aș vrea să vă întreb dacă ați binevoi să-mi acordați o favoare, doamnă.

Demnitatea cu care Stephen știa să-și îndeplinească obligațiile îi făcea plăcere.

— Despre ce este vorba, Stephen ?

— Băiețelul meu ar dori un autograf...

— Foarte bine ! Dacă îmi aduci albumul lui...

— Vedeți, de fapt el ar dori să-l obțină personal.

— Spune-i să vină. La ora ceaiului, de pildă. Îl invit să ia ceaiul cu noi.

— Sînteți foarte bună, doamnă.

Și astfel Christopher veni să ia ceaiul cu Ethel și Duncan. Îl așezară pe scaunul verde sub unul din castani și îl îndopară cu dulceață de zmeură și prăjituri glasate. Kit se uita la Mica Doamnă cu ochii strălucind de o admirație copilărească. Era timid dar fără stîngăcie. Se vedea că Ethel era pentru el ființa cea mai minunată din lume, în viață ca și pe ecran. Se îndrăgosti de ea și uită cu totul de prăjituri.

Mica Doamnă reuși în scurt timp să-l facă să vorbească în felul său serios și oarecum ferm, căci Christopher nu pălăvrăgea niciodată ; era un copil tăcut și atent.

— Am auzit că vrei să te faci doctor.

— Da, doamnă, m-am hotărît...

— Și ce te-a făcut să te hotărăști... ?

Christopher se coloră la față și se uită la ea cu toată candoarea ochilor săi gravi :

— Dumneavoastră !

— Eu ? Cum așa... ?

— Vedeți... Toată lumea dorea să vă faceți bine, dar Sir Magnus Ord era singurul om în stare să vă vindece. Are o mare putere... ! Trebuie să fie grozav să poți face asemenea lucruri, cînd toți ceilalți stau neputincioși.

— Prin urmare, vrei să fii un al doilea Sir Magnus Ord ?

— Cum să vă spun... nu cred că voi deveni un chirurg atît de mare, dar mi-ar plăcea să-i lecuiesc pe oameni.

— Oameni ca mine ? întrebă ea cu o licărire în ochi.

— Eventual, — și adăugă liniștit : aceasta ar fi o compensație pentru ceilalți...

— Am impresia că e un puști remarcabil, îi spuse ea mai tîrziu lui Roland.

— Este fiul unui tată nu mai puțin remarcabil ! Un portar de hotel ! Dar ce portar !

2

Cînd, pe la sfîrșitul lui iunie, soții Scott părăsiră *Pelicanul*, s-ar fi zis că plecau prințul și prințesa din poveste. Fiecare membru al personalului căpătă o bancnotă de cinci lire și toată echipa hotelului se adună în fața clădirii ca să-și ia rămas bun de la Micuța Doamnă și de la soțul ei. Strînseră mîinile tuturor. Bowden își puse un guler curat la gît și veni cu un buchet imens de trandafiri. Kit reușise să-l convingă pe domnul Porteous să amîne ecuațiile și Comentariile lui Cezar, așa că veni să-i conducă, topit de adorație.

Plecară cu o mașină nouă și bucătăreasa, cu lacrimi în ochi, își împărtăși emoția domnului Bodwen :

— Pe cît e de frumoasă, pe atît e de bună !

Iar Kit îi dădu dreptate din toată inima lui tînără, pe care momentul trist și solemn o făceau să palpite.

Pentru *Pelican* începu o perioadă de prosperitate, în timp ce Christopher se întoarse la domnul Porteous cu o înclinație și mai puternică pentru Semnul Șarpelui încolăcit pe caduceu. Hotelul fusese plin în ultimele trei săptămîni și continuă în același ritm toată vara și toamna, așa că media lunii noiembrie a fost de patruzeci și cinci de camere ocupate. Sorrell își deschise un cont la sucursala „Băncii Midland" din Winstonbury. Roland compunea o

operetă şi începu construcţia grajdurilor cu o duzină de boxe libere şi locuinţe pentru grăjdari, deoarece adoptase sugestia lui Sorrell ; avu o întrevedere cu „maestrul pentru vînătoarea de vulpi" din localitate, cu care încheie o înţelegere. Maestrul avea fler pentru afaceri, iar asociaţia de vînătoare pe care o conducea avea nevoie de fonduri. Un hotel ultramodern în district, gata să găzduiască pe cei ce ar fi fost tentaţi să vîneze cu gonaşii din Winstonbury, ar prezenta avantaje pentru ambele părţi. Roland acceptă să lanseze *Pelicanul* ca hotel de vînătoare şi maestrul promisese să-i dea recomandarea lui oficială.

— Dar să nu investiţi prea mulţi bani, domnule Roland. In vremurile astea de răsturnări revoluţionare, noi ăştia, risipitorii, care avem curajul de a risca putem să ne frîngem gîtul...

— Nu vă neliniştiţi, domnule. N-am de gînd să întreprind lucrări de zidărie : doar construcţii de lemn cu acoperiş de azbest. Dacă se poate, aş vrea să-i acordaţi *Pelicanului* două vînători pe sezon.

— Cred că asta se poate aranja.

Astfel fură construite pe îndelete grajduri de lemn, maro cu alb, iar în noiembrie cîinii se adunară la *Pelicanul.* Kit îl trase afară pe domnul Porteous din austera cameră de studiu, unde o sobă care ardea cu ulei de parafină depusese un strat de funingine pe tavan. Amîndoi văzură cîinii alergînd cu cozile în vînt şi pe hăitaşii cu haine roşii mînîndu-i spre pădurea Bar Holt. Kit se vîrî printre cei care urmăreau vînătoarea de la distanţă şi după ce escaladă bariera şi se împotmoli în arături, avu norocul să vadă o vulpe pe care haita o încolţise lătrînd asurzitor. Se întoarse pe înserat ca să-i povestească cele văzute domnului Porteous, pe care picioarele scurte şi groase nu-l duseseră prea departe.

În decembrie, *Pelicanul* primi din nou un semn de la zeiţa Fortuna. Un membru al casei regale sosi în vestul ţării ca să galopeze cu haita din Winstonbury. Alteţa sa îşi adăposti doi cai în grajdurile *Pelicanului* şi îşi petrecu noaptea într-un pat al *Pelicanului.* De fapt, era chiar patul pe care „Micuţa Doamnă" îl făcuse celebru. Şi din

nou pozele *Pelicanului* invadară ziarele cotidiene : îl înfăţişau pe tînărul prinţ surizînd modest în momentul cînd îşi ridica cilindrul ca să răspundă la saluturile spectatorilor.

Jumătate din capul şi trupul lui Sorrell apăru pe una din aceste fotografii, dar, spre norocul lui, ocupa de fapt centrul clişeului.

În decembrie, *Pelicanul* atinse o cotă medie de 43. Se anunţa o iarnă deosebit de blîndă. Peste o duzină de vînători, bărbaţi şi femei, vizitau regulat hotelul. Părinţii care veneau să-şi vadă odraslele la colegiul Hadley îşi luară obiceiul de a descinde la *Pelicanul*. Roland plănuia un sezon de Crăciun, iar Sorrell îşi vărsa cu regularitate veniturile la sucursala din Winstonbury a „Băncii Midland". În ultimul timp chiar şi casierul devenise parcă mai prietenos de după ghişeul lui.

În ianuarie, Sorrell avu o întrevedere cu directorul băncii. Acesta îl primi în cabinetul său particular şi se arătă mai mult decît dispus să procure pentru el acţiuni ale Împrumutului de Război.

— În valoare de 100 lire cu 4,5%, 1925—45, domnule Sorrell. Vom telegrafia ordinul de cumpărare agentului nostru de schimb.

În februarie Albert Hulks se însură cu logodnica lui, iar opereta lui Roland fu reprezentată de către Teatrul Dramatic din Winstonbury. Domnul Porteous jucă rolul lui „Fra Domenico" ; purta o barbă neagră, iar glasul lui tunător vibra întocmai ca „Big-Ben". Christopher şi tatăl său şedeau în fotolii de 5 şilingi şi Christopher nu avea decît un singur regret : că rolul Francescăi nu era interpretat de Micuţa Doamnă. Actriţa care interpreta acest rol zîmbea tot timpul, dar zîmbetul ei nu aducea nici pe departe cu acela al lui Ethel Frobisher.

3

Trecuse un an şi jumătate de cînd Christopher lucra cu domnul Porteous şi Sorrell hotărî să-l trimită pentru doi ani la unul din cele mai bune colegii particulare. Băiatul împlinise paisprezece ani. În optsprezece luni, dom-

nul Porteous îi formă o bază atît de solidă încît putea să se ia la întrecere cu orice băiat de şaisprezece ani.

Sorrell avu nevoie de mult timp pînă să se hotărască, ţinînd seama de starea de spirit a lui Kit. Nu se întreba numai dacă era înţelept să procedeze astfel, ci cum va primi băiatul o asemenea soluţie. Era o chestiune de sentiment. Trebuiau cîntărite avantajele şi dezavantajele, aşa că domnul Porteous fu solicitat să facă parte din consiliul lui Sorrell.

Nu era vorba numai de o problemă de educaţie, ci şi de prejudecăţile de clasă şi de „atmosfera" socială.

— Nu dragostea, ci invidia este de cele mai multe ori mobilul acţiunilor omeneşti, îi spuse Sorrell lui Porteous, — cel puţin aşa văd eu lucrurile. Trebuie să ţinem cont de aversiuni şi prejudecăţi.

Porteous nu era un partizan prea convins al şcolii.

— In fond, ce poate să-i dea şcoala ?

— Experienţă... într-o oarecare măsură. Încredere în sine. Se va amesteca cu băieţii dintr-o clasă socială care va fi a lui mai tîrziu... Deşi n-aş dori ca el să aparţină vreunei clase anume.

— Depinde oare de dumneata ?

— Înţeleg ce vrei să spui. Felul nostru de a vorbi, înfăţişarea, însuşi modul de a purta îmbrăcămintea ne situează într-o anumită categorie. Deoarece am pornit de la ideea de a-l înarma pe băiatul meu cu o serie de avantaje, trebuie să-l expun la ură şi invidie.

— Bunul meu prieten !...

— Oare n-am dreptate ? Lumea a intrat într-o perioadă de invidie şi răutate.

— Prin urmare, te gîndeşti să-l trimiţi la colegiu... ?

— Da. Mă gîndesc să-l ţin acolo doi ani. După aceea poate să vină înapoi la dumneata pentru un an sau doi, înainte de a întreprinde adevărata aventură.

— Medicina ?

— Da, aşa se pare.

— Mai întîi la colegiu ?

— Nu ştiu încă.

— Aceasta îl va expune la persiflări din partea tinerei generaţii — „un colegian".

— Bănuiesc că oricum va fi expus la așa ceva. După cît mi se pare, războiul social devine din ce în ce mai îndîrjit.

— E o viziune mai degrabă sumbră !...

— Nu... nu sumbră, ci despuiată de orice iluzii. Viața este astfel alcătuită, încît operează o selecție, iar neisprăviții și invidioșii vor sfîrși întotdeauna prin a pierde partida. Iar eu nu vreau ca băiatul meu să se numere printre aceștia.

Un incident banal, deși pentru Sorrell convingător și semnificativ, hotărî alegerea drumului pe care avea să-l urmeze Christopher.

Incidentul se produse la un meci de fotbal între *Boys' Club* al domnului Porteous și echipa Școlii comunale din Winstonbury. Kit juca în echipa clubului, iar Sorrell veni să vadă jocul. Ședea lîngă un grup de băieți gălăgioși care începură să ia în derîdere pe unul din jucători. Îl strigau „guler și manșetă", își băteau joc de fiecare dată cînd se apropia de ei sau cînd primea mingea.

— Mișcă-te, năzurosule !

— Ce amorțit !

Mai mult chiar, Sorrell observă că băieții din echipa Școlii comunale îl urmăreau anume pe Christopher. Îl presau încontinuu : era un element străin ; nu făcea parte din mediul lor, era altfel decît ei.

Sorrell își văzu fiul „faultat" în repetate rînduri, iar băieții de lîngă el se bucurau și rîdeau. Dar dacă Kit riposta pe deplin justificat în atac sau la o înaintare, era copleșit de injurii.

— Fault !

— Ticălos împuțit !

— Joacă corect ! Guleratule !

— Tată-su nu-i decît un portar !

Sorrell îl însoți pe Christopher acasă după meci și își spuseră deschis ce aveau pe suflet.

— Îți place să joci cu băieții aceștia, Kit ?

— Nu, tată, nu-mi place deloc.

— Perfect ! N-o să se mai întîmple.

Sorrell văzuse cu ochii lui că aceşti băieţi îl urau pe fiul fostului ofiţer. Îi urau figura, vocea, mîndria, ţinuta. Îl urau pentru că se deosebea de ei, pentru superioritatea lui inocentă.

Ura, o ură cultivată de o demagogie ieftină, umbla slobodă prin lume. Era limpede că băiatul trebuia educat în aşa fel încît să ajungă mai presus de ea, să poată triumfa asupra ei. În această privinţă Sorrell şi Kit erau de acord.

4

Domnul Launcelot Lowndes, M. A. *, directorul Colegiului St. Benedict din Westbourne, primi o scrisoare de la un anume căpitan Sorrell, care după toate aparenţele locuia la hotelul *Pelicanul* din Winstonbury, deoarece scrisoarea purta antetul hotelului şi părea scrisă de un om instruit.

Domnul Lowndes răspunse cu promptitudine. Îi trimise căpitanului Sorrell un prospect al colegiului St. Benedict, cu fotografii care înfăţişau şcoala, terenurile de sport, clădirea gimnaziului, capela, interiorul unui dormitor tip şi infirmeria. De asemenea, îi furniză toate informaţiile în legătură cu taxele care erau destul de ridicate. Cheltuielile legate de sporturile practicate în cadrul şcolii atingeau o cifră considerabilă. Colegiul St. Benedict avea angajat un maestru de sport care fusese în trecut mare campion la Oxford.

Domnul Lowndes îl informă pe căpitanul Sorrell că vor fi cîteva locuri libere la începutul semestrului următor.

Sorrell şi fiul său examinară problema sub toate aspectele.

— Nu văd, Kit, cum s-ar putea afla că sînt portar de hotel.

Christopher era tulburat. Nu se ruşina cîtuşi de puţin de meseria tatălui său şi nici nu dorea să tăinuiască adevărul sau să se justifice. Aşa că, dacă pentru a învăţa

---

* Master of Arts — licenţiat în litere *(N. tr.)*.

la colegiul St. Benedict trebuia să ţii secrete mijloacele prin care tatăl său îşi cîştiga existenţa, atunci Kit prefera să nu se înscrie acolo.

Sorrel îl contrazise :

— O şcoală ca aceasta oferă unele avantaje şi vreau ca tu să te bucuri de ele. Treaba pe care o fac aici nu trebuie să-ţi stea în cale. Poţi să le spui băieţilor că tatăl tău este ofiţer în rezervă şi că obişnuieşte să locuiască la hotel. Nu avem nici un motiv care să ne oblige să etalăm toate cărţile pe masă.

— Dar... să presupunem, tată...

— Că vor afla ? Cum ar putea ? Vezi tu, dacă vei merge după aceea la Cambridge, n-o să-ţi strice că ai trecut prin şcoala asta. Cînd o vei termina, vreau ca domnul Porteous să te prepare pentru o bursă.

Pe de altă parte, Christopher era dornic să meargă la St. Benedict. Va putea să practice acolo tot felul de jocuri sportive fără să fie ţinta unor persecuţii stupide ; va putea să-şi facă prieteni. Atmosfera va fi alta, ca şi uniforma, curăţenia, tradiţiile. Anumite lucruri ar fi rău văzute şi Sorrell îi explică toate acestea. Îi spuse că e foarte important ca anumite lucruri să nu se ştie.

— Este exact ca şi cum nu te-ai spăla pe dinţi, de exemplu, sau nu te-ai folosi de batistă ! Înţelegi ?

In cele din urmă Kit hotărî să meargă la St. Benedict, aşa că în ziua stabilită plecă într-acolo echipat cu un ghiozdan, purtînd tradiţionala pălărie tare şi încălţat cu ghete cu şireturi. Avea cu el cascheta şi treningul în culorile colegiului — roşu şi verde —, „lada de sport" şi ca bani de buzunar, o liră.

Sorrell stătu cu el la Londra două zile şi îl conduse la gara Victoria de unde un tren avea să-l ducă în oraşul de pe coasta provinciei Sussex, unde se găsea colegiul.

— La revedere, dragul meu.

Buzele lui Kit tremurau imperceptibil cînd îşi sărută tatăl.

— Nu voi uita nici o clipă că eşti căpitanul Sorell, M. C. Voi trage tare.

— Şi să joci tare — miza e mare, ştii asta ! Trebuie să fie jocul nostru, băiete...

CAPITOLUL XVII

1

Pentru Sorrell urmă o perioadă de fericită împlinire. Îşi putea permite cîte un răgaz ca să gîndească, dar nu în grabă, cum gîndeşte un om într-o situaţie critică, ci calm şi pe îndelete ; putea să umble agale, fără să mai alerge. *Pelicanul* prospera şi penele lui se transformau în aur.

Într-o singură săptămînă din luna august Sorrell strînsese aproape zece lire din bacşişuri.

Era o realitate solidă pe temelia căreia putea să-şi clădească visurile ! Şi în fiecare seară, la ora opt, Sorrell îşi schimba uniforma cu un costum de serj albastru, îşi lua pălăria de fetru moale şi ieşea să se plimbe pe şoseaua largă şi întunecoasă care ducea spre Londra. Aceste plimbări pe înserate îi făceau plăcere. Mergea pe şoseaua deschisă ca o terasă spaţioasă contemplînd viaţa şi peisajul. Nu renunţa la plimbările lui chiar dacă ploua sau bătea vîntul, deşi prefera serile calme, cînd cornul lunii strălucea pe cerul încă cenuşiu la orizont. Uneori vizibile în depărtare, alteori pierdute în obscuritate, dealurile de calcar de culoarea argintului patinat puneau parcă o limită blîndă şi imuabilă peisajului, aşa cum moartea pune o limită vieţii.

Treptat, verdele naturii trecea în cenuşiu, apoi în negru. Copacii mai depărtaţi se contopeau într-o masă compactă, întunecată. Copacii din apropiere îşi păstrau cîteodată verdele şi conturul distinct. Ici-colo plopi înalţi sau cîte un pin răzleţ îşi înălţau siluetele singuratice. Firele de telegraf îşi depănau zumzetul monoton, vitele păşteau agale iarba proaspătă. Numai florile se detaşau încă mult timp din obscuritatea ce învăluia treptat întreaga fire.

Din cînd în cînd, trecea în goană cîte o maşină plină de oameni gălăgioşi, grăbiţi să ajungă la cină. Pe cer începeau să se aprindă una cîte una stelele, iar ceva mai tîrziu — luminile la ferestrele căsuţelor izolate.

Uneori era izbit de tristețea profundă a peisajului de țară englez. Frumusețea lui se îneca în clisă și noroi și Sorrell se simțea îndemnat să-i mulțumească lui Dumnezeu că i-a lăsat pe oameni să construiască Londra sau un loc ca *Pelicanul*, unde puteai să mănînci, să bei și să simți că trăiești. Ah ! Aceste ținuturi din nord, cu orașele lor oribile, cu oamenii care începeau să realizeze propria lor urîțenie și să scoată strigăte de mînie și revoltă ! Winstonbury mai păstra ceva specific englezesc, deși se afla în apropiere de Țara Galilor. Nu era un oraș bigot care să arboreze deviza dragostei pentru om. Iubea aproapele, dar cu rezerve : îl ura dacă se întîmpla să aibă cinci șilingi mai mult în buzunar sau era ceva mai deștept și mai abil decît vecinul său.

Sorrell filozofa. Se gîndea la ființa tînără, plecată acum departe, îi evoca trăsăturile cu contururi din ce în ce mai definite. Kit devenise un băiat drăguț, cu o gură expresivă, cu un fel de a fi mai degrabă tăcut, dar deschis și zîmbitor. Fără îndoială va fi un om întreg și nu un mulaj de gips umanoid, care dă impresia că viața s-a plictisit de el și n-a mai avut răbdare să-l finiseze.

Cînd dealurile cenușii de calcar se desenau în depărtare, Sorrell se gîndea la hotarele vieții și la sfîrșitul experiențelor umane... Moartea, uitarea, stingerea poate, se opresc toate într-un neant cenușiu... Iar miturile, zeii, nemurirea, teosofia, spiritismul și toate celelalte... Nu sînt decît trucuri disperate ale omului care încearcă să scape de obsesia neantului și să-și mascheze dorul și setea nepotolită de viață. Rămîne doar crepusculul blînd, întunericul care le șterge pe toate, necunoscutul...

— Conștiința, cugeta el, înseamnă mai puțin chiar decît scîndurile unei bărci care te despart de adîncul apelor. Într-o bună zi te vei scufunda, vei dispărea, vei cădea în uitare. Atunci vei însemna mai puțin chiar decît arborele care creștea odinioară pe aceste locuri. Acceptă-ți soarta ! Fă-ți munca ! Pe urmă, fii gata să închizi ochii și să adormi !

Sorrell era un pragmatic. Pentru el, bucuria vieții stătea în împlinire. Se mulțumea să vadă necunoscutul, așa cum vedea colinele cretoase în depărtare, fără a dori să le escaladeze. Pentru el, întreaga lume a simțurilor

putea fi o iluzie, dar cînd era vorba de treburile omenești trebuia să se gîndească că ele sînt reale. Importantă este munca pe care o faci, idealul pe care ți-ai propus să-l atingi, și nu numai pentru tine singur. Important este să lupți, să năzuiești, să înduri, să-i iubești pe unii, să-i disprețuiești pe ceilalți. Cînd lupta încetează, omul încetează de a mai fi om.

În definitiv, cine ar putea spune, unde se sfîrșește viața ? Moartea ar putea însemna doar deschiderea unei uși, mai ales pentru cei care au ajuns în pragul ei după o viață de eforturi îndîrjite. Sau poate că moartea este asemenea unei site care lasă să treacă numai spiritele înalte, azvîrlindu-le pe celelalte îndărăt, în grămada de gunoi... ?

Simțea că ajunsese la o maturitate și o liniște sufletească plină de îngăduință. Putea să se uite la o femeie fără s-o dorească. Banii pe care îi cîștiga aveau pentru el un substrat spiritual : ei însemnau posibilități deschise pentru băiatul lui, aripi, arme, un scut împotriva umilințelor. Întreaga sa viață se orienta după cealaltă, mai tînără, care se profila la orizont.

Scrisorile lui Kit i se păreau extrem de interesante. Nu erau scrisorile unui băiat preocupat numai de fotbal sau cricket : Kit observa lucrurile din jurul său și punea întrebări.

La unele din aceste întrebări Sorrell nu știa să dea răspuns și își recunoștea neputința. Dar mai erau și altele, chemări omenești, la care era dator să răspundă.

Cînd Christopher se întoarse la Winstonbury în prima lui vacanță, Sorrell avu impresia că băiatul era tulburat. Roland îi permisese să-l găzduiască la *Pelicanul,* unde dormea într-o odăiță alături de camera tatălui său.

Pe Christopher îl tulbura femeia — în care o îngloba pe mama sa și pe mamele colegilor săi.

Sorrell îl frunzărise pe Freud și era înclinat să nu-l ia în serios ; dar pe Christopher îl trată cu cea mai mare seriozitate.

Îi povesti totul deschis și sincer. Încercă să-l facă să simtă gravitatea demnă a problemei sexuale și Christopher o înțelese. La școală se petreceau unele lucruri care îl

dezgustau. Era unul din acei adolescenți care rămîn puri, în ciuda mediului și care dobîndesc devreme sentimentul misterului feminin.

Îi ceru lui Sorrell să-i vorbească despre mama sa.

Acesta îi povesti totul fără reținere, căutînd să fie cît mai nepărtinitor. Îi vorbi despre căsătorie, pe care o considera ca o mare prietenie.

— Mama ta și cu mine n-am fost prieteni. Nu era vina noastră sau mai binezis — era vina amîndurora.

Cît privește faimosul „Complex al lui Oedip", părea să nu existe la Kit, așa cum nu existase nici la Sorrell. Și totuși nu lăsau impresia nici el, nici fiul său că ar fi fost anormali. Credea că anomalia bîntuia mai degrabă pe continent și în mentalitatea unui anumit tineret dezechilibrat.

Dorința e dorință și ea poate rămîne curată cu condiția să nu fie închisă într-o ladă și lăsată să mucezească.

Îl întrebă pe Christopher dacă nu dorea să plece de la St. Benedict și să se întoarcă la domnul Porteous.

— Nu... acum m-am acomodat acolo, tată. Știi, dacă am vorbit despre toate astea este că nu prea sînt sigur ce-i cu unele lucruri...

— Munca este lucrul cel mai cinstit — să joci bine cînd joci și să-ți faci bine treaba pe care o ai de făcut.

— Înțeleg asta într-un fel... Dar cred că există și sentimente...

— Fă în așa fel ca sentimentele să-ți fie un sprijin în muncă !

— Dar tu... și mama... ?

— Noi doi nu ne-am sprijinit unul pe altul... Fiecare căuta altceva ; fiecare își juca jocul propriu... Într-o zi va trebui să alegi între vocația ta și femeie... Dacă le poți duce pe amîndouă cu bine... în aceeași barcă...

— Să le am pe amîndouă, tată ? Ce vrei să spui ? Dar înseamnă că există lucruri, știi...

— Tot felul de lucruri, spuse Sorrell. Și tu va trebui să treci prin ele, Kit. Cu toții trebuie să trecem prin ele. Dar numai pentru că o fată are ochi de copil... părul frumos buclat...

...Nu, asta nu reprezintă totul ! Să zicem că este doar masa de prînz sau gustarea de dimineaţă. Oh ! E foarte greu de explicat... Mai bine să te intereseze în primul rînd profesia ta şi abia după aceea fetele ; vreau să spun — pe cea adevărată.

Nu mai vorbiră despre asta, dar ştiau amîndoi că în faţa lor se afla un tărîm de nelinişti şi pe amîndoi îi consola gîndul că dacă vor sta mereu umăr la umăr, neliniştile se vor risipi.

2

O dată sau de două ori pe an Sorrell îşi împacheta cîteva lucruri într-o valiză cu aspect mai prosper decît cealaltă, îmbrăca un costum făcut de comandă la Toole, punea o pălărie tare, ghetre albe, mănuşi din piele fină şi îşi lua trei zile de concediu. Călătorea la Westbourne cu clasa întîi ; de fapt, în asemenea ocazii, îşi lua un aer de gentleman liber şi înstărit. Se oprea la hotelul Salisbury, pe malul mării, astfel încît Kit să poată spune : „tatăl meu stă la Salisbury", deoarece Salisbury era hotelul cel mai potrivit pentru părinţii elevilor. Kit lua masa împreună cu tatăl său, care îmbrăca pentru această ocazie un smoching. După cină, în salon, îşi aprindea o ţigară, urmărind cu o privire amuzată forfota din jur.

Dacă se întîmpla să fie „o zi de şcoală", Sorrell lua un taxi pînă la St. Benedict şi se îndrepta fără grabă spre terenul de sport al colegiului, cu aerul unui vechi cunoscător. Arăta ca un gentleman, ceea ce era de fapt — poate chiar într-o măsură mult mai mare decît alţi părinţi.

Îl urmărea pe Christopher cîştigînd cursa de un sfert de milă pentru juniorii sub şaisprezece ani.

Apoi stătea de vorbă cu domnul Lowndes :

— Da, Sorrell merge foarte bine.

Sorrell-tatăl nu se simţea atras de domnul Lowndes. Dealtfel, nici acesta nu părea să facă parte dintre oamenii care caută simpatia celorlalţi. Te lua, ca să zicem aşa, de guler şi te ţinea la un braţ distanţă în timp ce-ţi vorbea. Avea ochii foarte albaştri, puţin bulbucaţi, o

frunte înaltă pe care chelia o prelungea și o bărbie ascuțită. Era poate prea tînăr pentru un director de colegiu, cam prea sigur de el, aproape pînă la aroganță. Hotărît în atac — domnul Lowndes ataca întotdeauna, pentru că vroia să impresioneze. Părea să aibă idei și păreri gata făcute asupra oricărei probleme pe care cineva o putea ridica eventual și le expunea într-o manieră care-ți dădea a înțelege că puteai merge liniștit acasă pentru că problema respectivă fusese rezolvată odată pentru totdeauna.

Avea în el ceva inchizitorial. Ochii albaștri scrutau oamenii cu insistență. Conștiința lui de castă era atît de îngustă și totodată atît de definitivă, încît îl făcea prudent și bănuitor.

— Tradiția școlii noastre, stimate domn...

„Prestigiul" lui era imbatabil. Te privea de sus, deoarece era foarte înalt, cerîndu-ți parcă să te înalți pînă la el. Față de părinții din categoria mijlocie se purta cu o rezervă condescendentă. „Tact" era unul din cuvintele lui preferate, la fel și „valoare". Orice lucru trebuia apreciat după valoarea lui — „valoarea Lowndes !"

Sorrell bănuia că în realitate era cel mai teribil dintre snobi.

În timpul convorbirii, sub masca unui interes pur social, știa să supună un părinte unui adevărat interogatoriu. Îi plăcea să știe exact cu cine are de-a face și într-o mare măsură Sorrell constituia pentru el o enigmă. Se vedea că era un gentleman, dar unul bizar, rezervat, un tip care locuia prin hoteluri și care nu avea un centru stabil de gravitate.

— Cred că vînați mult la Winstonbury ?

— Da, se vînează. Din nefericire, nu mai pot călări... Războiul... Știți...

— A, da ! Războiul !

Unul din procedeele favorite ale domnului Lowndes era să repete ultimele cuvinte din fraza interlocutorului.

Domnul Phelps, profesorul de sport, era un om mult mai accesibil. Mic de statură, vioi, cu picioare subțiri,

semăna cu un adolescent. Fără să fie deştept din cale afară, era extrem de cumsecade şi mare amator de glume. Domnul Lowndes nu glumea niciodată. Îl considera pe Phelps băiat bun, dar îl privea mai degrabă ca pe o maimuţă domesticită.

Christopher şi domnul Phelps erau prieteni buni, deoarece profesorul descoperise că elevul ştia să boxeze şi chiar mai bine decît el însuşi.

— Băiatul dumitale este un mic bărbat în lege, domnule Sorrell. E în dormitorul de care răspund eu. Mă iubeşte : e un puşti cu simţăminte... paterne !

Phelps îi plăcu lui Sorrell nu numai pentru că ţinea la băiatul lui. Se simţi ispitit să-i dezvăluie secretul lui şi pînă la urmă cedă tentaţiei, după care profesorul de sport îi arătă şi mai multă stimă ; făcuse şi el războiul.

— Ei bine ! Te admir, camarade ! Dar să-ţi dau un sfat : nu-i sufla o vorbă lui Lowndes...

— Cred că înţeleg ce vrei să spui.

— Este cel mai infect dintre snobi. M-a angajat numai pentru că am fost cîndva as la rugby şi am un unchi baronet. Dacă vorbeşti cu el despre mine, pariez că o să-ţi pomenească de baronet !

Christopher avea un prieten mai apropiat, un băiat pe nume Summervell, blînd şi sensibil, cu gene lungi şi ochi negri de căprioară. Summervell nu excela la jocurile sportive, deşi era obligat să le practice ; pasiunea lui era muzica. Christopher îl luă odată la Salisbury ca să ia masa cu el şi cu tatăl său. Sorrell înţelese că Christopher nutrea un sentiment protector faţă de acest băiat fragil şi sensibil, fiu unic al unei văduve nevoite să trăiască dintr-o pensie neîndestulătoare.

— Mama bietului Peter nu se descurcă prea bine.

Îi povesti tatălui său întîmplarea tragică cu o pereche de pantaloni rupţi — singura pereche de pantaloni mai buni pe care o avusese Sommervell pentru anul acela :

— I-am dat o pereche de la mine, tată.

— Foarte bine. Am să-i scriu lui Thompson, croitorul, să-ţi trimită alţii.

Christopher îşi spuse — pentru a cîta oară ? — că tatăl său era cel mai înţelegător şi mai generos dintre oameni.

Trecuse un an şi jumătate de cînd Christopher se afla la Colegiul St. Benedict. Într-o zi, tatăl său primi o scrisoare de la domnul Phelps, profesorul de sport. Plicul purta menţiunea „confidenţial".

„Stimate domnule Sorrell,

Mă văd silit să vă scriu despre ceva dezgustător, dar cîţiva dintre băieţii de aici au aflat că sînteţi portar-şef la un hotel.

Se pare că vreo şase dintre ei îşi bat joc sistematic de băiatul dv. pe această temă şi asta încă de la începutul trimestrului. Am descoperit toată povestea cînd am surprins o bătaie iscată în dormitorul de sub supravegherea mea. Între paranteze trebuie spus, băiatul dv. a ieşit învingător.

Uneori, dragă domnule, mi-e scîrbă că sînt profesor, mi-e scîrbă de elevi. Nu de toţi. Personal, cred că Christopher l-a întruchipat pe Sfîntul Gheorghe în luptă cu balaurul... Numai că toate astea au ajuns la urechile „Capului".

M-am gîndit că singurul lucru bun pe care îl pot face este să vă scriu şi să vă previn. Am avut aici o şedinţă solemnă cu toată vorbăria de rigoare despre „Tradiţia Şcolii", ştiţi, şi celelalte ! Am încercat să arăt că „prestigiul" şcolii n-are nimic de suferit, dar am fost trimis la locul meu.

Sper că mă veţi înţelege..."

Scrisoarea domnului Lowndes sosi în ziua următoare. Era iscusită şi protectoare. Se adresa de la un nivel superior către ceea ce era considerat un nivel inferior.

„Dragă domnule Sorrell,

Este una din scrisorile cele mai neplăcute pe care mi-a fost dat să scriu vreodată etc.

Cred că pentru binele băiatului trebuie să-l retrageţi. Băieţii sînt fiinţe foarte sensibile, dragă domnule, şi cînd un băiat sensibil este pus într-o falsă poziţie..."

Sorrell îi scrise imediat atît lui Christopher, cît și domnului Lowndes. În scrisoarea către director nu era nici urmă de mînie. Se întreba cît de profund fusese rănit Christopher și simțea că poartă întreaga vină.

Sorrell își întîmpină fiul la gara din Winstonbury. Kit zîmbea. Își întinse mîinile într-un elan spre tatăl său.

— Îmi pare rău, dragul meu. Numai eu sînt vinovat.

Kit îl luă pe tatăl său de braț.

— Cum s-a întîmplat ?

— Știi, Barrington Smith-primus a fost într-o plimbare cu mașina cu ai lui și au tras la *Pelicanul*.

— Înțeleg. S-au purtat urît cu tine ?

— Ei, nu chiar așa. Aș spune că a fost chiar distractiv, mai ales atunci cînd am pus mîna pe Barrington Smith, ascuns sub patul lui. Domnul Phelps a intrat peste noi. El m-a condus la gară.

— Adevărat ? Ce om de treabă !

— Mi-a făcut cadou mănușile lui de box. Ți-a trimis salutări, tată. A mai spus că...

— Trebuia să prevăd toate astea, spuse Sorrell.

— Dar, tată dragă, de ce te necăjești ? Mie mi-a făcut plăcere.

— Ce anume ?

— Să le spun cîtorva dintre porcii ăia că tu prețuiești cît zece tați de-ai lor la un loc. Afară de asta, o mulțime de băieți erau de partea mea. Nu ! Nu avem de ce să ne simțim umiliți.

— Bineînțeles.

— Și acum, să-ți spun ce a zis domnul Phelps despre...

Astfel Kit se întoarse la domnul Porteous care începu să discute cu Sorrell problema burselor școlare și universitare.

— Dragă domnule, o să cîștige sigur, spuse pastorul, dacă își pune în gînd să concureze. La Trinity, la Caius sau la Pembroke : oriunde. Am să adun toate informațiile necesare. Are nevoie de cel mult doi ani de pregătire. Dacă nu cîștigă o bursă,... îmi mănînc pălăria !

CAPITOLUL XVIII

1

Cîteva fire de păr cărunt îşi făcură apariţia pe tîmplele lui Sorrell şi sprîncenele îi deveniră mai stufoase.

Şedea în faţa biroului din odăiţa unde odinioară îşi petrecuse atîtea ore cu cărţile lui Roland şi privirea îi rătăcea peste aceeaşi grădină şi aceiaşi copaci. Toate erau la fel şi totuşi atît de deosebite. Vedea lumina soarelui zăbovind în cupele purpurii ale lalelelor, umbrele copacilor lungindu-se alene pe iarbă, micsandrele etalîndu-şi roşul aprins şi auriul. Un tînăr în pulovăr alb şi pantaloni gri de flanel tundea iarba, mişcîndu-se cu atîta uşurinţă, ca şi cum maşina grea n-ar fi fost decît o jucărie.

Sorrell făcea socoteli într-un registru, îmbrăcat într-un costum de serj albastru. La un moment dat puse tocul jos şi luînd o ţigară din cutia care se afla lîngă el, o aprinse şi se lăsă pe spătarul fotoliului.

Cel care împingea maşina înainte şi înapoi doar pentru plăcerea de a-şi cheltui energia tinerească şi cu intenţia de a-şi menţine forma bună era Christopher. Crescuse şi se dezvoltase mult şi această schimbare continuă a omuleţului de odinioară nu înceta să-l minuneze pe Sorrell. Vedea copilul transformîndu-se în bărbat.

— E puternic, se gîndea. Eu n-am fost niciodată atît de puternic.

Evoluţia fizică a fiului său îi stîrni anumite reacţii subiective, căci observîndu-l, Sorrell era izbit de asemănarea lui crescîndă cu mama sa. Christopher moştenise trupul armonios al Dorei Sorrell. Ea îi dăruise strălucirea fizică, coordonarea graţioasă a mişcărilor, catifelarea pielii şi supleţea părului. Sorrell se simţea întrucîtva contrariat de această asemănare, pentru că deşi Kit era mai mult fiul tatălui său ca structură sufletească, asemănarea fizică era prezentă cu toate implicaţiile ei.

Apariţia unei cameriste cu o tavă de ceai îi întrerupse firul gîndurilor. Fata era drăguţă, fusese de curînd anga-

jată la *Pelican* și pentru ea Sorrell era, mai mult ca pentru oricine, „domnul Sorrell", portarul-șef, dar un portar cu atribuții mai diferențiate — un om cu autoritate. Cît de multă autoritate avea de fapt — aceasta n-o știa nimeni cu adevărat, dar cînd domnul Roland lipsea, ceea ce se întîmpla destul de des, Sorrell nu mai purta uniforma *Pelicanului*, ci un costum de serj albastru.

— Să-l chem pe domnul Christopher ?

Sorrell își împinse fotoliul la o parte :

— Îl chem eu, Minnie, mulțumesc.

Se aplecă înainte peste birou, conștient de tendința lui de a ridica o pavăză între Christopher și această întruchipare a eternului feminin, neîngăduindu-i fetei să alerge în grădină și să obțină un zîmbet de la fiul său. Dar oare era cuminte să se poarte astfel ? Își dădea seama că era gelos pe băiatul lui, pe cale să devină bărbat, și că scopul și truda lui de o viață fuseseră închinate exclusiv carierei lui Christopher. Kit era toată munca, preocuparea, ambiția lui, cel pentru care plănuise totul și pe care îl iubea nespus. Dar cu toate acestea, tatăl îl privea cu ochii unui bărbat. „Îl pot feri de primejdii... pînă aici", — era gîndul lui ascuns, deși nu putea să nu se întrebe cu o umbră de scepticism : „dar oare e înțelept, sau posibil, să-i salvezi pe oameni de ei înșiși ?" Căutase întotdeauna să se ferească de rolul găinii cu bobocul de rață.

— Kit ! Ceaiul !

Christopher întoarse mașina și o împinse înspre fereastră. Zîmbi și-i făcu un semn cu mîna. După ce aruncă o privire satisfăcută în urmă, peste fîșia de gazon bine tunsă, își luă haina aruncată pe unul din scaunele de grădină și se îndreptă spre tatăl său. Avea mersul acela ușor și elastic al mamei sale, care îi sugera întotdeauna lui Sorrell o corabie în plină cursă pe o mare calmă. Drumul cel mai scurt pînă la tava cu ceai era prin fereastră și Kit o escaladă.

— L-am întrecut pe bătrînul Bowden cu douăzeci de minute, tată !

Sorrell împinse fotoliul lîngă măsuța cu ceai.

— Ești mai tînăr cu mai bine de douăzeci de ani !

Kit surîse. Era la vîrsta cînd tinereţea îşi încearcă forţele în orice împrejurare imaginabilă, cu toată exuberanţa şi curiozitatea ei ambiţioasă, dar fără urmă de aroganţă. Mama lui, ea, fusese arogantă.

Sorrell turnă ceaiul, asumîndu-şi rolul dublu de mamă şi de tată, şi Christopher se lăsă servit fără să protesteze.

— Domnul Roland nu s-a întors încă ?

— Nu.

În timp ce mînca pîine prăjită cu unt, cu aerul unui tînăr care meditează la o problemă foarte serioasă, Kit rupse tăcerea pentru a avansa ideea că domnul Roland cîştigă probabil o mulţime de bani.

— Aici ? întrebă tatăl, umplînd din nou ceainicul.

— Nu. Mă gîndeam la *Cherry din Chelsea*. Ţine afişul de nouă luni. E un succes aproape tot atît de mare ca şi *Chu Chin Chow*.

— El a fost dintotdeauna sortit succesului. Aşa sînt unii oameni... Dar la ora asta Roland nu este la Londra.

— Are o maşină foarte nostimă ! remarcă Kit, fără nici o legătură, în timp ce întindea mîna după o altă felie de pîine prăjită.

Un sturz începu să cînte într-un copac, iar Kit cu sufletul sensibil la culoare şi muzică, întoarse iute capul în direcţia păsării, cu graba unei fiinţe tinere.

— Auzi cum cîntă, tată ? *Cherry... Cherry... Cherry...* De aici s-a inspirat domnul Roland cînd a compus cîntecul, sînt sigur.

Cîteva clipe uită să mai ronţăie pîinea prăjită unsă cu unt, ca să fluiere cîteva măsuri din cîntecul ce făcea înconjurul lumii :

Cherry, Cherry din Chelsea
Un' te duc pantofii roşii ?

Sorrell se gîndea la premiera aceea de la *Pelargonium*, cînd aşezat în stal împreună cu Kit, savurase muzica plină de culoare a operetei lui Roland : zglobie ca apa de izvor, veselă, galantă — repurtase un succes răsunător. Cîntecul sturzului, într-o dimineaţă înaltă de mai, revenea ca un laitmotiv într-o orgie de corsaje vişinii, jupoane verzi şi pantofi roşii. Cherry din Chelsea ! Şi Cherry însăşi părea o minunată statuetă din porţelan vechi chinezesc.

Spectacolul ținea afișul de aproape un an de zile iar buzele frumoasei Cherry erau mai roșii ca oricînd... Roland — ce om extraordinar !

— Noua lui producție o să fie la fel de bine primită — și Kit începu să fluiere una din melodii. De data asta e vorba de mierlă. Cred că a plecat după inspirație !

— Nu, spuse tatăl lui, grav. S-a dus să cumpere un hotel.

Kit, căzut din nou pe gînduri, termină cu pîinea prăjită și trecu la chec. Cu coatele sprijinite pe genunchii ghemuiți, se întrebă în sinea lui, de ce trebuia domnul Roland să-și facă sînge rău cu hotelurile, cînd putea să scrie muzică, la sunetul căreia o jumătate din omenire începea să bată din picioare și să-și legene trupurile, vrăjite de ritmul ei. Sorrell se uita afară prin fereastră. El și Kit deveniseră prieteni atît de buni, încît nu aveau nevoie să-și vorbească : se înțelegeau dintr-o singură privire sau numai schimbînd un zîmbet. Mîna lui Kit, întinsă după o nouă felie de chec, vădea o poftă sănătoasă de viață. Băiatul avea o demnitate caracteristică și o seriozitate plină de optimism. Putea să alerge ca un ogar sau să se ghemuiască pe jos ca un cîine obosit. Părea că nu-și bate capul cu prea multe lucruri.

— Am cunoscut astfel de oameni pe front, — se gîndea tatăl său, — oameni fără imaginație... Eu mă enervam, îmi mușcam mustața... și totuși nu pot spune că băiatul nu are imaginație. Peste trei săptămîni va porni la atac, dar nu pare să se sinchisească din cale afară.

Într-adevăr, Sorrell era mult mai preocupat de prima aventură serioasă a lui Christopher, decît băiatul însuși. Va reuși sau va cădea ?... Domnul Porteous își făcea și el destule griji cu privire la șansele elevului său favorit de a cîștiga o bursă la Trinity College.

— În orice caz, el n-o să intre în panică și n-o să stea cu ochii la ceas.

Cît despre Kit, el nu prea vorbea despre viitorul apropiat ; recunoscu doar faptul că matematicile îl neliniștesau un pic, dar nu manifestă nici prea multă încredere și nici teamă exagerată. Muncise serios, se simțea în formă și avea o mare încredere în domnul Porteous. Ce putea

face mai mult un tînăr ? Principalul era să-şi păstreze calmul şi să nu se alarmeze înainte de vreme.

Porteous era impresionat de calmul lui Christopher şi într-o seară, în timp ce-şi fumau pipele, Sorrell şi Porteous dezbătură problema împreună.

— Aici nu e vorba de o nepăsare bovină, prietene dragă. Altfel aş fi fost îngrijorat. O ştii la fel de bine ca şi mine, dacă nu chiar mai bine... Kit e ca un instrument bine acordat. Dealtfel, toţi oamenii de bună calitate sînt aşa.

Pentru domnul Porteous, Christopher era un tînăr atlet sănătos, perfect antrenat, gata să se alinieze la start în aşteptarea semnalului de pornire. Desigur, nu putea să nu resimtă o oarecare emoţie, dar nu se lăsa stăpînit de ea.

— Vezi dumneata, Sorrell, el are un simţ neobişnuit al răspunderii. Ştie că este concursul dumitale, în aceeaşi măsură ca şi al lui. L-am observat timp de doi ani. Ceea ce m-a uimit întotdeauna la el este această gravitate, chiar cînd zîmbeşte...

Chipul lui Sorrell se lumină o clipă :

— Dar dumneata personal, ce crezi, Porteous ? Sincer !

Domnul Porteous îşi mîngîie capul pleşuv.

— Nu-mi place să fac pronosticuri. S-ar putea să concureze alături de unul sau doi din copiii aceia minune, îngîmfaţi, care se dezumflă peste zece ani, — tocmai atunci cînd el va începe abia să arate ce poate. În orice caz eu îi dau cinci şanse contra una.

O flacără fanatică se aprinse în ochii lui Sorrell :

— Cu bursă sau fără bursă, el trebuie să intre la şcoala de medicină. Am posibilitatea să-l ţin !

...Şi astfel Christopher se întoarse la maşina de tuns iarbă, iar Sorrell îşi aprinse pipa şi se aşeză din nou la birou. Ajunsese să-i fie drag acest birou, cu aspectul lui solid, cu dosarele, registrele şi facturile, ţinute într-o ordine desăvîrşită. Era ca o stîncă pe care îşi clădea o nouă reputaţie.

— Stephen, ce-ar fi să te ocupi de contabilitate ?

Roland făcuse sugestia cu mai bine de un an în urmă şi Sorrell primise această nouă însărcinare fără cea mai mică ezitare. În ultimele luni, preluase într-o măsură tot mai mare răspunderea pentru economia internă a hotelului ;

se ocupa de aprovizionare, controla și achita facturile. Se inițiia în cele mai subtile amănunte ale meseriei. Începuse să știe cînd curentul electric era irosit sau cînd consumul de cărbuni devenea exagerat. Era la curent cu prețurile pieții la produsele alimentare și nimeni dintre negustorii din Winstonbury nu îndrăznea să-l înșele ; era mult prea avizat și perspicace.

Avea o adevărată pasiune a detaliului. Degetele lui lungi, drepte și sensibile, puțin încovoiate la capăt, aparțineau unui om care iubea precizia în toate. Registrele și carnetele de socoteli erau la fel de îngrijite ca și unghiile sale. În timp ce Christopher împingea mașina înainte și înapoi pe gazon, Sorrell își fuma pipa și verifica un teanc de facturi pe care le întorcea una după alta cu o mișcare agilă și sigură a arătătorului.

Lua frecvent notițe.

— Ceai. — Aproape patru lire pe săptămînă.

— Spălat. — Cincizeci și trei de prosoape în plus.

— Șapte șervete de masă lipsă.

— Măcelarul. — Încarcă mereu nota cu o jumătate de penny. De luat legătura cu el.

Sorrell era fascinat de cifre și statistică. Întocmise o serie de grafice de consum : graficul de băcănie, graficul lenjeriei, graficul cărbunelui, graficul gazului. Astfel, cantitatea de carne consumată în fiecare săptămînă putea fi descoperită dintr-o privire. Camera lui Sorrell avea aspectul biroului unui ofițer de stat-major, cu pereții acoperiți de note dactilografiate și diagrame.

Ziua lui de muncă nu se deosebea prea mult de ziua unui ofițer de intendență.

Inspecta totul : bucătăria, carnea, legumele livrate de Bowden, cămara, saloanele publice, băile și spălătoarele, garajul, rezerva de ulei și benzină. Cunoștea atît de bine toată anatomia și fiziologia *Pelicanului,* încît era pe cale să devină un adevărat expert.

Din cînd în cînd făcea o pauză și-l observa pe fiul său. O pajiște bine tunsă îți produce tot atîta mulțumire ca și un registru bine ținut. Și Sorrell ajunsese la concluzia că în fond ceea ce contează este satisfacția lăuntrică, treaba făcută conștiincios, chiar dacă nimeni nu vede rezultatul

ei obiectiv. Ce lucru curios, acest orgoliu intim, această aversiune pentru orice neglijenţă şi orice delăsare, această luptă zilnică cu inerţia înnăscută a omului ! Munca ta este asemenea unei nave pe care trebuie s-o conduci pe orice vreme, chiar dacă eşti bolnav, chiar dacă vînturile sînt schimbătoare sau ostile.

Lui Sorrell i se părea că Christopher avea aceeaşi pasiune a lucrului făcut cu minuţiozitate. Nu fusese niciodată copilăros, defect pe care Sorrell nu putea să-l sufere, mai ales sub forma lui cea mai exasperantă — copilăria oamenilor adulţi — acei imbecili inconsecvenţi care par să doarmă în picioare !

Afară de asta, Christopher nu era nici pe departe un înfumurat.

— Mai bine orice, decît înfumurare !

Kit îşi terminase treaba şi Sorrell îl văzu ştergînd lama şi cuţitul maşinii cu o bucată de cîrpă veche.

2

Sorrell ceru o săptămînă de concediu.

— Aş vrea să-mi însoţesc băiatul la concurs.

— Bineînţeles, spuse Thomas Roland.

Domnul Porteous îi conduse la gara Winstonbury, radiind de optimism şi ferindu-se cu grijă ca nu cumva Christopher să-i ghicească nervozitatea. Sorrell scrisese din timp pentru a rezerva camere la Cambridge, la hotelul *Bull* şi după ce luară masa, Kit îşi făcu prima lui plimbare pe King's Parade, trecură prin faţa lui „Caius", spre poarta mare a Colegiului Trinity.

Se opriră sub portic ca să privească Great Court, pavajul ei cenuşiu şi pajiştile verzi atît de liniştite în penumbra înserării. Micsandrele înflorite se îngrămădeau în jurul fîntînii arteziene. Acoperişul holului şi al locuinţei directorului formau o masă întunecată pe fondul auriu-deschis al cerului.

Christopher luă un aer solemn. Acest prim contact cu Marea Curte a Colegiului Trinity era unul din momentele menite să i se întipărească în memorie, deşi dreptunghiul ei majestuos avea să-şi piardă treptat din importanţă, odată

cu trecerea anilor. Va veni o vreme cînd amintirea Colegiului Trinity i se va părea ciudat de rece şi depărtată, de parcă nu el însuşi, ci doar umbra lui ar fi trecut cîndva pe acolo. Mai tîrziu, avea să se întrebe de ce icoana acestui mare colegiu era atît de ternă în amintirea lui. Desigur va păstra toată viaţa o anumită mîndrie pentru Colegiul lui... dar fără căldura dragostei.

În această primă seară, spaţiul acela întins, plin de demnitate îl sperie şi niciodată nu reuşi să se familiarizeze cu el pe deplin, nici după ce petrecu un an de zile într-o cameră ce dădea spre Great Court. Colegiul părea o bătrînă doamnă, enormă şi trufaşă, un fel de super-bunică ce trebuie respectată aşa cum respecţi o personalitate socială de mare faimă.

Poate Christopher nu era o fiinţă sociabilă sau nu era copilul bun al acestei bătrîne doamne celebre. După mulţi ani, un Bloomsbury Square sau un Charring Cross Road îi lăsă o impresie de strălucire pe care colegiul nu i-o stîrnise niciodată. Kit nu era de sînge albastru şi nici nu semăna cu masa băieţilor tineri în uniforme bleumarin. Nu aparţinea, şi nici nu avea să aparţină vreodată unei clase anume, pentru că moştenise de la tatăl său ceva din liberalismul omului nevoit să-şi ducă lupta de unul singur. Pentru Kit aceşti trei ani la şcoala de medicină aveau să fie doar o antica-meră către un orizont mai larg ; era mult mai bun la învăţătură decît la sport, dar lipsit cu desăvîrşire de orice îngîmfare.

Sorrell şi Kit îşi continuară raita prin Nevil's Court şi traversînd rîul ajunseră în „spatele" vechiului Trinity. Iarba şi frunzişul copacilor prevesteau cenuşiul iernii ; pe apă alunecau în sus şi în jos cîteva caiace şi canoe. Tot aici se aflau străvechii ulmi ai lui Tennyson şi liliacul lui „cel negru în fapt de seară". Podul Clare cu sferele lui de piatră părea un pod fantomă peste argintiul pal al apei. King's Chapel — Capela regelui — domina cu masivitatea ei peisajul ca o stîncă gigantică.

— Băieţii aceia din bărci sînt elevi, tată ?

— Probabil, răspunse Sorrell.

Se simţea neştiutor în privinţa tuturor acestor lucruri, dar se consola la gîndul că ele îi vor deveni familiare fiului său.

— Nu se prea omoară, băieții ăștia !

— De ce ar face-o ? întrebă tatăl.

— Mă gîndeam că seara ar putea să mai citească.

Sorrell îl strînse de braț :

— Numai muncă, fără joacă ?

— Să zicem că munca noastră e joaca noastră, tată.

— Cîteodată. Aș vrea să faci canotaj, să joci fotbal și să boxezi.

Sorrell zîmbi în sinea lui. Discutase mult cu Porteous, care nefiind cîtuși de puțin un spirit academic, reușise să păstreze vie și intactă amintirea tinereții sale. Cîte încăierări îndîrjite și aventuri cu totul nepotrivite pentru o viitoare față bisericească ! Pe vremea aceea croitorul avea în ochii lui mai multă importanță decît profesorul de teologie. Apoi — să fii as la canotaj, să pedalezi pe drumul de edec și să strigi echipei pe care o antrenezi : „Trage tare, în cadență ! Hei, al cincilea ! Afurisitule ! Lovești prea slab cu vîsla !" Trebuie să nu te arăți fricos și nici molîu, să știi să porți costumul de o anumită croială, cravata și vesta care îți dau alura necesară. Kit trebuia să capete și el această alură, să aibă un croitor bun, o locuință confortabilă, privilegiul de-a oferi din cînd în cînd o masă, pe scurt, destui bani de buzunar pentru a-și face viața comodă în compania unor tineri de bani gata — dar nu în sensul convențional și obișnuit.

— Să joci serios nu e cu nimic mai prejos decît să înveți serios ! proclamă Sorrell. Mi-ar place să boxezi împotriva echipei Oxford, ca Porteous odinioară.

— Perfect, tată ! Am să le adresez o provocare ! Vezi tu, eu cred că știu ce am de făcut.

Făcură cale întoarsă trecînd pe lîngă Queen's. Kit își strecură mîna pe sub brațul tatălui său :

— În tinerețe, tată, ai fi dorit... ?

— Eram orb ca un liliac. Părinții mei au fost cei care mi-au impus ocupația.

— Tu nu mi-ai impus niciodată nimic !

— Doamne ferește ! Te-am lansat ca pe un porumbel călător, Kit. Te-am lăsat să te orientezi singur ! Să zbori bine și iute !...

Kit îi strînse brațul :

— Dragă tată !... Nu prea mă pricep la vorbe... dar tu ești pentru mine ca o piatră de temelie.

— Ei, atunci e bine..., spuse Sorrell cu glasul sugrumat de emoție.

În timpul zilelor care urmară, trăi cu frica în suflet și în admirația moralului pe care îl avea fiul său. Kit înghițea cu poftă mese abundente. El era acela care, inversînd rolurile, îl încuraja pe tatăl său, povestindu-i cu o calmă sinceritate despre probele din timpul zilei.

— Am scris mai bine decît mă credeam în stare, tată. Dacă domnul Porteous ar fi văzut subiectele... Nici nu putea să-mi convină mai bine.

— Sînt mulți candidați ?

— Destui. Lîngă mine stă un tip care-și trage mereu nasul, la intervale regulate. Parcă ar fi supapa unei mașini !

Își petreceau serile pe malul apei sau rătăcind în jurul diverselor colegii și emoția dispărea treptat din ochii lui Kit. Pesemne că începuse să se acomodeze cu atmosfera universității, să se obișnuiască cu proporțiile tuturor acestor clădiri străvechi. Se uita la bluzele și la eșarfele din vitrinele prăvăliilor, la cărțile, pipele și borcanele cu dulceață. Auzise că va trebui să fumeze pipă și să mănînce multe lucruri curioase. Îi măsura din privire pe ceilalți băieți, care umblau pe acolo și nu i se mai păreau atît de grozavi, ci dimpotrivă, cumva mai umani. Dar el, cum va fi oare — un semigreu sau un greu ? Și va purta oare o bluză albastru-deschis ca ceilalți ?

Duminică se duseră la King's Chapel.

— Muzica asta parcă te răscolește, spuse Kit la ieșirea de la slujbă.

— Unde, băiete ?

— Ei ! Nu știu ! Aici, undeva... Parcă te ridică în văzduh...

Pentru Sorrell muzica aceea fusese ca dorința din inima lui — înălțătoare, imensă, nestăpînită..

3

Thomas Roland își lua gustarea de dimineață, cînd Sorrell îi aduse vestea.

— Kit și-a cîștigat bursa.

Roland întîrzie o clipă în fotoliu, apoi îl împinse la o parte și se ridică de la masă. Sorrell stătea în fața lui foarte palid, incapabil să vorbească, cu chipul răvășit, ținînd o scrisoare oficială cu o mînă tremurătoare.

— Pe Dumnezeul meu, omule ! Mă bucur grozav !

Roland îi întinse mîna. Nu se priveau, dar stăteau unul lîngă altul. Roland era conștient de emoția abia stăpînită a celuilalt.

— Eram sigur de asta, să știi.

— Și eu speram să fie așa, spuse Sorrell cu ochii spre fereastră. Vă datorăm foarte mult... Am simțit întotdeauna...

— Dragul meu prieten...

— Aceasta e adevărul...

Ca să-și regăsească stăpînirea de sine, Roland se întoarse la masă și își goli ceașca de cafea.

— Ascultă ! Dacă am sărbători evenimentul astă-seară ? Cheamă-l pe Porteous. Unde e băiatul ?

— S-a dus să-i spună lui Porteous. Vă supărați dacă îmi iau liber o oră ? Vreau să-l văd pe Porteous.

Un zîmbet apăru în adîncul ochilor lui Roland :

— Ia-ți toată ziua ! Între altele, Stephen... Bine, vorbim noi mai tîrziu... Îmi închipui că Porteous va zbura ca un heruvim.

— E un omuleț grozav ! spuse Sorrell.

Șoseaua largă care ducea la Winstonbury era în dimineața aceea de vară o veritabilă *Via Sacra* pentru Sorrell. Romanii celebrau primul triumf al fiilor lor ; și Sorrell gîndea :

„Șapte ani... și iată rezultatul. Cînd i-am spus băiatului, i-au venit lacrimi în ochi. Sînt fericit... fericit !...“

În căsuța de piatră, îl găsi pe Kit stînd la un capăt al mesei lungi din lemn de brad în camera de studiu, iar pe Bob Porteous, numai în vestă, agitînd un bătător confecționat din ziarul de ieri. Capul lui de culoarea mierii strălucea ca un astru. Bucuria îl făcea exuberant. Se încălzise

atît de tare încît îşi scosese haina ; umbla de colo-colo lovind cu bătătorul de hîrtie în masă, pereţi şi ferestre. Omuleţul nu-şi găsea astîmpăr.

— Ţi-am spus eu, dragă prietene ! Şi acum, poftim ! Uită-te la el ! Bursier la Trinity ! Dar e mult mai calm ca noi ! Scoală-te, tîlharule şi joacă pe masă !

Îi trase lui Sorrell un pumn în piept :

— I-a bătut măr pe toţi mormolocii ăia înfumuraţi ! Cică unul îşi trage toată ziua nasul ? Şi acum, ce-o să facem ?

— Roland dă o masă.

— Pe Jupiter ! Straşnic ! Kit, ca desert, vom boxa ! Trei reprize ! Bursier la Trinity !

Triumfător, strivi o muscă dintr-o lovitură pe pagina dicţionarului ebraic, deschis pe masa de lucru.

CAPITOLUL XIX

1

Fanny Garland deschise uşa camerei lui Sorrell :

— Bowden a trimis asta, spuse.

Sorrell se întoarse în fotoliu. Şedea în faţa biroului iar Fanny, care intrase cu braţele încărcate de flori — irişi purpurii şi albi, micsandre, margarete —, îl surprinse într-un moment de visare. Faţa ei rotundă şi drăguţă îi zîmbea printre flori. Fanny înainta în vîrstă, se mai împlinise, căpătase mici riduri în jurul ochilor, dar chiar şi aşa era încă atrăgătoare.

— Flori ?... Le-a trimis Bowden ?...

— Da... pentru masă... în cinstea lui Kit !

— Drăguţ din partea lui Bowden. Cu toţii aţi fost foarte drăguţi cu noi.

Se ridică în picioare și se uită la flori, dar cu un aer neatent, deoarece intrarea lui Fanny Garland nu-i întrerupsese firul gîndurilor. În realitate, gîndurile curgeau în mintea lui pe două căi distincte, fiecare cu propria ei emoție, din care cauză ochii lui aveau o privire vagă, totodată fericită și gravă.

— Toți au fost foarte buni cu noi...

Fraza aceasta se inspira din unul din cele două curente ; dar celălalt era mai puternic. Ședea acolo singur și-l închipuia pe Kit cu beretă în colțuri și robă, traversînd curtea mare a Colegiului Trinity — Kit, fiul unui portar de hotel ; și Sorrell dorea din suflet ca această funcție a lui să nu mai existe într-o bună zi. Din snobism ? Nu, probabil nu din cauza asta. Lumea bărbaților — a bărbaților tineri mai ales — apreciază reușita. Ne place să pozăm în democrați, deși în realitate e o minciună. Oricum, un căpitan a însemnat întotdeauna mai mult decît un steward de punte.

În sfîrșit, remarcă ochii surîzători ai lui Fanny.

— De ce zîmbești ?

Fanny începu să rîdă de-a binelea :

— Nici nu mă miră ! spuse. Nu mă miră deloc. Pariez că plutiți în nori. Și nici nu se poate altfel. Dar aș vrea să ornez masa.

Sorrell făcu ochii mari :

— Bine, și cine te împiedică ?

Ea își cufundă obrazul rotund și proaspăt în masa de petale.

— Nu-mi venea să intru, pentru că chiar acum își cîntă unul din cîntecele pe care le compune pentru noua sa piesă. Și nimic nu-l enervează mai mult.

Sorrell își scoase ceasul din buzunar :

— Șase și jumătate. Nu cred că se supără. În orice caz, nu astă seară.

— Atunci veniți să-mi deschideți ușa !

— Desigur !

Se opriră pe coridor să asculte muzica lui Roland. Era bine dispus și vocea lui profundă părea să exprime ceva mai mult decît simpla melodie a cîntecului : era vocea unui om fericit. Accentele ei generoase trezeau amintiri. Sorrell retrăi într-o strălucire ziua aceea

depărtată, cînd Roland sosise cu mașina lui vișinie, lupta aprigă dusă cu Florence Palfrey și toate suferințele lui de la Hanul Îngerului. Roland cînta bucuria de a trăi și vocea lui evoca corsarul îndrăgostit de mare.

Sorrell întinse mîna, dar Fanny Garland duse degetul la buze. Dorea să audă cupletul pînă la capăt.

„Un om bătrîn trăia odată-ntr-o cabană,
Sus pe deal, sus pe deal,
Cu ziduri albe și ferestre albastre.
În jur creșteau arbuști de portocal
Deasupra mării calme, atît de calme..."

Buchetul imens de flori respira împreună cu pieptul lui Fanny. Se uita la Sorrell și își mișca mîna în tactul muzicii, dar bărbatul nu o vedea. Memoria trecutului gonea înainte către culmea glorioasă a speranței împlinite și vocea lui Thomas Roland se înălța peste amintirile strădaniilor de odinioară ca vocea unui corsar romantic. Unii oameni erau meniți să aducă noroc, să contribuie la înlănțuirea fericită a împrejurărilor, să facă binele...

Fanny îi făcu un semn cu capul :

— Haide, visătorule ! Hotărăște-te ! — spunea zîmbetul ei.

Glasul tăcu și Sorrell bătu la ușă :

— Intră !

Roland cîntă cuvîntul și prin ușa deschisă îl văzură stînd în fața pianului, cu fața iluminată și ochii scăldați într-o infinită duioșie. Draperiile din brocart de culoarea aurului vechi încadrau verdele grădinii.

— Ce-i asta ?

— Flori, domnule.

Fanny explică :

— Este ora șapte fără douăzeci, domnule, și aș vrea să pun masa pentru cină în cinstea domnului Christopher al nostru.

Roland se ridică vioi și surîzînd malițios :

— Dumneata ai cules toate astea, Fanny ? Pe cuvîntul meu, prevăd o furtună !

— Bowden le-a cules singur, domnule !

— Extraordinar !... Atunci, ar fi mai bine să merg să aleg șampanie. Ascultă, Stephen...

Se opri și puse mîna pe umărul lui Sorrell :

— Anunță-i te rog pe toți, că vreau să vină aici după cină ca să ciocnim în sănătatea lui Kit !...

Îl privea pe Sorrell în ochi, ca și cum ar fi avut și alte noutăți să-i spună, dar le păstra pentru sfîrșitul sărbătorii.

— O cină la înălțime, Stephen ! Ne vom distra !

S-a băut în sănătatea lui Kit, dar aceasta n-a fost decît o parte a festivității de la *Pelicanul*. Kit rosti o cuvîntare din cinci cuvinte : „Mulțumesc — din suflet — vouă tuturor !" Roși pînă în vîrful urechilor și toate femeile ținură să-l sărute. Închinară cu toții în sănătatea lui Sorrell, a domnului Porteous, care rosti și el o cuvîntare agitîndu-și șervetul ca pe un stindard glorios. După aceea băură în sănătatea domnului Roland, cu onoruri muzicale, Porteous atacînd un jazz la pian. Băură și în sănătatea tuturor angajaților și pentru propășirea *Pelicanului*. Ceasul bătea orele una după alta, dar nimeni nu-l lua în seamă. Era cea mai fericită seară, dar pentru Sorrell încununarea fericirii sale avea să vină abia după aceea.

2

Christopher se duse la culcare, iar Roland și Sorrell ieșiră să-l conducă pe domnul Porteous o bucată de drum, apoi făcură cale întoarsă sub un cer spuzit de stele. În aer plutea miros de fîn proaspăt cosit, iar copacii înalți din jurul hotelului păreau adormiți.

Roland se opri să respire aerul înmiresmat al nopții cu privirea ridicată spre firma întunecată a *Pelicanului*, ce se legăna deasupra șoselei.

— E o pasăre bună ! O pasăre admirabilă !

Glasul lui vibra de o veselie stăpînită :

— Oamenii deștepți, Stephen, ne interzic să credem în noroc. Mi-ar fi plăcut să-i înec pe cîțiva din deștepții ăștia în șampanie !

Clienții *Pelicanului* se culcaseră, căci toate geamurile erau în întuneric. Roland îl ținea pe Sorrell de braț și intrară astfel amîndoi pe poartă ca doi prieteni.

— Hai să închidem și să mergem la o șuetă și la o pipă — ultima pe ziua de azi.

Încuie ușa, în timp ce Sorrell trase zăvorul, și cu toate că seara se sfîrșise, Sorrell avea senzația că va renaște și se va ridica pe o nouă culme. Ghicise la Roland o reticență aproape strengărească, a omului care ascunde un final dramatic, de care se bucură și se amuză cu anticipație.

În salonul lui Roland era mare dezordine : scaune împrăștiate, pahare goale ; șervetul bătrînului Proteous zăcînd pe un platou cu fructe ; florile lui Bowden formau o pată de culoare drept în mijloc, pe fața de masă albă. Roland închise ușa și se apropie de măsuța cu băuturi aruncînd o privire atentă spre Sorrell.

— Bei un whisky, Stephen ?

Dinții îi lucirăă albi pe fața brună, într-un rîs mut.

— Beau și eu. Bun. Umple-ți pipa. A fost o seară măreață !

Umplu paharele și oprindu-se pe carpeta de lîngă șemineu, așteptă ca Sorrell să-și umple pipa. Da, degetele i se mișcau parcă mai febril, mai repezit ca de obicei. Să fi bănuit oare ?...

— Stai jos, bătrîne !

Sorrell se așeză pe marginea unui fotoliu și începu :

— Eu nu v-am mulțumit...

— Lasă asta.

Se făcu liniște și ridicîndu-și ochii, Sorrell îl surprinse pe Roland privindu-l peste marginea paharului.

— Presupun că ai pus ceva bani deoparte, Stephen ?

Sorrell scăpără un chibrit.

— Cam o mie de lire. Pentru băiat...

— Perfect ! — Și acum să discutăm despre afaceri. Localul din New Forest merge ca pe roate. Ți-am spus că am ochit un hotel la Salisbury și altul la Bath.

— Cred că da.

— Dar asta mă costă o groază de bani. Pesemne că cel mai cuminte lucru ar fi să întemeiez o companie la care să participe ca asociați trei sau patru persoane interesate. *Hotelurile Roland*. Ce părere ai ?

Sorrell stătea foarte liniștit, cu ochii țintă la gura pipei :

— O idee foarte interesantă...

— Așa cred și eu. Și deoarece dumneata vei conduce *Pelicanul*, vreau să faci parte din consiliul de administrație. M-am gîndit la încă ceva. Noi trei vom fi de ajuns.

Sorrell își mută ochii încet asupra lui Roland. Se făcuse extrem de palid :

— Vreți să spuneți... Eu, să conduc... aici ?

— Intocmai ! Cunoști localul pînă în cele mai mici amănunte : ești omul cel mai potrivit pentru asta. Nu încape îndoială !

Din nou se făcu liniște. O liniște grea în semnificații, care spunea mai mult decît orice cuvinte. Doar lucraseră împreună mai bine de șase ani de zile.

Sorrell zîmbea — un zîmbet în care tremurau lacrimi.

— Numai dumneavoastră sînteți în stare... să-mi spuneți așa ceva într-o seară ca asta... Dragul meu prieten... Eu... Eu...

Roland se prefăcu că soarbe din pahar :

— Mai degrabă eu am făcut o afacere bună, Stephen, luîndu-te ca administrator și asociat. Cred cu toată sinceritatea.

— Roland ! spuse brusc Sorrell, sculîndu-se din fotoliu. Nu sînt cam ameți-t ? Dacă ați ști...

Stătu cîtva timp în fața ferestrei deschise.

— Ce înseamnă asta !... vreau să spun, pentru băiat... Nu sînt un snob, dar poate mă veți înțelege — cînd va merge la Trinity, la toamnă... să poată spune...

Se opri, se întoarse și se uită la Roland cu ochii strălucitori :

— Aveți încredere în mine... Îmi oferiți o șansă. N-o să vă pară rău !

— Dragul meu prieten !...

— Ah ! știu...

— Dumnezeule mare, omule ! Și eu mă aleg cu ceva din asta — cu un prieten și un partener. Sîntem doi oameni făcuți să ne înțelegem. Ce este banul, dacă nu un mijloc pentru a atinge un scop ? Poți să investești în afacerea noastră mai mult sau mai puțin, atît cît vrei. ***Hotelurile Roland !*** Societate pe acțiuni. Ce zici !

Rîse și își ridică paharul :

— Să bem pentru bătrînul *Pelican !*

3

Lui Thomas Roland îi plăcea să vorbească despre noua lor întreprindere așa cum ar fi vorbit un aventurier elizabetan despre corăbiile lui — cu dragoste și copleșind cu afecțiune echipajele și numele vaselor care le purtau în largul mărilor : *Pelicanul,* pe care îl conducea Căpitanul Sorrell, *Stejarul Regelui, Cerbul Alb, Leul. Stejarul Regelui* fusese lansat la Brockenhurst în New Forest și Roland se îmbarcase pe el pentru o perioadă de timp ca să pună totul la punct. *Leul* urma să fie lansat în cursă la Salisbury în primăvară. *Cerbul Alb* se mai afla în șantier. Între timp Roland își cumpărase o mică vilă la Chelsea și angajă un fost militar cu soția lui ca să vadă de casă. Avea intenția să-și stabilească acolo cartierul general.

— In amintirea lui *Cherry,* dragă Steve ! Această tînără doamnă continuă să-mi aducă o mulțime de bani.

Dacă Cherry exista sau nu în realitate nu era o problemă care îl preocupa pe Stephen în mod special, deși și-o putea imagina sub înfățișarea unei ființe vesele, nepăsătoare, cu buze roșii — dragostea unui bărbat care prefera să rămînă neînsurat. Poate că Cherry dădea viață și celeilalte fantezii muzicale pline de culoare, „Căsuța albastră", a cărei premieră urma să aibă loc la *Pelargonium* în toamna aceea. Fără îndoială, Roland era ocupat pînă peste cap — în afară de activitatea artistică, mai trebuia să se urce în mașină și, asemenea unui adevărat corsar-șef, să-și inspecteze corăbiile și încărcătura lor.

Christopher era la Trinity, unde stătea în gazdă pe Jesus Lane ; la mobilierul camerelor, Sorrell adăugase două fotolii mari.

Obiectivele imediate erau concursul general de științe și primele două etape alé bacalaureatului în medicină. Domnul Porteous, care putea să învețe să umble pînă și un cîine fără picioarele din spate, îi dăduse lui Kit cunoștințe temeinice de fizică și chimie.

In plus, Kit optase pentru box și canotaj, așa că mergea regulat la baza nautică a primei echipe a Colegiului Trinity într-un șort cu dungi și o bluză bleumarin, pentru a fi dădăcit și instruit de niște tineri serioși și elocvenți. Atinsese greutatea necesară și fu anunțat că va

vîsli într-o cursă de opt după un antrenament de două săptămîni.

Sorrell, căpitan într-un sens dublu, simțea că acum putea să ducă o existență mai largă. Se mută în micul apartament al lui Roland de la *Pelicanul* și primea în calitate de director un salariu de cinci sute de lire pe an, cu un profit de zece la sută din venitul net al hotelului. Își vîndu acțiunile Împrumutului de război și investi partea lui de capital în *Hotelurile Roland.* Nu știa cît avea să-i aducă întreprinderea. În orice caz, *Pelicanul* era o mică mină de aur ; *Stejarul Regelui* avea vîntul la pupă, iar Roland era optimist, contînd pe un profit de douăzeci la sută.

Roland avea acum o poziție solidă, cu un balast de capital destul de greu ca nimic să nu-l mai poată clinti din loc. Era dovada vie a vechii zicale că „banul la ban trage". Numai că Roland își pusese la contribuție imaginația și acum putea să rîdă în fața oricărui negustor de periuțe de dinți pe care l-ar fi întîlnit.

„A, da, Roland, tipul care scrie zdrăngănelile acelea..."

Dar Roland era asigurat împotriva patronajului invidios al negustorilor, deoarece existau *Hotelurile Roland.* Vînzătorii de periuțe de dinți erau nevoiți să admită că aceasta nu mai era zdrăngăneală ! Stomacul lor de oameni lipsiți de imaginație refuza să digere pilula.

Era un fapt cert că fiul lui se afla la Trinity și că avea tot dreptul să spună despre tatăl său : „Căpitanul Sorrell, cu interese în industria hotelieră. Director-asociat cu Roland... Știți, Hotelurile Roland. O întreprindere importantă".

Sorrell putea să se exprime de acum înainte cu vocea căpitanului de vas ; era scutit de rolul băiatului de punte.

Sînt anumite momente în viață, cînd datorită presiunii împrejurărilor, orizontul omului se îngustează atît de mult, încît conștiința lui înregistrează numai evenimentele imediate care îl privesc nemijlocit. Ani îndelungați Sorrell a fost în situația unui trăgător care își îndreaptă arma printr-o turelă de oțel asupra unei singure ținte vizibile ; acum însă devenea din ce în ce mai conștient de faptul că perspectiva lui se lărgește. Avea mai mult răgaz, cerul deasupra lui căpăta tot mai multă întindere. Avea timp

să stea pe puntea de comandă și să se uite în jurul său, să-și observe corabia înaintînd, avîntîndu-și prora spre orizonturile albastre. Dădea ordine, căci orice om mîndru are ambiția să comande.

O mulțumire adîncă luă locul veseliei facile a sclavului cumsecade.

Era cineva. Ceilalți știau că are dreptul la stimă. Pe lîngă toate acestea, se bucura de popularitate — oricare ar fi sensul atribuit acestui cuvînt. Propria lui popularitate nu-l preocupase niciodată ; ceea ce îl interesase cu adevărat era munca lui.

I se aducea de la bucătărie mîncare bună, la ore regulate. Fanny Garland, mereu drăguță și zîmbitoare, avea grijă de asta. I se puneau întotdeauna flori pe masă. Albert Hulks se ocupa de focul din salon ca de focul sacru al unui templu. Patul lui Sorrell era acoperit cu o cuvertură verde cu desene aurii ; dimineața i se aducea ceai, pîine tăiată felii subțiri și unt.

Altcineva îi curăța pantofii.

Și toate aceste lucruri îi făceau plăcere. Anii de muncă grea nu-l înăcriseră și de aceea nu pregeta să evadeze din liniștea sa interioară de filozof, cînd i se prezenta ceva mai atractiv și mai parfumat.

Începu să-și acorde unele plăceri mărunte, mici răsfățuri omenești, și descoperi că poate munci mai cu spor cînd angrenajele vieții sînt bine unse. Își cumpăra din cînd în cînd o carte, începu să colecționeze porțelanuri și stampe vechi. Winstonbury își avea magazinul său de antichități, al cărui proprietar era un omuleț trist, bolnav de dispepsie cronică, cu o față galbenă de parcă s-ar fi hrănit numai cu tablete de sulf. Purta numele de Grapp. Comerțul cu antichități oferea unele șanse de succes, dar Grapp era prea închistat ca să profite de ele.

Sorrell vizita adesea magazinul și nu-i trebui mult ca să înțeleagă că afacerea era în pragul falimentului. Grapp nu avea spirit de inițiativă. La *Pelicanul* se opreau adesea turiști americani care cutreierau orașul Winstonbury în căutare de chilipiruri. Dar Grapp nu putea să-i sufere pe americani : îi învinuia că îi tulbură liniștea tabieturilor.

— Cînd îi văd, mă simt de parcă aș fi înghițit revent și aloe, dragă domnule !

Sorrell se gîndea uneori la Grapp și la ocaziile pe care acesta le pierdea.

„Un tip energic ar fi putut să pună întreaga afacere pe picioare în cel mult șase luni. E destul să bage în prăvălie marfă de calitate și să facă un pic de reclamă. Dacă aveam și eu un interes în afacere, instalam un panou cu fotografii la *Pelicanul* și îi îndemnam pe americani să treacă pe acolo".

Era o idee și Sorrell o lasă să dospească un timp.

Pe lîngă asta, mai avea și alte distracții. Devenit mai sociabil, își făcuse relații la Winstonbury, prieteni la care se simțea ca la el acasă. Petrecea o seară pe săptămînă cu Robert Porteous. Reluă relațiile cu bătrîna doamnă Garland de pe Vine Court, care contribuise la succesul lui Kit prin faptul că îl hrănise bine odinioară.

Într-o după-amiază de toamnă, Sorrell sună la ușa casei de pe Vine Court. Doamna Garland avea gripă și Sorrell venise să se intereseze de sănătatea ei și îi adusese o pungă cu struguri.

Fanny deschise ușa :

— A, dumneata erai ? Eu m-am înființat aici ceva mai devreme ca s-o răsfăț un pic.

Ținea ușa deschisă, privindu-l cu o lumină blîndă în ochi.

— Am adus ceva...

— Struguri ! Ce drăguț din partea dumitale ! A adormit adineauri și am trimis-o pe mătușa Eva acasă.

Micul salon nu se schimbase de cînd Sorrell îl văzuse pentru prima oară, cu singura deosebire că între timp lîngă fereastră apăruse o sofa nouă și confortabilă, îmbrăcată în stofă verde cu motive albastre, pe care Fanny o cumpărase pentru mama ei. Fanny așeză strugurii pe un platou. Purta un pulovăr verde din lînă moale cu mînecile scurte și Sorrell observă fără să vrea rotunjimea plăcută a brațelor ei. Părul blond cădea în valuri peste gîtul grațios.

— Rămîi să bei un ceai.

Luară ceaiul împreună, așezați alături pe sofa. Mărul lui Kit își scălda fructele galbene în lumina soarelui de asfințit. Merele coapte îmbogățeau verdele frunzișului, la fel cum dorința îmbogățește o femeie.

Vorbiră despre Kit şi treptat, în crepusculul tot mai dens începură să vorbească despre ei înşişi. Părul ei devenea o cunună estompată, în timp ce braţele şi gîtul se desenau mai albe în umbra înserării.

Obscuritatea ţesea între ei o intimitate plăcută, omenească. Şedeau unul lîngă altul pe sofa, ochi în ochi şi vorbeau despre viaţă. Trupurile lor se moleşeau, capul blond al tinerei femei se lăsă uşor pe spătar.

— Ţi-e somn ?

Îi zîmbi :

— Dar dumitale ?

El găsi o pernă şi i-o strecură sub cap, iar glasurile lor se topiră într-o şoaptă blîndă...

— Ştii, eu nu sînt un bărbat de însurat...

Îi explică situaţia lui, iar ea îl ascultă cu un zîmbet lăuntric şi cu înţelepciunea puţin ironică a femeii mature în faţa prejudecăţilor ridicole, atît de adînc înrădăcinate în bărbatul acesta de modă veche.

— Ce importanţă are, Steve ?... Dar eu sînt o femeie de măritat ?... În zilele noastre...

Şi mîna ei trase lin perdelele la fereastră...

CAPITOLUL XX

I

Sorrell era ocupat cu corespondenţa. Îşi terminase raportul săptămînal către Roland şi acum începu o scrisoare către fiul său, dar abia scrisese prima pagină că gîndurile îi şi porniră să hoinărească. Ultima scrisoare a lui Kit se afla pe birou — cronică gravă şi amănunţită a isprăvilor lui Christopher, deoarece băiatul era fericit să-i poată povesti totul tatălui său cu o sinceritate deplină.

„Tu înțelegi lucrurile, tată !"

Erau cuvinte prețioase din partea unui fiu și Sorrell le primi în inima lui cu smerenie și bucurie. Prin urmare, Kit socotea că el înțelegea lucrurile ! Sensibilitatea sa era receptivă la stările de spirit ale fiului său. Asemenea tuturor luptătorilor singuratici, ura intoleranța, dar spre deosebire de mulți alții, înzestrați cu firi mîndre, detesta să-și impună altora propria sa voință.

„Nici eu să dictez altora, dar nici alții să-mi dicteze mie" — era idealul său, deși viața avusese grijă să-i demonstreze necesitatea de a-ți impune altora voința. Bineînțeles, cu Kit era altceva ! Sorrell își înăbușise orice impuls autocratic și înțelepciunea lui i-a fost de mare folos. Refuzînd să-și stăpînească fiul ca un tiran, ajunsese să-l stăpînească în unicul mod de dorit : Kit nu se temea de tatăl său ; Sorrell era singurul om din lumea asta la care alerga să se destăinuiască. Intimitatea lor sufletească se adîncea odată cu trecerea anilor.

Ultima lui scrisoare, dar mai ales un paragraf semnificativ, îl pusese pe gînduri :

„Ei vor ca eu să vîslesc în barca a treia la concursul din mai. Îți dai seama că n-am prea fost încîntat, de vreme ce echipa noastră s-a prezentat destul de slab înainte de Paști. Dar am hotărît să trec peste asta. Firește, cred cu tărie că voi fi admis în prima etapă a bacalaureatului de medicină din iunie. Vreau să cîștig locul. Nu ești de acord cu mine ?"

Sorrell nu știa sigur dacă este sau nu de acord, deoarece nu înțelegea exact care era dorința lui Kit. Fiul său era un băiat inteligent, în stare să opteze.

Sorrell mușcă vîrful tocului, cu ochii ațintiți asupra straturilor de flori de sub fereastră... Da, Christopher trebuie să aleagă singur.

Începu să scrie :

„Ai să faci cum crezi tu de cuviință. Știu că uneori nu e înțelept să-ți risipești energia. Este important să te concentrezi. O știi la fel de bine ca și mine, prietene. Dar cîteodată trebuie să faci un compromis. Eu unul le-aș vrea pe amîndouă : să te văd vîslind în una din bărci la concursul din mai și să-ți iei examenul. Ce părinte nesățios !

Dar totul depinde de ce simți tu personal. Eu nu am dreptul să-ți dirijez sentimentele".

Sorrell constată cu bucurie că putea să-i scrie fiului său fără nici o reținere și că legătura invizibilă dintre ei devenea din ce în ce mai strînsă. Marea lui dorință era ca între el și Christopher să existe relații de la bărbat la bărbat. Își ridică fruntea și își lăsă privirea să se odihnească asupra grădinii ; odată cu trecerea anilor devenise un mare iubitor al naturii și nu exista loc mai bun decît o grădină pentru a gîndi în liniște. Îi făcea plăcere să contemple arborii bătrîni înălțîndu-și trunchiurile masive din covorul de iarbă bine îngrijit, jocul umbrelor, lumina filtrată printre frunze. Simțea aceeași senzație dulce pe care i-o trezea luciul mat al unui porțelan vechi sau căldura mătăsoasă a pielii unui braț de femeie. Ce minunat este să te poți bucura de asemenea plăceri, fără lăcomie, dar cu o adîncă cunoaștere a farmecului lucrurilor frumoase !

Clienții hotelului *Pelicanul* vizitau grădina și uneori îi răneau ființa, dar dragostea pentru flori crește pe măsură ce Adam și Eva se maturizează, și întrucît clienții *Pelicanului* erau în majoritate oameni adulți, Sorrell aproape că nu avea motive să se plîngă. Copiii sînt de fapt dușmanii cei mai firești ai florilor și Sorrell nu accepta copiii : hotelul *Pelicanul* avea o faimă atît de solidă încît putea să-și permită să-i refuze. Această casă de odihnă, atît de liniștită în confortul ei luxos, considera copilăria ca o pacoste.

Binecuvîntată vîrstă a maturității !

Dar în aceeași clipă maturitatea apăru în fața lui Sorrell sub forma unei doamne corpolente îmbrăcată în negru, care venea încet pe pajiște îndreptîndu-se spre o bancă, sub unul din castani. Îi vedea spatele lat și curbele robuste sfidînd cel mai iscusit dintre corsete. O siluetă rubensiană, somptuoasă și solidă, cu păr blond-cenușiu ieșind de sub o pălărie neagră în formă de ghiveci de flori. O clientă, pesemne, sosită recent.

Femeia se întoarse, se așeză și brusc privirea lui Sorrell se înăspri. Își dădu seama că ea se uită peste pajiște în direcția ferestrei sale și că putea să-l vadă stînd la birou.

Sorrell se aplecă deasupra biroului şi se prefăcu că scrie, constatînd însă impresia pe care o exercita asupra lui această apariţie, neaşteptată reîntoarcere a unui trecut nefericit. Mîzgălea ceva pe o foaie de hîrtie, aruncînd din cînd în cînd priviri încruntate înspre silueta de pe bancă. Femeia şedea acolo în largul ei, cu faţa întoarsă spre el. Lui Sorrell i se păru că zîmbeşte.

Se ridică murmurînd „Blestemată muiere!" şi ieşi din cameră. La piciorul scării dădu de Hulks, care căra pe umăr un cufăr greu şi îl întrebă unde-l duce şi cui aparţine.

— E al unei doamne care a sosit adineaori din Manchester, domnule. A reţinut camera pentru o săptămînă. Miss Murdoch a cazat-o la nr. 3.

Sorrell examină cufărul : purta etichetele unor hoteluri de pe Riviera, iar pe capac — inscripţia cu litere mari, negre : „D. Duggan".

Se duse apoi în garaj să se uite la maşină. Şoferul, îmbrăcat într-o livrea neagră, manevra o limuzină mare, bleumarin, ca s-o facă să intre în una din boxe.

— Este maşina doamnei Duggan ? îl întrebă pe şofer.

— Exact, replică omul fără să-l privească.

Sorrell se întoarse în camera lui şi se aşeză din nou la birou. Femeia nu se mişcase de pe bancă, dar cînd îşi trase fotoliul ca să se aşeze, Sorrell o văzu părăsindu-şi locul şi traversînd pajiştea în diagonală. Părea să umble fără un scop anume, dar Sorrell ştia că oricîte ocoluri ar face, va ajunge inevitabil la fereastra lui.

— Văd că n-am cum s-o evit, îşi spuse, dar n-o să scoată nimic de la mine.

Căută să termine scrisoarea către Kit, silindu-se să se concentreze şi tocmai ajunsese la formula „tatăl tău iubitor", cînd silueta în negru apăru lîngă fereastră. Venise pe poteca ce şerpuia între straturile de trandafiri, lalele, miozotis şi violete, şi un observator străin ar fi putut să-şi închipuie că era o iubitoare de flori care se plimba pentru plăcerea ei. Se oprea la fiecare pas să le admire.

Sorrell semnă şi puse sugativa, apoi începu să împăturească hîrtia ca s-o bage în plic. Hotărît să-i lase ei

inițiativa, pricepea că tactica cea mai înțeleaptă era să stea liniștit și să se descopere cît mai puțin.

Femeia se întoarse să se uite la stratul de flori de sub fereastră și Sorrell nu se putu opri să nu-i admire dibăcia manevrei. În modul cel mai firesc, privirea ei se ridică spre el chiar în momentul cînd termina de lipit plicul.

Femeia zîmbi. Sorrell observă că părul ei blond era înspicat cu fire argintii. Cunoscînd-o atît de bine, s-ar fi așteptat ca ea să-și ascundă firele cărunte. Faptul că accepta părul acesta cărunt părea să o facă și mai primejdioasă.

— Tot aici ești ? spuse ea.

El dădu din cap imperceptibil și se uită cu asprime drept în ochii ei, în timp ce ea își îndreptă corpul întocmai ca o corabie frumoasă, gata să-și folosească tunurile sau să parlamenteze :

— Te-ai mai schimbat !

El întoarse plicul pregătindu-se să scrie adresa :

— Ce să-i faci ? Dumneata și eu ! Remăritată ?

Incetineala răspunsului compensa bruscheța întrebării :

— Da ! Să recapitulăm ! Am fost Sampits. Acum Duggan. Domnul Duggan a murit în decembrie trecut. Cred că am să rămîn doamnă Duggan.

Sorrell o observa cu o privire rece.

— E neapărat necesar ?

Ea zîmbi :

— Intr-adevăr, e galant ce spui... !

— Cîtuși de puțin !

In certurile lor de acum zece ani avusese întotdeauna avantajul asupra lui Sorrell și ieșea din luptă lăsîndu-l la pămînt, cu sensibilitatea făcută țăndări. Își regla tirul cu mai mult sînge rece, fără să se înduioșeze ; în plus, artileria sa era mai puternică. Egoismul ei senin și sănătos îi asigurase un avantaj considerabil asupra bărbatului zbuciumat și extrem de nervos, un imbecil plin de scrupule și un ratat. Dar femeia care se afla în fața lui examinîndu-l cu un aer de șiretenie amuzată, privea acum viața cu mai multă indulgență, deoarece viața o copleșise cu aproape tot ce își dorise. Arăta ca o pisică matură ațipită

pe perna ei, cu un aer de bunăstare satisfăcută. Putea chiar să-şi îngăduie să se califice în glumă drept „ o femeie bătrînă".

— Sînt mai căruntă ca tine, Stephen !

— Eşti şi mai în vîrstă ca mine.

— Acum n-ai mai fost tot atît de galant !

Îi lansă o privire directă şi cu toate că lupta dintre ei era acum mai strînsă şi mai puţin violentă, Sorrell era pe deplin conştient că este totuşi o luptă. Aştepta ca ea să-i pună întrebarea-cheie, întrebarea inevitabilă, şi faptul că întîrzia îl făcea să cugete la tactica ei, pentru că asupra scopului urmărit nu avea nici cea mai mică îndoială.

— Conduci de mult hotelul ?

— Cam de un an de zile.

— O faci foarte bine. Şi să ştii că eu mă pricep destul de bine la hoteluri.

Judecînd după etichetele de pe cufărul ei, se pare că avea dreptate, ba mai mult, îşi putea permite să locuiască în hoteluri de lux. Se vede că domnii Sampits şi Duggan fuseseră foarte generoşi.

— La ce oră se serveşte cina, Stephen ?

Avea o voce prietenoasă. Întreaga ei atitudine sugera ideea că ei doi ar trebui să privească viaţa, de comun acord, ca pe o experienţă hazlie.

— La şapte şi jumătate.

— Mulţumesc.

Sorrell se ridică de pe fotoliu :

— Şi încă ceva : de acum încolo te rog să-mi spui „domnule Sorrell".

— Foarte bine. O să-mi vină mult mai uşor să mă obişnuiesc cu asta decît altădată. Dar ţie... ?

Sorrell stătea ţinîndu-şi mîinile pe birou şi măsurîndu-o cu un aer hotărît şi sever.

— Eu sînt tatăl băiatului.

2

O oră mai tîrziu, revenind dintr-o plimbare în pădurea de fagi a Abaţiei, Sorrell era sigur că procedase înţelept înălţîndu-şi steagul de luptă :

„N-are decît să știe că îi sînt dușman. Se vede cît de colo ce urmărește. Părul ăsta cărunt... Nu, să fiu afurisit dacă o las să se amestece !"

In timpul mesei de seară, Sorrell ieși din cameră și se opri pe coridor ca să arunce o privire în sala de mese prin ușa deschisă. Doamna Duggan ședea la o măsuță lîngă una din ferestre, cu spatele la el. Era îmbrăcată cu o rochie de seară din catifea neagră, purta un șirag de perle la gît, arătînd ca o femeie foarte bine care își duce vîrsta cu o grațioasă resemnare. Dacă era o poză, atunci fusese admirabil concepută și la fel de bine însușită. O văzu adresînd chelneriței un zîmbet protector ; fata îi zîmbi la rîndul ei.

Sorrell se retrase în camera lui. O rugă pe Fanny Garland să-i servească masa mai tîrziu și se așeză pe pervazul ferestrei încercînd să-și pună în ordine impresiile.

Da, Dora Duggan se îmblînzise. Părea un fel de ducesă binevoitoare, o persoană opulentă, frumoasă și sigură de ea. Se îmbrăca cu gust, avea cîteva bijuterii splendide și căpătase simțul umorului. Ah, femeile astea ! Primejdioase ființe ! Sorrell ghicea pericolul pe care-l reprezenta mama lui Kit, influența subtilă pe care putea s-o exercite, seducțiile de care putea să uzeze.

Cînd intră în cameră ca să-i aducă supa, Fanny observă fața lui trasă, încordată, privirea suspicioasă : doar era și ea femeie !

— Închide ușa, Fanny, dacă vrei !

Se uită distrat în grădină, mîngîindu-și mustața în tăcere.

— Ai observat persoana de la nr. 3 ?

Fanny făcu un semn afirmativ.

— Ce părere ai despre ea ? Ca femeie...

Îl privi nedumerită, neîncrezătoare :

— Ce anume vrei să știi ?

— Am să-ți spun... după ce-mi răspunzi...

— Pare o persoană de condiție bună... Poate... are ceva dintr-o luptătoare bătrînă.

— De condiție bună !

Se așeză brusc, cu un fel de nerăbdare :

— Noi doi ne înțelegem ; te rog să nu sufli nimănui o vorbă, fată dragă !... Este... mama lui Kit !

Se uită la ea cu înțeles :

— A fost măritată de două ori după ce m-a părăsit. E văduvă. Plină de bani. Puțin îi pasă că are părul cărunt. Se plimbă de colo-colo cu mașina ei de două mii de lire... Ce părere ai de toate astea ?

Fața proaspătă, vioaie a lui Fanny deveni gînditoare :

— Ce să zic... dacă mă întrebi...

— Te întreb, ce crezi ca femeie...

— Umblă după băiat.

— Exact ! spuse Sorrell, luînd lingura de supă.

Viața este uneori mai puțin liniară decît o descriu romancierii, iar schemele umane pe care le trasăm sînt adesea lipsite de subtilitate în nuanțe și mișcare. Pentru Sorrell era simplu să tragă o concluzie, să schițeze portretul Dorei Duggan așa cum o vedea el și s-o compare cu Dora Sorrell de pe vremea căsniciei lor. Și-o imagina ca pe un vampir, ca pe o femeie care, după ce se bucurase de toate plăcerile pe care și le dorise de la bărbați și de la dragoste, căuta acum altfel de plăceri. Gura ei roșie era gata să sugă tînăra vitalitate a fiului ei.

Gîndul acesta îl făcea să turbeze. Îndrăzneala neobrăzată a apariției ei și intrigile pe care era în stare să le urzească îl jigneau ca o provocare. Să revină zîmbitoare după o escapadă care durase zece ani de zile, strălucitoare și cinic prosperă, gata să se prevaleze de inevitabila legătură de sînge !...

Parcă o auzea spunînd : „La urma urmei, Stephen, sînt mama lui !“ O va spune deliberat, făcînd caz de părul ei cărunt, de maturitatea ei maternă, sugerînd că ei doi au ajuns în toamna vieții, cînd existența umană se lasă legănată de o mărinimie mîngîietoare. „Îmbătrînesc, Stephen. Am terminat cu aventurile. De ce să nu ștergem cu buretele peste ce-a fost ?“

Oare mai avea și alți copii ? De la Sampits sau de la Duggan ?

Sau, acum că vitalitatea ei tumultoasă era pe cale să se potolească, Christopher reprezenta pentru ea singura dorință neîmplinită, ființa tînără pe care s-o depraveze cu pasiunea maternă a femeii în prag de bătrînețe ?

Da, el își înălțase steagul de luptă și aștepta acum ca ea să pornească la atac. Reținuse camera pentru o săptămînă ; fără îndoială că se vor produce și alte evenimente în cursul acestor șapte zile.

Sorrell se decise să n-o caute, dar nici să n-o evite. Își organiza viața ca și cum această femeie n-ar fi apărut ca s-o tulbure cu opulența ei nerușinată.

In prima din aceste șapte zile nu avură ocazia să-și vorbească. Sorrell trecu prin vestibul pe lîngă mama lui Kit, înfășurată într-un mantou de blană somptuos, în așteptarea mașinii. Se pregătea să plece pentru toată ziua.

O salută, cu o mișcare a capului, iar ea îi zîmbi în timp ce-și punea mănușile.

— Bună dimineața, domnule Sorrell. Ce părere ai de vremea de afară ?

— Barometrul arată timp frumos.

— Plec la Bath să iau masa cu niște prieteni.

Sorrell primi această veste cu politețea indiferentă a unui director de hotel : își exprimă din mers speranța că va fi o călătorie plăcută. Era un act de curtoazie formală a unui om ocupat și grăbit.

In seara aceleiași zile, o zări pe mama lui Kit în holul hotelului, așezată confortabil cu o carte în mînă ; bea cu Albert Hulks, care, credincios tradițiilor lui Sorrell, ținea în mînă o scrumieră, iar cu cealaltă își căuta portmoneul.

— Timbre ! își spuse Sorrell. Mi-aduc aminte de ziua cînd a cumpărat niște timbre de la mine și a încercat să afle... Fără îndoială îl poate trage de limbă pe Hulks.

Mama lui Kit putea să afle fără nici o dificultate toate informațiile privitoare la fiul ei. Nu avea decît să-l atragă pe Hulks sau pe Bowden într-o flecăreală amicală și să întrebe ce mai este cu băiatul acela drăguț, fiul domnului Sorrell. „Mi-aduc aminte de el de cînd am fost aici data trecută..." Și va primi răspunsul că Christopher a cîștigat o bursă la Cambridge și că acum locuiește la Trinity College.

Trecură încă două zile și Sorrell fu nevoit să constate că dorința doamnei Duggan de a se ține deoparte coincidea pe deplin cu propria sa dorință. Se vedeau de departe și în timp ce se prefăceau că se ignoră reciproc, nici unul

nu se lăsa înșelat de această aparentă nepăsare. Un observator superficial ar fi conchis că evitau orice ocazie de a se întîlni.

Dar prezența ei în hotel îl neliniștea. O simțea în preajma lui, supraveghindu-l fără să dea impresia. insinuantă chiar în detașarea ei. Ședea imobilă ca o pisică, privind înaintea ei și părînd a nu vedea nimic, fără ca totuși să-i scape ceva. Îi făcea impresia unui animal feroce care se furișează prin junglă obligîndu-l mereu pe vînător să-i prevadă mișcările și să-i ghicească intențiile. Retrăgîndu-se în expectativă, îi îngăduise să ia inițiativa și îi acordase posibilitatea să aleagă momentul prielnic atacului.

Sorrell se întreba dacă n-ar fi fost mai bine să-i scrie lui Kit sau chiar să se ducă numaidecît să-l vadă la Cambridge.

Și ce i-ar fi putut spune ?

„Femeia — care ți-e mamă — stă la *Pelicanul*. Bănuiesc că ar vrea să reia legăturile cu tine. Personal, doresc să nu ai absolut nimic de-a face cu ea".

Dar era oare înțeleaptă această sinceritate ? Se străduise întotdeauna să creeze o deplină camaraderie între el și fiul său și să elimine orice umbră de tiranie paternă. Își alesese rolul de prieten și sfătuitor, renunțînd la privilegiul de a da ordine. Ținea foarte mult la Christopher, și credea că la rîndul lui Christopher ține mult la el. De ce să nu aibă încredere în această prietenie și afecțiune reciprocă ? Atunci, să joace rolul unui nou Adam și s-o lase pe Eva să-și încerce artificiile ? În viață totul e chestiune de voință și de alegere și Christopher va trebui să vrea și să aleagă.

În a patra zi se întîmplă ceva. În timp ce Sorrell lucra la biroul său, doamna Duggan ieși în grădină și se așeză pe bancă la umbra unui castan. Ținea o carte în mînă și se prefăcea că citește. Și Sorrell se prefăcea că scrie niște scrisori, dar amîndoi erau conștienți că ciocnirea dintre ei devenise inevitabilă.

Sorrell se ridică din fotoliu și ea îl văzu dispărînd din cadrul ferestrei. Peste puțin reapăru în grădină și se îndreptă spre ea traversînd gazonul. Femeia aplecă îndată

ochii pe carte, încercînd să-i lase impresia că nu-l observă cum vine înspre ea.

Sorrell se opri în fața ei :

— Cum ți se pare hotelul ? Îl găsești confortabil ?

Surisul ei fugar îl convinse că o luase pe nepregătite.

— A ! Tu erai ? Da, mă simt foarte bine aici. Dacă nu greșesc, este cel mai bun hotel de provincie din Anglia.

Mereu zîmbitoare, se mută mai încolo și locul lăsat liber era o invitație.

„Da ! se corectă rîzînd. Dar un hotel rămîne întotdeauna un hotel".

Închise cartea și o puse alături pe bancă, iar privirea pe care i-o lansă de jos mai păstra încă o urmă de zîmbet.

— Nu ai fost niciodată curios să știi... ?

Ghicea atitudinea lui defensivă.

— Ce lucru caraghios și viața asta ! Iată-ne aici... ca doi străini... Tu și cu mine !... Îți mai aduci aminte de zilele petrecute la Shanklin ?

— Au trecut aproape douăzeci de ani de atunci, rosti el în timp ce se așeza pe bancă.

— Într-adevăr... Noi doi nu ne-am potrivit niciodată. Cred că ți-am făcut zile amare... Eram mai însetată de viață decît dumneata...

Privirea lui Sorrell se îndreptă către fereastră, nu către femeie.

— Prin urmare nu ești niciodată curios ?

— În ce privință ?

— Dacă am reușit sau nu să fac ceva din viață... după aceea... Nu te-ai gîndit niciodată... ?

— De ce-aș fi făcut-o ?

Îi ghici zîmbetul.

— Va să zică, nu m-ai iertat niciodată ? Sărmanul meu Stephen ! Te-ai însurat cu o femeie cu foc în vine ! Dar cînd ajungi la o anumită vîrstă...

Tăcerea lui n-o încuraja, dar nici n-o respingea. O lăsa să-și încerce toate loviturile.

— Începi să nu te mai uiți înainte, ci înapoi...

— Crezi ?

— Da, așa cred. Deși... depinde... O femeie se simte uneori singură...

îl studia din profil. Aruncase o pietricică în adîncul tăcerii lui, dar, după cît putea să-şi dea seama, pietricica nu încreţise luciul ei liniştit.

— Presupun că acum călătoreşti mult.

— Eu ? Nici gînd ! Nu duc o existenţă atît de nomadă, dragul meu. Am o casă la Londra pe South Audley Street. Îmi petrec cam trei luni la Cannes... şi poate... cîteva zile în maşină... Am mulţi prieteni... O, cît despre asta, n-am timp să mă plictisesc ! Ar fi păcat la averea mea !

Rămase total indiferent, cu chipul impasibil, dar în alertă, ca un judecător de instrucţie. Femeia scoase un mic oftat deloc trist observîndu-l cu privirea ironică a ochilor ei frumoşi, dar schimbă numaidecît subiectul. El nu reacţionă la sugestiile ei sentimentale, nici la aluziile cu privire la bogăţia ei. Dora avea impresia că bărbatul acesta păstrase aceeaşi seriozitate insuportabilă de odinioară. Într-adevăr, Sorrell era cum nu se poate mai serios în dorinţa lui de a-l ţine pe Christopher cît mai departe cu putinţă de această femeie.

„Nimic de făcut — e neschimbat... cu femeile ! — constată ea. Nu-i chip să ajung la nici un compromis..."

Începu să vorbească despre răposatul domn Sampits şi, după ce epuiză subiectul, trecu la răposatul domn Duggan. Îi povesti lui Sorrell amănuntele cele mai triviale şi intime ale celor două căsnicii, copleşindu-l cu locvacitatea ei vulgară, egoistă, şi o făcea cu atîta naturaleţe, încît Sorrell începu să se întrebe scîrbit cum de continua să stea acolo ca s-o asculte. Află cum murise Sampits de nefrită alcoolică şi cum Duggan se încăpăţîna să doarmă în cămaşă de noapte de modă veche. Îi fu dat să audă care le-au fost gusturile vestimentare, ce mîncăruri le plăcuseră sau pe care nu le putuseră suferi şi deodată se surprinse căscînd în faţa interminabilei avalanşe de confidenţe banale.

În definitiv, de ce îi spunea toate acestea ? La un moment dat începu să bănuiască, că în realitate nu era altceva decît o femeie pe cît de grasă, pe atît de indecentă, o mostră din acel soi de femei de vîrstă mijlocie, veşnic în căutarea unui ascultător docil, pe care-l ţin imobilizat într-un colţ, ca să poată trăncăni după pofta inimii. Pe măsură ce-l plictisea tot mai tare cu pălăvră-

geala ei seacă şi vulgară, părea să devină mai puţin periculoasă. Lumea era plină de asemenea femei : el însuşi văzuse vreo duzină la *Pelican*, bine înfipte în fotoliul din vestibul, punînd la grea încercare răbdarea cîte unui ascultător resemnat să-şi plece urechea.

După o jumătate de oră, Sorrell îşi consultă ceasul :

— Îmi pare rău... sînt nevoit să...

Ea trase aer în piept şi îi zîmbi :

— Bineînţeles !... Pesemne că eşti atît de ocupat ! A fost atît de plăcut să stăm de vorbă împreună, nu-i aşa ?... Da, să nu uit ! Prietenii mei din Bath m-au invitat mîine la ei. Te deranjează dacă renunţ la camera mea ?

— Cituşi de puţin ! Zilnic sîntem nevoiţi să refuzăm o mulţime de lume.

Abia după ce-şi bău ceaiul şi-şi fumă pipa, Sorrell fu izbit de amănuntul că de fapt ea nu pomenise niciodată de Christopher. Nu vorbise tot timpul decît despre ea şi despre răposaţii ei soţi. Curios !... Să se fi alarmat degeaba ? Să fi fost doar o fiinţă banală, grasă şi egoistă, care nu dorea nimic altceva decît un auditoriu pentru palavrele sale ? Spiritul oamenilor putea să se învăluie în grăsime la fel ca şi trupul.

Sorrell se gîndi că îi acordase prea multă importanţă.

CAPITOLUL XXI

1

Christopher Sorrell se întorcea de la canotaj cu alţi doi colegi în bluze albastre. Barca nr. 3 pentru concursul din mai terminase cursa de probă ; echipajul reuşise un timp atît de bun, încît urmărindu-i de pe mal, antrenorul văzu un entuziasm atît de neobişnuit, că îşi urlă binecuvîntarea de la edec :

— Bravo, băieți, țineți-vă tare !

Rezultatul cronometrat îl umplea de bucurie, deoarece echipa pe care o antrena — a treia — terminase cursa cu trei secunde mai devreme decît echipa a doua. Își adună oamenii la primul ponton de la Trinity și le comunică noutatea.

— Ați vîslit ca niște diavoli ce sînteți !

Îi adresă un zîmbet special lui Kit, nr. 5, care stătea cu vîsla pe umăr și cu șortul mînjit de unsoarea de la scaunul glisant. Sorrell era „greul" favorit al antrenorului. Avea mușchi și stil. Antrenorul — figură importantă în colegiu — făcuse cunoscut în sferele înalte că Sorrell era unul dintre cei mai buni „boboci" și că trebuie să i se dea șansa de a participa la probe.

Împreună cu alți doi tineri voinici și sănătoși, Kit se întorcea în Jesus Lane. Locuința lui avea ferestrele spre Jesus College, ceilalți însă, studenți în anul doi, locuiau pe Nevil's Court.

— Ne vedem după masă ?

— Nu, refuză Kit, am de tocit.

— Doamne sfinte ! Pentru ce ?

— Pentru că-mi place. De asta.

Le trimise un suris luminos în timp ce traversa drumul și colegii mai mari îl acceptară cu voie bună. Sorrell era un băiat cumsecade. Seriozitatea lui nu era ostentativă. Putea să tragă la rame cu aceeași sîrguință cu care citea o lucrare științifică. Băieții nu aveau de ce să se certe cu un tip care împingea cu vîsla o cantitate apreciabilă de apă și nu se fălea din cale afară cu asta. Puteai să-l iei în balon pe Sorrell și să primești în schimb același zîmbet împreună cu reacția zdravănă a mușchilor săi ! Nimeni nu-l văzuse încă supărat sau furios. Boxa și vîslea la fel de bine — cu aceeași gravitate surîzătoare.

Camera de sub Christopher era ocupată de un student pe nume Burgoyne, și văzînd o limuzină de culoare albastră oprită în fața clădirii, Kit se gîndi că aparține probabil lui Burgoyne sau vreunui membru al clanului său. Băiatul era bogat și avea o mulțime de prieteni. Pretinse mame, mătuși, surori, verișoare veneau mereu cu mașinile să-l caute pe Bertie și să-l ia la masă. Veneau multe

doamne destul de corpolente, femei tinere ultraelegante, cu sînii plați și părul scurt, care se așezau pe marginea ferestrei lui Burgoyne și fumau. Kit nu putea să le sufere.

— La naiba cu femeile astea !

Toaletele lor excentrice, vorbăria și parfumul vag dar tulburător de femeie îl împiedicau să se concentreze asupra învățăturii.

Kit sări pe peron și deschise ușa de la intrare. În partea unde locuia Burgoyne domnea o liniște neobișnuită și Kit își închipui că toată compania plecase pe malul rîului. Ajunse la piciorul scării, cînd doamna Jowett, proprietăreasa, apăru în ușa ei. Era o femeie grasă, negricioasă, cu nasul turtit și buzele groase, în permanență preocupată de „tinerii gentlemani" ce se perindau prin casa ei. Servise hinduși și tineri de culoare fără discriminare și nu murise din pricina asta. Singurul repros pe care i-l putea aduce lui Kit era cuprins în cuvintele „prea respectabil".

— O doamnă dorește să vă vadă, domnule.

— O doamnă ?

— E sus. Vă așteaptă de o oră.

— Cum o cheamă ?

— Duggan.

Kit o privi nedumerit.

— Ce fel de... persoană este, doamnă Jowett ?

Gura ei mare se deschise într-un zîmbet larg, tivit de zbîrcituri.

— Ei ! O adevărată doamnă ! I-ați văzut automobilul ?

Kit urcă încet scările, întrebîndu-se cine putea fi această doamnă, spunîndu-și că a ales prost momentul : voia să se schimbe, să bea un ceai, și afară de asta mai avea de revăzut notițele la chimie.

Deschise ușa salonului și o văzu pe mama lui.

Ședea lîngă fereastră într-unul din fotoliile mari de răchită pe care i le dăduse tatăl său, și părea să-l umple cu făptura ei corpolentă ; rochia ei neagră contrasta cu husa de creton în desene purpurii și portocalii. Kit observă părul încărunțit și faptul că îi zîmbea.

Rămase nemișcat în prag. Nu știa ce să spună. Era mirat. Își aminti deodată de cei nouă ani de absență, de

toate acele lucruri care îl intrigaseră și îl chinuiseră pînă cînd Sorrell reușise cumva să i le explice.

— Sînt o fantomă, dragul meu Christopher...

Kit închise ușa, știind că doamna Jowett avea urechi și că se folosea de ele, apoi se opri din nou cu spatele la ușă :

— Nu m-am așteptat...

Se priviră unul pe altul, dar din puncte de vedere total diferite ! Christopher era o ființă plină de viață ; măsura cinci picioare și nouă degete * ; arăta foarte înalt în costumul lui de canotaj, atletic, strălucitor de tinerețe. Era mai mult decît un tînăr drăguț. Mama lui îi disprețuia pe așa-zișii bărbați frumoși, știind cît de subțire le e spoiala și că, pe de altă parte, un bărbat care are milioane poate foarte bine să arate a urangutan sau gorilă. Bărbații urîți se atașează mai tare. Totuși constată că la exterior Kit semăna cu ea. Avea același ten strălucitor, aceiași ochi albaștri.

— Doamne ! Ce-ai crescut !

Își ridică mîinile înmănușate și rîse... Dar fața lui Kit păstra o expresie de gravitate îndărătnică și încurcată. Stătea în picioare și o privea : se uita la mama lui de la distanța celor nouă ani. Multe lucruri îl făceau să rămînă în starea aceea de uluire mută. O găsea foarte îmbătrînită. Afară de asta, îi era cu desăvîrșire străină. Nu simțea nici un îndemn să-i ureze bun venit. Stingherit, neîncrezător, țeapăn, nu știa cum să întîmpine această bruscă apariție nepoftită în viața lui. Nu avusese și nici acum nu avea nevoie de ea. Se surprinse privind-o și gîndindu-se :

„Va să zică, aceasta e femeia căreia tata îi datorează toate nenorocirile ? Ce vrea de la mine ? Cum a aflat ?“...

Scoțîndu-și mănușile, mama lui își coborî pleoapele ca un văl. Această față tînără, serioasă, ciudat de severă, ochii intrigați și candizi o impresionară. Era frămîntată de întrebări : „Dacă îmi seamănă numai pe dinafară, iar pe dinăuntru e ca tatăl lui ? Serios ca el ? Stupid de serios ca el ?“ Își netezi mănușile și își temperă neliniștea : „Trebuia să mă aștept oare ca el să se arunce în brațele mele strigînd *mamă* ? Ar fi însemnat să cer imposibilul !“

* Aproximativ 1,80 m (n. tr.)

Se străduia să pară blajină. Nu voia să fie decît femeia de patruzeci și nouă de ani, bine îmbrăcată, prezentabilă, acel soi de femeie care putea fi văzut în orice zi pe Regent Street, trupeșă, plăcută, care mergea din cînd în cînd la biserică, și, înainte de toate, modernă. Avea o casă pe South Audley Street, își petrecea iarna pe Coasta de Azur, juca bridge, primea două-trei fete tinere și drăguțe, care veneau să-i înveselească serile și-i spuneau „mătușa Dora".

— Eram în trecere prin Cambridge... .

Kit traversă camera și rămase în picioare, cu mîinile pe spătarul celuilalt fotoliu. Avea aceeași privire atentă, interogativă.

— Da, învăț la Trinity.

— Așa am auzit și eu.

Ridică ochii și schiță un zîmbet :

— Am stat cîteva zile la *Pelicanul.*

— Da ?

— Tatăl tău arată foarte bine. Am stat de vorbă o dată sau de două ori.

Tăcerea lui Kit o apăsa. Kit își mișcă buzele dar se opri. Apoi îi azvîrli deodată o întrebare, una din acele întrebări surprinzătoare :

— El v-a cerut să veniți să mă vedeți ?

Își recăpătă sîngele rece după o ușoară tresărire :

— Cred că el a înțeles...

Femeia îi scruta chipul, în timp ce Kit părea să facă niște socoteli în minte.

— Am primit azi dimineață o scrisoare de la el.

— Prin urmare știi ?

— Nu.

Își stăpîni o tresărire ; creturile fine din jurul ochilor și gurii se adînciră :

— Ah !... Trebuia să-mi închipui... Voi, bărbații, sînteți ciudați. Faceți totul pe ascuns !...

Izbucni în rîs și jucîndu-se cu mănușile îi aruncă o privire de jos în sus, așa cum învățase să-i privească pe bărbați în anumite împrejurări. Glasul ei suna vesel, cu o nuanță de reproș :

— Dragul meu, există unele lucruri care par extraordinare... La vîrsta mea, nu te mai miri de nimic... Da...

nici chiar de tine însuți. Devii mai binevoitoare... Prin urmare faci canotaj ?

Îi privea mîinile care se odihneau pe spătarul fotoliului :

— Da.

— Bănuiesc că te antrenezi... Eu stau la University Arms. Ce zici, canotajul tău te-ar împiedica să iei masa cu mine diseară ?

Kit își ridică privirea, întîlnind-o pe a ei.

— Trebuie să iau masa la refectoriu.

— Înțeleg. Bine, atunci vino după aceea.

Aștepta răspunsul așa cum pindește un jucător bila la ruletă. Zîmbea blajin.

— Am de dat un examen în iunie și trebuie să învăț.

Flutură în glumă mănușa spre el :

— Ești un băiat îngrozitor de serios ! Parcă eu vreau să te împiedic ? Uite, mi-aduc aminte cum te potoleam din plîns cînd îți ieșea cîte un dinte mai rău !... În fine, să lăsăm lucrurile cum sînt. L-am făcut pe bietul șofer să mă aștepte aproape două ore.

Se ridică, iar Kit traversă din nou odaia și deschise ușa, cu sufletul încremenit :

— Îmi pare rău...

Ea îi aruncă o privire rapidă, prietenoasă :

— Dragul meu... Dacă viața nu te învață să fii îngăduitor, atunci nu merită să fie trăită...

După plecarea ei, Kit rămase în pragul camerei, cu ochii pierduți în gol. Erau intens albaștri și plini de îndîrjire, ca ochii unui viking cînd plutea pe oceanul învolburat al propriilor sale gînduri.

2

Christopher își regăsi în refectoriu colegii de barcă, dar vorbi atît de puțin și era atît de absent, încît micul Peabright, cîrmaciul, care ședea în fața lui, ciripi ca o pasăre șăgalnică :

— Trezește-te, Sorrell ! Ai întîrziat !

Christopher îi adresă omulețului un zîmbet solemn și îngăduitor :

— În regulă, Peaby ; nu prea sînt în apele mele astă-seară.

Stroke, care ședea la dreapta lui, un băiat robust, brunet, cu ochi sprințari, se strîmbă în glumă :

— Sorrell face calcule ; îl simt cum socotește în spatele meu, înainte de a ajunge la Grassy. Cam în genul ăsta : dacă îl întrecem cu două degete pe Emmanuel 2 la fiecare lovitură de vîslă, în ce punct al lui Long Reach îl vom depăși de-a binelea ?

— O să-i lăsăm în urmă înainte de Ditton : cu zece lovituri bune, Skinny, după ce ocolim Grassy, afirmă Kit și se cufundă din nou în tăcerea lui misterioasă.

În timp ce traversa singur Curtea mare, Kit se gîndea la problema pe care o constituia mama lui. Timp de nouă ani fusese pentru el mai puțin decît o umbră și acum deodată îi apăruse în față ca o femeie ciudat de vie, în toată maturitatea ei. Niciodată în viață nu se simțise atît de crispat și fără elan ca în cele cîteva minute în care o privise nemișcat, cu senzația stranie că sufletul îi este plin de tatăl său. Logica tinereții poate fi necruțătoare și, în afară de asta, Kit nu era un sentimental : avea prea multă forță, ca să se lase condus de sentimente. Și ce fapte precise putea să rețină ? Această femeie îl părăsise pe tatăl său pe vremea cînd suferea de pe urma rănilor și se zbătea în sărăcie. Plecase cu un alt bărbat. De-a lungul celor nouă ani de luptă sumbră și penibilă, Sorrell i-a fost în același timp și mamă și tată.

Și mai vorbea de îngăduință !

Cu ce drept ?... Kit se simțea cît se poate de prost în prezența ei ; prin ceața confuziei care îl stăpînea își făcea loc tot mai insistent bănuiala că această femeie venise cu un gînd ascuns ; mentalitatea ei brutală și insinuantă îi era cu desăvîrșire străină. Și cu toate acestea, era mama lui. Era normal să se intereseze de soarta lui. Dar ce fel de interes mai era acesta ? După nouă ani ? Cam tîrziu, în orice caz. Afară de asta, nu era deloc convins că are nevoie de interesul ei și nu-i dorea cîtuși de puțin prezența. Bărbatul în devenire care era Christopher optase hotărît în favoarea tatălui său.

Lăsă în urmă Curtea mare și trecînd prin Sydney Street ajunse pe Jesus Lane. Lunga seară de mai își etala lumina limpede, îmbiindu-l la o plimbare pe malul apei ce curgea molcomă și întunecată pe sub sălcii și poduri... Dar Christopher intră grăbit în camera lui. Își aruncă costumul și cascheta pe unul din fotolii și se prăbuși pe celălalt. Prin fereastra deschisă vedea norii sîngerii pe cerul de un albastru-pal.

În cele din urmă întinse mîna și luă un caiet de notițe plin de formule chimice ; doar îi spusese mamei sale că avea de lucru și atunci cînd faci o asemenea declarație trebuie să te ții de cuvînt. Și totuși, ce situație extraordinară ! El ședea aici și tocea la chimie, în timp ce mama lui se afla la mai puțin de o milă depărtare, mama pe care n-o mai văzuse de nouă ani !... Acești nouă ani ! Dar tocmai acești nouă ani înăbușiseră în el orice elan care l-ar fi putut apropia de dînsa ; deocamdată nu-l încînta ideea de a o vedea din nou ; această femeie îl făcea să se simtă crispat și stingherit, și în zadar ar fi căutat un sentiment care să-l împingă spre ea...

Dar nu putea să citească. Sufletul lui tînăr fusese prea adînc zguduit și provocat, așa că gînduri mai apropiate de viață dădeau la o parte moleculele de carbon și hidrogen.

Oare de ce nu-i pomenise nimic tatăl său în ultima lui scrisoare ? Ce însemna această tăcere ?

Pînă acum pactul lor nu fusese călcat niciodată : „Fără ascunzișuri !" Kit, bărbatul, era fiul lui Kit, copilul.

„Poate că nu i-a trecut prin minte că ea ar putea să vină aici".

Kit simți nevoia să-i scrie tatălui său, așa că aruncă în lături notițele de chimie și scoase o mapă de scris și stiloul. Ședea ghemuit în fotoliu cu mapa pe genunchi, chinuit de întrebări.

Deodată de la etajul inferior răsunară strigăte sălbatice. Burgoyne se întorsese pesemne cu trei-patru tineri și cu toții dădeau frîu liber bucuriei de a trăi. Un gramofon începu să cînte și împreună cu el, un cor de glasuri lansa în noapte eterna întrebare :

„Ah, de ce am sărutat-o pe această fată frumoasă ?"

— Naiba să-i ia, mormăi Kit încruntat, încercînd să se concentreze și strîngînd stiloul între dinți.

„De ce... ah... de ce ?“ — cîntau glasurile.

— Pentru că sînteţi nişte cretini patentaţi, veni de sus replica promptă.

La acest răspuns căzut de sus, cei patru tineri lansară strigăte de război :

— Haideţi sus, să-l scuturăm niţel pe bătrînul Solly !

Urcară sus îmbrîncindu-se pe scară şi se înghesuiră în pragul uşii lui Christopher, care le apăru ca o mogîldeaţă sumbră pe fotoliu cu mapa de scris pe genunchi.

— Scrie poezii, spuse unul din ei. Poezii pentru Alice !

— Salut, bătrîne H_2O !

— Spălaţi putina ! mormăi Kit. Sînt ocupat. Duceţi-vă şi puneţi un alt foxtrot.

Se năpustiră asupra lui şi după o scurtă încăierare în cursul căreia Kit dădu şi primi cîţiva pumni zdraveni fără să se supere, reuşi să se degajeze şi apucîndu-l pe Burgoyne, îi aruncă vestonul pe cap şi îi trase un şut puternic mai jos de şale.

— Şi acum sărut-o, bătrîne !

Cineva aprinse lumina şi înhăţă mapa lui Kit, dar vocea acestuia căpătă deodată un accent metalic :

— Las-o jos !

Tînărul se supuse, nu numai pentru că Sorrell era un boxer redutabil, ci şi pentru că era un băiat de treabă.

— În regulă, Solly.

Kit îi zîmbi :

— Acum sîntem chit ! Promit să vin şi eu jos îndată ce-mi termin scrisoarea.

Înfierbîntaţi şi mulţumiţi, îl lăsară cu părul vîlvoi şi coborîră în camera lor. Gramofonul îşi reîncepu refrenul :

„Ah ! De ce am sărutat-o... ?“

Kit îşi scrise scrisoarea al cărei subtext suna :

„Ah, de ce a trebuit să vină aici ?“

3

Sorrell se aşeză să citească scrisoarea lui Christopher :

„Ceea ce mă miră mai ales, tată, este că tu nu mi-ai scris nimic despre asta în scrisoarea ta.“

M-a invitat la masă, dar i-am spus că trebuie să mănînc la refectoriu, şi cînd m-a rugat să vin la ea după cină, i-am spus că am de învăţat. Eram foarte stînjenit şi mă simţeam ciudat, dar adevărul este că am fost de-a dreptul uluit. Îmi părea cu desăvîrşire străină. Am întrebat-o dacă tu ştiai de venirea ei aici, dar nu mi-a dat un răspuns clar.

Îmi vine foarte greu să-ţi scriu toate acestea, dar ştii că nu ţi-am ascuns niciodată nimic. Este ceva în mine care nu mă lasă să-i spun mamă. Mi-e imposibil..."

Sorrell puse scrisoarea pe birou şi rămase cîtva timp cufundat în gînduri. Christopher îi punea o întrebare foarte precisă, iar el nu dorea şi nici nu era în stare să evite răspunsul. Bucuria pe care o încerca în unele momente nu avea o legătură directă cu cele petrecute. Era aproape gata să ierte încercarea acestei femei de a răpi comoara vieţii lui, văzînd rezultatul jalnic al urzelilor ei... La început se necăjise, dar scrisoarea lui Kit îi spulberă orice supărare.

Fiul îşi dovedise deplina loialitate şi tatăl putea să găsească zeci de motive pentru a o explica. Dar oare motivul principal nu era propria sa atitudine faţă de Christopher — de dragoste adîncă şi abnegaţie totală ? Refuzase să-şi trateze copilul ca pe o proprietate personală de care să dispună după bunul său plac. Luptase împotriva înstrăinării pe care o creează vîrsta. Niciodată nu-i vorbise lui Christopher de sus, nu-l silise să facă un lucru împotriva voinţei sale şi nici nu-l strivise sub o autoritate ieftină.

Erau prieteni şi această scrisoare era dovada cea mai grăitoare.

4

Kit citea scrisoarea primită de la tatăl său în timp ce-şi lua micul dejun. Era o scrisoare cam stranie şi neobişnuită din partea unui tată către fiul său.

„Kit, eu nu-ţi sînt numai tată, ci şi prieten, iar dorinţa mea este să-ţi fiu prieten în primul rînd şi tată abia după aceea.

Dragul meu, pentru mine tu însemni foarte mult, poate mai mult decît vei şti vreodată, dar n-am să te con-

sider niciodată o prăjitură pe care aș vrea să o obțin și să o mănînc. Viața ta îți aparține, iar dragostea și mîndria cu care mă voi alege din asta va fi pentru mine răsplata cea mai frumoasă. Doresc un singur lucru : să fii fericit în viață și în profesiunea aleasă. Căci profesiunea este ceea ce contează cel mai mult.

Acum nu mai am resentimente împotriva mamei tale. Toate acestea au murit demult. Aș putea avea resentimente numai în cazul cînd te-ar sustrage eului tău adevărat și muncii tale. Nu spun că o face. Dar femeile posedă o putere de convingere nebănuită !

Fă după cum te îndeamnă inima. Dacă vrei s-o vezi, du-te s-o vezi ! În definitiv, este mama ta și a fost soția mea.

Nu cred că s-ar putea interpune între noi.

Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o este pentru mine un document prețios, Kit. Îți mai amintești de vechea noastră valiză cafenie ?"

Șunca cu ouă se răcise în farfurie... Cînd termină de citit scrisoarea, Christopher avea ochii încețoșați.

Tatăl său era un om formidabil... Îl iubea...

5

Șoferul doamnei Duggan lega cufărul de portbagaj, în timp ce ea însăși întîrzia încă plină de nerăbdare în fața ferestrei, după ce-și așteptase fiul timp de trei zile în zadar. Crezuse că va veni totuși și cînd văzu că se înșelase, decepția sa deveni nerăbdare și mînie. Ea, care nu îngăduise niciodată vreunui sentiment să-i îngrădească poftele, complotase să se folosească de sentiment pentru a-și seduce fiul.

Își amintea de răceala ostilă a ochilor săi albaștri, de gravitatea lui rigidă. Își dădea seama că seamănă în egală măsură cu ea însăși și cu tatăl său, și vechea ei gelozie se reaprinse.

„E și al meu !" își repeta fără încetare. Dar se lovise de timiditatea lui încăpățînată și, din relațiile ei cu bărbații, descoperise eficacitatea atacului prin retragere. Stătuse deoparte în cursul acestor trei zile, incapabilă să admită că glasul sîngelui nu-l va readuce pe Christopher

la ea în cele din urmă. Își propusese să-l ia cu încetul, să-l determine prima dată cu subtilitate să se lase mîngîiat, după care să intre energic cu foarfeca în timiditatea lui ridicolă.

Acum era îndrăgostită de tinerețe și tineretul o găsea plăcută și accesibilă. Avea bani de cheltuit și știa să-și umple mașina cu un buchet de făpturi tinere pe care să le ducă la localurile de dans sau la teatru. Mătușa Dora era o persoană atît de simpatică !

Dar Christopher nu se lăsa mingîiat. Sorrell cel teapăn și grav părea să-l rețină în fața barierei celor nouă ani. Se așteptase să întîmpine unele dificultăți, știa că va fi nevoie de o lungă perioadă de acomodare și de aceea se înarmase cu răbdare.

Dar să fie astfel umilită de fiul lui Sorrell !...

Un portar veni s-o anunțe :

— Mașina vă așteaptă, doamnă.

Se pregătea să abandoneze poziția, să înceapă retragerea și în timp ce ieșea pe poarta hotelului se simți cuprinsă deodată de o furie oarbă, furia femeii al cărei temperament posesiv nu-și aflase împlinirea. Ajunse la mașină. Ținînd portiera deschisă, șoferul duse mîna la chipiu :

— E o dimineață frumoasă, doamnă.

— O dimineață splendidă. Gunther.

Îi aranjă cuvertura pe genunchi și închise portiera, dar în momentul acela un tînăr îmbrăcat într-o robă bleumarin ocoli mașina pe la spate și se apropie de geam. Își ridică bereta în colțuri și se uită la mama lui fără să zîmbească. Spuse ceva. Ea se aplecă înainte și coborî geamul.

— Mi-am zis că e mașina dumitale. Am ieșit adineauri. Mă duc la curs.

Ea scoase afară o mînă înmănușată și chipul ei strălucea de o bucurie reținută.

— Fii băiat cuminte, dragul meu ! Dealtfel văd că ești.

El îi luă mîna, dar degetele lui tinere și puternice nu răspunseră la strînsoarea ei.

— Îți doresc drum bun. Pleci la Londra ?

— Exact ! Vezi să nu întîrzii la curs. La revedere !

Era toată numai un zîmbet.

Făcu semn şoferului, lovi prieteneşte mîna lui Kit şi se lăsă pe spate zîmbindu-i cu bunăvoinţă :

— Adresa mea din oraş este South Audley Street 107. La revedere !

CAPITOLUL XXII

1

Sorrell stătea tolănit în barcă pe un maldăr de perne roşii şi albastre, cu pălăria gri aşezată cu grijă alături şi cu o ţigară bună de foi care îşi trimitea aroma şi fumul albastru înspre crengile lăsate ale unei sălcii plîngătoare. Vislind alene, Kit împinse barca uşor sub salcie şi se opri să se odihnească.

Era o seară caldă şi liniştită ; o mulţime de bărci şi pete de culoare împestriţau oglinda lucie a apei între poduri, evocîndu-i lui Sorrell acele mici mozaicuri strälucitoare şi fanteziste din petale de flori presate, care se aplică pe hîrtie cafenie şi se pun sub sticlă. O fetiţă de la ţară îl învăţase cîndva să le alcătuiască, cu degetele ei de copil.

Luase masa împreună cu Kit la refectoriu şi acum, în această seară calmă, simţea că soarta nu-l poate atinge. Îşi admira pantofii cafenii din piele fină şi pantalonii gri, eleganţi şi bine croiţi. Îi plăcea auriul şi verdele tremurător al salciei plîngătoare. Se uita la Kit care şedea drept în bătaia soarelui de asfinţit cu chipul scăldat în lumină...

„Iată-ne ajunşi ! se gîndea Sorrell ; pentru asta a meritat să mă lupt odinioară cu fiecare din geamantanele şi cuferele acelea blestemate. Viaţa e frumoasă..."

O barcă încărcată cu fete tinere şi părinţii lor trecu pe lîngă ei şi ochii negri ai unei fete întîrziară o clipă

curioşi asupra lui Kit. Merita fără îndoială o privire de femeie, dar acceptînd-o nu păru să-i dea prea multă importanţă !

— Deci, mîine dai marea lovitură ? auzi vocea tatălui său.

Vocea părintească îl readuse la realitate.

— Trebuie să învingem. Sîntem mai rapizi decît barca a doua. Bineînţeles, nici ei nu se lasă.

Îşi ridică privirea spre vîrful ulmilor luminaţi de razele asfinţitului, apoi o coborî din nou peste apa rîului. Se auzeau rîsete pe sub podul Clare şi cineva bătea apa cu vîsla.

— Am primit o scrisoare de pe South Audley Street, tată.

— Da ? rosti Sorrell după ce dădu drumul unui nour de fum.

— Vrea să-mi petrec cîteva zile acolo, dacă merg în oraş. E vorba de dans sau aşa ceva.

— Vrei să te duci ?

— Nu prea. Crezi că ar trebui să mă duc ?

Sorrell rămase tăcut cîteva clipe.

— Să ştii că nu există „ar trebui" în toate astea. Dar nu văd din ce motiv ai refuza.

— Nu prea sînt un bun dansator. Tu te-ai duce, tată, dacă te-ar invita ?

Tatăl său întîrzie puţin înainte de a răspunde :

— Nu... Nu cred că m-aş duce. Nu-i vorba de o prejudecată, să ştii. N-am nici un resentiment faţă de nimeni, atîta timp cît nu se amestecă în viaţa mea. Unul din lucrurile importante în viaţă este să te fereşti de oameni cu care nu te potriveşti.

Kit lovi apa cu vîsla :

— Tu ţi-ai fixat o linie de urmat. Cei mai mulţi se lasă duşi de valuri... Ştii, fetele şi alte chestii din astea. Şi pe urmă, se mai pune problema de a nu jigni sentimentele altora.

— Aşa e. Dar dacă ai anumite sentimente, să nu faci greşeala să-ţi închipui că toată lumea trebuie să aibă aceleaşi sentimente ca şi tine !

— Probabil că nu le are.

— Sigur că nu.

— Unii joacă teatru.

— Cei care iau, joacă teatru față de cei care dau.

Kit cugetă o clipă.

— Tu ești unul dintre cei care dau, tată !

— Ei, nu chiar întotdeauna !... Nu trebuie să te risipești pentru toată lumea !

Stătură încă mult de vorbă împreună, pînă la căderea nopții, în timp ce apele molcome curgeau mai departe trasînd un hotar convențional între clădirile cenușii ale colegiului și spațiile verzi. Kit vîsli încet contra curentului, trecînd pe lîngă alte luntre pline de fete tinere, robuste și Sorrell se pomeni întrebîndu-se ce gîndea fiul său despre femei. Ce atitudine avea față de ele ? Oare acest crepuscul poetic deasupra rîului romantic nu avea misterul vechilor iluzii făcînd fetele cele mai banale să pară niște zeități ? Fără îndoială, dragostea — dragostea modernă — refuza să se înalțe pe piedestaluri. Sorrell parcă o auzea pe fata zilelor noastre, slabă, cu picioare lungi, strigînd ironic : „Dă-te jos de acolo, prostule !"

— Să plutești în voia valurilor... atît și nimic mai mult, spuse Kit deodată, și, după un viraj brusc : oare ce vor oamenii ?

Sorrell urmărea apariția primelor stele.

— Asta e problema tineretului. Nici ei nu știu ce vor.

— Nici tu n-ai știut, tată ?

— Idei vagi. Nu, nimic clar. Cînd mă uit astăzi înapoi, îmi dau seama că am trăit într-un fel de ceață vrăjită... Alergi în neștire și vezi deodată cîte ceva cînd ceața se mai ridică pentru o clipă : un crîmpei de cer, un copac, discul stupid al lunii pline sau chipul unei fete. Și atunci îți închipui că dorești luna sau fata. Poți avea fata în lipsa lunii, iar după aceea ceața se lasă din nou și alergi mai departe bîjbîind. Mai rău este cînd ești nevoit să bîjbîi în doi.

— Este vorba de sex, spuse Kit deodată aplecîndu-se peste vîsle. Sexul... asta e...

Sorrell se ridică într-un cot :

— Ceața sexuală ! Ai descoperit adevărul ! Mie, fiule, mi-au trebuit douăzeci de ani ! Dar... să vorbim mai cu perdea ! Și izbucnind în rîs :

— O să scandalizăm... nimfele !

Replica lui Kit îl uimi :

— Nu se scandalizează ele chiar așa, cu una cu două, tată. Noi ăștia, tinerii, nu ne scandalizăm ușor. Dar pe vremea ta ?

— Noi ziceam că da.

— Dar... de ce ?

Cufundă vîsla în apă și închise gura înainte de a face o mărturisire impulsivă. Sorrell fu cuprins de mirare : își spuse că, hotărît lucru, rămăsese în urmă. În prezent tineretul privește lumea cu alți ochi, stă cu picioarele pe pămînt și știe să se ferească de meandrele instinctului. Desigur, Kit întîlnise fete tinere și vorbise cu ele. Sorrell avea impresia că pentru Kit femeia nu era cocoțată pe un piedestal.

— Tată, tu spui întotdeauna că profesiunea are mai multă importanță decît... alte lucruri.

— E părerea mea.

— Așa gîndesc și eu. Dar cîteodată... un băiat simte nevoia să se cufunde... în viață, din creștet pînă în tălpi.

— Bineînțeles, spuse Sorrell. Necunoscutul, femeia și celelalte... Adevărul este — deși nu ne dăm seama de asta cînd sîntem tineri —, că ceea ce dorim este de fapt senzația și nu o femeie anume. Dorim toate femeile care au existat vreodată. Senzația este un lucru natural... dar căsătoria...

Se opri cu ochii la arcada cenușie a podului, care se desena departe, în spatele lui Kit.

— Căsătoria — cum să-ți spun ? — este ceva artificial. Asta e toată nenorocirea. Prin urmare... vezi tu...

— Nu crezi în căsătorie ?

Sorrell își reprimă o strîngere de umeri.

— Nu cred, în orice caz pînă nu ți-ai făcut o carieră. După aceea... o camaraderie. Lucrul celălalt... devine o obișnuință ca spălatul de dimineață, ca bazinul cimentat de la grădina zoologică în care două animale plictisite înoată unul în jurul celuilalt. Dacă plonjezi, trebuie să fii mai întîi sigur că poți ieși din nou la suprafață... Într-o zi ai să știi dacă vrei să ieși. Unii dintre noi știu, sau cred că știu, dar sînt puțini la număr.

Sorrell se afla pe drumul de edec, între Grassy și Ditton. Își exprimase dorința să asiste la pornirea bărcilor, dar Kit îl preveni că va trebui poate să alerge o jumătate de milă pe jos dacă vroia s-o vadă pe Prima Trinity 3 învingînd-o pe Emmanuel 2.

— În locul tău, aș sta undeva între Grassy și Ditton, tată. Roagă pe cineva de pe drumul de edec să te îndrume.

Sorrell era stăpînit de o agitație cu totul absurdă. Văzu bărcile diviziei coborînd pe apă ; așezat pe malul nisipos, asculta comentariile altor spectatori curioși. Era o zi tipic engleză, calmă și înverzită, fără nici o adiere de vînt între sălcii și o apă ca oglinda. Observa mulțimea la Ditton Corner, masată pe pajiște și în bărci de-a lungul malului — o mulțime veselă și pestriță.

Auzi pocnetul semnalului de pornire. Se ridică în picioare. Tremura tot... Tată ridicol !

Imediat văzu oameni alergînd, scînteierea vîslelor la curba de la Grassy, prora unei bărci de opt. Tinerii urlau. Prima barcă trecu de cotitură, dar pe Sorrell nu-l interesa. Emmanuel 2 venea în poziția a doua și i se păru că vîslele se mișcă cu o grabă deznădăjduită. Dumnezeule, da ! Barca lui Kit aproape o atingea !

Sorrell începu să alerge, vroia să întîmpine bărcile la sosire. Nimeri în vîltoarea unei mulțimi înfierbîntate de băieți în bluze vișinii și era cît pe ce să fie împins în apă. Se pomeni strigînd și fluturîndu-și pălăria : „Prima, haide Prima !" Alergă din nou în direcția opusă, și o clipă nu văzu nimic altceva decît fața încordată a lui Kit, care vîslea din răsputeri. Acum bărcile mergeau paralel.

La Ditton Corner, cîrmaciul de la Prima Trinity execută manevra hotărîtoare și barca ajunse la nivelul lui Emmanuel 2. Cele două bărci alunecau acum alături către linia de sosire. În picioare, pe drumul de edec, Sorrell continua să-și fluture pălăria în direcția lui Kit, care aplecat deasupra vîslei, abia își mai trăgea sufletul.

Zărindu-și tatăl, Kit se îndreptă și îi făcu semn cu mîna ; chipul i se destinse într-un surîs.

Sorrell își puse pălăria pe cap.

— M-am cam emoționat, mărturisi el mai tîrziu fiului său. La naiba... Aveam și de ce !

De la baza nautică a Primei Trinity plecară împreună. Sorrell era puțin îngrijorat : canotajul ăsta, spuneau unii, era destul de obositor, nesănătos pentru inima tinerilor.

— Te simți bine, Kit ?

Zîmbetul lui Christopher îl liniști.

— Perfect ! Trebuie să batem mîine barca fruntașă. Emmanuel era cit pe ce să-i ajungă. Și atunci noi o să fim barca-„sandwich".

— Ce înseamnă asta ?

— Trebuie să concurăm de două ori, în fruntea primei divizii și în coada celei de a doua.

Sorrell era cu inima îndoită : două curse într-o singură zi — o treabă cam obositoare !... Dar probabil că îmbătrînea, iar tinerețea își avea ideile ei !

A doua zi, barca lui Kit mai cîștigă o victorie, dar nu reuși să întreacă ultima barcă a primei divizii. Așa că a trebuit să lupte pe viață și pe moarte în ultima zi, ca să se detașeze de o barcă rapidă care reușise să întreacă alte trei bărci din urmă. Sorrell alergase tot drumul pînă la Long Reach și era aproape tot atît de epuizat ca și fiul său, cînd Prima Trinity ajunse la finiș cu o jumătate de lungime avans, terminînd astfel în fruntea diviziei a doua.

În aceeași seară o petrecere îi reuni pe învingători, dar Kit se întoarse devreme acasă, unde îl găsi pe tatăl său instalat într-un fotoliu și fumîndu-și pipa în tihnă.

— Ai venit devreme !

Kit era foarte calm :

— Am avut o dispută, tată, una zdravănă. Hai să stăm de vorbă !... Am niște probleme...

— South Audley Street ?

— Da, asta printre altele...

3

La examenele parțiale pentru bacalaureatul în medicină, Kit reuși mai slab la fizică decît sperase, în schimb chimia și biologia îi dădură deplină satisfacție. Cel puțin aceasta era părerea pe care o comunică tatălui

său într-o scrisoare, după ultima probă. Rezultatele urmau să fie cunoscute peste cîteva zile și Kit rămase să aștepte listele.

Rezultatele fură afișate, așa cum se cuvenea, pe ușa Casei Senatului. Kit plecă de acasă și traversă King's Parade cu inima strînsă. Se gîndea nu atît la el, cît mai ales la tatăl său, căci timpul însemna bani, iar banii pierduți însemnau bani irosiți din punga tatălui său. Zări un grup nu prea mare de studenți pe treptele Casei Senatului și în momentul cînd trecea prin poarta de fier, o siluetă se desprinse din mulțime. Era Gorringe, alături de care lucrase în laborator : un tînăr scund, arogant, plin de el, cu un profil de vrabie. Acum arăta livid. Nu-l văzu pe Sorrell și probabil că nici nu vroia să-l vadă.

„A înghițit hapul !" își spuse Kit și nu simți nici o părere de rău, deoarece Gorringe avea nevoie de o cură de hapuri.

Se înghesui în spatele altor doi băieți și încercînd să vadă printre și peste capetele lor, citi : „Sanger, Smith, Smith, Snaith, Snowden, Sorrell". Se înfioră la vederea numelui său, apoi se duse liniștit la oficiul poștal și expedie o telegramă tatălui său.

„Reușit".

Două ore mai tîrziu, Sorrell citi acest singur cuvînt și-l trimise pe ajutorul de portar cu bicicleta la Winstonbury cu un mesaj de răspuns :

„Splendid. Felicitări. — PATER".

Christopher sosi a doua zi la *Pelicanul* și domnul Porteous fu invitat la masă. Două telegrame îl așteptau pe Kit : una de la Tom Roland, pe care Sorrell îl anunțase telegrafic, și cealaltă, de la mama lui Kit.

Christopher o arătă tatălui său, manifestîndu-și surpriza :

— Cum a aflat ?

— Bănuiesc că a aranjat cu cineva să se uite pe liste și s-o anunțe.

— Aș zice că-i destul de elegant din partea ei, după felul în care m-am purtat cu ea...

Ochii tatălui său nu exprimau aprobarea și Kit înțelese. Femeile — da, femeile, chiar și propria sa mamă ! Întotdeauna gata să-și bage nasul în treburile altora.

Rupse telegrama ei...

Dar mai era şi invitaţia aceea căreia nu-i dăduse curs, scriindu-i că hotărîse să nu-şi facă nici un fel de planuri pînă cînd nu va şti rezultatul examenului. Promisese să-i scrie mai tîrziu.

Acum, ce trebuie să facă ?...

4

Sub farfuria cu supă Kit descoperi un plic cu numele lui scris de mîna tatălui său. Îl deschise şi găsi înăuntru o hîrtie de zece lire.

— Ce-i asta... tată ?

Sorrell se prefăcea că citeşte ziarul de dimineaţă şi îşi ridică privirea spre chipul grav al fiului său.

— Ce este, băiete ?

— Ştii, n-ar trebui... să fii atît de generos cu mine !

— De ce nu ? Doar avem ceva de sărbătorit ! Ai muncit din greu.

Kit se ridică şi, înconjurînd masa, se aplecă şi-şi sărută tatăl pe frunte :

— Eşti un tip grozav, tată !

— În regulă, spuse Sorrell roşind uşor şi strîngînd o clipă umărul lui Kit. De ce n-ai merge să petreci sfîrşitul de săptămînă cu mama ta ?

Kit îl privi surprins şi oarecum solemn.

— Tocmai vroiam să-ţi vorbesc despre asta.

— Foarte bine ! Sînt gata să te ascult. Castronul cu porridge e pe servantă.

Christopher se servi cu porridge, îl îndulci cu zahăr din belşug şi înghiţi cîteva linguri bune înainte de a se hotărî să vorbească.

— Cred că a fost un gest frumos din partea ta să deschizi această discuţie.

— Cîtuşi de puţin ! Dacă doreşti să te duci...

— Nu doresc... Adică... în cazul cînd mă voi duce... o voi face nu pentru că m-ar încînta, ci pentru că am senzaţia ciudată că trebuie s-o fac — numai o singură dată.

— Din cauză că este mama ta ?

Kit rămase tăcut o clipă cu ochii pironiţi în farfurie.

— Nu, din cauza ta...

Sorrell amuți la rîndul lui :

— Cum asta ? întrebă într-un tîrziu.

— Să zicem... dacă cumva își închipuie că înseamnă pentru mine tot atît de mult ca și tine... vreau s-o fac să înțeleagă ce fel de prieteni sîntem noi doi. Ar fi mai cinstit față de ea, nu crezi, tată ? Eu n-o consider drept mama mea și nici n-am s-o consider vreodată.

Sorrell se uită lung la fiul său :

— Kit, spuse el în sfîrșit, nu știu ce să zic... M-ai luat prin surprindere și m-ai atins drept în inimă...

— E în regulă, spuse băiatul precipitat și se apucă din nou de porridge. E în regulă... Atîta timp cît tu și cu mine ne înțelegem...

CAPITOLUL XXIII

1

Ponds, camerista doamnei Duggan, se afla în slujba ei de peste trei ani. Era o femeie mică, uscățivă, cu buze subțiri, strînse, sub un nas roman. Își cunoștea stăpîna aproape tot atît de bine cum îi cunoștea garderoba și știa s-o îmbrace în armonie cu diversele ei stări de spirit : în catifea neagră de matroană sau în auriu și *vieux-rose*, iar cînd veni moda ciorapilor de culoarea pielii, Ponds îi scotea fără să ezite și lăsa gleznele doamnei să-și asume întreaga răspundere.

Într-o dimineață însorită de iunie, Ponds aduse în dormitor ceaiul doamnei Duggan. Ajunsese să cunoască diferitele voci ale stăpînei sale și era întotdeauna pregătită să reacționeze cu promptitudine și tentă de cinism. Cunoștea vocea de iarnă și vocea de primăvară ; cea scîn-

cită : „sînt o femeie bătrînă !" și cea din primele zile de toamnă, strigătul brutal al egoismului comod, înecat în belșug.

Mai era și vocea de Monte Carlo, cea de Albert Hall, precum și vocea „mătușii Dora". În lumea doamnei Duggan, Ponds îi ținea isonul, dar în lumea ei se mulțumea să poarte stamba pînă o rupea și să spargă farfurii din faianță ieftină.

— Două bucăți de zahăr în dimineața asta, Ponds.

— Da, doamnă.

În timp ce punea cele două bucăți de zahăr, Ponds făcu remarca de rigoare : „E o zi foarte frumoasă, doamnă !" căci vocea din pat avea nuanța Ascot, ceea ce însemna o toaletă țipătoare, fragi cu frișcă, o plimbare cu barca pe fluviu, poftă de mîncare, tinerețe și dorința de a duce de nas pe cineva.

— Spune-i lui Randall că am nevoie de mașină pe la unsprezece !

— Da, doamnă.

— S-ar putea ca domnul Sorrell să vină la prînz, la fel și domnișoara Merrindin. Anunță bucătăreasa ! Seara o să mîncăm la club.

— Da, doamnă.

Ponds se întreba dacă culoarea zilei va fi un negru somptuos, „de văduvă", sau ceva mai potrivit pentru luna iunie. Ce vîrstă avea oare acest domn Sorrell ?

— Ce doriți să îmbrăcați, doamnă ?

— O ! Ceva liniștit ! răspunse vocea din pat.

Doamna Duggan își bău ceaiul și mîncă două felii subțiri de pîine cu unt. Era toată numai zîmbet și voie bună. Avea senzația că reușise să pună mîna pe ceea ce dorise — și după cîteva mîngîieri dozate cu grijă, o să-i aparțină, sau aproape, în măsura în care o ființă tînără putea să-i aparțină. Îl vroia pe Kit și asta din diverse motive : pentru că era trup din trupul ei, pentru că era tînăr, pentru că îi aparținea lui Sorrell, pentru că Sorrell o sfidase cu răceala sa. Era o femeie cu dorințe violente ; știa să se arate generoasă și avea cîteva noțiuni despre psihologia bărbaților. Credea că îl înțelesese pe Christopher de la prima lor întîlnire. Greutățile la care se aștepta nu o în-

spăimîntau ; neîncrederea şi repulsia pe care le citea în ochii lui aprinseră în ea acea tandreţe fizică din care era alcătuită dragostea ei. Era un băiat prezentabil şi îi semăna la înfăţişare. La cei patruzeci şi nouă de ani, ea părea mai trecută, deoarece luînd hotărîrea de a porni la vînătoare de bani, fusese nevoită să trăiască cu bărbaţi în vîrstă şi asta o îmbătrînise. Beţivi inveteraţi, care păreau nişte cîini bătrîni, veşnic întărîtaţi. Dar tinereţea... tinereţea propriului ei fiu ! S-o aibă, s-o mînuiască, să se simtă stăpîna ei !... Un fiu devotat !... Să triumfe asupra acestui tată cu seriozitatea lui absurdă !...

La unsprezece şi un sfert doamna Duggan se instală în maşină :

— Vezi, Ponds, dacă domnul Sorrell soseşte înaintea mea, condu-l în camera lui. Mă întorc la douăsprezece şi jumătate.

— Unde mergem, doamnă ? întrebă şoferul, înainte de a închide portiera.

— La Halcyon Club .

Mama lui Christopher era membră a clubului Halcyon, care îşi avea sediul în casa unui demnitar decedat, de la care moştenise o atmosferă de impunătoare demnitate. Era deschis ambelor sexe, dar femeile alcătuiau majoritatea. Clubul organiza serate dansante simbăta seara şi doamna Duggan trecu pe acolo ca să reţină o masă pentru cină. Comandă o masă pentru patru persoane într-un colţ retras, în faţa unei statui — o reproducere după Venus din Milo. Îl chemă pe maître d'hôtel, care o asigură că masa îi va fi rezervată.

— Eşti absolut sigur ? Ştii, data trecută am găsit-o ocupată de Lady Truget ; mai ales că acum am şi invitaţi.

De la Club se duse la Gaiter's, pe Regent Street, unde cumpără flori — trandafiri splendizi, roşii şi albi, cu un parfum minunat... Nu ! Fără flori prea exotice, care nu se potrivesc cu un băiat atît de serios ! Intră la Fuller's să cumpere bomboane de ciocolată. După aceea descinse la croitoreasă, nu pentru că ar fi avut nevoie de o rochie, ci pentru că se simţea bine şi îi făcea plăcere. Oglinzile Melaniei erau mai indulgente decît majoritatea celor-

lalte : te făceau să pari mai puțin sperietoare decît aveai impresia că ești în realitate.

În sfîrșit îi spuse lui Randall să facă un tur prin parc. Răsturnată confortabil pe pernele mașinii, își recapitula pregătirile. Desigur, dăduse dovadă de subtilitate invitînd două fete drăguțe ca să-l cunoască și să-l distreze pe Christopher, așa că le incluse în decorul și mobilierul templului ei închinat zeiței Venus. Era convinsă că dacă vroia să-l cucerească cu adevărat, avea mai mulți sorți de izbîndă recurgînd la atracția sexuală, la influența plăcută care urma să-i dea o idee despre viața ușoară ce i-ar fi putut-o oferi.

Cît despre cele două fete — ei bine — erau niște tinere absolut moderne. Vioiciunea Lolei Merrindin era de ajuns ca să umple de veselie cabana oricui, de pe malul fluviului, cel puțin pentru un sfîrșit de săptămînă. Fluffy Tarrant era ca un borcan de marmeladă, și la fel de rezistentă ca acesta.

„Mă întreb dacă băiatul a sosit ? Și care o fi fost atitudinea lui Steve ? Nu cred că prea favorabilă !"

Christopher sosise. Stătea în picioare, cu mîinile în buzunare, în mijlocul salonului și se uita la fotografia omului de afaceri cu bărbia dublă care fusese Duggan. Mama lui Kit considerase indicată această expunere a unor fotografii de familie.

2

Lui Christopher nu-i plăcu figura răposatului Duggan. Camera bogat mobilată din casa aceea somptuoasă îi produse o impresie deosebit de vie, poate pentru că era prima oară cînd întîlnea un asemenea lux. Modernismul lui Kit era rece și tăios, așa cum avea să fie și bisturiul pe care îl va mînui cu atîta iscusință mulți ani mai tîrziu. Aici trăia, prin urmare, mama sa, din veniturile substanțiale a două căsnicii, după ce aventurile sale îl înlăturaseră pe tatăl lui Kit. Încăperea și mobilierul erau pe atît de moderne pe cît era de nesentimentală concepția de viață a lui Kit. Pereții erau bleu ; mobila — aurită ; covorul — ca merele verzi ; pernele și draperiile — negre. Ansamblul

dădea impresia că fiecare colțișor al salonului te cheamă să te tolănești. Kit nu mai văzuse niciodată ceva asemănător. Canapeaua era astfel capitonată încît părea o enormă floare cu petalele întinse.

O canapea foarte sugestivă...

„Hm !... Probabil că e perfect potrivită ca să petreci o jumătate de oră excitantă, cugetă el. Amintește de o lamă de microscop care foiește de microbi".

Prefera lucrurile mai modeste, nu atît de colorate și stridente... Se gîndi la pantalonii albaștri, roși pînă la urzeală, pe care îi purtase tatăl său odinioară.

O mașină se opri în fața casei și Kit se duse la fereastră. Era mașina mamei sale și parcă ceva încremeni în el. Se retrase în capătul cel mai îndepărtat al salonului, cît mai departe de ușa albastră și se opri cu mîinile în buzunare și cu privirea de o stranie duritate.

Ea se năpusti înăuntru, spre el. Își pusese ochelarii cu ramă de baga, ceea ce Kit detesta îndeosebi. Aceste ifose de femeie matură și intelectuală !

— Dragul meu, iată-te aici ! Am fost atît de ocupată... Felicitări. Să stăm jos ! Povestește-mi cum a fost !

El continuă să rămînă în picioare într-un colț, foarte înalt și țeapăn în costumul gri ; era un costum bine croit, care-i scotea în evidență formele atletice.

— Mă tem că am sosit prea devreme.

— Deloc. Am invitat două fete la masă. Dar mai avem o jumătate de oră înaintea noastră. Hai, așază-te și spune-mi tot cum a fost !

Se așeză comod pe canapeaua moale.

— Despre ce ?

Ea se însufleți din ce în ce.

— Despre strălucitul tău examen, vezi bine ! Am auzit că ești al treilea pe listă.

— E încă neoficial. Cum ai aflat ?

— Mi-a comunicat dirigintele tău.

— Ah ? făcu Kit și luă loc pe unul din scaunele acelea aurite, cu aspect frivol.

Această cameră atît de multicoloră era numai o suprafață lipsită de adîncime și exaltarea deplasată a mamei sale îl reducea pe Christopher la o simplă suprafață. Se simțea incapabil să răspundă exuberanței ei și deoarece

persista în atitudinea aceea rigidă, pe care o adoptase ca o pavăză a propriei sale tinereți, ea se văzu nevoită să-și reia atacul.

— Sînt sigură că ești îngrozitor de obosit după atîta muncă. Iar pe deasupra — și canotajul ! Am de gînd să-ți organizez un *week-end* adevărat, odihnitor și vesel. Diseară avem o mică serată dansantă la clubul meu, dar se va termina pînă la douăsprezece.

Kit declară că nu știa să danseze.

— Fleacuri, dragul meu ! Cu formele tale atletice ? Tinerele mele prietene vor ști să te facă să dansezi.

Îl găsea peste măsură de timid, deși acest aer de timiditate nu-i displăcea. În timp ce vorbea, îl studia amănunțit, îi sorbea puritatea tînără și se bucura de ea comparînd-o în subconștient cu multiplele impresii rămase de la bărbații bătrîni cu care trăise. Se uita la mîinile lui tinere, bronzate, cu pielea fină și degetele suple. Cît de diferite erau mîinile vinete și solzoase ale lui John Duggan ! sau de labele zbîrcite cu gheare galbene ale lui Sampits !... Da, decrepitudinea era scîrboasă. Ea însăși se afla în prag de bătrînețe și vitalitatea ei lacomă era însetată de sîngele tînăr al fiului său.

— Am impresia că... semeni puțin cu mine, Kit...

Era pe punctul de a se lăsa în voia sentimentelor. Dorea cu ardoare ca el să vină s-o sărute.

— Vreau să spun, ca înfățișare... Întoarce puțin capul !... Da, ai exact urechile mele !

Izbucni în rîs :

— Ce timid ești !

Stinjeneala lui rigidă deveni penibilă. Îl făcea să se simtă prost și privirea i se opri asupra ochelarilor ei americani. De ce naiba și-i pusese ? Și apoi, de ce a trebuit să pomenească de urechile lui ! Ce tîmpenie !

Își retrase privirea ca și cum ar fi încercat să se sustragă tentativelor ei acaparatoare și se făcu că examinează camera.

— Plec la Viena pe vreo două luni. Minunată idee... E ideea tatii.

Întîmpină surîzînd încercarea lui de a schimba subiectul.

— Să studiezi ?

— Da. Limba şi altele. Nu vreau să tîndălesc toată vacanţa mare.

— Nu trebuie să munceşti prea mult.

„Ce prostii vorbeşte", se gîndi Kit, şi spuse privind-o drept în ochi :

— Tata a trebuit să muncească pe brînci. Afară de asta, e cel mai bun lucru. Noi doi ne înţelegem perfect.

— Foarte frumos...

Urmă un moment de tăcere ; atitudinea indiferentă a lui Christopher n-o ajută, nici n-o făcu să dezarmeze pe mama sa, a cărei însufleţire sporea. O asculta cu atenţia unui tînăr străin ce se străduieşte în zadar să înţeleagă limba în care i te adresezi. Femeia aceasta nu era altceva decît o străină care căuta să impresioneze şi instinctiv îi opunea o rezistenţă pasivă. Încerca să-i ghicească intenţiile ; deşi nu-i putea descifra toate motivele, avea sentimentul că-şi pusese în gînd să-l cîştige de partea ei, iar el nu vroia să se lase cîştigat.

Mama sa începu să se enerveze, deşi căuta s-o ascundă ; tocmai atunci o fată tînără cu o rochie largă de culoarea ambrei îşi făcu intrarea în salon. Doamna Duggan se repezi în întîmpinarea ei şi o sărută cu efuziune.

— Kit, iat-o pe Lola, — domnişoara Lola Merrindin.

Kit se ridică şi se înclină cam ţeapăn, cu un zîmbet vag. Lola Merrindin era o fată foarte atrăgătoare, zveltă, brună, vioaie, cu pielea de o albeaţă strălucitoare, ochi de gazelă şi părul în valuri. Avea nasul fin, cu nări fremătătoare, şi o gură mare cu buzele roşii. Zîmbea mai tot timpul arătîndu-şi dinţii foarte albi. Plină de neastîmpăr, îşi schimba mereu atitudinea şi expresia feţei : se ridica de pe scaun, se aşeza din nou, rîdea în hohote, pentru a lua pe neaşteptate un aer solemn, chiar posomorît.

Doamna Duggan îi lăsă singuri :

— Distrează-l, draga mea ! Trebuie să mă duc să dau unele dispoziţii. Fluffy o să pice şi ea dintr-un moment într-altul.

Kit întîlnea pentru prima oară o fată de felul acesta şi rămase nemişcat, observînd-o cu un aer de suspiciune politicoasă. Avea senzaţia că era o fiinţă mult prea atrăgătoare

pentru a fi inofensivă, căci bărbatul tînăr din el intuia întreaga măsură a farmecului domnișoarei Merrindin. Zvîcnirile nervoase, mișcările rapide, provocatoare ale trupului elastic, rîsul, gura mobilă, ochii migdalați cu priviri învăluitoare îi speriau timiditatea. Căci un bărbat tînăr poate fi tot atît de sperios ca și un iepure.

Domnișoara Merrindin flecărea într-una. Avea o voce de cîntăreață napolitană. Nu-i așa că mătușa Dora e o ființă delicioasă ? Și casa ei — o dulceață ! Încercă să-l dezmorțească, să-l facă să vorbească despre regatele din mai, despre dans, automobile, Wimbledon, dar Kit refuza să se încălzească. Ședea tăcut și accepta zîmbind tot ce-i spunea, avînd senzația că fata se învîrtește în jurul timidității lui.

— Știi melodia *„De ce mă simt o vicioasă"* ?

— Nu, n-am auzit-o.

Se repezi la pianul mătușii Dora și, vibrînd pe scaun din tot trupul, atacă un foxtrot. Începu să cînte, iar Kit continua să stea acolo ca un cîine chinuit și morocănos, abia stăpînindu-se să nu urle.

Mătușa Dora se întoarse în mijlocul acestui vacarm, urmată de o femeie tînără, foarte subțire, cu fața palidă și plată, încadrată de păr scurt, roșu ca focul.

Îl prezentă pe Kit domnișoarei Fluffy Tarrant și coborîră cu toții la masă.

Ultima parte a zilei se desfășură ca într-un caleidoscop. În timpul mesei, Kit acceptă să bea vin alb și un lichior, și trebui să recunoască, că vinul îi plăcea : buna lui dispoziție o dovedi numaidecît. Lola Merrindin îi apăru mai puțin alarmantă. După ce luară cafeaua și fumară în salonul cel nou își puseră pălăriile și se urcară în mașina doamnei Duggan. Ponds le aduse țigări, bomboane de ciocolată și pleduri. Kit se oferi să ia loc pe una din strapontine, dar fu silit să se afunde pe bancheta moale din spate, între mama lui și Lola Merrindin. Erau înghesuiți ca într-o cutie de sardele, dar tocmai aceasta părea să fie pe gustul celorlalți. Fluffy Tarrant se instală pe strapontină ; fuma tot timpul și se îndopa cu ciocolată. Mașina îi duse spre Maidenhead, cu Kit strivit între două făpturi parfumate și exotice. Simțea apăsarea trupului Lolei, pi-

ciorul ei strîns lipit de al său. Fata se foia aproape tot timpul și mișcările ei îl tulburau plăcut. Se prefăcu că vrea să-i smulgă cutia de ciocolată. Se luptară în glumă. Parfumul părului ei îl ameți. Mama lui îi privea zîmbind.

Luară ceaiul la Maidenhead, în grădina unui hotel. Fluffy Tarrant îl luă pe Christopher la plimbare într-o barcă plină de perne roșii și portocalii. Pesemne că venise rîndul ei. Se uita la Kit cu o privire lacomă, de panteră tînără ; afișa o atitudine de sinceritate totală și de îndrăzneală ; pretindea a fi tot atît de bătrînă ca Eva.

Îi spuse lui Kit că e un copil.

— Nu știi... absolut nimic !

Nu preciza ce înseamnă acel „nimic". Îl stropi cu vîsla și își luă un aer de viclenie ironică și superioară. La întoarcere, ea și Lola schimbară rolurile și Kit îi simți coapsa lipită de a lui. Apăsarea continuă, tenace, fără șovăială era mai aprigă decît aceea a Lolei, dar îl tulbura mai puțin. Soarta parcă îi făgăduia lui Kit că femeile brune vor fi cele care îl vor tulbura — femeile brune cu ochi căprui, languroși și plini de promisiuni.

Se îmbrăcară pe seară și plecară la Halcyon Club. Un bărbat trecut de prima tinerețe, cu o frunte înaltă, părul negru lins și o gură foarte mică îi așteptă în vestibul. Se numea Luke Sykes și urma să fie al patrulea la dans, după cină.

Kit simți o antipatie spontană pentru domnul Sykes. Făcea parte dintre oamenii care arborează un aer plictisit de superioritate disprețuitoare, răspunzînd „O, serios ?" la orice întrebare. Nu vorbea decît despre locuri și oameni de care Kit habar nu avea și... pantalonii lui aveau o croială prea aparte.

Cinară și goliră două sticle de șampanie. Kit ședea în fața domnișoarei Tarrant și totodată avea perspectiva nudului zeiței Venus. Se prefăcea că ignoră prezența statuii, ceea ce îi provoca domnișoarei Tarrant zîmbete amuzate, cu subînțeles. Lola deveni deodată și mai agitată : vorbea mult, rîdea cu hohote, își răsucea trupul suplu, în timp ce mama lui Kit se purta ca o doamnă văduvă, plină de demnitate. Domnul Sykes renunță repede să-și mai debiteze în urechea lui Kit istoria experiențelor sale prin localurile de

noapte ; căscatul tînărului îngrădea, desigur, elocința chefliului.

Mai tîrziu trecură în sala de dans și Kit se pomeni cu Lola lipită de pieptul lui. Dintr-o mișcare rapidă, tulburătoare, i se aruncase în brațe. Zîmbea, privindu-l în ochi ; Kit vedea de sus umbra nărilor ei, gura roșie și îmbietoare.

Dansa extraordinar de bine, ca o fată de neam latin, și îl făcea pe Kit să danseze mai bine decît ar fi crezut. Domnul Sykes și domnișoara Tarrant alunecau înainte și înapoi cu pași mari, executau piruete ca niște păpuși de lemn, cu picioarele prinse în bolduri. Partenera lui Kit fredona în surdină melodia de dans. Avea un parfum amețitor. Gura ei... și în clipa aceea Kit o călcă tare pe piciorul drept și se pierdu în scuze :

— Vai ! Doamne ! Sînt dezolat ! Te doare ?

Simți deodată mai puternic apăsarea caldă a trupului ei. Ochii aprinși îi surîdeau :

— Un pic. Dar nu face nimic, Kiddy.

Parfumul părului ei îi pătrundea în nări...

3

Christopher se trezi cu durere de cap. Amintirile nopții trecute îl făceau să creadă că jucase un rol într-un film ce se derula rapid, mișcările actorilor fiind accelerate de un consum prea generos de șampanie.

O cameristă îi aduse ceaiul și-i comunică că doamna Duggan își lua micul dejun în pat, iar dacă dorea, putea să facă și el la fel. Kit refuză. Se sculă, făcu o baie rece, își frecă dinții energic cu periuța, îmbrăcă un costum de oraș și se simți mai bine. Mîncă singur puțin porridge, un ou fiert, ceai și pîine prăjită. Tocmai termina de mîncat, cînd apăru Ponds să-l anunțe :

— Doamna Duggan coboară la ora douăsprezece, domnule.

— Eu am să ies puțin în oraș, spuse Kit.

— Masa se servește la ora unu și jumătate, domnule.

Afară strălucea soarele și Kit începu să meargă cu pași mari, sorbindu-și parcă vigoarea din pămîntul pe

care călca. Umbla fără să dea atenție lumii înconjurătoare ; nu vedea nici copacii, nici oamenii, nici cîinii, nici mașinile. Mergea, pur și simplu. Traversă în viteză Hyde Park, Green Park și trecînd prin Mall, intră în parcul St. James. Zăbovi pe pod ca să privească apa și tot felul de păsări acvatice. Durerea de cap dispăru ; pasul lui întins din dimineața aceea rupsese ritmul altor pași de muzică sincopată, cu fata strîns lipită de trupul lui.

Cheltenham Terrace, nr. 3...

Nr. 3 era casa în care locuia Lola. Și Kit își dădu seama brusc că se depărtase de locul acela, și asta în ciuda faptului că ea îi șoptise adresa aseară, între două măsuri amețitoare de foxtrot. Probabil că se aștepta ca el să dea curs invitației, dar starea lui de spirit din dimineața aceea nu se mai acorda cu ritmul rapid al evenimentelor din ziua precedentă.

Totuși, nu se putea spune că bărbatul tînăr din el n-o dorea. Se culcase în ajun pe un culcuș de roze și spini, dar Kit, cel de dimineață, era fiul lui Sorrell, tînărul sportiv care se antrena pentru întrecerile din mai și pentru cealaltă întrecere mai importantă. Și odată cu faptul dimineții, tatăl său își recăpătă locul lui.

„Trebuie să scap de toate astea !" hotărî brusc.

Își aminti că trebuia să petreacă restul zilei cu mama lui. Gîndul de a se întoarce din nou acolo îi trezi o repulsie și o iritație atît de puternică, încît deveni aproape o obsesie, iar această femeie îl apăru ca dușmanul său natural. Ajunse la convingerea că ea vroia să-l corupă îngrămădind toate tentațiile capabile, după părerea ei, ca să seducă un tînăr de vîrsta lui. Încercase să-l cucerească stîrnindu-i instinctele și emoțiile primitive. Sorrell nu făcuse niciodată așa ceva.

La întoarcere, Kit se arătă mai puțin grăbit să ajungă pe South Audley Street. Era ceasul unu și o găsi pe mama lui în salon, îmbrăcată cu o elegantă rochie albastră, arătînd mult mai proaspătă decît se simțea el însuși. Îl întîmpină cu un zîmbet strengar și complice, deoarece în ultima parte a serii petrecute la Halcyon Club rigiditatea lui dispăruse.

— Cine-mi ești, strengarule !

Bătu cu palma pe sofa invitîndu-l să vină lîngă dînsa. Dealtfel, Kit avea impresia că aștepta ca el s-o sărute.

— Ei, dar ce făcea Lola azi dimineață ?

Insinua că el ar fi dispărut de acasă ca să alerge pînă la Cheltenham Terrace nr. 3.

— Habar n-am.

— Ce fată leneșă ! Nu se sculase încă ?

— M-am plimbat prin parc, spuse Kit.

— Și ea n-a venit cu tine ? Ce copii caraghioși ! Bine — pentru astăzi ești al meu, iar Lola poate să aștepte pînă mîine.

— Mîine trebuie să plec, spuse el încăpățînat, renunțînd s-o facă să înțeleagă că nu avea nici un aranjament cu domnișoara Merrindin, ferm hotărît să nu se lase influențat.

— Dar, dragul meu, nu e nici o grabă.

— Am de lucru.

Ea bătu din nou cu palma pe sofa și pe un ton pe jumătate glumeț, pe jumătate serios încercă să demonstreze că Sorrell îl ținea prea din scurt. Dar Kit n-o lăsă să continue. Pentru el sosise clipa să ia poziție.

— Nu. Tata și cu mine ne înțelegem perfect. Și apoi munca mea mă interesează.

— Dar acum e vacanță !

— Nu contează. Am foarte mult de citit.

Ea își schimbă atitudinea. Noaptea trecută îl văzuse ieșind din rezerva lui și deschizîndu-se ca o floare ; azi dimineață, însă, petalele se strîmbaseră din nou. Înțelese că trebuie să varieze calitatea atacului ei emoțional, să-l adapteze la particularitățile lui Kit, să încerce să dizolve seriozitatea lui absurdă. Își aduse aminte că el nu-i spusese încă nimic despre proiectele lui de viitor :

— Ai hotărît să devii un mare savant ? Vreau să-mi spui totul despre asta. Azi după-amiază facem o plimbare frumoasă cu mașina : la Leith Hill sau altundeva. De fapt, nici nu ne cunoaștem cu adevărat. Nu-i așa, Kit ?

Nu-i răspunse că vina pentru ignoranța lor reciprocă n-o purta el.

Mașina îi duse la Leith Hill trecînd prin Leatherhead, Dorking și Abinger, pe o șosea înțesată de mașini plecate în *week-end*. Kit stătea retras în colțul lui. Închis cu această femeie străină al cărei fiu era, își lăsa conștiința să înfrunte o situație fără ieșire și fără speranță ; protesta mintal contra tentativelor ei de a-l lua în posesiune ; rezista. Văzînd că nu reușește să-l facă să vorbească așa cum dorea. Dora Duggan strecură în apelurile ei o notă de sinceritate patetică, dar care nu era decît rezultatul unei autosugestii. Se simțea mult mai emoționată decît se aștepta. Își dorea fiul : vroia să-l aibă odată cu tainele sufletului său, cu toată tinerețea ferecată în carapacea dură a rezervei sale. Începea să se simtă jignită de înstrăinarea lui posacă.

Urcară pe jos colina Leith Hill și ea încercă cîteva observații sentimentale asupra priveliștii ce se deschidea în fața lor. Procedă destul de neîndemînatic, deoarece emoția ce creștea în ea o făcea să pară nervoasă și impulsivă.

— E oribil, spuse deodată, în timp ce mașina îi ducea înapoi la Hatch pentru ceai. Sîntem ca doi străini.

Sinceritatea ei abruptă și îndîrjită îl sperie. Ședea împietrit, privind țintă prin geamul mașinii la drumul care șerpuia între pini.

— Îmi pare rău, spuse el, dar nu văd cum s-ar putea schimba ceva.

— O !... Kit !...

Întinse mîna și îi atinse brațul inert :

— Știu... Ți se pare că eu port toată vina.

Trăsăturile lui Kit se împietriră.

— Vreau să-ți spun : eu îi aparțin tatii. El ă fost pentru mine prieten atît de mare ! Noi doi ne înțelegem perfect.

Cîtva timp ea rămase fără să scoată o vorbă.

4

Christopher nu vorbi niciodată nimănui, nici măcar tatălui său, despre ultima scenă, furtunoasă, dintre el și mama lui. De cîte ori își aducea aminte de ea, peste ani de zile, îl năpădea un sentiment de jenă și rușine. Se

vedea închis în camera aceea somptuoasă, împreună cu o femeie care își pierdea treptat orice autocontrol. Îl treceau succesiv valuri de căldură și de frig — un frig îngrozitor ! Fusese tot timpul conștient, necruțător de conștient, de urîțenia morală a acestei scene, de nedreptatea protestelor ei, a apelurilor ei disperate și a încercărilor de a-l îmbuna. O revedea în minte cum se agita prin cameră plîngînd, apăsîndu-și batista pe gură, cerșindu-i mereu privirea cu un fel de turbare pătimașă.

— Nu vrei să mă înțelegi ! Eu... Eu... te-am vrut întotdeauna ! Ești copilul meu !

Se aruncă subit spre el și îl cuprinse în brațe, cu fața roșie și descompusă.

— El te-a montat împotriva mea. N-a fost vina mea că nu l-am putut iubi !...

Kit stătea ca un prizonier legat la stîlp, rigid, fără un cuvînt de răspuns, în timp ce ea se rotea în jurul lui vărsînd lacrimi de furie și neputință.

Pentru prima oară femeia i se dezvăluia ca o făptură dominată de emoții și fără îndoială aceasta era o lecție pe care nu avea s-o uite niciodată și care avea să se răsfrîngă asupra relațiilor sale cu alte femei. Rămase pentru totdeauna timid și rezervat cu femeile care dezlănțuiau o furtună de emoții cu scopul vădit de a-l subjuga.

Ca să pună capăt acestei scene penibile, părăsi brusc salonul și se încuie în camera lui. A doua zi dimineață, la ora șase, ieși din casă ducîndu-și singur valiza și se îndreptă grăbit spre gara Paddington...

La Winstonbury pătrunse pe neașteptate în camera tatălui său ; se opri lîngă fereastră, cu privirea spre grădina înflorită. Era bucuros că se întorsese acasă, în această odaie bărbătească, mai bucuros chiar decît își închipuia Sorrell.

— Te-ai distrat bine, băiete ?

— Nu prea.

Sorrell avu înțelepciunea să nu-i pună întrebări stînjenitoare, fapt pentru care Christopher îi fu profund recunoscător.

— Cred că am să ies, tată. Simt nevoia să fac o plimbare bună.

— Foarte bine !

În după-amiaza acelei zile, în timp ce-şi aprindea pipa după ceai, Sorrell primi răsplata înţelepciunii sale.

— N-am să mă mai întorc acolo, tată.

— Faci cum vrei tu, spuse Sorrell şi scoase un oftat de adîncă uşurare.

CAPITOLUL XXIV

1

Sorrell continua să se intereseze de cifre ; de fapt interesul lui creştea pe măsură ce sporea valoarea lor.

I se părea de necrezut, dar *Pelicanul* aducea un venit de aproape 4 000 de lire pe an, în timp ce *Stejarul Regelui,* după un an de la lansare, aducea un excedent de numai 700 de lire. *Leul* era abia la primele încercări, iar *Cerbul Alb* nu părăsise încă docurile. Dar cu toate acestea, Societatea *Hotelurilor Roland* anunţa un dividend de 15% şi rămînea cu o sumă substanţială în rezervă.

Venitul personal al lui Sorrell, inclusiv dobînda de la capitalul investit şi procentele din profitul hotelului *Pelicanul,* depăşea o mie de lire. În faţa unui asemenea bilanţ presimţea bucuria omului practic care a avut de luptat şi de muncit pe brînci ; dar şi acum, în adîncul sufletului era pregătit să lovească în oricine şi orice ar fi avut vreo legătură cu fiscul. Ura Formularul D ; ura plicul sigilat în care sosea ; îl ura pe omul care i-l trimitea ; aproape că se ura pe sine însuşi pentru faptul că îl completa în mod corect. Plătea, dar scrîşnea din dinţi. Şi fără îndoială Sorrell se afla printre cei care apreciau în mod deosebit caricaturile muşcătoare şi spirituale pe această temă din *Punch.*

Repartizarea venitului său era foarte simplă : înscria trei sute cincizeci de lire pentru Kit și două sute de lire pentru el însuși. Aceasta îi lăsa o margine confortabilă, care de fapt valora cel mai mult. Hotărî să joace la bursă, desigur cu prudență, deși fără să elimine chiar orice risc. Încrederea în steaua lui se întări : dispunea de această margine care să-l sprijine.

În cursul iernii luă hotărîrea să cumpere magazinul de antichități al lui Grapp, să-i încredințeze conducerea unui om energic și să împrospăteze stocul. Deoarece nu dispunea de suficient capital, se duse la Chelsea să vorbească cu Thomas Roland, a cărui nouă operetă, *Căsuța albastră*, îi aducea tot atîția bani ca și frumoasa *Cherry din Chelsea*. Făcînd haz de banii care plouau cu nemiluita, Roland se dovedi un creditor foarte lesne de convins și-i oferi lui Sorrell suma solicitată. Îi spuse că Christopher era o garanție suficientă, îi fixă o dobîndă de 5%, urmînd ca Sorrell să-i restituie banii cînd va putea.

— Știu că *Pelicanul* n-o să aibă de suferit, Stephen.

— După ce-ai învățat să conduci un vas bun, nu poți decît să-i rămîi credincios.

Sorrell încheie afacerea cu domnul Grapp și angajă ca director pe un oarecare Williams, funcționar la un birou de licitații, care cunoștea împrejurimile și se pricepea la mobile, argintărie, porțelanuri și cristaluri vechi. Williams era un bărbat scund, brun, ponderat, energic și abil, care căuta ocazia să se afirme, dar n-o găsise încă. Sorrell se îngriji de reamenajarea și redecorarea magazinului și de refacerea stocului de marfă. El și Williams cumpărară, de comun acord, pentru interior cîteva „piese" într-adevăr frumoase din lemn de nuc și stejar. Magazinul căpătă viață datorită banilor lichizi care circulau acum prin vinele sale.

— Și acum, spuse Sorrell lui Williams, nu-ți mai rămîne decît să mergi înainte. Eu voi avea grijă ca clienții noștri americani să te viziteze.

Williams se puse pe treabă. Știa în ce orășele și sate de provincie se mai puteau găsi mobile și porțelanuri vechi, vase de cositor de Sheffield și arămărie, și știa cum să-i ia pe țărani. Se pricepea să le facă curte ne-

vestelor fermierilor, să le spună cîte o glumă şi să profite de moment pentru a pune la cale o cumpărătură. Cu timpul se dovedi un om de afaceri abil şi norocos.

Cînd fu vorba să-i dea un nou nume magazinului, Sorrell avu o inspiraţie. Cîndva, în secolul al XIII-lea, un călugăr benedictin întocmise o cronică cunoscută sub denumirea de *Cronica lui William din Winstonbury*. Urechea lui Sorrell fu sedusă de ritmul cuvintelor : combinaţia suna bine şi avea ceva inedit. Ca urmare, pe firma de pe faţada prăvăliei apăru inscripţia cu litere albe : „William din Winstonbury". Sorrell angajă un fotograf să ia cîteva fotografii cu faţada prăvăliei şi cu cîteva piese mai rare şi le expuse pe un panou cu ramă splendidă de stejar, pe care îl atîrnă în holul hotelului. În aceeaşi iarnă, Sorrell aduse unele modificări în propriul său fel de viaţă. Ajunsese la vîrsta cînd omul începe să aprecieze singurătatea, liniştea şi acele clipe preţioase de pace sufletească în care simţi nevoia să te izolezi, ca să stai de vorbă cu tine însuţi. Dorea din tot sufletul să pună un zid de nepătruns între el şi zarva lumii înconjurătoare şi pe deasupra, eliberînd două camere, avea posibilitatea să sporească capacitatea de cazare a *Pelicanului*. Pe de altă parte, dorea să-i ofere lui Kit un colţ liniştit în care să poată citi — un colţ numai al lui.

La celălalt capăt al grădinii se afla vechea clădire de cărămidă în care locuise Bowden ; dar, necunoscînd nimic din teoriile lui Malthus, familia Bowden avu nevoie de un stup mai spaţios. Sorrell preluă clădirea, puse să se facă reparaţiile necesare, o mobilă foarte simplu şi se mută în ea, transformînd vechea lui cameră de portar în biroul administraţiei. Aranjă două camere pentru Christopher, astfel încît, venind în vacanţă, Kit să se simtă în largul lui şi să-şi aşeze cărţile după cum îi va plăcea. Odăile aveau duşumele vopsite, acoperite cu covoare orientale, draperii de tafta albă cu chenar verde, pereţii de culoarea fildeşului ; o mulţime de rafturi aşteptau cărţile, dar nici un fel de tablouri. Sorrell lăsă goliciunea pereţilor în seama lui Kit, pentru cazul cînd va dori să-i decoreze, şi ideile lui îl amuzară, cînd le

văzu materializate ceva mai tîrziu. Pe unul din pereți Kit atîrnă un tablou solitar, o reproducere luată dintr-o revistă de artă, reprezentînd un țăran francez care se întorcea de la cîmp în lumina albastră-verzuie a amurgului. Pe ceilalți pereți apărură scheme anatomice, secțiuni de organe interne, formule, liste bătute la mașină. Kit cumpărase din economiile lui o mașină de scris. În timpul vacanței își ținea microscopul pe o măsuță de lemn alb, lîngă fereastră.

Dar Kit nu era, după expresia tatălui său, „un șoarece de bibliotecă". Dacă renunțase la canotaj, pe care îl învinuia că-i scade supleţea degetelor necesară lucrărilor de disecție, continua totuși să boxeze pentru culorile universității, rămînînd fidel tradiției lui Porteous. Juca destul de bine tenis, știa să mînuiască o armă și înota acoperind ușor distanța de o milă. Interesul său în viață nu se limita exclusiv la cărți. Era un mare iubitor al naturii și al viețuitoarelor ei și un fin observator ; îl uimea uneori pe tatăl său, în timpul plimbărilor pe care le făceau împreună, descoperind plante, păsări și insecte pe care Sorrell nu le remarcase niciodată pînă atunci. Entuziasmul lui nu se manifesta în vorbe mari, ci mai degrabă într-o ardoare calmă și bărbătească de a cerceta și de a pătrunde în miezul lucrurilor.

Dimineața. Kit se scula primul și fierbea ceaiul pe o mașină cu petrol în bucătărie, căci asemenea tatălui său, prefera să se descurce singur și să nu fie deranjat de servitoare. Îi plăcea uneori să se așeze pe marginea patului lui Sorrell ca să fumeze o țigară și să stea de vorbă. Discutau despre profesiunea lui Kit, despre prietenii lui, despre muzica lui Tom Roland, despre hoteluri, despre „William din Winstonbury", cărți, muncă, tendințele prezentului așa cum le vedea fiecare dintre ei, despre copaci, flori, ciudățenii omenești, femei. Kit continua să fie timid cu femeile ; n-o uitase pe Lola Merrindin și nici aventura patetică cu mama sa. În discuțiile lor se fereau s-o pomenească pe doamna Duggan ; ea nu-i mai deranjase după eșecul unei ultime încercări pe lîngă Sorrell, cînd, printr-o scrisoare plină de tînguieli, voise să-l

convingă că este doar o femeie singură, bine intenționată și neînțeleasă.

Sorrell nu tăgăduia că putea să fie tot ceea ce pretindea că este, dar nu avea nici cea mai mică intenție de a o ajuta să facă experiențe pe Kit.

Experiența lui de viață îl învățase că oamenii nu se schimbă. Trăsăturile lor înnăscute se accentuează sau se atenuează ; în general, cu vîrsta devin mai binevoitori sau mai lacomi, mai stupizi sau mai egocentrici. În timpul cît fusese portar, observase firea omenească așa cum se manifestă ea într-un hotel și concluziile la care ajunsese îi formaseră o atitudine de scepticism tolerant, pe care foarte puțini oameni o au.

Nu înceta să sublinieze în fața lui Kit nevoia de independență. Era singurul lucru bun pentru care merita să lupți.

„Să fii liber ! Nimeni să nu-ți pună călcîiul în piept ! Să fii în stare să-ți aperi profesiunea care ți-e dragă" !...

Kit înțelegea, deoarece fusese spectator în timp ce tatăl său luptase în arenă...

— Spune-mi, tată, uneori nu te copleșea disperarea ?

— Îmi venea rău de la stomac, cum zic americanii. Dar vroiam să-ți fac o situație.

— Și încă ce situație ! Mai întîi vreau unul din primele locuri la Concursul general de științe, după aceea — al doilea bacalaureat în medicină și parțialul pentru titlul de cercetător. Apoi — Londra !...

— Da, Londra... repetă Sorrell gînditor. Ai auzit vreodată de tineri care se tem de Londra ?

Kit aprobă din cap :

— Pentreath, de pildă, unul din prietenii mei.

— Și ce anume îl sperie ?

— Ei, multe !... spuse Kit foarte serios. Femeile și toate celelalte. Pare ciudat, nu ? Da, el e încă absolut pur în această privință. Are surori. Cei din familia Pentreath sînt înclinați să ia viața în serios... Sînt oameni buni, puțin prea... prea sensibili.

— Trebuie să-ți ascunzi sensibilitatea, spuse tatăl său. S-o ții ferecată și să n-o scoți la iveală decît pentru puținii aleși.

În vara aceea Kit întîlni membrii familiei Pentreath la Henley și îi făcu doamnei Pentreath o impresie atît de bună încît fu invitat să petreacă o săptămînă la conacul lor din Sussex.

Sorrell era încîntat, și nici nu căuta să-și ascundă satisfacția, pentru faptul că fiul unui fost portar de hotel era prieten cu fiul lui Sir Gordon Pentreath și că va fi primit la Charneys. Cei din familia Pentreath erau oameni serioși și cumsecade. Aveau sînge de quaker în vine și o tradiție victoriană, din care cauză le venea destul de greu să se adapteze la confuzia vieții moderne.

Kit îi găsea foarte serioși, dar de o bunătate extraordinară. Făceau parte dintre oamenii care se simțeau răspunzători pentru ignoranța altora, dar fără înfumurare, deoarece erau prea sensibili pentru a fi înfumurați. Cele două fiice mai mari, copii palide ale mamei lor, erau fete drăguțe, culte, care vorbeau întotdeauna cu voce calmă și care n-ar fi antrenat niciodată un bărbat într-o catastrofă. Lady Pentreath era membră în nenumărate comitete și prin purtarea ei, de o seriozitate rece și senină, făcea ca vulgaritățile inerente ale zilei să iasă și mai mult în evidență. Sir Gordon se ocupa de numeroase afaceri ; era un om obosit și hărțuit, un fel de Rege Arthur industrial, îngrijorat de incursiunile barbarilor.

Pentru Kit, Charneys fu o revelație prin frumusețea și liniștea sa, prin pecetea înverzită de lume îngropată în trecut. Era căminul unor oameni care au visat și al căror vis murea încet, iar Maurice, prietenul lui Kit, părea să-și dea seama de acest lucru.

El privea viața cu multă seriozitate. Alesese medicina în loc să se alăture tatălui său în afaceri și acesta nu se împotrivise.

Întins pe spate în barca ce se legăna ușor pe apa eleșteului din Charneys și urmărind norii care treceau peste vîrfurile stejarilor și fagilor bătrîni, Maurice îi făcea confidențe lui Kit.

— O, Molly asta !... suspina Maurice.

Molly îl neliniștea, îl speria. Era o mică sălbatică.

Lui Kit, Molly Pentreath îi apăru ca o fetişcană dîrză, de treisprezece ani, cu picioare lungi, cu capul şi trăsăturile unghiulare, cu ochii întunecaţi şi temerari, cu buzele fremătătoare şi răzvrătite. Era un copil extraordinar — un mic demon. Părea să îmbine o cunoaştere necuviincioasă a mentalităţii părinţilor şi a fraţilor mai mari cu o violentă lipsă de respect faţă de toţi şi toate. Sălbatică, egoistă, impulsivă, Molly era singura descendentă a familiei Pentreath capabilă să lupte şi să supravieţuiască.

În primele două zile îl observă pe Kit, închisă într-o muţenie ameninţătoare, după care îşi trădă simpatia chinuindu-l şi încercînd să-l înfurie. Îi puse o rîmă vie în pat, turnă făină în pantofii lui de tenis, îşi bătu joc de el pe faţă.

Kit rîdea.

Rîsul lui o atrăgea şi o supăra totodată. Îl provoca să joace tenis şi crochet cu ea şi nu se jena niciodată să trişeze. Nutrea un suprem dispreţ pentru Maurice, le ignora mai mult sau mai puţin pe surorile ei mai mari, îşi scandaliza tatăl.

Născocind un joc de cuvinte mediocru, îl striga pe Christopher „Kit-bag" (sac de echipament), sau mai simplu, „Boy". Venise acasă în vacanţă de la o şcoală foarte cunoscută, dar se pare că şcoala nu avusese nici o înrîurire asupra ei. Pentru Molly, cele mai multe din părerile curente ale lumii nu erau decît prostii.

Îl antrena pe Kit în escapade sălbatice de-a lungul domeniului şi nu pregeta să-l cţere prin copaci şi prin alte locuri greu accesibile. Mergea cu el în barcă manevrînd vîsla şi prăjina. Uneori şedea cu genunchii ei osoşi adunaţi sub bărbie declamînd, discutînd în contradictoriu sau bătîndu-şi joc de el.

Nu era o bună jucătoare, nu înţelegea să piardă la joc şi această vanitate îndîrjită a dus la un incident tragicomic.

Kit o bătuse de două ori la crochet şi la sfîrşitul partidei a treia, cînd nimeri din nou în căsuţă, fata azvîrli în el cu ciocanul pentru că avusese ghinionul să rîdă. Ciocanul îl atinse deasupra sprîncenei drepte.

Lovitura îl răni. Într-un acces de căinţă, fata se repezi spre el şi îşi încolăci braţele în jurul gîtului său :

— O, Kit, sînt o fiară ! Îmi pare atît de rău !...

Nimeni nu văzuse incidentul, dar Kit trebui să apară în fața familiei cu o vînătaie respectabilă pe frunte. Spuse o minciună cusută cu ață albă :

— Închipuiți-vă că am reușit să mă lovesc cu capul de o grindă, în hangarul de bărci.

Seara Molly îl aștepta pe scară.

— Ai fost grozav ! spuse în șoaptă și îl sărută.

3

Înainte de a se înapoia la Cambridge pentru semestrul de toamnă, Christopher petrecu un *week-end* cu Thomas Roland în „căsuța lui de păpuși" din Chelsea.

Căsuța, mobilată într-un stil pe care Roland îl numea „Regina Anna a secolului XX", avea un farmec deosebit.

Camera de muzică era alcătuită din două odăi alăturate și între cele două ferestre ale ei se întindea podeaua neagră lustruită, cu o bordură de culoare roșie. Se aflau acolo două piane : unul din lemn roșu lăcuit, iar celălalt din lemn de trandafir pătat cu negru.

Roland îl îndopă pe Christopher cu muzică și-i oferi o nouă viziune asupra vieții, o viziune foarte modernă în care *Cherry din Chelsea* putea să umble cu părul tuns băiețește și fustă de creton. Apariția ei în această cameră plină de rezonanță fu încă o revelație pentru Kit. Cherry se arătă în persoana lui Iris Gant, mezzosoprana care o făcuse pe *Cherry* celebră și care acum învăța lumea să rîdă pe muzica din *Căsuța albastră* de Roland.

Roland îl făcu pe Christopher să cugete și să urce cu un pas mai sus, unul din pașii aceia aproape imperceptibili care deschid totuși în fața ochilor un orizont mai larg și-i lasă unui tînăr impresia că el este acela care face descoperirea. În cursul acestui *week-end* Kit se mai eliberă de cîteva prejudecăți. Respiră un aer de îngăduință veselă și de omenie proaspătă, deoarece Roland se schimbase ; își păstrase intactă structura sufletească, dar deschisese spre ea ușile și ferestrele.

Căci Roland și *Cherry* erau amanți. Kit vedea și se minuna, și din această uimire rezultă o nouă atitudine

față de muncă și femeie. Surprinse căldura unei intimități încîntătoare : Roland la pian, Iris lîngă fereastră, cîntînd, și vocea ei părea să se reverse prin cameră ca un torent de rîs, lacrimi și bucurie omenească. Cîntecul ei îl făcea pe Kit să se înfioare și să simtă un nod în gît.

Ceea ce îl uimea mai ales era faptul că cei doi nu erau căsătoriți. Înțelegerea și fericirea lor deplină era evidentă chiar și pentru un tînăr abia ieșit din atmosfera familiei Pentreath, și aceasta îi stîrni în suflet un noian de gînduri și întrebări. Tinerețea e dornică să afle și Kit cercetă lucrurile cu seriozitate și ardoare.

Dar muzica ! Era ca și cum toată înțelepciunea rîzătoare a secolelor și-ar fi găsit tălmăcirea în sonorități gingașe, mlădioase și sensibile, care se înălțau vibrînd deasupra schelelor de fier ale epocii moderne. Această sală de muzică evoca fluxul etern, un fel de învolburare ale cărei spirale se iveau dintr-un trecut îndepărtat și neguros pentru a se avînta în viitor. Kit simțea că Thomas Roland înțelege viața și arta de a trăi, așa cum nici un tînăr nu o putea înțelege.

Într-o seară stătură de vorbă pînă la miezul nopții și Roland rosti o frază care se imprimă în memoria lui Kit :

— Totul este îngăduit, cu condiția să ai grijă să nu rănești pe nimeni ; bineînțeles, pe cei care nu trebuie răniți.

Kit îi puse o întrebare :

— Dar suferința ? Oare este și ea necesară ?... Vreau să spun... Adică... Uitați-vă la tatăl meu !... Am întotdeauna sentimentul...

— Tatăl tău și-a avut porția.

— Dar dumneavoastră, domnule ?

— O, eu !... Să nu te audă Iris că-mi spui „domnule", puștiule !... Am avut și eu partea mea, dar acum am pus fructele să se coacă la soare. Stadiul de măr verde este cel mai penibil...

În dimineața plecării sale, Kit îi adresă o rugăminte :

— Cînd voi lucra la un spital, îmi veți îngădui să vin aici din cînd în cînd ?

Simțea că avea multe lucruri de învățat în casa aceea din Chelsea, lucruri care nu aveau nimic academic, simple fantezii...

CAPITOLUL XXV

1

Maurice Pentreath lua într-adevăr viața prea în serios. El și Sorrell locuiau amîndoi pe același palier al unei clădiri ce dădea în Curtea mare a Colegiului Trinity și în seara premergătoare Concursului general de științe, Kit, care nu pusese mîna pe carte în ultimele trei zile și-și petrecuse vremea jucînd tenis sau hoinărind pe fluviu, îl găsi pe Pentreath învățînd de zor la ora unsprezece seara.

— În locul tău, Maurice, eu aș lăsa-o baltă.

Pentreath avea fața trasă și ochii tulburi.

— Dar e ceva absolut decisiv... Și norocul nu-ți surîde întotdeauna...

Kit luă cartea lui Pentreath și o puse deoparte ; era *Geologia* de Jukes Browne.

— Du-te la culcare, bătrîne. Altfel ai să fii năucit de tot mîine dimineață ! Uite, mîine după examen te iau la o partidă de tenis !

Pentreath se plimba prin cameră pradă unei mari agitații :

— Nu mă ajută memoria. Sorrell. Aș fi vrut să am memoria ta. E înnebunitor. Uneori nu pot reține nimic. Nu sînt niciodată sigur — oligocen sau eocen — vreau să zic, care vine primul. Memoria îmi joacă feste.

— Du-te la culcare bătrîne ! repetă Kit.

Pentru Christopher Concursul general fu o plăcere, deoarece se simțea ca un boxer bine antrenat, încrezător și puternic, care nu se lasă cuprins de panică sau terorizat de ceas. Intră în sală, se așeză pe locul lui, citi calm biletul de examen de la un capăt la altul, după care își formulă răspunsurile cu siguranță și fără grabă. Pentreath ședea de partea opusă, la dreapta, ceva mai departe și fața lui te făcea să te gîndești la un înotător îngrozit care nu știe dacă va ajunge la mal. Maurice se uita tot timpul la ceas cu un aer neliniștit.

Christopher obținu „Clasa întîi", iar Pentreath — „a treia". Kit văzu listele, plecă să-i telegrafieze tatălui său,

apoi se întoarse la Trinity și urcă la Maurice. Îl găsi culcat în pat, îngropat în așternut, cu părul răvășit peste față. Nu se atinsese de micul dejun.

— Felicitări ! Ai trecut !

Se vede că cineva îi comunicase vestea, pentru că Pentreath era copleșit de rușine. Clasa a treia !

— Cei de acasă o să se simtă atît de umiliți, Sorrell.

— Băiete dragă, examenele nu înseamnă totul...

Christopher își dădea seama că prietenul său dorea să fie singur, așa că ieși din camera lui și trecînd prin spatele clădirii, o apucă pe cărarea care tăia cîmpul spre Grantchester. Bucuria lui nu era atît de intensă ca rușinea bietului Pentreath, nobil cavaler medieval, desuet, cu buze sensibile și trăsături fine, fratele unui drăcușor de fată cu numele de Molly. Starea de spirit a lui Kit se traducea printr-o mulțumire sinceră și adîncă, care îl făcea să păsească cu siguranța viguroasă a atletului care a cîștigat cursa și se poate dispensa de antrenamente ; i se păru că repurtase o victorie prea ușoară. Nu-și amintea tensiunea efortului : pur și simplu muncise serios și susținut.

Nu pricepea că dobîndirea „clasei întîi" la Concursul general nu reprezenta un rezultat izolat și că nu era vorba decît de o culme neînsemnată printre atîtea alte piedici pe care le avea de învins. Acest succes era o continuitate : ar fi putut fi prezis cu ani în urmă, pe vremea cînd tatăl său lustruia ghetele la Hanul Îngerului. Domnul Porteous avea și el o bună parte din merit. Kit se opri gînditor pe pod, cu ochii la apa care clocotea în fața roții morii.

„Bătrînul «pater» va fi mulțumit..."

Înțelegea că aceasta era atît o victorie a lui, cît și a tatălui său. În toți acești ani Sorrell fusese gladiator în arena vieții, iar Kit îl privise și își însușise lecția aspră a acestui spectacol etern. Omul este o fiară aprigă ; dacă-i iei spada, continuă să lupte cu mintea, cu pana, cu un cont la bancă. În viitor, s-ar putea ca lupta să fie dusă de un grup contra altui grup, sau de o masă de nebuni contra unei elite restrînse. Kit repurtase un șir de succese și fără să vrea stîrnise gelozia altora. Deși surprins, înregistră faptul și trase din el concluziile cuvenite :

„Tata avea dreptate cînd spunea că trebuie să-ți urmărești țelul propus și să nu te oprești ca să te jus-

tifici ! Totuşi trebuie să ţii pumnul gata pregătit. Bietul Pentreath şi-a ratat lovitura !..."

O clipă îşi concentră atenţia asupra mîinii sale drepte ; o întinse şi o examină ca şi cum ar fi fost mîna unui străin. Mîinile lui Kit semănau mult cu ale tatălui său, dar degetele, deşi mai fine, erau mai puternice. Mîinile lui Sorrell fuseseră nevoite să se agaţe cu deznădejde de orice şansă, cît de mică ; degetele fiului său erau mai drepte şi mai creatoare, îmbinau forţa cu sensibilitatea, erau îndemînatice, capabile de mişcări fine şi precise şi în acelaşi timp foarte hotărîte. Erau menite a fi mîini de chirurg şi în ultimii doi ani Kit nu pierduse niciodată din vedere antrenamentul lor : dobîndise astfel o dexteritate considerabilă în mînuirea penselor şi bisturiului atît în laboratorul de fiziologie cît şi în sala de disecţie. Disecţia este arta de a scoate la iveală ţesutul cel mai delicat pînă cînd reuşeşti să alcătuieşti un adevărat tablou şi Kit îşi perfecţionase această iscusinţă. Asistenţii de la anatomie îi utilizau disecţiile în folosul altor studenţi. Numai bietul Pentreath, deşi zelos şi dornic să înveţe, se codea tot timpul, şovăind cu bisturiul în mînă, incapabil să-şi învingă senzaţia de greaţă în faţa cadavrelor îmbibate cu formol.

Kit se uita zîmbind la mîna lui dreaptă... Şi totuşi numai mîna nu era de ajuns : mai trebuia ceva... Şi Kit simţea că are acel „ceva".

Îşi aminti de după-amiaza aceea din casa lui Roland, cînd Cherry îi ghicise în palmă întorcînd-o pe o parte şi pe alta şi urmărindu-i liniile cu vîrful arătătorului ei fin şi îngrijit, în timp ce Roland îşi bătea joc de amîndoi.

— Ai să realizezi multe lucruri cu mîinile dumitale, decretase ea atunci.

— Asta vreau şi eu, îi răspunsese Kit zîmbind.

Nu, nu era cîtuşi de puţin încrezut din această pricină şi nici nu se umfla în pene, dar ştia perfect ce vroia şi ce trebuia să facă şi cum să-şi atingă scopul, mai ales că şi cîştigase primele bătălii.

„Bătrînul «pater» o să fie mulţumit..."

Bucuria pe care ştirea aceasta o va produce tatălui său îi mergea drept la inimă.

Şi, în timp ce fiul stătea aplecat peste roata morii şi se uita la sălciile verzi, tatăl îl chema la telefon pe domnul Porteous :

— Alo !... Dumneata eşti ?... — Kit a obţinut „Clasa întîi“ ! — Cum ? Erai sigur de asta ? — Ei ! Şi eu, într-un fel ! Dar nimic nu valorează cît o certitudine ! — Dacă-s mîndru ? Da, puţin... — Da, e o izbîndă însemnată, amice, la care ai contribuit mult. — Ce ? Fleacuri ? Eşti prea modest. Vino să iei masa cu mine !

2

În toamna acelui an Kit deveni extern la spitalul Sf. Martha şi închirie un mic apartament în Brunswick Square.

Sorrell participă la alegerea apartamentului. Înarmaţi cu o recomandare a decanului spitalului, explorară împreună toată zona dintre Regent's Park şi Oxford Street. Locuinţa lui Kit se afla la etajul al treilea ; dimineaţa soarele pătrundea în camera de zi care dădea spre scuar ; Sorrell, amintindu-şi de zilele lui de mizerie, fu atras de casă şi de atmosfera ei. Doamna Gibbins, o femeie arţăgoasă, deloc încîntată să aibă chiriaş un student în medicină, îl întîmpină pe Sorrell cu un aer mai degrabă ostil. Afară de asta, locuinţa nu era ieftină şi întrucîtva, peste posibilităţile financiare ale unui student obişnuit.

Cînd îşi lua micul dejun, Kit putea să vadă prin fereastră cum se aureşte treptat frunzişul platanilor şi cum tremură lumina pe trunchiurile parcă înnegrite de funingine. Dormitorul lui avea două ferestre, o uşă din lemn de mahon, un pat, o bibliotecă şi două-trei scaune disparate. Doamna Gibbins îi servea gustarea de dimineaţă şi o mîncare caldă seara. Timp de o săptămînă sau două observă plecările şi venirile lui Kit, căci salonaşul ei de la parter era aşezat ca o boxă de portar şi cînd uşa rămînea întredeschisă, putea să vadă piciorul scării. Noul său locatar avea deprinderi foarte ordonate. Venea acasă pe la şase, citea pînă la masă, după care îşi continua lectura încă o oră, şi în sfîrşit ieşea să facă o plimbare. Se întorcea în camera lui, gata să lucreze în continuare cam pînă la nouă şi jumătate. Ada, servitoarea între două vîrste care se afla

de zece ani în casa doamnei Gibbins, îi raportă că domnul Sorrell citea în timpul meselor :

— Ține întotdeauna o carte sprijinită de ceainic sau de serviciul de oțet.

Kit se dovedea a fi un tînăr serios, care muncea cu înverșunare, așa că doamnei Gibbins i se luă o piatră de pe inimă. Cunoștea prea bine Londra — și bărbații tineri — deși era de părere că în această privință bătrînii se întîmplă să fie mai răi decît tinerii. O femeie cu simț practic, care era nevoită să-și cîștige existența și să țină o casă unde avea chiriașe la primul și al doilea etaj două doamne foarte respectabile, dorea să evite complicațiile. Se ferea de bărbații tineri care cer chei de rezervă ! Și dușmănia surdă cu care îl întîmpinase pe Sorrell se mai îmblînzi.

În fiecare dimineață, la opt patruzeci și cinci, Kit plonja în vîltoarea Londrei. O lua pe Guilford Street, înconjura jumătate din Russell Square și traversînd Tottenham Court Road, își croia drum prin una din străzile aglomerate spre spital. De fapt, în Russell Square se ciocnea cu adevărat de forfota Londrei, de tinerele femei și fete grăbite, de bărbații de toate vîrstele și de toate felurile, care se revărsau de la periferie spre birouri, magazine și restaurante. În drumul său, Kit tăia de cele mai multe ori șuvoiul acestor funcționari grăbiți și al tinerelor vînzătoare, dar uneori era dus fără voia lui de fluxul lor. Și atunci îl învăluia feminitatea acestor fete cu pălăriuțele lor cochete, cu picioarele zvelte sub fustițele mulate, toate aceste chipuri londoneze, drăguțe sau vulgare, blînde sau aspre — flori palide tîrîte de torent. Adesea, la același colț de stradă trecea pe lîngă aceeași fată, sau grup de fete, tăcute sau gălăgioase, dar întotdeauna grăbite. I se întîmpla să culeagă, în treacăt, o privire nici prietenoasă, nici ostilă.

Kit luase obiceiul să umble foarte repede, stăpînit parcă de teama vagă ca nu cumva vreo delăsare molatică să-i stăvilească elanul tinereții, pe care îl socotea drept o virtute indispensabilă. Îndată ce ieșea din casa de pe Brunswick Square, Sorrell se precipita despicînd mulțimea către curtea cenușie din fața spitalului.

Își atîrna pardesiul și pălăria în cuierul din vestibul, căuta cîte un coleg de la Cambridge, repartizat ca și el la Sf. Martha ; asista la vreo prelegere, făcea disecție sau studia la microscop, citea o carte, glumea sau schimba cîțiva pumni la repezeală și ieșea să ia prînzul la „Lyons" de pe Oxford Street. Cîteva după-amieze și le petrecea în cabinetele de consultații pentru pacienții externi ; aducea cu el numai un stetoscop, căci poseda cunoștințe atît de temeinice de anatomie și fiziologie, încît putea să se dispenseze de alte instrumente. Partea a doua a bacalaureatului în medicină urma să aibă loc în decembrie, după care prima parte a doctoratului îi biciuia ambiția. Pe la patru și jumătate își acorda o pauză, ca să mănînce cîteva felii de pîine prăjită cu unt și să bea o ceașcă de ceai, apoi făcea o plimbare prin Hyde Park și se întorcea acasă prin Picadilly și Shaftesbury Avenue. Mergea pe jos repede, cu pas vioi, evitînd orice ocazie de a se opri și disprețuind vitrinele magazinelor sau chipurile femeilor. Elanul impetuos, pe care îl cultiva ca pe un sport, îl mîna drept înainte. Viteza își avea importanța ei, deoarece îl ajuta să depășească interferențele nedorite.

În fiecare sîmbătă juca fotbal în echipa spitalului. Se bucura de o oarecare popularitate, dar fără s-o atingă pe aceea a cîtorva studenți cocchipieri care aveau de furcă cu invidia altor tineri jucători ce nu trecuseră prin universitate. Boxa, dar mai puțin ca altădată, pentru ca nu cumva să-și pericliteze agilitatea mîinilor. O dată pe lună petrecea un *week-end* cu Sorrell la Winstonbury, iar duminicile lua cina cu Thomas Roland la Chelsea. Muzica începea să exercite asupra lui o atracție subtilă, dealtfel ca și culoarea în pictură. Descoperea tablouri în muzică și muzică în tablouri. Uneori se întîlnea cu Pentreath, extern la St. Thomas, a cărui gravitate sensibilă părea să sporească și să-l înfrumusețeze.

Pentreath locuia într-un colț liniștit din Clapham. Îi dădu a înțelege lui Sorrell că socotea cartierul Clapham mai puțin turbulent și mai sigur :

— Știi, nu am nevoie să traversez Tamisa. La Clapham nu e nici eleganță feminină, nici ispite...

Kit îi mărturisi că străbătea zilnic centrul pînzei de păianjen. Îi vorbi de Picadilly Circus, de Shaftesbury Avenue și Pentreath se uită la el cu un fel de spaimă. Kit avea impresia că prietenul său era fascinat și speriat în același timp :

— Mă întreb cum de ai curajul... I-am promis mamei... Ah ! Toate femeile astea diabolice...

Frica lui Pentreath de propria lui dorință, ezitarea temătoare a omului binecrescut în fața instinctelor naturale produse un anumit efect și asupra lui Kit. Starea de excitare lăuntrică a lui Pentreath și refularea ei continuă îl tulburau.

— Doar n-o să te răpească, bătrîne !

— Ca să nu mai vorbim de lumini... sclipirile luminii... și fețele acestor femei care vin brusc spre tine... și ochii lor care te spionează din umbră... Poți să mă crezi nebun și prost, Sorrell. Dar în toate acestea este o fascinație perversă... o frumusețe... o frumusețe diabolică...

— Prea le iei pe toate în serios !

Fața lui Pentreath căpătă o expresie chinuită :

— N-am ce-i face... Este... este chiar serios... La Cambridge era altfel... Aș zice, ca o casă veche într-un parc bătrîn... Acolo nu te provoca nimeni.

Kit dădu din cap cu înțelegere :

— Simplă sugestie, Maurice.

— Exact. La Londra totul te împinge în prăpastie — culoarea, femeile, magazinele, luminile — pînă și mîncarea și băutura. Muncesc zece ore pe zi și trăiesc cu fructe, pîine neagră și apă.

Cei mai mulți tineri ar fi rîs, dar Christopher nu rîse de spaima lui Peantreath de necunoscut și de ceea ce se petrecea în sufletul lui. Îl văzuse la el acasă și cunoscuse tradiția familiei. Știa că prietenul său era cum nu se poate mai sincer. Maurice avea idealuri, dorea să vadă toate femeile așa cum le vedea pe surorile lui — dulci, diafane, ca în tablourile lui Burne-Jones, și era îngrozit cînd îi apărea o femeie ca cele din pînzele lui Rosetti.

— Nu trebuie să te lași ispitit, Sorrell. Cînd mă gîndesc la ai mei...

— De ce nu te logodești ? Nu poți împiedica asemenea lucruri... Toți bărbații trec prin ele. Am stat de vorbă o mulțime cu tata despre asta.

Pentreath îl privea cu ochii măriți de uimire :

— Ai vorbit cu tatăl tău ?

— Da...

— Despre toate astea ?

— Noi doi ne înțelegem atît de bine !

— Băiete dragă... eu n-aș putea. În familia mea nu se vorbește despre anumite lucruri.

Kit plecă de la Pentreath cu impresia că nu fusese deloc afectat de tulburătoarea confuzie a prietenului său, dar trebui să-și dea în curînd seama că problema care i se punea lui Maurice îl frămînta și pe el. Pentreath vorbise despre lumini, frumusețe și umbre, despre ochi și chipuri nedeslușite, despre jocul culorilor... Seducție... Toate acestea alcătuiau dorința firească a oricărui bărbat tînăr. Foșnetul ușor al unei fuste, un obraz drăguț de femeie apărut brusc la un colț de stradă, niște glezne fine deasupra cărora se ivesc mușchii în curbe mlădioase, umbra unui guler de blană neagră care scoate în relief un gît alb, șuvițele de păr castaniu ca niște cornuri mici de lună, ieșind de sub o pălăriuță !... Kit descoperi că trebuie să calce mai apăsat și mai repede ca să reziste tentației de a hoinări și de a privi.

Pe lîngă asta, era singuratic — și tînăr. Noaptea, cînd se încuia împreună cu cărțile sale în cameră, se surprindea gîndindu-se la strălucirea luminilor multicolore reflectate pe obrajii femeilor. Erau momente cînd se simțea frustrat de anumite lucruri : îi lipsea viața, aventura.

La spital, colegii își povesteau istorii deocheate.

— Bătrînul Landon ! Încă unul care-și îngăduie cîte un răgaz ! Și-a adus una la el acasă...

Kit își astupa urechile cu palmele și-și pironea ochii în cărți. Anatomie ! Artere ! Sînge ! Inimă ! Totul roșu ! Părul și structura lui microscopică !... Părul unei fete tinere !...

Într-o seară se înființă pe neașteptate la Thomas Roland. Purta în ochi și în întreaga lui înfățișare, con-

strînsă și emoționată, ceva care atrase atenția bărbatului mai vîrstnic.

— Aș vrea să-mi cîntați ceva, domnule !

Roland se așeză la pian și cîntă din Debussy gîndindu-se că strigătul prea personal al lui Kit ar găsi alinare în frumusețea impersonală a muzicii marelui compozitor francez.

Orice tînăr, în primăvara vîrstei, trebuie să-și încalece calul asemenea lui Prosper-cel-Vesel și să pornească în întîmpinarea Isoldei sau a frumoasei sale Malfry, figuri simbolice pe tapiseria întîmplărilor vieții ; cu toate acestea, în cursul primelor săptămîni după stabilirea fiului său la Londra, Sorrell trăi o perioadă de neliniște, închipuindu-și tot ce putea să simtă Kit și dîndu-și seama de propria-i neputință de a-l ajuta. Tînărul își încălecase bidiviul și toți acei ani în care tatăl proiectase și înălțase edificii îndrăznețe aveau să fie puși la încercare asemenea unui pod sau unui dig în timpul fluxului. Sorrell nu putea face altceva decît să stea în expectativă și să aibă încredere în soliditatea temeliilor. Uneori se dojenea singur cu asprime :

„Nu fi prost ! Orice om trebuie să înfrunte viața pe cont propriu și să știe să aleagă."

Dar se simțea rușinat cînd își aducea aminte cum greșise odinioară alegerea supremă, făcînd astfel un rău atît lui însuși cît și mamei lui Kit. Nu ținuse seama de temperamentul său și de acela al Dorei, cînd contractase această căsătorie otrăvită de nepotrivirea firii lor, astfel că obiecțiunile ei fuseseră legitime. Ce păcat că ea nu fusese mai mlădioasă — aceasta l-ar fi îndemnat și pe el la concesii !... Dar tocmai asta îl îngrijora : nu cumva Kit moștenise toate acele însușiri care duc la dispersarea eforturilor, la ratare și la falimentul vieții ?...

„Oricum, va trebui să treacă prin toate astea !" era tot ce putea spune Sorrell.

Se gîndea că teama lui semăna cu aceea a unui tată al cărui fiu unic și iubit a plecat la război. Orice ar fi făcut, nimic nu putea să schimbe inevitabilul. Dar de ce adică, inevitabilul ? Întreaga problemă nu era oare ceva

artificial, un produs al convenţiilor şi constrîngerilor sociale ?

Era recunoscător femeii care îl înţelegea şi a cărei înţelegere îi venea ca un dar neaşteptat şi o alinare. În serile de iarnă îi auzea ciocănitul delicat al degetelor la geam şi se grăbea să-i deschidă...

— Iar îţi faci griji din cauza lui Kit !

Bunul simţ suprem al acestei femei era ca o mînă răcoroasă pe fruntea lui înfierbîntată.

— Din pricina Londrei, Fanny,...

— Şi ce-i cu asta ? N-ai gustat şi dumneata ceva din viaţa londoneză ?

— Ba da.

— Şi uite că eşti aici. A trebuit să treci prin asta şi la fel va face şi Kit.

— Ştiu... Dar aş da orice să-i pot oferi soluţia cea mai bună.

— Nu există o soluţie universală, dragul meu, ci doar soluţia personală a fiecăruia. Nu mai sîntem la fel de tineri ca altădată şi nu este bine să ne amestecăm. Ce era bine pe vremea noastră... înţelegi ? Şi apoi, Kit este bine echipat.

— Am încercat să-l ajut cît am putut.

— Da ! Şi un băiat ca Kit va şti fără îndoială cum să se ajute singur. Nu-ţi dai seama ? Nu-ţi mai rămîne nimic de făcut.

Afară de asta, Fanny insista asupra punctului ei de vedere ca femeie, căutînd să-l facă pe Sorrell să înţeleagă că există şi un punct de vedere al femeii.

— Stephen, voi bărbaţii vorbiţi ca şi cum totul ar fi numai din vina noastră. E o idee încă de pe vremea Evei ! Alergaţi după noi, ca apoi să daţi vina tot pe noi pentru asta — ceea ce nu-i întotdeauna adevărat. Recunoaşte şi dumneata. Fii drept !

Sorrell recunoscu că este periculos să generalizeze şi că fiecare sex are de suferit de pe urma celuilalt, de aceea nici atitudinea cinică şi nici cea idealistă nu este potrivită pentru a ţine sub control energia vieţii. Problema este s-o dirijezi în aşa fel încît să nu-i ducă pe oameni la prăpastie sau în mlaştină.

— În orice caz, părerea mea este că un bărbat nu trebuie să se însoare pînă cînd nu a ajuns pe treapta de sus a scării.

— Ai vrea ca el să se gîndească mai mult la profesiune decît la soţia lui ?

— Cum să-ţi spun... un bărbat...

— Dar între timp ?

Sorrell strînse uşor din umeri :

— Poate că sînt sclavul unor prejudecăţi, Fanny. Viaţa este atît de cuprinzătoare, iar în ultimii zece ani şi mai bine eu nu am avut ochi decît pentru o singură fiinţă. Orice s-ar întîmpla, îi voi da întotdeauna tot ce e mai bun în mine.

Ea se aplecă şi îl sărută pe frunte :

— Eşti un om bun, Stephen. Cred că eşti sortit să-i ajuţi pe alţii cu bunătatea dumitale, ca la rîndul lor ei să facă bine altora. Voi fi mama lui Kit...

— Ei ! Asta nu te-ar împiedica să fii tot atît de îngrijorată.

— Poate că da, poate că nu. Oamenii crescuţi în curăţenie nu acceptă murdăria. Şi nici nu le place gustul acru care rămîne după prea multă băutură. Cînd un băiat păşeşte în viaţă cu un stomac sănătos, el ţine să rămînă sănătos... Aşa că nu-ţi face griji prea mari !

4

În ciuda acestor sfaturi înţelepte, cînd Kit veni să-şi petreacă un *week-end* la Winstonbury, conştiinţa lui Sorrell se deschise gata să înregistreze, asemenea unei plăci sensibile ascunse după o lentilă, orice impresie tainică.

Într-o dimineaţă de iarnă, în timp ce-şi înnoda cravata în faţa ferestrei, Sorrell avu o revelaţie : lumea de afară îi păru deodată de o realitate transcendentă, învăluită în mister. Totul era numai spirit : semiîntunericul cenuşiu al zorilor care păleau treptat, luna care mai strălucea undeva deasupra copacilor desfrunziţi, iarba acoperită de brumă, între noapte şi zi. Iluzia realităţii materiale se spulbera sub ochii lui : percepea frumuseţea, semnificaţia acestei alternanţe infinite de umbre şi lu-

mini a vieții omenești. Era o ordine, o gradație în toate lucrurile și nici o strădanie nu putea face un copac să înfrunzească în toiul iernii. Anotimpurile veneau și plecau, dar tot ce iubea omul își urma drumul, la fel ca seva din plante, care doarme și se trezește cînd îi vine sorocul.

Se uita cum fîșia de cer din fața lui devenea tot mai albastră.

„Kit va sosi astăzi..." gîndi el.

5

Și Kit sosi.

Părea mai maturizat, deși pentru Sorrell trăsăturile lui erau tot acelea ale unui copil.

— Tată, aș vrea să te rog ceva.

— Ce este băiete ?

— E vorba de bani.

Kit stătea la fereastră ținînd perdeaua la o parte, ca să contemple asfințitul, așa cum tatăl său contemplase răsăritul. Conturul obrazului său tînăr avea o gingășie gravă pe care o dăruia cerului și copacilor. Aplecat peste oala de ceai care începea să fluiere deasupra flăcărilor căminului, Sorrell își ridică capul și se uită dintr-o parte la fiul său.

— Ce vesel e aici !... Cerul ăsta !... La Londra cerul se vede atît de puțin !

Sorrell se întreba pentru ce avea Kit nevoie de bani.

— Am aranjat să ai un cal pentru mîine, dacă-ți face plăcere să călărești.

— Mai degrabă aș vrea să mă plimb... dacă ai puțin timp liber, tată.

— Cred că da.

Sorrell aștepta. Kit mai zăbovi lîngă fereastră, cufundat în gînduri. În timp ce veghea oala de ceai, Sorrell întrebă :

— Cît îți trebuie, Kit ?

— Ce, tată ?

— Bani, băiete.

Kit se întoarse brusc și se rezemă de cadrul ferestrei :

— Dar n-am nevoie de bani. Ești atît de generos cu mine ! Aș vrea doar să-i achiți tu doamnei Gibbins toate

notele de plată pentru mine, cînd ţi le voi trimite. Se poate ?

Apa dădu în clocot şi Sorrell umplu ceainicul.

— Bine... dar de ce ?

— Din mai multe motive, tată. Pentru mesele de prînz, ceai, ţigări şi altele mă pot descurca cu o liră pe săptămînă... Dacă ai putea să-mi trimiţi prin mandat poştal cîte o liră în fiecare săptămînă...

Sorrell puse ceainicul pe masă. Apoi împinseră fotoliile mai aproape de foc şi se aşezară.

— Cum vrei tu, băiete ! Dar nu mai sîntem nevoiţi să facem economii...

Kit întinse mîna după borcanul cu gem de coacăze negre :

— Nu cred că e bine să ai prea mulţi bani la Londra, tată. Poţi foarte bine să te lipseşti, mai ales dacă vrei să te ţii serios de învăţătură. Ai ceva împotrivă ?

— Cred că ai luat o hotărîre înţeleaptă, răspunse tatăl.

CAPITOLUL XXVI

1

După ce trecu cu succes şi partea a doua a bacalaureatului în medicină la Cambridge, apoi probele de anatomie şi fiziologie pentru internat la Colegiul Regal al Chirurgilor, Christopher începu o pregătire intensă la spital. Urma cursurile de medicină internă şi chirurgie, patologie şi bacteriologie, ginecologie, ca şi conferinţe clinice la aceleaşi materii. Rula bandaje şi aplica atele. Făcea oficiul de elev-chirurg în ambulatorii, iar mai tîrziu şi în saloane. În secţiile ambulatorii ale spitalului Sf. Martha se lovi de realităţile bolii şi mizeriile ei şi, avînd mai mult spirit de pătrundere decît un student în

medicină obișnuit, începu să înțeleagă ceea ce se ascundea în spatele acestor realități sfîșietoare. Luă contact cu bolile care se datorau marelui oraș și cu acelea care se propagau de la om la om. Văzu trupuri acoperite cu pustule, ulcere, infecții, stigmate care supurau pe bietele ființe ofilite. Văzu bărbați și fete tinere atinși de boli venerice, fețele buhăite și pătate ale alcoolicilor, ochii lor injectați și răi. Adesea avea impresia că destinul îi îngrămădea asemenea unor vite pe coridoarele placate cu faianță albă și în încăperile pentru pacienții externi — biete animale stupide, care păcătuiseră fără să știe. Vedea în fața lui materializată problema omului ignorant, handicapat, a individului cu instincte și pofte necontrolate, a unor vieți urîte ce dădeau naștere unor suflete și trupuri urîte, a copiilor care n-ar fi trebuit să se nască niciodată.

„Cîtă mizerie" ! se gîndea Kit.

Simțea milă amestecată cu dezgust.

Avea un respect profund pentru doctorul Kennard, asistent de chirurgie, căruia îi fusese repartizat ca ajutor, și peste puțin timp cîștigă la rîndul lui respectul acestuia. Sorrell dobîndea reputație în spital. Era perspicace, plin de rîvnă, gata să-și asume răspunderea unor intervenții de mai mică importanță. Cei mai mulți tineri fugeau de răspundere, Kit însă n-o făcea niciodată. Inteligența lui vie nu-i permitea să se lase dominat de timiditate.

Kennard era pentru Kit un exemplu de imparțialitate și conștiință profesională. Foarte curînd între ei se stabili o simpatie reciprocă și Kit, rămînînd întotdeauna pînă în ultima clipă, chiar după plecarea celorlalți studenți din anii mai mari, lua loc adesea lîngă Kennard, angajîndu-se în discuții cu caracter mai personal.

Una din aceste discuții stărui cu deosebire în memoria lui Kit. Kennard tocmai terminase de examinat o tînără franțuzoaică drăguță, contaminată de o boală hidoasă și Kit fusese impresionat de ravagiile bolii.

— E de-a dreptul dezgustător, domnule.

— Asta e viața, adică unul din aspectele ei... care ar trebui eliminat.

Kit se încruntă :

— Cred că problema care se pune este cum să evităm aceste lucruri.

— Exact.

— Socialiștii spun...

Kennard îi aruncă o privire rapidă și zîmbi ironic:

— Mediul... ei da! Și educația! Dar transformarea vieții într-o grădină semănată în rinduri regulate nu va lecui oamenii de poftele lor. Dimpotrivă. Viața ne mînă înainte...

— Bine, și atunci ce-i de făcut, domnule?

— Să ne îngrijim ca o jumătate din acești copii să nu se nască. Doar n-ai să lași grădina să fie năpădită de bălării.

— Dar atunci?

— Sorrell, lumea cere curățenie și replantare. Dar impulsul vieții variază ca intensitate în diverse plante. Trebuie să admiți acest lucru. Eu aș înjumătăți populația și m-aș îngriji ca jumătatea rămasă s-o ducă mai bine.

— Dar cum rămîne cu industria, cu brațele de muncă?

— A... industria! Probabil că va trebui să optăm între industrie și sănătate... o sănătate de ordin superior. În fond, există supraproducție. Reușim uneori s-o utilizăm, dar întotdeauna se produce mai mult decît se consumă. Sîntem angrenați în graba, lăcomia și nesăbuința acestei lumi! E mai bine ca omul să se lege orbește de munca lui...

Dar contactul cu boala, mizeria și murdăria făcu să încolțească în Kit o seriozitate dublată de dorința de a înțelege. Orizontul meșteșugului său medical devenea din ce în ce mai larg și Kit ajunse la concluzia că nu există muncă mai frumoasă și mai dătătoare de satisfacție decît munca de chirurg. Aici nu se punea numai problema de a mînui cu dibăcie bisturiul, de a ști cînd și cum să-l folosești și de a cerceta și a înțelege cauzele care pătrund mai adînc decît cuțitul. Se simțea angajat în lupta împotriva proliferării urîțeniilor vieții omenești.

Atitudinea lui era mult mai nuanțată și mai matură decît a unui student obișnuit care privea boala ca o sursă de cîștig. Kit știa să vadă atît latura comică, cît și latura patetică dar altfel, mult mai profund decît colegii săi. Era fiul tatălui său, acel tată care luptase împotriva oameni-

lor și a lucrurilor cu unicul scop ca el — fiul său — să-și poată urma vocația.

Kit avu de înfruntat un conflict la spitalul Sf. Martha. Totul se produse din pricina unui student, pe nume Syme, un tip gras, mătăhălos, soios, care umbla prin spital și nu pierdea nici o ocazie de a plasa cuvinte tari și glume obscene. Într-o zi Kit își pierdu răbdarea :

— Termină odată, dobitoc ce ești !

Syme era o brută puternică și ceru pe loc satisfacție pentru jignirea primită. Cei doi adversari, înarmați cu mănuși de box, se întîlniră în sala comună a studenților. Kit lovi cu sete și ură și trimise la podea masa de carne enormă și transpirată, ceea ce-l făcu și mai popular în rîndul colegilor. Syme nu mai apăru la spital trei zile.

Un bărbat care putea să lovească așa cum o făcuse Kit, avea tot dreptul să concureze și să obțină Medalia Caley și Premiul Jonathan Taylor. Nimeni nu avea nimic de obiectat împotriva seriozității lui, mai ales că era o seriozitate zîmbitoare. Sorrell, care venise la Londra pentru deschiderea sesiunii festive, ședea în fotoliu ascultînd o cuvîntare savantă și se uita la robele roșii și negre de pe podium. Premiile erau decernate de către o personalitate celebră în domeniul științelor juridice și Kit trebui să traverseze de două ori podiumul ca să-și primească răsplata.

Fu aclamat și ovaționat, iar Sorrell își simți inima încălzită de un orgoliu matern și patern totodată... Meritase să muncească pentru clipa asta.

Seara cinară la Thomas Roland, unde Cherry prezidă masa. După ce ascultară muzică, Cherry îi citi în palmă lui Sorrell. Îi cercetă liniile cu un aer expert, ceea ce adună crețuri ironice în jurul ochilor voioși ai lui Roland.

— Există o curioasă asemănare între mîinile dumitale și ale lui Kit, el însă va realiza mai multe cu mîinile sale.

— Așa sper și eu, zise Sorrell, iar Kit care stătea în spatele lui, își puse mîna pe umărul tatălui său.

— Dacă va fi așa — asta numai din pricina mîinilor lui, căci lui îi datorez ceea ce sînt și ceea ce voi fi.

Christopher se ducea adesea în casa din Chelsea, deoarece aceasta îi oferea contrastele de care avea atîta ne-

voie : muzica, culoarea, înțelegerea, imaginea frumuseții feminine și convorbirile cu un bărbat care depășise asperitățile propriului său caracter. În fața lui Thomas Roland nu trebuia să te justifici sau să te explici, iar Kit făcuse constatarea că puteai să-ți petreci o jumătate din viață explicînd anumite lucruri unor oameni care păreau să poarte în ei plăci de gramofon în loc de suflet.

Roland îi împrumuta cărți și-i oferea din cînd în cînd cîte un bilet la teatru. De asemenea, în casa din Chelsea, Kit întîlnea oameni de valoare, din care mulți celebri. Nu era prea vorbăreț din fire ; de fapt îi plăcea mai mult să asculte decît să vorbească, dar prietenia lui Thomas Roland îi dădea posibilitatea să pătrundă într-o altă lume — lumea artei și a muzicii.

Fu invitat în alte familii, la recepții și la baluri și astfel o cunoscu pe Norah East și cercul ei, pe eseistul Viner și pe actrița Phyllis Compton. Se îndrăgosti de Phyllis Compton, dar dragostea i se stinse repede cînd înțelese cît de vanitoasă era această femeie. Femeile îl răscoleau, dar nu lăsa să i se vadă tulburarea. O singură dată făcu o aluzie despre asta tatălui său :

— N-am încotro, tată : femeile sînt diavolul în persoană ! La Cambridge nu mă deranja prea mult, dar la Londra !...

— Da, spuse Sorrell, știu. E ca și cum ai umbla hămesit de foame și ai vedea un coș cu fructe la fiecare colț de stradă.

— N-aș vrea să mă crezi un animal.

— Și eu am trecut prin asta, băiete. Și apoi, expresia ta nu este exactă. Numai trivialitatea, ascunzișurile și înșelăciunea fac din aceasta ceva animalic.

Se plimbau prin împrejurimi și se opriră la capătul unei poteci de pădure, printre ferigi, de unde începea o vale adîncă, înverzită. Sorrell zăbovi puțin ca să-și aprindă pipa, în timp ce Kit își cufundă privirile în peisajul înconjurător.

— Mă atrage frumusețea femeii, tată. Nu cred că este ceva rău, în principiu ; și totuși mă simt atît de încătușat.

— N-ai ce să-i faci, spuse tatăl. Este un lucru firesc. Nu pot să-ți dau nici un sfat. Dar cel puțin o jumătate

din femeile pe care le dorești nu sînt femei cu care ai putea trăi împreună. Sexul este un incident care a dobîndit o importanță artificială și exagerată prin faptul că trebuie să-l înăbușim.

— Tu ai făcut-o ?

— De cele mai multe ori. Dar nu întotdeauna. Nu poți întotdeauna... Totuși nu cred că am jignit vreodată o femeie. Era o acceptare reciprocă... Și pe urmă... cum știi...

Chipul îi deveni mai aspru :

— M-am însurat cu cine nu trebuia. Și totuși această femeie mi te-a dat pe tine ! Totul este atît de încurcat !... Trecem în goană prin viață și ajungem la capăt înainte de a fi înțeles ceva din ea. Dacă ar fi s-o iau de la început, mi-aș repeta mereu : „Nu te grăbi !" Graba ne distruge, graba asta nepotolită... Pe urmă — întotdeauna trebuie să existe *o femeie unică*... aceea care te va face fericit.

— Așa cred și eu... murmură Kit gînditor. Și am sentimentul că trebuie să-i fiu recunoscător.

2

Un crîmpei dintr-un cîntec al lui Thomas Roland îl obseda pe Kit :

„Mi-am cumpărat trandafirii iubirii,
Trandafiri roșii de iunie..."

Era în iunie, la șapte seara ; trecînd prin Tottenham Court, Kit cumpărase trei trandafiri roșii de la o florăreasă de pe stradă. Vedea ultimele raze de soare zăbovind peste arborii și boschetele din scuar, care păreau prea verzi pentru niște plante londoneze. Cerul parcă era mai albastru. În parc jucau tenis patru fete și una din ele purta o fustă galbenă de mătase și avea părul negru. Eroina din cîntecul lui Roland avea și ea părul negru, ca dealtfel și fata imaginară care îi stăpînea inima lui Christopher.

Kit băgă cheia în broască. Îi părea rău să intre înăuntru și să închidă ușa. Știa că dacă se va așeza lîngă fereastră să citească, ochii îi vor fugi spre fetele din parc.

— Ați venit, domnule Sorrell ?

Doamna Gibbins, acum căruntă, stătea în pragul ușii ca o sentinelă în gheretă. Kit se opri. O respecta pe

doamna Gibbins, femeie simplă și așezată, care își vedea cu hărnicie de treaba ei și care nu se arătase indiferentă în timpul celor două săptămîni cît chiriașul ei stătuse în casă cu un puseu de gripă.

— Bine că ați venit. Vă așteaptă un domn, de peste patru ore.

— Ah, făcu Kit impresionat de aerul solemn al doamnei Gibbins.

— Știți, se poartă cam ciudat, trîntește lucrurile cu zgomot. Ada a urcat sus să vadă ce se întîmplă și l-a găsit plîngînd.

— Cine este ?

— Nu și-a spus numele, zice că-l cunoașteți.

— Ce vîrstă are ?

— Cam de vîrsta dumneavoastră, domnule Sorrell.

Kit alergă sus pe scări, văzu obloanele trase și o siluetă lungă, țeapănă, dezolată, cu ochii umflați de plîns și părul vîlvoi zăcînd în fotoliu. Era Pentreath. Nu se mișcă, ci doar îl privi pe Kit cu o expresie ciudată, în același timp ostilă și rușinată. Kit mai văzuse asemenea expresii la unele femei din secția de pacienți externi.

Închise ușa.

— Noroc, bătrîne !...

Nu-l mai văzuse pe Pentreath de trei luni, dar cel pe care îl vedea acum în fotoliul lui arăta murdar, nebărbierit, speriat.

— Ce-ai pățit, bătrîne ?

Kit ținea cei trei trandafiri în mînă și în timp ce ocolea masa, observă că ochii lui Pentreath erau ațintiți asupra florilor roșii. Erau măriți parcă de o groază lăuntrică.

— Te rog, Sorrell !...

Făcu un gest cu mîna, un gest smucit, isteric :

— Să nu aduci florile astea lîngă mine ! Nu pot suporta să le văd ! Sînt atît de curate !

— Băiete dragă... ce-i cu tine ?

Se întoarse să ascundă florile după un teanc de cărți, pe o măsuță lîngă perete, cînd auzi scîrțîind fotoliul pe care ședea Pentreath.

— M-am însurat.

— Însurat ! ?

Kit se uită la prietenul lui.

— Sînt căsătorit de șase luni.

— Cu cine ?

— Ei !... Cu o fată pe care am întîlnit-o acolo în cartierul unde locuiesc... Simțeam... că trebuia s-o iau de soție...

Ședea acum cu spatele drept și brațele întinse, cu palmele strînse între genunchi, ca o întruchipare a disperării și Kit nu-și putea reveni din uimire : căsătorit la douăzeci și trei de ani !... Emotivul Pentreath... care tremura pînă și de umbra lui !... Dar de ce ?...

— Vrei să-mi spui ceva ?...

— Doamne sfinte ! gemu omul din fotoliu, încovoindu-se ca într-o agonie. Să-ți spun ? Nu ! Vreau să-ți arăt ceva, Sorrell !... Ce să mă fac ?...

Era o ironie a soartei, ca prietenul său să-i fie primul pacient mînjit trupește și cu sufletul copleșit de rușine ! Kit, lîngă el, îl zgîlțîia de umeri, scandalizat și mînios, simțindu-se neputincios în fața acestei orori mîrșave.

— Curaj, băiete !... Vino-ți în fire !... De fapt... ai părăsit-o ?

Pentreath făcu o mișcare :

— Ce scenă, Sorrell ! Ce scenă !... Credeam că îmi găsisem salvarea și cînd colo... ea m-a împins în acest infern de murdărie. Avea ochii atît de nevinovați !... Credeam...

— Ai tăi știu ceva ?

— Sorrell !...

— Vreau să spun... despre căsătorie ?

— Am ținut-o ascunsă. Și apoi cînd a venit catastrofa... Cum puteam ?...

— Catastrofa ? Ce catastrofă ?

— Afacerile tatei... Poate că ai auzit. A fost și în ziare. Depunerea bilanțului, falimentul...

— Nu prea citesc ziarele, bătrîne. Îmi pare rău, teribil de rău. Ce s-a întîmplat ?... Dar nu trebuie să-mi spui nimic, dacă crezi că sînt indiscret !

Pentreath simțea nevoia să vorbească. Tensiunea lăuntrică, multă vreme înăbușită, se revărsa nestăvilită în camera lui Christopher. Povesti lucrurile cu amănunte

patetice, dînd frîu emoției să se reverse liberă într-o declamație exaltată. Kit observă albul injectat al ochilor săi întunecați.

— Desigur, mama mai are ceva bani. Vechiul domeniu a trebuit vîndut. Și-au luat o căsuță retrasă în Sussex. Elsie s-a măritat — știi asta. Freda a rămas acasă. Nu au servitoare și ea trebuie să se ocupe de gospodărie. Încearcă s-o țină pe Molly la colegiu ; are acum șaisprezece ani... Și bineînțeles... nu mai primesc nici un ban... Am datorii ; m-a lăsat plin de datorii... O doamne, Sorrell, ce-o să mă fac ?

Kit cugetă o clipă. Apoi deschise ușa și strigă din capul scării :

— Ada ! Ești acolo ? Prietenul meu va lua masa cu mine. Poți să ne pregătești ceva ? Da ? Perfect ! Ești foarte bună !

Reveni la Pentreath și ridicînd jaluzelele lăsă lumina soarelui să pătrundă în odaie.

— De ce să te înfunzi în întuneric, bătrîne ? Privește lumina în față ! Ce poate fi mai bun ? Am să te îngrijesc eu.

Pentreath izbucni în lacrimi :

— Ești singurul meu prieten, Sorrell...

— Lasă asta ! Trebuie să punem lucrurile la punct. Eu pot să te tratez și nimeni n-are nevoie s-o știe... Lasă-mă să-ți spun... Nu cheltuiesc chiar tot ce-mi trimite tata. Aș putea deci să-ți împrumut niște bani.

3

Kit îl conduse pe Pentreath înapoi la Clapham și rămase puțin în odăița săracăcioasă, unde plutea un iz de gaz aerian ce ieșea prin sita uzată și în plus stăruia un miros specific de femeie.

Pentreath avu brusc un acces de furie copilărească :

— Parfumul ei ! Blestemata ! Am lăsat ferestrele deschise ! Sigur... acum știu...

— Dar ce meserie avea, bătrîne ?

— Vînzătoare într-o prăvălie. Credeam... Cu chipul ei de copil, cine s-ar fi gîndit ?... Naiba s-o ia ! Nu știam nimic despre femei !

Christopher se uită în jur. Văzu că fotografiile membrilor familiei Pentreath erau înşirate pe consola căminului. Maurice, care îi urmărea privirea, îi povesti că după monstruoasa scenă finală şi plecarea soţiei lui, pusese toate fotografiile la loc.

— Ea nu vroia să le vadă. Zicea că arată ca o galerie de snobi şi desigur, după catastrofă, cînd am început să ne certăm, a trebuit să le ascund... Da. Asta s-a întîmplat ieri... Nu ştiu unde a plecat... Aş vrea s-o ştiu moartă. Şi atunci am scos toate aceste fotografii, Sorrell ; vroiam să simt că fac parte dintr-o familie de oameni cumsecade... Biata mama...

Se prăbuşi într-un fotoliu şi Kit se prefăcu că examinează portretele familiei Pentreath : Sir Gordon cu aerul lui de demnitate obosită şi deziluzionată ; mama care parcă surîdea prezidînd o întrunire cu mamele muncitoare ; Elsie, sentimentală şi gînditoare ; Freda — o pisicuţă roşcată... Şi Molly !... Kit se pomeni uitîndu-se mai atent la Molly Pentreath. Era o fotografie recentă şi i se păru că fata arată mai în vîrstă decît surorile ei. Îi studie curios trăsăturile : obrazul deschis şi delicat, două şuviţe de păr negru ieşind de sub borul pălăriei, ochii întunecaţi şi arzători, gura ironică şi sensibilă... Era atrăgătoare, un drăcuşor de fată enigmatic, cu reflexe de oţel în privire.

— Molly este deci încă la şcoală ? întrebă pe neaşteptate.

— Dacă Molly ar şti !... gemu vocea din fotoliu.

— Nu trebuie să ştie !

Şi totuşi Kit avea sentimentul că, dacă ar fi avut de spus cuiva o poveste atît de tristă, ar fi mărturisit-o mai degrabă lui Molly decît altcuiva din familia Pentreath. Era o fiinţă vie. Putea să te certe, dar era mai bine să fii certat de o persoană înţelegătoare decît să simţi că ai lezat nişte oameni care refuză să înţeleagă.

— Ascultă-mă, bătrîne ! Va trebui să stai în casă o săptămînă sau două. Am să trec zilnic să te văd.

— Dar spitalul ! Sînt unul din asistenţii lui Sir John Durrant.

Răspunsul lui Kit veni grav şi categoric :

— Scrie chirurgului vostru și spune-i... Că familia ta are nevoie de tine urgent !... Cum stai cu banii ?

Pentreath nu răspunse.

— Trebuie totuși să ai o oarecare alocație de întreținere ?

— O liră pe săptămînă... de la mama. Mi-a promis să mă ajute și o mătușă.

— Foarte bine ! Cred că voi putea să-ți împrumut și eu o liră pe săptămînă.

— O să-ți dau înapoi...

— Cînd ai să poți. Ca între prieteni.

A doua zi, Christopher luă trenul de seară spre Winstonbury. Expediase tatălui său o telegramă și Sorrell îl aștepta în gară oarecum îngrijorat.

— Totul e în ordine, băiete ?

— Absolut ! răspunse Kit cu o strîngere de mînă puternică și liniștitoare.

Zăboviră pînă tîrziu vorbind despre tragedia lui Pentreath.

Kit deschisese discuția cu o frază care îl tulbură pe tatăl său :

— Aș vrea să știu dacă ai putea să-mi dai ceva bani în plus, tată. Știi... mi-ai spus cîndva...

— Bineînțeles... Cît ?

— Nu e pentru mine. Pentreath a intrat într-o mare încurcătură...

Christopher făcu în sinea lui reflecția că nu-l văzuse încă niciodată pe tatăl său atît de vesel și bine dispus. Tata, ce om colosal ! Erau unele momente cînd simțea radiind din el un fel de lumină interioară care îl încălzea. Nu se agita niciodată. Kit îl privea cum stătea comod în fotoliul lui mare, picior peste picior, cu pipa în mînă, gata întotdeauna să asculte, să înțeleagă.

— Asta se poate aranja, Kit. Ai perfectă dreptate să dorești să-l ajuți pe Pentreath. Pot s-o fac fără să rețin ceva din banii tăi.

— Dar e prea mult. Vezi... eu nu cheltuiesc așa de mult.

— Așa este. Eu depun banii pe numele tău, așa că poți să-ți deschizi un cont propriu, dacă dorești.

— Nu. Mai bine trimite-mi o sumă suplimentară, iar eu am s-o pasez lui Maurice. Are nevoie de supraveghere. Lui îi lipseşte lestul necesar.

Sorrell zîmbi. Îi mulţumea acelui zeu necunoscut pentru lestul cu care îl înzestrase pe fiul său şi pentru structura lui solidă ! Ce frumos e să simţi aşa cum simţea el !

Dacă se putea aranja ? Firește. Hotelurile Roland aduceau un venit de 30% iar profitul realizat de „William de Winstonbury" crescuse cu cîteva sute de lire peste nivelul avut pe vremea lui Grapp.

Sorrell se cuibări mai comod în pat :

— Viaţa e frumoasă... Slavă domnului că nu e vorba de băiatul meu !... Cît sîntem de egoişti !...

CAPITOLUL XXVII

1

Portarul de noapte bătu la uşa lui Christopher.

— Ce este ?

— O naştere, domnule.

Kit căscă şi se aşeză pe pat. Mai fusese chemat o dată în timpul nopţii şi trupul i se răzvrătea împotriva acestei noi solicitări. Simţea o nevoie imensă, irezistibilă de a dormi.

— Gates !

— Domnule ?

— E departe ?

— Pe Great Plumpton Street, domnule, sau în împrejurimi.

— O străină sau o englezoaică ?

— O englezoaică, domnule. Am oprit persoana care a venit să anunţe.

— Bine !

Kit se sculă, aprinse lumina şi se îmbrăcă. Luă trusa neagră cu instrumente obstetricale şi coborî scările în vestibulul cufundat în obscuritate, unde aşteptau portarul de noapte şi o vagă siluetă feminină. Gates, ţinînd în mînă o revistă ilustrată, cu degetul gros băgat între pagini pentru a marca locul unde se oprise, deschise uşa de la intrare. Kit ieşi în stradă urmat de silueta aceea feminină, ca o umbră. Uşa se închise, fîşia de lumină dispăru şi Sorrell se trezi singur cu mesagera nocturnă în întunericul mut al străzii — o linişte ce părea extrem de ciudată în mijlocul unui oraş ca Londra.

Kit ştia adresa. Mergea repede fără să dea atenţie femeii de lîngă el — o simplă umbră, una din nenumăratele umbre ale Londrei. Se străduia vădit să se ţină de pasul lui rapid şi arunca din cînd în cînd o privire asupra profilului său preocupat. Ajunseră pe Oxford Street fără să fi schimbat vreo vorbă.

După ce traversară aproape jumătate din strada goală, femeia se opri sub un felinar electric :

— Ciudat, nu-i aşa ?

Trezit din toropeala pe care i-o pricinuise deşteptarea bruscă din somn la ora trei dimineaţa, Kit văzu deodată că silueta de lîngă el nu era doar o umbră, ci o femeie tînără, subţire, palidă, cu părul negru şi o gură senzuală şi expresivă. Vocea ei răsunase straniu şi muzical în tăcerea adîncă. Se uită spre capătul străzii unde se zărea Oxford Circus.

— Nu vezi prea des oraşul în felul acesta.

— Nu, recunoscu Kit.

— Ai impresia că toată lumea a murit, afară de noi doi !

Îşi ridică ochii spre el şi zîmbi înainte de a porni mai departe. Acum însă încetase de a mai fi o năluca în obscuritatea uneia din străduţele acelea fără număr care străbat cartierul Soho spre sud. Obrazul ei ascuns de întuneric începea să capete un contur mai precis. Avea un timbru dulce şi captivant şi văzîndu-i obrazul palid,

încadrat de părul negru, Kit se trezi de-a binelea. Tom Roland compusese un cîntec, „Palidele flori ale Londrei, duse de șuvoiul străzilor", și obrazul palid al fetei semăna cu o floare.

— E dincolo de Plumpton Street, nu ? spuse Kit ca să rupă tăcerea.

— Pe Orange Court.

— Știu. Locuințele muncitorești ?

— Da. Împărțim una din ele.

— A ! făcu Kit și tăcu mirat.

Fata îi aruncă o privire pe cînd treceau pe sub un felinar.

— Sînteți încă foarte tînăr...

Kit zîmbi, fără să se simtă provocat de constatarea, supărătoare pentru mulți tineri.

— Sînt destul de bătrîn. Nu-ți face griji !

— O, eu nu-mi fac griji. La ce bun ? Deși, e la primul ei copil...

Ochii ei exprimau curiozitatea, în timp ce vocea deveni confidențială :

— Uneori e mai greu cu primul... Nu ?

— Nu întotdeauna.

— E foarte speriată... Eu una nu vreau să am copii, mai ales în zilele noastre.

Kit privea țintă în fața lui.

— Este sora dumitale, fără îndoială ?

— Nu. Locuim împreună ; ne vine mai ușor să împărțim una din hulubăriile astea.

— Așa este... spuse Kit cu o voce neutră.

Cotiră în Orange Court, — adevărat tunel de beznă — și fata se topi brusc într-o deschizătură din zid.

— Etajul trei. Trec eu înainte... Aici nu se prea face risipă de lumină !

Kit urcă scările bîjbîind în urma ei și în întunericul de nepătruns o simțea mișcîndu-se undeva, în fața lui. O cheie se răsuci în broască : ușa se deschise și lăsă să treacă o fîșie subțire de lumină și un geamăt.

— Fii cuminte, Gwen ! A venit doctorul !

Christopher se opri în mijlocul unei bucătării minuscule, care servea și de sufragerie. Un ceainic de porțelan și

cîteva cești nespălate se vedeau pe masă. O oală de aluminiu clocotea încet pe o sobă de gaz. Două camere dădeau în bucătărie : una era închisă ; prin ușa celeilalte Kit putu să vadă capul blond al unei tinere culcate în pat și cutele unei jachete de lînă bleu.

Își puse trusa pe masă.

— Dați-mi, vă rog, pălăria !

Fata stătea foarte aproape, cu ochii ridicați spre el și mîinile întinse și Kit simți urcînd în el o emoție bruscă. Avea ochi căprui strălucitori, niște ochi ce păreau de o nespusă nevinovăție, o gură melancolică cu o umbră de ironie. O aluniță neagră în partea dreaptă, chiar sub pleoapa inferioară și niște dinți deosebit de albi completau portretul.

— Mulțumesc, spuse el, întinzîndu-i pălăria.

Apucă trusa și intră în cameră.

2

Kit ceru apă caldă și fata cu ochi căprui i-o aduse. Se mișca fără zgomot, cu un fel de sfială.

— Mulțumesc.

Fata turnă apa din oala de aluminiu într-un lighean și-i încercă temperatura cu vîrful degetului. Avea degete fine.

Kit era grav și concentrat. Fata cu ochi căprui părăsi odaia, dar el și-o imagina stînd în mica bucătărie, așteptînd cu obrazul sprijinit în palmă. Apoi uită de ea, absorbit de ceea ce-l adusese acolo ; mîinile și bunătatea lui firească erau acum în slujba tinerei mame.

— Totul e în regulă. Să n-ai nici o grijă.

Se spălă încă o dată pe mîini, își puse pardesiul și rămase o clipă lîngă pat.

— Totuși, uneori, știți...

Kit se pregătea să plece dar tînăra femeie se răsuci în pat clipind speriată :

— Vă rog... nu plecați !

Se uită la ea cu simpatie :

— Poate să mai dureze încă trei sau patru ore și aceasta este a doua oară cînd sînt chemat în noaptea asta.

— O, vă rog, nu plecați ! Mi-e atît de frică ! Mary, spune-i să nu plece !

Se pregătea să treacă pragul ușii cînd ochii lui îi întîlniră pe cei ai fetei brune.

— Rămîneți !... Vă rog !... Dacă vă e somn, aveți aici un divan. Am să stau foarte liniștită. Și dacă doriți un ceai...

Kit șovăi, trecînd cu privirea de la ochii la buzele ei și de la buze — la alunița de sub pleoapă.

— Fie ! Deși n-ar trebui. S-ar putea să se ivească o a treia naștere.

— O să trimită după dumneavoastră... Nu mai sînt și alți doctori acolo ?

— Ba da.

Ochii ei păreau scăldați într-o lumină care îl uimi.

— Și pe urmă, dacă plecați, s-ar putea să ne trimită un alt doctor, iar noi vă vrem pe dumneavoastră...

3

În dormitor se făcu liniște ; natura se odihnea după ceasurile de trudă ; viitoarea mamă moțăia.

Kit ședea pe divan, Mary într-un jilț vechi. Pe masă, alături de el, aburea ceașca cu ceai.

— De ce nu te duci să te culci ?

Fata strînse ușor din umeri :

— Nu sînt obosită. Mai degrabă, hai să vorbim ! O să vorbim în șoaptă.

Kit sorbi din ceai. Această mică locuință din Orange Court și locatarele ei îl intrigau, deoarece în ultimele trei săptămîni avusese ocazia să intre în tot felul de chiți-mii și unghere, în subsoluri și mansarde, în odăi întunecoase din hoteluri vechi în stil georgian, locuite odinioară de elegantele din înalta aristocrație.

Văzuse femeia cu mizeria și spaimele ei, femeia patetică, oribilă, spălată și nespălată. Fusese scîrbit și fusese mișcat. Adusese de mîncare în cîteva cocioabe murdare și plecase de acolo cu un sentiment de milă și dezgust.

Cît despre locuința asta muncitorească — avea în ea ceva neobișnuit, deși părea destul de banală la prima

vedere. Cele două fete !... Era sigur că nu făceau parte din lumea prostituatelor. Înțelegea că viitoarea mamă nu era căsătorită...

— Poate vreți să fumați ? întrebă vocea blîndă de lîngă plita de gaz.

— Nu, mulțumesc !

Cu ochii în fundul ceștii, întrebă :

— Nu ești obosită ?

— Oh ! Un pic. Dar o să stau pînă se termină. Cred că o să fiu puțin somnoroasă mîine cînd voi distribui programele și voi servi ceaiul.

Kit îi aruncă o privire :

— Cu ce te ocupi ?

— O, lucrez la *Pelargonium.*

— Asta e bună ! Dar... e teatrul lui Roland !

— Vreți să spuneți... domnul Roland ?

— Da ! Îl cunosc.

— Adevărat ? spuse ea privindu-l cu ochii mari, și pe miss Gent poate ?

— Da, Cherry.

— Aș fi vrut să fiu în locul ei. Are o voce atît de frumoasă ! Eu vînd programe și sînt plasatoare. Gwen lucrează într-o prăvălie ; un serviciu foarte bun. A avut un adevărat ghinion cu povestea asta...

Kit avea sentimentul că alunecau rapid către o intimitate plăcută pe care o dorea și n-o dorea în același timp.

— Așa cred și eu.

— Da, el însă nu poate să se însoare cu ea, chiar dacă ar fi vrut. Bărbații n-o fac niciodată, nu ? cînd se întîmplă așa ceva !

— Nu știu nimic despre asta.

— De fapt, nici ea nu vrea. Să fii măritată ! Nu, mulțumesc ! Nu ne convine.

Ședea cu brațele încrucișate și părea să reflecteze asupra vieții ; capul ei frumos, ușor aplecat, scotea în evidență curba delicată a cefei albe. Kit își puse cana la loc pe masă și profită de ocazie ca s-o privească atent ; în timp ce o studia, ochii ei se ridicară cu vioiciune spre el. Zîmbi și el îi răspunse cu un zîmbet.

— Vă duceți des la teatru ? îl întrebă ea.

— Nu, nu prea des... N-am destul timp și nici bani...

— Ei, sînteţi un bărbat serios, spuse ea cu un aer înţelept de parcă l-ar fi cunoscut de cînd lumea şi ar fi vrut să ştie mai multe despre el. La teatru — vreau să spun, pe scenă —, înveţi multe lucruri despre viaţă. Te face să gîndeşti. Iar cînd începi să gîndeşti...

Un zîmbet inteligent îi luminâ faţa delicată ca o floare.

— Parcă ieşi din adîncul tău, completă Kit.

Cîntări o clipă spusele lui.

— Depinde. Mi se pare — dacă privim în miezul lucrurilor — că facem cu toţii ceea ce vrem, bineînţeles dacă putem. Şi cine ar putea să ne condamne ? Nimeni, în afară de cei încătuşaţi de prejudecăţi. Cred că sîntem mai naturali de la război încoace. Acesta-i adevărul.

— La cine te referi cînd spui „noi" ?

— Noi, cei tineri ! Sîntem gata să punem întrebări, să mergem pe un drum al nostru, propriu — mai ales femeile —. Mulţi dintre voi, bărbaţii, sînteţi nişte sentimentali învechiţi.

Începu să rîdă :

— Asta este !... Staţi în gazdă ?

— Da.

— Trebuie să vă simţiţi cam singur uneori !

Încercă să-i evite privirea, dar nu reuşi :

— Oh ! Da ! Mă simt singur. Dar muncesc mult. Şi uneori parcă te apucă, îţi vine să faci nebunii... E o tîmpenie, nu ?

— Deloc.

Îl învălui cu o privire blîndă.

— De ce credeţi asta ? E natural. Numai oamenii bătrîni şi încuiaţi nu sînt de această părere... Oh ! Fiindcă veni vorba ! Cum vă cheamă ?

— Sorrell.

— Drăguţ nume ! Şi mai cum ?

— Christopher, sau Kit.

— Al meu e Mary ; îl ştiţi deja. Mary Jewett. Mary-n sus şi Mary-n jos... cine oare l-o fi scos ? O aud pe Gwen !

Un geamăt slab se auzi din camera vecină şi Mary intră repede în vîrful picioarelor la tînăra femeie, cu ochii plini de duioşie. Kit rămase locului foarte grav. Auzi vocile celor două fete, una consolatoare, cealaltă — vocea unei

femei în suferință. Se uită peste umăr, dar o mînă închise ușa ; trecu mai bine de un minut pînă cînd se deschise din nou. Gemetele se auzeau mai tare.

— Cred că are nevoie de dumneata, doctore Sorrell.

— Vin imediat.

4

Copilul — un băiat — se născu pe la ora opt. Culcat peste o rochie veche întinsă pe pat, țipa agitîndu-și picioruşele ; îndată ce avu o clipă liberă, Kit luă copilul și-l duse spre ușă.

— Mary !

Era acolo, cu o mină foarte obosită și somnoroasă, cu cearcăne sub ochi.

— Ce să fac cu el ?

— Spală-l. Presupun că ai niște scutece ?

— A, da.

— Și am nevoie de multă apă caldă.

Luă în brațe copilul, pe care Kit i-l întinse cu un gest brusc. Părul a-l înțelege pe bărbatul tînăr, chiar dacă instinctele nu-i erau la fel de sigure în ce privește copilul. Sorrell era istovit. În cursul acestei nopți se produsese ceva mai mult decît aducerea unui copil pe lume, și Kit simțea nevoia să inspire aer proaspăt, să facă o baie, să mănînce ; înfruntase viața, susținuse o bătălie, cu sine însuși și cu femeia.

— Incearcă să dormi, ii spuse tinerei mame. Da, totul e în ordine.

— Ați fost atît de bun, doctore.

Își aduse pardesiul și trusa la bucătărie, unde Mary ședea lîngă plită, cu copilul pe genunchi. Îl spălase, îl înfășase și acum se uita la fața lui roșie și urîtă cu un aer de uimire și ostilitate.

Kit își îmbrăcă pardesiul.

— Ai să rămîi aici, nu-i așa ?

— Am un matineu azi după masă. E o femeie aici, la parter, care poate să vină.

Se uită la el cu o privire ostenită.

— Dar dumneavoastră ?

— Eu o să trec mai tîrziu, în cursul zilei.

— S-ar putea să nu fiu acasă.

Se ridică ţinînd copilul în braţe.

— Dar mîine ?... Unde mi-e pălăria ?

O găsi şi-i spuse :

— Mîine o să fiu aproape tot timpul acasă.

Era conştient de faptul că privirea ei directă avea o semnificaţie specială pentru el ; făcea un efort să-şi ţină ochii deschişi. Era extrem de obosită.

— Bine ! Cheamă pe cineva şi du-te la culcare. Ai mare nevoie de somn.

— Într-adevăr.

Se întoarse o clipă din capul scării şi o văzu stînd în pragul uşii cu un zîmbet vag şi capul înconjurat parcă de un nimb de lumină. Cîteva secunde mai tîrziu mergea repede pe Orange Court strîngînd cu putere mînerul trusei sale medicale. Era uimit de viaţa care pulsa în oraş. Se gîndea la pustietatea şi liniştea nopţii trecute, la Mary care se oprise în mijlocul străzii Oxford cu faţa ei diafană răsărind din întuneric.

Baia fierbinte îl învioră. Se bălăci cîtva timp în cadă, şi înainte de a ieşi se fricţionă energic cu prosopul.

„Bănuiesc că trăieşte din chifle şi ceai..."

Bun, — dar ce-l priveau pe el toate acestea ?...

La dejun, în sala de mese a colegiului, mîncă lacom părînd posac şi absorbit, fără chef de vorbă. De cealaltă parte a mesei, Potter, unul din confraţii săi, înfuleca pîine prăjită cu unt şi marmeladă.

— Ai fost plecat toată noaptea ?

— Aproape tot timpul.

— Văd că arăţi cam demontat.

Kit se gîndi că l-ar putea ruga pe Potter să preia cazul, dar ideea nu-i surîdea deloc. Potter nu-i plăcea ; trecea drept un tip foarte obraznic şi primejdios, care-şi dădea ifose şi se admira în vitrinele prăvăliilor. Să-l trimită pe Potter la Mary Jewett ?

„Nu, pentru nimic în lume !"

5

Christopher ajunse în camera lui şi dormi pînă la ora unu. Avea şi alte cazuri de văzut la domiciliu în cursul

după-amiezii, așa că ceasul arăta ora patru cînd ajunse pe Orange Court și urcă pînă în micul apartament ocupat de Gwen și Mary. O femeie necunoscută, cu fața roșie, îi deschise ușa.

— Da, se simte bine, domnu' doctor ; a tras un pui de somn.

Ușa dormitorului lui Mary era deschisă și Kit zări un pardesiu de stofă roz care atîrna de un cîrlig bătut în ușă. Pardesiul și culoarea lui i-o evocară pe Mary. Simți un tremur lăuntric, un fior de dorință, și în timp ce stătea lîngă pat și vorbea cu tînăra mamă, toată ființa lui era stăpînită de Mary, de dormitorul și îmbrăcămintea lui Mary, de gura și de zîmbetul ei. Copilul dormea lîngă mama lui și Kit își aminti felul neîndemînatic în care Mary Jewett ținuse copilul, ca și cum i-ar fi trezit un sentiment de repulsie. Atitudinea ei îl surprinse. Crezuse că femeile se înduioșează în fața copiilor — instinctul matern și toate celelalte —, dar nici el nu știa de ce, prefera ostilitatea lui Mary. Kit nu-și făcea iluzii în privința nounăscuților. Văzuse atîția în ultima vreme : niște creaturi roșii, informe, zbîrcite, grotești... I se păreau mai degrabă respingători. Dar simțurile lui erau mai treze ca oricînd. Observă că perna era albă și că patul avea o cuvertură frumoasă ; bucătăria era curată, robinetele de alamă lustruite, masa acoperită cu o față de masă albă cu desene albastre. Se simțea în toate un respect de sine, autorespectul unei femei care muncește.

— Veniți și mîine, domnu' doctor ?

— Da, mîine dimineață.

În seara aceea, înainte de culcare, Christopher făcu o plimbare de o jumătate de oră și fu mirat să constate că neliniștea lui era altfel decît pînă atunci — era veselă și plăcută ; simțea o curioasă simpatie față de toți trecătorii, ca și cum ar fi băut un vin bun, iar străzile ar fi fost aleile unei grădini frumoase. Se pomeni în fața teatrului *Pelargonium*, unde află din anunțurile afișate că nu mai sînt bilete. Se uită prin ușile de sticlă în foaier.

„Ea este acolo, își spuse, și-și vede de munca ei. Sîntem oameni care muncim, amîndoi".

Noaptea Kit nu mai fu sculat din pat și dimineața, proaspăt și odihnit, porni în întîmpinarea necunoscutului,

spre Orange Court, unde urcă în grabă scara întunecoasă. Îi deschise Mary ; părea schimbată şi totuşi aceeaşi. Arăta mai drăguţă, avea mai multă culoare, o culoare naturală. Stătea acolo uitîndu-se la el zîmbitoare, şi zîmbetul ei avea un înţeles mai adînc, care-i spunea că era iubit.

— Ei bine ? Ce mai face pacienta noastră ?

Încercă să-şi ascundă timiditatea sub o mască oficială, dar ochii îi dezminţeau rezerva.

— Face bine. Acum doarme.

— Mi-e teamă că trebuie s-o trezesc.

Îi făcu loc să treacă şi trupurile lor se atinseră ca din întîmplare. Pe masă se afla o vază cu flori — ochiul-boului roz şi albe. Uşa camerei ei era deschisă şi pardesiul roz atîrna la locul lui. Fata îi observă privirea.

— Îmi place această culoare.

— Probabil că-ţi vine bine...

6

În timpul ultimei săptămîni a lunii sale de gardă, Christopher o văzu pe Mary Jewett de şapte ori : de patru ori la Orange Court, o dată lîngă *Pelargonium* şi de două ori o invită să ia ceaiul împreună cu el într-un mic local de pe Charing Cross Road. Ultima dată — era duminică seara — rătăciră prin oraş şi se opriră lîngă parapet pe Trafalgar Square să privească luminile. După aceea, porniră agale în josul fluviului vorbind puţin dar simţind acea pulsaţie nepreţuită şi arzătoare a tinereţii, dincolo de orice cuvînt. Uneori, în timpul mersului, braţele li se atingeau.

Kit află că Mary era cu trei ani mai mare ca el.

— Asta înseamnă foarte mult, domnule Christopher.

— Crezi ?

— Îmi dă un sentiment matern ! Sînteţi aproape un copil pe lîngă mine !

— Sînt mai bărbat decît îţi închipui !...

Nu uita de timp şi de obligaţiile lui :

— În noaptea asta este ultima mea gardă. La ora asta trebuia să mă fi întors la spital.

— Vă pare bine că s-a terminat ?

— Foarte ! A fost luna cea mai grea !... În schimb mîine !...

— Liber ? Şi eu la fel ! Este seara mea liberă.

— Spune-mi... Aş dori... n-ai vrea... să mergem la teatru... sau altundeva ?

— Îmi ajunge atîta teatru !

— Ai dreptate !... Atunci... să luăm masa împreună undeva ?

— Cu plăcere !

Kit cinase odată într-un mic restaurant franţuzesc din Soho unde atît parfumurile cît şi chelneriţele erau străine, iar scaunele nu se ţineau prea bine pe picioare. Christopher nimeri de astă dată pe un asemenea scaun şi amîndoi se amuzară pe socoteala lui, ţinîndu-şi coatele sprijinite pe masă şi privindu-se în ochi pe deasupra florilor ce se ofileau în vază. Mary purta o pălărioară care îi umbrea uşor fruntea şi ochii, lăsîndu-i gura în lumină.

— *Monsieur ?*

Kit comandă cina, în timp ce chelneriţa fardată îşi nota comanda.

— Aş dori şi nişte vin.

— Louis ! *La carte des vins !* *

Chelnerul care se ocupa de vinuri, un omuleţ cu pielea ouăcheşă, încercă să-l convingă să aleagă o şampanie de proastă calitate, dar în calitatea lui de fiu de director de hotel, Kit se pricepea la vinuri.

— Roşu sau alb ? o întrebă pe Mary.

Ea închise ochii pe jumătate :

— Roşu.

— O sticlă de Château Ducru.

— *Bien, monsieur...*

Ciocniră paharele şi degetele li se atinseră. Împliniră gestul simbolic în linişte : era vinul sacru al îndrăgostiţilor...

Mai tîrziu, rătăciră prin oraş şi Londra le păru o cetate de vis, strălucitoare şi stranie. Mergeau braţ la braţ, fără un scop anume, oprindu-se la întîmplare ca să privească o vitrină luminată, dar mai mult ca să se uite unul la altul. Ochii le erau îmbătaţi de luminile schimbătoare

* Lista de vinuri.

ale nopții. În locurile ascunse în umbră, trupurile lor se căutau cuprinse de o dulce înfiorare. Odată, într-o intrare întunecoasă între două case, se opriră și buzele li se întîlniră într-o sărutare lungă. Stăteau strîns lipiți unul de altul și Kit o auzi respirînd adînc cînd se desprinse din îmbrățișare.

— Iubitule...

— Mary...

Plecară mai departe. Kit își strecură brațul pe sub al ei strîngîndu-i degetele în mîna lui. Tăcerea dintre ei dură minute în șir. Casele deveneau parcă mai înalte, străzile mai înguste și mai întunecoase. Trecură pe lîngă o vitrină luminată, iar Kit — ca un marinar încercat, se orientă după luminile prăvăliei. Se aflau la vreo sută de metri de Orange Court.

— Băiatul meu drag... De ce tremuri ?

Nu-i răspunse... Simțea obrazul fetei apăsîndu-i umărul.

— Știu... murmură ea. Simt și eu la fel.

CAPITOLUL XXVIII

1

Sorrell aflase.

N-ar fi putut spune cum, dar știu imediat, cu o intuiție aproape feminină.

Nu discutase niciodată cu fiul său despre asta ; era o taină care trăia între ei, tăcută, ocolită cu grijă, și totuși prezentă.

O perioadă grea, desigur, dar ca toate perioadele grele, nu lipsită de unele compensații umane, căci în ciuda tăcerii dintre ei, tatăl și fiul se apropiaseră parcă și mai mult unul de altul. Lucrul cel mai de preț fusese victoria lui

Sorrell asupra lui însuşi ; îl învinsese pe omul bătrîn din el, cicălitor şi veşnic nemulţumit, arţăgos şi acaparator, veşnicul Puritan, tatăl ridicol. Tulburat, căuta să se stăpînească şi să fie înţelegător. Îşi asculta singur predicile de om bătrîn şi încerca să le răspundă, situîndu-se alături de fiul său şi nu la antipod.

Ce drept avea să se amestece sau să pună întrebări ? Fiul era dator să-i dea socoteală în această privinţă ? Nu exista oare un ungher tainic în viaţa fiecărula unde nu avea acces nici cel mai apropiat prieten, chiar dacă putea să se apropie de intrare şi să asculte ?

„Nu este vorba de ruşine, ci de o reticenţă pudică, care fără îndoială, trebuie respectată".

Faţă de fiul său se purta cu o blîndeţe plină de înţelepciune, ca şi cum ar fi vrut să-l facă să simtă că tăcerea dintre ei nu le afectează camaraderia, iar faptul că tînărul înţelegea acest lucru era pentru Sorrell cea mai frumoasă răsplată. Kit venea ca şi mai înainte pentru *week-end* ; se plimbau împreună prin împrejurimi, stăteau de vorbă şi afecţiunea dintre ei căpăta un sens mai adînc, mai uman. În inima lui Kit răsuna acelaşi refren : „Dragul meu pater !" — expresie a copilăriei care pătrundea în inima tatălui, păstrîndu-i vie flacăra încrederii.

Kit descoperi că era fericit şi nefericit în acelaşi timp, că aceasta este probabil ţesătura complicată a emoţiilor vieţii, înlănţuirea lor logică ; cunoscu plenitudinea pasiunii, dar şi golul pe care îl lasă uneori în urmă. Truda zilei care urmează după o noapte de extaz. Kit simţea că într-un fel tatăl trecuse prin toate acestea, le trăise şi le retrăia acum prin fiul său. Tăcerea lui era un semn de simpatie.

Kit dezbătu problema în sinea lui.

De ce oare nu-i spusese nimic ? Doar ştia că putea să-i spună orice, dar nu simţea nevoia să vorbească şi avea senzaţia că mărturisirea lui nu ar fi bine venită.

Era ca şi cum ar fi existat între ei un acord tacit să păstreze tăcerea ca o lampă sub un abajur şi să nu permită ca razele ei să le altereze camaraderia bărbătească.

Uneori Sorrell era chinuit de curiozitate. Se gîndea la femeia aceea, întrebîndu-se cine era, cu ce se ocupa şi

cită însemnătate avea pentru Kit. Dar ea continua să rămînă o umbră, o ființă ghicită, dar nevăzută : o planetă umană care se făcea simțită pe firmamentul emoțiilor. La rîndul ei, Mary Jewett nutrea aceleași simțăminte în legătură cu tatăl lui Christopher, pentru ea — o siluetă la fel de nebuloasă. Kit nu vorbea deloc despre tatăl său, dar îi dădu a înțelege că tăcerea lui nu se datora fricii :

— Am avut întotdeauna încredere unul în celălalt.

— El știe ?

— Cred că da.

— Nu i-ai spus nimic ?

— Nu.

O zi sau două după ce Kit îi spusese aceste cuvinte, Mary, ființa blîndă, cu surîsul izvorînd din adîncurile unei tristeți pătimașe, cu firea ei afectuoasă, capabilă de un devotament nemărginit, îi dărui parcă și mai multă tandrețe și duioșie. Avea clarviziunea femeii iubitoare și dragostea ei își păstra întreaga suavitate cu toate că uneori un zîmbet dureros și prevestitor îi tremura pe buze. Se dăruia cu generozitate. Lua viața așa cum era și o trăia pătimaș, chiar dacă ochii deslușeau în depărtare umbrele cele de pe urmă. Logica emoțiilor sale avea ceva franțuzesc... Vara trecută la mare dorise să uite ceturile de noiembrie, deși știa prea bine că se vor întoarce...

Sorrell o botezase „femeia din umbră".

Recunoștea că prezența ei nu influența în rău cariera lui Kit și nici nu-i frîna elanul. Părul lui Samson nu fusese tăiat, deși ochii îi deveniseră mai blînzi. Fiul lui nu-și încetinise cursa ; se pregătea pentru obstacolul final pe care îl trecu cu succes, apoi veni la *Pelicanul* de Crăciun și se arătă bucuros să fie împreună cu tatăl său.

Simțea nevoia să-i vorbească.

— După ce-mi voi scrie și-mi voi susține teza, tată, voi putea sta pe picioarele mele.

Sorrell, care ațița focul în cămin, se întoarse :

— Vrei să cîștigi bani ?

— Da, după atîția ani !

Kit vedea fața și capul tatălui său iluminate de reflexele flăcărilor. Sorrell începuse să încărunțească.

— Nu sînt de părere, băiete dragă. Ai fost foarte modest în privința banilor. Iar planul nostru, nu-i așa ? — este să-ți ei și titlul de G. P. *

Kit rămase tăcut.

— Ai să primești salariu de medic de spital ?

— Da.

— Și după aceea ?

— Aceasta poate să dureze mult, tată, și în tot acest timp o să fiu...

— Asta te supără ? Nu mă lipsi de opera mîinilor mele, fiule, pînă n-am văzut-o terminată. Partea cea mai urîtă a vieții pentru cei mai mulți dintre noi este faptul că sîntem nevoiți să intrăm în șuvoiul mocirlos cu scopul de a face bani. Și asta înainte de a fi gata, înainte de momentul potrivit. Banul nu înseamnă decît răgazul pentru a ne trage răsuflarea.

Din nou Kit ezită cîteva clipe înainte de a vorbi :

— Iar eu sînt... opera ta, tată ?

— Așa cred !

— Ai fost atît de bun cu mine...

— Kit ! protestă tatăl său și zîmbi.

Christopher întinse mîna :

— Știu ! Generozitatea ta îmi va fi de mare ajutor. Luna viitoare Kennard urmează să fie numit chirurg-șef ; bătrînul Giddard se pensionează. Kennard vrea să mă ia ca chirurg stagiar în serviciul lui. Asta înseamnă șase luni de zile. După aceea — șase luni ca medic terapeut. Urmează apoi concursul pentru diploma de chirurg ; sînt sigur că-l voi lua ; asta ar putea să însemne încă un an sau doi. După aceea — bineînțeles — mă prezint la concursul de chirurg-asistent ; poate va trebui să aștept cîtva timp, dar odată intrat în corpul medical...

— Să zicem, cinci ani, calculă Sorrell. Pe urmă vine și doctoratul.

— Da.

— O să-ți cîștigi întreținerea aproape tot acest timp. Iar cînd vei ajunge să faci parte din corpul medical — vei avea nevoie de capital. Banii îi adun eu, o mulțime de bani.

---

* Licențiat în farmacie (n. trad.).

Cu bărbia sprijinită în pumni, Christopher privea țintă flăcările din cămin.

— Cum se face tată, că nu te tocmești niciodată ?

— Cum adică, nu mă tocmesc ?

— Nu pui niciodată condiții. Mi-ai dat totul : șansa de a reuși... libertatea... N-ai încercat niciodată să-mi impui niște obligații...

— Dar oare nu e evident ?...

— Ba da... în anumite privințe.

— Dai ca să obții... Ceea ce merită să fie obținut.

— Ești un om extraordinar, pater !...

2

Fructul roșu al iubirii, pe care Christopher îl culegea din cînd în cînd, îi lăsa un gust tot mai trist și mai amar ; trist din cauză că nu mai avea dulceața de altădată. De ce ? Pentru că obosise, pentru că îmbrățișările deveneau mai calme și mai camaraderești și pentru că acea camaraderie mai liniștită care este căsătoria, atunci cînd merge bine, nu avea în cazul lui nici un viitor.

Avea toane, accese de tandrețe, de milă sau de nerăbdare, momente cînd se învinovățea că ia prea mult și dă prea puțin, că se gîndește mai mult la munca lui decît la femeia de lîngă el. Era acum asistentul lui Kennard ; locuia la spitalul Sf. Martha ; perioada de pe Brunswick Square se încheiase. Muncea din greu pentru proba finală a doctoratului.

De cîteva luni încerca o senzație de nesiguranță, deși caracterul său nu era al unui om care se lasă dus de evenimente. Romanul său începuse să-l plictisească, devenise prea cotidian, cu toate că el nu făcea parte dintre acei egoiști nepăsători care se pot împăca cu ideea că o legătură nu este altceva decît un simplu incident. Cei mai mulți bărbați, și chiar o anumită categorie de femei văd lucrurile în felul acesta, dar Mary nu făcea parte din această categorie.

Kit își dădea seama de generozitatea ei. Mary nu-i ceruse niciodată „s-o pună în rînd cu lumea", cum se zice, ba chiar se ferise să facă cea mai mică aluzie, deoarece

simţea că aşa e bine. Se dăruise, trăise clipe de fericire intensă şi în adîncul inimii ei era mulţumită.

Kit însă nu era la fel de mulţumit. Existau unele amănunte de care îi era ruşine, momente de absenţă, uitare, sentimentul că dragostea i se cuvine, avea o senzaţie vagă de limitare, că oferă din ce în ce mai puţin decît primeşte.

Odată adusese vorba despre căsătorie, dar Mary pufnise în rîs şi apoi... izbucnise în lacrimi.

— Asta este aproape o jignire, dragul meu băiat.

— Mary !

— Să ştii că am început povestea noastră cu ochii deschişi. Noi nu ne-am pus nici un fel de condiţii. Pur şi simplu ne-am dorit unul pe altul.

Nu înţelesese motivul lacrimilor ei, după cum nu băga de seamă că în răstimpuri era mai tăcută şi mai detaşată ca de obicei, preferînd să stea retrasă, dar fără să-i dea impresia că s-ar detaşa de el. Îşi amintea de o duminică pe Tamisa, cînd, aşezată în celălalt capăt al luntrii, cufunda cînd şi cînd vîsla în apă, cu privirea pierdută în gol. El adormise pe bancheta capitonată cînd auzi deodată un glas chemîndu-l : „Kit ! Kit !“ Deschise ochii şi văzu expresia ei tragică.

— Ecluza ! N-am văzut-o !

Sări în picioare cu un „Sfinte Doamne !“, apucă prăjina şi împinse luntrea din răsputeri ca s-o îndepărteze de bulboana ce se pregătea s-o înghită.

— Doamne ! Dar unde-ţi erau ochii, Mary ?

— Oh ! Visam...

Peste cîtva timp avea să se întrebe dacă nu cumva Mary visase un vis pentru amîndoi şi dacă strigătul de alarmă nu-i fusese smuls de revolta bruscă a conştiinţei sale...

3

Într-o zi, pe la ora şase, în timp ce Christopher îşi făcea obişnuita vizită de seară în secţia de chirurgie, oprindu-se să examineze două sau trei cazuri mai complicate, portarul spitalului veni să-l caute.

— Unde este domnul Sorrell ?

— În sala Battersby.

Aplecat asupra unui pacient care fusese operat de un ulcer duodenal, Kit auzi vocea portarului în spatele lui :

— O scrisoare pentru dumneavoastră, domnule.

— Da ?

— A adus-o un curier de la spitalul Charring Cross, domnule.

Christopher desfăcu biletul. Cineva scrijelise în grabă cîteva cuvinte pe dosul unui formular de rețetă și împăturise foaia de hîrtie.

„Ne-a fost adusă o pacientă — accident grav de circulație. Întreabă de dumneavoastră. Se numește Jewett.

J. T. Holmes — chirurg".

Christopher băgă biletul în buzunar, se scuză față de infirmieră și ieși în goană din salon.

— Cheamă un taxi, Carter !

— Imediat, domnule !

— Cît poți de repede !

Vestea îl îngheță, și în timp ce taxiul gonea pe străzile binecunoscute, Christopher se uita prin geam la forfota de afară, inutilă, absurdă pentru el. Ce se întîmplase cu Mary ? Era desfigurată, zdrobită, strivită — fata aceasta drăguță, care îl ținuse în brațele ei ? Și deodată îl cuprinse un dor nebun de ea, încărcat de tandrețe aproape dureroasă. El, care văzuse atîtea trupuri însîngerate, schilodite, la spitalul Sf. Martha se răzvrătea acum cu oroare contra viziunii acelei clipe — o ființă scumpă, sfîșiată în bucăți...

La Charring Cross întrebă de chirurgul de gardă care-i expediase biletul și îl întîlni pe coridor, în fața unuia dintre saloane.

— Sînt Sorrell de la Sf. Martha. Mi-ați trimis acest bilet. Ce s-a întîmplat ?

Chirurgul era un bărbat scund, vioi ; purta un pincenez care îi tremura pe nas :

— A călcat-o un autobuz. Hemoragie abdominală ; aproape fără speranță. A examinat-o Winter — părerea lui e că nu rezistă la operație. Ea m-a rugat...

Kit era alb ca varul.

— E conștientă ?

— Da.

— Pot s-o văd ?

— Sigur. O cunoașteți ?

— Da... Vă sînt foarte îndatorat.

Chirurgul îl conduse într-unul din saloane, vorbi cu infirmiera de serviciu și îl lăsă pe Kit în fața unui paravan care fusese așezat în jurul patului lui Mary... Aceste paravane tragice ! Christopher le cunoștea prea bine, cu tot ce însemnau ele : o barieră fragilă ridicată în jurul ultimelor pîlpîiri ale unei flăcări gata să se stingă...

Deschise un batant, intră înăuntru și-l închise la loc.

— Mary...

Era tot atît de albă ca perna, iar ochii și părul păreau ciudat de întunecați ; nu-și închipuise niciodată că ochii și părul pot fi atît de negri. Din clipa în care îl văzu, Mary nu-și mai mută ochii de la el, niște ochi tragici, posesivi, blînzi, sfîșietori. Un zîmbet slab îi juca pe buze, și Kit se gîndi la vîntul care răsfira petalele albe ale unei flori.

Se lăsă pe un genunchi lîngă pat, temîndu-se s-o atingă.

— Mary...

Mîna ei dreaptă se mișcă nesigur și-i atinse obrazul.

— Iubitule...

— Draga mea !... Cum... ?

— Lasă... Să nu vorbim despre asta... Acum... s-a terminat, Kit, iubitule... totul s-a terminat. Pune-ți brațul... sub... sub capul meu.

Kit se supuse cu multă grijă, cu ochii arzînd și buzele tremurătoare. Mary oftă cu privirea mereu ațintită asupra lui.

— Așa... e mai bine... iubitule... Nu... nu mi-e frică... Vezi tu... Am știut...

— Ce-ai știut ?...

— Că lucrurile astea nu pot să dureze așa... la infinit... Da, Kit... spune-mi... că ai fost fericit cu mine... măcar un pic !

Nu se mai putu stăpîni :

— Nimeni n-ar fi putut... o, Doamne, dragostea mea, te-am iubit atît de mult !... Și acum...

— Iubitule, nu plînge !... Ah...

Scoase un mic suspin de teamă :

— Sînt zdrobită toată.

— Draga mea... ţi-a dat ceva ? Morfină... ?

— N-am vrut eu... mi-era teamă... să nu adorm înainte ca...

O sărută uşor, se ridică şi dispăru după paravan. Chirurgul şi infirmiera stăteau de vorbă lîngă uşa salonului. Kit se îndreptă spre ei ; nu vedea pe nimeni dintre ceilalţi bolnavi ; lumea întreagă era opacă.

— Are nevoie de morfină... Spune că n-a vrut...

Chirurgul se uită în pămînt :

— Exact. Soră...

— Iertaţi-mă ! Îmi permiteţi să-i fac eu injecţia, numai să-mi umpleţi seringa !

— Cum doriţi, spuse bărbatul cel scund.

Kit înfipse acul în braţul alb al lui Mary Jewett.

— Acum n-o să te mai doară, draga mea !... Rămîn cu tine...

Treptat ochii ei înceţoşaţi deveniră mai tulburi.

— Kit... Kit, eşti aici ?...

— Da...

— Mă iubeşti ?... Te-am făcut... fericit...

— Mary... dragostea mea...

— Sînt atît... atît de fericită...

4

Scrisoarea lui Kit îl nelinişti pe Sorrell.

„Kennard m-a lăsat să plec pentru o săptămînă, un prieten îmi ţine locul. Sosesc acasă mîine".

Era o scrisoare laconică, cea mai scurtă pe care o primise vreodată de la fiul său şi totuşi Sorrell era convins că ceva se întîmplase sau urmează să se întîmple şi că evenimentul era în legătură cu „femeia din umbră". Era tulburat. Petrecu una din nopţile cele mai grele din viaţa lui, întrebîndu-se dacă nu cumva Kit căzuse în nebunia bărbaţilor. Îşi aminti de tînărul Pentreath scăpat dintr-o legătură dubioasă după luni de urmărire, procese şi umilinţe. Dacă Kit păţise ceva asemănător era gata să jure că lucrurile se petrecuseră cu totul altfel.

Nu se duse la gara Winstonbury. Oricare ar fi fost criza, simţea că era mai bine s-o lase să vină spre el, decît să meargă în întîmpinarea ei. Cu cîtva timp în urmă se apucase de grădinărit pe micul spaţiu din jurul locuinţei sale, pe care îl umplu cu trandafiri şi Kit îl găsi cu pompa în mînă stîrpind insectele de pe tufele de trandafiri hibrizi. Kit venise pe jos de la gară cu valiza în mînă. Purta o cravată neagră.

— Bună, tată !

Sorrell îl învălui într-o privire afectuoasă şi atentă, ca un medic. Puse pompa în găleată, îşi şterse mîinile cu batista şi simţi deodată o uşurare adîncă.

— Ai luat ceaiul, băiete ?

— Da, tată, mulţumesc.

Kit îşi lăsă valiza pe poteca de gazon. Ochii lui priveau trandafirii fără să-i vadă : făcea impresia că se uită la altceva, ceva dinlăuntrul său. Ochii şi gura aveau o expresie de blîndeţe extraordinară, de frumuseţe pe care o imprimă suferinţa.

— Tată, vreau să-ţi vorbesc fără întîrziere...

— Bine, fiule...

Sorrell îşi căută pipa.

— Despre o poveste de dragoste. A durat destul de multă vreme... Nu eram căsătoriţi...

— Da, fiule...

— A murit... A strivit-o un autobuz, acum patru zile... A fost... a fost extraordinar de bună cu mine, tată... Mă simt... atît de vinovat... pentru multe...

Sorrell duse chibritul aprins la gura pipei, pe care uitase s-o umple :

— Înţeleg... băiete. Aceste lucruri... În fine, ştii cînd te uiţi înapoi... Îmi pare bine că ai venit acasă.

— Mulţumesc, tată. Eu...

— Ţi-am pregătit camera. Toate mesele ne vor fi aduse aici. N-o să te deranjez. Vezi tu, băiete dragă... Eu am ştiut...

— Ai ştiut ?

— Da... oarecum. Am simţit că a intervenit ceva în viaţa ta. Aş zice că... da... cred c-a fost frumos... Ea n-a... biata fetiţă !...

— Nu trebuie, tată ! spuse Kit brusc. Lucrurile astea dor atît de groaznic, mai ales... tu... cu bunătatea ta...

Își ridică geamantanul și intră grăbit în casă...

5

Înainte de sfîrșitul permisiei lui Kit, Sorrell putu să-și compună un portret destul de acceptabil al celei care fusese Mary Jewett.

Îi era recunoscător pentru că îl întîlnise pe Kit în grădina sălbatică a tinereții lor, pentru că îl luase de mînă și împărțise cu el fructul sălbatic al dragostei. Nu-l influențase în rău ; dimpotrivă, îi făcuse mult bine ; îl învățase o seamă de lucruri ; fusese una din acele femei care se sacrifică, dînd bărbaților mai mult decît primesc de la ei.

Kit își descărcă sufletul :

— Gîndul care mă chinuie, tată, este că ea a vrut să moară.

— Poate că nu-i greu să mori, băiete.

— Da... dar... Parcă începuse să-și dea seama că un bărbat se plictisește de prea multă dragoste. Eram într-adevăr plictisit. E oribil, nu ? Dar nu de ea, de Mary cea adevărată, prietena mea. Cred că ajungi să te plictisești de femeia din femeie. Și bănuiesc că o femeie ca Mary... N-ar fi trebuit să ia lucrurile prea în serios... Nu mi-am închipuit că există femei care pot iubi atît...

— Totuși... mai sînt unele..., spuse Sorrell, foarte puține, e drept. Cu toate acestea, ea nu te-a împiedicat să muncești.

— A, nici un pic. Dimpotrivă, m-a ajutat. Cred că m-a vindecat de neliniște, tată. Ai simțit vreodată așa ceva ?

— Cum să nu ?

— Eu am fost mai norocos decît bietul Pentreath.

Îi povesti tatălui său cum se dusese la înmormîntarea lui Mary Jewett și o cunoscuse pe bătrîna ei mamă, una din femeile acelea cu privirea obosită și mirată și cum îi spusese o minciună :

— Trebuia s-o fac, tată. I-am spus că urma să ne căsătorim. Dar nu era adevărat.

— De ce ?

— Ei, așa ne-am înțeles chiar de la început... După părerea ei, căsătoria distruge dragostea. Dealtfel, nici eu nu i-am ascuns că nu puteam să mă însor încă mulți ani de acum încolo...

— Doreai să te căsătorești ?

— Nu.

— Iar dînsa a acceptat. Cred că s-a purtat destul de frumos cu tine, Kit.

— Atît de frumos, tată, încît nu cred că voi mai întîlni vreodată o femeie ca ea... știi... n-a vrut să primească niciodată un ban de la mine. Doar cîteva daruri neînsemnate și alte fleacuri. Și asta la Londra — acum ! Cînd orașul mișună de muieruști tinere, materialiste, care arată ca și cum ar fi fost decupate din carton. Nu pot să sufăr buzele lor rujate, și mutrele lor fardate, atît de artificiale... aranjate după ultima modă. Sînt groaznice, lipsite de sentimente, tată.

— S-ar putea.

— Mary era blîndă, înțelegătoare.

— Da, spuse Sorrell, acesta este lucrul cel mai de preț — înțelegerea !...

În fiecare dimineață, înainte de micul dejun, Kit și tatăl său plecau călare în pădurea Stoneberry. Sorrell aranjase să-i fie trimiși doi cai de la grajdul de întreținere din Winstonbury și aceste plimbări matinale, precum și convorbirile cu tatăl său, îl ajutară pe Christopher să vadă viața în culori mai luminoase. Ajunse să înțeleagă că o anumită fază a trecut și că o experiență anume nu poate fi repetată. În cursul acestor „raiduri" în pădure și prin împrejurimi se simțea foarte departe de tumultul vieții și de răul sinistru și crescînd al civilizației. Viața organizată devenea tot mai tiranică, iar mulțimea industrială — în năzuința oarbă de a ieși din condiția ei — încerca să impună o tiranie și mai absurdă.

Și totuși Kit își amintea că Mary — vînzătoare de programe într-un teatru — nu avusese în ea nici urmă de răutate. Dorise să fie iubită, dar nu dorise niciodată să aibă copii. Copiii îi inspirau o repulsie organică și respingea pînă și ideea de maternitate.

— Să dau lumii încă un funcționar sau încă un muncitor în uzină ? Tu ai vrea așa ceva ?

Şi-o amintea punîndu-i această întrebare şi cînd încerca să-i răspundă, ea îi dezvăluia uluitoarea ei putere de pătrundere în sufletul nemuritor al lui „Peter Pan" :

— Asta ne trebuie nouă, Kit, mii de mici rebeli veseli şi drăgălaşi, ca acest băiat. Dacă măcar o bună parte dintre noi ar refuza să crească mari !...

Îşi dădu seama că Mary era unul dintre aceşti rebeli.

În cursul unei asemenea discuţii, sub fagii din Stoneberry, Sorrell mărturisi că simpatiile lui se îndreptau spre aceşti rebeli.

— Nu mulţimea stupidă şi încăpăţînată, băiete, ci luptătorul singuratic, independent.

— Nu crezi că acesta a devenit din ce în ce mai rar ?

— Vremea lui se va întoarce din nou. Este un personaj inevitabil. Afară de asta — este singurul suflet cu adevărat fericit. E un rău cetăţean — în concepţia sclaviei organizate. Ce va însemna în viitor un bun cetăţean — acela care se lasă înghiţit de viu de către Balaurul Banului, o fiară uriaşă care-i striveşte viaţa sub burta ei tîrîtoare ? Ehei ! — unde-i paloşul Sfîntului Gheorghe ?

Faţa lui Kit era foarte gravă.

— Tu ai avut de luptat, tată. Dar spune-mi, pentru ce anume ?

— Pentru mine şi pentru tine...

CAPITOLUL XXIX

1

Sorrell împlinise cincizeci de ani cînd se apucă de grădinărit şi începu să se gîndească mai puţin la bancnotele de o liră şi mai mult la flori. Vremea luptei pentru existenţă trecuse ; ar fi putut să se compare acum cu omul care după ce a traversat Canalul

Mînecii, în viforul înghețat și sub cerul cenușiu, cade în toiul primăverii engleze, cu dealurile îmbrăcate în verdeață, cu pădurile scăldate în purpură și aur, cu mugurii umflați, gata să plesnească, cu corolele nevinovate ale primulelor ridicate spre soare, parcă întrebînd : „De ce să ne frămîntăm ?“ Și cînd un sturz porni să-și fluiere cîntecul de bucurie, inima lui îl repetă ca un ecou.

Noua etapă începu deodată, deși nici o etapă nu vine brusc, căci omul este ceea ce a fost și nimic nu crește fără rădăcini. Pentru Sorrell totul s-a întîmplat ca și cum o poartă s-ar fi deschis într-un zid înalt și vechi ; de cealaltă parte se găsea eul său ajuns la ultima lui formă, după o evoluție grea și lentă, timp de mulți ani.

Ședea la biroul său lîngă fereastră, cu registrul de contabilitate personală deschis în față. Partea practică a conștiinței sale era reflectată în cifrele înșirate pe pagina liniată. Venitul său ! Nouă sute de lire de la *Pelicanul*. Două sute de lire din participația la *Hotelurile Roland*. Șapte sute șaizeci de lire de la „William din Winstonbury“. Se gîndea la temelia materială a vieții lui, la banii pe care-i împrumutase de la Roland și pe care reușise să-i înapoieze ; prăvălia de antichități îi aparținea ; avea o participație solidă la patru hoteluri care vor fi mai mult ca sigur ale lui. Erau bani care așteptau să fie investiți.

Zîmbi pe neașteptate. Gîndul îl duse la Christopher, acum chirurg-secretar la spitalul Sf. Martha, membru al Colegiului Regal al Chirurgilor, un tînăr bine cotat de superiorii săi și simpatizat spontan de ceilalți, ceea ce constituie forma cea mai eficientă de simpatie. Kit se ridicase destul de sus pe scara socială și profesională, căreia tatăl său îi durase temelii trainice.

Sorrell închise registrul, îl încuie în sertar și puse cheia în buzunar. Degetele lui se jucau cu tocul său favorit, care-i servise în ultimii nouă ani. Era aproape o parte a mîinii sale, un instrument de gravor cu care trasase liniile ferme ale unui succes incontestabil. Se uită afară pe geam, printre faldurile perdelelor albe cu desene verzi, dar în ochii lui trăia o viziune lăuntrică, ceva personal care se trezise brusc într-o lume atît de intens și de crud impersonală.

Coborî în grădină şi se opri sub părul foarte bătrîn care creştea în apropiere de gardul de mărăcini, răsucindu-şi trunchiul către coroana stufoasă. Mugurii copacilor se umflau colorîndu-se în auriu deschis. Un piţigoi albastru, în goană după gîngănii, zbura prin livadă şi Sorrell îi auzi ciripitul strident ce contrasta cu fluieratul melodios al unei mierle.

Primăvară ! Mugurii bătrînului copac cu auriul lor argintat îl încîntau. Cîtă delicateţe şi graţie ! Erau aproape tot atît de frumoşi ca florile ce se vor deschide din ei peste puţin timp. Erau muguri ai făgăduinţei, care purtau aproape toţi fructele împlinirii, în timp ce alţii rămîneau sterpi... Ochii lui rătăciră spre copacii îndepărtaţi şi în faţa sufletului său, vibrînd de o nouă înţelegere, lumea întreagă apăru ca o dantelă de muguri : mugurii verzi ai castanilor, cei ai tufelor de liliac de un verde mai viu, mugurii purpurii ai ulmilor proiectaţi pe cerul albastru de aprilie, cei ai fagilor de un bronz auriu şi ai stejarilor, abia iviţi. Un sturz cocoţat în vîrful unui fag începu să cînte.

O lume de muguri şi cîntec !

Se uită peste gardul viu în grădina hotelului şi văzu narcisele galbene şi crocuşii albi înflorind unii lîngă alţii între ierburi sălbatice, pe sub arborii bătrîni. Niciodată nu percepuse atît de acut culorile, tot acest mister al vieţii pe care omul preocupat să facă bani nu are timp să-l vadă. Nu ştiuse niciodată că sunetele scoase de un sturz pot fi traduse în atîtea variante umane : „Ce vrei tu ? Ce vrei tu ? Ceru'i'nalt ! Ceru'i'nalt ! Fericit, fericit ! Sînt un spirit, sînt un spirit !" Sorrell simţi o adîncă veneraţie în faţa înţelepciunii eterne a naturii.

„Cum uită omul să privească lucrurile din jurul lui ! Ne bălăcim în noroi — cei mai mulţi dintre noi... şi lucrurile acestea, cînd găsim timp să le vedem, ne încîntă..."

Avea din nou sentimentul nedesluşit că este bine ca omul să se poată minuna, — da, minuna — mai mult în faţa florilor, a copacilor, a ierburilor cîmpului, decît în faţa propriei sale deşteptăciuni. Să te plimbi printre mugurii aurii, legănaţi de vînt, să te contopeşti cu polenul pinilor, cu norii albi, sau cu corolele gălbenelelor ! Toate

acestea erau mai bune decît minunile științei, decît „T.F.F.", sau avionul de ultimul tip, decît refracția luminii sau teoria cuantică. Florile erau aici, la picioare, puteai să ții între degete fața mică și curioasă a unei pansele, să-i vezi sufletul și sufletul tuturor acestor mici ființe neasemuit de mici și blînde...

Thomas Roland, care venise împreună cu Cherry în mașina lui albastră să petreacă un *week-end* la *Pelicanul*, îl găsi pe Sorrell în pragul acestei faze finale a existenței sale.

— Vino să vezi violetele. Am combinat soiul Royal Scott cu Bullion și am împrăștiat ici și colo cîteva din soiul Bronze Purple.

„Labele de gîscă" din colțurile ochilor lui Roland se accentuară mai mult cînd se uită la Sorrell. Erau mici semne de afecțiune. Prin urmare, Stephen se apucase de grădinărit — iar dacă un englez de cincizeci de ani face o pasiune pentru flori, se poate deduce că frunzele altor pasiuni au căzut.

— Paradisul regăsit, bătrîne !

— Îți place ?

— E o splendoare ! Așa le admir acum și pe fetele drăguțe — de la distanță, Stephen. Îmbătrînim...

— Dacă asta înseamnă a îmbătrîni...

— Nu-ți pare rău ?

— De ce să-mi pară rău ?

— Ei... nu știu. Să cobori în neant cînd ești încă plin de sunetele muzicii... Iar femeia pe care o iubești n-are încă nevoie să-și vopsească părul. Îi spun mereu lui Cherry că ar fi timpul să înceapă să încărunțească.

— E neapărată nevoie ?

— Se pare că nu. Deși.. habar n-am ! Cu tinerii care roiesc în jurul ei ca mușteleo, naiba să-i ia ! De fapt pare să fie una din ființele acelea absurde care preferă o aventură permanentă. Ne-am căsătorit luna trecută.

Sorrell își privea grădina cu ochi de îndrăgostit.

— Imi pare bine. Voi doi ați avut timp să vă lămuriți. Afară de asta... ai muzica dumitale și... vocea ei.

— Da, vocea ei... spuse Roland gînditor.

Dar grădina lui Sorrell era aici, oferind desfătare ochilor, gata să surîdă, gînditoare și tăcută, conștientă că-și datorește întîmplării frumusețea spontană, care nu chema ostentativ : „Vino să te uiți la mine“ ! Și nici Sorrell nu stătea în mijlocul ei umflîndu-se în pene : „Ehei, amice, uite ce-am făcut !“ Era un amator ferice, care nu făcuse prea mult. Luase grădina de zarzavat și mica livadă din spatele casei unde locuia și, păstrînd cei mai mulți dintre pomii bătrîni, amenajase o alee largă de iarbă care pornea din centru ca să întîlnească iarba livezii. Avusese de luptat cu înclinația lui Bowden de a doborî și a defrișa, de a face straturi geometrice și de a le încercui cu olane albastre. „Copacii ăștia nu-s buni de nimic. Dacă ar fi după mine, ce i-aș mai tăia !“ Desigur, mulți copaci erau bătrîni, dădeau un rod sărac, dar Sorrell hotărî să-i lase pe loc, îmbrăcînd cîteva trunchiuri în iederă și caprifoi. Straturile de flori arătau ca niște tapiserii colorate aruncate la întîmplare pe iarbă. Nu intervenise prea mult și obținuse un rezultat de un farmec neașteptat : o grădină minunată în jurul unei căsuțe de poveste, cu flori, copaci și trandafiri, boschete de tisă, fructe și crini — ici și colo cîte o tufă înflorită crescînd liberă, după bunul ei plac și tocmai de aceea frumoasă, încît totul părea fără sfîrșit și fără început, fără granițe precise.

După ce se plimbă prin acest petic de dezordine încîntătoare și se pierdu printre violete, bujori și alte flori cu miros delicat, Roland se opri să se odihnească lîngă trunchiul unui măr, cu aerul unui om pentru care viața era veșnic plină de neprevăzut.

— Sîntem niște ființe absolut surprinzătoare, Stephen ! Așa îți închipui dumneata o grădină ?

— A crescut singură ! Mai bine-zis, n-a avut încotro... Ori eu am încurcat-o!

— Și dumneata — un hotelier cu experiență, omul meticulos care trebuie să aibă grijă pînă și de balustrada scării și de robinetele de la baie !... Ești un bunic, prietene... iar această grădină este nepotul dumitale ! În general se consideră că bunicii se înțeleg bine cu nepoții.

— Tot ce crește este oarecum deosebit. Trebuie să lași lucrurile de capul lor, bineînțeles dacă nu cauți un profit anume.

— Ah, profiturile ! spuse Roland, și zărindu-și soția lîngă cadranul solar de pe pavajul pătrat de cărămidă veche, din fața casei, o strigă :

— Vino să vezi viciile secrete ale lui Stephen ! În loc să prefere sticla, la vîrsta lui înaintată...

Veni spre ei pe alcea de gazon cu acel aer de tinerețe veșnică, atît de naturală. Se opri o dată sau de două ori ca să atingă sau să miroasă cîte o floare și obrazul ei avea dulceața unei tainice mulțumiri.

— Draga mea, îi spuse soțul, tu n-ai să îmbătrînești niciodată ! Iată o problemă pentru un bărbat al cărui croitor îi spune...

— Nu-l asculta pe croitor !... Dragă Stephen, ești un geniu...

— Nici gînd ! Zgîrîi pămîntul ici și colo, iar florile fac restul !

— Anarhie arcadiană ! exclamă Roland. Cherry, cum crezi, dacă aș mînca în fiecare dimineață petale de trandafiri sau aș ronțăi un *delphinium* albastru, aș descoperi oare secretul tinereții veșnice ?

— De ce te alarmezi ? spuse ea cu un zîmbet deschis și glasul ei îi evocă lui Sorrell cîntecul sturzului, tu n-ai să îmbătrînești niciodată. Oamenii care fac muzică, pictură și grădini...

— Binecuvîntată filozofie ! îi replică soțul. Adică dacă fabricam periuțe de dinți sau tipăream cărți de rugăciuni...

Sorrell scoase un briceag și tăie un trandafir îmbobocit. Îi respiră o clipă parfumul, apoi îl oferi soției lui Roland.

— Uitați-vă la conturul acestui boboc ! Ce minune ! murmură tînăra femeie.

Ea respiră parfumul florii și-i privi cu ochii mari pe cei doi bărbați, de parcă amîndoi ar fi fost niște copii simpatici...

2

In timp ce Sorrell, ajuns în toamna vieții, se oprise în vîrful suișului ca să se încălzească la soarele unei maturități bogate în amintiri, Christopher era frămîntat de nerăbdarea soldatului tînăr care arde de dorința de a

porni la război și nu găsește prilejul să-și folosească armele.

Venea acasă o dată pe lună pentru *week-end* și se instala în vechea lui odaie din căsuța de la marginea grădinii. Era întîmpinat de multe chipuri prietenoase, deși nici unul atît de prietenos și înțelept ca cel al tatălui său a cărui pasiune crescîndă pentru lumea florilor îi producea o sinceră uimire. Părea că Sorrell prinsese rădăcini în grădina lui. Nu-l mai interesau plimbările lungi sau excursiile călare prin împrejurimi în primele ore ale dimineții. Florile îl fascinau. Începuse să experimenteze diverse hibridizări și sub bandajele de tifon creșteau delfinii, mazăre dulce și pansele, ca niște fecioare neprihănite în așteptarea bunelvestiri.

Christopher era puțin tulburat. Simțea că în tatăl său se produsese o anumită schimbare. Devenise mai blînd, se mișca mai încet, ținea umerii mai aduși, deși arăta fericit. Kit avea ochii tineri. Observa semnele exterioare, fenomenele obiective, pentru că fusese antrenat să observe semnele și să le acorde mai multă importanță decît simptomelor. Evalua viața cu ochii și cu mîinile.

Sorrell încărunțea rapid. Arterele lui temporale se reliefau în mici curbe sinuoase, iar fiul, văzîndu-și tatăl aplecat asupra vreunei plante, cu fața înroșită de efort, își amintea că Sorrell nu se cruțase niciodată. Primise lovituri puternice, dar fără să clipească.

Kit mai observase că seara tatăl său arăta epuizat — dar era mai puțin epuizat decît bănuia Kit, căci oboseala plăcută, meditativă a omului în vîrstă nu putea fi înțeleasă de cel tînăr. Intr-o anumită măsură rolurile lor se inversaseră. Kit nu-i dădea sfaturi tatălui său cu privire la cravate sau pantaloni și nici nu încerca să-l modernizeze pe bătrînul burlac, dar se simțea răspunzător pentru sănătatea lui.

— De ce nu te relaxezi puțin, tată ?

Ședea pe pervazul ferestrei urmărind apusul de soare, în timp ce Sorrell se odihnea într-un șezlong pufăind din pipă.

— Dar mă relaxez ! protestă vesel tatăl.

Tăcerea lui Kit exprima îndoiala.

— Tu n-ai avut o vacanță ca lumea...

— Puteam să o am... ?

— Ei, da, de ce nu ? Adevărul este că m-ai dus pe mine în circă.

Intins pe şezlong, cu ochii pe jumătate închişi, Sorrell strecură o privire afectuoasă printre pleoape.

— Viaţa devine din ce în ce mai automată. *Pelicanul* este o pasăre foarte îndatoritoare.

— În ce fel ?

— In general, oamenii se poartă frumos cu mine ; şi Fanny şi doamna Marks şi Hulks. Hotelul funcţionează ca un mecanism bine pus la punct. Uneori mă simt un adevărat trîntor.

Christopher rămase tăcut o clipă, cu buzele strînse şi privirea concentrată.

— Dacă aş face medicină generală, te-ai supăra ?

— Foarte mult !

— Tată !

Părăsi fereastra şi veni lîngă Sorrell. Începu să vorbească căutîndu-şi cuvintele.

— Am douăzeci şi şapte de ani. Pînă acum tu mi-ai purtat de grijă... dar m-am cam săturat să tot umblu de colo-colo, să tot aştept. S-ar putea să fie vorba de încă vreo doi-trei ani şi cînd se iveşte cîte o ocazie, ea rămîne doar un caz izolat. Trebuie să mă ocup de hîrţoage şi alte asemenea fleacuri, cînd de fapt vreau să fac treabă cu adevărat... şi nu pot !

Sorrell urmărea fumul pipei sale :

— O să vină şi asta. Ocaziile mari merită să fie aşteptate. N-am nici o grijă.

— Tată ! spuse fiul şi amuţi.

Tatăl său întinse mîna :

— Doar ştii şi tu cum îmi merge. Acum e mult mai uşor. Iar în ce priveşte banii, aceştia au început să curgă de la sine. Uneori — chiar în avalanşă. Dacă trebuie să-ţi aştepţi şansa încă cinci ani, pentru mine nu contează.

Kit stătea tăcut în penumbră.

— Uneori mă simt... de parcă ţi-aş suge sîngele.

— Dragul meu băiat ! N-ai decît s-o numeşti transfuzie comercială ! Crezi că-mi pare rău ? Niciodată viaţa nu mi s-a părut mai frumoasă.

Dar Christopher era nemulţumit. Nu-i venea la socoteală să stea şi să-i privească pe alţii mai în vîrstă făcînd ceea ce ar fi dorit să facă el însuşi. Îi venea greu să rămînă inactiv, simţind în el imboldul neîncetat al celor nouă ani de eforturi susţinute. Nu că ar fi dorit neapărat să mînuiască bisturiul, dar vroia să-şi încerce îndemînarea şi s-o dovedească, deşi nu era simplu „mînuitor de scule", un reparator de ceasuri. Era fascinat de misterul ţesuturilor vii, de acel miraculos şi complicat angrenaj de artere, nervi şi muşchi, de minunatul înveliş în care Dumnezeu învesmîntase conştiinţa omenească. Kit avea o adevărată veneraţie pentru corpul omenesc şi cînd îl vedea chircit şi devastat de boală, abia îşi putea stăpîni dorinţa şi nerăbdarea de a interveni.

Aceste luni de aşteptare, în timpul cărora cutreiera saloanele şi coridoarele spitalului, acest joc cu tocul şi hîrtia, rolul minor de simplu contopist, în timp ce munca adevărată trecea pe lîngă el — îl făceau să-i invidieze pe bărbaţii care o îndeplineau şi uneori aproape să-i urască. Se simţea ca un cîine pîndind un os, o treabă cît de măruntă, aruncată de către cineva care avea mai multe pe cap decît putea să facă. Îşi amintea cu regret de vremea cînd era intern la chirurgie, cînd îşi muia mîinile în sîngele viu al celor operaţi şi cînd i se îngăduia chiar, uneori, să execute unele intervenţii uşoare.

Între timp, tatăl său îi expedia lunar cîte un cec şi Kit ajunse să iubească şi totodată să urască aceste cecuri. I se părea că descoperă la tatăl său o fragilitate crescîndă şi semnificativă, un fel de ofilire a siluetei sale subţiri.

Într-o duminică seara la Chelsea, după cină, se plimba cu paşi mari prin salonul de muzică, ca un leu tînăr în cuşcă. Rămase pentru o jumătate de oră singur cu Thomas Roland, în timp ce Cherry plecase să cînte un cîntec de leagăn minunatului ei odor nou-născut.

— N-aţi observat nimic ?... Nu se poate să nu fi observat !...

Thomas Roland fu nevoit să-i spună că tatăl său nu mai era atît de tînăr ca altădată. Dar ce importanţă are asta ? Bătrîneţea îşi are propriile ei compensaţii şi bucurii. Chiar dacă ţi-au mai slăbit puterile şi preferi o barcă uşoară în locul unei ambarcaţii de opt.

— Da, dar pentru mine are importanţă, spuse Kit.

— Fără îndoială, băiete. N-am nimic de obiectat, dar nu-i uşor pentru noi să vedem ce se petrece înăuntrul părinţilor noştri. Departe de mine gîndul de a ţine o predică. Ia-o ca un fenomen fiziologic.

— Vreţi să spuneţi că îmbătrîneşte ?

— Cam aşa ceva, dar în modul cel mai plăcut cu putinţă.

Kit se oprise lîngă pian, cu ochii aţintiţi la claviatura peste care obişnuiau să fluture degetele lui Cherry. Avea o expresie foarte gravă. Ideea că tatăl lui îmbătrînea îi produse un şoc dureros.

— Într-adevăr, spuse.

Apoi îşi reluă plimbarea prin încăpere :

— Iar eu sînt legat ca un cîine de lanţ, aşteptînd să vină cineva să-mi dea drumul. Vreau rezultate !

— O să vină şi ele.

— Au trecut nouă ani, Roland, iar el tot mă mai întreţine.

— Crezi că-l supără asta ?

— Ştiu că nu. Dar mă supără pe mine. Parcă mă arde o flacără pe dinăuntru. Aş vrea să-i dau ceva înapoi, mîndrie pentru mîndrie. Vreau să... să-i dau o justificare.

— Foarte bine... ai să i-o dai !

— O, e drăguţ din partea dumneavoastră să mi-o spuneţi !

— Nu e o amabilitate gratuită, ci anticiparea unei serioase probabilităţi. Nu puteai să faci mai mult, băiete dragă, decît ai făcut. Ţine-te tare şi mai departe !

— Mă ţin, dar îmi vine să muşc frînghia cu care sînt legat.

— Tinereţea e întotdeauna grăbită ! Scuză-mă şi gîndeşte-te la proverbul negrilor : păşind încet, prinzi maimuţa ! O să-ţi vină rîndul, n-ai grijă.

— Credeţi ?

— Sînt convins !

Înainte de a stinge lumina în seara aceea, Roland îi povesti lui Cherry despre nerăbdarea lui Kit :

— Îşi face sînge rău pentru şansa lui care întîrzie ! Şi totuşi — dacă te uiţi bine, — îi stă scrisă pe faţă. În curînd o să-l apuce pe Dumnezeu de picior.

— Ah, făcu ea, întotdeauna te lași dus de aparențe. Simple închipuiri.

— Ascultă, nu-i frumos din partea ta să-mi spui asta. Aș putea s-o iau pe seama mea. Aparențele contează. „Dumneata nu-mi placi, doctore cutare !" Dar el e simpatic, extrem de simpatic. Ochii, gura... și zîmbetul. Are caracter. Pariez că...

— Te rog, taci puțin !... Mi se pare că plînge copilul...

— Și cu asta-basta ! spuse Roland potrivindu-și perna...

3

Uneori Christopher era atît de neliniștit din pricina viitorului, încît ieșea să vagabondeze pe străzi, asemenea acelor tineri Titani cu foamea nepotolită, pentru care Londra nocturnă este ca femeia vecinului. Tinerețea din el se afirma puternică, arzătoare, ambițioasă. Atunci cînd porțile sînt ferecate, tinerețea tinde să pună mîna mai degrabă pe rangă decît pe cheie ; în afară de asta, Londra se poartă provocator cu cei pătimași, dar obscuri, — ca o curtezană superbă, ea le rîde în obrazul chinuit și famelic, dăruindu-se celui bătrîn și bogat. A nu avea de oferit nici un titlu de glorie înseamnă a fi un infam, și chiar mai rău decît atît — un anonim. Kit era mai puțin lacom decît cei mai mulți tineri și concepția lui despre glorie era omenească și în același timp frumoasă ; dar simțea apăsarea și disprețul marelui oraș, îi vedea afișele și reclamele luminoase, și chiar numele ridicate în slăvi și îi auzea sunetele de trompetă. Erau unele nopți cînd îl stăpînea ferocitatea.

In alte nopți era copleșit de melancolie ; rătăcea prin Brunswick Square și își amintea de zilele romantice de odinioară. Se gîndea la Pentreath, doctorul Pentreath, stabilit solid la Millchester ca al treilea partener într-un cabinet medical cu tradiție. Pentreath — sensibilul Pentreath — își cîștiga existența. Se gîndea la Mary Jewett ; o simțea aproape și erau unele nopți cînd o dorea nebunește — biata Mary, ființa sinceră, cu ochii negri, languroși !... Retrăia trecutul, legănat de amintirea brațelor și buzelor ei, a părului ei moale în întunericul cald...

— Dacă ar mai fi aici, poate nu m-aș frămînta atîta...

Uneori îl încerca gîndul eşecului, al unui eşec relativ. Se vedea la Sf. Martha, într-o continuă aşteptare, urmărindu-i pe alţii cum pun mîna pe posturile cele mai bune, şi sfîrşind prin a eşua într-un spital provincial de mîna a doua unde, fiind partener secund, incursiunile lui aventuroase în chirurgie urmau să fie drămuite cu grijă. Concurenţa era necruţătoare !

Mai erau şi alţi tineri plini de rîvnă, care pîndeau din umbră locurile viitoare de la Sf. Martha, oameni care călcau neauzit, torcînd ca pisicile şi frecîndu-se de picioarele superiorilor.

Roland îl sfătuia să continue, iar Christopher — fiind mai matur decît vîrsta lui, considera că „bătrînii" lui aveau propria lor înţelepciune şi un mod de a privi lucrurile care se putea deosebi de cel al unui tînăr. Oamenii în vîrstă nu erau grăbiţi, nu aveau nevoie ca el, să se grăbească ; îşi puteau permite luxul deliberării.

Într-o dimineaţă, Christopher mergea pe coridorul principal cu unul din registrele lui sub braţ, cînd îl văzu pe Simon Orange care ieşea şchiopătînd din sufrageria internilor şi se opri în uşă aruncînd priviri în dreapta şi stînga, ca o maimuţă taciturnă. Orange era o fiinţă ciudată. Cunoscut sub porecla de „Orang" sau „Septic Simon", el deţinea postul de chirurg la clinica spitalului. Negricios, diform, laconic, cu cerul gurii despicat, arunca din cînd în cînd cîte o observaţie muşcătoare cu o voce groasă, scîrţîitoare. Pe capul băgat între umeri, cu fruntea mare, bombată, deasupra unor sprîncene stufoase, ardeau doi ochi enigmatici, care-i impresionau pe muritorii de rînd.

Ani de-a rîndul, omul acesta fusese ţinta tuturor bîrfelilor. Circulau despre el poveştile cele mai năstruşnice. Se spunea că în timpul studenţiei sărăcia îl obligase să locuiască într-o cocioabă infectă şi ca să subziste, fusese nevoit să se producă în diverse cîrciumi cu cuplete comice acompaniindu-se la banjo. Tenul lui închis îl făcea să pară murdar ; odată nişte colegi voinici şi-au pus în gînd să-l spele cu de-a sila, dar spre surprinderea şi descurajarea lor, se dovedi că această fiinţă stranie avea o ferocitate şi o forţă extraordinară, aproape animalică. Persecutat, ridiculizat, ţinut la o parte, omul acesta mic şi pocit îşi

urmase drumul neabătut, tratîndu-i pe cei bolnavi și nenorociți cu un fel de tandră bruscheţe, iar restul lumii — cu un dispreţ sardonic.

Studenţii îl detestau și se temeau de el : putea să muște și nu pregeta s-o facă. Faţă de incapabili și impostori se purta fără cruţare.

Christopher văzu ochii înfundaţi în orbite ai lui Orange fixaţi asupra sa. Silueta mică, îndesată, de maimuţă, cu capul mare aplecat înainte, stătea în aşteptare : sacoul negru stătea boţit pe umeri, iar pantalonii aveau genunchi.

— Sorrell !...

Tonul strident și ursuz al lui Orange îl opri pe tînăr într-o atitudine de expectativă.

— Simt că iar mă apucă una din migrenele mele...

Kit nu-i răspunse că-i pare rău. Nu-i părea rău deloc și nici Orange nu se aștepta la așa ceva. Migrenele lui erau binecunoscute și îi aduseseră un plus de antipatie. Orice i se întîmpla micului și grotescului chirurg întreţinea ostilitatea de pe urma căreia suferea. Pînă și aceste accese de migrenă erau privite ca o jignire, deoarece serveau la demonstrarea îndărătniciei diabolice a acestui om. Se ducea să vomite, stătea culcat o jumătate de oră, înghiţea prafuri de aspirină, fenacetină și cafeină. Apoi se scula cu o faţă lividă și își relua munca, dacă avea ceva de făcut. Se agăţa de slujba lui cu amîndouă mîinile, cu unghiile și cu dinţii, făcîndu-i pe tinerii care abia aşteptau să se apuce de practica efectivă, atît de importantă în chirurgie, să scrîșnească de furie :

„Stîrpitura asta ar putea să ne lase și pe noi să facem ceva".

Sau :

„Garrett — îl ţii minte pe Garrett — era un tip de treabă ! Obișnuia să-l lase pe fiecare chirurg-stagiar să opereze o jumătate de zi împreună cu el".

Christopher avu intuiţia unui eveniment grav și hotărîtor. Aștepta înfiorat, fără să spună nimic, oarecum derutat de privirea scrutătoare a ochilor negri, pătrunzători ai lui Orange.

— Crezi că ai putea să mă înlocuiești un timp ?

Kit ezită puţin înainte de a răspunde :

— Aș fi foarte fericit, domnule ! Dar depinde...

Pleoapele lui Orange clipiră scurt. „Foarte fericit" ? Bineînțeles ! Dar cuvîntul nu era o simplă figură de stil.

— Ce te neliniștește, Sorrell ?

— Cred că aș putea s-o scot la capăt cu orice treabă obișnuită, dar să presupunem că...

— Nu-ți fie teamă ! spuse jovial chirurgul. Ai să te descurci, sînt sigur.

— Vreți să spuneți că îmi permiteți să-mi asum răspunderea ?

— Intocmai ! Mă duc să mă întind... Blestemata asta de migrenă !... Trimite să mă cheme, dacă nu ești sigur de ceva.

Scrută obrazul, brusc înroșit al lui Kit.

— Ai să te descurci.

— Sînteți foarte amabil, domnule.

Orange dădu din cap și, cu o grimasă care putea să însemne un zîmbet, își tîrî corpul diform în camera rezervată personalului.

4

Kit trăi o zi dramatică și istorică. Execută cîteva operații minore asistat de sora de la urgențe, o persoană cu buzele strînse, cu părul creț, care îl ajuta cu un aer critic, fără să scoată un cuvînt. Pe la ora trei i se prezentă un caz destul de grav, o fractură multiplă a femurului cu o arteră ruptă și leziuni masive ale țesuturilor.

— Ar fi mai bine să-l anunțați pe domnul Orange, spuse sora.

Kit se încruntă :

— N-aș vrea să-l deranjez, decît dacă e neapărată nevoie.

Era mult prea interesat și pasionat, ca să fie nervos ; un caz greu, contactul personal cu dificultatea, îl umpleau de un calm aparte. Aruncă o privire pe fața mînjită de noroi a omului, îi luă pulsul și trimise după medicul de gardă, ca să-i administreze un anestezic. Apoi, după ce bolnavul adormi, Kit nu mai avu cunoștință de nimic în afară de acel membru rupt și sfîșiat care aștepta intervenția metodică și salvatoare a mîinilor sale.

să fi fost achiziționată separat din diverse magazine de consignație, Christopher Sorrell avu senzația că acest ciudat Quasimodo nutrea pentru el o simpatie reală, inexplicabilă. I se părea că vede în ochii celuilalt o ezitare afectuoasă și stîngace.Orange aduse o cutie de țigări de foi pe care le oferi lui Sorrell pe un ton morocănos, scuzîndu-se parcă :

— Încearcă una. Nu sînt rele.

— Mulțumesc foarte mult, domnule.

Orange puse cutia cu multă grijă pe masă, își alese și el o țigară și îi rupse banderola.

— Nu-i nevoie să-mi spui „domnule".

Căută chibriturile pe consola căminului.

— Ai un foc ?... De fapt — m-am gîndit dacă ai fi de acord să-mi dai uneori o mînă de ajutor. Am foarte multe de făcut — consultații, operații în număr destul de mare, în afara spitalului. Ai putea să preiei în locul meu îndatoririle pe lîngă pacienții din oraș — din cînd în cînd... Te interesează ?

Nu se uita la Christopher, prefăcîndu-se ocupat să-și aprindă țigara. Cu toate acestea, Kit avea impresia că Orange îi cerea o favoare, cînd de fapt i-o acorda. Această cameră în neorînduială sugera singurătatea, izolarea cumplită și patetică a omului fără prieteni. Și totuși Orange încerca să fie prietenos, așa cum ar încerca un antropoid care ar fi fost supus multor umilințe ; dincolo de ferocitatea lui disprețuitoare sclipeau ochii de maimuță deznădăjduiți de singurătate.

— Dumneavoastră știți ce-mi oferiți, domnule Orange ?

— Dacă știu ? Ce anume ?

— Șansa de a-mi folosi mîinile... Simțeam...

Ochii de maimuță se opriră o clipă asupra lui, întrebători, umani, inteligenți :

— Că mori de foame ?

— Da !

— Eu știu ce înseamnă foamea... Există mai multe [illegible] de foame, Sorrell. Spirituală și fizică... Accepți ? [illegible]urie... dacă credeți...

[illegible] deplin. Nu sînt un imbecil. O [illegible] ședință a conducerii.

Terminase de ligaturat artera şi era ocupat cu curăţarea muşchilor răniţi cînd simţi că sora întoarce capul brusc. Părea pe punctul de a vorbi, dar cineva sau ceva o reţinu. Abia în momentul cînd scotea feşile sterile din cutii, Kit îl descoperi pe Orange plantat acolo, cu obrazul ca o mască mortuară.

Kit se uită la el întrebător.

— Nu... Continuă !

— N-am vrut să vă deranjez, domnule.

— Bine ai făcut.

La sfîrşit se lăsă o tăcere grea. Kit îşi scotea mănuşile de cauciuc ; anestezistul lua pulsul bolnavului şi urmărea figura lui Orange, aşteptînd parcă o explozie sardonică. De fapt fusese o îndrăzneală din partea lui Sorrell să se ocupe de un caz ca acesta fără să-i spună un cuvînt lui „Orang".

Acesta examină gînditor membrul imobilizat, cu capul lui mare înclinat înainte. Nu spuse nimic, nu scoase nici un sunet, pînă cînd Christopher nu-şi dezbrăcă halatul alb.

— Foarte bine ! Altceva nimic, nu ?

— Nu, domnule.

Se întoarse brusc şi se îndreptă spre uşă. Christopher nu-l mai văzu în următoarele două zile.

5

Trei nopţi mai tîrziu, Kit fu chemat la telefon din camera portarului.

— Cine-i, Hodges ?

— Domnul Orange, domnule.

Kit luă receptorul.

— Alo ?

Auzi nişte sunete hîrîite şi groase care erau vocea lui Simon Orange :

— Dumneata eşti, Sorrell ? — Da ? — Vino te rog pe la mine, dacă poţi să-ţi faci timp o oră. Strada St. Mar nr. 11. Vii ? — Bine !

Asta a fost tot.

Şi totuşi, în timp ce şede
din camera lui Simon O

Cu ţigara între buze, stătea cu genunchii uşor îndoiţi în faţa căminului, privind flăcările ; un zîmbet ciudat, puţin răutăcios, îi schimonosea faţa.

— Să nu-ţi subînchiriezi o parte din muncă !

— Vreţi să spuneţi... ?

— Alţi tineri — acei domni Storkey, Blane şi Templeman... îţi închipui că nu ştiu... ?

Se răsuci uşor pe picioarele lui strîmbe şi se uită peste umăr la Christopher :

— O ştii şi dumneata, Sorrell.

Kit ştia şi coborî privirea asupra cenuşarului. Cunoştea părerea confraţilor săi, chirurgii-secretari, despre Simon Orange.

— Aşa e ! Nişte lingăi împăunaţi. Ei mă cred prost. A trebuit să învăţ să-i urăsc... uneori... Îşi bat joc pe la spate, iar în faţă îţi fac temenele... Nu, nu-mi trebuie aşa ceva. Puterea e bună, Sorrell. Să nu uiţi asta !

Christopher se simţea jenat. Odinioară rîsese şi el împreună cu ceilalţi de Simon Orange, fără să se gîndească.

— Trebuie să fii loial, spuse el. Cineva m-a învăţat ce înseamnă loialitatea.

— Oamenii aceştia sînt rari !

— Este tatăl meu.

CAPITOLUL XXX

I

Cu toate că Cherry rîdea uneori anteziile lui Thomas Roland şi de cultul lui pentru ce numea ea „suprafeţele netede", faptul că-l poreclise Kit „Tinereţe norocoasă" trăda din partea lui acea percacitate optimistă care vine odată cu maturitatea.

Omul își însușește o mulțime de teorii care îi servesc drept monedă de schimb în cursul existenței, dar e de ajuns ca un mare eveniment să năvălească în viața lui ca vîntul de martie, că micile teorii sînt uitate și omul acționează sub imperiul unui impuls, lăsînd vîntul să spulbere resturile motivației sale sociale. „Faci lucrul pe care vrei să-l faci și după aceea inventezi tot felul de justificări ca să demonstrezi că ai procedat ca un om cu principii și nu ca un nesăbuit. Principiile noastre vin întotdeauna în urma faptelor noastre. În fond, m-am îndrăgostit de chipul și de vocea ta, Cherry dragă, nu de o categorie de virtuți și vicii..." Cînd auzi de Simon Orange, zîmbi : „Ți-am spus eu ? Contrastele ! Frumoasa și monstrul ! Știam că cineva o să deschidă ușa pentru Kit..."

Simon Orange o deschisese cu mult succes. Se spune că un om este „individualist", atunci cînd refuză să se lase înghesuit de gloată sau de oligarhie. Definiția i se potrivea perfect lui Orange — ființă singuratică, posacă, antropoidă, grotesc hirsută, care își croia drumul prin junglă. Uneori viața îi smulsese urlete de turbare sau durere, dar nici viața, nici adversitățile mărunte, nici prejudecățile nu l-au oprit din drum. Fusese foarte sărac. Au fost vremuri cînd nu avea decît două cămăși zdrențuite ca să-și acopere pieptul păros. Însăși odaia aceea din St. Mary's Street era o mărturie a luptei sale îndelungate. Ori de cîte ori era nevoie își înșfăca lucrurile personale, — cărțile, scaunele, o masă, un birou, un vechi covor turcesc, — cu labele lui de maimuță și le căra în altă parte. Era o ființă neobosită, dîrză, muncitoare, cu o lumină foarte umană și îngăduitoare în adîncul ochilor săi negri.

Orange avea un cabinet de consultații la parter și o sală de așteptare, pe care le împărțea cu alți trei doctori. De asemenea, foloseau în comun serviciile unei femei foarte cumsecade și capabile, îmbrăcată în negru, care primea pacienții. Orange avea o clientelă din ce în ce mai ma Înfățișarea lui caraghioasă nu putea estompa pricepe conștiinciozitatea și curajul său neobișnuit. Cele mai din cazurile sale îl solicitau în suburbii, printre oa din pătura mijlocie, mai modestă. Practica lui de co tant se formase cu încetul și se datora iscusinței mîin

sale negricioase şi mari. Reuşise să cîştige încrederea unui număr destul de mare de practicieni generalişti. Era eficient, serios, nu cerea partea leului şi se ţinea de cuvînt. Avea personalitate, e drept cam ciudată şi necioplită, dar nu e mai puţin adevărat — o personalitate.

Acesta era omul care deschisese primul uşa pentru Christopher Sorrell şi o făcu în felul său propriu, cu un fel de timiditate ascunsă sub o mască de bruscheţe, dar cu o privire în care se citea parcă o chemare... Căci era un om înzestrat cu o mare sensibilitate, cu o înclinaţie aproape feminină pentru tot ce era plăcut la vedere şi demn de admirat : un corp drept, bine legat, o figură cu trăsături armonioase şi virile, tăria de caracter, ochii limpezi, o demnitate tinerească, o structură emoţională de mare fineţe. Atracţia este ceva inefabil, dar ceva mai real decît înţelepciunea cărţilor de studiu.

Prietenia dintre ei deveni mai strînsă. Cîţiva invidioşi încercară să ironizeze sau să sublinieze faptul regretabil că „Sorrell îl periase pe Orange", dar ce importanţă aveau vorbele ? Ostilitatea este un omagiu, iar invidia — un tribut. Sîngele vieţii şi acea experienţă preţioasă care singură este capabilă să justifice încrederea în sine a unui tînăr — erau de acum la îndemîna lui Kit. Îşi luase obiceiul de a trece pe la Simon Orange de două-trei ori pe săptămînă şi nu uită niciodată seara aceea cînd Orange îi spusese „bătrîne". Vorbise răguşit, cu un fel de fereală, ca un om care nu vrea să se arate prea afectuos sau se teme că afecţiunea lui ar putea fi privită cu indiferenţă.

— Ai avut o zi bună, bătrîne.

Nu era o întrebare, ci o constatare deoarece pentru Kit fusese una din acele zile surprinzătoare, cînd se întîmplă lucruri cu totul ieşite din comun care îşi marchează existenţa prin dramatismul şi imprevizibilul lor.

— Într-adevăr, a fost un caz greu.

— Bătrînul Ormsby mi-a vorbit despre el.

Un zîmbet vag flutură pe faţa lui Orange, în timp ce-şi alese o ţigară din cutie şi o duse la nări. E plăcut să dăruieşti unui prieten ce ai mai bun, chiar dacă pretextul pentru asta este o întîmplare tristă — iar Sorrell era primul său prieten.

— Dacă aş fi ştiut, spuse Kit, că Sir Ormsby stătea acolo şi se uita la mine... probabil m-aş fi fîstîcit.

— Ba nu. O beregată tăiată este o beregată tăiată.

— Şi încă cum era tăiată ! carotida ruptă, laringele perforat de la un capăt la altul. Treaba asta mi-a luat aproape două ore.

— Ormsby te-a observat timp de o jumătate de oră.

— Chiar atît ?

— Şi după aceea ţi-a cerut să faci o intervenţie urgentă în locul lui în amfiteatru.

— O simplă apendicită !

Orange îşi întinse mîinile mari şi iscusite deasupra flăcărilor :

— Mă bucur bătrîne. O să lucrăm în echipă... într-o bună zi.

— Aşa sper şi eu. Dar fără dumneata...

— Eu n-am făcut nimic.

Orange nu-i destăinui lui Kit că Sir Ormsby Gaunt, acest părinte al chirurgiei, acest maestru al meseriei, discutase cu el despre Sorrell şi rostise aceste cuvinte memorabile : „E un băiat bun. L-ai văzut vreodată roşind, Orange ?"

Orange îl văzuse pe Christopher roşind şi asta îi stîrnise un fior de afecţiune ciudată, aproape de tandreţe. Unii oameni îl socoteau pe „Orang" un animal gelos şi hrăpăreţ, unul dintre indivizii care apucă prada şi n-o mai lasă, arătîndu-şi colţii dacă se apropie cineva. Dar Orange era bucuros de succesul lui Kit. Îi dădea tot ce avea mai bun, pentru că simţea nevoia să facă astfel.

Munca de la spitalul Sf. Martha nu era singurul cîmp de activitate în care Orange îl introdusese pe prietenul său. În practica lui particulară avea uneori nevoie de asistenţă şi duminicile Sorrell mergea cu Orange la cîte un spital de copii, iar încrederea colegului său mai mare îi sporea propria sa încredere.

— Făcînd zi de zi lucruri grele, — îi spunea el lui Christopher — te desăvîrşeşti în meserie...

Tot datorită lui Orange, Christopher obţinu prima sa numire : postul de chirurg secund la un spital din partea de nord a Londrei.

— E un post vacant de chirurg secund la Northern Free. Mi-a spus azi dimineaţă Sir Ormsby în cancelarie. Ţi-a menţionat numele.

Kit se lumină la faţă.

— Dar Simon — de ce nu dumneata ?

— Ei... Eu nu ţin ; şi aşa am destule pe cap. E aproape o sinecură, dar poate fi utilă pentru cineva care vrea să facă treabă.

— Crezi că am vreo şansă ?'

— Sir Ormsby a pomenit de dumneata. I-am spus că am să te întreb. Dacă ţii...

— Ce mă sfătuieşti ?

— Eu zic să te duci, să stai de vorbă cu Sir Ormsby. Este decan onorific la Northern Free.

Şi astfel, Christopher fu numit în primul său post public şi putu să se prezinte la Winstonbury cu secretul ascuns în mînecă. Cîtă bucurie simplă, omenească, poartă în sine dezvăluirea unor asemenea secrete !

Christopher nu uită niciodată cum tresări şi-şi înălţă fruntea tatăl său cînd auzi vestea :

— Bravo ! Îmi pare bine ! Ai muncit pentru asta.

În timp ce şedeau amîndoi în faţa căminului, Kit îl revăzu în gînd pe Simon Orange, stînd în faţa celuilalt cămin, de pe St. Mary's Street, — o siluetă vie, noduroasă, îmbrăcată într-un halat vechi de catifea neagră, cu picioarele vîrîte în papuci roşii de piele şi o cravată vişinie legată sub bărbia lui masivă. Acesta era Orange, bunul său prieten, fie binecuvîntat !...

2

Mai tîrziu, în aceeaşi iarnă, Simon Orange fu promovat membru al echipei de medici pentru bolnavii internaţi şi Kit primi postul lui Orange.

Era un eveniment. Sorrell veni la Londra, iar Roland şi Cherry dădură o masă la Chelsea. În timpul şederii la Londra, Sorrell-tatăl se adresă unei mari agenţii imobiliare şi-i făcu cunoscut că ar dori să cumpere o casă într-unul din acele cartiere selecte în care funcţionează de obicei cabinetele medicale. I se răspunse că pentru moment nu

exista o asemenea casă de vînzare, dar că firma se va interesa, va ține problema în evidență și speră să poată lua cît de curînd legătura cu domnul Sorrell.

Între timp, Christopher se mută în imobilul de pe St. Mary's Street, unde locuia Simon Orange. Închirie două camere la etajul al treilea și se aranjă să folosească sala de așteptare și unul din cabinetele de consultații în cazul cînd providența i-ar trimite vreun pacient. Sorrell se îngriji de mobilarea celor două camere ale fiului său. Niciodată nu încercase atîta plăcere cheltuind bani. Razele soarelui de dimineață făceau să strălucească mica placă de alamă prinsă de ușa verde de la intrare :

„Dr. CHRISTOPHER SORRELL"

Într-o dimineață de mai, în timp ce stătea în fața ferestrei deschise a salonului lui Kit și își netezea gînditor mustața căruntă cu arătătorul, Sorrell se uita jos în stradă cu sentimentul că viața este frumoasă. Kit triumfa. Își avea un loc al său în sacra incintă : fiul unui portar de hotel era unul dintre aleși. Strada care se întindea la picioarele lui, jumătate luminată de soare, jumătate ascunsă în umbră îi apăru împodobită de trofeele triumfului, ca o *Via Sacra*. Un florar ambulant împingea un cărucior plin cu flori, iar Sorrell, marele iubitor de flori, simțea că buna lui dispoziție avea nevoie de un buchet. Ici și colo se oprea cîte o mașină în fața unei case ; erau mașini solide, strălucitoare, albastre și negre, roșii și gri. Sorrell văzu o mașină care-i evocă un pahar de vin roșu bun... În curînd Kit o să aibă și el mașina lui...

Vînzătorul de flori își striga marfa. Avea cîteva ghivece cu azalee roșii și albe și trandafiri din soiul Poliantha. Aplecat peste pervaz, Sorrell reuși să-i atragă privirea și îi indică ușa cu nr. 11.

Christopher punea în ordine niște cărți.

— Ce faci acolo, tată ?

— A..., nimic, spuse Sorrell. E un om acolo jos, cu niște flori.

O cameristă veni să anunțe că un om cu flori a sunat la ușa de la intrare.

— Spune-i că vreau două azalee, una roşie şi una albă şi două ghivece cu trandafiri carmin.

— Da, domnule.

— Întreabă-l cît costă şi du-i banii...

După ce aşează florile după gustul lui şi le mîngîie uşor cu degetele, Sorrell se aşează pe marginea ferestrei, uitîndu-se cînd în stradă, cînd la Kit, cu senzaţia că frumuseţea vieţii a devenit şi mai strălucitoare.

— Bun, iată-te ajuns ! spuse pe neaşteptate.

Kit, cu volumul „Tehnici chirurgicale" în mînă, zîmbi grav spre silueta de la fereastră.

— Dar tu, ţată ?

— Şi eu. N-am ieşit prea rău, băiete. Vezi ce înseamnă să te ţii de munca ta ! Asta îţi dă de gîndit.

— Şi de simţit, adăugă Kit.

Deodată Sorrell îşi aduse aminte de Pentreath ; îşi putea permite un simţămînt de milă condescendentă faţă de Pentreath.

— Ce mai face Pentreath ?

— S-a stabilit la Millchester ; un loc cu o clientelă solidă. Căsătorit a doua oară...

— Cu cine ?

— Cu o fată de preot. Nu l-am văzut de un an de zile. Îmi scrie destul de regulat.

— Frumos din partea lui. O atmosferă blîndă, eclesiastică... bănuiesc că asta este ceea ce-i trebuie...

— Cred şi eu. Este un tip cam de modă veche. Millchester, în vest, nu este încă prea otrăvit de barbari.

— Ah ! Barbarii ăştia ! oftă Sorrell. Bieţi copii nesăţioşi. Pentreath n-ar putea să se descurce cu asemenea făpturi. E un băiat prea cumsecade.

— Îşi cîştigă existenţa.

— Se poate face şi mai mult decît atît, observă Sorrell...

3

La mai puţin de o lună de la data mutării lui Kit pe St. Mary's Street, Pentreath reapăru în carne şi oase în imediata lui apropiere. Christopher primi un telefon la

spital. Era chemat de acasă şi auzi vocea doamnei Page, „femeia în negru".

— A venit aici un anume doctor Pentreath, domnule. Doreşte să vă vorbească într-o chestiune strict personală.

— Bine, mă întorc acasă peste o jumătate de oră.

Christopher îl găsi pe Pentreath în sala de aşteptare, un Pentreath care-i evocă imaginea prietenului său din ziua aceea, pe Brunswick Square.

— Noroc, bătrîne !

Văzu îndată că Pentreath era alarmat şi necăjit. Îi apucă mîna cu prea multă efuziune, dar strîngerea era cam nesigură şi moale. Se oprise în mijlocul încăperii privind distrat tablourile şi mobilierul. Mişcările repezite trădau agitaţia interioară.

— Ai o locuinţă drăguţă !

— Nu s-a împlinit nici o lună de cînd stau aici. Cum îţi merge la Milkchester ?

Pentreath se lăsă brusc pe un scaun şi după cîteva confidenţe fără însemnătate, dădu drumul tocmai acelor cuvinte pe care Kit le citise de la început în ochii lui :

— Clientela particulară îţi face o mulţime de necazuri.

Kit luă un scaun de lîngă masa cu reviste ilustrate şi periodice pentru pacienţi. Se aşeză cu mîinile în buzunare :

— La Londra e la fel. Dar cred că te-ai învăţat.

Pentreath făcu o grimasă :

— Eu unul nu pot să mă învăţ, Sorrell. Uneori cred că sînt prea moale. Mai ales cînd îţi pică cîte un caz... ca cel pe care-l am acum...

— Să vedem despre ce-i vorba.

Expresia de spaimă adîncă, zugrăvită pe faţa vechiului său prieten îi provocă o senzaţie aproape dureroasă.

— Un caz afurisit... Ar fi trebuit... să mă sfătuiesc cu un coleg, dar este vorba de fata şoferului meu, iar soţia mea...

În primul moment Kit nu înţelese ce amestec avea doamna Pentreath — fiica canonicului — într-o problemă de chirurgie ; mai tîrziu însă îşi dădu seama că soţia lui Maurice este o doamnă care se bagă în foarte multe treburi. Din descrierea încîlcită a lui Pentreath, cu o voce tremură-

toare pe care emoția o făcea ascuțită, cazul se prezenta destul de simplu. Fata mai mare a șoferului căzuse pe scară și se lovise tare la încheietura mîinii ; în momentul acela Pentreath lipsea de acasă și soția lui intervenise fără să stea pe gînduri. Aplicase o compresă rece și-și exprimase simpatia : „Cînd vine domnul doctor, o să vadă el ce-i de făcut".

Pentreath examină articulația fetei în prezența soției sale — încă un amestec inoportun și indiscret.

— După toate aparențele, Sorrell, are o fractură. Dar probabil că trebuia să-mi fac o altă părere.

Ascultîndu-l cu atenție, Kit păru să surprindă printre cuvinte, urmele vechii nesiguranțe a lui Pentreath. Bănui că prietenul său se temea puțin de soția lui. Pesemne că era una din acele tinere femei dominatoare, foarte sigure de ele, care disprețuiesc orice ezitare, și dintr-un sentiment de rușine Pentreath se pierduse în fața ei și se apucase să trateze presupusa fractură, cînd știa că bătrînul Tombs, asociatul principal, era mult mai competent să trateze acest caz. Căci nervozitatea îl făcea pe Pentreath neîndemînatic.

— I-am pus mîna în gips, Sorrell, și bineînțeles am avut grijă să las degetele libere. Dar cînd am scos gipsul, acum o săptămînă, locul arăta destul de urît.

— Se întîmplă uneori.

— Pe urmă, știi, m-a apucat o panică nebună... așa cum mi se întîmpla în timpul examenelor... M-am prefăcut... și acum nu știu ce să cred...

— ...Dacă era într-adevăr o fractură ?

— Asta da, era o fractură ! Am făcut radiografie. Dar mă întreb...

— I-ai mai făcut o radiografie ?

— Nu.

— Dar, băiete dragă, de ce nu ?

— Pur și simplu, pentru că mi-era frică — frică de ce-aș fi putut vedea...

Îi aruncă lui Christopher o privire de cîine bătut.

— Teama asta, știu, trebuie să ți se pară nelalocul ei. Dar cazul a început să mă îngrijoreze la culme. Desigur, trebuia să mă fi dus la unul din asociații mei — dar ar fi

fost o recunoaștere a neputinței mele... Cred că pentru tine e greu să înțelegi...

— Nu poți să-ți dai seama dacă articulația fetei s-a sudat corect ?

— Întocmai ! Cît de absurd trebuie să-ți pară !

— Cîtuși de puțin !

Kit îl privea cu coada ochiului cum ședea deznădăjduit, cu mîinile strînse spasmodic între genunchi.

— Mă întreb dacă ai putea să-ți faci puțin timp...

— Am să vin mîine acolo, dacă vrei.

Ochii lui Pentreath luciră recunoscători :

— Ești un om grozav ! Vezi tu, tatăl fetei este un individ destul de bizar, suspicios și băgăreț. A avut îndrăzneala să scoată atelele în seara următoare, iar a doua zi m-a tracasat cu întrebări despre încheietura fetei. Știi cum se pricep ăștia să facă aluzii...

Kit aprobă din cap :

— Uite ce este ! Ar fi mai bine să vin neoficial. Mîine e sîmbătă. Să presupunem că vreau să-mi petrec *weck-end*-ul la tine. Aș putea să examinez articulația fetei, să zicem, din pură curiozitate...

4

Christopher Sorrell ajunse la Millchester cu un tren de seară. Mașina lui Pentreath îl aștepta la gară, iar șoferul bănuitor îl întîmpină fără să-și dea osteneala să-l salute măcar și îl lăsă pe hamal să se descurce singur cu geamantanul.

Kit îl măsură pe șofer cu o privire amuzată. Învățase să clasifice bărbații și femeile cu o ascuțime despuiată de orice iluzii sentimentale. Îi observase, îi mînuise și îi mirosise ani de zile în secția ambulatorie a spitalului Sf. Martha. Îi văzuse ploconindu-se, bravînd sau prefăcîndu-se, încercînd să ascundă ceea ce sărea în ochi ; învățase să deosebească pe fețele oamenilor falsitatea de cinste, să simtă instinctiv minciuna. Își alcătuise propria sa „galerie de tipuri" și îl incluse imediat pe omul de la volan într-o categorie bine definită : era unul dintre indivizii meschini, pisălogi, urîcioși și colerici, cu nasul lung ce

părea să adulmece tot timpul, cu pometii roșii și niște ochi mici, spălăciți și obraznici care alergau necontenit.

„În regulă, amice !" își spuse Kit.

Pentreath locuia într-o casă veche de cărămidă cu o grădină în spate, împrejmuită de un zid, situată pe Bishop's Way, în apropierea bisericii. O servitoare deschise ușa albă cu ciocan de bronz în formă de cap de leu și luă geamantanul lui Sorrell, căci șoferul nu găsise de cuviință să se miște de pe locul lui. Servitoarea avea poruncă să-i spună musafirului că doctorul Pentreath era plecat, dar că se va întoarce la ora ceaiului ; iar doamna Pentreath îl aștepta pe domnul Sorrell. Traversară holul elegant de formă pătrată, luminat discret, cu un bufet negru de stejar în stil iacobin la unul din pereți și o masă pliantă cu o vază de trandafiri în mijloc. Servitoarea deschise o ușă și Sorrell văzu în capătul depărtat al unei camere lungi și bine proporționate, o tînără femeie înaltă care se ridică de pe o sofa acoperită cu un covor persan. din apropierea unei ferestre venețiene deosebit de frumoase. Peretele din fund era tot numai ferestre, prin care pătrundea verdele plăcut al gazonului, dominat de silueta mai depărtată a unui cedru.

— Domnul Sorrell.

Christopher se uită la soția lui Pentreath. Era o femeie tînără, frumoasă, înaltă, cu ochi negri, un mic nas roman și o gură hotărîtă. — O frumusețe fără îndoială, dar care își pierdea farmecul de îndată ce respirai parfumul rece al perfecțiunii ei. Îi adresă un zîmbet abia schițat, șters și convențional. Nu-i spuse că era încîntată să-l cunoască, și de fapt, de ce ar fi fost ?

Aceasta era Perdita Pentreath.

— Maurice a fost chemat la un bolnav. Nu cred că va întîrzia mult.

Își reluă locul pe sofa ca și cum s-ar fi așezat pe un tron, încadrată de verdele ierbii și al cedrului, în timp ce Kit luă loc prudent pe un scaun simțind că trebuie să spună ceva.

— Ce fereastră frumoasă...

Ea îl observa cu o atenție voalată ; se părea că o impresionase, or ea nu permitea ca oamenii s-o impresio-

neze. Avea o prestanță rece, o perfectă stăpînire de sine, se purta cu o senină detașare. O ființă de un superb egoism.

— Într-adevăr, așa este. Casa este cadoul de nuntă al tatălui meu.

— Este foarte plăcută.

Se simțea complet încătușat de luciditatea ei rece : el era o figură din trecut, din trecutul soțului ei, ce trebuia observată și tratată cu ostilitate curtenitoare. „Deci asta este soția lui Maurice !" — se gîndea Kit. „Ginevra regelui Arthur ! Ce contrast față de cealaltă ! Arată ca și cum ar fi înmormîntat ceva și s-ar fi plantat pe sine în chip de crin pe mormînt ! Mă întreb..." În timp ce se căznea să fie volubil și jovial, simțea că ea îl consideră ca o parte a trecutului lui Pentreath, un trecut pe care îl dezaproba cu hotărîre și pe care l-ar fi dorit încremenit pe vecie în cristale de gheață.

Pe urmă, Pentreath intră în cameră plin de o voioșie forțată, strînse mîna lui Kit și aruncă o privire temătoare către soția lui. Christopher nu mai avu nici o îndoială că Pentreath era foarte îndrăgostit și în același timp dominat în întregime de soția lui.

— Așa... am dorit întotdeauna ca voi doi să vă cunoașteți ! Tînăra femeie murmură ceva în legătură cu *„un fait accompli"* și-l rugă pe Pentreath să sune. Luară ceaiul împreună și Pentreath încercă să evoce zilele de odinioară de la Colegiul Trinity, se fîstîci, bîlbîi cîteva inepții sub privirea glacială a Perditei care trona tînără și mîndră pe sofa. După ceai, bărbații coborîră în grădină și începură o partidă de croquet.

— Tot mai joci croquet ?

— Da ! Nevastă-mea spune că așa facem economie de discuții inutile.

— Ții minte cum m-a lovit Molly ? Între altele... ce face Molly ?...

Pentreath tocmai ținea vîrful piciorului pe mingea roșie.

Se uită prudent peste umăr ca să vadă dacă Perdita nu-și părăsise tronul.

— Orele mele de consultații... încep de la șase și jumătate... Atunci vine și fata... Ai putea...

— O să trec pe acolo întîmplător, dacă-mi explici unde este... Să încep eu ? Bine. Şi ce-i cu Molly ?

Pentreath îşi aplecă corpul deşirat deasupra ciocanului şi lovi mingea dar o trimise în direcţie greşită, ratînd primul arc.

— A... Molly ! N-ai auzit ? Vinde modele pariziene şi scrie romane. N-ai citit „Ulcioare sparte" ?

— Ştii că nu prea am timp de romane.

— „Ulcioare sparte" s-a vîndut în treisprezece mii de exemplare. Un roman teribil de inteligent. Perdita...

Aruncă din nou o privire spre fereastră.

— E rîndul tău. Perdita refuză să aibă în casă cărţile lui Molly. Nu te grăbi. Aş zice că ideile Perditei sînt cam de modă veche...

— Mi-o amintesc pe Molly ca pe o tînără foarte dîrză.

— O, chiar prea dîrză ! Mult prea mult ! Şi mai este încă. A fost aici o singură dată. Păcat...

Ochi o ţintă şi o rată.

— Vai de mine ! Ce înseamnă să ai mintea în altă parte...

Se uită la ceas.

5

Cînd domnul Christopher Sorrell intră în cabinetul doctorului Pentreath, fumîndu-şi pipa, cu aerul unui vizitator cu totul ocazional, văzu un grup lîngă fereastră format din Pentreath, Maggs, şoferul, şi fata lui Maggs. Pentreath şedea pe scaun şi derula bandajul de pe mîna fetei care stătea în picioare în faţa lui, o copilă palidă şi plîngăreaţă cu fruntea bombată şi ochii albaştri stinşi. Şoferul se ţinea mai la o parte, lîngă fereastră, cu capul înălţat semeţ şi un aer sceptic şi impertinent.

— Scuză-mă, spuse Christopher, am vrut să ştiu dacă nu cumva ai pe aici ultimul număr din *Lancet*.

Pentreath părea absorbit de articulaţia strînsă în atele :

— E pe biroul meu, cred.

Christopher căută publicaţia, o găsi, după care se apropie zîmbind de fetiţă :

— Ceva interesant ?

Pentreath ridică privirea mirat, ca şi cum abia atunci îl vedea prima oară pe Kit :

— O fractură. Dacă vrei, uită-te şi tu. Se poate spune că ne mîndrim cu micul nostru accident, nu-i aşa, Gladys ?

Fetiţa se strîmbă fandosită, iar tatăl ei îşi frecă piciorul de duşumea, scoţînd un zgomot care voia să însemne un protest.

Pentreath îndepărtă atelele şi Kit examină articulaţia fetei mirîndu-se că un om ca Maggs putuse să aleagă pentru fiica lui numele de Gladys ; se întrebă totodată cum să intervină într-o situaţie atît de neplăcută. Dacă Pentreath greşise într-adevăr... ? În faţa evidenţei n-ai ce face... Observă o mică proeminenţă pe partea posterioară a încheieturii, ca o cocoaşă şi o foarte uşoară deflexiune a mîinii. Luă încheietura şi degetele fetei între mîinile sale experte, şi Pentreath care urmărea faţa prietenului său o văzu luminîndu-se de un zîmbet liniştitor.

— Mişcă mîna, domnişoară... Aşa ! Acum degetele.

Kit ar fi putut să rîdă, deoarece rezultatul era pe deplin mulţumitor, iar mica deformaţie aparentă — mai mult sau mai puţin normală. Frămîntat de temerile sale, Pentreath nu fusese în stare să-şi facă o părere limpede.

Kit mîngîie cu palma încheietura fetei :

— Foarte bine !... Merge foarte bine !

Simţi instinctiv că tatăl se pregătea să intervină şi o făcu într-adevăr pe un ton acid, ameninţător.

— Dar ce-i cu cocoaşa asta aici ?

— Asta ? E osul, amice.

— Da, dar înainte n-a fost nici un fel de cocoaşă pe locul ăsta.

— Aşa e ! spuse Kit, batjocoritor ; acum însă ai aflat că este.

— Eu nu ştiu ce credeţi dumneavoastră, doctorii, dar mie mi se pare că nu-i lucru curat.

Kit rîse uşor. Mai ţinea încă braţul fetei, dar se uita la tatăl ei.

— Spune-mi, domnule Ştie-toate, ai văzut vreodată un racord de ţeavă ?

— Poate că am văzut..

— Dar cum crezi că se reface un os ?

Omul tăcu posomorît.

— În orice caz nu ca o piesă de sudură, ci mai curînd ca un racord de țeavă. Pune degetul pe ceea ce zici dumneata că e cocoașă. E tare, nu ?

— Am mai pipăit-o, spuse Maggs.

Kit se uită la el zîmbind.

— Omul cît trăiește învață. Gladys o să vadă cum scade treptat cocoașa asta. Ar trebui să faci un pariu cu tatăl dumitale, domnișoară !...

Kit rămase la familia Pentreath pînă duminică seara. La plecare, Perdita îi întinse o mînă rece și indiferentă, iar Pentreath îl conduse la gară. Se plimbară cîtva timp pe peron în așteptarea trenului.

— Îți sînt teribil de recunoscător, bătrîne. Mi-ai luat o piatră de pe inimă !

— Să nu mai vorbim despre asta !

— Ai putea să-mi sugerezi ceva... în legătură cu cazul ?

Christopher se uită la locomotiva trenului care se apropia.

— Nu, spuse gînditor, nimic. Dar... cu prima ocazie l-aș da afară pe șofer...

CAPITOLUL XXXI

1

Trecînd întîmplător pe lîngă o librărie de pe Oxford Street a doua zi după întoarcerea sa din Millchester, Kit își aminti de Molly Pentreath și de incursiunile ei în literatură. Drăcușorul ăsta de Molly care pusese mîna pe condei și călcase hotărît peste toate tradițiile de familie ! Cu ștrengăriile și lovitura ei de ciocan încă vii în amintire, Kit și-o putea închipui foarte bine în noua ei postură. Afară de asta, dezaprobarea

doamnei Perdita față de cărțile cumnatei sale îi stîrnise curiozitatea, așa că intră în librărie și se interesă dacă aveau cartea „Ulcioare sparte" de Molly Pentreath.

Îi aduseră un exemplar. Cartea avea o supracopertă în culori vii reprezentînd cioburile unui vas de lut verde pe un fond roșu aprins. Christopher cumpără cartea și deschizînd-o chiar sub nasul lui Simon Orange, descoperi întîmplător o dedicație :

„Celor care îndrăznesc".

Era combativă și atît de caracteristică ! Orange, încălțat cu niște papuci roșii și cu cravata legată strîmb peste vestă, se interesă de achiziția lui Sorrell :

— Ce-i asta ?

— O carte scrisă de o fată pe care am cunoscut-o cînd era mică. Molly Pentreath.

— „Ulcioare sparte" ?

— Da.

— Am citit-o. Foarte deșteaptă.

Kit ședea într-unul din vechile fotolii ale lui Orange și răsfoia distrat paginile cărții lui Molly :

— Habar n-aveam că te interesează romanele.

— Nu ți-ar strica nici dumitale să citești cîteva, Sorrell.

— Crezi că se simte nevoie ?

— Știi, un roman bun este într-adevăr mult mai semnificativ decît majoritatea așa-zisei „literaturi înalte". Se poate compara cu o operație bună, afară de asta...

Kit îi aruncă una din acele priviri limpezi și directe :

— Afară de asta ?...

— Iei contact cu diverse tendințe, cu atmosfera socială chiar și cu anumite indicii ale perversiunilor și relelor sociale. Afli ce clocotește în sîngele tînăr și sălbatic. E interesant.

— Cartea asta te-a interesat ?

— Mult ! Este teribil de sinceră și cinstită. Ca un copil precoce care pune întrebări incomode.

Christopher fu mai degrabă șocat de „Ulcioare sparte" și probabil că l-ar fi șocat și mai mult dacă ar fi fost capabil să reacționeze la sensul esoteric, mai profund al cărții. Citi despre acel personaj absurd și oarecum respingător, „Dl. Gulliver", care-și ascundea autoritara lubricitate conjugală sub straturi de grăsime sentimentală

și al cărui unic răspuns la strigătul de revoltă al femeii era : „Trinteşte-o în pat şi fă-i cît mai mulţi copii". Cartea îl depăşea : cu firea sa simplă şi directă încercă în zadar să o adîncească ; era ca un pionier care-şi croieşte drum prin desiş, fără să bage de seamă arborii foarte mari sau peisajul în general. Molly era prea subtilă pentru el. Fără să le bănuiască prezenţa, ocolea amănuntele, micile boschete întunecoase în care nimfa modernă îl chinuia pe nefericitul faun înspăimîntat. Îi scăpau criticile ei sociale, micile schiţe în culori complicate, ironiile ei muşcătoare...

„Nu mai înţeleg nimic ! conchise el.

Cartea i se părea prea decoltată şi era înclinat să fie de partea doamnei Perdita, dar cînd discută cu Orange constată cu surprindere că acesta era de altă părere.

— Îşi închipuie că a scris un epitaf pe mormîntul căsătoriei. Numai că reacţia împotriva căsătoriei este astăzi ceva perimat.

— Vrei să spui că satirizează ceva care a şi murit ?

— Într-un fel da.

— Dar, Dumnezeule mare ! Care este după părerea dumitale alternativa ?

Aplecîndu-şi faţa palidă şi rumegînd o sumbră ironie, Orange zăbovi o clipă înainte de a răspunde :

— E o chestiune de temperament. Căsătoria este, sau a fost, sau ar fi trebuit să fie un simplu aranjament social pentru procrearea şi creşterea copiilor. A fost o mare greşeală că în toată povestea asta s-a amestecat şi apetitul sexual. Nu doreşti copii, nu te căsători. Dacă vrei să cultivi floarea fină a dragostei... Vezi, Gulliver era un tip care căuta cu grosolănie plăcerea sexuală, — dar se prefăcea în faţa femeii că doreşte copii.

— Bine, dar camaraderia, o camaraderie superioară şi toate celelalte ?...

— O camaraderie sexuală ? Există oare aşa ceva ? Afară de asta, femeia modernă este perfect lucidă. Dacă relaţia sexuală este un simplu incident, fiind tratată ca atare de către oamenii îndrăgostiţi de sofisme, atunci căsătoria este de prisos.

— Nu pot accepta acest raţionament...

Și Orange înțelese că pentru Kit o asemenea idee era inacceptabilă. El era un romantic, cu o viziune tinerească și idealistă a dragostei. Nu înțelegea înclinațiile schimbătoare și aventuroase ale celuilalt sex. Îi lipsea subtilitatea. Poate că marea lui simplitate va avea darul să hotărască o femeie să-l iubească într-o zi cu pasiune sau poate să ascundă, să țină ferecată o parte a ființei sale, pe care el n-o va bănui și n-o va vedea niciodată.

— E într-o mare măsură o chestiune de temperament, spuse Orange.

— Și de caracter, desigur ?

— Chimia caracterului este organică.

Kit îl privi foarte serios :

— Dar temperamentul acestei fete ? Cred că pentru mine ar fi o adevărată sperietoare !

— A, e ca și cum te-ai arunca într-o copcă de gheață pe Serpentine într-o dimineață geroasă. La început — un șoc. Pe urmă s-ar putea să ți se pară înviorător.

— Cred totuși că aș prefera ceva mai blînd...

2

Kit menținuse prietenia cu John Kennard, acum unul dintre chirurgii primari. Într-o zi cînd Kennard îl invită la masă, acceptă bucuros. Kit era al treilea invitat. Sir Ormsby Gaunt stătea pe covorul din fața căminului, exact cum îl văzuse Kit de atîtea ori în fața amfiteatrului plin, cu acea demnitate firească a omului cu păr alb, pe care nici un student nu îndrăznise s-o înfrunte vreodată. Avea niște ochi adînci sub sprîncenele stufoase, care cîntăreau lumea înconjurătoare dintr-o privire rapidă, pătrunzătoare, aruncată dintr-o parte. Pe Kit îl impresionase întotdeauna un amănunt : imobilitatea perfectă a mîinilor maestrului.

Pentru Christopher bătrînul Gaunt era o somitate. Fiul lui Sorrell nu avea acea mentalitate de cîrcotaș care împinge mediocrițile invidioase să facă risipă de sarcasme în spatele oamenilor superiori.

Kit avea un spirit optimist și creator. Știa cît de greu este să duci la bun sfîrșit o treabă importantă și bătrînul

Gaunt se pricepea s-o facă. Nu-i plăceau oamenii meschini care se mulţumeau doar să gîdile viaţa cu un pai.

Bătrînul Gaunt îi întinse lui Kit o mînă sănătoasă, cu pielea netedă.

— Ei, Sorrell ! Iată-ne deci întruniţi !

Kit roşi. Avea senzaţia că în aer plutea ceva, un mic complot în legătură cu Sf. Martha. Dar spre deosebire de Peter Pan, Kit nu făcea mare caz de umbra lui ; îi lăsa pe alţii să aprecieze lungimea şi substanţa umbrei sale. Nu-i prezisese oare Thomas Roland că aşa se va întîmpla ?

In timpul mesei, Sir Ormsby şi Kennard vorbiră despre tapiseriile vechi şi despre sculpturile în fildeş japoneze, iar întrucît Sorrell-tatăl poseda o oarecare competenţă în materie de tapiserii, Kit reuşi să plaseze şi el cîte un cuvînt din cînd în cînd. Îi spunea lui Sir Ormsby „Sir" cu o perfectă naturaleţe, căci pentru Kit marele om era fără îndoială un „Sir". Mai tîrziu abandonară subiectele arhaice şi discutară despre „meserie". Kennard era unul dintre pionierii noii chirurgii toracice şi în timp ce Sir Ormsby îi analiza metodele şi rezultatele, Christopher asculta cu aerul unui tînăr care soarbe fiecare cuvînt, ceea ce şi făcea de fapt. Pe urmă vorbiră despre spital şi Kit avu impresia că comentariile lor ascundeau anumite tendinţe personale. Lawson urma să iasă la pensie. Sandys trebuia să avanseze şi să devină medic primar. Prin urmare rămînea un post liber de chirurg-asistent.

Aruncîndu-i lui Kit una din privirile sale piezişe, pătrunzătoare şi prietenoasă, Sir Ormsby emise părerea că Sorrell ar trebui să solicite acest post :

— Dumneata eşti omul spitalului. Dar s-ar putea să vină vreo două-trei cereri şi din afară.

Christopher trebuia să înţeleagă că bătrînul Gaunt era absolut hotărît să-i respingă pe cei din afară. Roşi din nou simţind un fior de triumf.

— Fireşte... bîlbîi el. Dacă sînteţi de părere, Sir...

— E absolut indispensabil, Sorrell, să solicitaţi acest post. Nu crezi, Kennard ?

Kennard aprobă. Era o conspiraţie serioasă, bărbătească, menită nu să excludă pe cineva anume, ci să promoveze un anumit om, deoarece de cînd lumea şi pămîntul toate favorurile, fie ale femeilor fie altele, se

acordă după simpatie. Faptul că Sir Ormsby îi spusese că o anumită linie de conduită era indispensabilă însemna pentru Christopher mult mai mult decît toate medaliile de aur pe care le cîştigase pînă atunci. Oamenii în vîrstă nu spun tinerilor asemenea lucruri fără un motiv temeinic. Şi în timp ce Kit stătea tăcut, cu expresia lui înţeleaptă şi serioasă, începură să se perinde rapid prin faţa ochilor săi scene din trecut, care populară camera aceea luminoasă şi elegantă ca să se adune apoi într-un nimb alb în jurul capului bătrînului Gaunt. Rosti :

— Vă sînt recunoscător pentru bunătatea dumneavoastră, Sir.

Se simţea intimidat. Ar fi dorit să fie singur, să umble pe străzile pustii, aproape ca un îndrăgostit căruia i-a fost dat să guste extazul unic al unui zîmbet sacru. Înţelese de asemenea că aceşti doi Făurari de Destine trebuiau lăsaţi singuri şi că odată plecat, ei vor vorbi fără îndoială despre dînsul. Aşadar, se retrase devreme, cu faţa radiind de o recunoştinţă atît de sinceră şi tinerească, încît mentorii săi rămaseră cîteva clipe tăcuţi după ce uşa se închise în urma lui.

— Minunat băiat, spuse Sir Ormsby, capabil.

— Da, foarte capabil şi înţelept, ceea ce lipseşte multor tineri. Dar şi de o mare simplitate.

— Înţelepciunea însoţită de simplitate este chezăşia succesului. Cred că aproape toţi oamenii de seamă, Kennard, au avut un filon de simplitate. Prea multă subtilitate poate fi fatală.

— Crezi ?

— Da, pentru oamenii de acţiune. Subtilitatea e pentru cei care despică firul în patru. Cred că e nevoie şi de aceştia. Dar se poate întîmpla să te îneci în propria ta subtilitate. Aş zice mai degrabă că-s nişte nefericiţi.

— Scutură cu grijă scrumul ţigării :

— O să-l băgăm pe băiatul ăsta în echipă. De acord ?

— Absolut de acord ! Cred că e sortit să ajungă un chirurg eminent.

— Şi are caracter... o calitate de care cam ducem lipsă în epoca noastră Kennard. Unii dintre tinerii noştri strălucitori sînt puţin — cum să zic ? — dubioşi.

— Ştiu asta...

Nu trecură nici șase luni și doctorul Christopher Sorrell fu numit în funcția de chirurg-asistent la spitalul Sf. Martha. Orange îi aduse vestea, caldă încă, după ședința oficială în care Sir Ormsby manevrase cu grijă pentru ca pasiența să iasă așa cum dorea el. Orange îl găsi pe Kit așezat lîngă fereastră cu o figură neobișnuit de gravă.

— E în regulă, ai cîștigat !

Kit rămase nemișcat în fotoliul lui. Părea și mai grav ca înainte :

— Sper să nu te dezamăgesc, Orange.

— Băiete dragă !

— Sînteți cu toții atît de buni cu mine... Nici nu știu cum să mai reacționez...

Orange se uită la el cu o atenție afectuoasă : Kit era o fire echilibrată, dar nici un om capabil de lucruri mari nu poate rămîne perfect impasibil cînd este pus în situația de a le săvîrși — simte un tremur lăuntric, gura uscată, agitație nervoasă înainte de a începe discursul sau de a pune mîna pe condei...

— Bănuiesc că va trebui să țin prelegeri ?

— Ai să te descurci foarte bine.

Kit își privi mîinile cu o atenție încordată :

— Mă întreb cum o să fie prima mea mare operație...

Pe fața lui Orange se aprinse unul din zîmbetele lui adînci și sumbre :

— Primul obstacol este întotdeauna cel mai greu de trecut... Îmi amintesc... — își trecu palma peste frunte, — nu dormisem aproape deloc. Era vorba de o nefrotomie. Și... pe lîngă toate... înțelegi, mai aveam împotriva mea ura și prejudecata celorlalți. Știam că sala de operație va fi înțesată de o mulțime de inși care abia așteaptă să mă vadă eșuînd. Cred că ceea ce mi-a dat tărie a fost conștiința că trebuie să șterg rînjetul ironic de pe toate mutrele acelea dușmănoase. Nu aveam nici un prieten...

Kit se uită la el cu un aer vesel :

— Mi-ar fi plăcut să mă aflu acolo ! Da, astea sînt momentele cînd îți revine curajul. Prima oară cînd tu ești figura centrală, cînd porți întreaga răspundere...

— Dacă nu te deranjează, aș vrea să asist la prima ta operație.

— Vrei într-adevăr ?

— Da. Pentru că știu, Sorrell, că vei învinge tracul...

3

Iarna și primăvara Stephen Sorrell dormea cu jaluzeaua ridicată și perdelele trase la o parte ca să vadă, atunci cînd se trezea, fumul albăstriu plutind deasupra mugurilor părului bătrîn și să știe dacă ajutorul de portar făcuse focul în căminul din salon și dacă vîntul sufla dinspre miază-noapte. In asemenea împrejurări, Sorrell își începea ziua într-o dispoziție bătăioasă. Nu izbutea să rămînă indiferent față de vîntul rece din nord-est care sufla la sfîrșitul lui martie sau în prima săptămînă a lui aprilie și prezența lui inoportună, deși de sezon, îl irita. Era un vînt rău, dușmanul florilor, care usca și îngălbenea iarba și prefăcea pămîntul într-o întindere de cenușă — un vînt care ridica gunoaie neștiute de la temelia gardurilor și de prin ungherele ascunse, împrăștiindu-le peste pajiști și răzoarele de flori. De aceea Sorrell se simțea gata de luptă ; și atunci se tăia aproape regulat în timp ce se bărbierea, căci acest vînt năprasnic de nord care sufla peste zambilele, narcisele sau poliantele lui în floare și peste capetele roșii, aurii ale micsandrelor îi amintea că omul era născut să îndure vicisitudinile firii. Parcă auzea vîntul spunînd : „Aha, ți-arăt eu ție ! Vorbești de teleologie ? Dar de mine ce zici ?" Și chiar dacă erau lucruri bune de spus despre vîntul acesta de nord, care pulveriza și pregătea solul greu din grădina de zarzavat mărunțindu-l, Sorrell îl trata ca pe un dușman de care nu se putea apăra.

Se ducea să se asigure dacă învelișul protector de ferigi nu fusese măturat de pe vreo mlădiță delicată sau dacă barierele de răchită rămăseseră pe loc. Îl găsea pe Bowden, mai negru ca cerul de furtună, pregătindu-se de luptă ca un vechi arcaș englez, arzînd de dorința de a înfige o săgeată drept în inima vîntului de nord.

— Păcătoasă vreme, Bowden ! Tocmai bună pentru pămînt.

— Pămîntul meu e bun şi aşa. Blestematul ăsta de vînt nu foloseşte la nimic.

— Mai ţine mugurii să nu se deschidă.

— A !... asta, poate ! Dar nu trebuie să-i mulţumim pentru asta. Mult îi pasă lui de muguri !

Eforturi — mereu eforturi ! Măruntele planuri ale omului zădărnicite de forţele oarbe care spulberă toate construcţiile lui teleologice ! Administrarea unui hotel era o treabă mult mai simplă decît îngrijirea unei grădini, cu condiţia ca elementul uman să fie bine antrenat ; şi pe moment *Pelicanul* mergea ca un cronometru. Nici un fel de griji, mulţumită lui Fanny Garland, doamnei Marks, lui Hulks şi celorlalţi. Dar vîntul de nord-est ! Uu ! Bietele micsandre arătau jalnic, iar micile margarete îl înfruntau încreţindu-şi năsucurile roşii. Grădina era aceea care ţinea treaz în Sorrell spiritul de luptă. Poţi să-i ţii în frîu pe oameni, poţi să dispui de bani, de maşini, să-i sperii pe copiii stricători, dar natura ! Ea se luptă cu dinţii şi cu ghearele. Ce poţi să-i faci ?

Pe la orele unsprezece, în timp ce Sorrell făcea inventarul vinurilor din pivniţele *Pelicanului,* Hulks îi aduse o telegramă de la Christopher :

„Aşteaptă-mă azi după masă".

Sorrell ţinea telegrama cu amîndouă mîinile ; hîrtia tremura uşor. Vîntul de nord-est sădise în el o uşoară stare de aprehensiune, de aşteptare, cînd sufletul este gata să se lase prins de nelinişte... Ce putea să însemne sosirea atît de precipitată a fiului său ? După cîte ştia, cerul lui Kit era senin şi în lumea lui totul mergea cît se poate de bine. Chirurg-asistent la Sf. Martha ! Numit acum zece zile şi sărbătorit cum se cuvine. Agenţia imobiliară îi oferise recent lui Sorrell să cumpere o casă pe Welbeck Street.

Chiar în adîncul călduţ al pivniţei, Sorrell simţea parcă suflarea tăioasă a vîntului de nord-est.

— Bine ! Spune-i, te rog, doamnei Marks să trimită o fată ca să pregătească odaia domnului Christopher.

— Da, domnule.

Sorrell băgă hîrtia în buzunar.

Doctorul Christopher Sorrell sosi pe la ora ceaiului. Autobuzul hotelului fu trimis la gara Winstonbury să-l

întîmpine, iar Hulks duse geamantanul domnului Christopher în locuința lor. Tatăl și fiul se întîlniră în grădina din fața casei, sub părul bătrîn cu mugurii de un auriu palid, vibrînd în vînt, sub razele unui soare capricios. Kit părea înfrigurat, chiar mai înfrigurat decît tatăl său care umbla înfofolit într-un vechi palton din stofă de lînă.

— Totul în regulă, bătrîne ?

Ochii lui Sorrell îl priveau cu atenție și dragoste. Kit i se păru mai palid, parcă abia scăpat dintr-o gripă. Dar poate că asta se datora vremii îngrozitoare. Pînă și grădina arăta urîtă.

Kit zîmbi, oarecum stingherit :

— E destul de frig astăzi.

— Ceaiul e gata.

— Bine !

Sorrell intuia că lucrurile nu mergeau prea bine. Îl cunoștea pe Christopher mai bine chiar decît își cunoștea grădina, de aceea vorbi puțin, își făcu de lucru cu focul, cu farfuria cu felii de pîine prăjită unse cu unt, cu ibricul de aramă de pe consola căminului. Kit își trase fotoliul lîngă cămin și își întinse mîinile deasupra focului. Trăsăturile lui crispate de o grijă necunoscută sau de vîntul acesta infernal părură să se mai destindă.

Băură ceaiul, apoi își scoaseră pipele și în timp ce Kit întîrzia să și-o umple pe a lui, cu ochii ațintiți la flăcările din cămin, tatăl apropie un chibrit de gura „ciotului" său cu un aer detașat, dar totuși atent.

— Ai fost vreodată cuprins de trac, tată ?

Sorrell rămase mut, stăpînindu-și impulsul de a-și privi fiul.

— Adesea. Se întîmplă... E inevitabil... să știi.

Kit își aprinse pipa cu o mînă sigură și Sorrell remarcă acest lucru.

— Cum ți-a venit ?

— Ei, în diferite feluri ! Uneori, e curată prostie. De pildă, cînd ieși la paradă cu o companie pe care o comanzi prima oară. Ești incapabil să vorbești, ești sigur că ai să dai un ordin greșit, că ai să te faci de rîs. Și totuși nu se întîmplă nimic din toate astea.

— Ție nu ți s-a întîmplat ?

— Cît pe ce... într-un fel. Altă dată — prima zi în tranşee — într-o frică nebună de propria-ţi frică, simţi că trebuie să faci ceva — o tîmpenie — orice, numai ca oamenii să nu te simtă cît eşti de speriat. Ceva absolut inutil, dar foarte firesc. Întotdeauna — înainte de o situaţie nouă, gravă sau deosebită, mai ales dacă eşti şi emotiv pe deasupra...

Tăcu şi pufăi de cîteva ori din pipă, în timp ce Kit stînd în fotoliu cu coatele pe genunchi, părea să absoarbă căldura focului şi pe cealaltă — căldura dragostei şi a înţelegerii părinteşti.

— Am petrecut o noapte îngrozitoare.

— Ah !... făcu Sorrell, cum asta ?

— Excelent pentru amorul meu propriu — cel puţin aşa cred. Pur şi simplu m-a apucat ca un acces de gripă gastrică ! Mîine e prima mea mare operaţie.

Sorrell dădu încet din cap.

— Da... Kennard e la pat — şi trebuie să operez eu în locul lui. Un caz destul de complicat : un papilom de vezică, se pare. Depinde desigur de ce descoperi... şi de mîna ta. La început n-am fost neliniştit, dar pe urmă... deodată...

Strînse cu putere capătul pipei între dinţi.

— Am înţeles că voi fi în centrul atenţiei, că voi purta toată răspunderea, în sala mare de operaţie, plină de studenţi puşi pe critică, şi alături de mine, această zgripţuroaică cu privirea dură, sora Biggar — care răspunde de instrumente — uitîndu-se cruciş la mîinile mele... Mi-a venit aşa, deodată — dacă o fac „de oaie", dacă mă apucă tracul... Ştii, se mai întîmplă.

Sorrell aprobă din nou :

— Da, unora. Cred că întotdeauna trebuie să treci printr-o primă încercare ca să scapi de trac. Un alpinist care are de înfruntat prima sa porţiune de urcuş periculos păţeşte la fel. Dar tu... tu ai să te descurci de minune !

Se uită la fiul lui :

— De unde ştiu ? Pentru că sînt sigur. După toţi aceşti ani de strădanii e cu neputinţă să se întîmple aşa ceva ! Mie — în nici un caz !

— Tată, strigă Kit deodată şi îşi întinse braţul spre tatăl său...

— Nu mie, băiete ! E imposibil.
— Să te dezamăgesc ?
— O, nu numai asta...

Şedea cu ochii aţintiţi asupra flăcărilor şi chipul părea să i se lumineze din ce în ce :

— Aş vrea să fiu de faţă...
— Tată... vrei într-adevăr ?
— Fireşte.

4

In cursul nopţii vîntul se potoli, de aceea cînd se uită pe fereastră şi văzu că fumul nu mai plutea deasupra crengilor părului bătrîn, Sorrell îşi spuse că lucrurile se schimbă în bine. Intr-adevăr, dinspre sud-vest se simţea o briză umedă, ca o adiere dulce şi înmiresmată, şi în timp ce stătea la fereastră, Sorrell avu impresia că faţa pămîntului s-a relaxat. Nu mai avea aspectul acela cenuşiu şi amărît, ci un fel de blîndeţe, sub diamantele de rouă ; păsările ciripeau iar inima lui Sorrell înălţă o rugă mută :

„O, răutate oarbă şi nefastă, cu tot alaiul tău de ghinioane, întoarce-te acolo unde s-a dus vîntul de nord ! Măcar pentru ziua de azi !"...

Coborî devreme pentru micul dejun şi-l auzi pe Kit bălăcindu-se în baie. Era un zgomot vesel care nu sugera enervare şi teamă morbidă şi, în aşteptarea fiului său, Sorrell ieşi în grădină şi schimbă cîteva impresii mute cu florile lui. Arătau fericite, iar zambilele înmiresmau aerul. Se aplecă şi legă de beţişoare două-trei corole strălucitoare pe care vîntul le aplecase.

— Să fac ceaiul, tată ?
— Sînt gata. Ce ne-au trimis de mîncare ?
— Porridge, rinichi şi costiţă. Mi-e foame !

Sorrell se despărţi cu un zîmbet de grădina lui şi reveni în casă. O baie şi o foame sănătoasă, soarele care strălucea afară şi păsările care ciripeau voioase ! Nu mai e nici un motiv de îngrijorare !...

5

Sorrell mergea împreună cu fiul său de-a lungul unui coridor lung, placat cu faianţă albă, din care se ramificau alte spaţii deschise de un alb imaculat. Ajunseră la o

scară a cărei culoare cafenie contrasta cu zidul alb și se opriră.

— Acolo sus, tată.

Zîmbi :

— Ia loc pe unul din rîndurile de mijloc. Sper că ai să reziști.

Sorrell zîmbi și el privindu-și fiul în ochi :

— Așa sper și eu, băiete.

Aplecat peste balustrada metalică din fața lui, pe la mijlocul șirului de trepte din lemn lustruit, Sorrell era numai ochi și urechi, o conștiință în expectativă. Percepea atmosfera calmă a amfiteatrului — un calm absolut, cald. Se auzea un zgomot ciudat : parcă fierbea o oală cu apă pe foc mic. Era un sunet reconfortant. Băieți tineri se strecurau pe locurile din jurul lui și rămîneau tăcuți sau vorbeau între ei cu glas scăzut. Cît de indiferenți păreau cu toții ! O observă pe sora Biggar, cea care răspundea de instrumente, o femeie înaltă, subțire, cu buzele strînse, cu ochii ca boabele de coacăză neagră, cu mișcări precise, de automat. Celelalte infirmiere păreau niște umbre pe lîngă sora Biggar, care era sufletul acelui loc, stăpîna tuturor dulăpioarelor de sticlă, în care străluceau instrumentele chirurgicale. Sorrell simțea căldura sălii devenind umedă și blîndă. Arterele îi zvîcneau ușor la tîmple. Avea gura uscată și îl apăsa sub coastă ceva ca un ghem de încordare care îl făcea să-și muște mustața sau s-o netezească cu arătătorul.

„O treabă destul de complicată pentru un debut... Nu mi-ar place să fiu în locul lui“... murmură o voce lîngă el.

„A, Sorrell e la înălțime ! Un tip care a boxat pentru „Universitatea“... are stofă“.

Sorrell întinse în gînd o mînă caldă celui care rostise ultimele cuvinte.

Pe urmă îl văzu pe fiul său, îmbrăcat în alb, intrînd în spațiul de jos. Vorbea cu un bărbat cu aspect grotesc și un cap enorm ce părea greu chiar și pentru trupul său îndesat. Era Orange. Sorrell făcuse cunoștință cu el mai înainte. Ochii lui întunecați, inteligenți, zăboviră o clipă asupra lui în semn de salut. Kit aruncă și el o privire în

aceeaşi direcţie şi zîmbi. Sorrell dădu uşor din cap întrebîndu-se cum arată propriul său zîmbet în clipa aceea.

Apoi fu introdus un cărucior în care zăcea o siluetă nedefinită. Era însoţit de anestezist care ţinea o mască pe faţa bolnavului. Începu o activitate calmă şi ordonată. Chirurgii interni şi surorile îşi vedeau de treabă. Cele două infirmiere de chirurgie stăteau în aşteptare ; cineva aduse scaunul şi masa anestezistului. Sorrell abia vedea toate acestea, deoarece nu avea ochi decît pentru fiul său, nemişcat, cu mîinile împreunate, îmbrăcate în mănuşi de cauciuc, părînd o efigie de cavaler pios într-o biserică. Vorbea în şoaptă cu Simon Orange.

Între timp evenimentele îşi urmau cursul normal ; oamenii forfoteau în jurul siluetei de pe masa de operaţie. Cineva îi lega picioarele ; altcineva pregătea un irigator. Kit şi Orange stăteau alături supraveghind activitatea subalternilor. Biggar, sora de la instrumentar, se apropie şi potrivi o mică lampă electrică pe fruntea lui Kit, care îi păru lui Sorrell o piatră nestemată strălucind pe faţa lui serioasă şi calmă. Kit era palid, dar nu atît cît îl simţea tatăl său.

Sorrell strînse bara metalică şi se pomeni rugîndu-se aprins, cu toată puterea voinţei, mîndriei şi dragostei sale.

Operaţia începu. Lama lucioasă făcu o incizie dreaptă care se înroşi pe abdomenul alb. Sorrell privea ţintă. Incizia se făcu mai adîncă ; tampoanele intrară în acţiune, odată cu depărtătoarele şi pensele ; corpul inconştient palpita uşor, înconjurat de figuri grave şi atente, în stăpînirea unor mîini calme şi hotărîte. Lui Sorrell i se părea că mîinile lui Kit se mişcau încet şi foarte sigur. Tatăl său nu-i văzuse niciodată expresia aceea atît de absorbită şi concentrată. Mulţumi lui Dumnezeu. Continua să se uite fără să facă cea mai mică mişcare.

Oamenii lucrau mai departe. Mîna dreaptă a lui Kit se cufundase în cavitatea aceea roşie şi albă ; palpa ceva cu ochii aţintiţi undeva peste capul negru şi cîrlionţat al unui chirurg intern, care se afla pe partea opusă a mesei de operaţie. Zîmbi uşor şi spuse cîteva cuvinte lui Orange care stătea alături de el. Acesta aprobă din cap.

„Are greutăţi ! îşi spuse Sorrell. O Doamne !..."

Christopher introduse un speculum. Trebuia să lărgească rana şi să secţioneze unul din muşchii drepţi. Toată lumea încremenise într-o aşteptare critică, curioasă de ceea ce avea să urmeze. Orange îşi zvîrlise capul mare înainte, ca şi cum toată forţa lui ar fi fost concentrată într-un singur punct. Sorrell nu-l vedea mişcînd buzele... Greutăţi !... Avea impresia că fiul său stătea aplecat de ceasuri întregi deasupra acestei cavităţi deschise într-un corp omenesc, tatonînd, mînuind bisturiul, absorbit în întregime de munca lui. Sorrell dorea cu ardoare sfîrşitul, rezultatul. Tîmplele îi vuiau, nu-şi mai simţea picioarele. Se lăsă greu pe bara metalică.

Deodată se produse o agitaţie, un fel de freamăt printre oamenii aceia cu figuri întens preocupate. Se întîmplase ceva ; ceva critic... Sorrell închise ochii.

Cînd îi redeschise, Orange zîmbea iluminat şi sumbru totodată ; pe o tăviţă se vedea un obiect nelămurit. Kit examina cavitatea aceea obscură şi caldă.

Se îndreptă brusc, ca pentru a-şi dezmorţi muşchii şi spatele. Se întoarse căutînd din ochi silueta familiară şi trimise un zîmbet tatălui său.

Abia ţinîndu-se pe picioare, Sorrell coborî treptele, merse de-a lungul unei galerii, coborî din nou un rînd de trepte şi ajunse în coridorul alb. Deodată nu mai văzu nimic. Leşină.

Dar Kit nu află niciodată despre aceasta...

CAPITOLUL XXXII

1

Sorrell cumpără casa cu nr. 107 de pe Welbeck Street, se adresă unei firme de zugravi şi decoratori, iar cînd aceştia îşi terminară treaba şi plecară, sosi un camion greu, încărcat cu mobilă, din Winstonbury.

Aruncînd întîmplător o privire pe fereastră, un pacient dintr-o sală de aşteptare de la nr. 106 citi pe camionul verde inscripţia „William din Winstonbury". De mai bine de doi ani Sorrell colecţiona mobila destinată camerelor mai importante ale casei lui Kit şi astfel depozitase într-o magazie din Winstonbury piese frumoase din secolul al XVIII-lea, cele mai multe în stil *Queen Anne*. Se aflau acolo de asemenea porţelanuri scumpe, gravuri, tapiserii, vase vechi de Sheffield şi argintărie. Williams, devenit între timp asociat în această afacere prosperă, deschisese încă un magazin mare pe High Street, unde cei cu gusturi mai moderne puteau găsi orice, începînd cu o imitaţie de pat antic cu baldachin şi pînă la o savonieră. Atît „Tînărul William", cît şi bătrînul William, făceau afaceri de aur.

Mobilarea casei avea pentru Sorrell semnificaţia unui lustru final şi delicat peste cariera fiului său. O făcea cu dragoste, cu acea satisfacţie sensibilă a omului care a ajuns la înţelegerea că frumuseţea unei linii şi a unei ţesături posedă o dulce şi tainică permanenţă. Luciul plăcut al lemnului, bogăţia delicată a culorilor patinate erau un motiv de perpetuă delectare şi rătăcind prin odăile casei lui Kit, Sorrell sorbea această plăcere tainică : parfumul emanat de floarea deschisă a realizării depline.

„Nu mai am nimic de făcut",... se gîndea.

La fel gîndea şi fiul său, mişcat, oarecum tulburat, şi poate în adîncul inimii puţin nemulţumit de sine. Cine a mai avut drumul netezit cu atîta grijă, toate obstacolele măturate din cale ?... Şi totuşi înţelegea motivele tatălui său, stăruinţa calmă, dar hotărîtă a bătrînului gladiator care luptase în arenă cu toate greutăţile materiale şi care ştia că lupta pentru bani nu este proba cea mai concludentă.

— Faci prea mult pentru mine, tată !

Mîngîind cu dragoste o cupă de porţelan Famille-Rose, Sorrell îşi apără planul :

— Ce tot spui ? Dealtfel, sînt pe punctul de a termina. Şi apoi dacă nu m-ai fi sprijinit şi tu, ce-aş fi realizat ? A trebuit să mînuiesc un topor, pentru că vroiam să-ţi dau şanse să mînuieşti o armă mult mai delicată şi mai preţioasă. Vroiam să te scutesc de învălmăşeala degradantă.

— Poate că asta m-ar fi făcut mai maleabil !

— Poate. Dar pentru mine este limpede că şi tu ai avut de luptat, de muncit din greu — altfel ca mine, desigur... dar ai reuşit !...

Într-o seară de toamnă Kit stătea în faţa oglinzii aranjîndu-şi papionul negru. Sacoul şi vesta de seară erau întinse pe pat. O liniştе plăcută domnea în casă, casa lui, cu toate că închiriase cîteva camere cu dependinţe domnişoarei Rebecca Morrison, medic ginecolog, şi domnului Eustace Weymonth, specialist în dermatologie. Pe uşa verde de la intrare se vedeau trei plăcuţe de alamă. Afară de asta, cîţiva pacienţi veneau zilnic să-l consulte pe dr. Christopher Sorrell, musafiri neaşteptaţi, trimişi de cineva aparent necunoscut. Continua să fie oarecum surprins de venirea lor. Un tînăr chirurg începător în vremurile astea de concurenţă înverşunată ! Auzise despre unii medici care aşteptau ani de zile o clientelă care nu mai venea, fiind nevoiţi să încheie căsătorii convenabile ca să poată aştepta în continuare, sau să treacă în cele din urmă la o ocupaţie mai obscură dar mai rentabilă. Ghicea că venirea unora dintre aceşti pacienţi se datora lui Gaunt, alţii veneau la recomandarea lui Orange, dar mulţi dintre ei erau trimişi de foştii interni de la Sf. Martha, stabiliţi în provincie. Sir Ormsby ieşise la pensie, dar oamenii continuau să-i ceară sfatul, chiar dacă nu-i mai puteau folosi măiestria. „Recomandaţi-mi pe cineva, dar nu pe unul din băieţii aceia cu pretenţii. Vreau un om corect care să nu mă ciopîrţească doar de dragul publicităţii sau al banilor". Desigur, problema nu era pusă chiar atît de direct, dar Sir Ormsby înţelegea foarte bine ce i se cerea. „Consultaţi-l pe dr. Christopher Sorrell, pe Welbeck Street, 107. E tînăr dar absolut corect. Deosebit de capabil. Puteţi avea toată încrederea".

Christopher se pregătea să cineze la Chelsea. În timp ce taxiul îl ducea prin labirintul ordonat al străzilor, sub valul crescînd de lumini, se gîndea la tatăl său care stătea probabil în faţa căminului din vechea lui căsuţă, răsfoind un catalog de flori sau o carte despre întreţinerea solului. Londra nu-l mai interesa, ba chiar îi displăcea, şi Kit şi-l imagina spunîndu-şi — deşi n-o făcuse niciodată cu glas tare : „Pe vremea mea era cu totul altfel". Cînd Sorrell se

gîndea la Londra, o vedea ca un oraş al birjelor cu cai, cînd puteai să te plimbi pe Oxford Street fără să te amesteci cu „gloata aceea de femei trîndave şi inutile". Începea să trăiască din amintiri. Aglomeraţia absurdă, zgomotul, hoardele bubuitoare de autobuze şi maşini, — atîtea lucruri care i se păreau obişnuite lui Kit, îl şocau şi îl îndepărtau pe tatăl său.

Thomas şi Cherry Roland erau oameni care căutau să privească înainte, poate cu ironie, dar ironia lor era binevoitoare. Kit se distra în serile pe care le petrecea la Chelsea. Trebuia să stea mereu în alertă, cu ochii bine deschişi, să-şi lase grijile zilei undeva departe, în urmă. Era o casă unde se rîdea şi se făcea haz cu drăgălăşenie, unde viaţa era privită cu optimism, maturitate şi umor, ceea ce aducea un corectiv, o indispensabilă cupă de şampanie temperamentului prea serios al tînărului Sorrell.

Kit şedea în stînga lui Cherry avînd în faţa lui un tînăr palid, cu ochelari enormi, care vorbea puţin peltic despre o carte, comparînd-o cu un avion care lansează bombe. Kit urmărea buzele roşii, încreţite ale tînărului. Atingînd maşinal cu degetele paharul cu vin din faţa ei, Cherry îi aruncă lui Kit o privire strengară :

— Ai citit-o, cred ?

— Ce anume ?

— „The Amazon"

— Fluviul ?

— Nu, dragă, ultima carte a lui Molly Pentreath. Kit nici nu auzise de ea.

— Am citît „Ulcioare sparte".

— Ţi-a plăcut ?

— Mi s-a părut oribilă.

Văzu că răspunsul lui o amuzase :

— Ce vrei, Cherry, am spus exact ce gîndesc. Am cunoscut-o pe Molly Pentreath pe vremea cînd era o fetiţă. Mi-a făcut un cucui în cap cu un ciocan de croquet ! !

— Face cucuie şi astăzi, dragul meu !

— Da, se pare că aşa este ! Tot cu lovituri de ciocan. Pe lîngă asta obişnuia să trişeze ca un drac !

— Fii atent ! O cunosc.

— Serios ? spuse Kit.

Ar fi vrut să afle cum arată acum fetița pe care o cunoscuse, dar Cherry nu-l putea satisface. Avea obligații față de un domn scund și gras, așezat la dreapta ei, care scria cărți foarte serioase despre etnologie și-și aducea pîinea cu el cînd lua masa în oraș. Kit îl auzi spunînd : „Fără zahăr, vă rog, fără zahăr !“ și se gîndi că aceste cuvinte îl caracterizau întocmai. Pesemne că Cherry socotea de datoria ei să-l îndulcească măcar cu zaharină.

Peste vreo două săptămîni, doamna Roland o întîlni pe Molly Pentreath la Minerva Club cu ocazia uneia dintre seratele acelea de gală cînd membrele afiliate invită cîte o celebritate masculină și se amuză tachinîndu-se. Molly și Cherry Roland dădură una peste cealaltă în fumoar. Discursurile fuseseră extrem de plictisitoare, iar victimele răspunseseră moale la zeflemele.

— Bună ziua ! Zilele trecute am avut la cină pe cineva care te cunoaște.

— Pe cine ?

— Pe Christopher Sorrell.

Molly înfipse o privire ascuțită în ochii lui Cherry :

— A, bătrînul *Kit-bag* ! Din cînd în cînd mai aud cîte ceva despre el de la fratele meu. S-a făcut tăietor de apendice, sau așa ceva ?

— Să știi că noi ținem mult la el. Mi-a spus că a citit romanul dumitale „Ulcioare sparte“.

— Bietul de el !

— Da. Mi-a mărturisit că romanul i s-a părut oribil.

Molly Pentreath izbucni în rîs...

2

Avînd o constituție pentru care exercițiile fizice sînt o necesitate, Kit prinse gust pentru scrimă și deveni membru al Clubului de Scrimă. Continua să meargă mult pe jos variindu-și itinerariile și obiectivele, dintre care cele mai importante erau Kensington Palace, Catedrala romano-catolică de la Westminster și capătul nordic al lui Regent's Park. Odată, plimbîndu-se prin parc, într-una din acele zile blînde, cînd capricioasa lună martie devine neașteptat de binevoitoare, se așeză pe bancă pe o alee laterală. Soarele strălucea ; nici un nor nu întina albastrul

cerului ; narcisele își legănau capetele cu reflexe aurii, iar mai departe, dincolo de tufișul de liliac înmugurit, un șir de case vechi își etala albeața strălucitoare.

Kit auzi strigăte și tropot de picioare tinere. Vreo șase puști care puțin mai înainte aruncaseră cu pietre într-o vrabie și reușiseră să-i rupă o aripă, o capturară ; îi legară o sfoară de picior și prinseră celălalt capăt al sforii de o cutie albă de carton. După aceea îi dădură drumul și urmărindu-i încercările disperate și zadarnice de a-și lua zborul, își agitau șepcile ca s-o sperie și strigau cît îi ținea gura.

Kit se ridică să intervină, dar cineva i-o luă înainte ; o tînără înaltă, îmbrăcată într-un taior verde-deschis sărise de pe o bancă mai îndepărtată de pe alee. Intervenția ei fu bruscă și energică ; alegîndu-l pe cel mai voinic dintre băieți, îl înșfăcă de gulerul pardesiului și îl zgîlțîi cu putere ; băiatul răspunse atacului asemenea unui mic animal sălbatic, încercînd să o lovească cu picioarele peste glezne. Kit făcu doi pași înainte, apoi se întoarse și se așeză din nou pe bancă. Amestecul lui ar fi fost de prisos, deoarece „femeia în verde" continuă să-i administreze corecția pînă cînd băiatul încetă să se mai zbată. Îl ținu strîns de guler certîndu-l, pînă cînd băiatul izbucni în lacrimi :

— Ei. îți place ? Crezi că vrabiei i-a plăcut ? Bestie mică ce ești !

Îi dădu drumul și se duse să ridice pasărea de jos. După ce o scăpă de sfoară și de cutia de carton, o ținu în căușul palmei, în timp ce micul grup îi urmărea gesturile.

— Cine a aruncat piatra ?

Nu căpătă răspuns și, netezind căpșorul păsării cu degetul, întoarse o privire aspră către tinerii vînători :

— Acum gîndiți-vă un pic ! Dacă unul dintre voi ar fi lăsat aici cu un picior rupt și o mulțime de tigri în jurul lui ?... E foarte ușor să arunci pietre — dar nu poți repara o aripă ruptă. Nimeni nu poate.

Îi lăsă triști și bosumflați și, cu pasărea în mînă, trecu pe lîngă banca lui Christopher, cu un mers suplu și agil. Taiorul ei verde avea o garnitură aurie la gît și la mînecile, iar de sub pălăriuța neagră cu borul mic ce-i umbrea

fruntea dreaptă şi largă, apăreau două semilune de păr negru, contrastînd cu albeaţa pielii. Avea o gură roşie expresivă, bine conturată, maliţioasă şi dîrză. Ochii ei negri străluceau neînfricaţi şi limpezi în momentul cînd trecu pe lîngă banca lui Christopher Sorrell.

Acesta tresări :

— Cu siguranţă este ea...

Nu-i vorbi şi nici ea nu-l văzu, dar Kit se ridică şi se luă după dînsa, întrebîndu-se unde se duce şi ce are de gînd cu pasărea. Molly Pentreath ! Aceeaşi ca altădată, şi totuşi alta, o apariţie strălucitoare şi elegantă, alunecînd cu repeziciune sub razele soarelui de martie... Mergea grăbită... Aceste picioare lungi, picioarele copilei dîrze şi neastîmpărate care se căţăra în vîrful copacilor ! În timp ce-o urmărea, Kit simţi un fior ciudat. O fată frumoasă, plină de vitalitate, nerv, pasiune. Uimit, se ţinea după ea ca o umbră... Nu simţea dorinţa de a se apropia, cel puţin deocamdată. Pur şi simplu o urma, ca şi cum ea ar fi fost întruchiparea primăverii, iar el un simplu muritor în căutarea înnoirii pe care o aduce cu sine orice primăvară.

Îl conduse afară din parc, apoi de-a lungul lui Portland Place ; cotind la dreapta, o apucă pe o stradă care trecea la nici o sută de metri de casa domnului doctor Christopher Sorrell. Nu-şi dădea seama că este urmărită. Traversară Oxford Street undeva în apropiere de Magazinele Selfridge. Trei minute mai tîrziu se aflau pe Taunton Street. Molly intră într-un magazin în faţa căruia trăsese tocmai atunci o camionetă roşie cu marfă.

Christopher ajunse în faţa magazinului. Un taior, o pălărie-două, o pereche de pantofi, un cordon. Aruncă o privire spre firmă şi citi numele „Salomé".

— Exact ! exclamă în sinea lui. Doar mi-a spus Maurice !

Prin urmare acesta era magazinul lui Molly unde vindea modele din Paris pentru puţinii cunoscători şi pentru cei mulţi care vroiau să-i imite. Trecu înainte după ce aruncă o privire prin vitrină şi zări un reflex verzui. După cîţiva paşi se întoarse şi traversînd strada îngustă

se prefăcu interesat de o vitrină cu antichităţi. Un moment mai tîrziu îşi îndreptă privirea prin uşa de sticlă. Kit avea ochi foarte buni.

Molly Pentreath îi întorcea spatele. În faţa ei, foarte aproape, stătea un bărbat. Primul lucru pe care Kit îl observă era faptul că bărbatul nu purta pălărie. Capul său, uşor aplecat într-o atitudine atentă era acoperit cu un păr negru abundent, contrastînd cu faţa albă şi lată. Era una din acele figuri amorfe care sugerau un boţ de aluat pe care cineva l-ar fi lipit de perete şi s-ar fi amuzat să-l modeleze la întîmplare înfigînd două boabe mari de cafea în locul ochilor. Cele două siluete pivotară uşor. Molly ţinea vrabia în palma închisă iar bărbatul mîngîia pasărea pe cap.

Kit îşi frecă bărbia.

Ce naiba făcea acolo tipul acela, şi încă fără pălărie ? Părea că se simte ca acasă, avea un aer deosebit de prietenos, aproape intim.

Kit se îndepărtă îngîndurat...

3

Christopher Sorrell se duse la Chelsea trei zile mai tîrziu. Roland nu era acasă, dar nu avu ipocrizia să regrete, deoarece persoana pe care vroia s-o vadă şi să stea de vorbă era Cherry. Bineînţeles, despre lucruri fără importanţă. Curiozitatea — o curiozitate de-a dreptul agresivă, — nu-i dădea pace. Era pur şi simplu absurd, dar nu vroia să admită în ruptul capului că la mijloc putea fi altceva decît o simplă curiozitate.

Cherry şedea în faţa pianului în camera decorată cu roşu şi negru, bucurîndu-se de una din acele ore de răgaz şi singurătate, cînd muzica se apropie tiptil şi te ia în stăpînirea ei. Îi zîmbi lui Kit, dar nu se ridică de la pian, aşa că tînărul luă loc într-un fotoliu auriu cu negru în spatele ei, la o oarecare distanţă.

— Vrei să vorbim sau preferi să asculţi ?

— O ! Continuă, te rog...

Şi Cherry înţelese imediat că el dorea să vorbească. După ce se mai jucă puţin cu clapele, se întoarse pe taburet şi îi acordă mai multă atenţie decît îşi putea imagina Kit, căci atunci cînd un tînăr puternic şi serios ca el

intra în cameră cu sufletul vibrînd de emoţie, Cherry îi percepea zbuciumul tainic şi îl transpunea în muzică.

— Tom ia masa astăzi la *Savage*.

— Ah... N-am fost niciodată acolo.

— Spune-i să te ducă într-o seară.

— Sigur. Ce cîntai adineaori ? Vreo nouă compoziţie de-a lui ?

— Nu. O bucată de Ravel. Cum merg treburile domestice la nr. 107 ? Ce face tînăra doctoriţă... ?

Privirea ei îl derută :

— Am făcut o schimbare. Cele două servitoare ale mele sînt minunate, dar nu ştiu cum se face că nu s-au putut împăca cu Miss Morrison. Aşa că i-am dat a înţelege domnişoarei doctor...

— ...că cele două servitoare au mai multă importanţă !

— Într-adevăr, aşa este. A fost cam penibil să spun unei doamne că două reprezentante ale sexului ei cer rezilierea contractului nostru. Acum pacea s-a restabilit. În locul ei a venit doctorul Wynter, un otorinolaringolog.

Îşi frecă genunchiul uitîndu-se la pantofii doamnei Cherry şi părînd să mediteze adînc. Apoi spuse deodată pe un ton perfect inocent :

— Pe cine crezi că am întîlnit zilele trecute ?... Sau... sau sînt aproape sigur că era dînsa.

Doamna Cherry se făcu blîndă ca o pisică.

— Dragul meu băiat, cum aş putea să ghicesc — dacă nici dumneata nu eşti sigur de identitatea persoanei pe care zici că ai văzut-o ? E cam complicat !

— Ei, era Molly Pentreath. A intrat într-un magazin — un magazin de mode ; cred că ţine un magazin şi pe lîngă asta scrie romane. Se numeşte „Salomé" — vreau să spun — magazinul.

— Atunci trebuie să fi fost Molly.

— Aşa mi-am zis şi eu. Dar... între altele... cine e bărbatul ?

— Care bărbat ?

— Era unul în magazin — fără pălărie pe cap — ca şi cum ar fi fost de-ai casei.

— Băiete dragă, de unde să ştiu ? Doar dacă n-o fi fost Oscar Wolffe — asociatul ei.

— Are un asociat ?

— Așa cred. Adică omul acesta — Wolffe — finanțează întreprinderea.

— Dar cine este de fapt ?

— Ceva în City. Agent de asigurări sau așa ceva.

— Nu sînt... căsătoriți ?

— Ai uitat „Ulcioare sparte" ? Aceasta este atitudinea lui Molly Pentreath față de căsătorie.

Christopher exprimă o părere mai curînd caraghioasă : cum că o astfel de atitudine putea să fie o simplă poză, dar Cherry, protestînd cu un scurt „O, nu deloc, dragul meu", se întoarse spre pian și începu să cînte fragmente din compozițiile soțului ei. Din cînd în cînd îi adresa lui Kit cîteva cuvinte cu o voce aproape cîntătoare :

— Oamenii își mai schimbă părerea. Vinul vechi și vinul nou, știi cum vine asta ? Te-ai gîndit vreodată, Christopher, cît de mult îngrădește căsătoria viața unei femei ?...

Kit o asculta tăcut și atent.

— Molly este una din femeile care n-au de gînd să se lase îngrădite. Există femei pasionate pentru munca lor, pentru cariera lor, la fel cum ești și dumneata.

Aruncă o privire peste umăr asupra chipului său grav.

— Bănuiesc că așa este, spuse încet.

— Și acum închipuie-ți un moment, băiete dragă, că vine o femeie tumultuoasă și te ia de bărbat, te închide în casă și te obligă să ai grijă de copii... de servitori, astfel încît ești silit să-ți abandonezi munca de o viață și să mai arăți și mulțumit pe deasupra... Cum ți se pare ?

— O, sînt cu totul de acord, spuse Kit, dacă o femeie are o carieră...

— Ei vezi, Molly Pentreath are. Și îmi închipui că este convinsă, ca multe dintre noi, că a aduce copii pe lume... și toate celelalte — este o treabă pentru specialiști, adică pentru femeile care doresc copii. Și nu toate femeile îi doresc, să știi.

Christopher își examina unghiile :

— Te rog să nu mă crezi indiscret, Cherry, dar aș dori să-mi spui...

Ea se răsuci pe taburet și îl privi drept în față :

— Știu ce vrei să mă întrebi... a trebuit să trec prin asta și dacă s-a întîmplat — am dorit amîndoi copilul... Se pare că te căsătorești uneori pentru că nu ești în stare să te împotrivești. Afară de asta...

Își înălță capul cu un aer răzvrătit :

— Unii bărbați înțeleg lucrurile — și dacă așa e cazul, atunci frumoasele hotărîri ale femeilor dispar ca un fum. Dar mai există și unii domni Gulliver... Ți-ar place să fii legat de o doamnă Gulliver ?...

4

Peste vreo două săptămîni, Christopher primi un bilet din partea doamnei Cherry Roland.

„Vino să iei masa la noi sîmbătă seara. Fără etichetă. Te așteptăm la șapte și jumătate".

Kit răspunse la invitație. Avusese o zi plină și, stăpînit de o plăcută oboseală, urcă în urma servitoarei la etajul casei Roland, apreciind în sinea lui eleganța ei plină de culoare.

Covorul chinezesc pe care pășea, gravurile frumoase de pe pereți, de un auriu închis, jocul de umbre și lumini pe stejarul, nucul și lacul mobilierului îi creau o senzație de dulce reverie. Auzi sunetele pianului, la care cîntau cu siguranță niște mîini de femeie și îi veni în minte gîndul curios că o asemenea casă trebuie să fie locuită neapărat de o femeie.

Cherry se ridică să-l întîmpine. Era singură și în ochii ei lucea o veselie maliționasă.

— Sper că n-am venit prea devreme ?

— Nu. Ceilalți sînt în grădină. Tom a cumpărat o margine de havuz în stil italian.

Se îndreptă spre fereastra largă dinspre apus, încadrată de o boltă sprijinită pe stîlpi albi. Prin geamurile mari se vedeau apusul soarelui și ramurile întunecate ale unui platan încărcate de muguri. Kit o urmă, cam intrigat de zîmbetul și de licărirea puțin răutăcioasă a ochilor ei.

Cherry se opri să contemple grădina, — o creație a lui Roland —, care transformase un teren pustiu și dezolant într-o frumoasă curte pavată cu dale, împodobită

cu statui și arbuști tunși plantați în amfore albastre sau din piatră cenușie. Un spalier vopsit în verde închis acoperea zidurile.

În mijlocul curții trona noul ghizd de havuz, iar Roland și o femeie tînără îl examinau de aproape. Fata întoarse capul spre Roland în timp ce-i vorbea și Christopher îi recunoscu profilul.

O clipă rămase s-o privească, iar Cherry bătea darabana cu degetele pe geam :

— A, ești o femeie perfidă !

— De ce perfidă, dragă...

Se auzi bătaia gongului și coborîră ca să se întîlnească cu Roland și invitata lui în holul mare cu covoare orientale și mobile vechi englezești.

— Uite pe cine ți-am adus, Molly !

Ochii ei surprinși se opriră asupra lui Christopher. Cherry plănuise o dublă cursă.

— Desigur ! E bătrînul Kit !

El îi întinse mîna și privirea lui era la fel de hotărîtă ca și aceea a tinerei fete.

— Doamna de Ciocan !

Amintirea o făcu să surîdă :

— Era o lovitură sub centură !... Odinioară ne cam ciorovăiam.

— O luăm de la început ?

Îl studia cu ochii mari, iscoditori, apoi aruncă o privire piezișă către Cherry :

— Zici că a citit una din cărțile mele ! O carte mai degrabă oribilă !...

— Ei haide, haide, potoliți-vă, — și Roland îl apucă pe Kit de braț, — nu începeți aici, vă rog ! Mi-e o foame !...

Așezat în fața lui Molly Pentreath și privind-o peste masa de lemn lustruit, neacoperită, Christopher încercă o ciudată stare de confuzie, fiind nevoit să recunoască că tulburarea lui i se datora de bună seamă ei. N-ar fi putut spune cum și de ce, dar fata asta avea în ea ceva unic, deosebit, o siguranță, aproape ca o sfidare. Își aminti că de fapt era o celebritate și se simțea uimit totodată de naturalețea și simplitatea ei desăvîrșită. Era aceeași Molly care-i dăduse lovitura de ciocan, și totuși alta, mult mai

misterioasă... Da, asta era : o făptură învăluită în mister — cel puţin pentru el — şi surprinzătoare. Avea impresia că înţelegea tot atît de puţin femeia cu ochii aceia căprui, întunecaţi şi dîrji, cît şi misterul vieţii însăşi. Totul la ea îl tulbura : privirea, gesturile, izbucnirile imprevizibile ale temperamentului. Era conştient de natura oarecum primitivă a mentalităţii sale în comparaţie cu ea. Buimăcit, înotînd în gol, se temea să vorbească, simţind că n-ar putea spune decît nişte platitudini şi banalităţi în genul „Gulliver" şi că ea l-ar judeca după aceste vorbe... Da, era o făptură strălucitoare, şi strălucirea ei îl tulbura şi îl rănea...

Se servea peştele, cînd pentru prima oară de la începutul mesei, Kit îşi făcu auzită vocea ca răspuns la întrebarea ei directă :

— Am auzit că ai petrecut un *week-end* cu Maurice.

— Da.

Nu-i veni nimic altceva decît această singură silabă stupidă, de aceea se sili s-o amplifice :

— Mi-a plăcut casa lui... Am jucat croquet împreună...

— Şi Perdita ?...

— Nu, numai Maurice şi cu mine.

— Bănuiesc că l-ai bătut.

— Da. L-am bătut.

Se întoarse să-i spună ceva lui Roland şi în timp ce ochii ei erau întorşi în altă parte, Kit o studie pe îndelete, cu un fel de curiozitate parcă gata de luptă. Nu ştia nici el de ce, dar prezenţa ei îl făcea să se simtă combativ, pus pe harţă. Purta o rochie neagră cu un colier de jad verde la gît. Kit observă linia sinuoasă a gurii ei expresive şi părul neobişnuit de negru.

Şi deodată, fata îi surprinse privirea şi păru să strîngă mai tare în jurul eului ei intim un văl invizibil, cu indignarea mîndră a celui surprins nepregătit. El îşi dădu seama că o privise cu prea multă insistenţă ; licărul subit al ochilor ei avea ceva din calitatea jocului cu floreta, ca şi cum privirea ei ar fi parat-o pe a lui, îndepărtînd-o. Nu-i plăcea să fie studiată astfel. Făcu o uşoară grimasă, ca la o atingere neplăcută, gata să riposteze vehement : „Nu mă atinge !"

Kit roşi şi lăsă ochii în farfurie, în timp ce soţii Roland schimbară o privire amuzată.

— Mai vrei puţin Bourgogne, Kit ?

— Mulţumesc.

— Ai avut o zi grea ?

— Destul de grea. Am stat în sala de operaţie trei ore. S-au nimerit cazuri din cele mai complicate.

Îl apucă deodată o poftă nestăpînită să braveze, să se umfle în pene, sub ochii care îl înfruntau de cealaltă parte a mesei. De ce o supăra privirea lui admirativă ? La urma urmei asta făcea — o admira.

Începu să vorbească şi pe măsură ce cuvintele lui căpătau mai multă forţă, tînăra fată devenea tot mai tăcută. Îl observa cu de-amănuntul, aşa cum făcuse şi el în timpul conversaţiei ei cu Roland. Kit îşi dădea seama de asta şi la rîndul lui se simţea iritat. Îi făcea tot mai mult impresia unei femei deştepte, ironice, enigmatice.

5

Cherry cînta. Luna plină răsărise strălucitoare deasupra grădinii lui Thomas Roland. Acesta deschisese fereastra înainte ca mîinile soţiei sale să fi atins clapele pianului şi rămase să privească grădina, să asculte sunetele muzicii ; fumul ţigării sale de foi plutea în fîşii subţiri ca nişte benzi de peliculă în boarea caldă şi plăcută a nopţii de aprilie.

Cîntecul se sfîrşi şi Cherry rămase în faţa pianului, cu mîinile pe clape.

— Frumoasă noapte ! spuse Roland.

Şi întorcîndu-se către Kit şi Molly :

— Haideţi, voi doi, să-mi vedeţi grădina sub clar de lună !

Se opri lîngă pian :

— Cîntă, Cherry ! Cîntă ! Trebuie să-i auziţi vocea cum sună în grădină şi să-l vedeţi pe Narcis trăgînd cu urechea.

Molly Pentreath refuză mantoul ce-i fusese oferit, dar nu putu opri mîinile insistente ale lui Roland să i-l pună pe umeri. Acesta îi conduse spre statuile albe ale

căror umbre se întindeau pe dalele scăldate în lumina lunii şi spre ghizdul havuzului care descria un arc de cerc în întunerec. Christopher se opri lîngă un Faun dansînd, avîndu-l în faţă pe Narcis cu degetul ridicat, ce părea să asculte glasul lui Cherry. Ea alesese o arie din „Samson şi Dalila". Cînta cu o pasiune şi o duioşie care îl făcu pe Kit să-şi plece capul, ca şi cum s-ar fi cufundat în apa adîncă a glasului ei încîntător.

Se făcu linişte. Molly Pentreath stătea cu coatele pe marginea havuzului, în timp ce Roland îşi ridică privirea spre fereastra deschisă a salonului.

— Ce voce minunată ! murmură el.

Fredonă încet cîteva măsuri dintr-un cîntec, apoi porni deodată spre casă :

— Aşteptaţi un moment ! Mă duc să o rog să cînte ceva din *Cherry din Chelsea*. Sînteţi în grădina mea ; veţi avea şi muzica mea, cu aceeaşi ocazie.

Dar nu se mai întoarse la ei. Stăteau amîndoi sub clar de lună şi aşteptau, Kit lîngă statuie, Molly lîngă havuz, ciulind urechea la discuţia amicală, domestică, ce răzbătea din salon. O auziră pe Cherry rîzînd şi lovind la întîmplare o clapă a pianului, şi vocea lui Roland, puternică, adîncă, parcă amuzată.

Linişte... Două fiinţe la fel de rigide ca şi statuia din grădină... Kit o privea, în timp ce fata studia atent discul lunii — o siluetă tăcută şi întunecată, aşteptînd calmă, nu cuvintele lui, ci muzica promisă. El încerca o senzaţie vagă de adversitate, ca şi cînd ar fi dus o luptă mută cu tăcerea ei.

— Ce-ai făcut cu vrabia aceea ?

Ea nu schiţă nici un gest. S-ar fi zis că bărbatul aruncase cu una din pietrele ştrengarilor în direcţia ei şi că ea se apăra de lovitură prin tăcerea care o învăluia ca un scut magic.

Adversitatea împotriva tăcerii ei deveni mai înverşunată ; fie ce-o fi, o va face să vorbească :

— I-ai sucit gîtul ?

Răspunse cu o voce joasă, indiferentă :

— Nu, am cumpărat o colivie. Era singura soluție...: sau să-i sucesc gîtul. Cherry e foarte drăguță, dar vorbește prea mult.

— Greșești ! Cherry nu mi-a spus nimic. Eram acolo. Înțelese că ea îl privea.

— Brațul lung al coincidenței ! Dumneata erai bărbatul de pe bancă ?

— Da.

— Doar un bărbat pe bancă !

Simți un șoc, o revoltă a tuturor simțurilor — ceva cu totul nou pentru el. Doar un bărbat pe bancă ! Ei bine — da !

— Nu eram singur.

— Bineînțeles.

— Mă întrebam ce ai să faci cu pasărea. Prin urmare ai pus-o într-o colivie, pe Taunton Street ?

Ea făcu gestul de a-și strînge mai tare mantoul în jurul trupului :

— Iese din colivie și țopăie pe masă. E un vrăbioi foarte obraznic. Văd că cei doi stau acolo la discuție. Noapte bună, Narcis !

Kit o însoți în casă. Sîngele îi zvîcnea în tîmple și în inimă. În timp ce urcau treptele, ea începu să-i vorbească într-un fel detașat despre bietul Maurice, „canonizat din creștet pînă în tălpi", după expresia ei „cu o nevastă pogorîtă parcă dintr-un vitraliu și în așteptarea unui prea sfînt *„bambino"*. Kit se simțea călcat în picioare de vocea ei egală. Continuă să vorbească cu seninătate pe aceeași temă în salon, sub privirile puțin mirate ale gazdelor.

— Este exact atmosfera care îi trebuie lui Maurice. A privit viața întotdeauna ca și cum ar fi fost o frumoasă fereastră de biserică, în genul tablourilor lui Burne-Jones, înțelegi ? — Nu, eu nu-i văd prea des...

Kit avea sentimentul că dacă ar fi fost cu zece ani mai tînăr, ar fi tras-o de păr.

CAPITOLUL XXXIII

1

Pasiunea lui Kit progresa cu repeziciune.

Aflînd printr-o stratagemă ingenioasă că Molly Pentreath mergea zilnic la clubul său să bea ceai de China şi că drumul ei trecea prin Hyde Park, alese această grădină ca loc de hoinăreală, atunci cînd munca îi lăsa un răgaz.

Dar nu se purta ca unul care cere o favoare. Cum îi căşunase această înverşunare, era peste puterea lui de înţelegere, şi nici nu se căznea s-o înţeleagă, cînd în jur se deschideau frunzele, miroseau florile şi pînă şi copacii londonezi filtrau razele soarelui peste covorul de verdeaţă. Dacă Sorrell se arătase îndîrjit în lupta cu bagajele, fiul său dovedea aceeaşi îndîrjire în povestea lui de dragoste.

Aşa cum nota Molly în jurnalul ei : «Nici un fel de ..vă rog frumos !" Vine pur şi simplu întins spre mine, ca un tînăr războinic din vremea vikingilor cu ochii albaştri ca marea răscolită de vînturile nordului. Îi lipseşte numai costumul : un coif înaripat, o platoşă, un scut şi un paloş. Oricum, cel puţin ştii la ce să te aştepţi de la el...»

Ştia şi nu prea ştia — dar asta avea s-o descopere mai tîrziu. Căci a simţi că eşti cu zece ani înaintea celor mai înaintaţi contemporani ai tăi şi a nu admite că eşti şi copilul sîngelui tău fierbinte şi al trecutului ancestral — înseamnă a-ţi provoca complexe, a ataca cea mai modernă dintre probleme : cum să-ţi trăieşti viaţa fără s-o ratezi. Kit o tulbura. Era extrem de sinceră cu ea însăşi cu privire la „reacţia sexuală", după cum îi spunea ea.

Întîlnindu-l, nici nu trăda, nici nu încerca nici o teamă. Fără trucuri feminine. El o dorea, iar ea ştia asta ; mărul nu era altceva decît un măr. Îi apărea în cale aproape zilnic şi ea nu-şi lua nici cea mai mică măsură de prevedere ca să-l evite — îşi conducea vasul pe aceeaşi rută, cu pînzele în vînt, iar cînd corabia lui de viking îi ieşea înainte, ea accepta bătălia. Căci era o adevărată bătălie

între un bărbat din Miază-Noapte şi o femeie din Miază-Zi, tot atît de depărtaţi unul de altul ca şi mările respective —, care priveau viaţa fiecare cu alţi ochi şi îi cereau fiecare altceva. Pînă şi limbajul pe care îl foloseau fiecare părea de neînţeles pentru celălalt. Vorba directă a lui Kit era ca o aruncare de suliţă ; Molly, cu o fermitate aproape egală, ridica un scut implacabil şi strălucitor de după care îl împungea cu spada. Era infinit mai scînteietoare ca el, mai rapidă, mai temperamentală, mai subtilă. El îi sugera o făptură puternică, stîngace, generoasă, teribil de virilă, capabilă de o tandreţe supremă şi de pretenţii exasperante. Nu că ar fi fost un spirit obtuz sau că ar fi existat în viaţă lucruri pe care el nu le-ar fi putut înţelege, ci pur şi simplu era vorba de lacunele unui creier de bărbat. Înţelegea poate prea bine o anumită latură a fiinţei ei, neînţelegînd sau ignorînd în schimb tocmai acea latură care conta cel mai mult în ochii ei.

— Ce nevoie ai de magazinul acela ? o întrebă el odată.

— Am nevoie de independenţă, îi răspunse scurt şi aspru.

— Dar o ai datorită cărţilor dumitale. Te descurci mult mai bine ca mine : apartament în oraş, o vilă la Marley !

— Eşti bine informat ! răspunse ea batjocoritor.

Interesul lui era măgulitor, dar uneori o scotea din sărite, sau cel puţin aşa pretindea ea, şi atunci îi spunea nişte lucruri pe care ea însăşi le socotea de neiertat. El însă avea un fel de a păli, de a-i zîmbi care îi dezvăluia o altă faţetă a fiinţei sale. Dacă îl lovea, nu se arăta niciodată jignit.

— Dacă mă amestec, o fac pentru că ţin mult la dumneata, şi o ştii foarte bine !

— Bine, dar afecţiunea îţi dă oare dreptul să vorbeşti ca un episcop ?

— Concepţia dumitale de viaţă nu se potriveşte cu a mea.

— Haide, haide, misionarule ! Du-te să predici biblia la sălbatici. Îţi închipui că am să-mi schimb felul de viaţă ?

— Molly !

— Fii cuminte ! E vechea idee cu pasărea în colivie. Ce creatură învechită eşti, dragul meu !

— Ei da, sînt un om de modă veche.

— Să nu spui asta ! Este o aberaţie.

— N-am ce-i face. Şi apoi nu-i o aberaţie. În zilele noastre nimeni nu spune : „Te iubesc". De ce ? Sîntem prea blazaţi, prea lucizi, prea autocritici ? Sau pentru că nu mai credem ?

— Eu una nu cred.

— Nu ?

— Dragostea ? Un simplu incident care se exagerează. Ştii prea bine că totul nu-i decît o absurditate perversă ! Să nu-ţi închipui că persoana mea nu mă interesează. Mă iubesc pe mine însămi, ambiţia mea, succesul, banii pe care îi cîştig. E însuşi aerul pe care îl respir. Iar dumneata vrei să-mi strîng aripile...

— Dar nu vreau asta.

— Strînge-ţi aripile şi gîndeşte-te la copilaşi — drăguţii de ei ! Mici bestii ! Nu înţelegi că nu vreau să renunţ la libertatea mea ? N-aş face-o nici chiar dacă aş ţine la cineva.

— Şi nu ţii la nimeni ?

— Nu...

În lupta lor interveneau pauze, cînd amîndoi se ţineau deoparte ca să-şi tragă sufletul. Ea stătea o săptămînă fără să-l vadă şi după şapte zile ardea de dorinţa să-l vadă din nou. Molly iubea lupta, aventura ei, acest joc pasionant cu un bărbat pentru care jocul însemna atît de mult. Nu ea scosese strigătul de luptă : „Vino încoace" ! — el era acela care pornise la atac ; aşa că răspunderea luptei apăsa mai mult asupra lui decît asupra ei. Nu concepea să capituleze aşa cum înţelegea Kit capitularea, căci întreaga ei fiinţă, plină de forţă şi tinereţe se răzvrătea împotriva canoanelor din trecut. Le ura şi le dispreţuia în egală măsură. Tiranii vechi, care impuneau îngrădiri vieţii !

Era liberă, iar libertatea este bunul cel mai de preţ, însăşi cununa existenţei ; şi Molly Pentreath şi-o încununase pe a ei. Afară de asta, îşi iubea munca, propria ei profesiune, aşa cum Kit şi-o iubea pe a lui. Era pentru

ea un mijloc de autorealizare, așa cum femeia mai simplă se realizează în copiii ei. Temeritatea, independența ei de gîndire cereau o relație care s-o lase liberă, dacă ar fi consimțit vreodată să dăruiască această parte a ființei sale unui bărbat. Nu era o fire rece. Dimpotrivă, era arzătoare și lipsită de prejudecăți, dar refuza să vadă în actul sexual altceva decît un incident; femeia fusese sortită dintotdeauna să-l suporte sub forma unei sclavii permanente. Pentru Molly, ideea căsătoriei ca o carieră era atît de depășită, încît orbirea îndărătnică a lui Kit față de ceea ce era atît de evident, o irita.

Și totuși perseverența și statornicia lui erau la fel de evidente. Ea îl vedea ca pe un soț înnăscut, un bărbat destinat să facă fericită o femeie mai maleabilă. Datoria lui era să inspire dragoste unei făpturi blajine, gata să se atașeze unei ființe simple și cumsecade, devotate, pentru care virilitatea lui robustă ar însemna întotdeauna un izvor de bucurie și calitatea supremă. Spiritul viu al lui Molly însă s-ar lovi veșnic de marginile stabilității lui simple și sănătoase. Putea să-l compare cu o piesă de mobilă fină, — stejar de calitate, durabil, iar temperamentul ei mobil se revolta la ideea de a fi închis într-un bufet de stejar. Prefera un scrin de lac, ceva mai ușor și mai puțin solemn.

Romanul lor de dragoste deveni aproape sumbru. Într-o după-amiază, Kit intră în prăvălia ei chiar în momentul cînd ea și domnul Oscar Wolffe făceau haz de niște rochii noi sosite de la Paris. De fapt ea le încerca, dispărînd din cînd în cînd în salonul de probă, zugrăvit în culoarea fildeșului și revenind cu un aer de frivolitate ironică. Wolffe ședea pe un scaun cu un zîmbet afectat pe fața lui inexpresivă; ochii mici, vioi, ca două boabe de cafea, străluceau. După toate aparențele, existau foarte puține lucruri pe care Wolffe să nu le știe. Nasul lui lat și cărnos părea însăși întruchiparea rafinamentului. Urîțenia și aerul lui de voalată perspicacitate exercitau o anumită atracție; înțelegea nuanțele, era fin și sofisticat; putea să spună dintr-o privire ce-i lipsește unei rochii. Nimic nu-l contraria; întreaga atmosferă de la Monte Carlo vibra în vîrful degetelor sale groase dar sensibile. Te făcea să rîzi în timp ce cîștiga o groază de bani.

De cîtva timp erau singuri glumind agreabil, cînd deodată Kit năvăli înăuntru ca o vijelie. Dintotdeauna acest Oscar Wolffe trăise în subconştientul lui ca o ameninţare sinistră, dar nu vorbise niciodată cu Molly despre asta. Nu îndrăznise să meargă atît de departe cu indiscreţia.

Molly făcu prezentările. Se salutară din cap — Wolffe bine înfipt pe taburetul lui, plimbînd peste faţa încremenită a lui Kit o privire de o bizară solemnitate.

— Vă interesează rochiile ?

Rochiile nu-l interesau cîtuşi de puţin. Era conştient mai ales de această stăpînire de sine perfectă şi solemnă, atît de atotştiutoare şi enigmatică. Ghicea zîmbetul din spatele ei, atenţia ironică a omului monden pe care-l amuza situaţia creată.

I se adresă direct lui Molly, interpunîndu-se între ea şi bărbatul de pe taburet :

— Am nişte bilete pentru astă seară la Haymarket. Poţi să mergi ?

— Mă tem că nu.

— A... nu face nimic ! Am crezut că poţi. Am trecut numai să te întreb.

Ieşi brusc cu aceeaşi figură feroce şi palidă, ignorîndu-l pe domnul Oscar şi lăsînd această atmosferă pariziană tulburată ca după o rafală de vînt din nord-est. Wolffe se uita ironic spre uşă :

— Un tip vijelios ! Credeam că o să mă arunce în stradă !

Molly se privea într-o oglindă înaltă, nu pentru că ar fi interesat-o imaginea ei, ci pentru că îşi dădea seama de violenţa ascunsă a venirii şi plecării lui Kit. Totodată, faţa plată şi interogativă a lui Wolffe îi provoca o stare de jenă, ca lumina bruscă a razelor de lună peste o emoţie inoportună. Nu dorise ca aceşti doi bărbaţi să se întîlnească. Fiecare dintre ei simboliza o parte a impulsurilor sale incompatibile şi a raţionamentelor ei cinice. Prin mişcări uşoare ale trupului aprecie croiala rochiei pe care o încerca.

— Poate... puţin prea rigidă.

— Da. Nu are destulă supleţe pentru dumneata. — Nu este ca tînărul acesta, căruia i se potriveşte o armură medievală !

— Ei, are şi el calităţile lui !

— Nu prea e flexibil, mi se pare. Beton armat !

— În orice caz, nu e din cauciuc.

Se uita în oglindă cu o privire dură. Se gîndea că peste o jumătate de oră va merge la club, şi dacă va trece prin parc... singură... Da, probabil, va avea de înfruntat încă unul din atacurile Normandului... Ar putea să-l ia cu dînsa pe Oscar şi să se adăpostească după el ca după o pernă mare şi albă... Dar, de fapt avea nevoie de un asemenea scut ? Era atît de moale, de flexibil, de artificial ! Un om care înţelegea orice şi care accepta orice. Nici urmă de pasiune ! Era perfect ca arbitru în materie de rochii şi ca asociat — un tip spiritual şi puţin cinic. Dar pe mările Nordului, cu gheţuri de jur împrejur, în urgia furtunii... Nu-l vedea la prora unei corăbii, cu ochii scînteind ca lama unei spade !

Nu. Va merge singură.

Ceea ce şi făcu.

Kit o aştepta stînd pe o bancă verde, nu departe de intrarea Grosvenor, de cealaltă parte a aleii, aplecat peste bastonul pe care îl ţinea între genunchi, ca un luptător sprijinit pe garda sabiei. Veni în întîmpinarea ei.

Mînia i se risipise ; acum era extrem de serios.

— De fapt, cu ce se ocupă propriu-zis, omul acela ? Se amesteca cu un tupeu !... Îi răspunse rece :

— Oscar ? Este agent de asigurare.

— Ştii ce vreau să spun. Care este rolul lui în afacerea dumitale ?

Fiecare din ei vorbea cît se poate de clar şi precis ; s-ar fi putut crede că păstrau amîndoi un desăvîrşit sînge rece.

— El a finanţat-o. Deţine jumătate din *Salomé* — cea pe care eventual o preferi !

— Înţeleg. El a făcut rost de bani ?

— Exact.

— Şi ce rol precis joacă ?...

Se aventurase prea departe şi replica veni biciuitoare, iritată :

— Cum îţi permiţi ?... Ce bădărănie !... Sînt obligată să explic motivele mele personale, pentru că... dumneata ?...

— Iartă-mă, spuse cu o sinceră durere în privire. Ai dreptate. A fost o bădărănie din partea mea. Dar îl urăsc... Cred că sînt cam nebun...

Ea rămase implacabilă :

— Într-adevăr ! Ca un bărbat — dumneata — să îndrăznească să-mi pună o astfel de întrebare ! Dacă aş vrea să am o aventură, crezi că te-aş întreba pe dumneata ?...

— Molly !

— Ce este ?

— Nu-ţi bate joc de mine ! Nu te preface !... Nu poţi... nu poţi să faci aşa ceva !...

— Te întreb încă o dată : este cumva treaba dumitale ?

— Draga mea, este... nu-i vina mea. Te iubesc !

Ea se îndepărtă fără să scoată o vorbă. Mergînd se gîndea :

„Aceleaşi cuvinte învechite ! Veşnic cu aceleaşi subînţelesuri ! Gulliver ! Gulliver !"...

2

Pentru Kit urmă o perioadă de ispăşire. Îi scrise exprimîndu-şi regretul :

„Iartă-mă. M-am purtat ca un bădăran. Nu am nici o scuză. Cînd pot să te văd din nou ?"

Scrisoarea lui sosi într-un moment cînd ea stătea în cumpănă între ieri şi mîine, pe vîrful unei coline de nelinişte, către care pornise mai demult. Hotărîrile par să se impună uneori singure, alteori o toană îmbracă haina unei hotărîri matur chibzuite, ca să descoperi la urmă că în realitate nu este vorba decît de umbra acelei hotărîri.

Magazinul de pe Taunton Street începuse s-o plictisească ; devenise de prisos, deoarece succesul cărţilor ei îi dăruia independenţa ; afară de asta, îi răpea parcă prea mult timp. Constată că devenise o tînără femeie foarte

ocupată și într-o oarecare măsură — o celebritate. Editorii o solicitau cerîndu-i articole și nuvele pentru publicațiile lor ; părerile ei despre evenimentele la ordinea zilei aveau o valoare socială ; agenții ei de presă o sfătuiau să țină conferințe, și cu cît mai îndrăznețe — cu atît mai bine. Își descoperise vocația ; munca ei o fascina. Cît despre *Salomé*, aceasta fusese un moment de teribilism, o toană, o încercare a aptitudinilor, iar acum sosise momentul să scape de ea.

Dar domnul Oscar Wolffe ? Ajunsă pe culmea micii sale coline, descoperi cu surprindere că nu mai are nevoie de domnul Wolffe. Nu din cauză că ar fi plictisit-o, ci mai degrabă pentru că-și pierduse importanța. Devenise un fel de broască, al cărei contact rece și orăcăit umoristic începuseră s-o irite. Îl putea compara cu un văl alb de ceață prin care un soare grăbit începe să-și croiască drum. Era vîscos. Da, inteligent și vîscos. Relațiile dintre ei fuseseră o simplă glumă, mărginindu-se la flirt și finanțe. El se așteptase la mai mult, dar ca un cunoscător discret și înțelept al lumii, apărea întotdeauna sub masca unui bărbat care înțelege perfect lucrurile și nu se grăbește să înhațe bucata rîvnită.

Molly hotărî să vîndă partea ei din afacere, care de-altfel era în plină prosperitate, iar domnul Wolffe putea să dispună de partea lui din *Salomé* — de cap, bust, picioare, sau oricum i-ar fi plăcut s-o numească. Ca de obicei, va cîștiga bani frumoși. Deci nu vor exista nici un fel de obligații — reflecție pe care o însoți de un mic zîmbet cinic. Domnul Wolffe n-a avut noroc ! Ea reușise în viață și se putea lipsi de el. Altfel, s-ar fi produs probabil mici dificultăți, ar fi fost nevoită să-i ceară fonduri suplimentare și ca urmare, el și-ar fi închipuit că îi încurajează speranțele. Molly intrase în afacere cu ochii bine deschiși și avea de gînd să iasă la fel, fără să aibă ce-și reproșa.

Din întîmplare, îi scrise lui Kit o scrisoare, care în vremurile de altădată ar fi fost calificată drept frățească. Nu făcu nici o aluzie la vreo schimbare în planurile sale :

„Îți este greu, pesemne, să înțelegi că o căsnicie nu intră în concepția mea de viață, în cazul cînd — trebuie să precizez — afecțiunea ar învinge. Munca mea mă pasionează, așa cum te pasionează și pe dumneata munca dumitale. Presupun că nu este ușor pentru un bărbat să treacă peste prejudecățile lui atavice și să admită că în zilele noastre există femei care vor să fie ele însele. Oare nu poți înțelege că doresc să fiu eu însămi întotdeauna și pretutindeni, că vreau să rămîn liberă ? Nu poți înțelege dragostea ce o nutresc pentru munca mea, revolta mea împotriva oricărui amestec, mai ales împotriva formei specifice de amestec care interzice femeilor orice activitate creatoare individuală ? Servitute sexuală. Căci este o servitute, orice ai spune.

De aceea, băiete dragă, te sfătuiesc să mă elimini. Sînt o vestală. Bineînțeles ar trebui să mă simt măgulită ! Dar de ce trebuie să mă simt măgulită, dacă unele amănunte ale persoanei mele fizice au avut darul de a te impresiona ? Nu sînt genul de femeie de care ai nevoie.

Nu sînt femeia care te-ar putea face fericit, căci orice ar spune filozofii — noi trăim pentru fericire, chiar dacă fiecare o înțelege altfel. Ai nevoie de cineva mai tandru decît mine, mai ușor de mulțumit. Eu mă plictisesc repede și atunci devin de-a dreptul infernală ! Eu trebuie să fiu mereu în mișcare, să culeg impresii și să le pun pe hîrtie.

Scoate-ți frumos pălăria și spune-mi la revedere, iar peste vreo douăsprezece luni ai să te miri singur ce naiba ai găsit la mine..."

Totuși curiozitatea ei rămase la fel de trează și după ce termină scrisoarea. Se străduise să-i dea o notă de hotărîre definitivă, închipuindu-și că reteza dintr-odată ceea ce voia să numească o intrigă amoroasă. Dar știa că nu există nimic definitiv, ci doar o repetare continuă a acelorași trucuri. Era cu secole întregi mai bătrînă decît Christopher care se afla încă la stadiul în care omul caută o finalitate în toate — în dragoste, în căsătorie, în muncă și în acele rezultate solide pe care le numim progres. Cum va reacționa oare ? Va accepta hotărîrea ei, așa cum acceptase Oscar Wolffe sfîrșitul episodului *Salomé* ?

Cu o grimasă ironică şi o simplă ridicare din umeri ?..? Greu de crezut.

Nu-l văzu şi nu auzi de el timp de două săptămîni. Ar fi trebuit să ghicească că tînărul ei îndrăgostit fusese la Chelsea şi că unele femei, cu instincte materne, se însărcinează să comunice veştile bune copiilor lor adoptivi.

— Molly, îl anunţă doamna Roland, a hotărît să-şi vîndă prăvălia. Ştii, pentru ea cărţile contează mai mult. Are un succes nebun.

Şi Kit se întoarse din Chelsea, aducînd doamnei sale un fierbinte omagiu. Frumos din partea ei ! După felul în care îi vorbise ! Asta înseamnă... asta nu poate să însemne altceva ! Nu, la naiba, el nu era atît de înfumurat încît să-şi închipuie despre sine cine ştie ce pentru atîta lucru, deşi faptul avea o anumită semnificaţie... Da ! Molly era grozavă !...

Îi scrise o scrisoare — şi cînd o citi, Molly simţi nevoia irezistibilă de a-i trage o palmă.

„Dragă Molly,

Îmi pare rău, dar eu rămîn înlănţuit. Nu vrei să-mi laşi măcar speranţa unui posibil compromis ? Să lăsăm să treacă aceste douăsprezece luni şi să vedem cît valorează profeţiile dumitale.

Am auzit că *Salomé* a murit sau este pe punctul de a trece în alte mîini. Nu pot să nu-mi arăt bucuria pe care mi-o produce această veste. Îndrăznesc să-ţi spun că eşti infinit mai bună decît vrei să pari..."

Ea se năpusti şi-i răspunse pe loc :

„Dragă Kit,

Să te ia naiba. *Salomé* s-a dus pentru că mă plictisea. Şi pentru că munca mea adevărată este singura care are importanţă în ochii mei. N-am să îngădui nici unui bărbat să-şi bage lingura în farfuria mea cu porridge.

A dumitale cu toată sinceritatea,
Molly Pentreath"

CAPITOLUL XXXIV

1

Din momentul acela Molly Pentreath dispăru fără urmă. Își părăsi apartamentul de pe Taunton Street și o investigație discretă la clubul ei nu dădu rezultatele scontate. Miss Pentreath nu mai dăduse pe la club de o săptămînă de zile și nu-i pomenise portarului de vreo schimbare a adresei sale din Londra. La Chelsea, Cherry Roland nu avea nici o veste pentru Kit. Se mărgini doar să-i atragă atenția că Molly avea un temperament aparte și că scriitorii obișnuiesc să dispară atunci cînd „clocesc o carte". Dar bineînțeles, mai exista și vila din Marley.

Kit nu uitase de vila de pe malul apei, „Paradisul personal" al lui Molly, după propria ei expresie. Era situată pe o insuliță, departe de zarva și neastîmpărul copiilor, pe acea parte a Tamisei unde specia umană se aventurează destul de rar.

„Fără bărci încărcate cu indivizi gălăgioși, fără tineri cu pletele în vînt și fete în bluzițe ! În schimb, cu ciocîrlii prin lunci și amurguri învăluite în cețuri verzui..."

Într-o sîmbătă de iunie, Kit luă trenul spre Marley, unde un cer noros, de un albastru cenușiu, atîrna peste verdele văii și calmul desăvîrșit al fluviului. Deși vremea era posomorîtă, natura își urma calea așa cum Kit și-o urma pe a sa. Insula lui Molly avea un nume al ei, dar neștiind unde s-o caute, întrebă un hamal din gară. „Pollards se află la o milă sau ceva mai mult în susul apei ; o apuci pe cărarea ce trece prin fața bisericii din Marley și ajungi pe drumul de edec, la vreo sută de metri de insulă. Sau poți să închiriezi o barcă de la un debarcader din Marley și să vîslești contra curentului. Nu există nici o ecluză pînă la Hambdon".

Christopher avea chef să meargă pe jos. Lăsase în urmă Marley cu case vechi din cărămidă roșie printre ulmi și plopi și, luînd-o spre apus, nimeri într-o lume de sălcii și cîmpii, verde și misterioasă sub cerul plumburiu. Ziua purta în ea o melancolie, o liniște dureroasă în

valea aceea mărginită de coline împădurite. Era o regiune tăcută, pustie, plină de poezie și tipic englezească în tristețea ei sub un cer schimbător. Kit mergea fără grabă, pentru că nici peisajul, nici curgerea sticloasă a apei și nici ramurile aplecate ale sălciilor nu-l îndemnau să se grăbească. Simțea o repulsie vagă, o dorință ce se trezea încet în noianul de presimțiri rele... Era iubirea oarbă ce rătăcea prin hățișuri purtînd o flacără aprinsă în inimă și aprehensiunea amară a eternei dezamăgiri.

Dar de ce ? De ce trebuie să fie tocmai această femeie, această făptură dulce și amară, care îl prevenise cu însăși gura ei că nu poate să-i aducă fericirea ?... Pasiune absurdă ! Dar era conștient că n-avea scăpare și că pasiunea lui era aidoma acestui cer englezesc — opac, înșelător, cu promisiunea vagă a unui soare palid.

Și totuși merse mai departe. Ieși pe drumul de edec, într-un loc pustiu, unde apa sclipitoare curgea molcom, străjuită de nesfîrșitele sălcii ce-i măturau malul nisipos și de luncile verzi și liniștite. Nici o barcă, nici un glas nicăieri ; doar nori de ploaie spre apus și pace adîncă. Simțea un tremur de nerăbdare, un fel de teamă ascuțită. Coti spre dreapta și merse în direcția unei pete albe ce răsărea parcă dintr-o învolburare de verde — vila și insula. Poate că era acolo, poate că nu. Incertitudinea îl făcea să turbeze.

Acum vila se vedea mai mare. Insula se întindea mai aproape de malul sudic, de care o separa un braț de apă ascuns aproape în întregime de arbori. Înconjurată de sălcii, insula avea o pajiște neîngrijită și cîteva tufe de trandafiri. Kit văzu un hamac atîrnat între doi meri bătrîni. În fața casei era o logie adîncă, cu stîlpii vopsiți în alb și privirea pătrunzătoare a lui Kit îl încredință că logia nu era goală. Observă două siluete întinse în șezlonguri — o femeie și un bărbat. O luntre verde și o barcă albă erau ancorate la debarcaderul de lemn.

Fiul lui Sorrell stătea nemișcat pe drumul de edec drept în fața debarcaderului și se uita peste apă. Nu striga și nici nu flutură mîna ; aștepta cu un fel de încăpățînare inexorabilă și mînioasă.

Bărbatul se îndreptă în șezlong și lui Kit i se păru că-i face un semn ironic.

Apoi o văzu pe Molly coborînd spre debarcader. Purta o rochie verde cu buline roșii. Dezlegă barca și începu să vîslească, întorcînd-o astfel încît să fie cu fața spre Kit cînd va acosta la mal.

— Vrei să treci dincolo ?

— Da.

— Hai în barcă !

Chipul ei i se păru lipsit de orice expresie și în cursul traversării nu schimbară nici o privire și nici un cuvînt. Domnul Wolffe îi aștepta la debarcader cu o seninătate serviabilă care trăda o anumită intimitate ; apucă parîma și o prinse de inelul de fier :

— Ai sosit tocmai la timp. O să plouă.

Kit ieși din barcă și o aștepta pe Molly să-și strîngă vîslele.

— O vreme obișnuită de iunie, spuse.

Molly sări ușor din barcă, se întoarse în logie și se așeză pe șezlongul ei. Oscar Wolffe făcu la fel, iar Kit, văzînd un al treilea șezlong strîns și rezemat de perete, îl deschise, îl trase lîngă Molly, pe partea liberă, și luă loc.

Nimeni nu spuse nimic. Ședeau toți trei și se uitau la apă și la sălcii pînă cînd cel cu temperament mai flexibil cedă sub presiunea tăcerii, și scoțînd portțigaretul îl deschise :

— Servește-te.

Se aplecă spre Molly cu mîna întinsă.

— Sînt slabe.

— Mulțumesc.

Kit acceptă o țigară, dar nu ca o ofertă de pace sau ca o provocare. Își dădea seama de poziția lui Wolffe și o înțelese deoarece el însuși era un intrus în acest grup de trei. Wolffe avea bun simț și echilibrul sigur al omului de lume. Amîndoi rămîneau în expectativă cu acea notă inevitabilă de ostilitate între ei. Christopher era chinuit de întrebări :

„Ea a venit aici să scrie... sau ca să ?... De cît timp se află aici individul ăsta ?... L-a chemat ea ?... Oricum eu rămîn aici..."

Incepu să vorbească dar nu se adresa acestei femei enigmatice, întinse pe șezlong între ei, ci, peste ea, obra-

zului palid cu ochi cafenii, vii și pătrunzători ai lui Oscar Wolffe. Îl năpădi subit un sentiment de forță, o forță vie, dură și persistentă, ca un bloc de stîncă însuflețită, înfiptă solid în verdele peisajului : de neclintit.

Debita fraze de o platitudine exasperantă :

„E un loc cam izolat de lume. Unde au dispărut oare toate bărcile cu motor ?"

„S-a anunțat timp frumos în ziare. Dar oamenii procedează exact invers. Iată importanța presei cotidiene".

„Un front de joasă presiune se apropie dinspre Atlantic..."

„E nemaipomenit ! Datorită presei, pînă și un băiat de prăvălie are acum ocazia să discute despre izobare".

Kit zîmbea obrazului amorf al lui Wolffe. Omul înțelegea jocul ; avea în el ceva de sportiv ; Kit trimitea mingea peste fileu, el i-o trimitea înapoi și amîndoi continuau acest exercițiu la nesfîrșit. Tăcută, închisă într-un fel de rea-voință felină, Molly ședea fără să-și miște capul, fără măcar să clipească. Ea juca rolul fileului, al inevitabilului fileu. Părea cuprinsă de o silă imensă, de un fel de apatie sceptică. Apa curgea înainte ca și viața, ca și oamenii.

Pe la orele cinci, Wolffe își scoase din buzunar ceasul de aur și păru să facă niște socoteli în minte. Oare o să le servească un ceai ? Pe un ton practic și indiferent îl informă pe Kit că trebuia să prindă trenul de 6,15 la Marley :

— Iau masa în oraș, știi. Și nu prea mai am timp.

Kit se uită la sălciile de pe malul celălalt și simți murmurul amenințător al furtunii, în timp ce Molly se ridică și se întinse ca o pisică.

— Beți un ceai, nemîncaților ? Totul e pregătit. Trebuie doar să fierb apa.

Se opri în prag privindu-i cu niște ochi mai întunecați decît furtuna ce se apropia.

— Cît este ceasul, Oscar ?

— Cinci și două minute.

— Deci va trebui să plecați de aici la șase fără zece.

Kit se ridică în picioare și vîrî mîinile în buzunare :

— Eu rămîn la Marley peste noapte.

Ea nu spuse nimic și intră în casă, iar Christopher coborî la marginea apei și își pironi privirea în întunericul ei leneș. Oscar Wolffe îl observa atent :

„Tînărul acesta o să iasă cam jumulit..."

Era convins că le cunoaște pe femei mai bine decît Kit și pe bună dreptate...

2

Molly păși în luntrea verde, mai încăpătoare decît barca, și îndemnul pe care i-l adresă lui Kit nici nu putea fi mai evident. El se aplecă, desprinse parîma și ținu luntrea lîngă debarcader pînă cînd Wolffe sări înăuntru ; Molly stătea în picioare, cu prăjina în mînă și cu ochii în ochii lui Kit.

Fără să scoată un cuvînt, cu chipul încremenit, liniștit și fatalist, Kit împinse luntrea de la debarcader, se ridică și îl salută din cap pe Oscar Wolffe. Domnea o liniște desăvîrșită. Mînuind prăjina, Molly îndreptă luntrea spre malul opus ; figura amorfă și palidă a lui Wolffe devenea tot mai mică ca o mască bizară în care se mai vedeau doar ochii ca două puncte mici și inexpresive.

Cu mîinile în buzunare, Kit se uita cum dispare treptat urma învolburată de pe apa lenevă și întunecată. Luntrea ajunse dincolo, se răsuci și se opri lateral în fața treptelor debarcaderului, lîngă stîlpul de amaraj. Kit auzi vocea lui Molly și-l văzu pe Wolffe executîndu-i ordinul. Sări afară cu parîma în mînă și legă luntrea de stîlp. Silueta în verde i se alătură pe drumul de edec.

Wolffe făcu un salut ironic cu mîna spre Kit. Molly însă nu-și întoarse capul și amîndoi se depărtară pe cărare.

Kit își scoase pipa, o umplu tacticos, o aprinse, aruncă chibritul în apă și începu să facă unele presupuneri cu privire la ceea ce va face Molly mai departe. Bineînțeles îl va conduce pe Wolffe la gară, deși nu-și luase pălăria și plecase numai în rochița aceea verde cu buline roșii. Se va întoarce oare ? Temperamentul ei era în stare s-o mîne în oraș așa cum era, cu dispoziția și îmbrăcămintea din clipa aceea. Dacă nu se va întoarce, el va putea desigur să folosească barca dar își dădea seama că această traversare solitară ar însemna pentru el o nouă umilință. Wolffe

va putea să arboreze la masa aceea a lui o mină pe deplin satisfăcută. Şi ce poveste picantă va avea de spus după ce prima cupă de şampanie îşi va fi făcut efectul !

Piratul îndrăgostit lăsat să vorbească de unul singur pe o insulă pustie !

Dar Christopher nu avea de gînd să-şi tachineze propriul simţ al umorului. Se uita la apa liniştită şi la colinele masive, la cerul acela de ametist, împovărat de ameninţarea ploii şi la aerul melancolic al sălciilor şi luncilor... Da, era decorul ideal pentru starea lui de spirit : sumbru, ameninţător, ostil... Iar el făcea parte din acest decor ! Nu exista nici o breşă în planul lui, aşa cum nu exista nici una pe bolta cerului. Farsorul acela sofisticat ieşise din tablou. Pe fondul verde strălucitor rămăseseră numai două siluete : el şi Molly.

Se uită la ceasul de mînă : era şase fix. Deci dacă aştepta să vadă trenul lui Wolffe plecînd din gara Marley şi pornea imediat înapoi, ar fi însemnat să ajungă pe malul fluviului puţin după şase şi jumătate. Kit mai avea o jumătate de oră răgaz înaintea bătăliei, dacă bineînţeles avea să fie una, aşa că porni la plimbare fumîndu-şi pipa şi explorînd insula — insula ei. Lungă de aproape cincizeci de metri şi lată cam de douăzeci şi cinci, avea forma unei broaşte ţestoase plutind pe apă. Braţul lateral, ascuns sub o boltă de sălcii şi anini avea o întunecime misterioasă, în adîncul căreia putrezeau trunchiuri de copaci şi frunze moarte. „Ce loc pentru o femeie singură, — se gîndea Kit — poate că arată bine la lumina soarelui, dar într-o zi posomorîtă sau ploioasă !..."

Şi totuşi trebuia să-şi închipuie că lui Molly îi plăcea, iar această preferinţă pentru o asemenea izolare în mijlocul naturii îi dezvăluia o altă faţetă a sufletului ei. Cît de puţin o cunoştea pe Molly cea adevărată ! Rezemat de trunchiul unuia din merii care susţineau hamacul, se cufundă în contemplarea eului ei ascuns. Avea atîtea faţete care i se păreau tainice, derutante, de nepătruns. Era inteligentă, desigur ! Şi a naibii de complicată ! Se simţea uneori în faţa ei ca un băieţandru naiv, care nu înţelege nimic. A iubi nu înseamnă neapărat a înţelege. Poate că tocmai dragostea îl împiedica să înţeleagă, îi tocea personalitatea, ducea la conflicte şi represalii !... În clipa

aceea o picătură de ploaie căzu peste mîna care se odihnea pe frînghia hamacului. Se uită la cer, apoi spre celălalt mal. Nici urmă de Molly. Acele ceasului arătau şase şi jumătate.

Picăturile de ploaie se înmulţiră, începură să tulbure suprafaţa apei, formînd cercuri mici ce se lărgeau, se întîlneau şi dispăreau treptat, urmate mereu de altele. Hamacul se uda tot mai tare. Kit îl desprinse, îl strînse şi îl puse la adăpost, atîrnat de spătarul şezlongului pe care stătuse Wolffe.

Ah, individul ăsta ! În clipa aceea făcea haz probabil în compartiment de un nebun neconsolat, sub ochii amuzaţi ai lui Molly !...

Se întoarse brusc şi încremeni. Molly dezlega parîma luntrii. Faţa ei părea de departe o floare albă pe fondul verde, umed şi sumbru. Păşi în luntre, apucă prăjina şi împinse barca pe apă, lăsîndu-se parcă în voia soartei.

Kit veni la debarcader.

— Te-ai udat ?

— A, nu-i nimic.

— Am dus hamacul înăuntru.

Se aplecă şi sprijini luntrea de debarcader. Molly sări afară şi, lăsînd prăjina pe fundul luntrii, legă parîma.

— Oscar a prins trenul... şi momentul psihologic. Să mergem în casă.

3

Molly se lăsă pe sofaua adîncă de lîngă fereastră şi îşi sprijini capul pe perna de catifea neagră. Gîtul ei desena o curbă albă de la bărbie pînă la decolteul adînc al rochiei. Kit se oprise lîngă geam. Odaia era cufundată în semiîntuneric, pe care cerul înserării şi ploaia ce cădea peste fluviu şi arbori îl făceau mai adînc. Deasupra pămîntului verde coborîse un amurg prematur.

— Ce mai toarnă ! şopti ea.

Braţul gol pînă la cot se odihnea pe spătarul sofalei. Cu răsuflarea tăiată, Kit se uita la mişcările rochiei care urmau ritmul respiraţiei. Molly ţinea ochii pe jumătate închişi. Atitudinea ei de abandon, în care se ghicea o tainică

așteptare, îi dădea o senzație de miracol ; dîrzenia ei tinerească se topise.

— Nu m-am putut opri să vin aici, spuse el.

Se uita țintă la mîna și brațul ce se odihneau pe spătar.

— Kit cel încăpățînat !...

Vocea ei îl făcu să tremure.

— L-am chemat pe Oscar aici ca să discut cu el probleme de afaceri. Am dizolvat asociația noastră și trebuia să încheiem niște socoteli și să semnăm niște acte... De unde ai știut că sînt aici ?

— N-am știut.

— Ai bănuit ?

— În parte. Am venit să mă conving.

— Și ai adus un geamantan cu dumneata ?

— Nu.

— Cum ?... Dar spuneai...

— Am mințit.

— Prin urmare nu te-ai oprit la Marley ?

— Nu.

Urmă un moment de tăcere. Nu se auzea decît zgomotul ploii.

— La ce oră pleacă ultimul tren ?

— A, cam pe la zece, cred.

Kit se îndreptă spre celălalt capăt al sofalei și așezîndu-se pe brațul capitonat, cu trupul pe jumătate întors spre ea, se uită pe fereastră. Peisajul era învăluit în ploaie. Apa șiroia de pe streașina logiei, apleca ramurile verzi ale sălciilor. Colinele dispăruseră în ceață și Kit se gîndea cît de ascunsă și stranie părea această insulă în mijlocul fluviului și al ploii. Se afla singur cu Molly, cum nu mai fusese niciodată. Abandonul ei, acceptarea subită a singurătății lor îl tulburau adînc. Deși putea să-i privească mîna și brațul, nu se încumeta să se uite în ochii ei, căci se simțea ca și cum s-ar fi aplecat deasupra unui hău amețitor, iar chipul ei, lucind tulbure în întuneric, l-ar fi îmbiat să se arunce în adîncul fără fund.

Auzi un foșnet, o ușoară agitație alături de el.

— Tot mai plouă ?

— Se pare că o ține tot așa.

— Ai noroc că am făcut unele cumpărături azi dimineață ; altfel Sălbaticul Vineri ar fi murit de foame !

— Eu sînt Sălbaticul Sîmbătă. Știu să și postesc !

— Șase ouă, șase tarte cu căpșuni, puțină brînză de Stilton. Și mai pot deschide și o sticlă de Pommard.

— Rația dumitale pentru *week-end*. Dar șase ouă la cină ? Nu-i prea mult ? Ar trebui să lăsăm cîte ceva pentru gustarea de dimineață.

Se uita la mîna ei întinsă acum cu palma în sus, făcută căuș, și simți nevoia s-o apuce și să-și apese buzele în rotunjimea ei moale. Se stăpîni și rămase țeapăn, încercînd să se gîndească la ploaie și la trenul de la ora zece din stația Marley.

Molly își răsuci capul pe pernă.

— Nu are de gînd să se oprească.

— Nu, nu pare să se însenineze.

— În definitiv... murmură ea ușor înfiorată, privind fără nici o țintă printre pleoapele pe jumătate închise.

Definitiv ! Cuvîntul părea să trezească în el un ecou ciudat, ca un țipăt de pasăre în revărsat de zori :

— A, nimic nu e definitiv, doar dacă...

Se pierdu o clipă, cu ochii pe obrazul ei estompat în umbră.

— Nici chiar vremea ? Vremea care ne stăpînește temperamentul ? Asta pare să se fi hotărît...

Întinse mîna, dar nu cea de pe sofa :

— Ascultă ! Pe apă, pe frunze, pe iarbă... Pic ! pic ! pic ! Iar noi doi — pe insulă — în amurgul verde-cenușiu...

— Este... este minunat, îngăimă el cu glasul sugrumat de patimă.

O văzu ridicînd ochii și deodată căzu înainte ; își cufundă gura în palma ei moale. Tremura. Ceva îi atinse părul și simți pe cap apăsarea dulce a mîinilor ei...

4

La ora șase dimineața Kit făcu o baie. Cerul se limpezise, dar deasupra apei și a cîmpului mai stăruia o ceață ușoară. Un soare galben, imens își arunca săgețile de aur asupra lui în timp ce înota contra curentului. Plonjonul rece și izbucnirea de lumină care îi urmă făceau parte din misterul clipei. După ce se căță din nou în barcă și se

fricționă energic cu prosopul, stînd în picioare și ținîndu-și echilibrul în mijlocul curentului, percepu parcă mai adînc taina dulce a acelei dimineți. Ce noapte și ce zori de zi ! Emoțiile tulburi ale zilei precedente năvăliră în această lume de verde și aur, cu scînteierile adînci de ape, cu ceața verde-cenușie tremurînd printre sălcii, cu splendoarea pădurii de fag pe fondul unui cer albastru spălat de ploaie... Întreaga lui ființă vibra de bucuria dragostei.

Se îmbrăcă în timp ce prin minte îi goneau frînturi de gînduri fără nici o legătură. Avea o barbă de douăzeci și patru de ore, dar n-avea brici ! Totuși, dacă prindea un tren de dimineață, asta se putea remedia... Da, trebuia neapărat să prindă un tren de dimineață. Acum avea o datorie, o datorie sfîntă... Ce ciudată era această bruscheță, acest nou imbold ! Se așeză, cu capul între genunchi, și rămase astfel o clipă pierdut în visare... Își aduse aminte de tatăl său. Bunul lui „pater" ! O să-i scrie și o să-l anunțe îndată că se căsătorește cu Molly Pentreath.

Deodată auzi vocea ei ; își înălță capul și rămase liniștit — Molly cînta — sau mai curînd fredona un cîntecel. Auzea clinchetul porțelanului și cîntecul se transformă într-un fluierat ușor. O, acest zgomot absurd, drag, domestic de farfurii și cești ! Vor lua gustarea împreună.

— Kit !

— Hello !

— Ai zis două ouă ?

— Cîte au mai rămas ?

— Trei.

— Fierbe unul tare și îl mîncăm împreună ! În orice caz, mie îmi ajunge unul.

Îi auzi rîsul ca un gîlgîit de apă.

— Ce-ar fi — un ou și jumătate ?... Am un borcan de marmeladă... Ce faci acolo ?

— Mă îmbrac. Molly dragă... va trebui să mă vezi neras... Mă ierți ?

— Bineînțeles. Poate vei reuși să convingi un bărbier din Marley să-și întrerupă Sabatul ! De ce să-ți faci griji ?

— Nu-mi fac griji ! Am senzația că soarele ăsta bătrîn și galben a apărut acum pentru prima oară pe cer...

— Facerea lumii !

— Exact !

— Dar noi ne-am născut amîndoi odată ! Povestea aceea veche cu coasta lui Adam... nu există ! Spune-mi, îţi place ceaiul de China ?

— Nu prea.

— Atunci de India ! Cafeaua mea seamănă cu trecutul trist al cuiva.

— Cu atît mai rău pentru cafea !

— A intrat multă apă în luntre ?

— Puţină. S-o scot afară ?

— Dacă vrei. Pînă fierb eu ouăle.

Kit îşi trecu mîinile prin păr şi îl scurse de apă. Scoase gulerul, cravata şi un buton din buzunarul hainei, şi le puse şi rămase în picioare în luntre cu faţa la soare.

— Gata !

Molly stătea în pragul uşii, iar el se apropie grăbit şi o atinse uşor, cuprins deodată de sfială.

— Totul este atît de minunat !...

Se aşezară la masa de stejar, faţă în faţă, şi în timp ce Molly mînuia vechiul ceainic înflorat din porţelan japonez, Kit tăie pîinea.

— Presupun că trebuie să fie un tren în jurul orei nouă ?

— S-ar putea... Te grăbeşti ?

Nu observă privirea pe care ea i-o aruncă...

Aerul lui serios şi fericit o frapă prin totala sa nevinovăţie. Oare nu înţelegea într-adevăr ?

— A, nu-i nici o grabă. Dar simt o răspundere. Aş zice, o răspundere nepreţuită, dragostea mea !

Ea îi întinse ceaşca cu ceai iar Kit îl amestecă zîmbind unui gînd ascuns şi sacru.

— Draga mea, spuse, poate ţi se pare că sînt un idiot prozaic, dar vreu să-ţi spun... sînt al tău trup şi suflet, pînă la ultima suflare.

— Ştiu.

Păru deodată mai rigidă, ca şi cum s-ar fi pregătit să reziste la un asediu.

— Cînd ne căsătorim ?

— Noi n-o să ne căsătorim. Băiete dragă, nu înţelegi ?

Cea mai mare parte a zilei, Christopher luptă împotriva cruzimii ei pătimaşe. Molly îl şocase şi la început fusese incapabil să creadă în seriozitatea poziţiei ei, dar cînd înţelesese în sfîrşit, i-a fost dat să-i cunoască întreaga adîncime şi întindere. Era de neclintit. Stătea culcată în hamac, uitîndu-se la cer iar el şedea alături, încordat, fără altă armă decît temperamentul său de cavaler medieval luptînd cu modernitatea ei implacabilă şi neputînd s-o învingă. Căci Molly avea un fel direct de a privi lucrurile, faţă de care nici argumentul sentimentului şi nici cel al convenţiei sociale nu aveau nici o putere ; le desfiinţa cu un simplu gest al mîinii.

Kit nu bănuise niciodată că poate să existe atîta francheţe şi onestitate conştientă. Da, admitea că îl iubea. Nu-i dăduse oare dovada cea mai grăitoare dăruindu-i-se ? Şi iată acum el, bărbatul, aştepta ca ea să-i dea tot ce îndrăgea mai mult, să renunţe la cariera ei, la munca pe care o iubea, la toate prejudecăţile şi preferinţele ei, de care era profund ataşată ? Aceasta înseamna dragoste ? Dragostea bărbatului ? Ea să se ocupe de oale şi cratiţi, de servitori şi copii, în timp ce viaţa şi munca lui îşi vor urma cursul neschimbate ? Îl făcu să înţeleagă că nu-i plăceau copiii şi nici infantilismul, că temperamental nu era făcută pentru a fi mamă. Gălăgia, scutecele, micile egoisme primitive, dezordinea şi veşnica luptă a inteligenţei mature cu mica sălbăticiune egoistă — nu, toate acestea nu erau de ea !...

— O femeie care îşi iubeşte meseria, Kit, trebuie să aleagă ; şi eu am ales. Egoismul inteligent face viaţa suportabilă. Copiii m-ar duce la nebunie...

Trăsăturile lui crispate o dureau ; încercă să-l îmbuneze :

— Nu înţelegi ce înseamnă un compromis ? Am făcut un compromis ca să te pot iubi. Îţi dau sincer tot ce pot da, iar tu îmi ceri şi mai mult ! Vrei să scoţi din mine totul — fibră cu fibră — prin căsătorie ? Oare nu există ceva mai bun pentru doi oameni muncitori şi activi ca noi ?

— Dar nu pot accepta aşa ceva — era refrenul lui, în orice caz nu în felul acesta. E imposibil.

— Nu poți accepta o legătură ?

— Nu.

Izbucni dispreţuitoare.

— A, ţi-e frică de femeile „cumsecade", femeile măritate şi „la locul lor" care sînt mai rele decît fiarele închise în cuşti. Astea sînt neîndurătoare cu animalul din afara cuştii, care refuză să intre după gratii !

— Poate că există totuşi un motiv pentru asta, replică el.

— Care ?

— Bărbatul trebuie să fie... şi un...

— Ceea ce spui e ruşinos. Îţi închipui că am nevoie de un partener închis într-o cuşcă, de o fiinţă care se furişează, se gudură şi adulmecă printre gratiile ipocriziei ? Nu vezi că lupt pentru libertatea ta, de lucrător activ, ca şi pentru propria mea libertate ?

Toate pledoariile lui Kit se loveau de hotărîrea ei neclintită.

— Draga mea, în bărbat mai există ceva pe care tu nu-l înţelegi.

— A, ideea de permanenţă, de posesiune !...

— Ceva mai mult decît atît... Ceva ce nu se poate explica prin cuvinte... şi oarecum sacru. Totul sau nimic.

Ea se uită drept în ochii lui :

— Cu alte cuvinte — nu vrei să continui ?

— Nu pot să continui — spuse. Pentru că te iubesc, nu pot să continui.

Era tot atît de sincer ca şi dînsa, şi tot atît de încăpăţînat, pe cît era ea de necruţătoare. Nici unul din ei nu ceda, şi în răcoarea serii, în faţa apei ce curgea liniştită, drumurile lor se despărţiră. Molly stătea în luntre cu prăjina în mînă, aşteptînd să-l ducă pe malul celălalt. Suportase bătălia mai bine ca el. Ochii lui albaştri arătau obosiţi pe obrazul neras şi livid.

— Bietul meu Kit !...

El stătea în picioare nemişcat, privind apa, în timp ce Molly împingea luntrea cu prăjina, împotriva curentului. Verdele naturii părea acum mai tern, iar sîngeriul soarelui de asfinţit însemna o înfrîngere...

— Îmi pare rău, Molly, nespus de rău. Dacă aş fi ştiut...

Luntrea atinse malul nisipos şi Kit sări afară.

— Să nu regreţi niciodată ceea ce nu poţi schimba, băiete dragă.

— Nu este vorba de mine...

— Ca să ai, trebuie să dai.

Stătea sprijinită de prăjină şi se uita la el cum se depărtează. La capătul potecii, Kit se opri şi se întoarse, dar nu-i făcu nici un semn de bun rămas.

„Nu, dragul meu... îşi spuse ea. N-am să te las să ucizi tot ce este mai bun în noi !..."

CAPITOLUL XXXV

1

În iulie Sorrell veni să petreacă cîteva zile cu Christopher pe Welbeck Street nr. 107.

Păstra neatinsă acea sensibilitate deosebită faţă de fiul său, şi chiar din prima seară simţi în el o neliniște, un fel de foame lăuntrică nepotolită. Într-adevăr, Kit era neliniştit, torturat, sub cămaşa aspră a scrupulozităţii sale implacabile, simţindu-se uneori nebun, alteori erou, dar nefiind nici una nici alta. Cavalerismul său ridicase un zid uriaş în jurul amintirii acelei nopţi de iunie petrecute pe insulă. Îi scrisese lui Molly o singură dată, dar nu primise răspuns, şi nici n-o mai văzuse de atunci.

A ridica ziduri înalte este un lucru foarte bun, cu condiţia de a nu mai avea curiozitatea să afli ceea ce se petrece de partea cealaltă, dar Christopher era curios, pur şi simplu murea de curiozitate. Fără îndoială, o tînără femeie atrăgătoare nu putea să rămînă singură, închisă într-o grădină. În lume mai erau şi alţi bărbaţi tineri şi îndrăzneţi. Iar gîndul că alt bărbat ar încerca să stăpî-

nească ceea ce ar fi putut să fie un bun al său îl aducea pe Kit într-o stare de agitație vecină cu nebunia, pe care n-o mai putea ascunde.

Nerăbdarea nu-i dădea pace. Se aduna ca sîngele pe bisturiele ce le folosea, se întindea pe inciziile ce le făcea, ca o pată tot mai mare de neliniște ; părea să se insinueze pînă și în diagnosticele pe care le punea, în tremurul degetelor, în insomniile nopților. Îi șoptea la ureche : „Imbecil ce ești ! Faci pe nobilul, dar nu ești decît un prost cu scrupule ! Avea perfectă dreptate cînd spunea că ți-e frică de femeile bătrîne !“ Un alt motiv de exasperare era faptul că nu-i cunoștea adresa din Londra. Nu-i scrisese, dar nimic nu-l împiedica să meargă la clubul ei și să încerce să afle, dar totuși n-o făcea. Era un pachet de impulsuri și inhibiții care se înfruntau între ele. Avea momente cînd îi venea să lase totul baltă, să-și pună pălăria și să alerge ca s-o găsească, oricum, oriunde. Nu avea nimic să-i spună. Simțea în el doar clocotul impulsului inevitabil, o sete nepotolită — fizică și spirituală totodată. Tînjea s-o vadă, să se asigure că există, să aspire parfumul făpturii ei vii, să-și umple inima de ea.

În seara următoare îi vorbi tatălui său, ca un copil-bărbat ce era. Ședeau lîngă fereastra deschisă, în amurgul tot mai dens, cînd primele stele se aprind pe bolta deschisă deasupra masei sumbre a acoperișurilor din fața lor. Calmul desăvîrșit al lui Sorrell contrasta cu agitația nervoasă a fiului său.

— Spune-mi, ce trebuie să fac ? Am întîlnit în sfîrșit marea iubire, tată. Nu mă puteam juca cu asta. Nu puteam să mă las în voia întîmplării.

Sorrell ajunsese la situația cînd putea să fie imparțial, dar învățase să prețuiască siguranța zilei de mîine. Puțină înțelepciune și abilitate nu strică maturității unui bărbat, și acum cînd stăpînea acel mic sanctuar secret de verdeață și îl umplea cu flori, viața părea mai pașnică. Nu mai percepea lucrurile cu aceeași acuitate. Îmbătrînea.

— Nu vrea să se căsătorească cu tine pentru că este pasionată de munca ei ?

Kit aprobă din cap :

— Spune că amîndoi sîntem dăruiți muncii.

— Da, şi n-are dreptate ? De ce s-ar mărita o femeie, cînd căsătoria înseamnă pentru ea sfîrşitul tuturor aspiraţiilor ?

— Tată, consideri într-adevăr ?...

— Căsătoria drept o carieră ? Ei, pentru unele femei, desigur. Dar nu pentru Molly Penîreath ; nu o căsătorie obişnuită.

Kit îl privi profund tulburat.

— Eşti de acord cu ea, tată ?

— A, nu ştiu... În parte. Era dispusă să-ţi ofere mult, mult mai mult decît sînt în stare să ofere majoritatea femeilor. Şi pe urmă, mentalitatea matroanelor bătrîne este încă foarte vie, şi va mai fi, chiar dacă astăzi au renunţat la bonete şi poartă pălării. Cucoanele astea sînt încă primejdioase...

— Se pare că problema e veche cît lumea.

— Şi nouă ca tinereţea. Fiecare generaţie cu aceleaşi vechi probleme, doar puţin mai altfel costumate... Dar propria ta carieră ?

— Nu va avea de suferit.

— Prin căsătorie ? Aş zice că nu. Dar în orice alt soi de relaţii, penibile, delicate...

— Să nu mai vorbim despre astea, tată ! îl întrerupse Kit. În privinţa asta sînt hotărît.

Hotărîrea lui Kit era mai degrabă rezultatul unui proces subconştient, chiar dacă el însuşi n-o bănuia. Cu toate veşmintele etice pe care ni le confecţionăm singuri pentru a ne deghiza dorinţele, pasiunea pentru o posesiune completă şi individuală, pofta vînătorului de a ucide, toate maniile morale ale „Zeului gelos", elementele sublimate sînt totuşi prezente. Molly fusese mai perspicace decît Christopher.

Ştia că o acaparare completă era intolerabilă pentru o femeie care vroia să-şi trăiască propria ei viaţă. Asemenea Amazoanelor care îşi ardeau sînul drept ca să poată folosi mai bine arcul şi paloşul, la fel şi Molly ştia că o femeie cu o vocaţie creatoare, alta decît vocaţia maternităţii, ar fi mai fericită dacă n-ar avea sîni deloc.

— Kit îşi închipuie că este un om plin de noblete, îl mărturisi ea lui Cherry, cînd în realitate nu este decît un mascul tiran şi romantic.

— Nu cred că se gîndește la așa ceva, spuse Cherry, în general noi urmăm drumul pe care sîntem împinși.

— Orice bărbat este în ultimă instanță un om al legii : el vrea ca actul uman să poarte ștampilă și semnătură.

Molly îl cunoscu pe Sorrell incidental. Întîmplarea îi reuni odată pe amîndoi în salonul de muzică al lui Cherry, unde bătrînul gladiator și Amazoana stătură alături și se măsurară din priviri. Ea se uită drept în ochii lui cu un zîmbet în care se citea o sfidare amuzată. Bănuia că el era la curent, ceea ce era adevărat. Christopher ar fi fost uimit de felul în care făcuseră cunoștință. Părură să se înțeleagă reciproc din primul moment, răspunzînd unei afinități temperamentale, pe jumătate intuitivă, pe jumătate conștientă. Deși se dăruise grădinii sale, Sorrell se pricepea într-o oarecare măsură la femei și cînd văzu făptura aceea deschisă, curajoasă, exigentă, cu ochi adînci și gura expresivă, se gîndi ce băiețandru naiv era Kit.

— Război sau pace ? îl întrebă ea.

Înțelese zîmbetul lui. „Iată un bărbat care cunoaște cîte ceva din viață !" își spuse.

— Sînt tatăl lui Kit.

— Și mama lui totodată !

Sorrell înclină capul :

— O mamă trimite iscoade ca să cerceteze Canaanul.

— A, eu nu sînt o femeie din Canaan. De ce l-aș lăsa pe fiul dumitale să-și facă rău singur, făcîndu-mi mie rău ? Problema e cît se poate de simplă dacă o dezbărăm de convenienţele sociale.

— Dar e posibil ?

— Toate chestiunile sociale nu implică oare compromisuri ? Da, și la urmă — un simț al umorului.

Sorrell o privi cu bunătate :

— Kit este prea îndrăgostit pentru a avea simțul umorului.

Molly îl lăsă să-i vadă seriozitatea pasionată.

— Și eu... îl iubesc destul de mult ca să sufăr din cauza problemelor de conștiință. Este încă un copil. Mă cunoaște atît de puțin, vreau să spun, cum sînt în realitate. Își închipuie că sînt o fire simplă. Dar nu sînt. Am un temperament infernal.

— Dar dumneata... îl cunoști chiar atît de bine ?

— Poate... Dar dumneata, după toți anii aceștia, cînd i-ai fost și mamă și tată în același timp ? Da, mi-a vorbit mult de dumneata. Te-ai purtat întotdeauna splendid cu el. Este încă atît de tînăr, dezarmant de tînăr... și va rămîne astfel întotdeauna... poate. Eu însă m-am născut bătrînă ca una din tinerele femei ale lui Shaw, ieșite din găoace. Sînt dăruită muncii mele...

Văzu aprobarea din ochii lui Sorrell :

— Meseria... Știu. Iar meseria dumitale nu este o copilărie. Și nici a lui Kit nu este... Dar cînd e vorba de afecțiune... el se devotează fără rezerve.

— Și eu aș putea fi devotată. A-ți iubi meseria nu înseamnă neapărat... Dacă Kit ar fi înțeles... Nu pot să-l mint, să mă prefac a crede despre căsătorie că trebuie să fie o capitulare totală. S-ar putea să aibă nevoie de ani de zile ca să se convingă, și în timpul acesta naufragiul...

— La vîrsta dumitale, cum ai aflat toate acestea ?

— Nu știu cum. Probabil a fost ceva congenital. Întreabă-i pe teosofi ! Dar acesta-i adevărul. Dumneata ce crezi ?

Sorrell își plecă ochii :

— Sentimentele sînt lucruri complicate. Kit a fost vocația mea, ca să zic așa, toți anii aceștia și realizarea vocației sale este după părerea mea un lucru prețios. Admit că femeia trebuie să-și aibă și ea partea ei de contribuție.

— Nu ești gelos ?

— Acesta este un păcat de neiertat din partea părinților... Tot ce cer este să fie femeia potrivită.

— Dar eu... ?

— Cred că dumneata ai fi aceea, spuse Sorrell, dacă el te-ar înțelege așa cum îl înțelegi dumneata...

2

Rezemat de marginea fîntînii arteziene în stil italian și contemplîndu-l pe Narcis în timp ce-și savura țigara de după masă, Roland îi oferi lui Sorrell produsul reflecțiilor sale.

— Amîndoi au dreptate. Dar Molly pentru zece ani, iar Christopher pentru zece minute.

— Oare așa să fie ? Unii bărbați au o putere extraordinară de a iubi.

— Știu. Kit o are. Dar mi s-a părut întotdeauna că atunci cînd un bărbat tînăr asaltează o fortăreață cu gîndul de a o păstra și nu doar pentru a o prăda și a o supune unei orgii sexuale, el nu prea poate să prevadă reacțiile neașteptate ale mulțimii. Un tiran, un dictator, — foarte bine, cu condiția ca mulțimea să fie satisfăcută. Și Molly înțelege acest lucru. O domnie dublă, știi, și tratarea abilă a plebei imbecile ar fi cea mai bună soluție. Kit să-și asalteze cetatea, dar Molly să se gîndească la plebea imbecilă care ar putea să ceară garanții anticipate pentru zece ani de acum în colo. Molly are perspicacitate.

— Înțeleg ce vrei să spui. Dacă Kit...

Roland mîngîie piatra sculptată :

— Stephen, bătrînul meu prieten. Nu te-ai gîndit niciodată că inteligența feminină este total deosebită de a noastră ? În anumite privințe mă simt eu însumi copil față de Cherry. Vezi, asta e ! O femeie inteligentă poate iubi pe cel mai simplu dintre oameni și să nu-l lase niciodată să-i bănuiască deșteptăciunea. Contraste ! Ea țese în jurul lui o pînză ingenioasă dar oarecum maternă. Și dacă se întîmplă ca bărbatul să aibă o fire bună, să nu fie un fel de măgar plin de el...

— ...Sau un pisălog...

— O, o femeie suportă multă pisălogeală de la bărbatul pe care îl iubește !

— Nu cumva flatezi femeile ?

— Unele dintre ele. În ce-i privește pe Molly și pe Kit, acest fel de probleme se rezolvă în general de la sine. Anumite lucruri se întîmplă dacă ambele părți le doresc cu adevărat.

Fără ca Christopher să știe, tatăl său deveni prieten cu Molly Pentreath. Ea stătea cu chirie într-un mic apartament la ultimul etaj al unui bloc înalt, nu departe de Westminster Abbey și Sorrell venea cîteodată să ia ceaiul cu dînsa. Și asta pe la spatele fiului său ! Sorrell îi văzu masa de scris, cărțile și hîrtiile împrăștiate în jur și fu cucerit de personalitatea ei tînără și intens creatoare. Gîndea și lucra plină de o rîvnă maliționsă. Preluase vechiul strigăt de război al lui Sorrell : „Fără ascunzișuri !" și îi mărturisi tot ceea ce îi provoca repulsie.

— Nu spun că-mi place ceea ce nu-mi place. Nu sînt o bună cetăţeană. Mă ocup de treburile mele şi scriu despre treburile altora. Singurii copii din blocul acesta locuiesc cu trei etaje mai jos, altfel n-aş fi aici. Pentru mine zgomotul este ca o palmă şi atunci îmi vine să răspund tot cu o palmă... Iar enervarea nu e bună pentru muncă. Slavă Domnului, ai destulă bătaie de cap cu propriile tale treburi pentru ca să mai vezi şi de treburile altora.

Îl făcu pe Sorrell să rîdă.

— Kit citeşte *Punch* ?

— Nu cred, răspunse el. Kit e prea ocupat cu munca lui.

— Bine, poţi să-i spui că dacă îl voi surprinde vreodată rîzînd să leşine de glumele din *Punch,* mă mărit cu el, dar cu anumite rezerve.

3

Sorrell se întoarse la *Pelicanul* şi la scumpa lui grădină, dar nu înainte ca sufletul lui de grădinar să descopere în Molly Pentreath trăsături ce meritau a fi perpetuate. Dacă Kit avea nevoie de o femeie în viaţa lui, ei bine, Sorrell socotea că Molly era acea femeie. Era capabilă să adauge camaraderiei o putere de înţelegere plină de subtilitate. Însuşi ataşamentul ei pentru libertatea individuală ar elimina rutina în relaţiile dintre ei ; iar iubirea lor şi-ar menţine savoarea şi prospeţimea. Cîtă deosebire de acele căsătorii plate, carnale, a căror permanenţă depinde de o sclavie mercantilă, numai pentru că evadarea ar costa prea mult ! Căci nu poate fi vorba de trăinicie acolo unde doi oameni sînt înglodaţi în mocirla unui plictis reciproc. Grădinar pasionat, Sorrell preţuia trăinicia ca pe un zid înălţat în faţa bucuriei de a fi independent.

Dar cu o seară înainte de a pleca la Winstonbury, îi mărturisi fiului său că o cunoscuse pe Molly la soţii Roland.

— E aici... în oraş ?

— Am luat ceaiul la dînsa şi am văzut camera în care lucrează.

Kit avea aerul că ar fi dorit să-i pună tatălui său şi alte întrebări, dar tăcu încătuşat de încăpăţînarea sa pătimaşă.

— Mi-a spus odată că dragostea mea n-o să dureze nici un an. Aş vrea să-i dovedesc contrariul. Dar... înţelegi... mă întreb tot timpul...

— Dacă nu cumva un alt bărbat... ?

— Da, asta e.

Sorrell zîmbi în spatele fiului său de această nelinişte :

— Această tînără femeie îşi are cariera ei. Dacă i-ai fi înţeles ardoarea, băiete dragă...

— Da, aici e toată nenorocirea...

— Eşti gelos pe munca ei ?

— Cred că sînt.

— Pentru că refuză să sară în prăpastie... ?

Kit cugetă o clipă :

— Pater, dacă ar fi avut curajul să sară, simt că n-ar fi existat ceva pe care să nu-l sacrific de dragul ei ; da, o mulţime de lucruri... Nu sînt un imbecil. Înţeleg — sau cel puţin aşa cred — mai mult decît îşi închipuie ea. Dar nu-mi pot schimba felul de a simţi...

Ochii lui Sorrell erau atenţi, curioşi :

— Prin urmare doreşti...

— Trebuie să se producă o capitulare completă. Fără toată această tîrguială, fără clauze şi rezerve ! Viaţa cere un risc. Dacă vrea să şi-l asume împreună cu mine, va descoperi, că a făcut-o cu un camarad, iar nu cu un mărunt tiran casnic...

CAPITOLUL XXXVI

1

Unele zile par a fi predestinate tragediilor, şi în acea dimineaţă mohorîtă de ianuarie cînd Hulks veni cu o telegramă în biroul lui Sorrell, acesta o citi şi încremeni în fotoliu, cu ochii la copacii ce se legă-

nau și se lamentau afară. Era îngrozit. Telegrama fusese expediată de Simon Orange de la un oficiu poștal de pe Berners Street la ora nouă și jumătate dimineața.

„Fiul grav bolnav. Veniți imediat".

Sorrell luă trenul de ora douăsprezece de la Winstonbury și în timp ce privea distrat peisajul cenușiu, zgribulit sub rafalele vîntului, parcă întreaga lui ființă se chircea sub amenințarea unor întîmplări absurde. Chiar din primul moment intuiția lui anticipă o situație de temut. Tot felul de presimțiri rele îi răscoleau sufletul pînă în adînc și faptul că Orange nu era un alarmist dădea și mai mult gravitate amenințării.

La Londra, taxiul îl lăsă — din cauza unei pene — pe Marylebone Road, unde coborî și făcu restul drumului pe jos, ducîndu-și valiza în care aruncase la repezeală cîteva lucruri. Lumea toată părea crispată, înfrigurată și grăbită. Fețele trecătorilor aveau o expresie de rău augur sugerînd teamă și nesiguranță, lupta zadarnică și neputincioasă a trupului și sufletului împotriva vîntului și a vitregiei soartei... Sorrell mergea grăbit, dar cînd ajunse în fața casei cu nr. 107, se simți paralizat de frică, nu îndrăznea să sune la ușă. Se uită la placa de aramă pe care era gravat numele fiului său și care îi evoca în mod absurd o inscripție pe un sicriu. Apăsă pe butonul soneriei și căută să-și stăpînească panica : ce rost avea să intre în panică ? Oricine putea să primească o telegramă, fără să se lase neapărat pradă unor presimțiri sumbre.

Cînd ușa se deschise, intră înăuntru cu un aer vioi și încrezător.

— Ce este — o gripă sau altceva ?

Femeia în negru era trasă la față și îngrijorată :

— Domnul Sorrell nu este aici, domnule.

— Cum ? Dar am primit o telegramă !

— Este la spital.

— Înseamnă că nu poate fi...

— Este internat într-o rezervă...

Îl văzu pălind. Pe moment rămase fără grai.

— La... la Sf. Martha ?

— Da, domnule.

— Ce este... ce-i cu toată povestea asta ?

Revolta lui bruscă o surprinse.

— Domnul Sorrell s-a tăiat în timpul unei operaţii. Nu înţeleg nici eu prea bine... abia acum două-trei zile...

Femeia rămase în pragul uşii pînă îl văzu dispărînd, căci Sorrell se răsucise brusc şi ieşise din casă cu chipul împietrit, buzele palide, nasul subţire şi ascuţit şi privirea fixă. Mai văzuse groază omenească şi altă dată, dar nu o asemenea groază şi de aceea n-o recunoscu. Îşi dădu seama numai că Sorrell dispăruse tîrîndu-şi valiza după el.

„Bietul om ! E zdrobit..."

Ca şi cum n-ar fi fost îndreptăţit să fie aşa, văzîndu-şi opera de o viaţă în pericol, pe punctul de a se duce de rîpă ! Căci de la un timp, Sorrell începuse să se simtă la adăpost de orice griji ; ştia că îşi aşezase edificiul pe temelii solide şi îi supraveghea evoluţia îmbătrînind încet în contemplarea desăvîrşirii lui. Prin urmare, Kit s-a tăiat în timpul unei operaţii ? O simplă crestătură de cuţit... Dar ce însemna aceasta de fapt ? De ce toată zarva asta, o rezervă, privirea aceea ciudată din ochii femeii ? O simplă crestătură de cuţit ! Şi totuşi Orange telegrafiase...

La spital portarul îi spuse cu acea amabilitate specific engleză :

— N-ar fi mai bine să lăsaţi valiza la mine, domnule ?

„Valiza ?..." Nu ştia că strînsoarea lui inconştientă o incorporase parcă în fiinţa lui. Îl lăsă pe portar să i-o ia din mînă :

— Da... aşa cred. Domnul Orange mi-a telegrafiat...

— Ştiu tot ce s-a întîmplat, domnule.

— Fiul meu...

— Da, domnule. Domnul Orange mi-a lăsat vorbă ; este sus, domnule. Dacă vreţi să mă urmaţi...

Lăsară în urmă căldura unui coridor şi ieşiră în aerul rece al parcului spitalului, unde platanii înalţi se legănau mohorîţi peste aleile asfaltate şi întunecoase. Un fel de grotă tristă şi neagră de funingine, clădită din cărămidă veche şi pietriş încerca să adăpostească nişte ferigi firave. Portarul împinse uşa rulantă a unui pavilion de cărămidă roşie şi strigă o infiermieră :

— A sosit domnul Sorrell. Anunţă-l pe domnul Orange.

Orange îl aştepta. Apăru în pragul camerei infirmierelor, aflată la jumătatea coridorului şi făcu un semn. Lui

Sorrell i se păru că avea aerul unui om împresurat care luptă cu spatele la zid.

— Intrați aici.

Închise ușa și se opri, cu capul lui mare scos înainte :

— Regret, dar situația este destul de gravă...

Nu se uita la Sorrell, care stătea în mijlocul încăperii strîmțe, neajutorat, golit de orice expresie. Scuturîndu-se din toropeală, fostul căpitan întrebă brusc :

— Spune-mi măcar pe scurt despre ce este vorba... Aș vrea să știu.

— Fusese un caz de septicemie. Kit făcea operația și s-a tăiat la mîna stîngă prin mănușă ; pe moment nici n-a observat... un microb virulent... Celulită, cu mîna și brațul stîng prinse... L-am operat de două ori... Kennard și Sir Ormsby spun că brațul trebuie amputat din umăr...

Sorrell se legănă ușor pe călcîie. Scoase un sunet scurt, șuierător, ca și cum ar fi tras precipitat aer în piept.

— Brațul stîng ?

— Da. Se pare că este singura lui șansă de salvare, dacă se face imediat. Este ceea ce se cheamă în limbaj popular „sînge otrăvit"... Kit însă nu-i de acord.

— Nu ?...

— Spune că preferă să moară decît să rămînă un infirm fără o mînă... O carieră pierdută...

De sub sprîncenele lui negre și țepoase îi aruncă lui Sorrell o privire întrebătoare :

— Ce părere aveți ?

Sorrell se făcu alb ca varul ; spaima îi crispa și îi îmbătrînea trăsăturile.

— Vreți să spuneți că este singura șansă ?

— Mă tem că da.

— Și s-ar putea să nu fie sigur... chiar daca... ?

— Da.

— Pot să-l văd ?

— El dorește să vă vadă.

— Bine ! spuse Sorrell, cu expresia pe care o avusese uneori în timpul războiului cînd privea moartea în față.

Fu cea mai simplă dintre întrevederi, pe cît de liniștită pe atît de curajoasă în felul ei. Kit arăta în același timp congestionat și pămîntiu la față. Brațul stîng era o masă

de bandaje. Sorrell se așează lîngă pat cu obrazul tremurător, căutînd să-și ascundă teama din priviri.

— E din greșeala mea, tată.

— A, nu e greșeala nimănui...

— Dar... Vreau să-mi spui... am dreptate ? Mai bine mor luptînd decît să scap mutilat.

Sorrell stătu o clipă cu capul în mîini.

— Viața e frumoasă, spuse încet.

— Dar cariera ? O jumătate din viață !

— Să alegem lupta, spuse tatăl, totul sau nimic !

Ședea ținîndu-l pe Kit de mîna dreaptă. Cu sufletul pustiit, se agăța încă de un ideal sălbatic, — înghețat de groază, dar încăpățînat. Retrăia parcă răceala clisoasă a peretelui tranșeii, cu sacii de nisip aproape atingîndu-i obrazul, cu moartea urlînd pretutindeni, cu picioarele înțepenite de frig și o senzație de gol în stomac...

La un moment dat avu impresia că Kit vrea să-i spună ceva.

— Pater, dragul, bătrînul meu pater... !

Sorrell își înălță brusc capul.

— Aș vrea s-o văd. Ai putea... ?

— Mă duc s-o caut...

2

— Ah, draga mea, ai auzit... ?

Molly intrase în salonul roșu și negru al lui Cherry plină de viață, triumfătoare în ciuda vremii de afară. Pielea ei fină și albă sfidase frigul, iar ochii sclipeau după înfruntarea cu vîntul. Purta o haină neagră, lungă, cu un guler de blană gri. Se apropie de foc și-și descheie paltonul, cînd tonul lui Cherry o țintui locului :

— Ce este ? Nu cumva a făcut pojar cel mic ?...

— Nu. Kit e pe moarte. Vai de bietul lui tată !...

Se făcu liniște. Molly stătea cu mîna pe placa neagră de stejar a căminului și cu piciorul sprijinit de apărătoarea de bronz. Își întoarse ochii deodată spre Cherry.

— Ce tot spui ?... Kit... ? Eu am lipsit din oraș... M-am întors abia azi dimineață...

— Kit s-a tăiat în timpul unei operații grele. I s-a umflat brațul. Are septicemie. Mai sînt unele speranțe dacă îi amputează brațul, dar Kit nu vrea...

Cherry se ridică și se duse repede la fereastră.

— Tatăl lui a fost aici... Ah ! Dacă ai fi văzut ce figură avea !... A încercat să te găsească...

Fața lui Mooly Pentreath continua să păstreze aceeași tăcere albă.

— Părea un sloi de gheață, mistuit de un foc lăuntric... Ah, draga mea, ce crudă poate să fie viața ! După atîția ani de trudă și abnegație ! Nu cred ca cineva să-și fi iubit vreodată fiul mai mult decît Sorrell... Și acum... tocmai cînd își atinsese scopul și era atît de mîndru de succesul băiatului...

Buzele lui Molly se mișcară :

— Întreabă de mine... vrea să mă vadă ?

— Da !

Toată ființa ei păru să se adune, gata de luptă. Își încheie paltonul și se îndreptă spre ușă :

— Unde este ?

— La Sf. Martha. Tatăl lui a fost aici acum o oră. S-a dus la dumneata acasă. Tom a plecat să te caute la Club. Stai ! Sună cineva.

Molly deschise ușa. Rămase în fața ei așteptînd, ascultînd glasurile. Întoarse capul spre Cherry :

— E tatăl lui. Vine încoace. Te superi dacă... ?

Cherry se strecură pe lîngă ea și urcă scara, iar Molly se întoarse lîngă cămin. Își punea mănușile căptușite cu blană în momentul cînd tatăl lui Kit intră în cameră.

Ea vorbi prima :

— Ai un taxi ?

Sorrell dădu din cap și se năruí deodată pe un scaun lîngă ușă. Arăta groaznic și disperarea lui o pătrunse pînă în adîncul sufletului ca o rafală rece de vînt. Îi văzu capul căzînd în mîini ; era gata să leșine. Se apropie repede de el și îi puse mîna pe umăr :

— Stai liniștit un moment și ține capul în jos... Am aflat abia acum cinci minute...

Îl simți tremurînd ; pleoapele și buzele ei se crispară convulsiv, dar cînd vorbi, vocea îi suna ferm :

— Acum nu mai sînt cea care am fost. Mergem la el imediat ce ai să te simți în stare. Trebuie să existe o speranță.

Trupul lui Sorrell se îndreptă. În ochi se citea o implorare aproape copilărească :

— El nu vrea să i se taie brațul.

— Dar dumneata... ?

— Eu ?... A, eu am spus același lucru... Nu cred că mi-am dat seama... Dar dacă există măcar o șansă...

Molly stătea nemișcată, cu mîna pe umărul lui, scrutînd cu ochi adînci însăși esența vieții.

— Kit vrea să trăiască ? Bineînțeles că da. Iar brațul... Noi amîndoi vrem ca el să trăiască. Asta înseamnă atît de mult pentru dumneata și pentru mine !

Sorrell își ridică ochii spre fața ei palidă și nerăbdătoare.

— Pentru dumneata ?

— Da ! Dacă pot să-l ajut. O, da... Orice. Sînt gata să fac orice ! Să mergem ! Te simți în stare ?

Sorrell se ridică ; ea își strecură mîna sub brațul lui și alături de trupul ei tînăr și viguros silueta lui încovoiată părea foarte bătrînă. Dar vigoarea ei era blîndă, iar compasiunea pentru el, un omagiu pe care îl aducea unui splendid veteran.

3

Ceea ce-și spun sau nu-și spun doi oameni în asemenea momente ale vieții lor stă scris în cărțile ferecate ale zeilor : cîteva cuvinte disparate, mîini care se ating, inimi deschise, toate meschinăriile personale aruncate în foc. Și astfel Molly Pentreath ieși din camera lui Christopher Sorrell cu fața înconjurată de o aură de lumină : eterna capitulare a femeii care devine sacră tocmai în virtutea acestei capitulări !

Se îndreptă spre un grup de bărbați — Sorrell, bătrînul Gaunt, Kennard, Orange și încă vreo doi-trei. Ochii lor o priveau întrebători. Intrase înăuntru ca să convingă un bărbat să-și piardă brațul și să trăiască, sau să rişte ultima lui șansă de a trăi. Veni spre ei cu ochi umezi și strălucitori :

— Vrea să-şi păstreze braţul. Cred că are dreptate.

Nimeni nu scoase o vorbă, dar bătrînul Gaunt îşi scutură capul ca un cal nărăvaş, iar Orange îşi pironi privirea în zid, ca şi cum ar fi scrutat prin el o altă lume. Numai tatăl lui Kit lăsă să-i scape un geamăt ca şi cum s-ar fi frînt ceva înăuntrul lui. În aceeaşi clipă Molly veni lîngă el, îl luă de braţ şi îl strînse cu putere.

În taxi, stătu foarte dreaptă ţinîndu-l de mînă şi uitîndu-se pe geam.

— Da. Cred că are dreptate... Poate ţi se pare o nebunie, un risc crud şi zadarnic. Eu însă — tot mai sper...

Sorrell trecuse dincolo de orice speranţă. Se simţea bătrîn şi trist ; în faţa fatalismului său, speranţa lui Molly i se părea o fluturare de aripi neputincioase.

— Ei... spun că nu există nici o speranţă...

— Bărbaţii aceştia atotştiutori ! Dar Kit vrea să trăiască.

Zîmbi forfotei trecătorilor de pe străzile aglomerate şi dacă mai rămăsese puţină lumină în viaţă, ea o luase cu sine de la căpătîiul lui Kit... Opaiţul lui Sorrell se stinsese ; se afunda în noaptea sufletului său gîndindu-se la ziua de ieri, ca la un trecut ireal, senin şi foarte depărtat...

Molly plăti taxiul şi în sufrageria goală a lui Kit îşi scoase pălăria şi o puse pe servantă.

— Rămîn aici peste noapte. Pot să dorm pe sofa.

— Nu e nevoie, spuse el apatic, se poate aranja un pat. Îmi pare bine că rămîi.

Rătăci prin cameră examinînd distrat mobila, porţelanurile, tablourile ; expresia feţei lui trăda ironia amară care-l stăpînea în clipa aceea.

— Toate acestea... ! Le-am adunat eu însumi piesă cu piesă... Ce folos ? E ca la război — praful se alege de toate.

— A, nu ! protestă ea. Totul va supravieţui.

Îşi opri asupra ei ochii larg deschişi. Schimbarea ei bruscă îl derută, fata asta îndrăzneaţă şi sclipitoare devenea deodată capabilă de profunzime şi compasiune. Era o metamorfoză uimitoare. Înainte îi sugera o aurora pură,

rece, temerară, cu aerul puțin geros. Acum însă... Pînă și vocea ei căpătase accente noi.

— Bănuiesc că n-ai pus nimic în gură de dimineață ?

— Am uitat...

Trase clopoțelul. Toată casa părea să fie în mîinile ei.

— Spune-mi, n-ai putea să ne aranjezi ceva de mîncare ? Domnul Sorrell n-a mîncat nimic.

Femeia dispăru și peste puțin sosi cu tava. Molly mîncă și ea, ca să-l facă pe el să mănînce, și la sfîrșitul mesei îi spuse pe același ton matern :

— Acum culcă-te puțin sau citește ceva. Eu mă duc înapoi la spital. Nu-i nevoie să stai acolo în fața ușii !

O lumină fugară trecu prin ochii lui :

— Dumneata înțelegi lucrurile ! Am început să îmbătrînesc. Nu mai am nervii de altădată.

— Nu-i chiar așa, îl contrazise ea cu blîndețe. Ai avut curajul să ceri totul sau nimic. Și acum, am plecat.

Se aplecă și-l sărută pe frunte :

— Știu să vreau — din răsputeri, să vreau și să simt ! Sînt dintre cei care cred că asta salvează...

4

Molly se întoarse seara tîrziu. Ploua, iar ea mergea prin ploaie și vînt și obrazul îi strălucea de umezeală. „Da, ca o figură din tranșee, o luptătoare curajoasă și dîrză," se gîndea Sorrell, dar pe fața ei mai licărea parcă ceva.

Îl găsi ghemuit lîngă foc, ca și cum frigul l-ar fi pătruns pînă în măduva oaselor. Într-adevăr, fusese la Kit, n-au vorbit nimic, dar a stat lîngă el și l-a ținut de mînă :

— Temperatura a scăzut puțin.

— Ei ce spun ?

— Nu prea multe. Dar Kit luptă, și luptă tare. Ai băut ceaiul ?

Nu, nu-l băuse. Se ridică automat și trase clopoțelul, iar cînd femeia apăru în odaie, nu mai știa de ce o chemase. Se uita la foc cu o privire tristă.

Cele două femei schimbară o privire.

— Poți să ne faci cîte un ceai ?

— Sigur, domnișoară...

Femeia o recunoscuse pe Molly după fotografia care se afla pe biroul domnului Christopher Sorrell — o fotografie furată.

— Domnul Sorrell se simte ceva mai bine.

— Mă bucur foarte mult, domnişoară !

După ce uşa se închise, Molly surprinse ochii lui Sorrell fixaţi implorator asupra ei :

— Spune-mi că ceea ce am auzit e adevărat !

Îi răspunse afirmativ cu o mişcare gravă a capului, adăugînd :

— Sîntem doi care punem umărul : dumneata şi cu mine. El înţelege asta.

Apoi se apropie de el prietenoasă, ca o bună camaradă :

— Îmi vei îngădui să-mi iau partea, nu-i aşa ? N-am să-l îndepărtez niciodată de dumneata.

— Copilul meu, răspunse el întinzînd, mîinile. Dacă trăieşte, vreau să trăiască pentru cariera lui. Asta şi o camaradă alături fac fericirea unui bărbat.

5

Zorile cenuşii ale unei dimineţi de iarnă abia începeau să mijească, cînd Molly ajunse la uşa casei cu nr. 107. Însăşi paloarea chipului ei foarte obosit părea să triumfe asupra sleirii puterilor sale fizice. Avea la ea cheia de rezervă şi o vîrî în broască cu o mînă fermă. Femeia de serviciu freca parchetul. Trecu pe lîngă silueta întrebătoare, îngenunchează, şi intră în sufragerie unde Sorrell şedea nemişcat în faţa căminului. Adormise. Capul îi atîrna pe piept, iar mîinile se odihneau pe braţele fotoliului.

Se opri lîngă el şi îl privi cu un zîmbet uşor de compătimire şi cu o urmă din vechea ei maliţie tremurînd în colţul gurii.

Bătrînul gladiator, cu părul alb, înfrînt de somn şi de tensiunea aşteptării ! Îl şi vedea înălţînd capul brusc şi privind-o semeţ. Ave, Caesar !...

Îi atinse umărul. Bărbatul se trezi exact cum prevăzuse, cu o ridicare bruscă a capului şi un suspin adînc. Privirea lui era dură şi nerăbdătoare totodată.

— Cum e ?...

— Şase ore de somn !

— Eu ?

— Nu ! Kit ! Temperatura normală ; braţul s-a dezumflat aproape la jumătate.

Sorrell sări din fotoliu clătinîndu-se :

— Doamne !... Atunci braţul... ?

— Salvat ! L-am lăsat pe doctorul Orange cu o barbă oribilă, rînjind ca o maimuţă în extaz !... O... dragul meu...!

A trebuit să-l susţină şi să-l ajute să se aşeze iar.

— Îmbătrînesc..., murmură el, Doamne, cum îmbătrînesc !...

CAPITOLUL XXXVII

1

Kit coborî treptele spre Green Park şi după ce-şi consultă ceasul de la mînă porni pe Queen's Walk. Era întîia zi de primăvară şi lumea îşi pierdu deodată aspectul jerpelit, iar iarba — poleită de soare — căpătă o tentă uşoară de verde. Culoarea dură a cerului se îndulcise pentru o clipă şi pînă şi feţele oamenilor — ale orăşenilor — păreau mai blînde şi nu atît de grosolane.

O bancă îl îmbie să se aşeze şi Kit luă loc sub crengile dezgolite ale unui platan. La celălalt capăt al băncii, o pereche de nemţi — un bărbat şi o fată tînără — vorbeau între ei în limba lor guturală răsfoind un ghid Baedecker. Faţadele pitoreşti şi variate ale caselor se încălzeau la soarele după-amiezii, atît de individuale şi atît de specific engleze şti, în stilul unor epoci care au murit. Privirea lui Kit fu atrasă de o anumită casă din cărămidă brună cu reflexe aurii pastelate, cu obloanele închise, înconjurate de un cadru vopsit în albastru pal, şi cu un vechi balcon

negru. Un castan își deschidea mugurii verzi pe fondul acestui zid de cărămidă în tonuri calde cu pete albastre și frumusețea ansamblului îl emoționă.

Da, viața era frumoasă. Kit se uită din nou la ceasul lui de mînă și în timp ce se lăsa mîngîiat de razele soarelui, arunca din cînd în cînd o privire rapidă înspre Piccadilly. Un bărbat bătrîn, pesemne vizitator obișnuit al parcului, destul de jerpelit, se așeză lîngă el pe bancă și scoțîndu-și pipa, apropie un chibrit de restul de tutun rămas nears pe fundul ei. Deși, după toate aparențele, dăduse pe gît un pahar-două, îl examina pe Kit cu un interes apreciativ și o istețime care părea să ghicească sensul acelor întoarceri rapide și nerăbdătoare ale capului. Iată un tînăr cavaler care își așteaptă iubita ! E o treabă bună pentru o asemenea după-amiază de aprilie. Și ochii mici și albaștri pe fața buhăită cercetau încălțămintea, pantalonii, profilul brun, frumos cizelat, al lui Kit, ca să descopere brusc că propria cutie de chibrituri era goală.

— Nu cumva aveți un chibrit, domnule ?

Vorbise ca un om care cunoscuse vremuri mai bune. Kit scoase o cutie de chibrituri și observă ghetele peticite și pantalonii roși, manșetele și gulerul jegos ale unei redingote vechi. Omul trăgea cu nădejde din pipă ; o barbă căruntă, țepoasă, nerasă de cîteva zile îi acoperea toată bărbia, iar pe nas și obraji se vedea o rețea deasă de vinișoare roșii.

— Vă sînt îndatorat, domnule.

Înapoie cutia și zîmbi cu gura știrbă spre vecinul său mai norocos.

— Merită să trăiești pe o zi ca asta.

— Așa e !

— Chiar și unul ca mine ! Picioarele — uscate, vîntul nu mai fluieră pe sub ceea ce s-ar putea numi cu multă indulgență o cămașă. Ce colorit frumos, nu-i așa ?

Arătă cu coada pipei spre casa brună, tivită cu albastru.

— Odinioară am lucrat și eu puțin cu pensula, înainte de a începe să-mi pictez nasul. Ha ! ha ! ha !

Rîse, iar Kit simți căldura soarelui și compătimirea umană a omului fericit. Mîna îi dispăru în buzunarul pan-

talonului chiar în momentul cînd pe Queen's Walk apăru o siluetă subţire ce se apropia legănîndu-se uşor ca însăşi primăvara. Strecură pe ascuns două jumătăţi de coroană într-o palmă primitoare.

Kit se ridică în picioare şi individul jegos făcu la fel.

— Prea îndatorat, domnule... Nu vă deranjaţi pentru mine. Doamna poate să ia locul meu.

Îi adresă lui Kit un zîmbet prietenos, omenesc şi aruncînd o privire respectuoasă şi admirativă spre tînăra femeie, îşi ridică gambeta ponosită şi se depărtă tîrşîindu-şi ghetele scîlciate, după ce măsură perechea germană cu un aer dispreţuitor. Tineri însuraţi în călătorie de nuntă ! Fritzi ! Limba lor păsărească tot mai păstra mirosul acela vechi şi aproape uitat al războiului. Oricum, ce naiba căutau în Anglia ? Îl făceau să-şi aducă aminte de lagărul de prizonieri în care fusese închis şi de femeile germane care obişnuiau să stea lîngă gardul de sîrmă ghimpată şi să-şi bată joc de ei. Se întoarse o clipă ca să observe întîlnirea acelor doi. Englezi ! Oameni de-ai lui ! Pe cuvînt, o fată grozavă : se mişcă de parcă corsetele şi toate celelalte care încătuşează femeia ar aparţine trecutului ! Tipul de femeie suplă ca o trestie, îndrăzneaţă, vioaie, cu păr negru şi pielea albă. Să fie al naibii dacă nu admirase întotdeauna acest gen de femei ! O pereche frumoasă, şi să le dea Dumnezeu noroc !

Kit se aşeză pe locul lăsat liber de bătrîna epavă şi i-l dădu pe al său lui Molly. Perechea germană, cuprinsă brusc de o simpatie internaţională, se ridică şi se depărtă discret.

— Te-ai bronzat, spuse Molly.

El şedea alături de dînsa zîmbind şi privind-o în ochi.

— N-am putut să-ţi spun ceea ce doream... ieri... la Chelsea. Timpul şi locul...

— Este foarte plăcut aici. Verdele acesta proaspăt...

Kit se aplecă spre ea :

— Molly, de ce nu mi-ai pus condiţii ?

Ea îi privi ochii, apoi cravata :

— Parcă poţi, atunci cînd viaţa se năpusteşte asupra ta în felul acesta ? Am capitulat.

— Ai dat totul cu braţele deschise. La fel vreau să fac şi eu...

Ea ridică mîna, vrînd să spună ceva, dar el i-o luă și i-o ținu ușor pe bancă :

— Nu, e rîndul meu. Acum înțeleg mai bine lucrurile. M-am gîndit mult... în timpul cît am fost departe. Totul a început de atunci... Ascultă !...

O privea intens, plin de fericire.

— Munca ta contează la fel ca și a mea... Amîndoi sîntem niște lucrători și cred că munca este copilul celui care muncește. Împărțim casa pe din două, sau fiecare — o casă numai pentru el. Tu în climatul tău — eu — în al meu. Fără sentimentalisme sîcîitoare : venim și plecăm cînd ne place.

Îi acoperi mîna o clipă cu palma lui.

— Am citit ultima ta carte : e grozavă. Sînt mîndru, dar voi deveni mult mai mîndru, pentru că învăț... În anumite privințe, draga mea, sînt un copil neștiutor.

Mîna ei se întoarse pe bancă și se lipi de a lui :

— Unele lucruri sînt mai importante decît cărțile. Fii răbdător cu mine, Kit, uneori...

2

Sorrell își terminase ceaiul. Umplu pipa, o aprinse și după ce stătu puțin în fața geamului deschis, cu chipul îngîndurat, pufăind la intervale regulate, ieși afară în grădina lui. În ultima vreme încărunțise mult — de cînd cu criza din viața lui Kit — și silueta lui putea să pară singuratică oricui, în afara florilor de la picioarele sale. Rătăci cîtva timp pe sub pomii în floare și printre straturile cu primele flori de primăvară. Anul acesta era un spectacol minunat, cel mai frumos din cîte văzuse vreodată și Sorrell gustă bucuria rară și atît de scurtă a unei seri desăvîrșite cînd ochii sondează mai adînc, iar mirosmele devin mai pătrunzătoare. Se așeză pe o bancă rustică sub un pom fructifer dominînd o învălmășeală aproape sălbatică de aubrieții purpurii și roz, margarete roșii, miozotis albastre, lalele sîngerii și galbene, micsandre siberiene de un portocaliu aprins. Nu-și putea lua ochii de la toată această feerie ; ședea pufăind din pipă, furat

de gînduri. Poate că ultimii şi cei mai buni prieteni ai omului sînt florile. Ele nu te decepţionează niciodată.

În timp ce se apleca să atingă o floare, se gîndi la moarte. Acum se gîndea destul de des la moarte ca la o cădere de frunze toamna, cu o seninătate surprinzătoare. Îşi amintea de zilele cînd cunoscuse frica oarbă. Resimţise aceeaşi teroare cînd se temuse pentru viaţa fiului său, dar asta pentru că ghicea în Kit o tinereţe avidă de viaţă. Moartea lui Christopher ar fi fost o tragedie. Dar moartea în sine nu este tragică cînd ţi-ai atins ţelul urmărit. Este ca somnul care vine la sfîrşitul unei vieţi harnice.

Îşi reaprinse pipa şi se gîndi la căsătoria lui Kit, ce urma să aibă loc în iunie. Era mulţumit. Poate că în urmă cu cinci ani s-ar fi ridicat împotriva lui Molly, dar acum ajunsese la concluzia că viaţa este un proces de înflorire şi rodire, un mister minunat la care trebuie să participi, iar nu să-l împiedici. — Să fie fericiţi ! Kit să-şi iubească soţia ! — Există lucruri ce nu se pot uita şi Sorrell înţelegea, poate fără să-şi dea seama, că pe măsură ce fiul său se va apropia de maturitatea finală, amintirea tatălui său va dăinui din ce în ce mai vie şi mai măreaţă, ca o apropiere mereu prezentă. Să trăieşti astfel în amintire şi în inimă nu era puţin lucru, iar pentru Sorrell această memorie luminoasă şi perpetuă ar fi ca o supravieţuire.

Dar ceasul cel mai fericit al zilei se afla încă înaintea lui. Sorrell părăsi banca şi îndreptîndu-se spre o magazie de cărămidă roşie în care îşi ţinea uneltele, luă de acolo o săpăligă, o lopăţică şi o furcă de plivit. Pămîntul din straturile de trandafiri trebuia afînat — şi unde mai pui că apăruseră buruieni printre violete. Îşi scoase haina, o atîrnă de creanga unui pom şi se apucă mai întîi de săpat. După ce afînă bine pămîntul din straturile de trandafiri, trecu la violete. Straturile cu violete fuseseră acoperite din toamna trecută cu pămînt gras, iar buruienile vechi, neputrezite, încolţiseră din nou : fire de măcriş, pintenul cocoşului, iar ici-colo ierburi răzleţe. Era o treabă care cerea multă migală şi răbdare şi Sorrell, aplecat, mînuind furca de plivit, uitase de toate în afară de buruieni şi de corolele albastre, galbene şi purpurii ale florilor.

Deodată se aşeză pe vine şi rămase nemişcat cîteva secunde cu o privire atentă care exprima neliniştea. Nu

teamă, ci doar grijă. Nu era prima dată că-l apuca acest junghi, ca şi cum o mînă ar fi răsucit ceva în stomac. Era ceva straniu, penibil, supărător. Observă că durerea revenea atunci cînd se apleca. Dar, ce naiba, grădinărit fără să te apleci nu se poate !

După un minut sau două durerea trecu şi Sorrell îşi reluă plivitul. Curăţase stratul pe jumătate şi era pe cale să-şi schimbe poziţia cînd durerea îl apucă cu o violenţă care îl făcu să-şi piardă respiraţia. Lăsă să-i cadă lopăţica din mînă şi se ridică apăsîndu-şi palma pe stomac, conştient că durerea aceasta avea ceva ameninţător şi ciudat. Simţea o greaţă uşoară şi o senzaţie de leşin.

Se duse să se aşeze pe bancă. Nu era speriat, doar curios şi tulburat. Instinctiv mîna îi exploră acea porţiune a peretelui abdominal în spatele căruia se ghemuia durerea. Era în partea de sus, în spaţiul în formă de V dintre coaste. Nu constată nimic în afară de o încordare a muşchilor.

„O indigestie... îşi spuse. Am stat aplecat după masă".

Dar în mintea lui se cristaliza bănuiala că semnificaţia acestei dureri era cu totul alta. Suferise de indigestie în trecut, dar senzaţia nu fusese aceeaşi. Îl săgetase dintr-odată şi rămăsese ca un nod de spaimă chinuitoare, ca şi cum o gheară i-ar fi scormonit măruntaiele.

Şedea atent şi uimit, respirînd cu multă grijă. Durerea se stingea, lăsîndu-l cu o senzaţie de uşurare fizică, deşi încordarea din mintea lui mai stăruia încă. Era conştient de o vagă primejdie.

Auzi o voce alături de el :

— Ce s-a întîmplat, Stephen ?

Se întoarse şi o văzu pe Fanny Garland, cu faţa ei deschisă dar îngrijorată. Maturitatea venise la ea sub o înfăţişare plăcută ; în ochii ei albaştri licărea o caldă înţelepciune.

— A, nimic : o indigestie. Am stat aplecat imediat după masă. Am început să îmbătrînesc !

Îi adresă un mic zîmbet bizar :

— Cred că un ceai chinezesc mi-ar face bine.

Femeia se uită la el cu gravitate :

— Ai face mai bine să consulți pe cineva... pe Kit, de pildă.

— A, nu-i nimic ! Dacă o să mă doară mai rău, poate. Trebuie să termin de plivit...

3

Cu două săptămîni înainte de căsătoria lui Kit, durerea de sub coaste deveni mai persistentă. Înainte fusese intermitentă și capricioasă ; s-a întîmplat chiar să nu aibă dureri o săptămînă întreagă. Se adresă unui medic din Winstonbury care întîmplător îngrijise un călător la *Pelicanul :*

— Sufăr de indigestii. Poate că-mi dați ceva ca să scap de ele.

Doctorul examină limba lui Sorrell, îi puse cîteva întrebări, îi indică ce anume să nu mănînce și îi prescrise o simplă poțiune :

— Dacă asta nu te ajută, să-mi dai de știre !

O ameliorare de scurtă durată fu urmată de o recrudescență îngrijorătoare. Nu numai că durerile erau mai persistente și mai frecvente, dar Sorrell avea impresia ciudată că între coastele lui se afla ceva, un corp străin, obscur și din ce în ce mai definit. Noaptea, culcat în pat, cînd își apăsa ușor mîna pe trup, i se părea că întîmpină o rezistență care putea să fie, dacă nu era chiar, o formațiune nouă. Nu era propriu-zis speriat, dar rămînea treaz, cuprins de înfiorare și neliniște, cu senzația subită de nesiguranță pe care ți-o dă apropierea necunoscutului.

Ei, ce-i de făcut ?... Mintea îi era preocupată de apropiata căsătorie a lui Christopher, această nouă aventură a vieții lui. Trebuia să se ducă pe Welbeck Street cu cîteva zile înainte de eveniment și nu dorea cîtuși de puțin să afișeze la nunta fiului său o figură de om bolnav. Viitorul era plin de planurile lor. Aveau de gînd să păstreze vila de la Marley și etajul de sus al casei de la nr. 107 îi va aparține lui Molly. Căzuseră de acord să lucreze amîndoi în aceeași casă. La Marley, soția lui Kit se va putea retrage ori de cîte ori ar simți nevoia. Kit va veni acolo pentru *week-end,*

ca să facă baie, să vislească și să se bronzeze la soare, în timp ce Molly — în plin elan creator — va trage perdeaua despărțitoare la o parte :

„Acum hai să ne jucăm. Am pus totul pe hîrtie și sînt fericită !..."

Sorrell zăcea treaz, cu mintea încordată și cu corpul acela străin care-și croia lacom drum sub coastele lui. Scrută cu curaj o posibilă realitate. Două-trei săptămîni de stoicism, alimentat de o resemnare de soldat ! Nu avea de gînd să se plîngă și dacă răul era ceea ce credea el că este, atunci va trebui să-l înfrunte pînă la capăt. Nu dorea să se facă nici un fel de tapaj în jurul lui. Iar în ce-l privește pe doctorul din Winstonbury, Sorrell hotărî să-l lase să creadă că sticla lui de poțiune și-a făcut efectul.

Își adună întreaga energie și își compuse o față senină. Va continua să reziste făcîndu-și datoria în tranșee pînă la capăt, după care se va retrage în cantonament cu un zîmbet încremenit pe buze. Trebuie să rabde.

Observă că începuse să slăbească văzînd cu ochii, deși pofta de mîncare nu-i scăzuse.

În dimineața cînd se pregătea să plece în oraș, constată în timp ce se bărbierea, că pielea lui căpătase o nuanță ușor gălbuie...

4

În seara din ajunul căsătoriei, Kit se uită deodată atent la tatăl său. Fusese absorbit — într-adevăr, euforic absorbit — de viitorul lui nou și misterios și acum cînd acesta era atît de aproape, păru să revină o clipă la realitatea obișnuită, asemenea unui om care își face bagajele în vederea unei călătorii și care își dă seama, după ce a terminat, că pînă mîine mai are înaintea lui o noapte întreagă.

Stăteau de vorbă lîngă fereastră.

— Nu prea arăți bine, pater.

Sorrell schiță un zîmbet bizar, evaziv :

— Mă supără un pic ficatul. Poate că fumez prea mult. Cred că am să mai reduc porția.

— Nu te doare nimic ?

— A, nimic !
— Sigur ?
— Absolut.
— Fără ascunzişuri, ştii, vorba noastră.
— Da, fără ascunzişuri, băiete, spuse Sorrell simţind parcă gustul amar al acestei minciuni pioase...

5

La petrecerea care urmă după căsătorie, după ce se linişti primul val de felicitări, cîţiva dintre cei care îl cunoşteau bine pe Stephen Sorrell fură izbiţi de schimbarea ce se petrecea în el. Stătea retras lîngă o sofa neocupată, cu o privire goală, indescriptibilă. Era îngrozitor de palid. Şi unii dintre cei care ţineau la el s-au gîndit că poate s-a retras de o parte ca să-şi înăbuşe emoţia adîncă ce-l stăpînea. Îl lăsară în pace să-şi revină şi să se întoarcă din nou zîmbitor în mijlocul invitaţilor.

Tom Roland fu cel care îl surprinse îndreptîndu-se grăbit spre masa unde un chelner umplea paharele cu şampanie. Sorrell smulse aproape un pahar şi îl dădu pe gît, cu o mînă sprijinindu-se de masă. Întinse mîna după al doilea pahar şi îl bău de asemenea cu înghiţituri mici şi anevoioase.

Roland veni încet spre el :

— Te simţi puţin... ameţit, bătrîne ?

Sorrell stătea cu maxilarele încleştate. Se prinse cu mîna de umărul lui Roland :

— Lasă-mă să răsuflu o clipă... o să-mi revin imediat... Nu vreau să fiu ca o fantomă tocmai acum, la...

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic... O ameţeală trecătoare... Sînt o muiere bătrînă, Tom ! Gata, mi-e mai bine...

Vinul îşi făcuse efectul şi spasmul durerii insuportabile se stinse treptat ; faţa i se coloră uşor. Arăta îmbujorat şi zîmbitor cînd vocea lui Kit se auzi din mulţime.

— Unde e tata ? Unde a dispărut ?

Roland ridică mîna :

— E aici, bea în sănătatea voastră !...

Kit îşi croi drum pînă la el. Arăta fericit, atît de fericit încît inima lui Sorrell zvîcni dureros.

— Pater, te-am căutat peste tot.

Zîmbind mereu, Sorrell avansă o glumă jalnică.

— Tom şi cu mine, sîntem o pereche de băutori înveteraţi !...

— Molly se pregăteşte să taie torta şi vrea să fii de faţă...

— Bine, băiete, şi Sorrell îşi luă fiul de braţ.

O jumătate de oră mai tîrziu îi văzu evadînd printr-o mulţime de femei însufleţite şi o ploaie de petale de trandafiri. Stătea pe treapta cea mai de jos, sub baldachinul alb şi roz. Petalele de trandafiri plouau peste el. Kit se opri cu faţa îmbujorată, cu ochii uşor înceţoşaţi.

— La revedere, dragul meu pater !

— La revedere, băiete ! Mult noroc şi Domnul să vă aibă în pază !

Îi strînse mîna lui Kit. Simţi căldura moale a buzelor lui Molly cînd îl sărută. Şi tinerii plecară...

CAPITOLUL XXXVIII

1

Sorrell le scrise în Elveţia două-trei scrisori pline de optimism. Dar, cum durerea crescîndă începuse să submineze forţa fermecată a tăcerii sale, chemă doctorul din Winstonbury. De astă dată nu-şi mai impuse nici o reticenţă şi nu mai pomeni de vreo sticlă cu doctorie. Sorrell, a cărui tentă galbenă se accentuase, vorbi cu francheţea omului care nu mai are nimic de pierdut :

— Aş vrea să mă examinezi. Cred că am o umflătură aici.

Observă privirea gravă și mîhnită a micului doctor. Îl examină, îl palpă și îl ciocăni atent, punîndu-i întrebări precise.

— Cît a trecut de cînd te-am văzut ultima oară ?

— Cinci sau șase săptămîni.

— Dar... de ce naiba...

Cum stătea întins pe pat, Sorrell își săltă capul de pe pernă și zîmbi :

— Aveam motivele mele. Îmi dau seama foarte bine că numărul meu s-a terminat. Dacă ai putea să-mi ușurezi durerile...

— Dragă domnule, nimic nu este sigur. Aș vrea să consulți pe cineva la Londra. Pînă atunci vreau să faci o radiografie. Înclin să cred că boala dumitale se află pe undeva în jurul colecistului.

Sorrell făcu radiografia și diagnosticul nu mai putea fi pus la îndoială. Micul doctor fu primul care își strînse buzele cu gravitate în fața concluziei inevitabile.

— Te sfătuiesc stăruitor să te vadă cineva...

Sorrell nu se aștepta să scape de ceea ce-i fusese sortit :

— Aștept pînă se întoarce fiul meu. Este plecat în Elveția.

— Dar, domnule dragă, dacă tumoarea este operabilă...

— Nu, mulțumesc. Și afară de asta, este doar o chestiune de cîteva zile. Dacă m-ai putea ajuta să lupt împotriva durerii...

Din ziua aceea Sorrell începu să ia morfină.

Primise două scrisori de la Thomas Roland și evitase să răspundă direct la întrebarea vechiului său prieten. Cu o săptămînă înainte de întoarcerea lui Kit și Molly, Roland și Cherry veniră cu mașina să-l vadă. Sosiră neanunțați și Roland vorbi cu Fanny Garland și cu doamna Marks înainte ca Sorrell să afle de sosirea lor. Ochii celor două femei exprimau o adîncă tristețe.

Roland îl găsi pe Sorrell întins pe șezlong în grădină, lîngă tufele lui de trandafiri. Avea privirea aceea deosebit de senină a omului al cărui trup se află sub efectul morfinei, dar al cărui creier este calm și lucid. Ochii păreau foarte mari, poate pentru că obrazul începuse să i se

subțieze și să se alungească. Erau niște ochi extraordinar de inteligenți, vii, de o transparență bizară, plini de curiozitate, nelăsînd să le scape nici un amănunt.

Roland se așează lîngă el pe iarbă și se uită la trandafiri. Era izbit de schimbarea care se petrecuse în prietenul său, de profilul lui ascuțit și tenul galben. În cele două sau trei săptămîni care trecuseră, aceste simptome fatale se accentuaseră necruțător.

— Ai primit vești de la Kit, nu-i așa ?

— Da. Se vor întoarce săptămîna viitoare.

Roland se pregătea să pună o întrebare și cum ezita să o formuleze, Sorrell îi spuse adevărul :

— Am cancer, bătrîne.

În vocea sa nu răzbătea nici o umbră de emoție și Roland îi văzu ochii fixați asupra florilor cu o tandrețe blîndă și melancolică.

— Mă bucur că am apucat să văd trandafirii înfloriți. Și pe Kit — însurat. Cred că va fi o căsătorie fericită...

Roland articulă cu glas înecat de emoție :

— Dar... bătrînul meu prieten... de cînd... ?

— De cîteva luni, cred... Am bănuit-o mai demult... Doctorul meu încercase să mă facă să cred că am pietre la ficat sau așa ceva... dar eu eram perfect sigur.

— Kit știe ?

— Nu. Am socotit că va fi timp destul să afle cînd se va întoarce la munca lui.

— Dar — desigur — se poate face ceva ? De ce n-ai spus nimănui nimic ? De ce n-ai consultat... ?

Ochii mari și atît de umani îl priviră zîmbind :

— A ! Nu știu nici eu. La urma urmei, eu mi-am terminat misiunea, bătrîne. Și într-un fel, nu voiam să mă las chinuit. Am fost foarte norocos. Viața este o treabă foarte urîtă pentru mulți oameni. Bine că cel puțin nu-și dau seama cît este de urîtă.

Roland ședea ghemuit, cu un aer posomorît.

— Dacă aș fi bănuit...

Sorrel continuă să vorbească, scutindu-și astfel prietenul de alte comentarii.

— Nu cred în nimic. Mi-am împlinit o datorie de un fel special și mi-a plăcut. Toate aceste lucruri mă depă-

şesc. Altădată am crezut că există un plan prestabilit în lume ; dar pe urmă... Am constatat că sînt destule argumente împotriva unei asemenea idei ! Pur şi simplu o luptă între forţe oarbe — ce se împung ca o turmă de vite. Şi totuşi — există multe lucruri frumoase ; lupta pe care plantele, aceste fiinţe vii, au dus-o împotriva demonului răutăţii impersonale. Da, şi nici măcar a răutăţii. Ceea ce m-a frapat întotdeauna, Roland, a fost faptul că nici o forţă superioară nu se sinchiseşte de noi. Este duritatea ultra-impersonală a vieţii. Noi nu contăm absolut deloc. Omul are importanţă numai pentru sine însuşi şi duce o luptă singuratică împotriva indiferenţei. Un grădinar ştie acest lucru. Florile lui duc aceeaşi luptă singuratică şi poate că de aceea le iubeşte atît şi soarta lor îl înduioşează. Omul inventează religia ca să mascheze întreaga oroare pe care i-o inspiră indiferenţa totală a universului, căci este într-adevăr ceva oribil. Încearcă spiritismul, sau orice altceva ca să evadeze, să dea vieţii culoare. Eu unul mă simţeam întotdeauna pornit, nu numai împotriva învălmăşelii umane, ci şi împotriva piciorului greu al nepăsării universale — a acestui picior care te striveşte. E o întîmplare dacă nu te calcă. Se spune că Ajax era nebun pentru că sfida fulgerul, dar nu era ; Ajax ştia ce face. La fel şi eu am mers înainte cu un rînjet de fiară pe faţă. Iar acum... sînt obosit. Simt că am tras pe sfoară marea indiferenţă... un pic, căci mi-am împlinit datoria pînă la capăt, în ciuda ei. Prea puţin îmi pasă că şi-a pus laba enormă peste mine... pînă la urmă ! Mi-am ţinut spatele de pigmeu drept şi am bîzîit puţin înainte ca ea să mă fi strivit de geam...

Roland rămase cîtva timp cu ochii aţintiţi în gol fără să zică nimic, căci adevărurile rostite de un om condamnat la moarte pot fi uneori înspăimîntătoare...

2

Christopher Sorrell scria nişte scrisori, a doua zi dimineaţă după întoarcerea sa pe Welbeck Street, cînd răsună colopoţelul de la intrare. Femeia veni să-l anunţe pe domnul Thomas Roland.

— Poftește-l înăuntru !

Kit se întoarse pe fotoliul lui. Avusese două ore foarte încărcate, cînd își preluase obligațiile de serviciu de la Simon Orange, care îi ținuse locul pe timpul absenței sale. Lui Tom Roland însă chipul lui îi apăru fericit și ars de soare. Kit avea o fire mai expansivă și mai sociabilă decît tatăl său ; îi întîmpina pe oameni — chiar și cunoștințe întîmplătoare — cu un zîmbet binevoitor, poate pentru că nu purta în el povara luptei pentru existență. Dar Roland nu era o cunoștință întîmplătoare.

— Hello ! Ce mai face familia ?

Zîmbetul lui Roland îl intrigă. Era afectuos, dar oarecum enigmatic, răsărit parcă de după un nor.

— Familia mea face un vacarm atît de mare în camera copiilor încît din spirit de autoapărare a trebuit să bat în retragere. Ai avut o vacanță frumoasă ? Se pare că da !

— Splendidă !

Kit aștepta. Se întreba de ce venise Roland să-l vadă la ora aceea și zîmbetul de pe chipul lui era ca un gest amabil și prevenitor al mîinii. Desigur, nu din motive personale sau profesionale. Capul mare a lui Roland semăna cu o pîine rotundă, bine rumenită.

— Chery și cu mine am fost la Winstonbury.

Felul în care o spuse îi păru lui Kit începutul unei povești pentru copii : a fost odată, ca niciodată...

— Ce mai e nou pe acolo ? Am primit două-trei scrisori frumoase de la „pater". Ne-am gîndit să mergem pe la el duminica viitoare.

Roland își coborî privirea în pămînt.

— Tatăl dumitale crede că are cancer...

Kit plecă la Winstonbury în aceeași după-amiază și Molly îl însoți. Călătoreau singuri într-un compartiment de clasa întîi. Kit se uita fix pe fereastră. Molly, care trăia în două lumi — cea a spiritului ei creator și cea reală a simțurilor, ședea cufundată în gînduri. Kit venise la ea cu o figură descompusă... Vorbise foarte puțin : „Aș dori să vii cu mine. Vrei ?" Își împachetară lucrurile în grabă, luară o masă frugală și în taxi el îi dezvălui cîte ceva din grija care îl frămînta : Sorrell era bolnav. Molly avea impresia că soțul ei își făcea reproșuri, și că, într-un fel era

amestecată și ea. Nu e ciudat, își spunea ea, că nu poți înțelege starea de spirit, tulburarea unui partener iubit și cauzele care ascund o mîhnire ? Molly începu să reflecteze asupra vieții, așa cum o simțea și o vedea și așa cum izvora ea din subconștient. Hotărît era mai ușor să scrii decît să citești. Știa totul despre oamenii din cărțile ei ; de fapt, îi simțea mai familiari decît pe bărbatul care ședea acum în fața ei, în colțul opus. O chemare pasionată o atrăgea spre el. El constituia una din problemele ei, poate problema cea mai dragă, deoarece trebuia să-l înțeleagă și această înțelegere însemna pentru ea o constrîngere permanentă, prețioasă și acută totodată ; neacceptarea, nerezolvarea ei ar fi dus-o la cel mai sigur și dureros eșec.

Ședea tăcută și nemișcată. O parte a ființei sale căuta parcă pe dibuite calea spre gîndurile ascunse ale tovarășului ei. Și deodată simți că reușea, că atingea ițele supărărilor care îi umpleau inima și că putea să le aline.

Ochii lui îi întîlniră privirea cu un fel de jenă întrebătoare. Își dădu seama de gîndurile ei :

— Îmi pare rău că te-am tîrît după mine.

— N-are de ce să-ți pară rău. Eu am fost aceea care te-am dus departe de aici.

Se uita la ea ușor surprins :

— Ce-i asta, Molly ? Cum... ?

— El ne-a ascuns ceva și ție și mie.

Kit se ridică și veni să se așeze lîngă dînsa :

— Roland spune că e cancer.

Mîna ei dreaptă o găsi pe a lui :

— O, dragul meu !...

Fața lui se crispă :

— Ce brută oarbă am fost ! Mă gîndeam că pur și simplu arată slăbit. L-am întrebat... Abia acum... înțeleg totul. M-a înșelat... Dar eu... ar fi trebuit să-mi dau seama. Omul a cărui meserie... Iar eu n-am observat nimic la el... la omul care mi-a dat totul... totul... Eram prea fericit, din cale afară de fericit...

Simți apăsarea degetelor ei :

— Sînt și eu de vină, iubitule.

— Tu, nu !

— Ba da !

— Dar gîndește-te ! Gîndește-te ce fel de om este — să ascundă așa ceva — să ne lase să ne căsătorim și să plecăm. Iar eu m-am lăsat prostit ! Ce trebuie să-și închipuie despre mine ?

Molly îl trase spre ea :

— El a vrut așa...

— Bietul tata !...

— Dar ce om extraordinar ! Opera lui este pentru el lucrul cel mai formidabil în viață, Kit, singurul care are importanță, care înseamnă atît de mult... încît l-a făcut fericit...

— Fericit !...

— Da. Ai să înțelegi acest lucru. Și chiar îl înțelegi ! Ce amintiri vom purta în inimă, în viitor... !

— Și ce rană ! spuse el.

Molly oftă :

— O amintire poate să fie o rană ; dar ce-ar fi viața fără ele ? Asemenea răni sînt sfinte.

3

Christopher își găsi tatăl tot acolo unde îl găsise Thomas Roland cu o săptămînă înainte, întins pe șezlong în grădina lui, în mijlocul florilor. Era o seară senină, fără vînt, iar chipul și ochii omului condamnat împărtășeau această seninătate. Întinse către fiul său o mînă subțire.

— Ei, dragă băiete...

Văzu îndată că Kit știa, avea durerea întipărită pe față.

— Tată, de ce nu mi-ai spus ?

Sorrell zîmbi și rămase tăcut, dar Kit se dădu la o parte și se opri cu mîna sprijinită de trunchiul unui pom bătrîn. Vorbea cu greutate :

— Ar fi trebuit să-mi dau seama... Mi-ai dat totul ca să fiu pregătit pentru munca mea ; și totuși... acum cînd ai avut nevoie de mine... toată știința mea dobîndită datorită ție...

— Dar te-am mințit. Cred că a fost una din foarte puținele minciuni...

— Totuşi, eram obligat să văd. Ai lăsat lucrurile să meargă înainte, iar pe noi ne-ai lăsat să plecăm ca doi nebuni orbi şi egoişti.

— A fost plăcerea mea, băiete...

Kit vru să spună ceva, dar se mulţumi să strîngă din umeri şi să-şi dea capul pe spate. Veni mai aproape de şezlong.

— Vreau să te examinez, spuse încet, privindu-şi tatăl cu gingăşie nespusă.

— Mai este nevoie ?

— Tată, trebuie.

Sorrell îşi îndreptă cu greutate pieptul, iar Kit se aplecă să-l ajute să se ridice din şezlong. Intrară în casă împreună şi trecură în salon.

— Să mă întind pe sofa ?

— Da. Lumina e destul de bună... Trebuie să te dezbraci... Lasă-mă pe mine.

Sorrel zăcea cu ochii închişi, cu o pernă sub cap, în timp ce mîinile fiului său îl palpau atent. Erau reci şi ferme, dar dincolo de această linişte aparentă Sorrell îl simţea tremurînd. Aşadar, nu-i era totuna... Mulţumi, vieţii, căci grija fiului său îi aducea o uşurare infinită.

— Te doare la atingere ?

— Puţin...

— Lasă-te moale, tată, şi respiră adînc.

Sorrel deschise ochii o clipă şi văzu scrisă pe faţa lui Kit sentinţa de moarte. Urmă o lungă tăcere. Kit trase la loc cămaşa tatălui său ca şi cum ar fi tras o cortină, se depărtă şi se opri privind afară pe fereastră.

— Aş vrea să te vadă Orange.

— Bine !

— Am să-i telefonez... Nu poţi să judeci cu toată claritatea cînd eşti...

Sorrell îşi puse bretelele ; făcu o mică sforţare ca să se aşeze.

— Ştiu, dar bănuiesc că nu mai există îndoială, băiete. Pot să scriu „sfîrşit" în josul paginii. Nu mi-e frică.

Kit îşi umezi buzele.

— E infernal. Pur și simplu infernal... Ai fi putut să scapi de asta... Să mai trăiești încă mulți ani...

Sorrell schiță un mic zîmbet de revoltă :

— Da. Dar n-a mers. Afară de asta — eu mi-am îndeplinit misiunea. Sînt chiar un pic mîndru de asta, băiete.

Mîinile lui se agățară de cadrul de lemn al sofalei.

— Ai putea să-mi faci o injecție subcutanată ? Am nevoie de ea chiar acum... Durerea... începe iar...

— O, Doamne ! suspină Kit în inima lui.

4

Simon Orange și Christopher ieșiră în grădină și după ce aruncă o privire îndărăt spre fereastra tatălui său, Kit îl conduse afară din curte pe una din pajiștile din jurul hotelului.

— Ei, ce spui ?...

Orange își lăsă capul în jos :

— Mi-e teamă că asta e... Aproape sigur. Cred că o duce de luni de zile...

Nu se uita la Kit.

— Se mai poate face ceva ?

— Bătrîne, dumneata oare ai încerca ?

— Ah, știu ! Nici o speranță... Nici măcar o intervenție paliativă. Ficatul i-a ajuns pînă la ombilic... O masă canceroasă...

Orange dădu din cap :

— Morfină, nimic altceva. Îi spui dumneata sau să-i spun eu ?

Ochii lui Kit erau de un albastru intens :

— Îi spun eu. Cred că știe. Tatăl meu... E un tip extraordinar. Nu există altul ca el și nici nu va exista ; niciodată...

5

În noaptea aceea, pentru prima oară în viața ei, soția lui Christopher Sorrell văzu lacrimile unui bărbat...

Întreaga lună iulie şi prima săptămînă din august, Stephen Sorrell şi le petrecu în cea mai mare parte în grădină. Atîta timp cît putu să se deplaseze pe propriile lui picioare, el le folosi, iar cînd puterile îl părăsiră, Hulks cel voinic îl transporta pe braţe şi îl aşeza în şezlong. Sorrell refuzase să fie îngrijit de o infirmieră calificată şi, după cum s-a văzut, nici nu ar fi fost nevoie, căci toţi bunii lui prieteni cu care lucrase cot la cot se adunară în jurul lui cu un devotament atît de firesc, încît practic nu ducea lipsă de nimic. Dar, mai presus de orice, nu trebuia să cumpere blîndeţea şi simpatia mîinilor care îi veneau în ajutor.

Molly trăia durerea soţului ei ca pe o durere proprie. Locuia în mica vilă, ocupînd vechea odaie a lui Kit. Îi fu dat să înţeleagă, mai bine chiar decît Kit însuşi, admirabila forţă de caracter a acestui om. Acum durerile nu-l mai lăsau niciodată cu totul, deoarece morfina îşi pierduse din eficacitate în faţa muşcăturilor continui ale corpului aceluia lacom şi străin din trupul lui. Viaţa de zi cu zi devenise plină de dezastre fizice, de lupte patetice, şi totuşi nu-l auzise niciodată plîngîndu-se. Ştia ce suferinţe cumplite era nevoit să îndure ; le simţea, le intuia, deşi atunci cînd apărea Kit — care făcea naveta la fiecare două zile — Sorrell îl întîmpina cu un zîmbet.

— Nu-i chiar atît de rău, băiete !

Dar Molly ştia cît de rău îi era în realitate. Chipul lui de şoim, ascuţit, galben, se desprindea pe un fundal de suferinţe îndurate cu stoicism. Gîtul subţiat de foame şi durere susţinea un cap magnific în care curajul refuza să se încline. Răbdarea lui o uimea.

Îl numea în sinea ei „Bătrînul roman".

Cu toate că decrepitudinea unui trup ros de boală poate fi un proces sordid şi respingător, Molly nu se simţea niciodată şocată. Într-un fel sau altul, Sorrell refuza să se lase doborît de mizeria propriului său trup ; pe chipul galben şi secătuit se oglindea lumina sufletului

neînvins, investind înfățișarea-i jalnică cu o superbă demnitate. Uneori în timpul nopții, ajungeau pînă la ea gemetele lui înăbușite și atunci, în lipsa lui Kit, se scula, își punea capotul și se ducea la el.

— Ai nevoie de morfină ?

Capul descărnat sprijint în perne, se înălța cu un efort impunîndu-și să simuleze un zîmbet slab :

— Nu. Am scos-o la capăt. Nu te neliniști, fată dragă. Prefer să-mi duc lupta asta cîinească singur în colțul meu.

Îi venea greu să-l lase singur în asemenea momente ! Și totuși simțea că asta era dorința lui, căci îi displăcea să deranjeze pe cineva.

— Nu sînt singur... Vă simt pe toți aproape...

În timpul acestor săptămîni de agonie lentă, viața îi dezvălui lui Molly aspecte noi. Sorrell îi inspira o rară, o tandrețe și o admirație bogată în învățăminte. Acum se apropia de lumea artei sale cu un fel de iluminare și o înțelegere nouă, mai profundă. Simpla abilitate devenea demnă de dispreț sub ochii acestui muribund. Îi plăcea ca ea să vină să se așeze lîngă el și să-i vorbească. Trăia din amintiri și incursiunile lui în trecut căpătau un interes deosebit, căci nu erau o simplă pălăvrăgeală de om bătrîn, ci cuvinte înțelepte ale unei ființe în posesia tuturor facultăților mintale, — însăși seva unui copac ce se va prăbuși toamna, și nu în miez de iarnă. Vorbea mult despre copilăria lui Kit. Părea să-și retrăiască viața din nou, sau poate să recitească o carte preferată, însoțind lectura de mici comentarii spirituale, pline de duioșie, și faptul că o accepta pe ea ca parte integrantă a marelui său plan o mișca profund. Cînd el nu va mai fi, ea va trebui să-i ducă opera înainte ; Kit avea nevoie de dînsa.

— Și eu, zise ea, am nevoie de el...

Dar îl ajuta pe Sorrell să-și joace rolul și să țină sus capul său de bătrîn roman. Era un pact tacit la care aderaseră amîndoi. Molly lucra ; nu lucrase niciînd mai fecund sau cu mai multă pătrundere umană ; împărțea cu Fanny Garland grija de a culege și a aranja florile pe care Sorrell le iubea atît. Uneori îi citea ceva din scrierile ei și după aceea discutau despre cele citite.

— Da, ești mult mai deșteaptă decît Kit, îi spuse el într-o după-amiază, dar cred că n-ai să-l lași să simtă

acest lucru. Nu asta contează. Şi nu cred că el te va plictisi vreodată.

Molly îl întrebă ce înţelege prin deşteptăciune, dar el nu fu în stare să-i dea un răspuns precis :

— Nu ştiu nici eu. Poate a vedea un pic mai departe şi mai repede decît ceilalţi. Este un gen de inteligenţă care nu-i jigneşte pe alţii — cu condiţia să nu caute să se impună.

Molly se uită la mîinile lui subţiri întinse pe pătură :

— Dumneata ai văzut limpede. Sînt înclinată într-adevăr să mă impun. Dar dumneata ai fost cel care m-a oprit. Asta ar fi dăunat muncii mele.

— Şi lui Kit...

— Care nu caută niciodată să se impună. Se pare că aşa ceva nici nu i-a trecut niciodată prin minte. Este devotat trup şi suflet muncii sale. Iar eu mai am de învăţat...

Sorrell îi adresă micul său zîmbet chinuit :

— O să realizaţi lucruri mari. Viaţa care vă este destinată amîndurora va fi frumoasă...

2

Veni vremea cînd Stephen Sorrell nu mai putu să fie transportat în grădină ; privea arborii şi cerul de pe mica platformă care era patul lui. Nu avea să-l mai părăsească niciodată. Devenise o făptură cu faţa pămîntie, cu trupul descărnat şi genunchii ascuţiţi, ce păreau să străpungă pătura. Murea încet de durere, inaniţie şi insomnie, dar capul, ce părea acum enorm pe tija subţire a gîtului, continua să îndure. Privindu-l, Molly se întreba cum de putea să-şi păstreze seninătatea sufletului, căci Sorrell nu nutrea vreo credinţă anume în viaţa de apoi. Avea pur şi simplu caracterul calm şi dîrz al omului care refuză să se plîngă, să ceară ajutor, să strige.

Dar în cursul ultimei săptămîni, Molly îşi dădu seama cît de aproape se afla Sorrell de deznodămînt. Ea înţelegea mai bine chiar decît Kit, deşi acesta stătea acum cu ei, în aşteptarea sfîrşitului. Fiul lui Sorrell arăta obosit ; umbla năucit, amărît, cu o expresie rătăcită, neajutorată. Se aşeza şi se uita la tatăl său ; îl durea să-l vadă şi să ştie că nu mai putea face nimic. Îi administra mor-

fină, dar durerea devenise o văpaie de chin, ce nu se mai potolea după injecții.

Îl năpădise un fel de toropeală. Suferea împreună cu tatăl său, dar mai mult ca un copil decît ca un bărbat. Privea și aștepta cu un sentiment de neputință rece ce nu-și găsea alinare. Molly era aceea care se răzvrătea : înțelegea chemarea mută a celuilalt rebel, bătrînul gladiator care nu mai cerea morții decît lovitura de grație.

Stăteau culcați amîndoi fără să doarmă și Molly atrase capul lui Kit pe umărul ei.

— Ah, dragul meu ! De ce n-o faci ?

— Ce anume ?

Vocea lui exprima chinul unei tragice nehotărîri.

— Pune capăt chinurilor lui. Sau, dacă vrei, o fac eu.

El se depărtă de dînsa și se așeză pe pat. Lumina lunii pătrundea prin fereastră.

— E un supliciu, spuse ea.

Îl simți tremurînd. Pe urmă Kit se strecură afară din pat și Molly îl văzu în penumbră punîndu-și hainele. Se furișă tăcut din odaie și îl auzi intrînd în camera tatălui său.

Sorrell zăcea treaz. Prin fereastra cu jaluzeaua ridicată, razele lunii cădeau pe patul lui. Avea dureri atroce.

— Tu ești, băiete ?

— Ai nevoie de ceva ? glasul lui Kit suna spart.

— Mi-e sete... aș mînca... parcă... o piersică...

— Da, tată.

Kit aprinse veioza. Pe măsuța de lîngă pat se afla o farfurie cu piersici și prospețimea lor catifelată contrasta izbitor cu fața torturată și răvășită a tatălui său.

— Să-ți curăț una de coajă.

Kit luă de pe masă un cuțit și o furculiță de desert și în timp ce curăța pielița catifelată de pe miezul zemos al fructului simți un spasm nervos în gît...

— Mulțumesc, băiete.

Sorrell mîncă lacom și ochii sticloși, larg deschiși sub fruntea lui zbîrcită exprimau o scurtă și patetică ușurare.

— Dacă ai vrea să-mi faci o doză...

— Da, tată...

— Ca să dorm puțin... O, Doamne ! Mi-e atît de rău, știi Kit... eu...

Ceva se frînse în Kit. Parcă nu el, ci altcineva se duse la masă unde se afla cutia cu seringa pe un şervet curat. Dibui cu degetele. Stătea cu spatele întors spre tatăl său şi ochii lui înceţoşaţi abia mai distingeau seringa.

— Fă-mi una mai tare, băiete, spuse vocea gîfîită din pat.

— Bine...

Dură destul de mult pînă cînd Kit umplu seringa, căci se oprea mereu să-şi şteargă lacrimile. Şi totuşi acest ultim act se desfăşură rapid, aproape cu un fel de bucurie sălbatică şi arzătoare. Kit frecă uşor cu degetul pielea flască de pe braţul dezgolit al tatălui său.

— Asta te va face să dormi, pater. Am să vin din nou peste puţin timp.

— Mulţumesc, băiete.

— Să sting lumina ?

— Dacă vrei...

Kit se aplecă şi-şi sărută tatăl pe frunte, stinse lumina şi ieşi din cameră în vîrful picioarelor. Dar în camera cealaltă, se prăbuşi.

— I-am făcut... o doză puternică...

Ea îl luă în braţe ; Kit îşi lăsă capul pe pieptul ei... Plîngea...

3

Culcat în pat, Kit asculta atent ; soţia sa asculta şi ea ; căci din cealaltă cameră se auzea sunetul înăbuşit al respiraţiei bătrînului Sorrell.

Molly îşi simţea bărbatul tremurînd.

— I-am dat o doză maximă... Nu... Nu trebuie să se mai trezească... Nu trebuie să se trezească...

Tînăra femeie ştia ce se petrece în sufletul soţului ei, căci şi ea asculta respiraţia aceea grea, rugîndu-se din toată inima să înceteze odată. Orele se scurgeau una după alta, clarul de lună se stingea treptat şi camera se cufunda în întuneric. Dar răsuflarea ritmică continua.

Îl simţi pe Kit înfiorîndu-se lîngă dînsa.

— N-a fost destul...

Se aşeză pe marginea patului ţinînd-o de mînă, iar Molly înţelegîndu-i chinul şi oboseala dorea din răsputeri

ca sunetul acela să înceteze. O făcea să se gîndească la foşnetul blînd şi nesfîrşit al valurilor ce se spărgeau cu zgomot, neobosit, pe prundişul pe care noaptea murea încet. Simţea că trebuie să-i vorbească lui Kit.

— Soarta a îngăduit să fii aici ca să-l ajuţi.

El îi strînse mîna.

— Ce ultim serviciu !... Şi totuşi — îmi pare bine că i l-am făcut...

În această clipă îşi dădu seama că soţul ei ascultă mai încordat. Se produse o pauză, o întrerupere în ritmul acelei respiraţii anevoioase, şi cînd reîncepu era parcă mai puţin adîncă, mai neregulată, mai şovăitoare.

Deodată simţi mai tare strînsoarea degetelor lui. Kit se ridică brusc şi merse tăcut în camera cealaltă. Geamul fără perdea părea un dreptunghi cenuşiu ; faţa muribundului abia se deslușea pe pernă.

Kit se apropie de fereastră şi în timp ce stătea acolo, o pauză lungă întrerupse din nou respiraţia bolnavului şi odată cu ea păru să se oprească şi respiraţia lui Kit. Apoi începu din nou, dar foarte încet, ca un foşnet patetic, dar totuşi senin. Viaţa se sfîrşea... şi toată durerea şi chinul se sfîrşeau odată cu ea.

Fereastra se lumina treptat. Kit putea să distingă ramurile şi frunzele părului bătrîn ce se profila negru în zorii zilei. Deodată, se întoarse repede şi se uită spre pat. Respiraţia tatălui său se oprise. Vedea nelămurit faţa lui pe pernă. Imobilitatea persista...

Kit se întoarse din nou spre fereastră. Lumea scutura întunericul şi revenea la viaţă în faţa unor ochi învăluiţi în lacrimi...

Sfîrşit

Coperta : ADRIAN CONSTANTINESCU

Redactor de carte : Dr. MARIANA BERBECARU
Tehnoredactor : MARILENA TOMESCU

Bun de tipar 12.XI.1976. Format 16/54×84.
Hîrtie ediție tip B. Coli de tipar 27.
Tiraj 220 090 ex. broșate.

Comanda nr. 60 551
Tiparul executat la Combinatul Poligrafic
„Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1. București
Republica Socialistă România

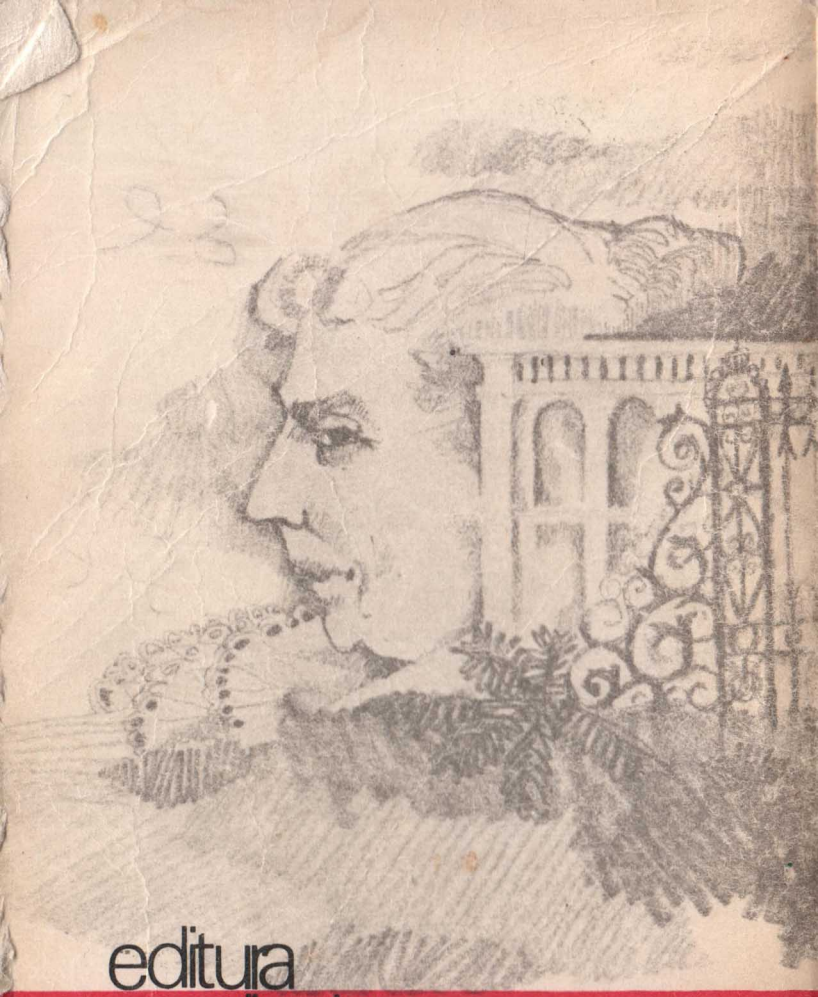

editura
medicală

Lei 13,50